STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 33.

Arkivexemplar

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

K. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1928

HÄFTEN 1—6

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

INLEDNING

TILL

Sociala meddelanden / utgifna af K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm, 1912-1967. Ingår 1912-1953 i: Statistiska meddelanden. Ser. F, Sociala meddelanden. – Fr. o. m. 1913 utgiven av Socialstyrelsen.
Kumulerade sakregister för 1903-1922, 1923-1932, 1933-1942 och 1943-1947.
1915-1944 även med innehållsförteckning på franska, 1945-1957 med sammanfattningar på franska och engelska, 1958 med sammanfattningar på engelska och 1959-1962 vissa nummer med sammanfattningar på engelska.
1959-1962: "Tidskriften Sociala meddelanden utges med åtta artikelnummer (Allmänna häftet) och tolv separata häften med statistiskt informationsmaterial (Statistisk information)".

Föregångare:

Meddelanden från K. Kommerskollegii afdelning för arbetsstatistik. – Stockholm : 1903-1911.

Efterföljare:

Socialnytt : sociala meddelanden / Socialstyrelsen. – Stockholm : Socialstyrelsen, 1968-1990.

Sociala meddelanden. 1928: 1-6.
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2009.

urn:nbn:scb:se-socmed-19281

STATISTISKA MEDDELANDEN
Ser. F. Band 33.

Arkivexemplar

SOCIALA MEDDELANDEN

UTGIVNA AV

K. SOCIALSTYRELSEN

ÅRG. 1928

HÄFTEN 1—6

STOCKHOLM
P. A. NORSTEDT & SÖNER

STOCKHOLM 1928
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
274275

INNEHÅLL INDEX

N:r 1.

Arbetsmarknaden under december månad 1927	1	Le marché du travail en décembre 1927.
Arbetstillgång och arbetslön inom jordbruket år 1927	3	L'offre et la demande du travail et salaires dans l'agriculture en 1927.
Lagstiftning m. m. rörande kooperationen i främmande länder. I. England.	9	Législations dans divers pays concernant les coopératives. I. Angleterre.
Nya publikationer från internationella arbetsbyrån	14	Nouvelles publications du bureau international du travail.
Kortare meddelanden	20	Courtes notices.
Social utställning och social vecka i Helsingfors 1928	20	Exposition et semaine sociale à Helsingfors en 1928.
Löneförhållandena inom sjömansyrket	20	Les salaires des marins.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under november 1927	21	La commission de chômage pendant le mois de novembre 1927.
Revision av indexberäkningarna över grosshandelspriserna förändringar i Förenta staterna	22	Revision des manières de calculer les indices relatifs aux fluctuations des prix de gros aux Etats-Unis.
Socialstyrelsens utlåtande över sinnessjuksakkunnigas betänkande	22	Rapport de l'administration du travail sur le projet de loi présenté par des experts en maladies mentales.
Alkoholförbrukningen i olika länder efter världskriget	24	Consommation de boissons alcooliques après la guerre mondiale dans divers pays.
Riksförsäkringsanstaltens årsberättelse för 1926	25	Rapport de l'office d'assurances de l'Etat pour 1926.
Ny spansk emigrationslagstiftning	26	Nouvelle législation espagnole concernant l'émigration.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående svårare olycksfall i arbete	27	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail.
Centrala skiljenämndens beslut	29	Résolutions de la cour centrale de l'arbitrage.
Sveriges offentliga arbetsförmedling December 1927	40	Les bureaux de placement publics en Suède. Décembre 1927.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 november 1927	46	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières au 30 novembre 1927.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	47	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Levnadskostnader under fjärde kvartalet 1927	48	Coût de la vie pendant le 4e trimestre 1927.
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	73	Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.
Tidskriftsöversikt	75	Revues des périodiques.
Författningar rörande sociala frågor	80	Lois concernant les questions sociales.

N:r 2.

Arbetsmarknaden under januari månad 1928	81	Le marché du travail en janvier 1928.
Arbetstillgången under fjärde kvartalet 1927	83	L'offre et la demande du travail pendant le 4e trimestre 1927.
Sveriges offentliga arbetsförmedling under år 1927	89	Les bureaux de placement publics en Suède en 1927.
Arbetstillgången inom sjömansyrket under år 1927	100	L'offre et la demande du travail dans la marine marchande en 1927.

Utvandringen till främmande världsdelar under 1927	104	L'émigration transatlantique en 1927.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde kvartalet 1927	106	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 4e trimestre 1927.
Kollektivavtalens lönesatser under fjärde kvartalet 1927	111	Les taux des salaires d'après les conventions collectives pendant le 4e trimestre 1927.
Några iakttagelser rörande byggnads- och bostadsförhållandena i Förenta staterna	113	Quelques observations sur la question de bâtiments et de logements aux États-Unis.
Den nya engelska lagen om arbetslöshetsförsäkring	129	La nouvelle loi anglaise sur l'assurance contre le chômage.
Internationella arbetsorganisationen	138	L'organisation internationale du travail.
Den internationella arbetslagstiftningens framsteg under 1927	138	Les progrès de la législation internationale du travail en 1927.
Kortare meddelanden	140	Courtes notices.
Internationell konferens för socialt arbete i Paris	140	Conférence internationale du travail social à Paris.
Utredning i steriliseringsfrågan	140	Comité pour étudier le sujet de la stérilisation.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under december 1927	141	La commission de chômage pendant le mois de décembre 1927.
Pensionsstyrelsens årsberättelse för 1926	142	Rapport annuel de la Direction des pensions pour 1926.
Yrkesinspektionens verksamhet under fjärde kvartalet 1927	143	L'inspection du travail pendant le 4e trimestre 1927.
Sveriges offentliga arbetsförmedling Januari 1928	144	Les bureaux de placement publics en Suède. Janvier 1928.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 december 1927	150	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 décembre 1927.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	151	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Januari 1928	152	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Janvier 1928.
Tidskriftsöversikt	154	Revue des périodiques.
Författningar rörande sociala frågor	160	Lois concernant les questions sociales.

N:r 3.

Arbetsmarknaden under februari månad 1928	161	Le marché du travail en février 1928.
Arbetsförmedlingskonferensen den 8—10 december 1927	163	Conférence des directeurs des bureaux de placement publics 8—10 décembre 1927.
Socialstyrelsens yttrande rörande egnahemsverksamheten	169	Rapport de l'Administration du travail sur le mouvement en faveur des habitations-propriétés.
Arbetslösheten under år 1927	175	Le chômage en 1927.
Registrerade sjukkassors verksamhet år 1926	178	L'activité des caisses de maladie enrégistrées pendant l'année 1926.
Skogsarbetarnas löneförhållanden vintern 1927—1928	183	Les salaires des ouvriers forestiers pendant l'hiver 1927—1928.
Bostadsstatistiken i vissa främmande länder	187	La statistique des habitations dans différents pays.
Internationella arbetsorganisationen	199	L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i februari 1928	199	Session du conseil d'administration du bureau international du travail en février 1928.
Nya publikationer från internationella arbetsbyrån	202	Nouvelles publications du bureau international du travail.

Kortare meddelanden	206	Courtes notices.	
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under januari 1928	206	La commission de chômage pendant le mois de janvier 1928.	206
Treskiftsystem inom den tyska stålindustrien	206	Travail à trois tâches dans l'industrie de l'acier en Allemagne.	206
Förlusten av arbetsdagar genom strejker och lockouter	207	La perte de jours de travail causée de grèves et lockouts.	207
Socialstyrelsens förslag till åtgärder beträffande emigrationen	209	Projet de l'Administration du travail de mesures concernant l'émigration.	209
Förslag till ny utvandringslag i Danmark	210	Projet d'une nouvelle loi danoise sur l'émigration.	210
Utvandringen från Danmark under 1927	210	L'émigration de Danemark en 1927.	210
Utvandringen från Norge under 1927	210	L'émigration de Norvège en 1927.	210
In- och utvandringen i Förenta staterna under senare halvåret 1927	211	La migration aux Etats-Unis pendant les derniers six mois de 1927.	211
Centrala skiljenämndens beslut	212	Résolutions de la Cour centrale de l'arbitrage.	212
Rapporter från yrkesinspektörerna angående svårare olycksfall i arbete	219	Rapports des inspecteurs du travail sur les accidents graves du travail.	219
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	223	Marché du travail et chômage à l'étranger.	223
Sveriges offentliga arbetsförmedling Februari 1928	224	Les bureaux de placement publics en Suède. Février 1928.	224
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 januari 1928	230	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 janvier 1928.	230
Livsmedelspriser och levnadskostnader Februari 1928	231	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Février 1928.	231
Tidskriftsöversikt	233	Revue des périodiques.	233
Författningar rörande sociala frågor	240	Lois concernant les questions sociales.	240

N:r 4.

Arbetsmarknaden under mars månad 1928	241	Le marché du travail en mars 1928.	241
Arbetslöshetsräkningen den 5 maj 1927	243	Le recensement des chômeurs le 5 mai 1927.	243
Byggnadsverksamheten i rikets större städer år 1927	252	La construction dans les plus grandes villes de la Suède en 1927.	252
Näringsvärde och pris å viktigare födoämnen år 1927	258	Valeur nutritive et prix des aliments principaux en 1927.	258
Kommunbidrag till registrerade sjukkassor åren 1925—1927	263	Contributions des communes aux caisses de maladie pendant les années 1925—1927.	263
Kollektivavtalens lönesatser under första kvartalet 1928	269	Les taux des salaires d'après les conventions collectives pendant le 1er trimestre 1928.	269
Internationella arbetsorganisationen	270	L'organisation internationale du travail.	270
Förberedelsearbetet för 1928 års arbetskonferens	270	Les travaux préparatoires pour la conférence du travail de 1928.	270
Kortare meddelanden	272	Courtes notices.	272
Samarbete mellan arbetsgivare och arbetare	272	Collaboration entre patrons et ouvriers.	272
Den privata arbetsförmedlingen under år 1927	272	Les bureaux de placement privés en 1927.	272
Sjuksköterskebyråernas verksamhet under år 1927	274	Les bureaux des gardes-malades en 1927.	274
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under februari 1928	275	La commission de chômage pendant le mois de février 1928.	275
Landsorganisationen i Sverige under år 1927	275	La confédération générale du travail en Suède en 1927.	275
Minuthandelspriser å livsmedel i Stockholm, Oslo och Köpenhamn	276	Prix de détail des denrées alimentaires à Stockholm, à Oslo et à Copenhague.	276
Sveriges offentliga arbetsförmedling Mars 1928	278	Les bureaux de placement publics en Suède. Mars 1928.	278
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 29 februari 1928	284	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 29 février 1928.	284
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	285	Marché du travail et chômage à l'étranger.	285
Levnadskostnader under första kvartalet 1928	286	Coût de la vie pendant le 1er trimestre 1928.	286
Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet	311	Les fluctuations du coût de la vie en Suède et à l'étranger.	311
Tidskriftsöversikt	313	Revue des périodiques.	313
Författningar rörande sociala frågor	320	Lois concernant les questions sociales.	320

N:r 5.

Arbetsmarknaden under april månad 1928	321	Le marché du travail en avril 1928.
Arbetstillgången under första kvartalet 1928	323	L'offre et la demande du travail pendant le 1er trimestre 1928.
Bostadsproduktionen under år 1927 inom Stockholm jämte förortsområde	329	La production d'habitations à Stockholm et dans la banlieue pendant l'année 1927.
Bostadsmarknaden i rikets städer vid aprilflyttningen 1928	337	L'offre et la demande d'appartements dans les villes de la Suède le 1er avril 1928.
Arbetslöshetssakkunnigas betänkande rörande arbetslöshetsförsäkring m. m.	343	Rapport du comité pour étudier l'assurance contre le chômage.
Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1928	351	Délits d'ivresse et contrebande de spiritueux pendant le 1er trimestre 1928.
Industrien i Sverige år 1926	356	L'industrie en Suède en 1926.
Kvinnors och minderårigas användande inom industrien i Sverige år 1926	359	L'emploi des femmes et des enfants dans l'industrie en Suède en 1926.
Lagstiftning m. m. rörande kooperationen i främmande länder. II. Tyskland	363	Législations concernant les coopératives dans divers pays. II. Allemagne.
Internationella arbetsorganisationen	368	L'organisation internationale du travail.
Paritetiska sjöfartskommissionen	368	La commission paritaire maritime.
Kortare meddelanden	369	Courtes notices.
Anslag till Helsingforsutställningen i augusti 1928	369	Subvention à l'exposition à Helsingfors en août 1928.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under mars 1928	369	La commission de chômage pendant le mois de mars 1928.
Undersökning rörande arbetslöshetsklientelet i England i april 1927	370	Enquête concernant les aspirants aux secours de chômage en Angleterre en avril 1927.
Ny dyrortsgruppering i Finland	371	Nouvelle classification des communes de la Finlande d'après les importances du coût de la vie.
Utvandringen till främmande världsdelar under första kvartalet 1928	371	L'émigration transatlantique pendant le 1er trimestre 1928.
Invandringen till Kanada under budgetåret 1926/27	373	L'immigration au Canada pendant l'année 1926/27.
Rapporter från yrkesinspektörerna angående svårare olycksfall i arbete	374	Rapports des inspecteurs du travail concernant les accidents graves du travail.
Centrala skiljenämndens beslut	375	Résolutions de la Cour centrale de l'arbitrage.
Sveriges offentliga arbetsförmedling April 1928	382	Les bureaux de placement publics en Suède. Avril 1928.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 mars 1928	388	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 31 mars 1928.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	389	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Yrkesinspektionens verksamhet under första kvartalet 1928	390	L'inspection du travail pendant le 1er trimestre 1928.
Livsmedelspriser och levnadskostnader April 1928	391	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Avril 1928.
Tidskriftsöversikt	393	Revue des périodiques.
Författningar rörande sociala frågor	400	Lois concernant les questions sociales.
Sveriges delegation vid 1928 års arbetskonferens	400	Délégués de la Suède à la conférence du travail de 1928.

N:r 6.

Arbetsmarknaden under maj månad 1928	401	Le marché du travail en mai 1928.
Arbetslönernas fluktuationer i Sverige åren 1913—1927	403	Les fluctuations des salaires en Suède pendant les années 1913—1927.
Bostadskreditsakkunnigas betänkande	408	L'organisation des crédits de construction.
Bostadsstandarden i rikets stadssamhällen enligt 1926 års hyresräkning	411	Les conditions des logements dans les villes de la Suède selon le recensement des loyers en 1926.

Kooperativ verksamhet i Sverige år 1926	429	La coopération en Suède en 1926.
Lokalundersökningar i samband med 1927 års arbetslöshetsräkning	433	Enquêtes locales combinées avec le recensement des chômeurs en 1927.
Lagarna om kollektivavtal och om arbetsdomstol	439	Les lois concernant les contrats collectifs et le tribunal du travail.
Olycksfall vid lastning och lossning av fartyg år 1927	446	Accidents survenus au cours du chargement et déchargement des navires en 1927.
Den nya franska socialförsäkringslagen	449	La nouvelle loi française sur les assurances sociales.
Internationella arbetsorganisationen	456	L'organisation internationale du travail.
Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i april 1928	456	Session du conseil d'administration du bureau international du travail en avril 1928.
Sammanträde med experter inom korresponderande kommittén för industriell hygien	458	Une réunion du comité d'hygiène industrielle du bureau international du travail.
Kortare meddelanden	460	Courtes notices.
En ny metod för språksvårigheternas lösande vid arbetskonferenserna	460	La traduction instantanée des discours à la conférence internationale du travail.
Arbetslönerna i Danmark under år 1927	460	Les salaires au Danemark en 1927.
Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under april 1928	461	La commission de chômage pendant le mois d' avril 1928.
Svenska arbetsgivareföreningen år 1927	462	L'union suédoise des patrons en 1927.
De nya dyrortsgrupperingarna	462	Nouvelle classification des communes de la Suède d'après les importances du coût de la vie.
Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet	463	Marché du travail et chômage à l'étranger.
Sveriges offentliga arbetsförmedling Maj 1928	464	Les bureaux de placement publics en Suède. Mai 1928.
Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 30 april 1928	470	Le chômage parmi les membres des organisations ouvrières le 30 avril 1928.
Livsmedelspriser och levnadskostnader Maj 1928	471	Prix des denrées alimentaires et coût de la vie. Mai 1928.
Tidskriftsöversikt	473	Revue des périodiques.
Författningar rörande sociala frågor	480	Lois concernant les questions sociales.

Arbetsmarknaden under december månad 1927.

Enligt till socialstyrelsen inkomna rapporter och meddelanden rörande förhållandena å arbetsmarknaden under december månad undergick läget de för årstiden karakteristiska förändringarna. Arbetstillgången inom jordbruk och industri reducerades eller förblev oförändrad, under det att affärslivet och de därav berörda yrkena visade ökade arbetsmöjligheter. Det är framför allt sistnämnda företeelse, som ger december månads arbetsmarknad dess särprägel och förklarar, varför arbetssökandefrekvensen vid arbetsförmedlingsanstalterna då kan nedbringas. Förskjutningar i olika riktningar gjorde, att relationen mellan efterfrågan och tillgång å arbetskraft icke förändrades från november till december. Ett stort intresse erbjuder en jämförelse mellan julmånaden år 1927 och år 1926, vilken giver vid handen, att den under år 1927 konstaterade förbättringen av arbetsmarknadsläget alltjämt gjorde sig gällande och bland annat kunde avläsas i siffran för antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid arbetsförmedlingarna, vilken stannade vid 243 mot 268 året förut. Även om arbetsmarknadsförhållandena sålunda medfört en minskning av de arbetssökandes antal över landet i sin helhet, påverkades dock anmälningsfrekvensen av den i vissa större kommuner påbörjade eller i utsikt ställda arbetslöshetshjälpen. De ökade anspråken på det allmänna i detta fall kunde bl. a. utläsas ur arbetslöshetskommissionens siffra för antalet nödhjälpsarbetare vid årsskiftet, vilken med 300 man översteg föregående års siffra. På arbetslöshetskommittéernas order anvisades under månaden genom arbetsförmedlingarna 1 245 personer till statliga eller kommunala nödhjälpsarbeten.

Handel och samfärdsel utvecklade under månaden stor livaktighet till följd av den nästan överlag goda julsäsongen inom affärslivet. Efterfrågan gällde i stor utsträckning butiks- och magasinspersonal, och något överskott å kompetent arbetskraft, speciellt kvinnlig sådan, fanns icke. Även beträffande kontorsbranschen meddelades, att platstillgången ökats, och från ledande kontoristhall förklarar man, att läget inom facket, alldeles oavsett den tillfälliga ljusning, som julmarknad och nyårsinventering för med sig, numera kan betraktas såsom relativt tillfredsställande. Transportarbetet gav god sysselsättning åt handels- och stuveriarbetare, och för sjöfolket var tillgången på arbete till och med bättre än i november; sistnämnda arbetstagargrupp hade dock att räkna med snar nedgång i antalet hyror till sjöss. Från sjömanshusen rapporterades under december 1 721 påmönstringar och 5 605 avmönstringar; stora grupper av de för säsongen arbetslediga sjömännen avreste efter slutad seglation till sina hemorter.

Inom gruppen industri och hantverk ökades icke antalet arbetssökande under månaden, vilket tyder på relativt god stabilitet inom näringslivet. Metall- och maskinindustrien utvisade över 500 arbetslösa färre än före-

gående år, och även på andra arbetsområden förelågo lägre siffror. Byggnadsverksamheten hade däremot börjat hållas inom snävare gränser, och säsongarbetslösheten var här något större än tidigare år.

Jordbruket uppvisade förklarligt nog vid denna tid av året intet större behov av arbetskraft, men här och var stodo dock tillfällighetsarbete och drängplatser till förfogande, vilka med lätthet kunde besättas. Skogsarbete förekom i stigande omfattning, och arbetstillgången i mellersta Sverige sades i flera fall vara god redan vid avverkningssäsongens början.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under december samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1902—1912	182	150	119	104	106	119	118	101	93	104	141	134
1913—1922	196	203	171	148	134	138	129	123	115	127	174	187
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268
1927	*293*	*258*	*208*	*171*	*168*	*161*	*150*	*148*	*143*	*170*	*242*	*243*
Därav inom jord- och skogsbruk:												
1923	225	168	130	95	79	78	88	113	94	86	113	134
1924	142	116	113	93	73	71	79	108	101	105	156	205
1925	206	148	120	96	92	91	94	113	122	129	186	220
1926	189	152	112	101	106	95	96	107	126	138	211	244
1927	*205*	*155*	*114*	*101*	*96*	*81*	*77*	*104*	*106*	*111*	*164*	*191*
Övriga näringsgrupper:												
1923	364	339	262	187	150	162	155	151	142	159	222	207
1924	261	244	200	174	152	152	161	146	140	174	242	228
1925	316	289	243	196	180	176	186	177	168	197	263	227
1926	290	273	223	189	177	185	184	171	172	210	289	272
1927	*310*	*287*	*250*	*202*	*192*	*184*	*179*	*168*	*161*	*208*	*265*	*251*

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	$^{31}/_{1}$	$^{28}/_{2}$	$^{31}/_{3}$	$^{30}/_{4}$	$^{31}/_{5}$	$^{30}/_{6}$	$^{31}/_{7}$	$^{31}/_{8}$	$^{30}/_{9}$	$^{31}/_{10}$	$^{30}/_{11}$	$^{31}/_{12}$
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1
1927	*16·3*	*15·6*	*14·1*	*12·3*	*9·9*	*9·4*	*8·3*	*7·9*	*8·4*	*10·4*	*12·5*	—

Arbetslösheten inom fackföreningarna har som vanligt vid denna tid visat någon uppgång, och vid månadsskiftet november—december steg fackföreningsprocenten från 10·4 till 12·5. Vid motsvarande tidpunkt i fjol var siffran 13·0, vadan alltså en förbättring av läget ägt rum. Arbetslöshetens utbredning inom olika fack framgår närmare av tabellen å sid. 46.

Arbetstillgång och arbetslön inom jordbruket år 1927.

I efterföljande redogörelse meddelas resultaten av vissa preliminära beräkningar rörande arbetstillgång och arbetslön inom jordbruket år 1927. Denna statistik har sammanställts på grundval av uppgifter, som intill mitten av december 1927 inkommit från kommunalstämmoordförandena å landsbygden och som skola läggas till grund för en senare utkommande utförligare redogörelse för arbetartillgång, arbetstid och arbetslön inom jordbruket under sagda år. Vid nämnda tidpunkt var dock insamlingen av uppgifter ej fullt avslutad, i det att sådana ännu saknades från omkring en femtedel av de tillskrivna landskommunerna. De på ett fullständigt material baserade definitiva siffrorna kunna därför förväntas giva i någon mån avvikande resultat.

Arbetstillgång. Allt sedan den officiella lantarbetarstatistikens början år 1911 hava å de till landskommunernas kommunalstämmoordförande årligen utsända frågeformulären inrymts ett spörsmål angående tillgången på lantarbete inom resp. områden. Svaret skulle innefatta ett allmänt omdöme om, huruvida de å orten bosatta eller dit regelbundet återkommande lantarbetarna kunde anses utgöra tillräcklig arbetskraft för de vid jordbruket förekommande arbetena, betraktade som ett helt, samt avgivas med användande av något av orden god, tillräcklig eller otillräcklig.

Frågeformulären hava i allmänhet utsänts under senare delen av oktober, och de lämnade uppgifterna rörande lantarbetartillgången synas i regel avse förhållandena under november månad, sålunda tiden omedelbart efter höstflyttningen.

I efterföljande *tab. 1* lämnas för riket i dess helhet en sammanställning av de sammanfattningstal rörande arbetartillgången vid jordbruket, som i den årliga lantarbetarstatistiken offentliggjorts för åren 1913—1926, tillika med en preliminär bearbetning av motsvarande uppgifter för år 1927. Tabellen utvisar, att år 1913 från två tredjedelar av socknarna uppgivits så stor tillgång på jordbruksarbetare, att förhandenvarande behov fylldes eller t. o. m. överskott uppkom, medan inom en tredjedel av kommunerna en större eller mindre brist på jordbruksarbetare gjorde sig gällande. Krigsutbrottet medförde häruti åtskilliga förändringar. Under den industriella högkonjunkturen åren 1916 och 1917 rapporterades sålunda brist på lantarbetare i hälften resp. två femtedelar av de uppgiftslämnande kommunerna. I samma mån som industriens behov av arbetskraft åter minskades, ökades arbetartillgången inom jordbruket, och åren 1918—1920 synes arbetsmarknaden gestaltat sig på ungefär samma sätt som åren närmast före krigsutbrottet. Arbetslöshetskrisen 1921 medförde ett tvärt omslag på jordbrukets arbetsmarknad, ty allt

Tab. 1. Tillgången på lantarbetare åren 1913—1927.

	1913	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927[1]
Antal redovisade socknar	2 158	2 192	2 149	2 174	2 138	2 154	2 074	2 047	2 112	2 115	2 100	2 132	2 093	1 801
Därav (i %) socknar med god tillgång . .	5·0	8·9	2·7	4·0	4·8	6·5	9·0	47·9	47·7	33·4	31·3	37·9	46·8	43·0
tillräcklig tilllång	61·9	67·7	45·0	52·1	60·1	60·4	64·1	47·7	48·7	60·2	63·5	58·2	51·0	54·2
otillräcklig »	33·1	23·4	52·3	43·9	35·1	33·1	26·9	4·4	3·6	6·4	5·2	3·9	2·2	2·8

sedan dess hava 95 % och däröver av de redovisade landskommunerna kunnat rapportera tillräcklig (eller god) arbetartillgång, och den tidigare så allmänna bristen på lantarbetare reducerats till en undantagsföreteelse. I slutet av år 1927 uppgåvo sig sålunda 97·2 % av de 1 801 landskommuner, från vilka uppgifter inkommit, hava tillräcklig (eller god) arbetartillgång och allenast 2·8 % otillräcklig sådan.

Den genomgripande förändring, som under de senaste åren gjort sig gällande å jordbrukets arbetsmarknad, har medfört, att arbetslöshetsproblemet blivit av betydelse jämväl för jordbruksnäringens vidkommande. För att belysa detta spörsmål ur de arbetssökandes synpunkt och vinna närmare kunskap om, huruvida arbetsbrist i större utsträckning gjort sig gällande inom jordbruket, har i likhet med föregående år uti det hösten 1927 utsända frågeformuläret eftersports, huruvida arbetslöshet förefanns bland lantarbetare, som önskade årstjänst, samt om brist rådde på tillfälliga arbetsförtjänster inom lant- och skogsarbete. En sammanställning av de erhållna svaren härpå lämnas landsdelsvis i *tab. 2*, vari även införts motsvarande siffror för år 1926.

Av tabellen framgår, att arbetslösheten inom jordbruket var mindre under år 1927 än under år 1926, vilket delvis torde kunna tillskrivas den ogynnsamma väderleken under hösten 1927, som försvårade skördearbetet och därigenom föranledde ett större behov av tillfällig arbetskraft. I fråga om manliga lantarbetare, som önskat tillfälligt skörde- eller annat sommararbete, rapporteras sålunda för år 1927 arbetslöshet av 5·1 % av kommunalstämmoordförandena mot 7 % föregående år. Särskilt synes nämnda arbetslöshet under 1927 ha gått tillbaka i Jönköpings, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus, Hallands och Värmlands län och företrädesvis gjort sig gällande i stockholmstrakten, i Gävleborgs län samt i övre Norrland. Vad beträffar arbetare, som önskat tillfälligt lant- och skogsarbete under vintern, rapporterades år 1926 arbetslöshet från 21·2 % av kommunalstämmoordförandena men 1927 från 19·2 %, företrädesvis i Norrbottens, Gävleborgs, Örebro och Östergötlands län. Även att erhålla årstjänst synes hösten 1927 varit lättare än föregående år, särskilt i Malmöhus och Skaraborgs län. Av samtliga kommunalstämmoordföranden i riket rapporterade 4·3 % år 1927 mot 6·2 % år 1926, att arbetslöshet förekom

[1] Preliminära siffror.

Tab. 2. Arbetslöshet bland lantarbetare inom olika landsdelar åren 1926 och 1927 enligt kommunalstämmoordförandenas uppgifter.

Landsdelar [1]	Antal redovisade socknar		Antal socknar (i %), varifrån uppgivits, att arbetslöshet förekommit bland lantarbetare, som önska											
			årstjänst				tillfälligt lant- och skogsarbete under							
							sommaren				vintern			
			män		kvinnor		män		kvinnor		män		kvinnor	
	1926	1927	1926	1927 [2]	1926	1927 [2]	1926	1927 [2]	1926	1927 [2]	1926	1927 [2]	1926	1927 [2]
Östra Sverige . .	395	383	11·6	9·9	1·0	1·1	7·7	7·3	1·8	1·9	29·7	29·8	3·1	4·1
Småland och öarna	334	307	1·2	0·3	0·3	—	2·7	1·3	0·6	0·3	13·2	10·5	2·1	2·7
Södra Sverige . .	361	315	7·5	3·8	1·9	0·3	6·6	2·8	3·9	0·7	24·7	18·1	11·9	5·6
Västra Sverige . .	656	607	4·4	3·0	0·6	0·5	6·4	3·7	1·4	0·3	18·1	16·0	1·9	3·2
Norra Sverige . .	212	189	7·5	4·9	2·8	1·1	15·1	16·5	3·3	2·7	21·7	24·3	4·7	3·9
Hela riket	**1 958**	**1 801**	**6·2**	**4·3**	**1·1**	**0·6**	**7·0**	**5·1**	**2·0**	**1·0**	**21·2**	**19·2**	**4·4**	**3·8**
Därav i:														
jordbrukssocknar .	1 572	1 447	5·7	3·8	0·8	0·5	5·4	3·5	1·8	0·8	19·3	17·4	3·8	3·4
övriga socknar . .	386	354	8·5	6·1	2·3	0·9	13·4	11·7	2·9	1·8	28·6	26 3	6·6	5·3

bland arbetare, som önskade årstjänst. Bristen på dylik anställning synes ha varit mera betydande i Uppsala, Östergötlands, Örebro och Norrbottens län. — För kvinnliga lantarbetare var arbetslösheten år 1926 av ringa betydelse och har nu ytterligare minskats. På åtskilliga håll råder tvärtom brist på kvinnlig arbetskraft, särskilt mjölkerskor.

Arbetslön. I efterföljande två tabeller *3 och 4* meddelas resultaten av vissa preliminära beräkningar rörande de kontanta arbetslönerna inom jordbruket år 1927. Beträffande uppgifternas räckvidd må anmärkas, att de avse kalenderåret 1927 men torde för de årsanställda arbetarnas vidkommande närmast vara tillämpliga på tjänsteåret 1927—28.

I tab. 3 återgivas för de viktigaste lantarbetarkategorierna beräknade riksmedeltal beträffande kontantlönerna år 1927, sammanställda med motsvarande medeltal för åren 1913 samt 1920 och 1926, varjämte beräknats de procentuella löneförändringar, som ägt rum under perioden 1913—27.

Lönestegringen inom jordbruket nådde sin höjdpunkt år 1920, då kontantlönerna synas ha legat i genomsnitt omkring 220 % över 1913 års nivå. De tre följande åren medförde en lönereduktion av 40—50 % från nämnda topp-

[1] Härvid sammanföras Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Södermanlands och Östergötlands län till *Östra Sverige*, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län till *Småland och öarna*, Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län till *Södra Sverige*, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands och Örebro län till *Västra Sverige* samt Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län till *Norra Sverige*.

[2] Preliminära siffror.

Tab. 3. Lantarbetarnas kontantlöner åren 1913—1927.

Lantarbetargrupper	Medeltal, kr.				Löneökning (+) eller lönesänkning (—) i %			
	1913	1920	1926	1927[1]	1913—1920	1920—1927	1926—1927	1913—1927
Tjänstefolk.								
Manliga tjänare . . årslön	326	1 075	560	561	+ 229·8	— 47·8	+ 0·2	+ 72·1
Kvinnliga » . . »	197	661	422	424	+ 235·5	— 35·9	+ 0·5	+ 115·2
Statare.								
Körkarlar . . . . årslön	329	1 047	626	625	+ 218·2	— 40·3	— 0·2	+ 90·0
Kreatursskötare . . »	375	1 158	719	720	+ 208·8	— 37·8	+ 0·1	+ 92·0
Tillfälliga daglönare.								
Manliga:								
i egen kost sommardaglön	2·97	9·37	4·72	4·69	+ 215·5	— 49·9	— 0·6	+ 57·9
i egen kost vinterdaglön	2·19	7·20	3·68	3·67	+ 228·8	— 49·0	— 0·3	+ 67·6
i arbetsgivares kost sommardaglön	2·05	6·41	3·32	3·30	+ 212·7	— 48·5	— 0·6	+ 61·0
i arbetsgivares kost vinterdaglön	1·43	4·71	2·49	2·48	+ 229·4	— 47·3	- 0·4	+ 73·4
Kvinnliga:								
i egen kost sommardaglön	1·77	5·62	3·24	3·22	+ 217·5	— 42·7	— 0·6	+ 81·9
i egen kost vinterdaglön	1·34	4·30	2·53	2·54	+ 220·9	— 40·9	+ 0·4	+ 89·6
i arbetsgivares kost sommardaglön	1·21	3·72	2·28	2·30	+ 207·4	— 38·2	+ 0·9	+ 90·1
i arbetsgivares kost vinterdaglön	0·89	2·79	1·72	1·75	+ 213·5	— 37·3	+ 1·7	+ 96·6

löner. Under åren 1924—1926 synes dock nedgången hava upphört och efterträtts av en stabilisering av lönenivån, vilken att döma av de för år 1927 framräknade preliminära genomsnittslönerna fortfarit jämväl under detta år.

I förhållande till 1913 års löneläge företer år 1927 en höjning, som synes kunna uppskattas till i genomsnitt 75 à 80 %. I fråga om de olika arbetarkategorierna uppvisar dock denna uppgång rätt stora variationer, huvudsakligen beroende på, att de senare årens löneförändringar icke skett fullt likformigt. Löneökningen har härigenom blivit starkare å ena sidan för kvinnliga än för manliga arbetare, å den andra för årsanställda arbetare än för daglönare.

Den genomsnittliga lönenivån har tidigare varit mycket växlande i olika trakter av landet. En viss utjämning och normalisering har emellertid ägt rum genom de kollektivavtal rörande löneförhållandena, som sedan tjänsteåret 1919—1920 årligen plägat ingås mellan arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer och vilka i stor utsträckning äro normerande för lönesättningen, särskilt i östra och södra Sverige, där organisationsväsendet inom jordbruket vunnit sin största utbredning. Med avseende på tjänsteåret 1927—1928 innebar dock avtalsregleringen allenast en prolongering av de för föregående tjänsteår gällande lokalavtalen. Enligt dessa utgjorde den kontanta årslönen i Uppland för manlig tjänare i husbondens kost lägst 585 kr., för statavlönad körkarl 640 kr. och för statavlönad kreatursskötare 710 kr. I Bergslagen äro de kontanta årslönerna för nyssnämnda kategorier fast-

[1] Preliminära siffror.

Tab. 4. Lantarbetarnas kontantlöner åren 1926 och 1927 inom olika landsdelar.

Lantarbetargrupper	Östra Sverige			Småland och öarna			Södra Sverige			Västra Sverige			Norra Sverige		
	Medeltal, kr.		Löneökning (+) el. -sänkning (−) i %	Medeltal, kr.		Löneökning (+) el. -sänkning (−) i %	Medeltal, kr.		Löneökning (+) el. -sänkning (−) i %	Medeltal, kr.		Löneökning (+) el. -sänkning (−) i %	Medeltal, kr.		Löneökning (+) el. -sänkning (−) i %
	1926	1927		1926	1927		1926	1927		1926	1927		1926	1927	
Tjänstefolk.															
Manliga, årslön .	557	556	− 0·2	547	548	+ 0·2	580	582	+ 0·3	529	532	+ 0·6	646	648	+ 0·3
Kvinnliga, » .	461	461	± 0·0	417	421	+ 1·0	445	447	+ 0·4	407	408	+ 0·2	365	366	+ 0·3
Statare.															
Körkarlar, årslön	631	630	− 0·2	608	609	+ 0·2	636	634	− 0·3	622	620	− 0·3	—	—	—
Kreatursskötare, »	740	743	+ 0·4	691	694	+ 0·4	707	705	− 0·3	719	718	− 0·1	—	—	—
Tillfälliga daglönare.															
Manliga:															
i egen kost															
sommardaglön	4·70	4·69	− 0·2	4·56	4·50	− 1·3	4·54	4·55	+ 0·2	4·54	4·49	− 1·1	5·82	5·78	− 0·7
vinterdaglön .	3·63	3·60	− 0·8	3·50	3·48	− 0·6	3·65	3·64	− 0·3	3·46	3·47	+ 0·3	4·77	4·76	− 0·2
i arbetsg. kost															
sommardaglön	3·38	3·35	− 0·9	3·14	3·14	± 0·0	3·26	3·29	+ 0·9	3·16	3·13	− 0·9	4·04	4·04	± 0·0
vinterdaglön .	2·52	2·50	− 0·8	2·31	2·30	− 0·4	2·52	2·55	+ 1·2	2·30	2·31	+ 0·4	3·17	3·16	− 0·3
Kvinnliga:															
i egen kost															
sommardaglön	3·23	3·21	− 0·6	3·15	3·11	− 1·3	3·11	3·10	− 0·3	3·28	3·29	+ 0·3	3·48	3·46	− 0·6
vinterdaglön .	2·54	2·54	± 0·0	2·41	2·40	− 0·4	2·48	2·48	± 0·0	2·50	2·52	+ 0·8	2·92	2·88	− 1·4
i arbetsg. kost															
sommardaglön	2·38	2·39	+ 0·4	2·15	2·16	+ 0·5	2·26	2·28	+ 0·9	2·28	2·30	+ 0·9	2·38	2·39	+ 0·4
vinterdaglön .	1·80	1·82	+ 1·1	1·59	1·61	+ 1·3	1·76	1·79	+ 1·7	1·67	1·70	+ 1·8	1·90	1·92	+ 1·1

ställda till resp. 600, 650 och 720 kr., i Västmanland[1] till resp. 590, 640 och 710 kr. samt i övriga delar av södra och mellersta Sverige, där kollektivavtal gälla, till resp. 575, 630 och 700 kr. Timlönerna inom samtliga avtalsområden utgöra för dagsverkare utan naturaförmåner i Bergslagen 50 öre, i Västmanland 48 öre samt inom övriga distrikt 45 öre. I Uppland betalas dock 47 öre å egendomar, där timlönen är huvudlöneform.

För belysning av huru löneförhållandena faktiskt gestalta sig i olika trakter, återgivas i tab. 4 för fem större landsdelar genomsnittliga lönesiffror avseende åren 1926 och 1927, varjämte förändringarna i lönenivån under år 1927 i förhållande till närmast föregående år åskådliggöras genom procenttal.

Såsom av tab. 4 framgår, är lönenivån nu liksom förut högst i norra Sverige utom beträffande tjänarinnor, vilkas löner sedan gammalt här plägat vara de lägsta i riket. Inom denna landsdel synas emellertid de tidigare årens lönesänkningar hava upphört och en stabilisering inträtt. En mindre lönesteg-

[1] Dessa avtalslöner gälla även i Älvsborgs län.

ring har kunnat iakttagas beträffande såväl manliga som kvinnliga tjänare liksom också för kvinnliga daglönare i arbetsgivarens kost. Detsamma är även-ledes fallet i västra och södra Sverige samt Småland och öarna. Beträffande östra Sverige synes föregående års lönestegring ha efterföljts av en obetyd-lig lönesänkning utom beträffande kvinnliga daglönare i arbetsgivarens kost, vilkas sommardaglön stigit med 0·4 % och vinterdaglön med 1·1 %.

För de lantarbetargrupper, vilkas avlöning till stor del utgår in natura, beror totalavlöningens storlek i väsentlig grad på naturaförmånernas värde. Även härom lämna primäruppgifterna upplysning, men ha ännu ej hunnit bearbetas ur denna synpunkt. En antydan om naturaförmånernas värde kan emellertid erhållas genom beräkning av skillnaden mellan dag-lön i egen och arbetsgivarens kost. År 1913 uppgick denna skillnad beträf-fande manliga arbetares sommardaglön till 0·92 kr. men steg under de föl-jande åren oavbrutet t. o. m. 1920, då densamma utgjorde 2·96 kr. År 1926 hade kostvärdet sjunkit till 1·40 kr. och för 1927 till 1·39 kr., motsvarande 47 % av värdet, när prisnivån låg som högst. I fråga om manliga arbetares vinterdaglön utgjorde differensen 1·19 kr. år 1926 och likaledes 1·19 kr. år 1927 (sänkning från 1920: 52 %). Beträffande kvinnliga arbetare blir kostens värde 1926 och 1927 resp. 0·96 och 0·92 kr. (sänkning från 1920: 52 %) för sommardaglönen samt resp. 0·81 och 0·79 kr. (sänkning från 1920: 48 %) för vinterdaglönen.

Lagstiftning m. m. rörande kooperationen i främmande länder.[1]

1. England.

Före den kooperativa rörelsens uppkomst förekommo i England frivilliga sammanslutningar av personer för ömsesidigt understöd vid sjukdom, ålderdom m. m. Dessa sammanslutningar, vilka benämndes Friendly Societies, ha sedan år 1793 på olika sätt åtnjutit stöd av statsmakterna, som genom ett flertal parlamentsakter reglerat deras verksamhet och beviljat dem vissa privilegier. En del av de äldsta kooperativa föreningarna drogo nytta av de fördelar, som dessa s. k. Friendly Societies' Acts erbjödo, och man finner därför, att sådana föreningar som the Rochdale Pioneers (1844) låtit registrera sig enligt nämnda lagar. Då till Friendly Societies emellertid icke lämpligen borde räknas föreningar, som hade till syfte att driva ekonomisk verksamhet, antogs så tidigt som år 1852 en särskild lag, the Industrial and Provident Societies' Act, som var avsedd att tillämpas på de kooperativa föreningarna, vilka vid den tiden börjat hastigt växa upp på olika håll i England. Detta land var därför också det första, som införde en särskild lagstiftning för kooperativa föreningar — i engelsk lagtext benämnas dessa föreningar alltid Industrial and Provident Societies — och det är av intresse att finna, hur tidigt i den kooperativa rörelsens historia denna lagstiftning kom till stånd. De i sistnämnda lag givna bestämmelserna rörande registrering och reglering av de kooperativa föreningarna avveko endast föga från de för Friendly Societies gällande reglerna. Vid den första mera betydande revisionen av lagen, år 1862, framträdde en tendens att bringa bestämmelserna rörande de kooperativa föreningarna i närmare överensstämmelse med dem, som gällde för bolag, men år 1876 skedde en återgång till Friendly Society-typen, och sistnämnda tendens har fortsatt intill nuvarande tid.

Den lag, som f. n. reglerar de kooperativa föreningarnas verksamhet, är Industrial and Provident Societies' Act av 1893 med ändringar 1894, 1895 och 1913. Genom denna lag ha de kooperativa föreningarna i lagstiftningshänseende placerats mellan bolag och Friendly Societies men närmare de senare. Från bolagen skilja de sig huvudsakligen i följande avseenden:

1. Det är lättare och billigare att registrera och att upplösa en förening än ett bolag.
2. En förenings kapital är icke begränsat; i en förenings stadgar (med undantag för bankföreningar) kan föreskrivas, att den som tecknat kapital kan uppsäga och på vissa villkor återfå detsamma.
3. Omyndiga kunna bli medlemmar av föreningar.
4. Föreningar ha vissa privilegier beträffande dispositionen över avlidna medlemmars tillgodohavande ävensom över föreningens egendom.
5. Föreningar ha erhållit vissa lättnader i fråga om skiljedom, återförvärv av egendom samt gentemot vissa tjänsteingripanden, garantier, vilka icke stå bolag till buds.
6. Föreningar äro befriade från inkomstskatt på sina affärsvinster och överskott, så länge försäljning ej sker till utomstående och antalet insatser i föreningen (insatskapitalet) ej är begränsat vare sig genom föreningens stadgar eller genom praxis.

[1] Redogörelsen för lagbestämmelserna är hämtad ur International Cooperative Bulletin 1927, medan uppgifterna rörande den statliga kooperationsstatistiken sammanställts av chefen för internationella arbetsbyråns kooperationsavdelning, dr G. Fauquet.

De kooperativa föreningarna lyda under samma myndighet som Friendly Societies, d. v. s. Registry of Friendly Societies, och de föreskrifter, som gälla dessa bägge slag av föreningar, äro på det hela taget mycket lika.

Ur lagteknisk synpunkt indelas de kooperativa föreningarna i följande huvudgrupper:

1. Kooperativa konsument- och producentsammanslutningar med syfte att driva affärsverksamhet i parti eller detalj.
2. Kooperativa bankföreningar. Dessa föreningar äro underkastade den särskilda föreskriften, att ingen förening med uppsägbart insatskapital får driva annan bankrörelse än mottagandet av depositioner i mycket ringa skala.
3. Kooperativa byggnads- och egnahemsföreningar. Dessa föreningar äro av många olika slag och ha till ändamål att genom markförvärv, låneförmedling m. m. biträda medlemmarna med att anskaffa bostäder och jord för odling. Ofta ha de till syfte att förbättra bostads- och stadsplaneförhållandena samt att bygga trädgårdsstäder.
4. Jordbrukskassor. Dessa föreningar, som huvudsakligen ha till uppgift att skaffa medlemmarna lån för jordbruksändamål, äro underkastade Agricultural Credits' Act, 1923.

En förening vinner rättskapacitet såsom Industrial and Provident Society genom att registreras av the Registrar of Friendly Societies. En sådan förening måste bestå av minst 7 personer eller av minst 2 registrerade föreningar. Före registreringen skall den planerade föreningens stadgar framläggas för the Registrar, som är skyldig att registrera föreningen, om dessa äro i överensstämmelse med lagen. Vägras registrering har föreningen rätt att hänskjuta saken till High Court of Justice.

Genom registreringen blir föreningen erkänd såsom »a body corporate with perpetual succession», vilket innebär att föreningen är en juridisk person, vilken förutsättes äga obegränsad livslängd och vilken kan kära och svara på samma sätt som en enskild individ. En förening måste ha en särskild firmastämpel (common seal), som användes vid alla tillfällen, då en enskild person undertecknar sitt namn. En annan följd av registreringen är, att föreningen erhåller begränsad ansvarighet, vilket innebär, att i fråga om skulder föreningen själv är ansvarig och att den individuella medlemmens ansvarighet är begränsad till hans insatsbelopp.

Om en förening önskar sammanslås med eller uppgå i en annan förening eller förvandlas till aktiebolag skall detta ske genom ett s. k. »extra beslut» (special resolution), d. v. s. genom ett beslut fattat av en majoritet på minst $^3/_4$ av de röstberättigade medlemmarna vid ett i vederbörlig ordning sammankallat allmänt extra sammanträde (special general meeting), vilket beslut därefter måste bekräftas av en majoritet av dessa medlemmar på ett andra allmänt sammanträde, hållet tidigast 2 och senast 4 veckor efter det första sammanträdet.

En registrerad förenings stadgar utgöra dess författning och bestämma medlemmarnas rättigheter och förpliktelser. Stadgarna skola innehålla bestämmelse om hur stadgeändring skall ske, och varje sådan ändring måste liksom stadgarna själva registreras av the Registrar of Friendly Societies. En förenings stadgar måste innehålla vissa föreskrifter och mer eller mindre överensstämma med en av the Registrar gillad stadgetyp. Enligt formulär nr 2 till 1893 års lag skall förenings stadgar angiva:

1. Föreningens syfte, namn och säte (registered office).
2. Villkor för antagning av medlemmar, inklusive varje förening eller bolag investerande kapital i föreningen i enlighet med lagens bestämmelser.
3. Det sätt, varpå sammanträde skall hållas, röstskala och rösträtt samt sättet för antagande, ändrande och upphävande av stadgar.
4. Sättet för tillsättning och entledigande av det organ, som skall fullgöra en styrelses åligganden, oavsett dess benämning, samt av föreståndare och andra tjänstemän ävensom dessas ömsesidiga befogenheter och avlöning.
5. Huru stort insatsbelopp, dock ej överstigande 200 pund sterling, varje annan medlem än registrerad förening får innehava.

6. Huruvida föreningen kan från medlemmar eller andra upptaga lån eller mottaga penningar i deposition enligt denna lags bestämmelser; och i så fall på vilka villkor, mot vilken säkerhet och till vilket belopp.

7. Huruvida insatserna eller någon del av dem skola kunna överlåtas; det sätt varpå överlåtelse och registrering av insatser skall ske ävensom sättet för styrelsens godkännande härav; huruvida och på vad sätt insatserna eller någon del därav skóla kunna uppsägas, ävensom sättet för utbetalning av innestående tillgodohavande å insatser vid dessas återlämnande.

8. Huru revision skall ske och huru revisorer eller en auktoriserad revisor skola utses. Kvartalsrevisioner kunna utföras av medlemmar eller icke officiella revisorer, men minst en gång om året måste revision verkställas av auktoriserad revisor.[1]

9. Huruvida och på vad sätt medlemmar kunna utträda ur föreningen samt sättet för behandling av krav från avliden medlems rättsinnehavare eller från förvaltare i medlems konkursbo, ävensom sättet för utbetalande av tillgodohavande som testamenterats bort.

10. Huru vinsterna skola användas.

11. Huru föreningens firmastämpel skall förvaras och användas.

12. Huruvida, genom vilket organ och på vad sätt föreningens kapital eller någon del därav får investeras.

Förvaltningen av en förenings ekonomi är vanligen anförtrodd åt en styrelse och åt tjänstemän; dessas närmare uppgifter och befogenheter fastställas i den enskilda föreningens stadgar. Summariska garantiföreskrifter finnas stadgade rörande de tjänstemän, åt vilka föreningens penningmedel och egendom äro anförtrodda, vilka icke på anfordran kunna framlägga klara räkenskaper eller vilka göra sig skyldiga till förskingring eller i övrigt begå tjänstefel.

Ingen medlem med undantag av registrerad förening får inneha insatser i en förening till mer än 200 pund. Denna viktiga bestämmelse är obligatorisk och kan ej uteslutas ur stadgarna. Såsom redan nämnts är en registrerad förening en sammanslutning med begränsad ansvarighet, varför de individuella medlemmarna icke ha någon personlig ansvarighet för föreningens skulder och förbindelser. Medlemmarna ha rätt att granska föreningens böcker samt att erhålla exemplar av föreningens stadgar och av de förvaltningsberättelser, som tid efter annan avgivas.

Föreningarnas stadgar måste innehålla bestämmelse, huruvida insatser kunna överflyttas eller återlämnas och, om så är fallet, sättet härför ävensom sättet för behandling av sådana medlemmars tillgodohavande, vilka blivit försatta i konkurs.

En medlem kan genom ett skriftligt meddelande, vilket han under sin livstid skall inlämna till föreningens huvudkontor, förordna, att hans tillgodohavande hos föreningen efter hans död skall överlåtas på annan person. Stadgarna skola fastställa, huruvida en person, som på sådant sätt erhåller ett tillgodohavande hos föreningen, skall upptagas som medlem eller huruvida han endast kan erhålla tillgodohavandet kontant.

Om en medlem avlider utan att ha gjort testamente, övergår hans tillgodohavande hos föreningen till hans närmaste anhöriga.

På begäran av en tiondel av medlemmarna eller av 100 medlemmar, om medlemsantalet överstiger 1 000, kan the Registrar sammankalla ett extra föreningssammanträde (special meeting) eller utse en eller flera inspektörer att granska föreningens ekonomi. De som begära sammankallande av ett sådant sammanträde eller sådan undersökning måste förete giltiga skäl härför och kunna göras ansvariga för de härigenom uppkomna kostnaderna. Ett extra sammanträde kan utse sin egen ordförande och har samma befogenheter som ett ordinarie sammanträde.

Om stadgarna så medgiva, kan förening besitta och fritt disponera egendom av varje slag, inklusive jord. Den intager samma ställning som bolag ifråga om vissa ekono-

[1] Auktoriserad kallas en revisor, som är av finansdepartementet godkänd såsom revisor och vars namn blivit uppsatt på den av finansdepartementet upprättade listan över auktoriserade revisorer.

miskt bindande förpliktelser. Stadgarna böra angiva, huruvida, på vad sätt och av vilket organ föreningens kapital skall kunna investeras. Saknas bestämmelse härom, måste placering ske i vissa i lag tillåtna slag av säkerheter.

Stadgarna skola även angiva, huruvida lån skola kunna upptagas och insättningar mottagas och i så fall på vilka villkor. Med avseende på insättningar må emellertid erinras om att mottagande av mer än 10 shilling per insättning eller av mer än 20 pund per insättare anses såsom bankrörelse och att föreningar, som bedriva bankrörelse, äro ålagda särskilda förpliktelser, av vilka den viktigaste är, att de icke få inneha något uppsägbart insatskapital och att de äro ålagda att såsom säkerhet hålla en viss kassareserv.

En förenings vinster måste disponeras på det i stadgarna föreskrivna sättet. Såsom redan nämnts, behöver en förening icke betala inkomstskatt på sina vinster eller överskott utom på innehav och disposition av jord.

Föreskrifter måste finnas om vederbörlig revision av förenings räkenskaper minst en gång om året, och en årlig redogörelse över inkomster och utgifter måste insändas till the Registrar, innehållande de uppgifter han begär. Årsberättelsen och balansräkningen för föregående år måste anslås på föreningens huvudkontor.

Tvister skola lösas på det sätt föreningens stadgar föreskriva. Detta sker vanligen genom utseende av en eller flera skiljemän, till vilka tvistefrågor hänskjutas. Om tvisten icke kan lösas på detta sätt eller om stadgarna icke innehålla föreskrift rörande tvisters lösning, kan frågan efter överenskommelse hänskjutas till the Registrar, som har befogenhet att påfordra inställelse av part, att förestava ed, att kräva framläggandet av böcker och handlingar samt att avgöra frågan och bestämma hur uppkomna kostnader skola täckas.

Överträdelser av föreskrifterna i the Industrial and Provident Societies' Act kunna begås av föreningar, deras funktionärer och medlemmar samt straffas med böter eller fängelse. The Registrar kan även med finansdepartementets medgivande upphäva en förenings registrering eller suspendera denna för en period av högst tre månader, om han finner, att föreningens syfte är olagligt eller att den har medvetet och trots varning av the Registrar överträtt lagen.

The Registrar kan även upphäva registreringen, om föreningens medlemsantal bevisligen sjunkit till under sju eller om registreringsbevis erhållits genom bedrägeri eller misstag eller om föreningen har upphört att existera.

Upplösning av en förening kan ske antingen genom att tre fjärdedelar av medlemmarna förena sig därom och bekräfta detta genom sin namnunderskrift på ett upplösningsinstrument eller genom en frivillig eller tvungen likvidation på samma sätt som beträffande aktiebolag enligt Companies' Act.

Då en förening träder i likvidation enligt Companies' Act, är ingen person, som upphört att vara medlem minst ett år, innan likvidationen påbörjades, skyldig att bidraga till betalning av skulder, förbindelser eller kostnader, ej heller är någon ansvarig för förbindelser, ingångna efter hans utträde ur föreningen. Ej heller kan annat bidrag utkrävas än vad som återstår att betala å sådan insats, för vilken avgången och nuvarande medlem är ansvarig.

På tillskyndan av Cooperative Union (den ideella kooperativa centralorganisationen) framlades under arbetarregeringen år 1924 ett lagförslag, varigenom användningen av termen »kooperativ» skulle förbehållas verkligt kooperativa föreningar. Den mest kännbara bristen i den nuvarande kooperationslagen är nämligen, att den icke lämnar något skydd mot missbruk av termen »kooperativ». Då lagen icke ger någon definition av vad som skall anses såsom en kooperativ förening, kunna företag, vilkas syften stå kooperationen fjärran, utan svårighet vinna registrering såsom kooperativa föreningar. Vidare föreslogs, att förfarandet vid en förenings sammanslagning med eller uppgående i en annan förening skulle kunna förenklas samt att vissa finansiella bestämmelser skulle justeras med hänsyn till penningvärdets sänkning, av vilka den viktigaste gällde höjning av det högsta för enskild medlem tillåtna insatsbeloppet

från 200 till 400 pund. Förslaget blev emellertid aldrig lag, då arbetarregeringen avgick, innan det hann bli slutbehandlat.

Statens intresse för den kooperativa föreningsrörelsen är emellertid icke tillgodosett allenast med åstadkommandet av rättsregler för rörelsen, utan det har också ansetts nödvändigt, att det från statens sida övades ständig tillsyn över att föreningarna erhölle den av lagstiftaren avsedda utformningen och stadgan. I detta syfte utövar the Registrar en viss övervakande myndighet över föreningarna och offentliggör dessutom årligen i sin ämbetsberättelse vissa uppgifter rörande föreningarnas verksamhet. Dessa uppgifter erhållas på följande sätt.

Såsom ovan berörts åligger det varje förening att underkasta sina räkenskaper revision minst en gång om året av en eller flera auktoriserade revisorer. Härom föreskriver lagen bl. a. följande.

Revisorerna skola ha tillgång till föreningens alla böcker, kontrakt, handlingar, räkenskaper och bokslut och skola granska föreningens inkomster och utgifter, värdehandlingar och övriga tillgångar och verifiera desamma med böcker, kontrakt, dokument, räkenskaper och verifikationer, som hänföra sig därtill, och skola antingen underskriva desamma såsom av dem befunna riktiga, vederbörligen verifierade och i överensstämmelse med lagen eller också särskilt anmäla för föreningen i vilka avseenden de finna desamma oriktiga, overifierade eller icke i överensstämmelse med lagen.

Varje förening måste sedan årligen till the Registrar inlämna en årsberättelse rörande föreningens inkomster och utgifter, tillgångar och skulder enligt vad revisionen utvisar. Denna årsberättelse, i vilken föreningens olika verksamhetsgrenar skola på visst i lagen föreskrivet sätt vara uppdelade efter syftet med föreningens verksamhet, måste vara undertecknad av den auktoriserade revisorn eller revisorerna. Formulär för årsberättelsen tillhandahålles av the Registrar.

Vissa upplysningar om föreningarna erhåller the Registrar vidare genom sina ämbetsåligganden ifråga om registrering av föreningar, modifiering av deras stadgar samt deras likvidation, varigenom han kan följa föreningarnas förändringar och klassificera dem efter deras syfte.

På grundval av ovannämnda material offentliggör the Registrar i sin ämbetsberättelse vissa summariska nominativa uppgifter och tabellsammanställningar rörande de kooperativa föreningarna. Nämnda berättelse, »Reports of the Chief Registrar of Friendly Societies», publiceras årligen i följande fem var för sig utgivna delar:

1. Allmän del.
2. Friendly Societies.
3. Industrial and Provident Societies.
4. Fackföreningar.
5. Byggnadsföreningar.

Delarna 3 och 5 hänföra sig till sådana föreningar, som äro registrerade enligt the Industrial and Provident Societies' Act resp. Building Societies' Act, d. v. s. huvudsakligen kooperativa föreningar. Det bör emellertid observeras, att en del kooperativa föreningar såsom jordbrukskassor och kreatursförsäkringsföreningar äro registrerade enligt Friendly Societies' Act.

Efter en redogörelse för de åtgärder the Registrar företagit i enlighet med den lag, vars efterlevnad han är satt att övervaka (registreringar, inspektioner, likvidationer, överträdelser etc.), innehåller varje del två avdelningar: 1) statistiska kommentarer och 2) tabellsammandrag.

En sammanställning av de av the Registrar insamlade uppgifterna publiceras slutligen i the Ministry of Labour Gazette i tre särskilda redogörelser för den kooperativa rörelsen, nämligen rörande 1) »industrial co-operative societies» (i huvudsak omfattande konsumtions- och arbetarproduktionsföreningar), 2) bostadskooperativa föreningar och 3) kooperation inom jordbruk och fiske. Tabellerna äro emellertid här uppgjorda ur andra synpunkter än de av the Registrar i dennes årsberättelser publicerade tabellerna.

Nya publikationer från internationella arbetsbyrån.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand*, Genève.

Fackföreningsrörelsen i Sovjet-Ryssland.

The Trade Union Movement in Soviet Russia. (Studies and Reports, Series A, nr 26.) 1927. XII + 287 sid. Pris kr. 3: 75.

Till den tionde internationella arbetskonferensen, som sammanträdde i maj 1927, utarbetade internationella arbetsbyrån en jämförande redogörelse för fackföreningsfriheten i olika länder, vilken fråga var uppförd på konferensens dagordning. Denna allmänna redogörelse kommer efter hand att kompletteras med monografier för olika länder. Vad Ryssland beträffar har det befunnits nödvändigt företaga en alldeles särskild undersökning, och resultatet har framlagts i föreliggande publikation, som till sin disposition avviker från de övriga monografierna. För att kunna förstå den ryska fackföreningsrörelsen kan man icke nöja sig med att jämföra lagstiftningen på detta område i Sovjet-Ryssland med motsvarande lagstiftning i andra länder. I Ryssland är själva begreppet fackförening och allt vad därmed sammanhänger så direkt beroende av sovjet-regimens läror, att för begreppets klarläggande fordras en fullständig och systematisk skildring av sovjet-systemet. Första delen av föreliggande publikation har därför ägnats åt en framställning av det teoretiska underlaget för det ryska statssystemet. I andra delen, som behandlar fackföreningarnas organisation, framlägges en undersökning av fackföreningarnas inre struktur under den kommunistiska perioden, resultaten av den kommunistiska regimen, de ändringar som sedermera ägt rum ävensom följderna av den s. k. nya ekonomiska politiken. I tredje delen redogöres för en undersökning av fackföreningarnas ekonomiska och sociala politik, omfattande nio kapitel med följande innehåll: det ekonomiska livets organisation; arbetets organisation; lönepolitik; kollektivavtal; fackföreningar och arbetstvister; socialförsäkring; arbetarskydd; fackföreningarna och upplysningsverksamheten; de ryska fackföreningarna och internationella fackföreningsrörelsen. Samtliga dessa frågor behandlas uteslutande ur synpunkten av deras samband med fackföreningspolitiken, och upplysningar rörande de arbetande klassernas läge i Ryssland meddelas endast i den mån så erfordras för att belysa resultatet av fackföreningarnas ekonomiska och sociala politik.

I bilagan meddelas en litteraturförteckning. Förutom de vanliga editionerna på arbetsbyråns officiella språk (franska och engelska) är en tysk edition under utarbetande.

Ur en i redogörelsen meddelad sammanfattande översikt av fackföreningsrörelsens nuvarande läge i Ryssland må meddelas följande.

Först och främst lämnas den intressanta upplysningen, att förbättringen i landets ekonomiska läge resulterat i en avsevärd ökning av hela antalet löntagare, vilket numera närmar sig 10 milj. Icke långt ifrån lika stort var i juli 1926 antalet medlemmar i fackföreningarna, nämligen 9 278 000, däri inräknat 1 200 000 arbetslösa, och voro medlemmarna fördelade på 23 riksförbund, av vilka åtskilliga räknade mer än en milj. medlemmar. Sammansättningen av de arbetande klasserna har under de sista två åren undergått betydande förändringar i Ryssland, och detta återspeglas jämväl i de olika fackföreningarnas sammansättning. Mellan den 1 april 1924 och den 1 april 1926 ökades antalet medlemmar i fackföreningarna med 43 %, växlande mellan sådana procentsiffror som 152 % inom byggnadsindustriens fackföreningar, 209 % inom jordbruksarbetarnas organisationer, 22 % bland transportarbetare och de i postverket anställda, 47 % för handelsanställda samt 73 % för tjänstemän och intellektuella arbetare.

Visst är att fackföreningarna på sista tiden fått tillslutning från ett antal nya element, och ökningen av medlemssiffran i de olika förbunden kan betraktas som en återspegling av de förändringar, som ägt rum i landets ekonomiska läge. Sålunda har uppsvinget i byggnadsverksamheten tillfört städerna ett stort antal arbetare, vilket varit orsaken till den nyssnämnda ökningen i hithörande organisationers medlemsantal. Mot den ökade omfattningen i handelsarbetarnas organisation svarar en livligare verksamhet inom affärsrörelsen inklusive den statliga administrationen på handelns område, liksom också jordbrukets utveckling återspeglar sig i tillväxten av jordbruksarbetarnas fackliga organisationer.

De ekonomiska förhållanden som rått ha i ganska stor utsträckning tvingat landsbygdens arbetare att söka anställning i städerna, och man finner, att en icke ringa procent av de i industrien under förra året enrollerade arbetarna kommit ifrån landsbygden. Anmärkningsvärt är det relativt stora antalet lantarbetare bland de arbetslösa, uppgående i maj 1926 till 32·3 %.

De egentliga industriarbetarna ha sålunda i mycket stor utsträckning uppblandats med arbetare från andra näringsområden. På detta faktum har oppositionen inom kommunistpartiet (gruppen Sinovjev, Kameneff, Trotskij) tagit fasta, under hänvisning till att fackföreningarna innefatta ett stort antal icke-proletära element, vilkas allmänna tänkesätt och politiska uppfattning övar ett stort inflytande på fackföreningspolitiken och i viss mån genomsyrar den med medelklassidéer. Vid kommunistpartiets femtonde konferens i nov. 1926 förnekades dock detta av Tomsky, som påpekade, att industriarbetarna utgjorde mer än hälften av fackföreningarnas medlemsantal, vartill kommer transportarbetarna med omkring en sjundedel av samma antal. Bland fackföreningarnas medlemmar utgjordes vidare 32 % av förvaltningspersonal och dylika. Som emellertid den övervägande massan av den till fackföreningarna anslutna förvaltningspersonalen eller tre fjärdedelar i städerna och så gott som samtliga på landsbygden förtjänade mindre än 80 rubler i månaden, kan man icke anse denna grupp av fackföreningsmedlemmar såsom tillhörande medelklassen.

Emellertid har även från sistnämnda håll medgivits, att de nya element, som anslutit sig till fackföreningarna, betydligt skilja sig från de gamla medlemmarna. Många av dessa äro personer »som icke ha något begrepp om vad sovjet-staten i verkligheten är, vilkas enda önskan är att förtjäna så mycket som möjligt för att understödja sina på landet kvarlämnade familjer och som icke göra någon skillnad mellan ett sovjet-företag och privat rörelse». För dessa äro fackföreningarna endast ett medel att erhålla så goda lönevillkor som möjligt, och de motsätta sig alla strävanden som icke leda till en omedelbar förbättring i deras ekonomiska ställning.

Enligt författaren Seniushkin äro de arbetare, som komma från landsbygden, i saknad av allt klassmedvetande. Fabriksarbetet är för dem endast en tillfällig utkomstkälla, och de förbliva fästade vid landet med en syn på tillvaron, som helt och hållet skiljer sig från de vanliga industriarbetarnas. Författaren befarar, att inom arbetarklassens led skall bilda sig två grupper som varken ha samma behov eller samma mentalitet, och att detta kommer att underminera arbetarklassens sammanhållande kraft. Enligt en annan av fackföreningsrörelsens ledare, Melnichansky, utgör osäkerheten i anställningsförhållandena det svåraste hotet mot rörelsen. Det förekommer, att bönder efter att ha anslutit sig till en facklig organisation återvända till landsbygden och sätta i sitt ställe en individ, till vilken de bortskänkt eller sålt sin medlemsbok.

I allmänhet kan man säga, att de svårigheter, som möta fackföreningarna i deras verksamhet, tillväxa allteftersom rörelsen utbreder sig. Svårigheterna ökas ytterligare i samma mån som föreningarna försöka att förena sin roll som företrädare för de arbetande klassernas intresse med de ekonomiska uppgifter, som påvila dem i och för industriens rekonstruktion och produktionens höjande. Ställda inför uppgiften att både tillgodose arbetarnas krav och de statliga uppgifterna tvingas de ofta att uppgiva en del av sitt program, något som speciellt framträtt i fråga om arbetslöner, socialförsäkring, arbetsmarknadens reglering, kollektivavtal m. m. Det är också för att göra sig kvitt de förlamande verkningarna av denna intressemotsats som fackföreningarna numera synas angelägna om att erhålla större rörelsefrihet. Bevis härpå finner man i vissa förslag, som nyligen framlagts beträffande förändringar i

rörelsens inre organisation. Sålunda har framkastats den tanken, att centralrådet för fackföreningarna skulle begränsa sig att göra hemställanden till de olika fackföreningarna, vilka hemställanden skulle göras till föremål för prövning av vederbörande förenings styrelse eller kongress, innan de bringas i verkställighet. Tomsky har emellertid motsatt sig denna tanke, som han anser smaka för mycket av federalism i fackföreningsfrågor.

Det som väsentligen skiljer fackföreningsrörelsen i Ryssland från liknande rörelser i andra länder är att söka i vissa drag av deras inre organisation. Enligt sovjet-lagstiftningen har varje löntagare rätt att företrädas av ett fackföreningsorgan, medan något formligt anslutningstvång icke existerar. Samtidigt ha arbetare, som önska bilda en fackförening, icke frihet att göra så utom ramen för den kommunistiska rörelsen. Om en förening vid sitt bildande icke vinner godkännande av de högre myndigheterna, förvägras dem benämningen fackförening och alla därtill anknutna förmånsrättigheter. I praktiken sträcker sig tvånget mycket längre än vad det nu sagda kan synas giva vid handen, i det att dels arbetaren icke är fri i val av fackförening utan erhåller anvisning å sådan av det företag där han är anställd, dels arbetaren i verkligheten icke har annat val än att ansluta sig till föreningen i fråga.

Vidare är att märka, att staten tillerkänner föreningarna betydligt större rättigheter än fallet är i andra länder. Utan att direkt ha någon lagstiftande befogenhet spela fackföreningarna en förhärskande roll vid bestämmandet av den sociala politiken, medan deras råd måste inhämtas i ekonomiska frågor, även om härutinnan ledningen icke ligger i deras händer. I ersättning för de fackföreningarna tillerkända rättigheterna kan staten eller rättare det maktägande partiet räkna på föreningarna, då det gäller att leda massorna och få dem att inordna sig under statens intressen. Av fackföreningarna kan krävas och kräves i själva verket, att de taga hand om alla frågor rörande arbetsvillkoren, och det är denna grundtanke som bestämmer den roll vilken de spela i sovjet-staten. Ur ett uttalande av Tomsky för något år sedan till en tysk arbetardelegation må återgivas följande: »Fackföreningarna i sovjet-republiken bilda icke underordnade avdelningar av statsorganismen, men mellan dem och staten råder ett förhållande av ömsesidigt beroende. — — — Varken folkkommissariernas råd eller centrala exekutivkommittén kan fatta beslut rörande välfärdsåtgärder för arbetare, arbetsvillkor, löner o. s. v. utan fackföreningarnas godkännande. — — — Varje medlem av styrelsen för fackföreningarnas generalråd har rådgivande stämma i folkkommissariernas råd.» Som en kommentar till detta uttalande kan tilläggas, att i själva verket makten över arbetarklassen i Ryssland innehaves av kommunistiska partiet. Fackföreningarna ligga sålunda i händerna på partiet och användas av detta såsom ett stöd för statsregimen. Detta framhölls också klart och tydligt av Tomsky vid den sjunde fackföreningskongressen då han förklarade: »Vi dölja icke för någon, att fackföreningsrörelsen har varit, är och kommer att stå under ledning av kommunistpartiet med iakttagande av sträng centralisation.»

Därför får man emellertid icke föreställa sig, att kommunisterna helt och hållet tagit ledningen av fackföreningarna utan att lämna dessa något initiativ. Erinras må, att kommunistpartiets fjortonde liksom dess femtonde kongress uttalat sig för att partiorganen icke borde inblanda sig i fackföreningarnas löpande göromål. Det betonades, att fackföreningarna utgöras av stora grupper av arbetare, som till större delen sakna bestämd politisk uppfattning och vilka endast på övertalningens väg kunna förmås att lämna sin medverkan. Speciellt i fråga om fackföreningarna varnades mot alla diktatoriska metoder.

Som allmän sammanfattning kan sägas att, medan föreningsfrihetens idé praktiskt taget undertrycktes under den kommunistiska perioden den visat en bestämd tendens att leva upp igen under de allra sista åren. Då i detta sammanhang användes uttrycket »idé», är anledningen av tvåfaldigt slag: dels beror föreningsfriheten helt och hållet på ledarna, som praktiskt taget utses av det kommunistiska partiet, och dels är den individuella friheten och följaktligen även fackföreningsfriheten i verkligheten ännu i hög grad begränsad på grund därav att, vid den rikliga tillgången på arbetssökande, arbetarna i verkligheten äro tvungna att ansluta sig till föreningarna för att komma i åtnjutande av de förmåner som åtfölja medlemskap.

Internationell översikt av rättsliga avgöranden i arbetslagstiftningsfrågor.

International Survey of Legal Decisions on Labour Law, 1925. 1926. XII + 268 sid. Pris kr. 7: 50.

I sin fortlöpande lagtextsamling (Série législative, Legislative Series, Gesetzreihe) har internationella arbetsbyrån sedan 1920 publicerat texterna till de lagar och förordningar rörande arbetsförhållanden, som utkommit i de olika länderna. Då det icke varit möjligt att på grund härav erhålla närmare kännedom om hur lagstiftningen verkar, har ofta uttryckts det önskemålet, att uppgifter måtte meddelas om huru den tillämpas av vederbörande myndigheter och speciellt av de judiciella instanser, som ha att handlägga mål rörande arbetsförhållandena. Emellertid har det icke befunnits möjligt att meddela fullständiga upplysningar om lagtillämpningen inom ett så vidsträckt område som arbetslagstiftningen i våra dagar omspänner. Arbetsbyrån fann sig därför böra begränsa sina undersökningar, och den nu föreliggande publikationen har endast avseende på fyra länder, nämligen: England, Frankrike, Italien och Tyskland. Ytterligare har man ansett sig böra begränsa sig till sådana rättsliga avgöranden, som erbjuda ett större intresse ur internationell synpunkt med företräde lämnat åt beslut innefattande principfrågor, som kunna antagas bliva av en viss betydelse för arbetslagstiftningens utveckling i andra länder. I dispositionen har i allmänhet följts den regeln att utslaget refererats i dess väsentliga delar, antingen med motiveringen ordagrant återgiven eller ock med ett sammandrag av upplysningarna i målet och de åberopade lagbestämmelserna jämte eventuellt förklarande noter.

För vart och ett av de fyra omnämnda länderna har innehållet fördelats under följande rubriker: allmänna arbetslagstiftningsprinciper; föreningsrätt; arbetares deltagande i företagens administration (*driftsråd*); *personliga kontrakt; kollektivavtal; arbetslöner;* arbetstid; arbetstvister; frågan om processuellt förfarande i mål rörande arbetsförhållandena; skydd för särskilda kategorier av anställda och deras rättigheter; skydd för kvinnor, unga personer och barn samt krigsinvalider; arbetsförmedling och arbetslöshet; yrkesinspektion; socialförsäkring; diverse.

Redogörelsen är utarbetad i samverkan med professorerna H. C. Cutteridge, Heinrich Höniger, Edouard Lambert, Luigi Rossi och andra juridiska experter.

Industriella förhållanden i Förenta staterna.

Industrial relations in the United States by H. B. Butler. (Studies and Reports, Series A, nr 27.) 1927. 132 sid. Pris kr. 2: 25.

I fackpressen ha redan varit synliga utdrag ur den intressanta redogörelse för industriella förhållanden i Förenta staterna, som utarbetats av vice-direktören i internationella arbetsbyrån H. B. Butler på grundval av studier företagna vid ett besök i Staterna på hösten 1926. Författaren nämner inledningsvis, att hans studier i hög grad underlättats därigenom att dessa problem äro föremål för ständigt utbyte av erfarenheter och rön mellan de amerikanska industriidkarna, och att det därför icke erbjuder några svårigheter att erhålla ett samlat uttryck för industrivärldens uppfattning i olika frågor.

Uppgiften angives i företalet ha varit att lämna en koncis och opartisk framställning av förhållandet mellan arbetare och arbetsgivare i Förenta staterna. Källorna till arbetet utgöras icke endast av skriftliga dokument — över vilka en förteckning lämnas bland bilagorna — utan också av muntliga upplysningar, som erhållits från arbetsgivare, disponenter för större industriella företag, ingenjörer och arbetarledare. Först lämnas en framställning av grundvalarna för den amerikanska industrien, med angivande av den roll, som spelats av sådana faktorer som landets storlek och konstitution, rasblandningen och den för ett nytt land utmärkande psykologiska och sociala atmosfären. Författaren är angelägen att framhålla skillnaden mellan amerikanska förhållanden och europeiska, något som måste mana till försiktighet vid jämförelsers anställande. Därefter övergår han till att behandla ekonomiska

förhållanden, amerikanska fackföreningar, arbetsgivarorganisationer, anstalter träffade i personalens intresse, representation för personalen och samverkan mellan arbetsgivare och fackföreningar. I ett slutkapitel upptager han till kritisk behandling vissa erfarenheter av samverkan mellan kapital och arbete samt utreder betydelsen av den moderna utvecklingen av förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare i Förenta staterna.

Ur sistnämnda kapitel torde vara av intresse att här återgiva följande.

Visserligen är, säger han, det rådande välståndet i Förenta staterna till stor del att tillskriva förhållanden, som icke äga sin motsvarighet i andra länder, men till en annan del kan sägas, att mycket av vad som där åstadkommits kan efterbildas av andra folk. I sin mån äger också detta tillämpning på frågan om förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare. Efter det att tidigare ett skarpt motsatsförhållande rått, kan man numera sägas ha kommit in i ett nytt skede, kännetecknat därav, att vid sidan om teorin om klasskampens oundviklighet framträder en ny doktrin om samverkan mellan arbetsgivare och arbetare. I trots av alla skiljaktigheter mellan amerikansk och europeisk mentalitet erbjuder studiet av denna nya fas i landets industriella historia tillfälle till många lärorika iakttagelser. Betecknande och betydelsefullt är härvid, att åt förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare ägnas ett vetenskapligt studium, jämförligt med det som kommer politik eller nationalekonomi till del.

Vad som framför allt präglar de amerikanska arbetsförhållandena är den öppenhet med vilken diskussionen härom föres, den stora utsträckning i vilken upplysningar meddelas och det vitt spridda intresset för dessa frågor bland allmänheten. Den fria diskussionen har verkat uppfostrande på både arbetsgivare och arbetare och har lett till en grundlig självrannsakan från deras sida. I de flesta andra länder iakttar man en viss förbehållsamhet eller t. o. m. sekretess på detta område, men författaren är böjd att tro, att den metod som praktiseras i Amerika i det hela har ett hälsosamt och livgivande inflytande.

Något annat för den amerikanska industrien utmärkande äro de betydande sociala utgifter, som arbetsgivarna frivilligt ålagt sig. Sannolikt har man i saknad av en socialförsäkring genom statens försorg ansett beredandet av skydd åt arbetarna mot industriella risker vara en nödvändig förutsättning för åstadkommande av ett gott förhållande i arbetet. De anstalter, som sålunda träffats av arbetsgivarna, erbjuda dock icke samma mått av garanti som socialförsäkringen, och någon säkerhet för att samma politik kommer att praktiseras även under depressionstider har man icke. Exempel finnas på att vidtagna anordningar måst övergivas, och vad beträffar de smärre företag, av vilka en stor del av den amerikanska industrien består, kunna de i regel icke bereda sina anställda samma förmåner. Ett visst osäkerhetsmoment vidlåder därför alltid den frivilliga försäkringen, och det föreligger den faran, att om företaget tvingas avvika från den en gång inslagna vägen det goda förhållandet mellan arbetsgivare och arbetare allvarligt äventyras.

Anmärkningsvärda äro vidare strävandena att få till stånd kontakt och samverkan mellan arbetsgivare och arbetare. Att återupprätta något slags patriarkaliskt förhållande skulle naturligtvis icke vara möjligt, utan den enda framkomliga vägen i våra dagar går över en demokratisk representation på intressegrundval. Författaren, som hyllar den satsen, att även en modern industriell demokrati måste uppbyggas på det beståendes grund, ställer sig något tveksam mot den i Amerika praktiserade anordningen att upprätta driftsråd vid sidan av de redan bestående organ, som ha kollektiva förhandlingar till uppgift. Han anser det föga sannolikt, att arbetarna i längden skola finna sig i att på detta sätt den fackliga organisationens idé sättes ur spelet. Å andra sidan finnas alla utsikter för att en anordning med driftsråd, som infogas i ett fackligt system, skall möta förstående och understöd på arbetarhåll. Därför äro också de försök, som i Amerika gjorts att etablera samverkan med fackföreningarna, värda att följas med största intresse och detta så mycket hellre som man i dylika fall på bägge sidor öppet eller tyst frångått den tanken, att en nödvändig och permanent intressemotsats råder. Den nuvarande ledningen av *American Federation of Labor* har accepterat satsen, att en ökad produktion ligger lika mycket i arbetarens som i arbetsgivarens intresse, förutsatt att den förre har en effektiv medbestämmanderätt i fråga om arbetsvillkoren och fördelningen av produktionens resultat. Å andra sidan har ett stort antal arbetsgivare anslutit sig till den uppfattningen, att det är fördelaktigare för dem

själva att i fråga om löner och andra arbetsvillkor sträcka sig så långt som industrien förmår bära i insikt om att endast på denna grund ett maximum av arbetseffektivitet kan fås till stånd. De arbetsgivare, som etablerat samverkan med fackföreningarna, ha därjämte erkänt, att de senare äro i stånd att spela en betydelsefull och konstruktiv roll inom produktionsprocessen. Författaren anför också exempel på en å ömse sidor alltmera manifesterad vilja till samverkan mellan arbetsgivare och fackföreningar och citerar bl. a. uttalanden av J. D. Rockefeller Jun. och ordföranden i General Electric Company, Owen D. Young. Dessa uttalanden, som gå ut på en organiserad samverkan med föreningarna eller beredande åt arbetarna av delägarskap i företagen, kunna för visso icke sägas vara typiska för den allmänna uppfattningen i amerikanska industrikretsar. I själva verket äro de företag, som anställa försök i dylik riktning, ännu jämförelsevis få till antalet. Författaren benämner dem emellertid pioniärer och synes anse en utveckling i den av dem angivna riktningen icke osannolik. Samtidigt betonar han dock, att rörelsen icke kan väntas medföra något resultat inom någon närmare framtid samt att det överhuvud är omöjligt att med någon visshet förutsäga utvecklingen. Skulle emellertid de försök, som gjorts för att åvägabringa bättre samförstånd, visa sig fruktlösa, komma de säkert att efterträdas av andra försök, med tillgodogörande av de lärdomar som erfarenheten kan ha skänkt.

Inspektion av hygien i arbetet.

The Medical Inspection of Labour. Report of the Meeting of Medical Inspectors of Labour held in Düsseldorf, 15—16 September 1926. (Studies and Reports, Series F, nr 10.) 1926. 80 sid. Pris kr. 1: 50.

I förbindelse med ett sammanträde med korresponderande kommittén för industriell hygien i Düsseldorf, september 1926, beslöts på tyskt initiativ att vid samma tid och på samma plats anordna en internationell konferens mellan inspektörer för hygien i arbetet. Inbjudan utsändes därför till alla befattningshavare i dylik tjänst i Europa, Amerika, Sydafrika och Australien. Något deltagande från avlägsna länder kom emellertid icke till stånd, utan vore endast europeiska länder representerade, till större delen av chefer för vederbörande ämbetsverk. Från svensk sida deltog sundhetsinspektören i Stockholm dr A. Backlund.

Utbytet av konferensen blev vida större än man vågat hoppas. En synnerligen fullständig och väldokumenterad samling erhölls av rapporter och meddelanden rörande den nuvarande inspektionens organisation och verksamhet, varförutom deltagarna fingo tillfälle att utbyta personliga erfarenheter.

Erinras må, att internationella arbetskonferensen i Washington 1919 hemställde till de offentliga hälsovårdsmyndigheterna i resp. länder att träda i förbindelse med internationella arbetsbyrån. Arbetsbyrån följde därför helt naturligt med särskilt intresse konferensen och var där representerad genom flera tjänstemän. Föreliggande publikation är en redogörelse för förhandlingarna, som utgivits i byråns serie »Studies and Reports». Något stenografiskt referat av överläggningarna meddelas icke men däremot sammandrag av ingivna rapporter, som översatts av rapportörerna själva.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Social utställning och social vecka i Helsingfors 1928. Socialdepartementet erhöll i maj 1927 en inbjudan från finska socialministeriet, att Sverige skulle deltaga i en social utställning och en i samband därmed stående social vecka i Helsingfors i augusti 1928. I utställningen, som synes bliva mycket omfattande, väntas samtliga nordiska länder och en del av de baltiska randstaterna komma att deltaga. Enligt ett till inbjudningen bifogat preliminärt program skulle huvudsyftet med utställningen vara att bereda de deltagande länderna tillfälle att vart och ett för sin del belysa de sociala spörsmålen och på samma gång ömsesidigt lära känna varandras hithörande förhållanden.

Sedan den finska inbjudan antagits, har Kungl. Maj:t genom beslut den 25 november 1927 bemyndigat chefen för socialdepartementet att tillkalla sju personer med uppdrag att förbereda Sveriges deltagande. Till ledamöter i kommittén ha utsetts byråchefen i socialstyrelsen Nils Bergsten (ordförande), undervisningsrådet i skolöverstyrelsen Nils Fredriksson, byråchefen i socialstyrelsen Thorvald Fürst (sedermera avliden), chefredaktören Erik Rinman, byråchefen i pensionsstyrelsen Erik Stridsberg samt byråchefen i riksförsäkringsanstalten David Östrand. Kommittén, vars adress tills vidare är socialstyrelsen, har antagit namnet »Svenska kommittén för sociala utställningen i Helsingfors 1928». Såsom sin sekreterare har kommittén anställt t. f. förste aktuarien i socialstyrelsen Nils Cederblad.

Kommittén har rörande de allmänna riktlinjerna för den svenska utställningen beslutat, att denna skall bilda en enhetlig avdelning för sig samt att densamma, i överensstämmelse med det finska programmet, skall begränsas till att huvudsakligen belysa arbetarklassens och därmed jämställda sociala klassers levnadsförhållanden och att följaktligen utställningsmaterialet endast i undantagsfall kommer att avse hela befolkningen. Det finska programmet upptager följande huvudavdelningar: yrkeshygien, arbetarvälfärd, socialförsäkring, socialstatistik samt lagar och övriga publikationer.

Förutom socialstyrelsen ha följande ämbetsverk och organisationer förklarat sig villiga medverka vid utställningen, nämligen riksförsäkringsanstalten, pensionsstyrelsen, skolöverstyrelsen, statistiska centralbyrån, kontrollstyrelsen, arbetsrådet, statens arbetslöshetskommission, statens byggnadsbyrå, centralförbundet för socialt arbete, kooperativa förbundet, svenska skyddsförbundet, föreningen för arbetarskydd, svenska brandskyddsföreningen, svenska folkbildningsförbundet, föreningen för folkbad, svenska röda korset och arbetarnas bildningsförbund.

Utställningsmaterialet kommer att bestå av diagram, kartor, statistiska tabeller, ritningar, fotografier, modeller, litteratur, ljusbilder och filmer m. m.

Programmet för den sociala veckan har ännu ej fastställts av den finska utställningsbestyrelsen, men meningen är, att en representant från varje deltagande land skall i ett föredrag redogöra för de viktigaste punkterna i de olika ländernas socialpolitik och härvid särskilt belysa det framlagda utställningsmaterialet. Vidare anordnas specialföredrag av sakkunniga rörande utställningens huvudfrågor, varjämte man planerat specialmöten för olika intressegrupper på socialpolitikens område.

— Arbetslön —

Löneförhållandena inom sjömansyrket. Till komplettering av tidigare meddelade uppgifter angående löneförhållandena inom sjömansyrket (se denna tidskrift, årg. 1926, sid. 705 ff.) ävensom för transportarbetare o. d. (årg. 1927, sid. 860 ff.) hava från arbetsförmedlingsanstalterna, vilka övertagit den tidigare av Sveriges redareförening bedrivna sjömansförmedlingen, införskaffats uppgifter angående normala månadshyror under år 1926 för viktigare bemanningsspecialiteter, på grundval av vilka uträknats vissa riksmedeltal, som återfinnas i efterföljande tablå. Till komplettering av de erhållna löneuppgifterna hava utnyttjats de inom socialstyrelsen tillgängliga kollektivavtalen inom sjömansyrket, varjämte månadshyrorna vägts med det i sjöfartsstatistiken redovisade nettotonnaget för i resp. hamnar hemmahörande fartyg.

Löneförhållandena inom sjömansyrket åren 1914—1926.

Yrkesspecialiteter	Normala månadshyror i kronor				Löneökning (+) eller löneminskning (—) i %		
	1914	1920	1925	1926	1914—26	1920—26	1925—26
Ång- och motorfartyg:							
Timmermän (och båtsmän)	78	299	157	157	+101	—47	±0
Matroser	64	270	138	139	+117	—49	+1
Lättmatroser	51	179	105	105	+106	—41	±0
Jungmän	33	105	51	51	+ 55	—51	±0
Eldare och motormän	63	266	132	133	+111	—50	+1
Kollämpare	45	188	93	93	+107	—51	±0
Stuertar	108	308	229	230	+113	—25	±0
Kockar	69	236	161	165	+139	—30	+2
Segelfartyg:							
Timmermän (och båtsmän)	77	302	149	.	.	.	.
Matroser	64	235	97	100	+ 56	—57	+3
Lättmatroser	50	160	75	78	+ 56	—51	+4
Jungmän	33	92	43	44	+ 33	—52	+2
Stuertar	77	297	148	148	+ 92	—50	±0
Kockar	28	91	51	53	+ 89	—42	+4

Av de relativa talen i tabellen framgår, att ökningen under perioden 1914—1926 för de olika bemanningskategorierna växlar för ång- och motorfartyg mellan 55 och 139 och för segelfartyg mellan 33 och 92 %. Den genomsnittliga stegringen för bemanningen å ång- och motorfartyg kan anslås till 106 och på segelfartyg till 66 %. Vid jämförelse med 1925 års lönesatser finner man, att lönenivån för flertalet bemanningskategorier å ång- och motorfartyg förblivit praktiskt taget oförändrad under redogörelseåret, medan en tendens till stegring av lönerna kan konstateras för besättningen å segelfartyg. Framhållas må emellertid, att då besättningen på dylika fartyg merendels rekryteras på annat sätt än genom den offentliga sjömansförmedlingen, hithörande lönesiffror ej kunna göra anspråk på samma *allmängiltighet och likformighet som motsvarande för ång-* och motorfartygens personal. — Enligt de i början av år 1927 för sjöfolket träffade kollektivavtalen hava månadslönerna för vissa personalgrupper något ökats, såsom närmare framgår av i denna tidskrift publicerad redogörelse över avtalen under första kvartalet 1927 (årg. 1927, sid. 295).

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under november 1927. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av november till 21 401 mot 16 453 vid månadens början. Yrkesfördelningen framgår av följande sammandrag:

	Hela antalet hjälpsökande	Därav: det lokala överskottet
Jordbruk	704	239
Skogshushållning	379	71
Gruvdrift och malmförädling	1 456	669
Jord-, sten- och glasindustri	747	407
Metall- och maskinindustri	1 698	675
Trävaruindustri	2 635	633
Byggnadsverksamhet	2 163	269
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	235	46
Textilindustri	146	58
Beklädnadsindustri	132	28
Närings- o. njutningsmedelsind.	254	92
Kemisk-tekn. o. belysningsind.	137	16
Trämasse- och pappersindustri	255	27
Grafisk industri	110	36
Industri och hantverk, ej spec.	584	208
Sjöfart och fiske	204	23
Handel och samfärdsel m. m.	1 396	396
Husligt arbete	8	1
Arbete, ej hänf. till annan grupp	8 158	2 725
Summa	**21 401**	**6 619**

Vid de statliga nödhjälpsarbetena sysselsattes vid månadens utgång 2 872 arbetare, därav vid arbetslöshetskommissionens statsarbeten 2 867 samt vid statens järnvägars automobilvägar 5. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 50, mot 46 vid månadens början.

Vid kommunala nödhjälpsarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 1 576 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 859 arbetare. Härförutom uppburo 2 473 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd.

Statens bruttoutgifter för nödhjälpsåtgärderna uppgingo under november till 440 290 kronor samt under årets elva första månader till sammanlagt c:a 5·1 milj. kronor.

— Levnadskostnader —

Revision av indexberäkningarna över grosshandelsprisernas förändringar i Förenta staterna. Arbetsdepartementet i Förenta staterna har nyligen vidtagit en genomgripande revision av metoden för beräkning av grosshandelsprisernas förändringar. Av den kortfattade redogörelsen i Monthly Labor Review (oktober 1927) framgår, att den förändring, som nu ägt rum, är av trefaldig natur: dels har antalet varuslag, som ingå i beräkningarna, utökats, dels ha i samband härmed nya vägningstal insatts i stället för de hittills använda, dels slutligen har såsom basperiod för beräkningarna tagits år 1926 i stället för år 1913.

Antalet varuslag eller prisserier har utökats från 404 till 550, varvid är att märka, att några av dessa prisserier bestå av noteringar för tre eller flera olika kvaliteter, sammanförda till en serie. Å andra sidan ha artiklar, som ej längre äro av större betydelse, uteslutits ur indexen. Beträffande vägningstalen ha de hittills använda uppgifterna, som avse förhållandena år 1919, ersatts med mera moderna från åren 1923—1925. Med avseende på förändringen i basperioden framhålles, att det blivit allt mer tydligt, att år 1913 numera ligger alltför långt borta för att bilda en tillfredsställande utgångspunkt för undersökningar av prisrörelsen under de senaste åren. Tilläggas kan, att prisnivån under år 1926 befann sig i ganska jämnt sjunkande, nämligen från indextalet 103·6 i januari till 97·9 i december (medeltalet för hela året = 100·0).

Slutligen meddelas en jämförelse mellan den gamla och den reviderade indexserien, båda med år 1926 såsom bas. Denna jämförelse, som omfattar tiden från och med år 1923, visar att endast i undantagsfall uppgår skillnaden mellan de båda serierna till två enheter. Vid tidpunkten för revisionen, augusti 1927, var skillnaden rätt stor; den gamla serien hade för denna månad indextalet 97·1 och den nya serien 95·2.

Moderniseringen av den amerikanska indexserien har väckt åtskillig uppmärksamhet och torde komma att medföra vissa konsekvenser i fråga om indexberäkningarna i andra länder och föranleda omräkningar av såväl partipris- som detaljprisindices. Vad särskilt angår socialstyrelsens levnadskostnadsindex, ha omfattande förarbeten för en modernisering av beräkningsmetoden för länge sedan igångsatts. Ett av ändamålen med den förut i denna tidskrift omnämnda levnadskostnadsundersökningen år 1923 var att framskaffa nya vägningstal för styrelsens indexberäkningar.

— Nykterhetsfrågan —

Socialstyrelsens utlåtande över sinnessjuksakkunnigas betänkande. Socialstyrelsen har den 10 december 1927 till Kungl. Maj:t avgivit infordrat utlåtande över 1926 års sinnessjuksakkunnigas betänkande med förslag till lag om sinnessjuka och om undersökning angående sinnesbeskaffenhet m. m., i vad angår frågor, som beröra behandling av alkoholister och lösdrivare.

Till en början framhåller styrelsen, att av alkoholmissbruk förorsakad sinnessjukdom ofta är helt kortvarig. En alkoholist, som begått brott under inflytande av sådan sinnessjukdom, är därför vanligen icke längre i behov av vård å sinnessjukhus, då domen avkunnas. Då sinnessjukdomen medför straffrihetsförklaring jämlikt 5 kap. 5 § strafflagen, kan vederbörande icke heller omhändertagas å straffanstalt. Endast om brottet är av den beskaffenheten, att alkoholisten finnes vara farlig för annans personliga säkerhet eller eget liv, äger länsstyrelsen förordna om hans intagande å alkoholistanstalt jämlikt alkoholistlagen. I andra fall inskränker sig påföljden för brottet till häktningen under rannsakningstiden.

Redan 1913 års sinnessjuksakkunniga hade sin uppmärksamhet riktad på nämnda förhållande och föreslogo i sitt år 1923 avgivna betänkande en sådan utvidgning av interneringsrätten, att förordnande om intagande å alkoholistanstalt skall meddelas, där för brott tilltalad alkoholmissbrukare, vilken av medicinalstyrelsen förklarats i behov av vård å alkoholistanstalt, blivit straffriförklarad jämlikt 5 kap. 5 § strafflagen. I utlåtande häröver den 31 januari 1925 anslöt sig socialstyrelsen i stort sett till sakkunnigas förslag i denna punkt.

1926 års sinnessjuksakkunniga avvisa däremot den sålunda föreslagna utvidgningen av interneringsrätten.

Socialstyrelsen framhåller emellertid, att den genom vad sistnämnda sakkunniga anfört till stöd för sin ståndpunkt icke blivit övertygad om riktigheten av deras negativa uppfattning i denna icke oviktiga detaljfråga. Huvudargumentet mot utvidgningen av alkoholistlagen på denna punkt är, att densamma icke komme att, såsom konsekvensen bjöde, avse alkoholbrottslingar i allmänhet utan endast straffriförklarade sådana. Man är härvid inne på ett mycket vittutseende spörsmål, nämligen frågan om samhällets reaktivåtgärder mot kriminella alkoholmissbrukare, enkannerligen det inbördes förhållandet mellan straff och skyddsåtgärder för att motverka sådan brottslighet, som sammanhänger med alkoholmissbruk. Hur betydelsefull och viktig denna fråga än må vara både i principiellt och praktiskt hänseende, kan man icke säga att den ännu är aktuell inom det svenska lagstiftningsarbetet. En lösning av detta spörsmål torde också erbjuda stora vanskligheter och lärer komma att dröja länge än. Att låta regleringen av förfarandet gentemot de straffriförklarade alkoholisterna anstå för att upptagas först i samband med nämnda omfattande lagstiftningsuppgift innebär sålunda i verkligheten att avföra denna fråga från det aktuella lagstiftningsarbetet och ställa den på framtiden.

De sakkunnigas skäl för deras negativa ståndpunkt i detta hänseende kunna vid närmare granskning icke heller tillmätas avgörande betydelse med hänsyn till det obestridliga behovet av åtgärder mot kriminella alkoholister, vilka straffriförklarats. De sakkunniga anmärka, att man enligt 1923 års förslag väl skulle kunna tvångsinternera den straffriförklarade alkoholist, som begått t. ex. bedrägeri, stöld eller ärekränkning, men däremot icke den alkoholmissbrukare, som för dylikt brott blivit dömd till straff, även om detta vore så lindrigt, att det icke innefattade någon effektiv preventivåtgärd mot nya liknande brott. Sistnämnda invändning anser styrelsen väl vara mycket berättigad men i grunden innebära ett medgivande av att de nuvarande reaktivåtgärderna mot alkoholförbrukare icke äga tillräcklig preventiv verkan. Att härav draga den slutsatsen, att samhället måste nöja sig med den nuvarande otillfredsställande ordningen även i de fall, där alkoholmissbruket gått så långt, att det medfört sinnessjukdom, varunder vederbörande begått brott, synes vara att driva kravet på formell konsekvens alltför långt.

Socialstyrelsen erinrar vidare därom, att samhällets nuvarande åtgärder mot alkoholmissbrukare endast avse vissa kategorier av socialt skadliga dylika, såsom farliga, försumliga försörjare, parasiter m. fl., sedan år 1922 därjämte även återfallsfylleristerna. Med ökad erfarenhet erhåller man emellertid förutsättningar för utvidgning av lagens omfattning till allt bättre anpassning efter det faktiska behovet. Att utsträcka denna till att inbegripa även straffriförklarade alkoholbrottslingar synes styrelsen endast innebära ett fullföljande av de syften man vill ernå med denna lagstiftning. Då den här behandlade indikationen för internering dessutom icke lämnar något övrigt att önska i fråga om tydliga och bestämda gränser, synes lagstiftaren med största trygghet kunna godtaga densamma.

Förslagets begränsning till att omfatta blott straffriförklarade alkoholister har, fortsätter styrelsen, ett fullt tillräckligt stöd däri, att presumtionen för svårt alkoholmissbruk är mycket starkare i de fall, där detta missbruk medfört sinnessjukdom, än eljest. I dessa svårare fall reagerar samhället icke alls mot alkoholmissbruket såsom orsak till brottet; i fråga om sådana av alkoholism föranledda brott, vilka bestraffas, är däremot själva straffet ägnat att utgöra ett indirekt reaktivmedel mot alkoholmissbruket. Denna bristande ändamålsenlighet i de nuvarande åtgärderna mot kriminella alkoholmissbrukare synas de sakkunniga hava förbisett. Den är emellertid enligt styrelsens mening tillräcklig för att vederlägga deras uppfattning, att denna fråga icke bör upptagas förrän i samband med den stora frågan om alkoholkriminaliteten i dess helhet.

Vill man emellertid icke medgiva den av styrelsen förordade utvidgningen av interneringsrätten, synes det i varje fall nödvändigt att pröva, huruvida ej några särskilda åtgärder böra vidtagas i

avseende å de fall, då alkoholistlagen redan nu möjliggör tvångsinternering av straffriförklarade alkoholister. De sakkunnigas uppfattning, att polismyndigheterna självmant alltid komma att inskrida i dylika fall, anser styrelsen icke vara synnerligen välgrundad, bl. a. på den grund, att polismyndigheternas initiativrätt till tvångsinternering endast avser farliga alkoholister. Att i övriga hithörande fall förlita sig på att vederbörande nykterhetsnämnd gör framställning om internering, torde icke vara rådligt. Enligt styrelsens mening synes den enda tillförlitliga utvägen vara att bekläda länsstyrelsen med initiativrätt i alla de fall, då straffriförklarad alkoholist bemfaller under alkoholistlagens bestämmelser.

Alkoholförbrukningen i olika länder efter världskriget. I senaste häfte av den officiella finska publikationen Social Tidskrift (nr 12, årg. 1927) ha sammanställts en del statistiska uppgifter över alkoholförbrukningen i vissa europeiska länder under åren efter världskriget, ställda i relation till motsvarande konsumtionstal närmast före kriget. Siffrorna, som i allmänhet äro hämtade från officiell statistik, torde i stort sett ganska väl åskådliggöra utvecklingen år från år på detta område inom de olika länderna men äro däremot mindre väl lämpade för internationella jämförelser rörande hithörande förhållanden. De avse endast den legitima (inkl. den medicinska) årsförbrukningen av spritdrycker, vin och öl, uttryckt i liter per invånare.

Vad först angår de egentliga vinländerna, meddelas konsumtionssiffror i fråga om Italien, Spanien och Frankrike. Av naturliga skäl ställer det sig mycket svårt att i dessa fall erhålla tillförlitliga primäruppgifter rörande vinförbrukningens storlek, enär de framställda vinerna till stor del användas i jordbrukarnas egen hushållning. Man får därför i stor utsträckning lita till uppskattningar.

I Italien uppgick vinförbrukningen år 1913 till c:a 141 liter per person men har under efterkrigsåren hållit sig delvis rätt väsentligt lägre. För Spaniens del föreligga uppgifter endast om starkare alkoholvaror och öl. Genomsnittskonsumtionen i Frankrike åren 1913, 1920 och 1926 framgår av följande siffror:

	Vin	Öl	S:a ren alkohol
1913	126	32·4	3·92
1920	160	20·2	2·01
1926	128	·	2·70

Under åren 1920—1926 höll sig vinförbrukningen i allmänhet betydligt över 1913 års siffror, varemot konsumtionen av öl var lägre under efterkrigsåren än före kriget. Detsamma gäller den totala förbrukningen av rusdrycker, uttryckt i ren alkohol.

Konsumtionssiffrorna för Storbritannien te sig på följande sätt för åren 1913, 1920 och 1925:

	Sprit (50 %)	Vin	Öl
1913	3·18	1·14	126·57
1920	2·14	1·45	94·72
1925	1·45	1·64	80·18

Förbrukningen av öl, som här är mycket betydande, och brännvin har efter kriget varit väsentligt lägre än tidigare.

Även i Belgien och Nederländerna har konsumtionen av såväl spritdrycker som öl visat en delvis betydande nedgång under efterkrigstiden. År 1913 uppgick brännvinsförbrukningen i båda dessa länder till mer än 5 l. per person, men efter kriget har siffran i allmänhet stannat vid 2—3 l. I Holland var genomsnittskonsumtionen av öl år 1913 nära 40 l. men år 1925 icke fullt 25 l., och synes den totala konsumtionen av ren alkohol under de senaste åren ha sjunkit till ungefär hälften mot före kriget.

För Tysklands del belyses utvecklingen av följande tal:

	Brännvin	Vin[1]	Öl[1]
1913	5·4	3·1	102·1
1920	2·0	4·3	37·8
1925	2·8	4·9	75·4

[1] Beskattade varor.

Även i detta land är nedgången efter kriget ganska avsevärd; omräknad i ren alkohol motsvarar 1925 års konsumtionssiffra ungefär $^2/_3$ av motsvarande kvantitet 1913. Under de två senaste åren har dock ölförbrukningen ånyo stigit till inemot $^3/_4$ av 1913 års siffra.

Ser man åter på utvecklingen i de skandinaviska länderna, förefinnas för Danmarks del specificerade siffror först fr. o. m. 1921. För detta år samt 1925 te sig konsumtionstalen som följer:

	Sprit (100 %)	Vin	Starköl	Svagt öl	S:a ren alkohol
1921	1·5	1·5	45·5	27·4	2·7
1925	2·1	1·3	41·6	25·5	2·8

Före kriget uppges totalförsäljningen av ren alkohol ha utgjort närmare 7 liter per person och år. Minskningen är således även här betydande.

I Norge påverkas konsumtionssiffrorna naturligen av den tills helt nyligen gällande förbudslagstiftningen. Man erhåller följande relationstal för åren 1913, 1920 och 1926:

	Sprit o. brännvin	Vin	Öl	S:a ren alkohol
1913	3·63	1·61	21·1	2·84
1920	·	5·49	34·1	·
1926	0·52	3·30	24·1	1·93

1919 års brännvinsförbud medförde till en början en starkt stegrad konsumtion av viner och öl. Vinförbrukningen har sedermera undergått betydande växlingar, under det att ölkonsumtionen visat tämligen stadig nedgång, och år 1926 var endast obetydligt högre än före kriget. Den totala konsumtionen av ren alkohol kan numera uppskattas till ungefär $^2/_3$ av 1913 års siffra, varvid man naturligen helt bortsett från den illegitima sprithanteringen.

Vad Finland angår, var årsförbrukningen 1911—1913 av ren alkohol c:a 1·4 l. per person, varav på brännvin o. d. kom c:a 0·9 l. Efter kriget, då förbudslagen trätt i kraft, har den lagliga försäljningen av brännvin (för medicinska ändamål) utgjort högst (1926) ungefär hälften av genomsnittet 1911—1913. Den legitima förbrukningen av vin har efter kriget varit ytterst obetydlig, och starkare maltdrycker ha under denna tid varken tillverkats eller försålts. Några beräkningar angående de förbrukade mängderna av olagliga rusdrycker ha självfallet icke kunnat verkställas.

Till jämförelse med ovan angivna siffror kan slutligen tilläggas, att medelkonsumtionen av brännvin o. d. per år och invånare i Sverige var c:a 6·9 l. 1913, 6·0 l. 1920 och ungefär 4 l. under de följande åren (4·4 l. 1926). Motsvarande siffror för ölförbrukningen voro 1913 20·6 l., 1920 22·6 l. och 1926 24·1 l. Vinkonsumtionen i vårt land är numera ej högre än drygt $^1/_2$ l. per år och person.

Den nu framställda översikten över alkoholförbrukningen efter världskriget utvisar, att den av kriget vållade brytningstiden ännu under de senaste åren i många länder är skönjbar på detta område. Under krigsåren vidtogos, som bekant, i flertalet länder betydande inskränkningar i fråga om tillverkning och försäljning av rusdrycker, varmed i sin tur följde en avsevärd nedgång i förbrukningen av sådana drycker. Efter kriget synes konsumtionen regelmässigt åter ha stigit men dock, åtminstone om man bortser från förbrukningen av vin, genomgående ha stannat långt under 1913 års nivå. Den allmänt konstaterade nedgången i konsumtionen har delvis sin grund i alltjämt bestående restriktioner inom alkoholhandeln samt en känbar beskattning på spritvaror. Men härtill kommer en flerstädes allt starkare opinion mot rusdrycksmissbruket, varjämte även minskade inkomster i många fall torde ha nödvändiggjort inskränkningar i alkoholkonsumtionen.

— Socialförsäkring —

Riksförsäkringsanstaltens årsberättelse för 1926. Ur riksförsäkringsanstaltens nyligen utkomna årsberättelse för 1926 inhämtas bl. a. följande angående verksamheten enligt 1916 års olycksfallsförsäkringslag (samt 1901 års olycksfallsersättningslag).

Antalet under år 1926 till riksförsäkringsanstalten inkomna olycksfallsanmälningar utgjorde 70 116 (mot 66 752 år 1925), varav 34 921 (35 166) försäkrade i anstalten — häri inräknade 4 777 (4 760) statsarbetare — och 35 195 (31 586) i ömsesidigt bolag. Livräntor ha under året av anstalten beviljats 1 491 (1 523) invalider och 385 (311) efterlevande till genom olycksfall omkomna.

Antalet arbetsgivare och årsarbetare, som omfattas av den sociala olycksfallsförsäkringen, framgår av efterföljande tablå. Siffrorna avse 1924, det sista år, för vilket definitiva siffror föreligga.

	Antal arbetsgivare 1924			Antal årsarbetare 1924		
	Riksförsäkringsanst.	Ömsesidiga bolag	Summa	Riksförsäkringsanst.	Ömsesidiga bolag	Summa
Obligatorisk försäkring	**323 981**	**36 377**	**360 358**	**879 363**	**491 059**	**1 370 422**
Större arbetsgivare (minst 5 årsarbetare)	26 550	14 158	40 708	557 550	445 109	1 002 659
Staten	1	—	1	109 411	—	109 411
Arbetsgivare med total självrisk . .	53	4	57	52 446	3 772	56 218
Arbetsgivare med partiell självrisk .	1 941	427	2 368	82 664	84 295	166 959
Övriga	24 555	13 727	38 282	313 029	357 042	670 071
Mindre arbetsgivare	297 431	22 219	319 650	321 813	45 950	367 763
Frivillig försäkring:[1]						
för den s. k. karenstiden	.	.	.	.	.	.
Större arbetsgivare	11 480	11 599	23 079	342 293	332 807	675 100
Mindre »	.	.	.	.	.	.
för olycksfall utom arbetet.	.	.	.	.	.	.
Större arbetsgivare	462	1 623	2 085	22 940	42 886	65 826
Mindre »	.	.	.	.	.	.
av arbetare, som icke omfattas av den obligatoriska försäkringen	74	185	259	433	672	1 105

Anstaltens inkomster uppgingo till 10·1 (8·9) milj. kr., varav 7·2 (6·4) milj. i nettopremier. Under året utbetalda ersättningar uppgingo till 5·8 (5·4) milj. kr., varav 1·7 (1·6) milj. i sjukpenning, 0·9 (0·8) milj. i läkarvård etc., 3·1 (2·9) milj. i livräntor och 32 600 (31 300) i begravningshjälp. Fonderna utgjorde vid årets slut 54·1 (49·9) milj. kr. I anstaltens försäkringsräkenskaper ingå icke premier för eller ersättningar till arbetare anställda i statens tjänst eller hos arbetsgivare med självrisk, i den mån ersättningarna åvila arbetsgivarna.

Antalet vid 1926 års slut enligt 1918 års förordning olycksfallsförsäkrade fiskare utgjorde 4 506 (4 327).

Antalet inkomna framställningar om ersättning jämlikt 1909 års förordning om ersättning för kroppsskada under militärtjänstgöring uppgick till 905 (794). Ett sammanlagt ersättningsbelopp av 993 380 (942 350) kr. har under året utbetalats.

Livförsäkring i samband med egnahemslån har under 1926 meddelats i 180 (206) fall. — Till barn utom äktenskap ha under året inköpts 42 (27) livräntor.

Ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under världskriget, har under året beviljats i 6 (71) fall, därav 5 (71) fall på grund av död och 1 fall på grund av invaliditet.

— Ut- och invandring —

Ny spansk emigrationslagstiftning. De spanska författningarna rörande emigration ha vid ett flertal tillfällen blivit föremål för väsentliga ändringar. De senaste bestämmelserna i emigrationshänseende äro givna uti en kungl. förordning den 6 september 1927 och innebära avsevärda förändringar i administrativt hänseende. Den tidigare existerande Dirección General de Emigración har avskaffats, och i stället ha de högsta organen för emigrationsärenden och sociala ärenden i allmänhet sammanförts till en gemensam *generalstyrelse*, Dirección General de Acción Social y Emigración. Vid sidan av detta administrativa organ står ett konsultativt *emigrationsråd*.

Den nuvarande organisationen kan i viss mån sägas vara ett uttryck för det i Spanien under de senare åren alltmer framträdande strävandet att åt det egna landet bevara en så stor del som möjligt av den arbetsdugliga befolkningen. Man lär även häri kunna utläsa en ökad förståelse

[1] För de mindre arbetsgivarna saknas uppgifter om den frivilliga försäkringen.

för det intima sambandet mellan emigrationen och de sociala förhållandena i hemlandet. Den nya politiken på området avser framför allt att utveckla och befrämja den inre kolonisationen. I motiven till 1927 års förordning påpekas, att enär den spanska utvandringens orsaker snarare äro att söka i vissa sociala förhållanden än rådande överbefolkning — Spanien har flerstädes vidsträckta, mycket glest befolkade områden — den inre kolonisationen bäst främjas genom åtgärder, som bereda ökat ekonomiskt bistånd åt jordbruket och andra näringsgrenar eller innebära genomgripande samhällsreformer. Vidare framhålles, huruvida man vill skydda och på ett verksamt sätt reglera utvandringen med hänsyn tagen till sociala och andra faktorer, ävensom gynna den successiva återinflyttningen av tidigare utvandrare.

(Monthly Record of Migration.)

Rapporter från yrkesinspektörerna angående svårare olycksfall i arbete.

Olycksfall vid maskiner och transmissioner.

Klyvsågar.

VIII *g:* 6. En byggnadsarbetare skulle tillsammans med en kamrat vid en vanlig stockcirkelsåg såga till några specialstycken till takstolarna i ett bygge. Ett sådant stycke hade just utsågats, men återstående delen av plankan kvarlämnats å sågbordet bakom klingan. Eftersom *klyvkniven* var *borttagen* för tillfället *fattade klingan tag i plankbiten* och slungade den med sådan kraft mot arbetarens panna, att han signade ned och strax därefter avled. Om klyvkniven hade varit på sin plats, hade olyckan helt säkert ej inträffat.

Klyvkniven ditsattes omedelbart därefter, och vederbörande har gjorts uppmärksam på det oförsvarliga i att avlägsna befintliga skydd.

VIII *g:* 7. En snickare var sysselsatt med sågning av virke å en *cirkelklyvsåg.* För inställning av landsidan användes en inställningsanordning bestående av en vinkelhävarm, åtkomlig från sågens framsida, samt en låsskruv, vilken från framsidan endast kunde nås genom att sträcka sig mitt över landsidan. Då snickaren efter skedd inställning skulle *tillsätta låsskruven, slant handen* från handtaget på grund av våt och hal handske, varvid handsken kom i beröring med sågklingan, som även drog till sig armen och i det närmaste *sågade av densamma vid handleden.*

Till förebyggande av liknande olycksfall vid sågen har vederbörande arbetsgivare anmodats anskaffa mekanisk tumställare inställbar från sågbänkens framsida.

Cellulosa- och pappersmaskiner.

VIII *l:* 4. I ett *träsliperi* var en arbetare sysselsatt vid en *upptagningsmaskin* med rengöring av sugvalsen på sugsiebern. Filten å sugsiebern hade nämligen förskjutit sig, så att massa hade lagt sig på sugvalsens ena ända. Arbetaren stod på golvet med ena foten stödd mot ett järnrör och sträckte sig upp till sugvalsen, som han rengjorde med vänstra handen. Härunder *halkade han,* varvid *handen drogs in under sugvalsen och krossades.* Sedan han själv slitit sig lös, lades ett första förband, varefter han fördes till lasarett. Handen amputerades vid handleden.

En månad efter detta olycksfall inträffade åter ett liknande i en annan upptagningsmaskin. En arbetare var sysselsatt med att rengöra pressvalsen på sugsiebern, men kom därvid med högra *handen mellan pressvalsen och sugsiebern,* så att *handen krossades* och måste amputeras.

Med anledning av olycksfallen har yrkesinspektören lämnat arbetsgivaren följande meddelande:

1) Trappa eller plattform anordnas vid sidan av sugsiebern, och förses densamma med stadig ledstång på den mot siebern vända sidan.
2) Lämpligt verktyg, exempelvis ett plattjärn med omböjd ända, bör användas vid rengöring av valsarna och bör förvaras invid desamma.
3) Anslag uppsättas vid sugsiebern: »Använd verktyg vid rengöring — icke fingrarna.»

Tröskverk.

VIII *t:* 3. En lantbrukselev tjänstgjorde som matare av ett *tröskverk* med övermatning. Remmen till verkets bossfläkt hade av någon anledning glidit upp på drivskivans kant (anbringad på slagtrummans axel), men observerades av befallningsmannen, som genast stoppade motorn samt lade remmen tillrätta, varpå motorn åter sattes igång.

Det inträffade hade observerats av eleven, som var intresserad att se, om remmen ånyo skulle glida upp på kanten. Han lade sig härvid till hälften framstupa på matarbordet med benen upplyftade från matargropen. När han sedan skulle återtaga sin rätta plats, fick han av misstag *högra benet i inmatningsöppningen*, varvid *foten avslogs* vid hälen. Motorn stoppades omedelbart, och mannen fördes till sjukhus.

Tröskverket var försett med sufflettlucka (skyddslucka) och sidoskärmar anbringade till skydd mot cylindern (slagtrumman), men dessa kunna även läggas i sådant läge att inmatningsöppningen är helt blottad, och var detta förhållandet, när olyckan inträffade.

Efter inspektion lämnades följande skyddsanvisningar. Bakom skyddsluckan och fastsatt i tröskverksplanet anbringas en plattjärnsvinkel samt mellan denna och luckan en träklots av sådan form, att luckan uppställd däremot bildar spetsig vinkel mot cylinderöppningen. Luckan fasthålles i detta läge medelst en hasp fastsatt i plattjärnet. De nuvarande sidoskärmarna utbytas mot rektangulära skärmar av 250 mm. höjd och med samma längd som cylinderöppningens sidor samt fastskruvade i dessa. Halm- och bossfläktremskivorna förskyddas.

VIII *t:* 4. En lantarbetare var sysselsatt med matning av ett *tröskverk* med övermatning. Han blev tillropad av någon, som stod på loggolvet, varför han kröp upp och fram till kanten av matarbordet. Då arbetaren skulle återtaga sin plats, kröp han baklänges tillbaka utan att se sig om, varvid han stack ned *högra foten i inmatningsöppningen* med den påföljd att *benet* drogs ned i cylindern och *avslets strax ovan knäet.* Med en i närheten varande bil forslades arbetaren skyndsammast möjligt till lasarett men *dog strax efter framkomsten.*

Tröskverket var vid olyckstillfället försett med s. k. sufflettskydd vid inmatningsöppningens långsida samt med skyddsskärmar fästade på gångjärn å båda kortsidorna. Den ena av sidoskärmarna var för underlättande av matningen nedfälld, och cylindern var således oskyddad vid den ända, där mannen krupit upp. Om även denna skärm stått i upprätt och skyddande läge torde olyckan sannolikt ej hava skett.

VIII *t:* 5. En lantarbetare var sysselsatt med matning av ett *tröskverk* med övermatning. Vid avslutad tröskning skulle han sopa matarbordet rent och begav sig därför upp på detsamma men *halkade* därvid *ned i cylinderöppningen med högra foten. Benet blev krossat* på flera ställen. Arbetaren fördes fortast möjligt i bil till sjukhus men *avled efter två timmar.*

Tröskverket var försett med sufflettlucka, som var ställbar medelst triangelformade sidostycken. Denna lucka hade av arbetaren lagts ned bakåt, så att inmatningsöppningen var helt oskyddad.

Vid inspektion med anledning av olycksfallet lämnades följande anvisningar för skydd.

Inmatningstrummans sufflettskydd förses å baksidan med i träluckan infällda och åt ena sidan överskjutande träribbor, varigenom suffletten ej kan läggas ned bakåt. Vid mataröppningens gavlar uppsättas c:a 8 cm höga sidostycken. De fällbara sidostyckena å sufflettskyddet böra ställas framåt i skyddande läge under pågående tröskning. Efter slutad nedmatning i trumman lägges sufflettskyddet över öppningen.

Centrala skiljenämndens beslut.

(1927)

9. Skiljedom i tvist mellan svenska arbetsgivareföreningen och södra Sveriges stuvareförbund ävensom dels Kalmar stuveri aktiebolag, dels Uddevalla stuveriförening u. p. a. och dels Malmö förenade stuveri aktiebolag, å ena sidan, samt svenska transportarbetareförbundet och dess avdelningar i Kalmar, Uddevalla och Malmö, å andra sidan, angående tillämpning av ackordsbestämmelser för särskilda fall; beslutad i Stockholm den 21 mars 1927.

I ett den 8 mars 1927 mellan arbetsgivareföreningen och transportarbetareförbundet slutet skiljeavtal hava dessa organisationer på uppdrag av övriga parter till centrala skiljenämndens avgörande hänskjutit tre särskilda tvister, som uppkommit mellan vederbörande arbetsgivare och avdelningarna rörande tillämpningen av kollektivavtal som gälla mellan dem. I skiljeavtalet samt vid förhandlingar inför skiljenämnden hava följande upplysningar lämnats angående dessa tvisters innebörd.

1.

I ett den 30 mars 1925 mellan Kalmar stuveri aktiebolag samt transportarbetareförbundets avdelning i Kalmar upprättat kollektivt arbets- och löneavtal, vilket godkänts av arbetsgivareföreningen, stuvareförbundet och transportarbetareförbundet, hava till den i avtalet inryckta ackordsprislistan fogats vissa anmärkningar, däribland i punkt 12 följande bestämmelse:

»Då virket stickes ombord samt genom lucka till boxar eller poopar, betalas ett tillägg av 95 öre pr std. vid lastning av trävaror.»

Vid lastning av s/s »Inga» hade lastats cirka 35 std. props i ett utrymme å fartyget, som enligt arbetarnas förmenande vore att jämställa med vad i anmärkning 12 benämndes poop. I anledning härav hava arbetarna fordrat att utfå det i nämnda anmärkning fastställda tillägget av 95 öre pr std. för propspartiet. Å arbetsgivarsidan har anförts, att ifrågavarande utrymme vore att betrakta som ett vanligt lastrum, vilket, om så erfordrades, kunde användas såsom box därigenom att detsamma avskildes från lastrummet i övrigt genom uppsättande av ett provisoriskt skott, samt att då virket sålunda icke lastats genom lucka till box eller poop den angivna extra ersättningen icke kunde ifrågakomma. Härtill har å arbetarsidan bland annat genmälts, att det ifrågavarande utrymmet vore beläget på synnerligen stort avstånd från vederbörande lucka samt att med anledning härav ett vida större antal man än under vanliga förhållanden erfordrats för att bära virket från luckkarmen till det ifrågavarande utrymmet.

2.

I ett mellan Uddevalla stuveriförening u. p. a. och transportarbetareförbundets avdelning i Uddevalla upprättat kollektivt arbets- och löneavtal, vilket godkänts av arbetsgivareföreningen, stuvareförbundet och transportarbetareförbundet, hava upptagits två så lydande ackordssatser:

	Ombordarbete
»Koks, gjuteri-, okrossad	pr ton 157 öre
koks, övriga sorter	» » 128 öre»

Tvist har uppstått vilken av nämnda två ackordssatser skall tillämpas vid lossning av en last koks, som anlänt till Uddevalla med s/s »Framnäs» och slutlossats den 16 november 1926. Arbetarna hava fordrat betalning efter den högre satsen, enär koksen enligt deras uppfattning vore hänförlig till gjuterikoks, under det arbetsgivarna ansett, att betalning

bör utgå efter den lägre satsen för »koks, övriga sorter».

3.

I ett mellan Malmö förenade stuveri aktiebolag och transportarbetareförbundets vederbörande avdelningar i Malmö upprättat kollektivt arbets- och löneavtal, vilket godkänts av arbetsgivareföreningen, stuvareförbundet och transportarbetareförbundet, hava upptagits bland andra följande ackordssatser:

	Ombordarbete och landtagning med gödningsfabrikens kranar
»Råfosfat, fin	per ton 73 öre
Råfosfat, grov	» » 95 öre»

Vid lossning av två laster råfosfat, som inkommit med s/s »Marken» och s/s »Annavore», har till arbetarna erlagts betalning efter den högre ackordssatsen såsom för grov råfosfat. Vid lossning av ett senare inkommet fartyg, s/s »Fjume», har däremot betalning erlagts efter den lägre ackordssatsen. Arbetarna hava fordrat att även för lossning av sistnämnda fartyg utbekomma ersättning efter den högre satsen, vilket yrkande arbetsgivarna bestritt under uppgift att fråga vore om fin råfosfat. Därjämte har å arbetsgivaresidan gjorts gällande, att jämväl de laster, som inkommit med de två förstnämnda ångarna, innehållit fin råfosfat, att följaktligen den för ifrågavarande laster guldna betalningen blivit felaktigt beräknad efter den högre i stället för den lägre ackordssatsen samt att i följd därav arbetarna voro skyldiga underkasta sig jämkning av ifrågavarande betalning.

Centrala skiljenämnden meddelar i ovannämnda tvistefrågor följande

Dom.

Punkt 1. I målet är utrett, att de utrymmen, varom här är fråga, äro belägna i fartygets mittskeppsöverbyggnad, förom samt på bägge sidor av maskin- och pannkapparna, samt att dessa utrymmen enligt gällande skeppsmätningsbestämmelser äro att betrakta såsom lastrum och följaktligen i likhet med övriga lastrum i fartyget vid skeppsmätning inberäknats i den avgiftspliktiga dräktigheten. Enligt vad upplyst är bruka visserligen ifrågavarande utrymmen stundom avskiljas genom provisoriska skott för att användas som reservkolboxar, men vid lastningen av ifrågavarande propsparti har ostridigt sådant skott icke varit uppsatt. Med hänsyn till nämnda förhållanden kunna dessa utrymmen icke anses hava vid ifrågavarande tillfälle varit hänförliga under beteckningen boxar eller poopar, och finner skiljenämnden följaktligen arbetarna icke enligt anmärkning 12 vara berättigade till det fordrade tillägget, oavsett att för lastningen krävts större arbetsstyrka än under vanliga förhållanden.

Punkt 2. På grund av den i målet förebragta utredningen finner skiljenämnden arbetarna för lossningen av s/s »Framnäs» vara berättigade till ersättning med 157 öre per ton såsom för okrossad gjuterikoks.

Punkt 3. Skiljenämnden finner det utrett, att de med ifrågavarande tre fartyg inkomna lasterna varit av likartad beskaffenhet såväl sinsemellan som vid jämförelse med ett stort antal tidigare inkomna laster av råfosfat, vid vilkas lossning betalning utgått efter den lägre ackordssatsen såsom för fin råfosfat. Med hänsyn härtill finner skiljenämnden arbetarna icke vara berättigade till högre ersättning än efter 73 öre per ton för lossningen av s/s »Fjume». Däremot finner skiljenämnden arbetarna icke skäligen böra åläggas skyldighet att underkasta sig rättelse i fråga om den redan erlagda betalningen för lossningen av de med s/s »Marken» och s/s »Annavore» inkomna lasterna.

Från beslutet voro ledamöterna Odelstierna, Thorberg och Johanson skiljaktiga.

Herr Odelstierna anförde:

»I ärendet är utrett, att ifrågavarande utrymmen å fartyget emellanåt användas såsom reservboxar. Då vidare omtvistade bestämmelse i avtalet otvivelaktigt tillkommit för att

tillförsäkra arbetarna tilläggsersättning för stuvningsarbete å mera svårtillgängliga platser ombord å fartyg och då arbetet i ifrågavarande lastutrymmen å s/s Inga ostridigt varit av avsevärt svårare beskaffenhet än stuveriarbetet ombord i allmänhet, finner jag, att arbetarnas talan bort bifallas.»

Herr Thorberg, med vilken herr Johanson instämde, yttrade:

»Då omtvistade bestämmelse i avtalet otvivelaktigt tillkommit för att tillförsäkra arbetarna en tilläggsersättning för stuvningsarbete å svårtillgängliga platser ombord å fartyg och då arbetet i ifrågavarande lastrumsutrymme å s/s Inga ostridigt varit av svårare beskaffenhet än arbetet i allmänhet ombord, finna vi, att arbetarnas talan bort bifallas.»

10. Skiljedom i tvist mellan Göteborgs stenkolsimportörers förening av 1925, å ena, samt Göteborgs kolarbetarefackförening, å andra sidan, angående lämpning av bunkerkol; beslutad i Stockholm den 20 april 1927.

Den 1 augusti 1924 har mellan fackföreningen och åtskilliga stenkolsimportörer i Göteborg, numera sammanslutna i Göteborgs stenkolsimportörers förening, upprättats ett arbets- och prisavtal, vilket gäller till och med den 31 juli 1927. I en vid nämnda avtal fogad ackordsprislista för kolbärare i Göteborg med omnejd har under rubriken »allmänna bestämmelser» upptagits bland annat följande föreskrifter:

»Lämpning på trawlare, kustbåtar och mindre ångare samt partier intill 30 tons å större ångare, där lämpning påfordras, betalas med 2 öre per hektoliter och man.

Lämpning å större ångare av partier över 30 tons, där lämpning påfordras, betalas med 1 1/4 öre per hektoliter och man för hela det antal hektoliter, kolningen omfattar.»

Tvist har nu uppkommit mellan parterna angående tillämpningen av ifrågavarande bestämmelser i vad angår Sveabolagets ångare. Då denna tvist icke kunnat lösas vid förhandlingar mellan parterna, hava dessa med skrivelser den 10 mars 1927 hänskjutit till centrala skiljenämnden att avgöra, huruvida Sveabolagets ångare skola i vad gäller betalning för lämpning betraktas som kustbåtar eller som större ångare.

Å arbetarsidan har i tvisten anförts: Sveabolagets ångare vore att betrakta såsom »kustbåtar», i det de uteslutande trafikerade kusten enligt på förhand uppgjord och annonserad turlista. Att ifrågavarande ångare skulle betraktas som »kustbåtar» framginge även därav, att i andra avtal, som gällde arbetet i hamnarna, dessa ångare ställts i en särskild grupp under benämning kustbåtar. På grund härav hävdade man å arbetarsidan, att lämpning å Sveabolagets ångare alltid skulle betalas med 2 öre per hektoliter och man.

Häremot har å arbetsgivarsidan genmälts: Med »kustbåtar» menades i avtalet de mindre ångare, som uppehölle den mera lokala trafiken från Göteborg till platser inom den Bohuslänska skärgården. Sveabolagets ångare, som trafikerade kusten ända från Stockholm och upp till Oslo, voro däremot icke hänförliga till »kustbåtar». Nämnda ångare voro däremot att betrakta såsom »större ångare» i avtalets mening, vilket framginge även därav, att under en annan rubrik i prislistan, nämligen »kolning av ångfartyg», kolning av de Sveabolagets ångare, å vilka kolen baskades med korgar, hänfördes till kolning av »större ångare», under det att för sådana Sveabolagets ångare, å vilka kolen buros in med mått, upptagits särskilt pris. Någon tvist angående ifrågavarande bestämmelsers tillämpning i fråga om Sveabolagets ångare hade ända sedan avtalets tillkomst 1924 icke förekommit förrän nu.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

I ackordsprislistan har i fråga om lämpning gjorts skillnad mellan mindre och större ångare. Med mindre ångare hava jämställts trawlare och kustbåtar. Med stöd av den i målet förebragta utredningen anser sig skiljenämnden icke kunna göra något uttalande, huruvida eller i vilken mån Sveabolagets ångare skola anses vara hänförliga till större eller mindre ångare. Däremot finner sig skiljenämnden på grund av utredningen kunna fastställa, att den omständigheten, att Sveabolagets

ångare trafikera kusten enligt uppgjord turlista, icke föranleder till att dylika ångare skola såsom kustbåtar jämställas med mindre ångare, om de eljest i avtalets mening skulle vara att hänföra till större ångare.

Mot beslutet anmäldes reservation dels av ledamoten Odelstierna, dels ock av ledamöterna Johanson och Söder.

Herr Odelstierna yttrade:

»Den med hänsyn till ersättningen för lämpningsarbetet gjorda åtskillnaden mellan å ena sidan trawlare, kustbåtar och mindre ångare, å andra sidan större ångare torde hava tillkommit av den anledningen, att lämpningen å båtar av den förra kategorien i allmänhet är förenad med relativt mera arbete. Huruvida Sveabolagets ångare äro att hänföra till den ena eller den andra av dessa kategorier synes mig varken kunna avgöras med hänsyn till fartygens storlek i och för sig eller deras faktiska destinationsorter. Avgörande synes mig i stället bör vara den fart, i vilken fartyget efter av fartygsinspektionen företagen besiktning äger nyttjas. I den mån ifrågavarande ångare äga nyttjas i inre eller yttre kustfart, synes mig desamma böra betecknas såsom kustångare, varemot sådana ångare, som äro avsedda för östersjö-, nordsjö- och oceanfart böra anses vara 'större ångare', oavsett den fart, vari de för tillfället nyttjas.»

Herrar Johanson och Söder anförde:

»Uppenbarligen kunde avtalets bestämmelser rörande betalning för kollämpning varit klarare formulerade, men då så likväl ej är fallet och då beteckningen 'kustbåtar' väl måste anses vara tillräckligt gammal för att det skall vara klart vilka båtar som därmed avses, anse vi, att betalningen för kollämpning skall, även för de av Sveabolagets båtar som gå i reguljär kustfart, utgå med 2 öre pr hl. och man.»

11. Skiljedom i tvist mellan Göteborgs stenkolsimportörers förening av 1925 ävensom Otto Wallenius aktiebolag, å ena, samt Göteborgs kolarbetarefackförening, å andra sidan, angående ersättning för avbärning; beslutad i Stockholm den 20 april 1927.

Den 1 augusti 1924 har mellan fackföreningen och åtskilliga stenkolsimportörer i Göteborg, däribland bolaget, vilka stenkolsimportörer numera äro sammanslutna i Göteborgs stenkolsimportörers förening, upprättats ett arbets- och prisavtal, som gäller till och med den 31 juli 1927. I nämnda avtal hava upptagits två huvudavdelningar, den första avseende kolbärare och den andra avseende kol- och vedgårdsarbetare, kolutkörare (kuskar) och avbärare. I sistnämnda avdelning hava upptagits dels gemensamma bestämmelser för samtliga angivna slag av arbetare och dels särskilda bestämmelser för de olika slagen arbetare, nämligen under litt. A. för kol- och vedgårdsarbetare, under litt. B. för kuskar och under litt. C. för avbärare.

Under litt. B. har angivits, att ordinarie kusk erhåller en veckolön under avtalstiden av 40 kronor. Dessutom har stadgats, att till kusk betalas provision dels för utkörning och dels för inläggning, uppbärning etc., allt med olika priser för skilda varuslag.

Därjämte upptages följande föreskrift:

»Om kol- och vedgårdsarbetare biträder kusken, skall provisionen delas dem emellan, så att kusken erhåller provision för den kvantitet, som inlägges, uppbäres eller staplas av honom.»

Under litt. C. har i § 15 intagits följande bestämmelser:

»Till ordinarie avbärare betalas samma fasta veckolön, som betalas till ordinarie kusk. Dessutom betalas samma avbärningsprovision, som betalas till kusk, dock

att provisionen fördelas mellan avbärare så att, därest allenast en avbärare biträder, denne erhåller hela avbärningsprovisionen och, därest två eller flera avbärare biträda, dessa sig emellan fördela provisionen; och

att vid avbärning av lass från Sannegårdshamnen till staden söder om älven avbärningsprovisionen ökas med $^1/_2$ öre per hektoliter.»

Mellan parterna har uppkommit tvist, huru dessa bestämmelser skola tillämpas hos bolaget, då kusk utan hjälp av avbärare verkställer kringkörning av varor. Då denna tvist icke kunnat lösas vid förhandlingar mellan parterna, hava dessa med skrivelser den 2 februari och den 10 mars 1927 hänskjutit tvisten att avgöras av centrala skiljenämnden.

Angående tvistens innebörd hava följande upplysningar vunnits: Tidigare hade bolaget brukat verkställa utkörning med större lastbilar, varvid särskild avbärare medföljt kusken och dessa två gemensamt ombesörjt avbärningen. Sedermera hade emellertid bolaget övergått till transport med mindre lastbilar, varvid särskild avbärare icke medföljde, utan kusken ensam finge verkställa avbärningen. Å arbetarsidan ansåge man nu, att vid utkörning till staden söder om älven av lass från Sannegårdshamnen, där bolaget hade upplag, det tillägg till avbärningsprovisionen om $^1/_2$ öre per hektoliter, som enligt avtalet tillkomme avbärare, jämväl borde tillkomma kusk, som ensam ombesörjde avbärningen. Denna uppfattning har bestritts å arbetsgivarsidan, där man gjort gällande, att tillägget, på sätt jämväl framginge av avtalets uppställning, endast tillkomme avbärare, enär kuskarna ansetts även vid avbärning av lass från Sannegårdshamnen få fullt tillräcklig ersättning, i det att de åtnjöte särskilda provisionssatser för utkörningen och för avbärningen.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Då det särskilda tillägget till avbärningsprovisionen i avtalet upptagits endast för avbärare men ej för kusk samt avtalet, enligt vad upplyst är, jämväl tillämpats på det sättet, att när kusk och avbärare arbetat gemensamt, avbäraren ensam tillgodoförts det särskilda tillägget, medan avbärningsprovisionen i övrigt delats mellan kusken och avbäraren efter det arbete var och en av dem utfört, finner centrala skiljenämnden kusk icke vara enligt avtalet berättigad att, när han ensam verkställer avbärning, tillgodonjuta det för avbäraren fastställda tillägget.

Från beslutet voro ledamöterna Johanson och Söder skiljaktiga och yttrade:

»Då kuskarnas arbetsförtjänst är beroende av icke blott den fastställda veckolönen utan jämväl av det antal hl. kol, som utköres, och då sedan avbärarna indragits för transporter från Sannegårdshamnen samma antal hl. per vecka uppenbarligen ej kan av kusken utköras, blir följden därav, att dennes arbetsförtjänst nedsättes, därest han icke får tillgodogöra sig det $^1/_2$ öre, som i avtalet fastställts som provision för avbärningen. På grund därav anse vi, att $^1/_2$ öre pr hl. bör utgå till kusken, då avbärare ej medföljer transporten.»

12. Skiljedom i tvist mellan svenska arbetsgivareföreningen och Stockholms handelsarbetsgivareförbund ävensom Cervin & C:o aktiebolag, å ena, samt svenska transportarbetareförbundet och dess avdelning Stockholms transportarbetarefackförening, å andra sidan, angående tillämpligheten av visst kollektivavtal; beslutad i Stockholm den 10 juni 1927.

Vid förhandlingar mellan ovannämnda organisationer för upprättande av nytt kollektivavtal, avseende vissa handelsfirmor i Stockholm inom olje-, rör-, järn- och maskinbranscherna, har från arbetarsidan yrkats, att det nya avtalet skulle vinna tillämpning bland annat å arbetsförhållandena hos Cervin & C:o aktiebolag, vilket bolag tillhör handelsarbetsgivareförbundet. Detta yrkande har bestritts av arbetsgivarparten på den grund, att arbetsförhållandena hos nämnda firma vore reglerade genom ett den 8 februari 1926 träffat avtal mellan handelsarbetsgivareförbundet och annan arbetarorganisation, nämligen svenska handelsarbetareförbundet. I samband med slutandet av nytt avtal hava handelsarbetsgivareförbundet och transportarbetareförbundet därför genom skrivelse den 2 juni 1927 till centrala skiljenämnden hänskjutit frågan, huruvida berörda avtal av den 8 februari 1926 för närvarande vore tillämpligt å arbetsförhållandena hos nämnda bolag.

Inför skiljenämnden har å arbetarsidan anförts: Vid avtalsuppgörelsen den 8 februari 1926 hade fyra arbetare varit anställda hos bolaget. Av dessa hade icke någon tillhört handelsarbetareförbundet. De hade icke heller senare anslutit sig till detta men däremot i slutet av år 1926 ingått i Stockholms transportarbetarefackförening. På grund härav kunde handelsarbetareavtalet av den 8 februari 1926 icke vara gällande för arbetarna i fråga. Att icke heller bolaget ansett sig bundet av nämnda avtal framginge därav, att bolaget i novem-

ber 1926 avslagit en av arbetarna framställd begäran om erhållande av en i avtalet stipulerad löneförhöjning.

Å arbetsgivarsidan har härtill genmälts: Vid avtalsförhandlingar föreligger för arbetsgivarparten icke någon möjlighet att bedöma, huruvida en arbetarorganisation, som uppgiver sig föra talan för arbetare på en viss arbetsplats, har medlemmar anställda därstädes. Någon dylik prövning hade icke heller ägt rum vid de förhandlingar, som ledde till avtalet den 8 februari 1926. Dessa förhandlingar hade emellertid avsett även Cervin & C:o aktiebolag. Arbetsgivarparten hade nämligen på yrkande från arbetarsidan medgivit, att nämnda bolag, som tidigare räknats till gruppen »grossister» finge hänföras till gruppen »grossister inom rör- och maskinbranschen», inom vilken grupp högre avlöningar skulle utgå. Anteckning härom hade intagits i förhandlingsprotokollet. Efter avtalets slutande hade avlöningen för bolagets arbetare i enlighet med avtalet och nyssnämnda protokollsanteckning höjts från 54 till 58 kronor i veckan. Då arbetarna i november 1926 gjort framställning om ytterligare löneförhöjning, hade de själva åberopat en bestämmelse i handelsarbetaravtalet. Att denna arbetarnas framställning icke bifallits av arbetsgivaren hade berott därpå, att arbetarna icke styrkt, att de uppfyllde i avtalet uppställda villkor för erhållande av den begärda löneförhöjningen. Vid ifrågavarande tillfälle hade från bolagets sida uttryckligen förklarats, att bolaget följde handelsarbetaravtalet. Detta uttalande hade icke föranlett någon genmäle från arbetarnas sida. Under sådana förhållanden måste arbetarna anses bundna av det den 8 februari 1926 träffade handelsarbetaravtalet, tills detta efter vederbörlig uppsägning upphört att gälla.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Genom slutandet av avtalet den 8 februari 1926 har handelsarbetareförbundet icke kunnat binda andra arbetare än sina egna medlemmar, vilket även kommit till uttryck i avtalets rubrik, enligt vilken detta gäller för handelsarbetare, anslutna till nämnda förbunds avdelningar i Stockholm. I målet är emellertid utrett, att de hos bolaget anställda arbetarna varken vid avtalets ingående voro eller sedermera blivit anslutna till någon handelsarbetareförbundets avdelning. På grund härav har ifrågavarande kollektivavtal icke såsom sådant kunnat bliva reglerande för arbetsförhållandena hos bolaget. Att bestämmelserna i kollektivavtalet den 8 februari 1926 likväl faktiskt tillämpats med avseende å de hos bolaget anställda arbetarna kan icke medföra förpliktelse för dem att under detta avtals hela giltighetstid underkasta sig dess bestämmelser. Skiljenämnden finner följaktligen, att avtalet den 8 februari 1926 icke utgör hinder att å bolagets numera till transportarbetarefackföreningen anslutna arbetare tillämpa det mellan handelsarbetsgivareföreningen och transportarbetareförbundet träffade kollektivavtalet.

Från beslutet voro ledamöterna Berg och Carlson skiljaktiga och yttrade:

»Sedan på sätt i detta fall skett, mellan bolagets organisationer och handelsarbetareförbundet slutits kollektivt avtal, däri bolaget inbegripits, är enligt vår mening detta avtal bindande ej blott för bolaget och nämnda förbund tillhörande arbetare utan även för arbetare, oorganiserade eller till annat förbund hörande, vilka efter avtalets ingående fortfarit att arbeta hos bolaget.

Då ifrågavarande fyra arbetares anställning hos bolaget ej upphört, är således det med handelsarbetareförbundet slutna avtalet fortfarande för dem gällande.»

13. Skiljedom i tvist mellan Partille omnibus aktiebolag, å ena, samt svenska transportarbetareförbundet och chaufförernas i Göteborg fackförening, å andra sidan, angående ersättning för extra körpass; beslutad i Stockholm den 13 juni 1927.

Sedan tvist uppkommit mellan parterna angående ersättning till omnibusförare vid fullgörande av s. k. extra körpass, hava parterna vid sammanträde den 7 april 1927 enats att

hänskjuta denna tvist till centrala skiljenämndens avgörande. Angående tvistens innebörd är följande upplyst:

De hos Partille omnibus aktiebolag anställda omnibusförarna hava sitt arbete så indelat, att mot tre arbetsdagar svarar en fridag. Någon särskild söndagsledighet förekommer däremot icke. För fullgörande av de s. k. extra körpass, som erfordras, då under lördagar samt sön- och helgdagar extra vagnar måste insättas i trafik eller då någon förare blivit sjuk, anlitas i första hand bolagets egna förare och i andra hand arbetare, anställda hos annan arbetsgivare på platsen.

I ett mellan bolaget och fackföreningen upprättat kollektivavtal, gällande för tiden 1 december 1925—31 december 1926, funnos i § 3 upptagna följande avlöningsbestämmelser:

»*Mom. 1.* Bussförare erhåller en fast veckoavlöning av kr. 35: — jämte ett tillägg av 10 % provision på inkört bruttobelopp.

Efter sex månaders anställning höjes den fasta veckoavlöningen till kr. 42: —.

— —

Provisionen utbetalas halvmånadersvis i efterskott och fördelas lika å bolagets samtliga bussförare efter antalet av utav en var av dem körda pass under halvmånaden.

— —

Mom. 5. Bussförare, som endast anlitas för körning vid vissa tillfällen (extraförare) erhåller under tjänstgöringstiden en avlöning av sex kronor per pass om högst tio timmar plus 10 % på inkört bruttobelopp.»

Den i mom. 5 angivna ersättningen till extraförare utgick under avtalstiden även till ordinarie förare vid fullgörande av extra körpass.

I nu gällande avtal av den 1 januari 1927 har § 3 mom. 1 erhållit följande lydelse:

»Omnibusförare erhåller en grundlön av kr. 240: — per månad samt dessutom andel i provision, beräknad efter 5 % å under månaden av samtliga i bolagets tjänst varande omnibusförare intjänt bruttobelopp.

Fördelningen av provisionen skall ske så, att vars och ens andel motsvarar av honom under månaden körda pass.»

Den i § 3 mom. 5 i det äldre avtalet upptagna bestämmelsen har i det nya avtalet uteslutits.

Inför skiljenämnden har å arbetsgivarsidan anförts: Ersättningen för extra körpass hade under föregående avtalsperiod utgått med 6 kronor per pass, vilket motsvarade en sjundedel av den då fastställda veckolönen för ordinarie chaufför, jämte viss provision. Då i nu gällande avtal den fasta lönen för ordinarie chaufför bestämts till 240 kronor per månad, borde ersättning för de extra körpassen numera, i analogi med vad som förut tillämpats, utgå med en trettiondel av månadslönen eller 8 kronor jämte fastställd provision. Frågan om denna ersättning hade icke berörts i det från arbetarsidan framlagda avtalsförslaget och icke heller varit på tal vid förhandlingarna rörande nytt avtal. Däremot hade bolaget vid avtalets underskrivande på fråga av arbetarnas representanter förklarat, att det vore självklart, att då provisionen sänkts från 10 till 5 % och den fasta lönen för ordinarie chaufför höjts, även den fasta lönen vid extra körning skulle höjas i samma proportion.

Å arbetarsidan har inför skiljenämnden hävdats, att ersättningen för de ordinarie körpassen måste anses utgå med så stor del av månadslönen eller årslönen, som motsvarade antalet under månaden eller året körda pass, d. v. s. med omkring 10 kronor 50 öre. Att ersättning för extra körpass skulle utgå med endast 8 kronor, kunde under sådana förhållanden icke anses rättvist. Då arbetarna i sitt förslag till nytt avtal uteslutit bestämmelsen om ersättning till extraförare, hade de därmed avsett, att dessa skulle erhålla samma ersättning, som enligt avtalet skulle tillkomma de ordinarie chaufförerna. Vid avtalets underskrivande hade arbetarnas representanter erhållit den uppfattningen, att bolaget vore av samma mening. I enlighet härmed borde ersättningen för de extra körpassen utgå med omkring 10 kronor 50 öre jämte provision.

På särskild fråga har arbetsgivarparten inför centrala skiljenämnden förklarat, att extra förare efter tjänstgöring under tre dagar i följd borde anses berättigad att vid fortsatt tjänstgöring erhålla en fridag.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Då arbetet för bolagets omnibusförare är så indelat, att mot fyra dagar svara tre körpass, finner centrala skiljenämnden, att förarna för varje fullgjort körpass åtnjuta, förutom provision, en ersättning, som med en tredjedel överstiger den på varje dag belöpande delen av den fastställda månadsavlöningen. Enär vid frånvaron i det nya avtalet av uttrycklig föreskrift därom icke skäligen kan antagas, att ersättningen för extra körpass avsetts att utgå med lägre belopp än som verkligen åtnjutes för ordinarie körpass, prövar centrala skiljenämnden rättvist förklara, att ersättning för extra körpass skall utgå med fyra tredjedelar av den på varje dag belöpande delen av den i § 3 mom. 1 av gällande avtal fastställda grundlönen jämte i samma moment angiven provision.

Från beslutet var ledamoten Berg skiljaktig och yttrade:

»Då gällande, mellan parterna slutna avtal ostridigt avser allenast ordinarie omnibusförare, finner jag förevarande tvist icke kunna upptagas till prövning såvitt angår andra än dessa förare.

Under förhandlingarna rörande avtalet har icke berörts frågan, huru dagsersättningen skulle beräknas för extra körpass. Enär föreskrift härom i avtalet saknas, bör enligt min mening ej annan grund i detta hänseende komma i tillämpning än den som närmast överensstämmer med den därförut tillämpade. Jag anser därför, att dagsersättningen för extra körpass skall för ordinarie förare utgå med 8 kronor, motsvarande $^1/_{30}$ av månadslönen.»

14. Skiljedom i tvist mellan svenska arbetsgivareföreningen och Norrlands stuvareförbund, å ena, samt svenska transportarbetareförbundet, å andra sidan, angående tillämpningen av ackordsprislista; beslutad i Stockholm den 8 september 1927.

I ett den 11 maj 1925 mellan Hudiksvalls stuveri aktiebolag och transportarbetareförbundets avdelning n:o 24 upprättat och av ovannämnda parter godkänt kollektivavtal har upptagits en ackordsprislista, däri bland annat för stuvning av trävaror av olika dimensioner upptagits särskilda ackordssatser. Under punkt 5 i nämnda taxa har för sågade sparrar och fyrkantbattens upptagits en ackordssats av 4 kronor 32 öre per St. Petersburgs-standard utan att skillnad gjorts mellan olika dimensioner.

Prislistans punkt 56 innehåller följande bestämmelser:

»Då vid lastning av trävaror från pråm, vagn eller kaj till fartyg, varorna äro så påslagna, att flera dimensioner äro hopblandade, höjes priset med 95 öre pr St. Petersb.-standard.

Då skot ej innehåller mera än en dimension, skall denna förhöjning dock ej utgå. Skot räknas till minst 24 tum, men då ströning mellan varje dimension förekommer, räknas höjden mellan ströna som skot.

För bredvid varandra i pråm liggande olika partier om minst en St. Petersb.-standard, vilka var för sig innehålla en dimension, utgår ingen förhöjning, även om ströning ej förekommer.»

För två laster sågade sparrar om resp. 85 346 och 93 737 stds, som inlastats den förra i maj 1927 å s/s »Viking» och den senare i juni månad 1927 å s/s »Zaan», ha arbetarna krävt att utöver ersättning enligt punkt 5 även erhålla tillägg enligt punkt 56.

A arbetsgivarsidan har man bestritt, att det ifrågavarande tillägget skulle utgå, under förmenande att ersättning enligt punkt 56 allenast avsåge laster av plank, battens och bräder.

Då det vid förhandling inför organisationerna icke visat sig möjligt att träffa uppgörelse i denna tvistefråga, hava organisationerna enligt skiljeavtal den 22 augusti 1927 hänskjutit tvistefrågan till avgörande av centrala skiljenämnden.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Med hänsyn dels därtill att sparrar och fyrkantsbattens, enligt vad upplyst är, så gott som undantagslöst för lastning avlämnas med olika dimensioner samman-

blandade och dels till den för stuvning av dylika trävaror fastställda ackordssatsens storlek i jämförelse med ackordssatsen för andra därmed närmast jämförliga slag av trävaror, finner skiljenämnden det böra antagas, att vid fastställandet av ackordssatsen för stuvning av sparrar och fyrkantsbattens hänsyn tagits till det ökade arbete, som föranledes av dimensionernas regelmässiga sammanblandning. På grund härav måste det jämväl antagas, att den i punkt 56 angivna tilläggsersättningen avsetts icke skola gälla vid stuvning av sparrar och fyrkantsbattens, och förklarar följaktligen skiljenämnden, att dylik ersättning ej heller skall utgå för lastningen av ifrågavarande två ångare.

15. Skiljedom i tvist mellan Stockholms automobilförarefackförening och svenska automobilförareförbundet, å ena, samt Stockholms droskägareförening, å andra sidan, angående sjukhjälp; beslutad i Stockholm den 29 september 1927.

I ett den 8 maj 1926 mellan droskägareföreningen jämte andra sammanslutningar av droskägare, å ena, samt fackföreningen och förbundet, å andra sidan, slutet kollektivt arbets- och löneavtal hava upptagits bland annat följande bestämmelser:

dels i § 4 mom. 1: »Vid olycksfall till och från samt under arbetet erhåller droskförare av droskägare, utom vad olycksfallsförsäkringslagen i detta fall stadgar, en ersättning av 5 kr. pr dag intill dess friskbetyg anskaffats, dock högst 60 dagar, räknat från den dag olycksfallet kom under läkarebehandling, vilket, om intet hinder möter, bör ske omedelbart»;

dels i § 5 mom. 1: »Vid genom läkareintyg styrkt sjukdom, som ej föranletts av alkoholmissbruk eller venerisk smitta samt ej är självförvållad, är droskförare berättigad, om sjukdomen varar längre än 7 dagar i följd, erhålla sjukhjälp med 4 kr. pr dag, räknat från den dag sjukdomen kom under läkarebehandling. Sådan sjukhjälp åtnjutes dock ej längre än högst 60 dagar under loppet av 12 månader»;

och dels i § 16: »Tvister angående detta avtal eller därmed sammanhängande frågor, som under avtalstiden uppstå mellan droskägare och droskförare eller resp. organisationer, få icke föranleda strejk, lockout, blockad eller bojkott, utan skall därom förhandlas parterna emellan och därefter, såvida ej enighet uppnåtts, hänvisas till centrala skiljenämnden för avdömande.

Tvister äldre än 6 månader upptagas icke till behandling och få ej föranleda till någon åtgärd.

Innan uppkommen tvist hänskjutits till centrala skiljenämnden, skola de särskilda organisationernas styrelser hava gemensamt sammanträtt, i syfte att om möjligt bilägga tvisten.»

En hos droskägaren C. J. Wallén anställd arbetare vid namn Carl Erik Nygren hade natten till den 27 maj 1927 råkat snava i sin bostad och därvid brutit mellanfotsbenen i högra foten, så att han under en längre tid blivit oförmögen till arbete. Nygren hade i anledning härav framställt krav hos sin arbetsgivare om sjukersättning enligt avtalets § 5. Efter det denne vägrat lämna sådan ersättning har tvisten den 26 juli 1927 behandlats vid sammanträde mellan organisationernas styrelser, varvid överenskommelse träffats, att tvisten skulle hänskjutas till centrala skiljenämndens avgörande. Fackföreningen har därefter den 9 september 1927 till skiljenämnden inkommit med framställning om tvistefrågans upptagande.

Inför skiljenämnden har å arbetsgivarsidan hävdats särskilt att Nygren själv vållat den ifrågavarande skadan.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Då det icke blivit i någon mån styrkt, att den skada, som drabbat Nygren, varit självförvållad, finner skiljenämnden, att Nygren på grund av § 5 i kollektivavtalet, vilket stadgande otvivelaktigt avser jämväl sjukdom på grund av olycksfall utom arbetet, är enligt där upptagna grunder berättigad till ersättning för den tid han i följd av skadan varit urståndsatt att arbeta.

16. Skiljedom i tvist mellan Sveriges kvarnyrkesförbund, å ena, samt svenska livsmedelsarbetareförbundet, å andra sidan, angående sjukhjälp; beslutad i Stockholm den 1 november 1927.

I ett mellan kvarnyrkesförbundet och livsmedelsarbetareförbundet den 28 maj 1924 upprättat kollektivavtal, vilket fortfarande är gällande, har i § 8 upptagits följande bestämmelse:

»Vid sjukdom, som ej är självförvållad eller kronisk eller förorsakad av olycksfall, erhåller arbetare, som varit anställd hos arbetsgivaren minst 3 månader, hälften av den under sjukdomen utgående veckolönen under en tid av 3 utav 12 på varandra följande månader.»

Sedan tvist uppkommit mellan parterna beträffande innebörden av uttrycket »12 på varandra följande månader», hava parterna genom skrivelse den 19 oktober 1927 hänskjutit denna tvist till centrala skiljenämndens avgörande.

A arbetsgivarsidan har hävdats, att ovannämnda bestämmelse borde så tolkas, att vid varje tillfälle, då fråga om sjukhjälp uppkomme, skulle fastställas, huruvida vederbörande arbetare under en tid av 12 månader närmast före sagda tillfälle åtnjutit sjukhjälp under sammanlagt 3 månader, och att sjukhjälp skulle utgå endast under förutsättning att så icke varit fallet. Livsmedelsarbetareförbundet har däremot gjort gällande, att man vid tillämpningen av förevarande bestämmelse borde räkna med bestämda sjukhjälpsperioder om 12 månader, börjande vid tidpunkten för arbetarens anställande, och att sjukhjälp skulle utgå i den mån arbetaren icke tidigare under den löpande 12-månadersperioden åtnjutit sådan ersättning under 3 månader.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Centrala skiljenämnden finner ifrågavarande bestämmelse böra så tolkas, att sjukhjälp skall, under i paragrafen angivna villkor, utgå till arbetare, som under en tid av 12 månader, räknat tillbaka i tiden från och med varje dag, för vilken sjukhjälp ifrågasättes, icke åtnjutit sådan ersättning under sammanlagt 3 månader.

17. Skiljedom i tvist mellan svenska arbetsgivareföreningen och Olaus Olssons nya kolimport aktiebolag, å ena, samt svenska transportarbetareförbundet och dess avdelning n:r 11 (Stockholms kolbärarefackförening), å andra sidan, angående ersättning för ackordsarbete å viss lastageplats; beslutad i Stockholm den 8 november 1927.

I ett den 26 mars 1925 mellan kolimportörer och kolhandlare i Stockholm samt kolbärarefackföreningen upprättat samt av arbetsgivareföreningen och transportarbetareförbundet godkänt kollektivavtal, gällande för tiden 30 mars 1925—30 juni 1926 och sedermera successivt prolongerat för ett år i sänder, stadgas i § 4, att betalning för ackordsarbete skall utgå enligt särskilda i paragrafen intagna prislistor. I dessa prislistor finnas upptagna bland annat följande bestämmelser:

»*Arbete till järnvägsvagn och åkdon.*

64. Från upplag eller från pråm på åkdon, kol och stybb, ifyllning och bärning . . . . . 13·5 öre pr hl.
65. d:o d:o d:o koks . . . . . 13·5 » » »

Fasta lastageplatser.

Med fast lastageplats förstås sådan lastageplats, varifrån i regel daglig expedition under minst 6 mån. av året äger rum.

Ifyllning, bärning från pråm eller upplag till åkdon, bord eller kaj:

96. Kol, stybb, gjuteri- eller kaminkoks och gaskoks . . . . 11·5 öre pr hl.»

Sedan tvist uppstått mellan bolaget och fackföreningen angående tillämpningen i visst fall av ifrågavarande bestämmelser, hava arbetsgivareföreningen och transportarbetareförbundet efter uppdrag genom skiljeavtal den 13 oktober 1927 överenskommit att hänskjuta denna tvist till centrala skiljenämndens avgörande.

Rörande tvistens innebörd har i skiljeavtalet anförts:

»Vid Strandvägen har Olaus Olssons nya kolimport aktiebolag, för vilket ovan angivna kollektivavtal gäller, sedan ett 40-tal år tillbaka anordnat en fast lastageplats, vilken under den senaste bränslesäsongen hållits öppen från mitten av december 1926 till början av mars månad 1927.

I anledning härav yrka arbetarna, vilka för arbeten vid denna lastageplats under den senaste säsongen erhållit betalning efter 11·5 öre pr hl., att betalningen skall utgå med 13·5 öre pr hl. Den merbetalning, arbetarna sålunda fordra, utgör tillhopa kr. 1 240: —.

Å arbetsgivarsidan anser man, att det lägre priset skall utgå, enär arbetsplatsen under alla dessa år varit fast lastageplats och den korta expeditionstiden under sista bränslesäsongen beror på att lastageplatsen skall indragas.»

Inför skiljenämnden har upplysts, att under åren 1926 och 1927 expedition från ifrågavarande lastageplats ägt rum endast under tiden 1 januari—31 maj 1926, under två dagar i juni 1926 samt under tiden 13 december 1926—5 mars 1927. Det i ovannämnda prislista förekommande uttrycket »6 mån. av året» har å arbetsgivarsidan förklarats åsyfta kalenderår, å arbetarsidan däremot avtalsår. Därest centrala skiljenämnden emellertid skulle godkänna arbetsgivarsidans uppfattning härutinnan, har å arbetarsidan alternativt yrkats, att skiljenämnden måtte, med hänsyn till att lastageplatsen icke vare sig under år 1926 eller under år 1927 hållits öppen under 6 månader, förklara arbetarna berättigade att för allt det arbete, som under dessa båda år utförts därstädes, erhålla betalning med 13·5 öre per hektoliter.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Enär under det avtalsår, som omfattar bränslesäsongen 1926—1927, expedition från ifrågavarande lastageplats icke ägt rum under längre tid än 2 månader 24 dagar, prövar centrala skiljenämnden rättvist förklara, att lastageplatsen i fråga icke under nämnda avtalsår varit att enligt avtalet räkna såsom fast lastageplats samt att följaktligen betalning för där utfört ackordsarbete skall utgå enligt punkterna 64 och 65 i prislistan med 13·5 öre per hektoliter.

Från beslutet voro ledamöterna Berg, Carlson och Cronvall skiljaktiga.

Herr Berg anförde:

»Enligt min mening giver avtalet ej anledning till annat antagande än att den arbetsprestation, som bestämmer, huruvida en lastageplats är att anse såsom fast, skolat beräknas för löpande kalenderår, ej, såsom arbetarparten påstått, för avtalsår. Den omständigheten att, sedan bolaget för ett 40-tal år tillbaka haft fast lastageplats vid Strandvägen, det på grund av särskilda förhållanden kommit att fattas några få dagar i den tid av 6 månader, under vilka bolagets expedition där under 1926 varit öppen, torde ej hava för det året ändrat denna lastageplatsens egenskap att vara fast.

På grund härav finner jag arbetarna icke hava fordran hos bolaget såvitt angår år 1926.

Beträffande åter arbetarnas anspråk på merbetalning för den tid av år 1927, under vilken arbete drivits på ifrågavarande plats, så enär förhandling därom icke mellan parterna ägt rum under annan förutsättning än den av arbetarna uppställda, att avtalsåret skall läggas till grund för tidsberäkningen, hänvisar jag parterna att därom söka träffa godvillig uppgörelse.»

Herr Carlson, med vilken herr Cronvall instämde, yttrade:

»Ifrågavarande lastageplats, vilken använts sedan ett 40-tal år tillbaka, har vid tiden för ifrågavarande kollektivavtals avslutande ostridigt haft karaktären av fast lastageplats. Varken den omständigheten, att den tid under år 1926, då daglig expedition från lastageplatsen ägt rum, kommit att på grund av särskilda förhållanden något understiga sex månader, eller den omständigheten, att lastageplatsens användande under år 1927 måst, på sätt som skett, inskränkas till följd av dispositioner, som träffats om lastageplatsens indragning kan enligt min mening föranleda därtill, att lastageplatsen, så länge den, enligt vad i målet blivit upplyst, använts såsom sådan bör anses hava upphört att vara fast.

På grund härav ogillar jag för min del de av arbetarna i målet framställda yrkandena.»

Sveriges offentliga arbetsförmedling.

December månad år 1927.

Under hänvisning till efterföljande tabeller, som närmare redogöra för den offentliga arbetsförmedlingen i olika delar av landet, lämnas här en sammanfattande framställning av dess viktigaste resultat under december månad.

Översikt av verksamheten under december månad 1927.

Anstalter (med avseende å anstalternas olika kontor hänvisas till förteckningen å omslagets 3:e sida)	*Manliga avdeln.*			*Kvinnliga avdeln.*			*Tillsammans*		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser
Stockholms stad	4 561	1 494	1 403	3 233	2 852	2 307	**7 794**	**4 346**	**3 710**
Stockholms län	1 823	577	558	256	258	164	**2 079**	**835**	**722**
Uppsala stad och län	441	77	66	103	132	121	**544**	**209**	**187**
Södermanlands län	626	189	165	287	287	211	**913**	**476**	**376**
Östergötlands län	1 048	251	220	367	264	216	**1 415**	**515**	**436**
Norrköping	681	95	90	105	119	78	**786**	**214**	**168**
Jönköpings län	388	122	114	182	119	93	**570**	**241**	**207**
Kronobergs län	149	46	46	68	44	43	**217**	**90**	**89**
Norra Kalmar län	195	79	77	43	44	32	**238**	**123**	**109**
Södra Kalmar län	444	81	75	110	67	58	**554**	**148**	**133**
Gotlands län	119	55	47	35	33	16	**154**	**88**	**63**
Blekinge län	753	118	97	146	133	87	**899**	**251**	**184**
Kristianstads län	794	281	274	307	251	171	**1 101**	**532**	**445**
Malmöhus län: Malmö	2 761	349	349	977	888	663	**3 738**	**1 237**	**1 012**
Lund	450	57	57	46	39	37	**496**	**96**	**94**
Landskrona	394	59	58	24	28	17	**418**	**87**	**75**
Hälsingborg	1 337	201	199	218	164	137	**1 555**	**365**	**336**
Ystad	313	74	68	46	38	26	**359**	**112**	**94**
Trelleborg	377	163	163	34	28	27	**411**	**191**	**190**
Eslöv	205	57	55	29	24	21	**234**	**81**	**76**
Skurup	36	21	18	12	24	9	**48**	**45**	**27**
Vellinge	78	40	40	6	7	4	**84**	**47**	**44**
Hallands län	464	82	71	41	44	23	**505**	**126**	**94**
Göteborgs och Bohus län	468	108	77	116	107	51	**584**	**215**	**128**
Göteborg	4 767	1 253	1 225	871	991	659	**5 638**	**2 244**	**1 884**
Älvsborgs län	426	126	118	90	96	57	**516**	**222**	**175**
Skaraborgs län	469	74	49	209	147	76	**678**	**221**	**125**
Värmlands län	407	134	131	124	133	95	**531**	**267**	**226**
Örebro län	1 007	205	193	271	221	145	**1 278**	**426**	**338**
Västmanlands län	649	146	135	213	197	165	**862**	**343**	**300**
Kopparbergs län	304	88	88	162	116	94	**466**	**204**	**182**
Gävle stad och län	630	195	192	102	84	75	**732**	**279**	**267**
Västernorrlands län	615	199	199	28	22	18	**643**	**221**	**217**
Jämtlands län	223	62	62	132	121	112	**355**	**183**	**174**
Västerbottens län	201	62	61	122	127	96	**323**	**189**	**157**
Norrbottens län	368	167	167	74	67	54	**442**	**234**	**221**
Tillsammans december 1927	**28 971**	**7 387**	**7 007**	**9 189**	**8 316**	**6 258**	**38 160**	**15 703**	**13 265**
» november 1927	*32 285*	*9 208*	*8 728*	*13 749*	*9 780*	*7 213*	*46 034*	*18 988*	*15 941*
» december 1926	31 497	7 286	6 966	9 080	7 837	6 094	40 577	15 123	13 060
» » 1925	24 827	7 112	6 770	8 676	7 731	5 848	33 503	14 843	12 618
» » 1924	22 874	6 466	6 121	9 364	7 885	6 165	32 238	14 351	12 286

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

Yrkesgrupper	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar per 100 led. pl.			Tillsatta platser per 100 lediga		
					dec. 1927	nov. 1927	dec. 1926	dec. 1927	nov. 1927	dec. 1926
Manliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	3 251	3 370	1 440	1 223	234	201	317	85	89	87
Industri och hantverk	10 228	10 522	614	579	1 714	1504	1852	94	91	95
Sjöfart och fiske	4 064	4 178	1 327	1 295	315	321	325	98	97	98
Handel och samfärdsel	3 076	3 232	1 183	1 105	273	272	281	93	95	95
Husligt arbete	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Annat arbete	7 090	7 669	2 823	2 805	272	271	265	99	100	99
Summa	**27 709**	**28 971**	**7 387**	**7 007**	**392**	**351**	**432**	**95**	**95**	**96**
Kvinnliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	478	485	574	288	84	88	88	50	58	51
Industri och hantverk	467	556	329	257	169	264	214	78	82	76
Sjöfart och fiske	183	199	120	111	166	.	.	93	.	.
Handel och samfärdsel	1 276	1 430	1 231	951	116	171	121	77	82	83
Husligt arbete	4 188	6 097	6 024	4 613	101	127	106	77	75	79
Annat arbete	396	422	38	38	.	.	.	.	.	.
Summa	**6 988**	**9 189**	**8 316**	**6 258**	**110**	**141**	**116**	**75**	**74**	**78**
Tillsammans										
Jordbruk och skogshushållning . .	3 729	3 855	2 014	1 511	191	164	244	75	79	75
Jordbruk	3 458	3 580	1 807	1 311	198	165	247	73	78	74
Skogshushållning	271	275	207	200	133	142	206	97	98	90
Industri och hantverk	10 695	11 078	943	836	1 175	1140	1381	89	88	89
Gruvdrift och malmförädling . . .	410	425	9	9	.	.	.	.	.	.
Jord-, sten- och glasindustri . . .	457	463	7	6	.	.	.	.	.	.
Metall- och maskinindustri . . .	2 188	2 250	123	108	1 829	1289	2043	88	83	85
Trävaruindustri	626	658	27	26	.	.	.	.	.	.
Byggnadsverksamhet	4 429	4 521	343	336	1 318	1387	1301	98	98	99
Läder-, hår- och gummiindustri . .	184	201	7	6	.	.	.	.	.	.
Textilindustri	185	186	19	17	.	.	.		.	.
Beklädnadsindustri	352	398	106	74	371	.	.	70	.	.
Närings- och njutningsmedelsindustri	544	587	108	86	544	510	402	80	80	73
Kemisk-teknisk o. belysningsindustri	164	177	11	9	.	.	.	.	.	.
Trämasse- och pappersindustri . .	114	117	86	74	.	.	.	.	.	.
Grafisk industri	148	151	5	4	.	.	.	.	.	.
Ej särskilt specificerade	894	949	92	81	.	951	.	.	88	.
Sjöfart och fiske	4 247	4 377	1 447	1 406	302	316	315	97	97	98
Handel och samfärdsel	4 352	4 662	2 414	2 056	193	223	202	85	89	89
Kontors-, bank- o. d. personal . .	425	435	98	87	.	445	.	.	88	.
Butiks- och magasinspersonal . . .	1 347	1 395	419	337	333	492	387	80	86	87
Hotell- och restaurangpersonal . .	843	971	617	500	157	215	147	81	83	83
Transportarbetare	1 568	1 683	1 057	943	159	144	171	89	93	94
Allmän och litterär verksamhet . .	155	164	104	71	158	244	149	68	76	80
Ej särskilt specificerade	14	14	119	118	12	.	.	99	.	.
Husligt arbete	4 188	6 097	6 024	4 613	101	127	106	77	75	79
Annat arbete	7 486	8 091	2 861	2 843	283	296	277	99	100	99
Summa	**34 697**	**38 160**	**15 703**	**13 265**	**243**	**242**	**268**	**84**	**84**	**86**

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 020 platser, varav 842 manliga och 178 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 842, 635 och 207 samt under nästlidna månad resp. 2 359, 2 015 och 344.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri			Metall- o. maskinindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	**3 095**	**1 233**	**1 023**	**275**	**207**	**200**	**425**	**9**	**9**	**458**	**6**	**6**	**2 221**	**118**	**106**
1	Stockholms stad	65	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	—	492	33	27
2	Stockholms län	501	268	253	40	64	64	19	3	3	21	—	—	143	3	3
3	Uppsala stad och län	114	56	26	6	2	2	—	—	—	31	—	—	24	—	—
4	Södermanlands län	93	73	49	—	2	2	—	—	—	2	—	—	96	9	9
5	Östergötlands län	289	108	84	15	49	43	4	1	1	77	2	2	63	2	2
6	Norrköping	63	20	17	—	—	—	—	—	—	4	—	—	54	1	1
7	Jönköpings län	76	26	19	11	5	5	—	—	—	2	—	—	56	3	3
8	Kronobergs län	5	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
9	Kalmar län	53	23	18	6	6	6	—	—	—	7	—	—	19	4	3
10	Gotlands län	25	22	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
11	Blekinge län	97	26	15	—	—	—	—	—	—	18	—	—	21	—	—
12	Kristianstads län	329	153	146	17	8	8	—	—	—	32	—	—	64	1	1
13	Malmöhus län: Malmö	73	15	15	—	—	—	—	—	—	38	—	—	250	8	8
14	Hälsingborg	81	14	12	—	—	—	35	—	—	10	—	—	131	—	—
15	Övriga anstalter	320	128	117	—	—	—	1	—	—	26	1	1	148	13	13
16	Hallands län	43	23	15	—	—	—	3	—	—	17	—	—	52	1	—
17	Göteborgs och Bohus län	87	63	39	—	—	—	—	—	—	1	—	—	15	—	—
18	Göteborgs stad	89	25	25	—	1	1	—	—	—	11	—	—	307	22	22
19	Älvsborgs län	44	15	7	3	4	4	1	1	1	9	—	—	35	7	7
20	Skaraborgs län	213	48	29	3	6	6	—	—	—	4	—	—	6	4	—
21	Värmlands län	37	13	10	33	10	10	4	—	—	11	—	—	42	—	—
22	Örebro län	148	57	47	34	23	22	277	4	4	16	3	3	59	—	—
23	Västmanlands län	140	60	49	6	7	7	65	—	—	76	—	—	49	2	2
24	Kopparbergs län	22	4	4	19	4	4	13	—	—	3	—	—	23	2	2
25	Gävle stad och län	31	2	1	51	—	—	—	—	—	5	—	—	42	—	—
26	Västernorrlands län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	1
27	Jämtlands län	26	—	—	18	14	14	—	—	—	1	—	—	10	2	2
28	Västerbottens län	28	9	9	12	2	2	—	—	—	—	—	—	4	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—
	Kvinnliga avdelningen	**485**	**574**	**288**	—	—	—	—	—	—	**5**	**1**	—	**29**	**5**	**2**
1	Stockholms stad	8	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	—	27	4	2
2	Stockholms län	20	36	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala stad och län	9	6	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	33	52	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	41	32	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	4	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	20	19	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	13	22	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	3	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	11	21	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	48	70	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	3	21	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
14	Hälsingborg	10	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	23	44	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	3	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	40	25	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	19	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
19	Älvsborgs län	2	10	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	24	32	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	19	21	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	63	46	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	39	50	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	4	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävle stad och län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	12	14	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	10	18	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Trävaruindustri			Byggnadsverksamhet			Läder-, hår- o. gummiindustri			Textilindustri			Beklädnadsindustri			Närings- o. njutningsmedelsindustri			Kem.-tekn. o. belysningsindustri			
Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	
656	**27**	**26**	**4 521**	**343**	**336**	**190**	**5**	**5**	**156**	**5**	**5**	**197**	**4**	**3**	**421**	**26**	**22**	**166**	**5**	**5**	
45	7	7	977	13	12	17	1	1	6	—	—	20	1	1	39	8	6	22	—	—	1
10	1	1	294	42	42	3	—	—	2	—	—	12	1	—	21	2	2	1	—	—	2
6	—	—	16	—	—	2	—	—	—	—	—	6	1	1	9	1	1	—	—	—	3
24	—	—	29	3	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
28	—	—	192	12	12	3	—	—	1	—	—	2	—	—	7	—	—	1	—	—	5
30	2	2	235	—	—	1	—	—	71	—	—	6	—	—	9	—	—	1	—	—	6
23	—	—	35	25	24	11	1	1	6	—	—	9	—	—	6	1	1	5	—	—	7
—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	8
35	3	3	29	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	4	—	—	9
—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	10
4	2	2	33	—	—	3	—	—	1	—	—	3	—	—	9	—	—	—	—	—	11
22	5	5	64	15	15	12	—	—	3	—	—	2	—	—	15	—	—	—	—	—	12
30	1	1	706	12	12	9	—	—	3	—	—	34	1	1	86	—	—	96	5	5	18
4	—	—	318	18	18	49	—	—	4	—	—	13	—	—	28	—	—	1	—	—	14
13	—	—	227	2	2	51	3	3	3	—	—	8	—	—	41	10	10	3	—	—	15
25	—	—	159	30	30	2	—	—	9	—	—	6	—	—	9	—	—	—	—	—	16
21	2	2	89	17	13	—	—	—	11	—	—	3	—	—	8	—	—	7	—	—	17
163	2	1	469	16	15	16	—	—	22	2	2	31	—	—	54	—	—	17	—	—	18
3	1	1	53	2	2	—	—	—	11	3	3	3	—	—	4	—	—	—	—	—	19
1	1	1	22	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	21	4	2	5	—	—	20
26	—	—	33	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	4	—	—	—	—	—	21
26	—	—	35	1	1	5	—	—	—	—	—	25	—	—	6	—	—	1	—	—	22
3	—	—	70	3	3	—	—	—	1	—	—	2	—	—	9	—	—	—	—	—	23
9	—	—	13	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	24
19	—	—	34	1	1	2	—	—	1	—	—	5	—	—	7	—	—	—	—	—	25
74	—	—	40	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	26
2	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	8	—	—	—	—	—	27
8	—	—	20	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	28
2	—	—	290	127	127	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	29
2	—	—	—	—	—	**11**	**2**	**1**	**30**	**14**	**12**	**196**	**102**	**71**	**166**	**82**	**64**	**11**	**6**	**4**	
—	—	—	—	—	—	1	1	1	10	4	3	117	44	28	41	53	44	2	3	2	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	7	7	—	—	—	1	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	4	3	2	1	1	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	2	2	1	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	2	2	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	1	2	2	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	3	4	1	—	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	3	1	—	2	—	—	31	26	15	59	6	2	2	—	—	13
—	—	—	—	—	—	7	—	—	2	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	2	2	2	—	—	1	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	17
2	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	15	7	4	38	6	5	2	1	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	7	7	5	2	1	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	1	3	3	3	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	1	1	1	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske			Kontors-, bank- o. d. personal		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	**82**	**7**	**6**	**149**	**5**	**4**	**880**	**54**	**46**	**4178**	**1327**	**1295**	**340**	**62**	**55**
1	Stockholms stad	12	2	2	43	3	2	255	25	18	424	272	262	142	29	24
2	Stockholms län	—	—	—	8	—	—	55	—	—	47	5	5	3	1	1
3	Uppsala stad och län	3	—	—	1	—	—	7	—	—	4	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	3	—	—	32	4	4	86	27	27	1	—	—
5	Östergötlands län	—	—	—	3	—	—	15	—	—	5	—	—	4	1	1
6	Norrköping	13	4	3	11	—	—	9	2	2	67	35	35	2	1	1
7	Jönköpings län	—	—	—	1	—	—	4	—	—	5	—	—	1	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	2	—	—	—	—	—	15	1	1	241	42	41	2	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	22	7	6	—	—	—
11	Blekinge län	24	—	—	1	—	—	23	—	—	192	24	24	3	1	1
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	8	1	1	29	6	6	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1	—	—	12	1	1	186	1	1	255	73	73	66	2	2
14	Hälsingborg	—	—	—	3	—	—	14	—	—	432	118	118	2	4	4
15	Övriga anstalter	1	—	—	6	—	—	16	—	—	246	48	47	4	—	—
16	Hallands län	—	—	—	1	—	—	6	1	1	75	21	20	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	1	—	—	1	—	—	3	—	—	38	9	9	3	1	1
18	Göteborgs stad	17	1	1	32	—	—	152	14	13	1492	349	333	92	17	15
19	Älvsborgs län	—	—	—	1	—	—	16	3	3	—	—	—	3	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	1	—	—	3	—	—	2	—	—	3	3	3
21	Värmlands län	—	—	—	2	—	—	2	—	—	16	8	8	1	—	—
22	Örebro län	—	—	—	7	—	—	13	1	1	6	—	—	1	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	1	—	—	22	—	—	3	—	—	2	1	1
24	Kopparbergs län	4	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—
25	Gävle stad och län	4	—	—	5	—	—	5	—	—	232	123	121	2	1	1
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	3	—	—	234	143	143	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	4	1	1	3	—	—	2	1	1	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	4	—	—	23	16	16	1	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—	1	—	—
	Kvinnliga avdelningen	**35**	**79**	**68**	**2**	**—**	**—**	**69**	**38**	**35**	**199**	**120**	**111**	**95**	**36**	**32**
1	Stockholms stad	16	41	32	1	—	—	9	10	9	129	56	55	49	20	17
2	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	7	2	1	5	3	3	2	—	—
3	Uppsala stad och län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	2	—	1	1
7	Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	5	—	—	—	—	—	38	20	20	5	2	2	38	14	14
14	Hälsingborg	—	—	—	—	—	—	11	—	—	7	4	4	—	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	12	36	34	1	—	—	—	3	2	41	45	39	1	1	—
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	3	3	3	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävle stad och län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	—	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	3	3	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Handel och samfärdsel, ej specific.			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1023	**130**	**125**	**166**	**17**	**16**	**1623**	**872**	**808**	**67**	**5**	**4**	**13**	**97**	**97**	—	—	—	**7 669**	**2 823**	**2 805**	
429	71	71	69	1	—	452	323	267	32	—	—	1	34	34	—	—	—	983	671	669	1
31	4	3	10	—	—	75	17	15	5	1	1	—	—	—	—	—	—	522	165	165	2
8	1	1	3	—	—	28	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	173	32	32	3
3	—	—	—	1	1	15	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	237	68	68	4
22	—	—	5	1	1	44	18	18	1	1	1	—	1	1	—	—	—	267	55	54	5
8	—	—	1	—	—	42	9	8	2	1	1	—	—	—	—	—	—	52	20	20	6
9	—	—	—	—	—	10	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	117	61	61	7
—	—	—	2	—	—	8	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	120	37	37	8
5	—	—	4	—	—	10	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	199	78	77	9
1	—	—	15	2	2	7	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	23	23	10
3	—	—	—	—	—	18	6	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	299	59	50	11
11	4	4	—	—	—	17	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	169	83	83	12
138	5	5	11	—	—	171	55	55	6	—	—	—	—	—	—	—	—	590	170	170	13
9	—	—	7	—	—	51	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	145	43	43	14
9	—	—	2	1	1	82	100	100	1	—	—	—	—	—	—	—	—	645	165	165	15
5	—	—	1	—	—	24	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27	4	4	16
8	1	1	1	—	—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143	15	12	17
263	40	36	17	5	5	345	284	282	15	1	—	10	62	62	—	—	—	1 153	412	412	18
2	—	—	1	—	—	12	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	223	90	90	19
9	1	1	2	1	1	36	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	133	4	4	20
2	—	—	1	1	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	184	102	102	21
15	—	—	—	—	—	30	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	302	114	113	22
5	—	—	5	1	1	19	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	171	64	64	23
—	—	—	3	1	1	11	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	176	70	70	24
18	3	3	—	—	—	31	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	136	59	59	25
3	—	—	—	—	—	15	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	229	54	54	26
4	—	—	4	2	2	12	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	104	40	40	27
2	—	—	2	—	—	10	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86	28	27	28
1	—	—	—	—	—	13	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	37	37	29
372	**289**	**212**	**805**	**600**	**484**	**60**	**185**	**135**	**97**	**99**	**67**	**1**	**22**	**21**	**6 097**	**6 024**	**4 613**	**422**	**38**	**38**	
190	143	107	337	223	187	22	100	75	42	29	20	1	22	21	2 043	2 073	1 679	183	25	25	1
3	1	1	18	5	5	—	—	—	4	1	—	—	—	—	197	208	134	—	—	—	2
—	—	—	4	4	4	1	—	—	—	1	1	—	—	—	89	120	112	—	—	—	3
—	—	—	26	21	21	—	3	3	—	1	1	—	—	—	202	203	151	19	—	—	4
6	4	3	17	17	15	4	3	3	5	5	5	—	—	—	262	188	155	21	10	10	5
—	—	—	6	2	2	1	1	—	1	1	1	—	—	—	77	107	69	7	—	—	6
4	—	—	8	3	1	—	1	1	3	1	1	—	—	—	136	94	77	8	—	—	7
—	—	—	5	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	37	37	—	—	—	8
2	—	—	10	9	9	1	—	—	1	—	—	—	—	—	121	78	70	2	—	—	9
3	1	1	7	4	5	—	—	—	1	3	1	—	—	—	18	18	7	—	—	—	10
5	1	1	9	10	7	—	—	—	2	—	—	—	—	—	115	98	68	—	—	—	11
7	—	—	34	24	18	2	2	2	3	3	3	—	—	—	204	148	110	1	—	—	12
105	72	58	73	44	38	2	28	18	10	3	3	—	—	—	557	651	492	43	—	—	13
1	11	11	18	16	9	1	3	3	—	3	2	—	—	—	139	121	106	17	—	—	14
1	4	4	10	13	12	11	7	6	1	4	3	—	—	—	142	110	96	3	—	—	15
—	—	—	3	5	4	—	1	1	1	2	2	—	—	—	30	26	14	2	—	—	16
1	1	1	16	10	6	—	2	2	3	2	1	—	—	—	50	64	26	2	—	—	17
26	40	15	58	33	15	9	32	19	6	10	1	—	—	—	530	772	525	106	—	—	18
2	3	2	7	10	5	—	—	—	—	5	1	—	—	—	75	65	42	—	—	—	19
7	4	4	6	8	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	163	93	54	2	—	—	20
2	1	1	10	10	9	—	—	—	2	2	2	—	—	—	91	99	68	—	—	—	21
—	—	—	15	11	7	—	—	—	2	3	3	—	—	—	176	154	100	5	3	3	22
3	2	2	16	24	24	3	1	1	4	4	4	—	—	—	147	116	104	—	—	—	23
—	—	—	25	20	17	2	—	—	2	1	1	—	—	—	126	86	69	—	—	—	24
1	—	—	11	6	4	1	1	1	—	3	2	—	—	—	82	70	64	—	—	—	25
—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	22	17	14	—	—	—	26
1	—	—	35	41	39	—	—	—	3	10	9	—	—	—	79	55	49	1	—	—	27
2	1	1	15	17	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	90	70	—	—	—	28
—	—	—	4	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	63	51	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 30 november 1927.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. .	50	1 952	4 213	**6 165**	46	233	**279**	**4·5**	2·8
Bleck- o. plåtslagareförb. .	39	1 775	—	**1 775**	321	—	**321**	**18·1**	9·8
Bokbindareförbundet . . .	19	1 202	2 665	**3 867**	49	24	**73**	**1·9**	2·7
Bryggeriindustriarb.-förb. .	51	3 048	703	**3 751**	105	107	**212**	**5·7**	4·5
Byggnadsträarbetareförb. .	94	9 579	—	**9 579**	3 283	—	**3 283**	**34·3**	25·6
De förenade förbunden . .	35	1 959	632	**2 591**	254	48	**302**	**11·7**	13·2
Elektriska arbetareförb. . .	65	3 074	—	**3 074**	199	—	**199**	**6·5**	4·4
Gjutareförbundet	83	3 857	2	**3 859**	253	—	**253**	**6·6**	7·5
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	226	20 691	2 645	**23 336**	5 073	345	**5 418**	**23·2**	19·2
Gruvindustriarbetareförb. .	18	1 649	—	**1 649**	349	—	**349**	**21·2**	14·3
Handelsarbetareförb. . . .	139	7 441	2 781	**10 222**	584	127	**711**	**7·0**	5·8
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	14	294	395	**689**	13	23	**36**	**5·2**	6·8
Hattarbetare	5	73	80	**153**	11	20	**31**	**20·3**	23·3
Pälsvaruarbetare	9	221	315	**536**	2	3	**5**	**0·9**	0·8
Kommunalarbetareförb. . .	149	16 640	1 491	**18 131**	1 139	136	**1 275**	**7·0**	4·3
Litografiska förbundet . .	6	977	21	**998**	25	1	**26**	**2·6**	2·2
Livsmedelsarbetareförb. . .	72	6 643	2 551	**9 194**	624	255	**879**	**9·6**	10·2
Metallindustriarb.-förb. . .	213	74 138	3 768	**77 906**	7 766	176	**7 942**	**10·2**	8·9
Järnbruksarbetare . . .	60	16 905	14	**16 919**	2 086	1	**2 087**	**12·3**	11·3
Verkstadsarbetare . . .	153	57 233	3 754	**60 987**	5 680	175	**5 855**	**9·6**	8·2
Murareförbundet	48	2 671	—	**2 671**	1 268	—	**1 268**	**47·5**	30·4
Måleriarbetareförbundet . .	34	1 708	—	**1 708**	527	—	**527**	**30·9**	10·6
Pappersindustriarb.-förb. .	122	22 884	793	**23 677**	1 770	62	**1 832**	**7·7**	5·4
Sadelm.- o. tapetseraref. .	23	853	55	**908**	23	—	**23**	**2·5**	2·0
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	37	5 717	2 464	**8 181**	335	40	**375**	**4·6**	4·2
Stenindustriarbetareförb. .	85	4 769	—	**4 769**	309	—	**309**	**6·5**	7·8
Stuckatörförbundet . . .	1	35	—	**35**	15	—	**15**	**42·9**	11·1
Sågverksindustriarb.-förb. .	236	20 021	4	**20 025**	5 611	3	**5 614**	**28·0**	25·6
Textilarbetareförbundet . .	60	4 814	6 048	**10 862**	135	65	**200**	**1·8**	2·5
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	552	2 077	**2 629**	36	163	**199**	**7·6**	5·4
Transportarbetareförb. . .	43	3 908	—	**3 908**	298	—	**298**	**7·6**	9·1
Träindustriarbetareförb. . .	96	6 747	48	**6 795**	635	3	**638**	**9·4**	8·7
Tunnbinderiarbetareförb. .	16	251	—	**251**	26	—	**26**	**10·4**	8·3
Typografförbundet	28	3 528	814	**4 342**	237	24	**261**	**6·0**	6·4
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	29	1 335	—	**1 335**	420	—	**420**	**31·5**	23·6
Summa	**2 141**	**234 712**	**34 170**	**268 882**	**31 728**	**1 835**	**33 563**	**12·5**	**10·4**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under november uppgivits till inalles 135 603, vilket i genomsnitt motsvarar 4·0 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

Anlitad statistik (Jfr Soc. Medd. årg. 1926, s. 241)	1926 nov.	1926 dec.	1927 jan.	1927 febr.	1927 mars	1927 april	1927 maj	1927 juni	1927 juli	1927 aug.	1927 sept.	1927 okt.	1927 nov.
Sverige. Arbetslöshet, i %	13·0	19·1	16·3	15·6	14·1	12·3	[1] 9·9	9·4	[1] 8·3	[1] 7·9	8·4	10·4	12·5
Ansökn. per 100 lediga platser	273	268	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	3·07	·	·	3·04	·	·	3·25	·	·	3·24	·	·
Norge. Arbetslöshet, i %	25·2	28·5	27·7	26·6	24·3	23·8	22·3	20·6	17·3	19·0	21·1	21·5	21·6
Danmark. Arbetslöshet, i %	22·4	32·2	[1] 31·6	[1] 31·1	[1] 26·1	[1] 22·9	[1] 19·0	[1] 17·9	[1] 17·1	[1] 16·3	[1] 16·1	[1] 17·5	21·6
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal)	66	93	92	93	78	69	54	54	50	48	46	48	61
Finland. Registr. arbetslösa	2 330	2 172	3 633	3052	2 012	1 702	1 239	954	882	1 260	1 205	1 621	2 447
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	312	259	309	264	288	335	198	179	166	154	157	209	304
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	13·5	11·9	12·0	10·9	9·8	9·4	8·7	8·8	9·2	9·3	9·3	9·5	10·0
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal)	1 545	1 357	1 375	1 208	1 115	1 075	1 015	1 032	1 055	1 076	1 075	1 132	1 172
Irland. Arbetslöshet, i %	11·0	11·0	11·8	11·7	11·0	10·5	10·1	9·3	9·2	9·0	—	—	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	8·9	12·1	[1] 15·6	[1] 13·9	9·1	7·5	6·3	[1] 6·0	6·9	[1] 6·6	6·7	7·0	—
Arbetslöshetsindex	7·6	10·3	13·2	11·0	7·5	6·1	5·1	4·9	5·6	5·4	5·6	5·5	—
Belgien. Arbetslöshet, i %	3·9	5·6	7·7	5·9	4·9	5·2	5·3	4·7	5·2	5·3	4·9	4·9	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %	14·2	16·7	16·5	15·5	11·5	8·9	7·0	6·8	5·5	5·0	4·6	4·5	7·4
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 370	1 749	1 827	1696	1 121	870	649	541	452	404	355	340	605
Ansökn. per 100 lediga platser	568	707	648	584	422	394	328	295	253	237	223	236	333
Sysselsättn:index (dec. 1921 = 100)	101·2	96·4	95·2	96·5	102·2	106·2	109·4	110·4	111·0	111·5	111·8	112·3	—
Arbetstillgång (medelgod = 2·00)	1·76	1·88	1·88	1·89	2·01	2·06	2·10	2·11	2·12	2·16	2·18	[1] 2·21	2·23
Österrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	169	205	235	244	208	181	158	145	137	136	130	127	160
Schweiz. Arbetslöshet, i %	·	5·6	·	·	2·8	·	·	1·6	·	·	1·7	·	·
Ansökn. per 100 lediga platser	330	387	348	331	196	165	147	140	145	151	144	164	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	96	·	·	100	·	·	104	·	·	110	·	·
Frankrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	0·5	13	45	77	78	58	24	24	17	15	13	9	10
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	149	181	225	259	228	215	216	215	263	292	306	—	—
Estland. Oplac. arbetssökande	4 157	3 807	4 481	4734	4 405	2 970	2 337	1 907	729	809	1 201	2 864	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	5 149	5 234	5 026	4596	4 028	2 687	1 621	882	1 278	944	1 422	3 662	5 033
Polen. Arbetslösa (i 1 000-tal)	201	236	206	213	208	190	177	164	148	138	125	117	133
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	2·5	2·5	2·8	2·7	2·5	2·1	1·6	1·3	1·1	0·9	—	—	—
Ungern. Arbetslöshet, i %	12·3	13·0	13·4	12·8	11·8	11·1	8·8	7·8	7·7	7·4	6·8	6·6	—
Ansökn. per 100 lediga platser	236	307	336	339	241	199	172	147	140	151	143	159	—
Kanada. Arbetslöshet, i %	4·7	5·9	6·4	6·5	5·7	6·0	5·2	3·2	3·3	3·7	3·1	3·9	—
Sysselsättn:index (jan. 1920 = 100)	101·1	94·8	95·4	96·3	96·2	100·6	105·9	108·4	109·2	109·7	109·0	107·5	106·8
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1923 = 100)	91·4	90·9	89·4	91·0	91·4	90·6	89·7	89·1	87·3	87·4	88·0	87·6	—
Fed. Reserve Board (1919 = 100)	95·2	94·1	92·4	93·6	93·9	93·2	92·6	92·4	90·7	91·2	91·9	91·7	—
Australien. Arbetslöshet, i %	·	5·7	·	·	5·9	·	·	6·4	·	·	6·7	·	·
Nya Syd-Wales. Arbetslösa	6 500	6 000	6 000	7 000	7 000	8 000	8 000	7 500	6 500	8 500	10500	—	—
Nya Zeeland. Arbetslöshet, i %	6·7	·	·	9·4	·	·	9·7	·	·	11·6	·	·	—

[1] Reviderade siffror.

Levnadskostnader under fjärde kvartalet 1927.

Prisstatistik och indexberäkningar.

På grundval av från 49 ombudsorter inhämtade prisuppgifter har socialstyrelsen numera verkställt beräkningar rörande levnadskostnadernas allmänna förskjutningar från juli 1914 till 1 januari 1928. I efterföljande sammanställning lämnas redogörelse för de förändringar, som under det senast tilländalupna kvartalet träffat de olika posterna.

I indexberäkningen ingående huvudposter.

Livsmedel, bränsle och lyse. De prisuppgifter, som beträffande posterna livsmedel, bränsle och lyse användas vid indexberäkningen, avse samtliga kvartalets sista månad. För livsmedel insamlas uppgifter varje vecka å färskvaror (smör, ägg, kött, fläsk och fisk), varefter medeltal tagas för samtliga veckor under månaden; övriga varor noteras en gång i månaden, omkring den 15. Vid sistnämnda tidpunkt inhämtas jämväl noteringar å bränsle- och lyseartiklar. Under hänvisning till sammandragstabellen för livsmedelspriserna (sid. 56—57) och tabellerna över kreaturs- och fiskpriser i vissa större städer (sid. 68—71) må följande anföras rörande de under kvartalet iakttagna prisväxlingarna å de särskilda varuslagen.

Medelpriset å *mjölk* har under det nu gångna kvartalet kvarstått oförändrat i 22 öre per liter för oskummad och 8 öre för separerad vara. Handskummad mjölk har däremot höjts med i genomsnitt 1 öre. Å inemot hälften av styrelsens ombudsorter har jämväl beträffande oskummad och separerad mjölk tendensen varit stigande men stegringen har ej varit av tillräcklig omfattning för att åstadkomma ett höjt medelpris. Å ett par orter i Norrland har mjölkpriset sjunkit, vilket givetvis också i sin mån bidragit att motverka uppgången. Kvartalets sista månad utvisar samma medelpriser för mjölk som vid motsvarande tidpunkt året förut utom för handskummad, som ligger 1 öre högre i pris.

Smörnoteringarna, vilka under förra kvartalet utvisade en kraftig uppgång, förete under den sistförflutna kvartalsperioden en delvis mera ojämn utveckling. I stort sett ha priserna emellertid legat något högre än under föregående kvartal, särskilt å landssmör. Medelpriset utgjorde i september 3·58 kr. per kg. för mejerismör och 3·20 kr. för landssmör mot resp. 3·60 och 3·38 kr. i december. *Ostpriserna* ha varit så gott som oförändrade. Medelpriset å *margarin* har under kvartalet sjunkit med 10 öre per kg. och under hela året med sammanlagt 30 öre eller c:a 13 %. De av styrelsen noterade margarinmärkena, extra växtmargarin av Margarinfabrikernas försäljningsaktiebolags tillverkning och Kooperativa förbundets extra prima växtmargarin,

betinga för närvarande ett pris av 1·40 kr. per kg. i minut över hela riket. Dessutom förekomma i marknaden dels s. k. specialblandningar till ett pris av högst 1·80 kr. per kg., dels smörblandat växtmargarin till 2·10—2·30 kr., vilka märken äro stora förbrukningsartiklar. Däremot är det animaliska gräddmargarinet, som betingar ett pris av 1·80—2 kr. per kg., numera mindre gångbart.

Med avseende å *färska ägg* har inträffat den för årstiden vanliga prisuppgången. Genomsnittspriset, som under september månad utgjorde 2·43 kr. per tjog, hade sålunda i december stigit till 3·38 kr. I december 1926 var priset något lägre eller 3·25 kr. per tjog. I detta sammanhang torde böra omnämnas, att den av 1927 års riksdag beslutade stämplingen av importerade ägg haft till följd, att äggimporten nästan helt upphört, men samtidigt har exporten flerdubblats.

Potatispriserna förete en för årstiden ovanlig utveckling, i det att fortsatta prishöjningar ägt rum, vilket dock var att förmoda med hänsyn till årets synnerligen dåliga skörd, beräknad till endast omkring hälften av föregående års och därtill i stor utsträckning mindre hållbar. Medelpriset utgjorde i december 62 öre per 5 liter mot 58 öre i september och ligger 18 öre högre än decemberpriset ett år tidigare.

Noteringarna å *bruna bönor* utvisa en kraftig uppgång, sedan den nya skörden kommit i marknaden, med i genomsnitt 18 öre per kg. Även *gula ärter* ha undergått prisstegring, vilken dock endast belöper sig till i medeltal 7 öre per kg. Trots prisstegringen ligga emellertid bönorna föga mer än 50 % över 1914 års nivå, medan ärtpriset fördubblats.

I fråga om *mjöl* har medelpriset å vetemjöl sjunkit med 2 öre per kg. sedan september och å sammalet rågmjöl och rågsiktmjöl med vartdera 1 öre. En jämförelse med prisnivån ett år tidigare ger vid handen 1 öre lägre pris å vetemjöl, varemot sammalet rågmjöl och rågsikt blivit 2 öre dyrare. *Brödpriserna* utvisa såväl under kvartalet som under året i sin helhet endast obetydliga fluktuationer.

Som vanligt under denna årstid ha prisfall å *kött* och *fläsk* inträtt under fjärde kvartalet. Nöt- och kalvkött ha sålunda sjunkit med c:a 3 %, fårkött med c:a 7 % och fläsk, såväl färsk som salt vara, med c:a 2 %. Prisnedgången för fläsk under hela det gångna året belöper sig till c:a 15 % och för de olika köttslagen till i medeltal 5 %. — Priserna på *nötkreatur* och *kalvar*, avsedda till slakt, ha under det senaste kvartalet varit i det närmaste oförändrade, under det att *får-* och *svinpriserna* sjunkit med resp. c:a 11 och 16 %. Under loppet av hela året ha kreaturspriserna sjunkit med 4—6 % för nötkreatur, kalvar och får samt med något över 20 % för svin. Sedan juli 1914 har den genomsnittliga stegringen å kreatur samt kött och fläsk varit följande:

Genomsnittlig prisförändring juli 1914—dec. 1927 å	Nötkreatur	Kalvar	Får	Svin
Slaktdjur, levande vikt . . . . . %	+ 19	+ 54	+ 15	+ 17
Kött, detaljhandelspris . . . . . »	+ 63	+ 94	+ 55	+ 45

Livsmedelskostnadernas (inkl. bränsle och lyse) förändringar 1914—1927.
Indextal (juli 1914 = 100).

År	Mejeriprod., ägg o. margarin (9 varuslag)	Bröd, mjöl och gryn (11 varuslag)	Kött (8 varuslag)	Fisk (9 varuslag)	Övriga födoämnen (6 varuslag)	Bränsle och lyse (7 varuslag)	Aritmetiska (»oväg-da») medeltal	»Väg-da» indextal
1914 Juli	100	100	100	100	100	100	**100**	**100**
Senare halvåret	106	114	97	102	108	108	**106**	**105**
1915	123	129	126	116	131	129	**126**	**121**
1916	153	127	169	169	148	176	**157**	**139**
1917	202	160	197	211	219	257	**208**	**181**
1918	319	199	432	354	245	367	**319**	**270**
1919	392	262	456	315	270	392	**348**	**320**
1920	317	292	348	268	241	461	**321**	**298**
1921	238	234	255	224	208	310	**245**	**237**
1922	167	178	191	186	193	204	**186**	**180**
1923	160	156	177	166	173	192	**171**	**163**
1924	164	158	170	175	187	186	**174**	**164**
1925	160	170	188	186	182	171	**176**	**168**
1926 1:a kv.	153	158	188	183	170	166	**170**	**160**
2:a kv.	142	159	187	172	167	165	**165**	**157**
3:e kv.	143	159	186	179	163	171	**167**	**156**
4:e kv.	150	158	178	182	167	197	**172**	**157**
1927 1:a kv.	142	159	171	179	169	186	**168**	**158**
2:a kv.	134	160	166	169	165	180	**162**	**151**
3:e kv.	139	163	168	170	168	174	**164**	**153**
4:e kv.	151	162	166	165	180	167	**166**	**155**
Okt.	147	162	168	165	178	168	**165**	**155**
Nov.	153	162	165	166	181	167	**166**	**155**
Dec.	154	162	164	164	182	167	**166**	**154**

Kaffepriserna, vilka till och med föregående kvartalsperiod befunnit sig i ett mer än årslångt sjunkande, förete däremot under det nu gångna kvartalet en svag tendens i uppåtgående riktning. Med hänsyn till de upprepade partiprishöjningar, som ägt rum under de senaste månaderna är det anmärkningsvärt, att stegringen tills vidare stannat vid endast 3 öre per kg. Efter decemberuppgifternas insamlande ha emellertid nya prishöjningar tillkännagivits inom detaljhandeln.

Sockerpriset, som vid slutet av förra kvartalsskiftet utgjorde i genomsnitt 74 öre per kg. för bitsocker, sjönk i oktober med icke mindre än 9 öre per kg. men steg följande månad med 1 öre, vilket pris bibehållits oförändrat till kvartalets slut. Medelnoteringen för december, 66 öre per kg., ligger 1 öre lägre än förkrigspriset. Prisfallet å bitsocker utgör för hela året c:a 11 %.

Vad slutligen *bränsle och lyse* beträffar, ha vedpriserna stigit något, men fotogenpriset har sjunkit med 1 öre per liter och kol- och kokspriserna visa alltjämt fallande tendens.

Beklädnadsartiklar. (Medelpris för socialstyrelsens ombudsorter.)

Beklädnadsartiklar	1914 (mitten)	1920	1922	1924	1926	1927	Jan. 1927	April 1927	Juli 1927	Okt. 1927	Jan. 1928
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Tyger och garner:											
Ylletyg (till damklänning) . pr m.	2·50	12·00	4·45	3·90	3·75	3·55	3·65	3·60	3·55	3·55	3·55
Bomullstyg (till dito) . . . pr m.	0·50	2·15	1·05	0·95	0·90	0·85	0·85	0·85	0·85	0·85	0·85
Ullgarn . . » kg.	6·50	36·40	11·95	10·75	10·35	10·15	10·20	10·15	10·10	10·15	10·25
Herrkläder:											
Herrkostym, best. .	65·00	270·00	169·00	153·00	151·00	148·00	149·00	148·00	148·00	148·00	148·00
» konf. .	40·00	179·00	108·00	97·00	94·00	91·00	92·00	91·00	90·00	91·00	90·00
Vinteröverrock, best.	70·00	260·00	166·00	147·00	145·00	143·00	143·00	142·00	142·00	143·00	143·00
» konf.	40·00	167·00	102·00	89·00	88·00	85·00	86·00	85·00	85·00	84·00	85·00
Bomullsskjorta . .	2·00	7·00	3·70	3·40	3·30	3·10	3·20	3·10	3·05	3·10	3·15
Tröja (ullbomull) .	1·50	6·00	4·25	3·45	3·25	3·10	3·15	3·10	3·10	3·10	3·15
Kalsonger »	1·75	6·50	4·55	3·70	3·50	3·35	3·40	3·35	3·30	3·30	3·35
Yllestrumpor . . .	1·25	5·00	2·35	2·15	2·25	2·20	2·20	2·20	2·20	2·20	2·20
Arbetsblus	1·75	7·90	4·35	4·00	3·85	3·70	3·75	3·70	3·65	3·70	3·70
Skodon:											
Kängor, smorläders-	8·50	33·50	15·50	13·50	13·00	13·00	13·00	12·75	12·75	13·00	13·25
Stövlar	16·50	65·00	28·75	25·50	25·50	25·25	25·25	25·00	25·00	25·00	25·50
Kängor av boxkalv:											
mans-	13·00	44·25	22·00	18·75	18·25	18·00	18·00	18·00	18·00	18·00	18·25
dam-	11·50	41·50	21·50	18·50	18·00	17·75	17·75	17·75	17·50	17·75	18·00
barn-	7·00	19·50	12·00	11·00	10·75	10·50	10·50	10·50	10·50	10·50	10·75
Halvsulning och klackning . . .	3·50	11·15	8·00	6·85	6·65	6·45	6·55	6·45	6·45	6·45	6·45

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar sedan juli 1914. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna (inberäknat bränsle och lyse) ägt rum i detaljhandeln från tiden före världskrigets utbrott till och med december 1927, meddelas i tabellen å sid. 50 tvenne indexserier, vilka utarbetats på sätt förut beskrivits i Sociala Meddelanden (årg. 1920, sid. 752 ff.). Av dessa indexserier är det den »vägda», som användes vid beräknandet av de totala levnadskostnadernas förändringar.

Bostad. Hyresindexen kvarstår vid detta beräkningstillfälle oförändrad med indexsiffran 198. Omräkning av hyresposten kommer att verkställas till den 1 nästkommande april.

Beklädnad. Uppgifterna angående beklädnadsartiklar avse de priser, som gällde omkring den 15 i kvartalets sista månad. I fråga om insamlingsförfarandet hänvisas till Soc. Medd., årg. 1920, sid. 549 samt årg. 1922, sid. 155.

Den nu slutförda undersökningen visar, att den genomsnittliga prisnivån icke undergått någon nämnvärd förändring sedan föregående kvartal, om ock en mindre höjning kunnat konstateras för vissa varuslag, däribland samtliga slag av skodon. Den genomsnittliga stegringen av beklädnadskontot sedan 1914 torde för närvarande kunna beräknas till 82 % (mot 81 % ett kvartal tidigare).

Skatter. Skatteberäkningarna verkställas två gånger årligen, varvid omräkning av kommunalskatten äger rum den 1 april samt av krono- och landstingsskatterna den 1 oktober (se härom Soc. Medd., årg. 1922, sid. 947). Skatteindexen kvarstår sålunda vid detta beräkningstillfälle oförändrad och avser de skatter, som förfallit till betalning under kalenderåret 1927.

Övriga utgifter. Beräkningarna rörande denna post avse dels priser omkring den 15 i kvartalets sista månad, dels taxor såvitt möjligt fr. o. m. kvartalsskiftet. Den nu avslutade undersökningen ger vid handen, att en mindre förskjutning i nedåtgående riktning ägt rum. Den procentuella stegringen från juli 1914 uppgår numera till 79 % mot 80 % för förra kvartalet. Indextal för vissa viktigare poster inom denna grupp meddelas i tabellen å sid. 72.

Sammanfattning. Levnadskostnadsindex.

Under det att de å sid. 50 angivna indexsiffrorna, vilka framräknas månatligen, endast gälla de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse, avser socialstyrelsens vid varje kvartalsskifte meddelade levnadskostnadsindex förutom nyssnämnda poster jämväl kostnaderna för bostad, beklädnad, skatter och »övriga utgifter».

Den nu senast utförda beräkningen rörande levnadskostnadernas förskjutningar sedan juli 1914 avser prisläget omkring den 1 januari 1928 och hänför sig som förut närmast till förhållandena inom arbetar- och lägre tjänstemannafamiljer samt därmed jämställda samhällsklasser med en utgiftsstat före kriget av cirka 2 000 kr. Beträffande tillvägagångssättet vid framräknandet av denna index hänvisas till Soc. Medd., årg. 1918, sid. 186.

Förhållandet mellan utgifterna för *årsbudgetens särskilda huvudposter*, beräknade enligt prisläget dels vid mitten av år 1914 och dels vid tidpunkten för resp. indexberäkningar, belyses genom vidstående översikt.

Som av sammanställningen framgår, utgör den allmänna stegringen av levnadskostnaderna från juli 1914 till det senaste undersökningstillfället, den 1 januari 1928, 71 % och kan sålunda betecknas med indexsiffran 171. Detta innebär, att en familj med en årsbudget före kriget av 2 000 kr. numera måste giva ut c:a 3 420 kr. för att uppehålla sin tidigare levnadsstandard.

I jämförelse med indexsiffran vid närmast föregående kvartalsskifte visar den nu framräknade en nedgång med 1 enhet eller c:a 0·6 %. Bidragande till sänkningen ha varit förskjutningar i *nedåtgående* riktning av posterna livsmedel, bränsle och lyse samt »övriga utgifter». Nedgången inom de båda förstnämnda posterna hänför sig i främsta rummet till de tidigare omnämnda prisfallen å kött och fläsk samt margarin, socker, kol och koks. I detta sammanhang erinras om att prisuppgifterna på livsmedel samt bränsle och lyse äro de i tabellen å sid. 56—57 angivna och för december månad insamlade. Hyres- och skatteposterna kvarstå vid detta tillfälle *oförändrade*, under det att beklädnadsposten undergått en mindre *höjning*.

		Födo- och njutnings-ämnen	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utgifter	Summa utgifter	Ökn. l. minskn. i % fr. närmast föreg. beräkn.
1914	juli	100	100	100	100	100	100	**100**	—
1916	dec.	152	108	168	160	109	125	**139**	
1917	maj	174	108	190	170	109	130	**152**	+ 9·1
	sept.	180	112	240	210	109	150	**166**	+ 9·3
1918	1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**	+ 15·6
	1 april	229	112	280	270	114	185	**203**	+ 5·8
	1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**	+ 8·2
	1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**	+ 10·5
1919	1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**	+ 10·0
	1 april	327	120	367	320	160	215	**265**	— 0·5
	1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**	— 3·0
	1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**	—
1920	1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**	+ 0·5
	1 april	287	130	333	370	290	230	**265**	+ 2·4
	1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**	+ 1·8
	1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**	+ 4·3
1921	1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**	— 3·6
	1 april	247	155	316	295	372	235	**249**	— 8·0
	1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**	— 5·5
	1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**	— 2·0
1922	1 jan.	202	163	207	240	372	210	**216**	— 6·5
	1 april	184	163	196	225	264	200	**195**	— 9·5
	1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**	— 2·8
	1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**	—
1923	1 jan.	166	163	188	203	263	190	**183**	— 3·7
	1 april	164	163	188	199	211	188	**177**	— 3·3
	1 juli	158	163	185	196	211	188	**174**	— 1·7
	1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**	+ 1·8
1924	1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**	— 0·4
	1 april	160	178	183	192	173	185	**173**	— 1·9
	1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**	— 1·5
	1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**	+ 2·0
1925	1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**	+ 2·5
	1 april	171	186	179	192	162	182	**177**	— 0·5
	1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**	— 1·0
	1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**	— 0·8
1926	1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**	— 0·9
	1 april	158	188	170	188	185	179	**173**	— 0·7
	1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**	— 0·5
	1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**	— 0·3
1927	1 jan.	155	188	186	182	183	179	**171**	—
	1 april	149	198	180	181	184	179	**170**	— 0·8
	1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**	— 0·4
	1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**	+ 1·6
1928	1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**	— 0·6

Levnadskostnadernas nedgång under det gångna kvartalet innebär sänkning av dyrtidstilläggen för statens befattningshavare inom reglerade verk och kårer från 18 till 17 % av grundlönen och inom oreglerade verk och kårer från 36 till 35 %. För Stockholms stads befattningshavare inträder däremot ingen ändring, under det att i Göteborg de statliga reglerna i huvudsak följas.

Livsmedelskostnadernas förändringar å vissa orter i riket.

Utgifter för livsmedel, bränsle och lyse för en familj med en utgiftsstat år 1914 av c:a 2 000 kronor.[1]

A. Juli 1914 = 100.

Ort	1914		1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1927	
	Juli	2:dra halvåret											3:dje kvartalet	4:de kvartalet
Stockholm	100	106	283	330	307	239	181	163	166	168	156	149	150	151
Södertälje	100	106	273	319	298	229	174	158	158	161	151	146	145	148
Uppsala	100	108	281	334	314	249	184	165	169	172	159	154	153	157
Nyköping	100	104	268	319	293	229	173	159	159	164	152	146	145	148
Eskilstuna	100	105	267	319	289	228	170	157	158	165	154	149	148	151
Linköping	100	107	277	330	306	243	187	172	169	173	160	155	154	158
Norrköping	100	105	267	320	298	230	177	162	163	166	154	150	150	153
Motala	100	104	280	332	310	240	181	166	164	171	157	153	152	157
Jönköping	100	104	271	326	304	237	177	162	165	168	155	151	149	154
Växjö	100	105	267	322	300	233	182	168	168	170	159	155	154	157
Kalmar	100	104	260	297	277	222	172	155	157	165	156	151	150	149
Västervik	100	103	261	307	291	223	171	156	156	163	153	145	142	145
Visby	100	106	249	305	289	229	175	157	158	164	157	150	148	154
Karlskrona	100	105	253	303	284	229	180	164	162	169	158	153	153	153
Kristianstad	100	108	283	318	296	236	178	163	165	174	161	155	154	157
Malmö	100	104	281	318	295	233	181	166	163	171	162	151	151	153
Lund	100	105	278	312	292	230	178	160	160	164	156	152	151	150
Landskrona	100	106	275	325	306	244	184	166	165	171	166	159	158	161
Hälsingborg	100	105	276	313	293	236	179	161	164	170	162	157	157	159
Ystad	100	105	281	312	297	231	178	159	163	167	161	155	155	157
Halmstad	100	106	274	310	290	232	178	161	162	168	158	156	157	158
Göteborg	100	106	299	337	318	254	191	178	176	180	165	161	159	167
Lysekil	100	105	268	312	297	229	177	163	167	170	157	150	148	153
Vänersborg	100	104	285	330	303	241	183	168	171	171	160	157	155	161
Borås	100	106	282	322	306	243	190	174	176	177	164	160	160	164
Tidaholm	100	103	260	307	285	233	178	162	163	168	155	152	150	156
Karlstad	100	108	274	327	311	240	181	169	169	168	158	154	153	156
Örebro	100	107	267	321	300	231	174	158	160	164	152	148	148	151
Kopparberg	100	107	272	331	312	243	177	—	—	—	—	—	—	—
Västerås	100	105	276	333	307	233	173	157	161	167	154	147	147	150
Falun	100	105	275	326	308	245	180	163	165	169	156	150	148	153
Domnarvet[2]	100	105	288	334	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ludvika	100	103	268	328	302	238	172	157	160	167	152	148	148	151
Gävle	100	107	278	325	312	244	178	161	166	169	156	147	146	148
Söderhamn	100	108	280	334	317	249	184	169	172	176	165	160	159	158
Sundsvall: staden	100	105	282	337	318	241	180	166	168	166	156	155	155	158
sågverksdistr.	100	103	283	333	317	246	184	169	172	169	160	157	158	161
Nyland	100	103	266	322	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östersund	100	106	270	317	305	252	187	162	161	163	156	152	152	153
Umeå	100	106	269	324	308	248	187	176	177	178	170	167	167	165
Luleå	100	104	270	322	310	249	190	167	169	169	164	161	166	165
Boden	100	107	277	330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmberget[3]	100	104	257	323	309	251	187	162	161	167	154	154	156	154
Kiruna	100	104	262	325	316	263	196	170	168	172	161	158	159	160
Samtliga orter	**100**	**105**	**270**	**320**	**298**	**237**	**180**	**164**	**164**	**168**	**158**	**153**	**153**	**155**

[1] Såsom framhållits i Soc. Medd., årg. 1920, sid. 748, hava dessa tabeller varit föremål för en omräkning, varvid indextalen för åren 1914—1919 undergått smärre förändringar. Det må observeras, att samtliga meddelade indexsiffror äro medeltal för de angivna perioderna.

[2] Jämte Borlänge.

[3] Jämte Gällivare.

B. Den genomsnittliga utgiftssumman för samtliga orter = 100.

Ort	1913	1914	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1927	
													3:dje kvartalet	4:de kvartalet
Stockholm	119	120	124	123	122	120	121	120	121	120	119	117	118	117
Södertälje	105	108	106	105	105	102	102	103	102	101	102	101	101	101
Uppsala	102	103	103	104	104	105	103	101	103	103	101	101	100	101
Nyköping	98	99	98	99	97	95	96	97	96	97	96	95	95	95
Eskilstuna	101	103	101	103	100	99	98	99	99	102	101	101	101	101
Linköping	96	97	98	99	98	98	101	102	99	99	98	98	97	98
Norrköping	100	103	101	103	103	101	103	103	104	103	102	103	103	103
Motala	93	94	97	97	97	95	95	96	94	96	94	95	95	96
Jönköping	95	93	92	94	94	92	92	92	93	93	92	92	91	93
Värnamo	—	—	—	—	89	89	88	88	87	87	89	90	89	89
Växjö	89	88	86	89	88	86	89	91	90	89	89	89	89	89
Kalmar	102	101	97	94	94	95	97	97	97	100	101	101	101	98
Västervik	93	93	90	89	91	88	90	90	90	91	92	89	88	88
Visby	97	96	87	91	92	91	93	92	92	93	95	93	92	94
Karlskrona	101	100	93	95	95	97	101	101	99	101	101	101	101	100
Kristianstad	96	96	99	94	94	95	94	95	95	98	97	96	96	96
Malmö	101	101	105	101	100	100	103	104	102	104	105	101	101	101
Lund	99	99	101	96	97	96	99	98	97	98	99	99	99	97
Landskrona	99	97	99	99	100	100	101	100	99	100	104	103	102	102
Hälsingborg	99	98	101	97	97	98	99	98	99	100	102	102	102	102
Ystad	98	96	99	93	94	93	95	94	96	96	98	98	98	98
Halmstad	101	99	99	95	95	96	97	97	97	98	99	100	102	100
Varberg	—	—	—	—	92	92	91	92	92	92	92	93	93	93
Göteborg	102	102	112	107	108	108	108	111	109	109	107	107	106	110
Lysekil	101	101	100	99	101	99	101	102	104	104	102	101	99	101
Vänersborg	99	98	103	101	99	100	100	101	102	100	100	101	100	102
Borås	98	99	102	98	100	100	104	105	105	103	102	103	103	104
Lidköping	—	—	—	—	94	93	95	96	97	97	95	95	96	97
Tidaholm	97	97	95	94	94	97	98	98	98	98	98	99	98	99
Karlstad	99	101	99	100	102	100	100	103	102	99	100	100	100	100
Arvika	—	—	—	—	101	99	99	102	102	99	97	97	96	99
Filipstad	—	—	—	—	—	—	—	—	97	99	97	97	97	96
Örebro	100	101	98	99	99	97	97	97	97	98	97	97	97	97
Kopparberg	93	93	93	96	97	95	92	—	—	—	—	—	—	—
Västerås	100	100	101	104	102	98	97	97	99	100	99	97	97	98
Falun	99	99	100	101	101	103	100	100	100	100	99	98	97	99
Avesta	—	—	—	—	98	94	90	90	91	93	93	93	92	93
Domnarvet [1]	93	93	96	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ludvika	97	97	99	100	98	98	94	95	96	98	95	95	96	96
Mora	—	—	—	—	103	104	97	94	98	98	97	96	96	95
Gävle	101	101	102	101	104	102	99	99	101	101	99	96	96	96
Söderhamn	96	97	98	99	101	101	99	100	101	100	102	101	100	99
Sundsvall: staden	104	103	106	108	108	104	103	105	105	101	102	104	104	105
sågverksdistr.	98	98	101	101	103	101	100	101	102	98	100	101	101	101
Nyland	100	98	95	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kramfors	—	—	—	—	101	105	104	103	102	98	100	102	101	100
Östersund	102	102	101	101	104	109	107	102	101	99	102	102	103	101
Umeå	97	95	93	95	96	98	99	102	102	100	102	103	103	100
Vilhelmina	—	—	—	—	109	117	113	113	112	110	112	112	112	108
Luleå	103	104	103	105	108	110	111	107	108	105	109	110	114	111
Boden	101	103	104	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmberget [2]	116	115	110	117	119	123	122	116	115	116	114	118	120	116
Kiruna	118	116	111	117	122	129	127	121	119	119	119	121	122	120
Samtliga orter	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**	**100**

[1] Jämte Borlänge.
[2] Jämte Gällivare.

Medelpris per år (1913—1927) och per månad (december 1926—december 1927) för

	Varuslag	Kvantitet	1913	1914	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
			öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
1	Mjölk: oskummad	l.	14	15	47	44	35	25	23	24	24	22	21
2	handskummad	»	8	8	—	26	20	13	12	13	13	12	11
3	separerad	»	6	6	23	19	13	9	9	9	9	8	8
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg.	236	239	729	657	496	375	366	374	384	337	339
5	mat- (lands-)	»	213	218	727	651	486	358	350	350	353	311	306
6	Ost: helfet, okryddad	»	164	162	624	524	389	277	275	289	266	248	236
7	halvfet, »	»	121	119	500	374	267	178	187	203	182	174	171
8	Margarin: växt-, bästa sort	»	135	144	433	376	293	178	184	178	178	166	148
9	Ägg: svenska, färska	tjog	159	171	681	578	428	320	271	274	265	247	232
10	» konserverade	»	137	151	716	533	393	348	260	279	273	257	212
11	Potatis: gammal	hl.	—	—	1271	963	947	699	771	986	937	672	783
12	»	5 l.	28	30	71	60	60	47	50	61	58	45	51
13	färsk	»	46	80	102	191	124	119	180	187	113	107	158
14	Ärter, gula	kg.	31	35	78	69	58	48	50	51	50	48	57
15	Bruna bönor	»	48	49	214	180	83	97	72	88	72	58	58
16	Mjöl: vete-, svenskt, kärn- (patent-)	»	31	33	× 75	91	71	52	45	44	48	48	48
17	råg-, » bästa sort	»	22	23	× 56	56	46	31	27	30	33	28	31
18	rågsikt-, » » »	»	27	29	× 73	73	63	44	38	40	42	38	43
19	Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	36	42	99	101	72	52	50	48	50	46	47
20	ris-, Burma eller svenska (bästa)	»	41	41	111	176	85	61	53	54	53	53	53
21	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	43	96	111	108	86	75	73	77	72	73
22	Rågbröd: hårt, knäckebröd	»	—	—	—	139	132	110	97	95	99	93	95
23	limpa, söt	»	38	40	96	105	93	73	65	64	70	66	65
24	grovbröd (surlimpa, ankarstock)	»	30	31	64	71	65	50	44	46	52	48	48
25	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	78	230	254	217	172	157	156	161	156	154
26	mjukt, bakat med vatten	»	43	46	116	128	113	88	77	77	85	79	77
27	mjukt, » » mjölk	»	60	61	167	145	129	103	90	91	99	94	94
28	Nötkött, färskt: stek	»	122	116	563	398	301	223	209	204	212	210	197
29	soppkött	»	100	95	490	333	243	175	169	167	175	174	164
30	Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	130	512	493	377	280	256	247	255	253	240
31	spädkalv	»	72	70	312	274	204	155	149	144	152	152	144
32	Fårkött: färskt, stek	»	133	130	600	431	310	233	225	223	241	238	225
33	salt, svenskt	»	114	118	547	385	264	193	184	181	198	198	183
34	Renkött, färskt, stek	»	119	121	557	442	348	270	264	239	247	240	242
35	Fläsk: färskt, svenskt (sidfläsk)	»	133	129	605	449	321	250	214	197	249	238	191
36	salt, » »	»	140	137	619	470	338	263	227	204	256	248	199
37	» amerikanskt »	»	—	—	—	364	275	204	192	189	236	243	223
38	Fisk, färsk: abborre	»	75	76	202	191	166	140	132	135	132	129	124
39	gädda	»	108	110	333	312	260	211	209	212	204	191	185
40	sill	»	34	35	110	102	92	79	67	72	78	75	67
41	strömming	»	38	39	114	106	91	70	61	66	74	75	69
42	torsk	»	55	57	160	139	119	100	94	100	101	97	95
43	rödspotta (»spätta»)	»	79	81	244	219	199	169	154	154	155	154	151
44	kolja	»	—	—	—	152	134	113	111	120	120	116	118
45	salt: sill, prima	»	45	45	148	120	87	77	59	70	86	66	66
46	strömming	»	30	31	105	74	65	51	45	46	52	53	50
47	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	58	223	156	113	97	83	90	98	105	96
48	Kaffe (obränt), prima Santos	»	170	159	316	331	210	219	244	281	335	329	296
49	Socker, bit-	»	67	65	× 133	× 168	× 170	× 156	107	96	78	71	72
50	Salt (matsalt)	»	—	10	32	31	26	21	20	19	19	19	19
51	Svagdricka	l.	6	6	16	16	17	15	14	14	15	15	15
52	Fotogen, Water White	»	20	21	71	60	53	38	32	31	30	31	31
53	Ved: björk-, osågad, hemkörd	kbm	720	740	2310	2895	1990	1490	1475	1450	1400	1310	1330
54	barr-, osågad, hemkörd	»	575	595	1895	2310	1580	1075	1075	1080	1055	995	1010
55	Bränntorv	100 kg.	196	220	896	964	659	460	449	441	441	440	422
56	Kol: antracit- (»valnöt») hemkörd	hl.	401	411	—	2069	1286	948	840	782	787	787	794
57	eng. hushålls- (fyrkol) hemkörd	»	234	242	—	1664	703	444	414	389	344	404	383
58	Koks: gasverks- (krossad)[1] hemkörd	»	165	157	—	1177	452	326	310	308	256	254	273
59	eng. kamin- » hemkörd	»	189	190	—	1249	481	356	337	326	278	293	303

[1] Före 1918 avse uppgifterna okrossad koks. — × Maximipris.

samtliga orter (44 orter åren 1918—1919 samt 49 orter fr. o. m. år 1920).

Dec. 1926	Jan. 1927	Febr. 1927	Mars 1927	April 1927	Maj 1927	Juni 1927	Juli 1927	Aug. 1927	Sept. 1927	Okt. 1927	Nov. 1927	Dec. 1927	Höjning (+) eller sänkning (−) i %		
öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	dec. 1913— dec. 1927	dec. 1926— dec. 1927	
22	22	21	21	21	21	21	21	21	22	22	22	22	+ 57·1	0·0	1
11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	12	12	+ 50·0	+ 9·1	2
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	+ 33·3	0·0	3
343	338	345	331	328	312	316	311	329	358	363	372	360	+ 49·4	+ 5·0	4
317	309	305	295	292	285	288	284	298	320	322	332	338	+ 53·6	+ 6·6	5
241	240	239	237	238	235	235	232	234	234	234	236	236	+ 43·0	− 2·1	6
172	173	172	171	172	171	171	171	171	171	172	170	172	+ 39·8	0·0	7
160	153	150	150	150	150	150	150	150	150	140	140	140	+ 1·4	− 12·5	8
325	271	236	202	172	167	171	173	202	243	280	328	338	+ 55·8	+ 4·0	9
250	220	192	179	141	—	—	—	—	215	241	250	259	+ 70·4	+ 3·6	10
663	671	666	663	664	661	679	726	692	929	1014	1014	1015	—	+ 53·1	11
44	45	45	45	45	45	46	49	49	58	63	62	62	+ 138·5	+ 40·9	12
—	—	—	—	—	—	—	243	72	—	—	—	—	—	—	13
54	55	55	55	55	55	55	55	55	55	60	61	62	+ 100·0	+ 14·8	14
58	59	57	56	54	53	53	52	53	53	61	68	71	+ 54·3	+ 22·4	15
48	48	48	48	47	48	49	50	49	49	48	47	47	+ 51·6	− 2·1	16
29	29	29	29	29	30	32	32	32	32	32	31	31	+ 47·6	+ 6·9	17
41	41	41	41	41	42	44	44	44	44	44	43	43	+ 65·4	+ 4·9	18
46	46	46	46	45	45	46	47	48	48	48	48	48	+ 33·3	+ 4·3	19
53	53	53	53	53	53	53	53	54	54	53	54	54	+ 31·7	+ 1·9	20
72	72	72	72	72	72	73	72	73	73	73	74	74	+ 80·5	+ 2·8	21
94	94	94	94	93	94	95	95	95	95	95	95	95	—	+ 1·1	22
65	65	65	64	64	64	65	65	65	66	66	65	65	+ 71·1	0·0	23
48	48	48	48	48	48	48	49	49	49	48	48	49	+ 63·3	+ 2·1	24
154	154	153	153	153	153	153	153	154	154	154	155	154	+ 105·3	0·0	25
78	77	77	77	77	77	77	78	78	77	77	77	77	+ 75·0	− 1·3	26
93	93	93	93	93	93	95	95	95	95	95	94	94	+ 56·7	+ 1·1	27
204	203	199	197	195	195	196	197	199	199	197	194	191	+ 57·9	− 6·4	28
169	168	165	165	164	164	164	164	165	165	165	163	160	+ 60·0	− 5·3	29
247	246	242	240	239	239	239	241	241	242	240	237	236	+ 80·2	− 4·5	30
150	150	146	145	144	144	144	144	143	144	143	143	143	+ 93·2	− 4·7	31
220	224	224	227	230	231	231	232	234	226	217	210	211	+ 64·8	− 4·1	32
186	185	181	181	179	180	182	184	183	186	187	180	184	+ 58·6	− 1·1	33
252	259	248	247	243	248	245	—	—	—	191	246	251	+ 99·2	− 0·4	34
218	213	199	192	186	183	183	185	186	191	193	190	186	+ 39·8	− 14·7	35
229	223	208	201	197	193	192	192	191	199	199	197	195	+ 37·3	− 14·8	36
232	231	230	228	225	225	222	222	224	221	215	214	213	—	− 8·2	37
129	130	129	135	124	119	110	116	121	123	123	125	128	+ 62·0	− 0·8	38
187	192	201	196	172	165	165	180	193	192	190	186	182	+ 62·5	− 2·7	39
71	62	55	58	64	70	74	80	75	71	68	70	61	+ 69·4	− 14·1	40
75	75	74	78	78	65	62	63	63	66	66	69	71	+ 69·0	− 5·3	41
95	98	96	94	94	93	93	93	98	94	95	95	93	+ 63·2	− 2·1	42
152	159	156	151	146	145	148	151	151	151	150	150	151	+ 84·1	− 0·7	43
118	124	124	122	120	115	116	114	113	115	117	119	116	—	− 1·7	44
84	82	80	77	74	71	70	68	62	54	54	52	51	+ 13·3	− 39·3	45
51	52	52	50	48	50	50	53	53	48	47	46	47	+ 46·9	− 7·8	46
104	104	103	102	99	97	97	94	93	92	90	92	92	+ 61·4	− 11·5	47
317	315	310	303	299	294	293	291	290	288	288	291	291	+ 80·7	− 8·2	48
74	75	75	75	74	73	71	72	72	74	65	66	66	− 1·5	− 10·8	49
19	19	19	19	18	19	18	18	19	19	18	18	18	—	− 5·3	50
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	+ 150·0	0·0	51
32	32	32	32	32	31	31	31	31	31	30	30	30	+ 42·9	− 6·3	52
1365	1365	1355	1345	1340	1330	1325	1320	1310	1305	1320	1325	1335	+ 82·9	− 2·2	53
1035	1025	1015	1015	1005	1000	1000	1005	1005	1000	1005	1010	1010	+ 72·6	− 2·4	54
449	451	443	440	415	415	404	418	420	416	416	416	413	+ 109·6	− 8·0	55
874	857	837	824	818	816	812	799	785	764	739	736	735	+ 85·6	− 15·9	56
504	447	422	408	403	405	391	378	363	351	347	341	339	+ 48·7	− 32·7	57
311	299	291	285	284	282	279	275	269	257	249	251	253	+ 60·1	− 18·6	58
345	334	323	316	316	312	310	302	297	291	279	278	277	+ 48·9	− 19·7	59

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm			Södertälje			Uppsala			Nyköping		
			Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.
1	Mjölk: oskummad	l.	26	26	26	23	23	23	23	24	24	21	21	21
2	handskummad	»	—	—	—	10	—	10	—	—	—	—	—	—
3	separerad	»	10	10	10	7	7	7	10	10	10	7	7	7
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg.	364	377	351	366	379	356	365	392	367	356	366	340
5	mat- (lands-)	»	324	337	325	355	360	341	315	328	326	313	322	318
6	Ost: helfet	»	248	249	247	245	250	250	242	241	250	265	267	267
7	halvfet	»	183	183	184	170	180	180	194	194	200	171	173	182
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: färska	tjog	313	360	382	287	341	330	268	329	311	264	303	301
10	konserverade	»	246	257	262	—	255	257	—	238	225	—	—	—
11	Potatis: gammal	hl.	1196	1173	1179	1179	1250	1214	1125	1180	1150	1015	1015	861
12	»	5 l.	69	66	67	65	66	63	75	71	75	64	57	54
13	färsk	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg.	55	58	58	53	54	54	51	53	53	56	54	55
15	Bruna bönor	»	57	71	71	58	65	68	56	71	74	53	60	69
16	Mjöl: vete-	»	45	44	44	47	45	45	46	45	45	48	46	46
17	råg-	»	32	31	31	32	30	30	29	29	29	34	32	33
18	rågsikt-	»	44	42	42	43	43	43	43	42	42	44	43	43
19	Gryn: havre-	»	49	49	49	46	46	48	45	45	48	50	50	50
20	ris-	»	53	52	52	48	54	57	51	51	52	48	52	52
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	69	69	69	64	67	67	62	64	66	62	62	63
22	knäckebröd	»	103	103	103	95	97	97	85	84	84	78	79	80
23	limpa, söt	»	70	70	68	68	61	61	75	76	74	63	55	65
24	grovbröd	»	58	58	59	47	47	47	49	49	48	46	44	44
25	Vetebröd: skorpor	»	173	173	171	156	156	154	174	173	170	142	140	140
26	mjukt { bakat med vatten	»	74	74	72	69	69	69	76	77	76	60	59	60
27	mjukt { » » mjölk	»	117	117	117	90	90	90	115	116	116	81	80	79
28	Nötkött, färskt: stek	»	209	205	197	205	203	199	222	219	207	202	197	192
29	soppkött	»	159	158	151	177	180	163	157	158	155	164	165	163
30	Kalvkött: gödkalv	»	241	237	245	231	223	228	236	232	226	215	214	212
31	spädkalv	»	150	150	154	135	137	146	150	150	149	—	—	—
32	Fårkött: färskt	»	215	207	224	219	210	211	204	201	201	250	243	232
33	salt	»	189	174	174	187	—	—	—	200	200	—	—	—
34	Renkött, färskt	»	—	275	261	—	—	250	—	—	—	—	—	—
35	Fläsk: färskt	»	233	227	218	211	207	200	187	189	181	207	194	191
36	salt, svenskt	»	235	228	223	212	220	215	183	180	178	200	200	200
37	» amerikanskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	225	—
38	Fisk, färsk: abborre	»	141	139	140	130	112	109	100	150	—	74	82	75
39	gädda	»	199	187	181	187	185	180	200	196	170	163	148	147
40	sill	»	76	79	73	78	78	76	69	—	—	75	64	57
41	strömming	»	84	72	75	78	76	74	68	64	72	74	70	63
42	torsk	»	147	138	136	144	126	127	135	131	135	101	117	109
43	rödspotta	»	151	150	150	144	133	154	149	144	180	165	173	182
44	kolja	»	153	152	146	134	121	130	143	135	142	120	120	117
45	[1]) salt: sill	»	46	47	49	44	44	44	40	41	40	47	45	45
46	strömming	»	66	62	64	—	—	—	40	40	40	—	—	—
47	Kabeljo	»	87	88	88	88	85	85	91	91	94	85	95	100
48	Kaffe	»	286	296	299	283	284	284	291	292	297	300	310	303
49	Socker	»	61	62	62	64	65	65	66	67	67	63	64	64
50	Salt	»	20	20	20	17	17	17	20	20	20	18	18	18
51	Svagdricka	l.	23	23	24	15	16	16	15	15	15	15	15	15
52	Fotogen	»	29	29	29	30	30	30	28	28	28	26	26	26
53	Ved: björk-	kbm.	1510	1505	1530	1350	1300	1350	1275	1240	1250	1075	1130	1140
54	barr-	»	1030	1030	1050	950	950	950	875	850	785	750	780	750
55	Bränntorv	100 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl.	800	800	800	788	800	800	825	825	825	800	800	800
57	eng. hushålls-	»	360	360	360	380	380	380	425	425	425	400	400	400
58	Koks: gasverks-	»	309	309	309	245	250	250	326	326	326	270	270	270
59	eng. kamin-	»	310	310	310	330	330	330	—	—	—	300	300	325

[1]) Noteringarna avse islandssill utom för de orter, där annan sillsort uppgives.

Eskilstuna			Linköping			Norrköping			Motala			Jönköping			Värnamo			
Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	
22	22	22	20	20	21	21	21	22	20	20	20	20	20	20	20	20	20	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	10	—	—	—	—	—	—	2
6	6	6	8	8	8	9	9	9	7	7	7	8	8	8	5	5	5	3
356	366	335	364	375	347	367	380	355	362	374	346	356	377	365	342	346	347	4
337	345	325	325	340	329	323	345	335	334	342	326	284	308	339	280	292	300	5
245	245	245	246	245	246	249	250	250	280	273	270	219	219	223	220	220	223	6
164	164	168	170	175	178	191	191	191	213	207	200	165	165	166	178	178	178	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	8
280	337	291	247	310	324	277	336	339	248	310	315	257	305	294	242	269	272	9
—	—	—	—	—	—	244	251	261	—	—	—	—	264	275	—	—	—	10
1166	1166	1155	1045	1022	1011	1331	1166	1166	975	950	950	1098	1030	970	1050	1015	1050	11
65	65	66	71	75	75	73	71	73	58	57	57	65	64	60	75	75	75	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
50	53	55	53	54	53	60	60	60	55	54	55	60	65	65	67	68	68	14
50	64	69	83	79	79	64	80	79	70	73	72	60	70	70	72	77	77	15
48	46	46	46	45	45	46	46	46	46	46	46	47	47	47	48	47	47	16
32	31	30	33	33	33	34	34	34	31	31	32	33	33	33	32	31	31	17
44	43	44	43	43	43	44	43	43	42	42	42	44	44	44	44	43	43	18
47	45	50	50	50	50	50	50	50	45	45	45	50	50	50	50	50	50	19
56	55	55	59	60	60	45	50	49	48	50	50	50	50	50	60	60	60	20
63	63	63	73	73	73	69	68	69	70	68	68	90	90	90	82	83	83	21
83	83	83	100	100	100	96	96	96	93	93	95	100	100	100	95	97	97	22
73	73	73	66	67	66	68	69	68	67	67	67	64	62	63	55	55	55	23
45	45	45	51	51	50	58	58	58	49	48	46	51	49	51	42	42	42	24
174	174	174	172	170	171	164	164	164	141	141	142	155	155	155	145	145	145	25
91	91	90	67	67	67	97	97	92	71	71	61	78	78	78	62	62	62	26
116	116	112	93	93	94	121	121	119	—	—	—	90	90	89	65	65	65	27
224	224	224	180	180	179	212	209	201	189	190	185	184	183	184	181	159	158	28
176	176	176	169	169	168	180	172	169	166	168	165	171	171	169	161	143	140	29
247	247	246	243	244	244	250	249	248	227	218	223	207	208	208	200	200	201	30
150	150	150	131	131	129	—	—	—	130	138	141	140	140	140	126	126	125	31
277	275	272	230	221	229	251	250	247	231	226	225	190	187	185	198	186	180	32
—	—	—	208	198	197	192	175	192	213	203	213	—	—	—	173	170	170	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
194	194	194	185	185	180	226	214	201	181	178	163	185	187	185	180	167	163	35
194	196	196	205	205	193	240	220	206	173	176	160	190	190	190	180	167	163	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
124	129	128	143	149	148	128	125	125	128	126	132	125	131	125	92	95	86	38
190	179	173	199	200	189	200	180	180	184	179	169	200	187	178	150	163	165	39
77	77	64	65	70	53	64	68	58	69	71	60	75	72	60	58	54	54	40
77	80	75	64	73	69	61	63	56	66	70	65	73	79	75	58	63	62	41
127	127	124	104	112	108	100	100	100	96	106	98	85	94	88	82	81	78	42
150	150	150	151	149	149	156	144	150	149	150	157	150	150	150	144	140	136	43
140	147	135	124	133	131	134	129	133	115	112	117	113	129	125	97	95	98	44
49	43	45	40	40	40	45	45	46	48	47	48	45	45	45	53	50	50	45
—	—	—	—	—	—	40	40	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
86	88	83	90	100	100	95	88	88	85	80	81	90	90	90	—	—	—	47
305	305	305	276	291	297	321	321	305	280	284	286	260	260	260	275	272	272	48
65	66	66	65	66	66	64	65	65	67	68	68	68	68	69	66	67	67	49
20	20	20	20	20	20	20	20	19	15	15	15	20	20	20	18	18	18	50
16	16	16	20	20	20	15	15	15	15	15	15	12	12	12	15	15	18	51
30	29	28	28	28	28	28	28	28	26	26	26	28	28	28	34	31	31	52
1315	1290	1300	1200	1200	1200	1335	1335	1300	1335	1350	1350	1340	1315	1375	1025	1025	1050	53
965	940	950	995	1000	985	1090	1090	1105	985	985	985	900	900	900	710	725	750	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	400	375	—	—	—	55
750	750	750	721	718	718	780	780	700	800	783	783	700	700	700	775	750	750	56
—	—	—	400	400	417	350	350	350	358	363	363	350	350	350	375	400	350	57
250	250	250	235	220	220	311	311	288	275	272	273	200	200	220	250	238	238	58
300	300	300	274	268	264	320	320	295	—	273	275	275	275	275	288	288	288	59

	Varuslag	Kvantitet	Växjö			Kalmar			Västervik			Visby		
			Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.
1	Mjölk: oskummad	l.	20	20	20	20	22	22	19	19	20	22	22	22
2	handskummad	»	—	—	—	13	14	14	—	—	—	—	—	—
3	separerad	»	7	7	7	8	8	8	5	5	5	6	6	6
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg.	358	356	370	360	374	345	350	354	344	355	356	340
5	mat- (lands-)	»	306	324	331	321	327	325	300	311	326	312	312	312
6	Ost: helfet	»	225	223	224	262	262	259	250	250	250	271	271	271
7	halvfet	»	170	175	174	—	—	—	—	—	—	200	200	200
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: färska	tjog	244	283	299	261	311	314	267	330	311	250	293	328
10	konserverade	»	—	—	—	—	233	230	—	—	—	—	—	—
11	Potatis: gammal	hl.	800	967	967	1017	1040	1083	929	952	1000	786	1000	1100
12	»	5 l.	55	55	53	57	57	57	51	52	53	60	60	75
13	färsk	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg.	70	70	70	58	60	60	60	56	60	59	59	59
15	Bruna bönor	»	72	72	78	47	75	75	50	63	75	50	68	71
16	Mjöl: vete-	»	50	48	48	44	43	43	48	46	46	52	49	49
17	råg-	»	33	32	33	26	26	26	32	31	32	30	30	30
18	rågsikt-	»	46	45	45	41	40	40	44	43	43	46	45	45
19	Gryn: havre-	»	50	50	50	48	46	48	49	45	49	50	52	52
20	ris-	»	55	56	57	50	52	52	60	61	60	52	52	52
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	90	90	90	73	73	74	89	89	89	67	68	75
22	knäckebröd	»	100	100	100	102	100	96	100	100	100	110	110	110
23	limpa, söt	»	50	50	50	57	56	57	49	49	49	60	60	60
24	grovbröd	»	40	40	40	39	40	40	41	41	41	50	50	50
25	Vetebröd: skorpor	»	150	150	150	128	126	126	140	140	140	125	125	125
26	mjukt bakat med vatten	»	70	70	70	64	65	65	94	94	94	80	80	80
27	mjukt » » mjölk	»	80	80	80	82	83	83	100	100	100	115	115	115
28	Nötkött, färskt: stek	»	190	188	189	175	169	166	190	190	190	166	162	159
29	soppkött	»	171	170	171	151	150	154	150	150	150	145	142	142
30	Kalvkött: gödkalv	»	223	224	223	241	238	236	225	225	225	174	175	169
31	spädkalv	»	147	142	142	140	142	142	117	117	117	—	—	—
32	Fårkött: färskt	»	196	190	185	168	163	176	192	185	180	173	156	157
33	salt	»	175	163	160	—	—	—	180	180	180	162	162	162
34	Renkött, färskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Fläsk: färskt	»	155	155	155	164	163	163	182	190	190	167	168	166
36	salt, svenskt	»	160	160	159	179	174	170	193	193	190	167	167	170
37	» amerikanskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fisk, färsk: abborre	»	128	125	125	150	150	150	66	65	68	160	150	150
39	gädda	»	198	200	195	155	164	160	160	146	148	162	159	146
40	sill	»	63	63	50	70	60	50	—	—	—	75	—	75
41	strömming	»	55	61	58	71	73	63	53	55	59	58	42	53
42	torsk	»	90	90	95	57	67	59	55	55	66	100	97	96
43	rödspotta	»	146	143	140	125	—	125	—	—	—	165	155	155
44	kolja	»	126	126	125	113	125	117	—	—	—	125	125	—
45	[1]) salt: sill	»	58	54	50	35	26	35	52	40	40	50	45	45
46	strömming	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Kabeljo	»	—	—	—	—	120	120	—	—	—	100	100	101
48	Kaffe	»	280	282	278	263	276	281	280	279	279	290	290	290
49	Socker	»	66	67	67	64	65	65	65	66	65	68	69	69
50	Salt	»	20	20	20	19	16	15	20	20	20	20	20	20
51	Svagdricka	l.	15	15	15	15	15	15	12	12	12	12	12	12
52	Fotogen	»	32	32	31	24	24	24	28	26	26	26	26	26
53	Ved: björk-	kbm.	1080	1080	1045	990	1025	1005	1150	1150	1150	1550	1550	1600
54	barr-	»	730	730	695	745	745	745	850	850	850	1150	1150	1185
55	Bränntorv	100 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl.	767	750	750	675	675	675	750	750	750	800	800	800
57	eng. hushålls-	»	358	350	350	—	—	—	275	275	275	350	350	350
58	Koks: gasverks-	»	268	260	260	195	195	195	250	250	250	260	260	260
59	eng. kamin-	»	270	260	260	225	250	250	250	250	250	325	325	325

[1]) Se anm. sid. 58.

Karlskrona			Kristianstad			Malmö			Lund			Landskrona			Hälsingborg			
Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	
20	20	20	18	18	18	21	21	21	18	18	20	20	20	20	20	20	20	1
14	14	14	9	9	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
7	7	7	6	6	6	8	8	8	7	7	8	6	6	6	6	6	6	3
366	375	348	346	358	330	350	359	334	351	364	334	356	365	340	351	361	336	4
311	322	317	335	346	318	328	340	—	—	—	317	—	—	—	—	—	—	5
242	242	242	271	271	271	239	239	242	227	225	225	243	243	241	243	243	211	6
164	164	162	187	175	175	153	153	155	182	165	160	173	173	175	—	—	—	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	8
250	305	321	281	347	346	260	328	340	263	339	332	265	329	325	259	342	329	9
—	225	225	—	240	250	—	228	241	220	—	—	—	235	235	—	238	244	10
967	967	950	900	900	900	1032	995	964	967	900	892	1000	1000	967	965	970	961	11
60	60	57	60	60	60	65	65	64	60	60	50	60	60	60	61	60	61	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
64	64	64	59	59	65	56	58	60	58	59	60	61	62	65	65	65	66	14
64	64	79	56	62	69	65	67	67	64	66	68	61	71	72	67	71	74	15
50	50	50	46	46	46	47	46	46	48	46	46	48	48	48	46	46	46	16
32	32	32	30	30	30	33	33	34	33	32	32	31	31	31	34	34	34	17
46	46	46	42	42	42	43	43	42	45	43	43	43	43	43	43	43	43	18
52	52	52	50	50	50	46	48	48	45	44	44	50	50	50	50	50	50	19
58	58	59	60	60	60	52	50	50	55	55	51	47	55	57	60	60	60	20
93	93	93	105	104	104	85	84	85	83	83	83	93	90	80	88	88	88	21
105	105	106	115	116	116	120	121	120	109	113	113	130	130	129	107	107	107	22
62	63	60	39	44	44	47	47	47	43	43	42	53	53	54	57	57	57	23
42	41	40	35	38	38	38	38	38	35	35	35	39	39	39	40	40	40	24
160	158	154	178	180	180	157	157	157	142	142	142	139	139	140	144	144	144	25
—	—	—	—	—	—	70	70	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
102	101	102	98	100	100	76	76	76	71	71	71	89	88	88	74	74	74	27
200	199	200	170	171	166	233	233	230	200	200	200	200	200	197	194	194	192	28
166	167	166	155	156	150	184	183	180	180	180	180	186	189	182	176	175	175	29
250	250	250	240	239	235	270	270	270	250	250	250	257	261	250	248	248	248	30
125	136	130	150	150	150	165	165	165	150	150	150	172	175	161	145	145	145	31
218	210	202	246	240	241	250	250	250	265	251	250	250	254	255	261	240	240	32
156	154	158	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	—	34
183	180	180	185	176	162	194	181	180	180	182	162	200	200	200	170	166	158	35
180	180	180	210	210	200	218	218	225	205	197	200	225	225	225	199	194	187	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
88	101	97	130	134	135	134	138	143	125	125	127	—	—	—	150	—	150	38
145	148	152	187	188	183	206	208	208	200	200	198	225	228	225	200	200	200	39
—	—	—	75	73	68	63	83	76	66	82	75	54	74	75	73	79	69	40
47	39	43	50	53	52	70	80	68	—	77	63	—	—	—	73	75	70	41
36	40	41	45	49	49	71	73	71	60	60	61	57	60	60	60	55	56	42
98	98	99	118	128	121	159	172	167	124	123	121	125	129	127	147	141	149	43
—	—	—	108	150	150	129	128	137	125	125	150	—	—	—	95	107	96	44
58	58	58	52	52	52	50	60	56	53	53	53	51	50	50	50	49	49	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
110	110	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
265	280	290	300	300	300	286	286	279	290	283	291	314	318	323	321	321	307	48
67	68	68	63	64	64	61	62	62	63	63	63	64	65	66	64	65	65	49
20	20	19	15	15	15	17	18	17	16	16	16	15	15	15	17	17	17	50
13	13	13	12	12	11	12	12	12	10	10	10	12	12	12	12	12	12	51
28	28	28	29	29	29	27	27	27	29	29	29	27	27	27	28	28	28	52
1200	1260	1265	1500	1500	1500	1970	1965	1965	1700	1700	1700	1700	1700	1700	1700	1700	1700	53
800	850	800	1200	1200	1200	1780	1780	1780	1450	1450	1450	1600	1600	1600	1500	1500	1500	54
—	—	—	450	450	450	500	500	500	500	500	500	—	—	—	400	400	400	55
800	800	800	750	700	700	694	693	693	700	700	700	675	675	675	775	775	775	56
300	300	300	325	325	325	264	264	264	335	335	335	240	240	240	345	345	345	57
240	240	240	230	230	230	230	230	230	240	225	225	205	200	200	220	215	215	58
250	250	250	220	220	220	249	249	249	265	265	265	225	225	225	275	275	275	59

	Varuslag	Kvantitet	Ystad			Halmstad			Varberg			Göteborg		
			Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.
1	Mjölk: oskummad	l.	20	20	20	20	20	20	19	20	20	24	25	25
2	handskummad	»	—	—	—	—	—	—	10	10	10	—	—	—
3	separerad	»	6	6	6	6	6	6	6	6	6	11	12	12
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg.	341	355	327	361	375	348	356	371	343	380	394	366
5	mat- (lands-)	»	—	—	—	313	329	325	307	301	305	328	343	332
6	Ost: helfet	»	207	212	214	247	248	248	200	200	200	240	239	239
7	halvfet	»	160	163	163	159	166	166	163	162	157	165	165	165
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: färska	tjog	261	318	343	276	329	322	273	316	301	285	352	336
10	konserverade	»	—	214	250	—	225	246	—	225	225	235	235	—
11	Potatis: gammal	hl.	800	800	883	1100	1050	1083	1000	1000	1000	1100	1100	1100
12	»	5 l.	63	58	65	60	60	60	60	60	60	72	72	72
13	färsk	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg.	63	60	61	65	70	67	61	63	63	60	60	60
15	Bruna bönor	»	70	70	70	60	60	67	63	65	66	50	69	69
16	Mjöl: vete-	»	46	46	46	46	45	45	45	45	45	47	44	44
17	råg-	»	30	30	30	30	29	29	30	29	29	31	31	31
18	rågsikt-	»	43	43	43	43	42	42	42	42	42	42	42	42
19	Gryn: havre-	»	47	47	47	47	47	47	50	50	50	45	45	45
20	ris-	»	57	57	57	50	50	50	54	54	54	45	45	47
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	77	78	78	87	87	87	80	80	80	75	75	75
22	knäckebröd	»	111	111	111	110	110	110	107	107	107	81	85	85
23	limpa, söt	»	50	50	50	55	54	54	47	48	48	93	93	93
24	grovbröd	»	39	39	39	44	43	43	46	47	47	52	52	52
25	Vetebröd: skorpor	»	133	133	133	134	138	138	125	125	125	152	152	152
26	mjukt bakat med vatten	»	70	70	70	—	—	—	70	70	70	100	100	100
27	mjukt » » mjölk	»	104	104	104	91	86	86	100	100	100	115	115	115
28	Nötkött, färskt: stek	»	183	184	186	184	180	173	175	175	175	209	205	205
29	soppkött	»	151	151	152	164	161	152	146	145	145	169	165	165
30	Kalvkött: gödkalv	»	225	225	226	227	226	217	—	—	—	243	246	253
31	spädkalv	»	125	125	125	150	149	148	145	143	141	149	148	148
32	Fårkött: färskt	»	209	211	211	207	196	192	190	184	183	247	238	221
33	salt	»	—	—	200	210	200	200	—	—	—	200	190	—
34	Renkött, färskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300	300
35	Fläsk: färskt	»	186	183	177	193	182	179	160	156	151	240	225	214
36	salt, svenskt	»	223	221	221	224	212	214	184	183	168	240	222	220
37	» amerikanskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fisk, färsk: abborre	»	138	138	138	150	—	150	—	—	—	158	150	160
39	gädda	»	188	188	188	250	217	210	—	—	—	218	206	215
40	sill	»	—	—	—	72	84	69	35	—	—	70	75	65
41	strömming	»	45	54	53	80	89	90	—	—	—	100	100	100
42	torsk	»	49	54	53	72	58	58	25	32	26	86	67	71
43	rödspotta	»	130	125	125	139	138	147	118	146	145	185	166	165
44	kolja	»	125	125	125	100	112	103	72	86	60	113	119	102
45	[1])salt: sill	»	60	60	55	45	47	47	53	58	56	64	64	50
46	strömming	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Kabeljo	»	—	—	—	—	—	—	75	80	80	80	80	80
48	Kaffe	»	265	260	270	283	283	284	299	301	292	265	265	275
49	Socker	»	63	64	64	65	65	66	65	66	66	62	63	63
50	Salt	»	17	17	17	16	16	16	18	18	18	15	15	15
51	Svagdricka	l.	9	9	9	13	13	13	13	13	13	18	18	18
52	Fotogen	»	29	29	29	24	24	24	27	27	27	26	26	26
53	[2]) Ved: björk-	kbm.	1800	1800	1800	1600	1600	1570	1600	1600	1600	1900	1900	1900
54	barr-	»	1600	1600	1600	1160	1190	1225	1100	—	—	1550	1550	1550
55	Bränntorv	100 kg.	300	300	300	350	350	350	—	—	—	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl.	600	600	600	756	750	750	780	780	780	780	780	780
57	eng. hushålls-	»	220	220	220	300	300	300	315	315	315	340	340	340
58	Koks: gasverks-	»	200	200	200	231	273	250	280	280	280	205	205	205
59	eng. kamin-	»	220	220	220	231	225	218	315	315	315	315	335	325

[1]) Se anm. sid. 58. — [2]) Halmstad: bokved oktober och november 16·25 samt december 15·85 talet 17·00 kr. per kbm.

Lysekil			Vänersborg			Borås			Lidköping			Tidaholm			Karlstad			
Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	
22	24	24	20	22	22	23	24	25	17	17	17	18	18	19	20	22	22	1
—	—	—	12	13	13	—	—	—	—	—	—	9	10	10	—	—	—	2
5	5	5	10	10	10	8	8	8	7	7	7	5	5	5	8	8	8	3
378	391	367	379	383	366	376	386	360	352	360	332	376	378	363	343	365	362	4
298	335	341	294	331	338	295	328	345	330	333	314	314	326	333	304	322	344	5
208	213	215	219	225	234	233	238	233	190	190	211	206	206	206	229	229	229	6
165	165	163	150	150	150	150	148	150	131	131	141	—	—	—	160	160	160	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	8
261	341	335	269	329	342	281	327	313	267	327	309	233	258	285	284	322	300	9
—	250	263	—	220	230	240	253	252	—	—	—	200	—	—	—	—	—	10
1120	1094	1160	1375	1375	1375	1200	1167	1146	1260	1240	1220	1250	1125	1188	1273	1273	1273	11
67	69	68	75	75	75	71	69	67	69	66	66	75	75	75	74	73	75	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
69	69	69	61	68	68	58	60	60	69	62	62	58	60	60	65	68	70	14
54	67	71	58	72	74	59	70	74	79	79	70	65	70	70	70	73	75	15
47	46	46	49	47	47	46	46	46	50	49	49	47	47	47	46	46	46	16
32	31	31	29	30	30	32	32	32	30	30	30	31	30	31	32	32	32	17
44	*43*	*43*	*44*	*44*	*44*	*42*	*43*	*43*	*44*	*43*	*43*	*44*	*44*	*44*	*44*	*44*	*44*	18
50	50	50	49	45	50	45	43	45	49	49	49	50	50	50	50	50	50	19
49	49	49	50	50	50	64	64	65	45	45	45	61	60	60	57	58	56	20
73	73	73	90	90	90	81	83	83	75	75	75	69	69	69	72	73	73	21
93	93	90	105	105	105	112	112	112	91	91	91	96	96	95	99	99	99	22
66	66	66	65	65	65	77	79	79	71	71	71	68	68	68	76	76	76	23
53	53	53	50	50	50	51	52	52	50	50	50	46	46	46	54	54	54	24
149	150	150	140	140	140	146	147	147	121	121	121	158	158	158	156	156	156	25
82	83	82	50	50	50	75	73	73	59	59	59	75	75	75	90	90	90	26
83	83	83	75	75	75	99	96	96	71	71	71	93	93	93	105	105	105	27
200	190	190	213	203	200	215	211	211	200	200	200	215	225	225	192	190	184	28
180	160	160	188	178	175	189	186	186	177	177	177	164	163	163	162	159	158	29
220	220	220	225	216	213	231	232	232	238	238	238	225	225	225	229	222	222	30
150	143	140	150	131	130	138	140	133	119	122	136	118	125	125	132	150	136	31
220	220	220	238	220	213	237	230	236	238	238	238	218	213	213	230	221	222	32
—	—	—	150	150	150	—	—	—	—	—	—	202	203	213	—	—	—	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
190	190	190	170	170	170	160	168	168	180	180	180	174	190	190	208	199	193	35
190	185	185	180	180	180	165	173	171	185	171	171	190	190	190	200	200	193	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
—	—	—	138	138	—	136	140	142	78	80	—	125	130	125	150	150	150	38
—	—	—	150	165	175	210	199	188	140	139	141	191	205	197	195	184	170	39
61	57	54	76	75	52	69	82	67	66	70	60	64	70	48	74	76	66	40
—	—	—	90	90	86	87	91	91	78	80	78	71	75	76	78	77	77	41
54	52	47	80	78	75	68	69	64	84	83	75	104	110	104	119	114	114	42
142	137	136	165	175	175	143	144	146	122	133	138	145	155	152	170	171	168	43
74	72	71	112	113	100	106	120	106	102	101	108	88	90	93	130	123	123	44
49	49	49	53	53	50	45	48	48	50	46	46	47	40	40	50	50	50	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
—	80	80	70	73	75	87	87	83	80	80	80	93	94	89	96	98	98	47
290	302	290	268	280	279	300	300	325	270	270	270	288	286	286	281	282	282	48
62	63	63	66	67	67	66	66	67	64	65	65	65	66	66	66	67	67	49
20	20	20	19	19	19	18	18	18	20	20	20	20	20	20	20	20	20	50
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	20	20	20	51
26	26	26	30	27	27	27	27	27	28	28	28	30	30	30	31	29	29	52
1665	1765	1775	1500	1625	1650	1615	1630	1650	1450	1500	1500	1400	1400	1450	1500	1500	1500	53
1290	1275	1275	1200	1250	1300	1120	1160	1225	1085	1100	1100	950	950	950	1200	1200	1200	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	425	425	425	—	—	—	—	—	—	55
615	613	613	650	650	650	750	750	750	700	700	700	700	700	700	725	725	725	56
256	260	263	400	325	325	375	338	325	400	400	350	—	—	—	350	350	350	57
—	—	—	205	210	210	250	250	—	220	220	220	250	250	250	200	200	200	58
244	250	250	200	200	200	269	270	270	250	250	250	300	300	300	275	275	275	59

kr. per kbm.; ribbved under hela kvartalet 8·65 kr. per kbm. Varberg: bokved under hela kvar-

	Varuslag	Kvantitet	Filipstad			Arvika			Örebro			Västerås		
			Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.
1	Mjölk: oskummad	l.	23	23	23	22	24	24	20	20	20	22	22	22
2	handskummad	»	—	—	—	10	12	12	11	—	11	—	—	—
3	separerad	»	8	8	8	8	10	10	8	8	8	8	8	8
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg.	368	376	366	375	388	394	351	369	355	354	363	343
5	mat- (lands-)	»	313	318	342	311	335	346	302	327	336	336	340	334
6	Ost: helfet	»	230	233	233	232	232	230	200	202	202	209	220	220
7	halvfet	»	166	170	172	183	190	185	152	152	150	158	159	159
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: färska	tjog	279	320	335	297	330	340	273	320	328	273	344	350
10	konserverade	»	—	—	—	—	—	—	210	261	270	240	243	245
11	Potatis: gammal	hl.	1024	988	1041	1031	1000	1000	961	940	943	1166	1153	1153
12	»	5 l.	54	56	55	62	61	60	60	60	64	60	58	58
13	färsk	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg.	58	63	63	60	60	64	53	55	56	50	53	54
15	Bruna bönor	»	58	66	68	53	68	70	51	66	68	54	73	73
16	Mjöl: vete-	»	48	48	47	48	46	46	45	44	44	45	44	44
17	råg-	»	31	31	31	30	30	30	31	29	31	30	30	30
18	rågsikt-	»	43	43	43	44	42	42	42	40	40	42	41	41
19	Gryn: havre-	»	44	45	45	48	49	49	45	45	45	45	47	47
20	ris-	»	53	58	53	45	45	45	55	55	55	48	49	49
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	60	62	63	70	67	67	62	62	62	56	56	56
22	knäckebröd	»	92	87	90	90	90	92	88	88	88	85	86	86
23	limpa, söt	»	63	65	58	70	70	70	78	78	77	72	72	72
24	grovbröd	»	55	55	55	58	58	58	53	53	55	47	47	47
25	Vetebröd: skorpor	»	147	160	160	150	150	150	131	132	131	156	156	154
26	mjukt bakat med vatten	»	65	71	71	61	61	61	74	74	74	72	72	72
27	mjukt » » mjölk	»	71	71	71	86	86	86	119	118	119	86	86	86
28	Nötkött, färskt: stek	»	198	190	178	200	200	199	204	204	205	193	193	193
29	soppkött	»	167	162	149	160	160	160	165	169	167	160	160	159
30	Kalvkött: gödkalv	»	224	214	204	250	250	249	225	221	214	226	226	220
31	spädkalv	»	140	143	145	139	138	136	138	138	138	144	144	144
32	Fårkött: färskt	»	226	210	200	200	200	198	212	211	211	233	220	221
33	salt	»	—	—	—	—	—	—	165	163	160	—	—	—
34	Renkött, färskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	250	—	—	—
35	Fläsk: färskt	»	197	190	189	200	200	200	200	200	189	200	200	200
36	salt, svenskt	»	193	190	188	200	200	200	200	200	183	200	200	200
37	» amerikanskt	»	190	190	187	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fisk, färsk: abborre	»	145	137	125	142	150	150	81	88	122	116	121	126
39	gädda	»	199	183	177	201	200	204	185	176	172	188	181	181
40	sill	»	68	75	59	76	79	68	71	76	56	66	64	55
41	strömming	»	74	71	70	80	80	79	73	77	79	64	66	73
42	torsk	»	103	110	105	99	100	100	103	100	93	136	143	139
43	rödspotta	»	145	130	137	168	169	167	152	152	158	152	154	150
44	kolja	»	103	111	110	120	120	120	130	137	129	127	139	133
45	[1]) salt: sill	»	56	52	52	56	50	50	45	45	45	40	40	40
46	strömming	»	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Kabeljo	»	92	99	90	90	90	90	85	85	90	83	86	86
48	Kaffe	»	289	290	290	284	281	288	263	268	275	283	288	288
49	Socker	»	66	67	67	64	65	65	66	66	67	64	65	65
50	Salt	»	20	20	20	15	15	15	20	20	20	15	15	15
51	Svagdricka	l.	18	18	18	15	15	15	14	14	14	15	15	15
52	Fotogen	»	30	30	30	29	30	29	28	28	28	26	26	26
53	[2]) Ved: björk-	kbm.	1200	1200	1250	1300	1300	1400	1365	1365	1365	1315	1295	1260
54	barr-	»	750	800	850	950	950	950	1165	1165	1135	1005	990	935
55	Bränntorv	100 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl.	688	688	665	650	650	675	708	700	700	800	800	800
57	eng. hushålls-	»	400	400	375	375	375	400	350	300	300	360	360	360
58	Koks: gasverks-	»	—	—	—	200	200	—	230	230	230	240	240	290
59	eng. kamin-	»	288	288	265	230	230	250	300	275	275	325	325	325

[1]) Se anm. sid. 58. — [2]) Söderhamn: plankknubb oktober och november 8·50 samt december

Falun			Ludvika			Avesta			Mora			Gävle			Söderhamn			
Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	
22	24	24	22	23	23	20	20	22	22	22	22	23	25	25	25	25	25	1
12	12	12	—	—	—	—	—	—	8	8	8	14	15	16	—	—	—	2
11	11	11	—	—	—	6	6	6	—	—	—	10	12	12	10	10	10	3
350	375	370	369	383	374	348	358	362	366	369	375	360	366	373	375	388	399	4
324	340	342	329	327	335	306	315	337	329	336	345	317	323	364	340	345	375	5
220	214	219	210	210	210	210	225	220	214	223	223	207	221	223	235	240	240	6
161	157	157	180	180	180	173	170	180	150	150	150	150	150	150	165	177	180	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	8
284	316	309	290	339	359	278	323	339	302	321	347	299	343	360	300	335	350	9
—	—	—	240	264	264	—	—	—	—	—	300	—	—	—	—	—	280	10
1127	1078	1092	1000	1000	1000	1085	1190	1015	857	857	857	743	743	746	839	845	845	11
62	61	61	53	53	53	70	72	63	54	56	60	51	51	51	50	54	54	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
59	59	60	55	55	57	59	60	60	58	53	60	52	55	55	68	70	70	14
59	62	63	63	65	70	53	65	68	56	55	55	51	61	67	60	70	70	15
50	47	47	49	49	47	48	47	46	50	48	48	47	46	46	46	46	46	16
30	30	29	30	30	30	30	31	30	33	30	34	32	29	29	31	31	31	17
44	44	44	44	43	43	44	43	43	45	44	45	43	42	42	43	43	43	18
42	42	42	45	45	45	48	48	48	46	44	44	43	44	44	55	55	55	19
45	45	45	47	47	47	50	55	48	60	60	60	52	52	52	60	60	60	20
59	58	57	64	64	64	61	61	61	65	64	64	58	61	61	68	68	68	21
85	86	88	83	83	83	80	81	76	75	75	75	87	90	90	88	87	87	22
85	85	85	65	65	65	61	61	61	66	66	66	72	72	72	71	71	71	23
—	—	—	55	55	55	—	—	—	—	—	—	57	57	58	—	—	—	24
142	142	140	160	160	160	164	164	164	150	150	150	169	169	168	194	199	198	25
83	83	83	77	77	77	69	69	69	83	83	83	84	84	85	91	93	94	26
86	84	85	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	106	106	92	98	96	27
231	231	229	205	210	199	198	198	193	200	200	200	181	173	165	200	198	188	28
175	176	175	175	180	169	168	168	169	160	158	150	155	143	136	168	168	162	29
235	233	232	230	230	230	211	200	203	250	250	250	247	249	251	295	290	295	30
150	150	150	153	150	150	129	131	133	150	150	150	144	144	146	176	181	178	31
236	234	232	204	195	195	223	210	219	180	170	170	216	198	198	225	220	225	32
—	—	—	208	190	190	—	200	206	—	—	—	160	160	160	183	185	185	33
—	—	—	—	—	260	—	—	—	—	—	250	—	—	—	—	—	265	34
212	208	197	200	200	197	176	179	175	202	210	210	189	185	183	199	200	200	35
213	205	202	200	210	210	183	180	183	190	190	190	188	188	188	180	180	193	36
190	190	195	—	—	—	—	—	—	208	200	213	—	—	—	208	213	208	37
143	150	151	139	150	150	138	—	153	150	150	140	102	98	120	90	—	100	38
225	225	225	200	175	175	200	198	188	195	200	200	205	202	189	195	175	175	39
—	60	60	65	66	61	60	60	59	68	69	56	—	—	—	—	—	50	40
62	69	68	73	73	75	71	65	71	63	64	61	46	59	82	43	50	60	41
122	125	125	127	128	125	152	151	149	129	129	122	150	150	150	125	125	125	42
175	178	178	200	169	175	147	149	151	152	150	150	193	185	200	150	150	150	43
111	113	117	125	125	125	128	127	127	112	126	125	150	150	150	125	125	125	44
59	51	41	40	40	40	46	48	49	76	60	60	41	40	40	55	55	56	45
45	40	40	—	—	—	40	40	40	40	40	40	35	35	35	—	—	—	46
—	90	90	93	93	93	100	100	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
314	319	326	300	300	300	280	288	275	288	290	270	260	290	290	275	275	275	48
66	67	67	66	65	65	66	67	67	68	68	68	64	65	65	66	67	67	49
20	20	20	15	15	15	16	16	16	20	20	20	15	15	15	20	20	20	50
15	15	15	18	18	18	15	15	15	20	20	20	12	12	12	13	13	13	51
30	30	30	30	30	30	30	30	30	35	35	35	27	26	26	32	31	31	52
1165	1165	1185	1050	1050	1050	1100	1000	1000	990	990	990	1160	1160	1190	1050	1050	1100	53
800	800	800	750	750	750	750	750	650	635	635	635	870	870	860	725	725	750	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55
700	700	700	750	750	750	800	800	800	750	750	750	650	650	650	675	675	675	56
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350	350	350	325	325	350	57
300	300	293	300	300	300	350	350	350	—	—	—	290	290	290	—	—	—	58
300	308	300	—	—	—	—	—	—	300	275	275	240	240	240	250	250	250	59

8·40 kr. per kbm.; brädknubb oktober och november 6·00 samt december 6·15 kr. per kbm.

	Varuslag	Kvantitet	Sundsvall: staden			Sundsvall: sågverksdistriktet			Kramfors			Östersund		
			Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.
1	Mjölk: oskummad	l.	25	28	28	26	27	27	25	29	25	25	25	25
2	handskummad	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	15	15
3	separerad	»	12	14	14	11	13	13	12	14	12	12	12	12
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg.	385	379	385	380	374	390	376	374	391	350	350	372
5	mat- (lands-)	»	348	351	371	342	339	368	354	347	367	330	329	340
6	Ost: helfet	»	251	253	253	241	228	232	230	238	240	241	240	240
7	halvfet	»	179	166	176	174	161	166	170	175	185	175	173	175
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: färska	tjog	319	346	390	318	341	383	304	342	373	319	348	404
10	konserverade	»	263	278	288	265	275	280	—	—	285	288	289	288
11	Potatis: gammal	hl.	1143	1143	1143	916	964	1071	733	867	800	857	857	857
12	»	5 l.	75	73	67	63	65	61	49	46	51	56	58	56
13	färsk	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg.	59	59	60	56	57	61	59	61	61	60	65	65
15	Bruna bönor	»	68	68	69	59	60	64	57	63	63	55	69	70
16	Mjöl: vete-	»	49	47	47	49	48	48	47	45	45	52	49	49
17	råg-	»	34	33	32	32	31	31	33	31	31	35	35	36
18	rågsikt-	»	45	45	45	46	45	45	44	43	43	44	45	45
19	Gryn: havre-	»	49	49	50	47	47	48	47	47	48	45	46	46
20	ris-	»	56	60	58	55	58	57	60	65	62	51	51	51
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	70	70	70	70	69	69	66	68	68	72	71	69
22	knäckebröd	»	80	80	80	80	80	80	88	89	87	95	91	91
23	limpa, söt	»	69	68	68	68	68	68	74	74	72	69	68	68
24	grovbröd	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	63	63
25	Vetebröd: skorpor	»	150	149	149	153	157	157	120	140	130	190	190	188
26	mjukt { bakat med vatten	»	86	83	83	86	85	85	80	80	80	73	73	73
27	mjukt { » » mjölk	»	100	94	94	100	96	96	110	110	110	90	90	90
28	Nötkött, färskt: stek	»	198	198	199	188	185	189	180	180	180	197	193	189
29	soppkött	»	165	163	164	158	155	155	150	150	150	159	156	156
30	Kalvkött: gödkalv	»	250	250	250	223	214	220	—	—	—	316	315	315
31	spädkalv	»	150	150	161	137	135	142	150	150	150	156	152	156
32	Fårkött: färskt	»	217	204	221	199	182	195	188	188	188	200	187	185
33	salt	»	211	190	200	205	178	187	—	—	—	192	182	183
34	Renkött, färskt	»	—	300	273	—	—	286	—	—	—	—	250	250
35	Fläsk: färskt	»	199	199	197	187	182	184	224	200	200	193	190	184
36	salt, svenskt	»	203	203	202	195	191	190	200	200	200	203	203	202
37	» amerikanskt	»	226	225	225	219	222	213	220	225	223	216	200	200
38	Fisk, färsk: abborre	»	150	150	150	128	126	129	—	—	—	149	150	160
39	gädda	»	228	220	211	208	198	194	200	198	194	224	216	208
40	sill	»	—	60	58	—	50	55	—	—	—	—	76	64
41	strömming	»	50	58	72	43	50	63	50	50	75	70	80	89
42	torsk	»	150	150	150	—	—	—	—	90	98	118	117	114
43	rödspotta	»	201	200	200	—	—	—	—	—	—	147	149	150
44	kolja	»	150	150	150	—	—	—	100	90	96	117	118	115
45	[1]) salt: sill	»	65	68	67	64	64	65	69	68	65	60	48	43
46	strömming	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Kabeljo	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	Kaffe	»	302	299	297	295	293	293	320	318	310	308	309	307
49	Socker	»	65	64	64	65	64	65	67	67	68	72	71	71
50	Salt	»	20	19	19	19	19	19	19	19	20	20	20	20
51	Svagdricka	l.	15	15	15	14	14	14	—	—	—	20	20	20
52	Fotogen	»	30	29	30	31	30	30	33	33	33	37	37	37
53	[2])Ved: björk-	kbm.	1200	1180	1175	1045	1045	1045	1030	1055	1095	1075	1075	1075
54	barr-	»	915	920	915	850	850	850	870	830	865	775	775	775
55	Bränntorv	100 kg.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl.	750	750	750	—	—	—	800	800	800	750	750	750
57	eng. hushålls-	»	350	350	350	—	—	—	450	375	375	—	—	—
58	Koks: gasverks-	»	—	—	—	—	—	—	210	275	275	300	300	300
59	eng. kamin-	»	275	275	275	—	—	—	—	—	—	350	350	350

[1]) Se anm. sid. 58. Kramfors och Malmberget: norsk isterfetsill. — [2]) Sundsvall: plankved oktober 9·50 kr. samt november och december 9·25 kr. per kbm. Sundsvall: distr.: brä - 7·90 kr. per kbm. Vilhelmina: bakar under hela kvartalet 3·75 kr. per kbm. — Kiruna: per kbm. under hela kvartalet.

Umeå			Vilhelmina			Luleå			Malmberget o. Gällivare			Kiruna			Samtliga orter			
Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	
25	25	25	25	25	25	28	25	25	26	25	25	26	26	26	**22**	**22**	**22**	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**11**	**12**	**12**	2
12	12	12	—	—	—	7	7	7	—	—	—	—	—	—	**8**	**8**	**8**	3
377	389	369	—	—	—	384	395	396	386	390	414	374	375	411	**363**	**372**	**360**	4
350	355	355	302	299	300	368	358	388	348	349	381	349	350	395	**322**	**332**	**338**	5
250	250	250	243	243	247	271	267	259	242	241	244	235	234	242	**234**	**236**	**236**	6
200	200	200	180	170	188	200	200	197	200	—	180	—	—	—	**172**	**170**	**172**	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	**140**	**140**	**140**	8
304	340	357	322	350	398	345	389	435	327	358	401	320	336	423	**280**	**328**	**338**	9
—	260	260	—	—	—	—	300	300	—	288	287	—	—	—	**241**	**250**	**259**	10
800	800	800	667	667	667	750	750	800	959	952	1022	—	—	—	**1014**	**1014**	**1015**	11
53	53	53	70	70	70	54	54	54	55	57	60	63	63	63	**63**	**62**	**62**	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
60	60	60	64	64	66	68	70	69	62	64	68	65	65	71	**60**	**61**	**62**	14
55	70	70	69	71	71	68	69	71	66	65	72	65	66	74	**61**	**68**	**71**	15
49	48	48	49	49	49	48	48	48	52	52	52	51	50	50	**48**	**47**	**47**	16
33	33	33	33	33	33	32	32	32	34	33	33	33	28	28	**32**	**31**	**31**	17
45	45	45	43	43	44	43	44	44	47	46	46	46	46	46	**44**	**43**	**43**	18
50	50	50	54	53	53	50	50	50	50	50	50	50	50	51	**48**	**48**	**48**	19
50	50	50	63	63	62	57	56	55	51	50	50	53	58	53	**53**	**54**	**54**	20
70	70	70	72	70	70	68	69	70	69	70	70	70	70	72	**73**	**74**	**74**	21
80	80	80	87	86	86	92	94	93	92	91	92	83	82	82	**95**	**95**	**95**	22
74	77	77	80	80	80	64	64	64	82	78	78	79	79	79	**66**	**65**	**65**	23
54	54	55	—	—	—	53	52	53	63	65	65	—	—	—	**48**	**48**	**49**	24
200	200	200	150	150	150	200	200	200	173	173	174	166	166	166	**154**	**155**	**154**	25
95	98	99	75	75	75	95	90	95	—	—	—	100	100	100	**77**	**77**	**77**	26
—	—	—	—	—	—	125	125	123	—	—	—	—	—	—	**95**	**94**	**94**	27
195	194	194	160	160	160	198	182	181	197	189	186	206	191	192	**197**	**194**	**191**	28
139	139	139	133	133	133	167	154	156	164	155	153	154	147	152	**165**	**168**	**160**	29
—	—	—	—	—	—	323	300	300	264	245	243	287	282	275	**240**	**237**	**236**	30
130	136	137	—	141	129	146	149	150	153	148	157	149	142	143	**143**	**143**	**143**	31
220	210	248	180	175	160	206	193	200	187	184	189	184	187	193	**217**	**210**	**211**	32
—	—	—	—	—	—	174	167	172	194	191	191	190	180	173	**187**	**180**	**184**	33
—	225	239	—	—	—	—	250	249	188	186	198	193	185	183	**191**	**246**	**251**	34
198	195	194	200	198	190	229	223	218	211	198	185	228	222	221	**193**	**190**	**186**	35
240	240	240	200	190	190	235	222	220	209	205	203	210	218	223	**199**	**197**	**195**	36
225	210	210	201	200	197	238	225	235	231	230	221	243	236	238	**215**	**214**	**213**	37
90	88	85	100	—	—	100	101	100	—	—	—	73	73	73	**123**	**125**	**128**	38
170	178	180	125	—	—	175	175	172	—	157	162	154	156	149	**190**	**186**	**182**	39
—	—	—	—	—	—	75	70	60	—	57	60	76	62	62	**68**	**70**	**61**	40
70	75	85	60	—	—	75	75	75	50	51	59	66	66	71	**66**	**69**	**71**	41
100	100	100	—	—	—	—	97	90	—	74	75	86	78	70	**95**	**95**	**93**	42
—	—	—	—	—	—	150	150	150	—	139	146	144	150	142	**150**	**150**	**151**	43
—	—	—	—	—	—	—	90	90	—	—	70	89	75	65	**117**	**119**	**116**	44
60	50	50	75	75	75	82	74	69	81	82	77	78	70	70	**54**	**52**	**51**	45
—	—	—	55	53	50	55	54	56	52	50	50	50	53	56	**47**	**46**	**47**	46
—	—	—	—	—	—	125	125	125	—	—	—	—	—	—	**90**	**92**	**92**	47
295	295	295	300	300	300	306	311	316	294	296	296	292	294	292	**288**	**291**	**291**	48
68	68	69	70	70	70	67	67	67	69	70	70	67	67	73	**65**	**66**	**66**	49
20	20	20	21	21	21	21	21	21	22	22	22	18	18	18	**18**	**18**	**18**	50
16	16	16	—	—	—	20	20	20	20	20	20	21	21	21	**15**	**15**	**15**	51
35	35	35	40	40	39	40	40	40	40	40	40	39	40	40	**30**	**30**	**30**	52
1050	1050	1050	685	685	685	1165	1165	1165	1100	1100	1100	1400	1400	1400	**1320**	**1325**	**1335**	53
800	800	800	480	480	480	915	935	935	900	900	900	1100	1100	1100	**1005**	**1010**	**1010**	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**416**	**416**	**413**	55
—	—	—	—	—	—	700	700	700	—	—	—	900	900	900	**739**	**736**	**735**	56
—	—	—	—	—	—	375	375	375	—	—	—	—	—	—	**347**	**341**	**339**	57
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**249**	**251**	**253**	58
—	—	—	—	—	—	265	265	265	—	—	—	450	450	450	**279**	**278**	**277**	59

sta den: bräd- och ribbved (medelpris) oktober 6·90 samt november och december 7·05 kr. per kbm.; och ribbved (medelpris) under hela kvartalet 5·35 kr. per kbm.; plankved under hela kvartalet Luoss.—Kiir. ab. har tillhandahållit sin personal björkved till 12·80 samt barrved till 10·80 kr.

Kreatursslag	Stockholm			Eskilstuna			Linköping		
	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.
Kreaturspriser. (Öre per kg. levande vikt.)									
Kor:									
Extra prima	72	71	72	60	60	60	69	68	68
Kl. 1. Yngre, fullt feta, köttiga	65	64	63	50	50	50	60	59	59
» 2. Äldre, fullt feta, köttiga	57	56	55	36	40	40	49	48	48
» 3. Mindre feta	30	28	25	35	35	35	39	38	38
» 4. Magra, simpla	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kvigor (och stutar):									
Extra prima	76	75	76	65	65	65	76	75	75
Kl. 1. Fullt feta, köttiga	70	70	69	55	55	55	68	67	67
» 2. Mindre feta	37	33	30	45	45	45	50	49	49
» 3. Magra, simpla	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tjurar:									
Extra prima	68	65	63	—	—	—	71	71	71
Kl. 1. Fullt köttiga (minst 700 kg.)	57	54	53	—	—	—	63	62	62
» 2. Fullt köttiga (500—700 »)	52	49	48	55	55	55	57	56	56
» 3. Mindre köttiga	47	44	43	45	45	45	53	52	52
» 4. Magra, simpla	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oxar:									
Extra prima	73	71	72	—	—	—	69	68	68
Kl. 1. Fullt feta, köttiga	65	64	63	—	—	—	60	59	59
» 2. Mindre feta	36	28	25	—	—	—	45	45	45
» 3. Magra, simpla	—	—	—	—	—	—	34	33	33
Kalvar:									
Sötmjölkskalvar (90—100 kg.)	89	89	99	94	86	89	95	93	103
» (70—90 »)				94	86	89	81	80	89
Skummjölkskalvar	59	59	69	74	70	70	51	51	62
Får:									
Yngre, feta	66	63	73	83	75	75	63	56	70
Äldre, »	38	33	43	63	55	55	45	37	45
Lamm	—	—	—	—	—	—	73	65	79
Svin:									
Slakterisvin (75—100 kg.)	98	94	88	89	85	81	89	83	81
Rena, större svin (100—170 kg.)	85	85	78	79	75	73	90	83	81
Suggor	53	55	46	62	55	55	68	66	63
Tillförseln till offentliga slakthus.[1]	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.
Tjurar, Kor, Övriga nötkreatur	2 883	2 758	1 858	319	359	238	1 666	1 314	1 135
Gödkalvar	578	497	466	492	573	572	578	457	599
Spädkalvar	198	182	220	187	301	320	551	486	559
Får och lamm	104	87	17	97	76	20	526	453	156
Svin	1 854	1 221	1 752	644	931	926	1 403	1 175	1 623
Spädgrisar	74	19	335	11	12	86	—	—	—
Hästar och föl	229	126	45	63	41	21	64	62	40
Beräknad konsumtion av kött- och fläskvaror.									
Nötkreatur	6 503	4 998	4 135	304	307	247	—	—	—
Gödkalvar	11 184	8 598	7 441	459	535	546	—	—	—
Spädkalvar	2 313	2 248	2 081	292	425	455	—	—	—
Får och lamm	11 358	6 258	2 669	119	89	25	—	—	—
Svin	16 450	15 179	16 314	571	365	985	—	—	—
Spädgrisar	236	185	907	13	14	89	—	—	—
Hästar och föl	310	204	101	70	55	27	—	—	—

[1]) I Göteborg tillförseln till kreatursmarknaden och slakthuset.

Norrköping			Karlskrona			Malmö			Hälsingborg			Göteborg		
Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.	Okt.	Nov.	Dec.
67	67	67	—	—	—	68	68	68	65	66	66	—	—	—
60	60	60	—	—	—	62	62	60	58	57	58	56	57	57
47	47	47	—	—	—	55	55	52	52	51	48	46	47	47
40	40	40	—	—	—	45	44	43	41	38	35	39	38	38
30	30	30	—	—	—	34	33	29	—	—	—	—	—	—
77	77	77	—	—	—	80	78	78	80	75	76	—	—	—
67	67	67	—	—	—	74	73	73	71	72	73	69	70	69
52	52	52	—	—	—	64	64	64	65	64	67	60	59	57
35	35	36	—	—	—	50	50	49	—	—	—	—	—	—
67	66	66	—	—	—	79	79	74	76	—	—	—	—	—
63	63	63	—	—	—	74	73	69	69	68	63	66	64	63
58	58	58	—	—	—	73	69	67	64	63	58	65	63	61
50	50	50	—	—	—	60	58	58	58	58	54	53	50	50
—	—	—	—	—	—	45	45	46	—	—	—	—	—	—
67	67	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	60	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
50	50	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
98	95	100	—	—	—	86	87	81	—	—	—	87	88	91
87	85	91	—	—	—				—	—	—	80	80	81
59	60	65	—	—	—	—	—	—	80	76	75	63	63	64
58	58	58	—	—	—	83	74	68	—	—	—	83	83	78
50	50	50	—	—	—	55	54	50	—	—	—	68	68	58
68	66	68	—	—	—	90	80	75	—	—	—	—	—	—
93	90	85	—	—	—	91	85	79	87	81	74	—	84	79
89	85	80	—	—	—	87	81	75	85	79	72	84	80	74
58	54	55	—	—	—	58	57	61	53	52	48	51	51	51
st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.	st.
473	491	422	484	430	308	52	714	—	508	644	484	2 975	2 523	2 229
						1 076	1 189	—						
						633	90	—						
561	496	533	46	34	34	862	823	—	372	345	414	1 576	952	959
276	383	404	131	128	124	278	233	—	475	599	609	425	413	441
148	135	59	71	78	19	417	382	—	277	252	277	1 068	538	245
453	487	585	792	929	669	3 499	3 847	—	2 369	2 244	2 292	5 033	4 498	5 300
30	23	42	—	—	2	9	73	—	14	31	82	18	49	138
27	44	23	21	21	7	110	60	—	37	42	22	107	58	27
488	507	433	536	502	362	862	823	—	436	452	358	—	—	—
715	647	681	216	191	220	901	757	—	372	345	414	—	—	—
467	683	672	422	509	541	654	691	—	475	599	609	—	—	—
342	321	138	783	691	326	451	436	—	277	252	277	—	—	—
550	633	759	744	1 062	946	3 373	3 523	—	1 491	1 614	1 990	—	—	—
34	35	102	—	1	136	9	82	—	14	31	82	—	—	—
36	53	29	23	27	10	63	61	—	37	42	22	—	—	—

Kreatursprisер för Stockholm, Malmö och Göteborg 1913—dec. 1927.

Medelpris (öre) för kg. levande vikt per år (1913—1927) och per månad (okt. 1926—dec. 1927) för alla tre orterna.

Kreatursslag	1913	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	Okt. 1926	Nov. 1926	Dec. 1926	Jan. 1927	Febr. 1927	Mars 1927	Apr. 1927	Maj 1927	Juni 1927	Juli 1927	Aug. 1927	Sept. 1927	Okt. 1927	Nov. 1927	Dec. 1927
Kor:																									
Extra prima [1])	61	282	167	112	80	85	84	88	77	69	77	74	71	70	68	67	69	68	65	67	70	71	70	70	70
Kl. 1.	55	236	148	99	70	74	73	76	68	59	66	63	62	61	59	57	57	56	55	57	61	62	61	61	60
» 2. . . .	50	203	127	86	60	63	63	66	57	51	55	52	51	52	50	48	47	48	46	49	54	55	53	53	51
» 3. [2]) . . .	41	141	96	64	46	47	44	49	46	37	42	40	39	37	37	37	36	36	37	38	40	40	38	37	35
Kvigor (o. *stutar*):																									
Extra prima [1])	66	301	185	125	92	96	93	97	86	77	86	82	81	79	78	76	77	77	75	77	78	79	78	77	77
Kl. 1.	60	257	163	112	82	86	80	85	77	70	77	74	72	71	71	69	69	69	68	70	72	72	71	71	70
» 2. . . .	50	198	126	85	64	66	64	67	63	53	60	57	57	55	54	52	52	52	52	53	55	55	54	52	50
Tjurar:																									
Extra prima [1])	65	267	166	121	86	89	82	86	77	71	75	73	71	72	72	70	70	67	68	70	75	73	74	72	69
Kl. 1.	62	234	152	108	77	80	73	76	72	65	68	66	66	67	68	65	65	64	64	66	67	66	66	64	62
» 2.	58	215	139	102	74	75	68	72	67	61	64	62	62	62	63	60	60	59	59	62	64	64	63	60	59
» 3. [2]) . . .	50	175	120	81	59	62	55	59	57	52	54	54	51	51	51	50	49	50	51	54	56	56	53	51	50
Oxar:																									
Extra prima [3])	63	295	186	120	87	94	90	93	80	70	78	73	72	71	70	68	69	70	66	69	72	74	73	71	72
Kl. 1. [4]) . . .	57	258	159	105	70	75	73	78	69	61	67	65	64	63	61	57	56	57	55	58	61	66	65	64	63
» 2. [5]) . . .	48	200	123	83	53	54	52	60	53	40	51	48	47	46	46	42	42	42	43	44	47	40	36	28	25
Kalvar:																									
Sötmjölks-																									
(90—100 kg.) [6])	73	285	241	182	129	115	109	105	93	86	86	87	91	93	91	82	83	85	85	83	86	87	86	87	89
(70— 90 ») [7])	67			157	117																				
Skummjölks- [8])	57	226	173	121	80	77	76	76	69	63	62	62	68	70	69	58	59	60	60	60	65	65	61	61	67
Får:																									
Yngre [9]) . . .	58	257	178	113	82	85	73	88	87	82	79	78	79	78	84	85	88	89	89	87	85	81	77	73	73
Äldre [10]) . . .	53	236	157	96	69	64	62	67	64	60	55	55	56	56	63	63	65	66	66	65	62	59	54	52	50
Svin:																									
Slakterisvin [11])	82	359	242	172	134	103	96	128	118	89	112	108	103	89	84	81	82	90	91	89	94	101	95	88	82
Rena, större .	81	348	236	164	128	96	93	125	114	81	107	101	94	84	79	76	74	80	80	80	82	89	85	82	76
Suggor	68	279	165	109	91	72	70	91	76	52	70	67	63	59	54	52	51	51	48	44	46	52	54	54	53

Uppgifterna avse: [1]) endast Stockholm och Malmö. — [2]) 1913 St. och M. — [3]) 1913—juli 1919 St. och M. samt därefter endast St. — [4]) aug. 1921—aug. 1927 St. och Göteborg samt därefter endast St. — [5]) april 1922—aug. 1927 St. och G., därefter endast St. — [6]) 1913—mars 1919 endast M., vissa delar av åren 1922—1925 endast St. och G. — [7]) 1913—mars 1919 endast M. — [8]) fr. o. m. juli 1926 endast St. och G. — [9]) april—dec. 1925 endast St. och G. — [10]) 1924—1925 endast St. och G. — [11]) april—okt. 1927 endast St. och M.

Fiskpriser i Stockholm och Göteborg oktober 1926—december 1927.

Partipriser (öre pr kg.) för slaktad fisk av ordinär storlek (där ej annat uppgives).[1]

Slag	Okt. 1926	Nov. 1926	Dec. 1926	Jan. 1927	Febr. 1927	Mars 1927	April 1927	Maj 1927	Juni 1927	Juli 1927	Aug. 1927	Sept. 1927	Okt. 1927	Nov. 1927	Dec. 1927
Stockholm.															
Abborre, stor. .	90	75	85	125	125	125	100	80	70	50	50	45	50	60	50
liten .	50	40	45	90	100	100	70	50	40	30	25	25	25	25	30
Braxen	65	60	75	80	75	100	90	80	85	70	65	65	65	70	75
Gädda, levande.	140	125	135	—	—	—	160	130	130	—	—	—	150	140	150
slaktad.	120	115	120	150	165	170	145	120	115	150	175	150	130	125	130
Gös	225	250	275	275	265	275	245	180	150	190	210	200	200	200	225
Hälleflundra, stor	165	150	160	200	170	175	150	140	150	140	150	—	175	150	175
liten	140	125	140	165	155	130	120	110	—	115	—	—	150	125	—
Id	—	50	—	—	—	85	60	45	55	50	—	60	60	50	60
Kolja, svensk .	100	100	110	105	125	115	110	100	95	80	75	70	100	115	110
Kungsflundra .	90	90	100	125	110	100	110	100	110	100	—	—	—	—	—
Lake, sjö-	stor . .	110	110	125	125	135	115	85	—	—	—	—	—	—	—
	liten . .	—	80	90	80	95	90	—	—	—	—	—	—	—	—
Lax, färsk . .	500	550	550	550	500	500	475	370	275	300	325	325	325	500	325
Piggvar	145	180	200	250	265	225	175	—	—	—	—	—	150	160	150
Röding	245	250	250	275	275	275	250	—	225	230	225	250	250	250	250
Rödspotta, stor.	80	80	100	90	80	90	70	75	100	90	70	70	80	90	80
liten	65	65	80	75	70	65	45	50	65	55	45	45	45	50	60
Sik, stor . . .	145	125	—	150	—	175	150	135	135	135	135	135	135	125	120
liten . . .	115	105	110	—	—	160	—	—	—	100	—	—	—	—	—
Siklöja	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—
Sill, färsk . .	50	55	50	35	30	32	—	—	—	—	—	40	40	40	—
Sjötunga, stor .	170	190	210	200	170	200	180	150	150	160	140	140	175	180	160
liten	95	175	160	160	150	140	140	100	110	110	85	105	110	125	130
Slätvar	135	175	180	250	250	210	—	—	—	—	—	—	150	160	150
Strömming . .	45	45	65	55	65	60	55	35	30	35	50	50	50	35	60
Torsk, m. huvud	50	45	45	50	50	45	35	45	35	—	—	—	50	40	50
svensk huvudlös	90	130	90	85	85	90	70	60	80	80	75	80	75	80	60
Vitling, stor. .	30	35	30	35	35	45	40	35	30	30	30	30	25	30	25
liten .	25	25	15	20	25	35	15	20	20	15	—	—	—	—	—
Ål, levande, stor	260	350	350	—	—	310	—	340	325	275	275	250	260	260	275
liten	225	275	280	—	—	275	—	310	250	—	200	200	200	200	210
Göteborg.															
Sill, stor . . .	39	39	27	23	24	22	40	37	37	47	24	29	32	41	29
» blandad .	44	32	17	17	14	13	—	—	—	28	14	13	24	33	16
» liten . . .	—	20	8	10	7	9	14	10	—	11	4	3	19	29	8
Kolja, stor . .	85	99	88	105	96	91	85	75	76	63	71	77	98	94	80
» halvstor	64	80	84	97	91	87	76	54	54	44	51	61	80	86	75
» liten . .	37	46	46	65	41	33	32	23	26	23	24	32	27	21	17
Vitling	21	21	16	32	26	24	27	19	23	10	10	17	17	17	15
Torsk, stor . .	83	69	46	47	62	57	46	39	41	37	50	65	64	49	42
» liten . .	33	30	24	30	29	24	25	17	17	8	11	21	29	19	16
Långa	115	92	78	84	87	76	77	72	68	61	64	87	86	89	68
Gråsik	40	42	30	34	41	38	38	24	30	13	15	26	34	35	23
Tunga, röd . .	167	185	153	203	158	152	110	109	123	107	116	150	163	200	158
» äkta .	535	350	268	408	348	315	367	265	264	401	423	537	444	319	275
Piggvar	265	317	237	295	265	230	285	277	242	288	231	228	249	231	216
Slätvar	194	193	147	198	198	178	230	186	168	206	184	171	186	161	134
Rödspotta . .	86	99	111	135	119	70	64	65	104	90	77	81	68	73	88
Hälleflundra . .	174	144	161	213	173	159	168	156	141	129	149	138	175	138	147
Makrill	71	90	58	—	—	—	192	96	44	40	41	58	73	84	—
Tillförsel:															
Antal båtar .	2784	1747	1880	1985	2174	1678	1195	1 804	2 049	1 920	1 877	3 140	2803	1 757	1 810
» lådor .	81 953	26 281	43 847	84 705	72 767	41 825	15 778	20 692	18 111	25 490	35 249	48 014	32 605	28 895	47 664

[1] *Stockholms*-noteringarna avse de priser, som av partihandlare i fisk betingats vid försäljning till minuthandlare i Stockholm. Ifrågavarande noteringar avse sålunda vara, som oftast passerat en eller flera mellanhänder. De från *Göteborg* erhållna noteringarna åter avse de priser, som av fiskeriidkarna erhållits vid fiskhamnsauktionerna i Göteborgs stads fiskhamn, och äro sålunda att betrakta såsom förstahandspriser utan inräknande av några transport- eller distributionskostnader.

Av ombuden meddelade minutpriser å vissa slag av färsk fisk.

	Öre per kg.		
	Okt.	Nov.	Dec.
Uppsala:			
Vitling . . .	100	100	100
Nyköping:			
Braxen . . .	87	80	80
Gös	—	213	225
Vitling . . .	—	100	90
Eskilstuna:			
Gös	229	247	248
Linköping:			
Braxen . . .	134	—	—
Gös	255	256	280
Hälleflundra	250	250	250
Id	125	108	—
Kummel . .	132	150	150
Lake	—	146	153
Makrill . . .	125	—	—
Röding . . .	290	296	300
Sik	197	190	179
Sjötunga . .	198	221	196
Vitling . . .	74	77	75
Ål	303	346	350
Norrköping:			
Vitling . . .	73	75	74
Motala:			
Sjötunga . .	155	175	152

	Öre per kg.		
	Okt.	Nov.	Dec.
Jönköping:			
Sik	198	188	140
Visby:			
Flundra . .	85	107	120
Sik	250	163	150
Vitling . . .	100	100	100
Ål	200	242	225
Malmö:			
Ål	323	351	365
Halmstad:			
Flundra . .	78	77	72
Vitling . . .	65	59	51
Göteborg:			
Makrill . . .	120	—	—
Vitling . . .	85	61	75
Arvika:			
Hälleflundra	260	258	207
Lake	—	160	150
Västerås:			
Gös	242	240	248
Lake	100	145	150
Avesta:			
Vitling . . .	79	77	78

	Öre per kg.		
	Okt.	Nov.	Dec.
Söderhamn:			
Gös	—	250	250
Hälleflundra	250	250	250
Lake	150	150	150
Sik	200	200	200
Sjötunga . .	150	—	150
Slätvar . . .	200	200	200
Kramfors:			
Hälleflundra	—	250	250
Sik	—	190	193
Umeå:			
Lake	100	100	—
Luleå:			
Braxen . . .	80	89	100
Harr	200	200	200
Id	80	89	100
Lake	—	125	125
Sik	200	200	200
Malmberget.			
Hälleflundra	—	—	215
Sik	129	133	140
Kiruna:			
Hälleflundra	250	225	220
Röding . . .	168	172	175
Sik	146	149	149

Indextal för viktigare poster inom gruppen »övrigà utgifter».

	1914 (mitten)	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1927				1928
										jan.	apr.	juli	okt.	jan.
Inventarier (möbler, köksaker m. m.)	100	306	269	211	193	188	180	172	165	168	166	165	165	165
Tvätt och renhållning . .	100	293	229	186	167	163	157	150	145	148	148	143	144	145
Hygien (sjuk- och hälsovård)	100	220	230	208	196	190	189	189	189	189	189	189	189	187
Intellektuella ändamål . .	100	255	293	229	220	220	219	217	214	216	216	216	212	212
Förenings- o. försäkringsavg.	100	175	187	187	175	173	175	177	178	178	177	177	178	178
Nöjen och förströelser . .	100	233	236	217	208	207	205	208	214	213	214	215	214	214
Resor (järnvägs- o. spårvägs-)	100	241	259	219	219	206	197	197	197	197	197	197	197	197
Telefon, post- och skrivutensilier	100	229	240	205	180	179	179	178	177	177	177	177	177	177
Arbetshjälp i hemmet . .	100	252	279	222	198	196	196	196	196	196	196	196	196	196
Samtliga poster	**100**	**233**	**231**	**200**	**188**	**185**	**182**	**180**	**179**	**179**	**179**	**179**	**180**	**179**

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet.

I anslutning till den i det föregående meddelade redogörelsen för levnadskostnaderna under fjärde kvartalet 1927 lämnas i efterföljande tabeller en översikt av partiprisens förändringar i Sverige samt levnadskostnadernas förskjutningar i de länder, som äga en användbar statistik häröver. Beträffande såväl primärmaterialets beskaffenhet som de använda beräkningsmetoderna och vissa i samband därmed vidtagna förändringar hänvisas till tidigare redogörelse i denna tidskrift (årg. 1923, sid. 146).

Generalindextalen för partipriserna ha under de senaste månaderna ej visat någon enhetlig tendens (tab. A.). Granskar man gruppindextalen, finner man, att parti- och detaljprisserierna ofta rört sig parallellt. Partipriserna på vegetabiliska livsmedel och på bränsle förete sjunkande siffror liksom i allmänhet även detaljpriserna, varemot partipriserna på textil- och lädervaror i likhet med detaljnoteringarna på vissa beklädnadsartiklar och framför allt på skodon varit i stigande.

Jämförelsen mellan de olika i indexberäkningen ingående huvudposterna i de tre skandinaviska länderna kan denna gång utsträckas till tiden omkring 1 oktober 1927 (tab. B). Alltjämt uppvisade Sverige de lägsta indextalen för samtliga poster utom för bostad och i jämförelse med Norge även för kläder. De i tabellen upptagna danska gruppindextalen ha i vissa fall omräknats i syfte att göra dem mera jämförbara med de svenska. I officiell, okorrigerad form voro de danska siffrorna för oktober 1927: livsmedel 152, bostad 189, bränsle och lyse 194, kläder, skodon och tvätt 196, skatter, kontingenter o. d. 242, övriga utgifter 170.

Tab. C visar, att för flera länder (Finland, Storbritannien, Tyskland, Belgien, Schweiz och Kanada) hösten medförde en stegring av levnadskostnaderna, vilket åtminstone i några fall torde vara en vanlig säsongföreteelse. I Frankrike och Italien sjönko priserna sakta.

Tab. A. Detalj- och partipriser i Sverige.

Tid	Socialstyrelsens detaljprisindex		Kommerskollegii partiprisindex											Sv. finanstidn. partiprisindex
	Samtl. levnadskostnader	Livsm., bränsle, lyse	Samtl. varor	Råvaror	Halvfabrikat	Helfabrikat	Produktionsförn.	Konsumtionsvaror	Vegetabil. livsm.	Animal. livsm.	Bränsle	Textilvaror	Lädervaror	
juni/juli 1920	270	294	375	385	363	375	415	341	271	285	664	471	311	366
» 1921	236	234	222	205	208	239	207	235	230	212	210	242	186	218
» 1922	190	179	174	148	156	197	153	191	183	157	140	216	133	164
» 1923	174	161	164	145	151	182	155	173	149	145	153	213	127	160
» 1924	171	158	158	141	144	174	144	170	138	146	136	227	126	149
» 1925	176	169	161	154	163	164	151	170	160	155	125	204	130	159
» 1926	172	157	150	140	150	155	138	160	146	144	118	189	120	143
» 1927	169	151	146	138	151	148	137	153	151	128	117	176	119	140
sept./okt. »	172	156	148	137	152	151	137	157	147	142	113	181	130	145
okt./nov. »	·	155	147	140	149	150	137	156	144	143	113	181	135	143
nov./dec. »	·	155	148	142	149	150	137	156	141	146	112	183	140	143
dec./jan. 1928	171	154	148	142	150	149	137	156	142	142	112	182	144	142

Tab. B. Levnadskostnader i Sverige, Norge och Danmark. Indextal för de särskilda huvudposterna (livsmedel, bostad, bränsle och lyse, kläder, skatter, övriga utgifter).

Tid	Sverige						Norge						Danmark					
	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.
juni/juli 1920	287	130	372	390	290	235	311	147	478	336	487	276	253	130	563	355	227	247
» 1921	231	155	264	270	372	225	290	161	366	292	732	344	239	141	401	242	526	203
» 1922	178	163	188	210	264	195	227	168	265	249	770	295	188	155	301	214	377	195
» 1923	158	163	185	196	211	188	213	173	242	230	738	262	192	160	282	236	329	207
» 1924	155	178	182	192	173	183	240	176	274	241	462	288	205	170	298	268	311	206
» 1925	168	186	177	191	162	181	261	179	243	257	502	272	213	178	252	275	346	203
» 1926	156	188	168	187	185	180	194	179	201	207	562	267	165	185	215	211	329	182
» 1927	148	198	176	180	184	179	172	181	185	173	606	252	157	189	201	192	255	182
sept./okt. »	154	198	171	181	184	180	174	181	176	172	477	244	156	189	194	196	255	183
dec./jan. 1928	152	198	168	182	184	179	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tab. C. Levnadskostnader. Internationell översikt.

Tid	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Polen	Storbritannien	Tyskland	Frankrike (Paris)	Belgien	Holland (Amsterdam)	Schweiz	Italien (Milano)	Förenta staterna	Kanada	Sydafrika	Australien
juni/juli 1920	270	302	262	·	·	252	·	341	453	219	·	441	217	200	179	153
» 1921	236	302	237	1110	·	219	·	307	379	208	216	494	180	166	162	149
» 1922	190	255	199	1109	·	184	·	302	366	187	·	488	167	156	135	139
» 1923	174	239	204	1087	·	169	·	334	419	173	·	491	170	157	131	148
» 1924	171	251	214	1125	124	170	124	366	492	173	·	518	169	153	133	146
» 1925	176	261	219	1168	148	173	138	390	505	179	168	596	174	155	134	150
» 1926	172	221	184	1152	184	170	141	485	579	171	162	650	175	157	131	157
» 1927	169	204	176	1162	205	166	148	525	785	167	160	586	173	155	132	150
sept./okt. »	172	199	176	1208	202	167	147	507	794	167	161	537	·	155	131	152
okt./nov. »	·	·	·	1215	—	169	150	·	804	·	161	536	·	156	132	·
nov./dec. »	·	·	·	1231	—	169	151	·	809	·	162	536	·	—	—	·
dec./jan. 1928	171	—	—	—	—	168	—	—	—	—	—	531	—	—	—	—

Anm. Tecknet . betyder, att uppgift saknas, — att uppgift väntas, men ännu ej inkommit.

Tidskriftsöversikt.

(December 1927.)

Allmänna sociala frågor.

DECKER, G. Zum Begriff der Wirtschaftsdemokratie (mit Berücksichtigung der amerikanischen Wirtschaftsdemokratischen Ideologie). Die Arbeit 1927, nr 12.

FEHLINGER, H. Internationella socialpolitiska utskott. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 49.

HISING, H. De industriella framstegen och folkhälsan. Arbetarskyddet 1927, nr 12.

HUSS, H. Bagerihygien. Sv. Hantverkstidning 1927, nr 22.

MACGREGOR, D. H. Rationalisation of industry. The Economic Journal dec. 1927.

MEISTER, O. Über Gefängnisarbeit. Arbeit und Beruf 1927, nr 22.

MORELLET, J. At what moment do the international labour conventions become applicable? International Labour Review dec. 1927.

NORDBORG, O. A. Internationella arbetsorganisationen och sjöfarten. [Föredrag.] Svensk Flagg 1927, nr 49.

NORDBORG, O. A. Internationella arbetsorganisationens arbete på sjöfartsområdet. [Föredrag.] Sv. Sjöfarts Tidning 1927, nr 48.

NÖRPEL, C. Die Idee des Kollektivismus. [Ref. av Sinzheimer: Grundzüge des Arbeitsrechts.] Die Arbeit 1927, nr 12.

RAMSAY, H. Den världsekonomiska konferensen i Genève. [Föredrag.] Ekonomiska Samfundets Tidskrift 1927, nr 11.

RAUECKER, B. Internationales Arbeitsamt und Völkerbund. Die Arbeit 1927, nr 12.

SEIDEL, R Psychologie im Dienste der Arbeitswissenschaft. Die Arbeit 1927, nr 12.

TEMPEL, B., v. D. De economische conferenties te Genève. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1927, nr 12.

H. W. Kritiska punkter vid kroppsarbetet. [Ur W. Ervig: Forschungen u. Fortschritte.] Industritidningen Norden 1927, nr 51.

Arbejdseffektivitet. Arbejdsgiveren (Danmark) 1927, nr 48.

Sverige.

HEIJKENSKJÖLD, G. Några synpunkter på de svenska städernas badfråga. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1927, nr 8.

LILIENBERG, A. Industriens produktionskostnader år 1926. Kommersiella Meddelanden 1927, nr 23/24.

ÅKERLUND, J. De nya badhustypernas uppbyggnad och formgivning. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1927, nr 8.

Åtgärder mot pantlånerörelsens sociala nackdelar. Stadsförbundet avstyrker kommunalisering. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1927, nr 8.

Amerikas förenta stater.

Effect of low income upon health. Monthly Labor Review nov. 1927.

An employer's view of high wages and industrial relations. Monthly Labor Review nov. 1927.

Fra jordbrukskrisen i De Forenede Stater. Ny Jord 1927, nr 4.

The National Bureau of Economic Research and its work. International Labour Review dec. 1927.

The problem of the unskilled laborer with a large family. Monthly Labor Review nov. 1927.

Danmark.

Lovforslag og Love af social Karakter i Rigsdagssamlingen 1927—28. Socialt Tidsskrift 1927, nr 12.

Italien.

Conditions in Italy. Industrial and Labour Information 12 dec. 1927.

Kina.

HURWICZ, E. Die Triebkräfte der chinesischen Arbeiterbewegung. I. Die Arbeit 1927, nr 12.

Spanien.

BÜTTEL, MINA. Das neue Korporationsgezetz in Spanien. Der Arbeitgeber 1927, nr 23.

Den fackliga fascismen i Spanien. Den nya korporationslagen. Industria 1927, nr 26.

Storbritannien.

CARLESON, C. N. Oron inom brittisk industri. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 51.

CLAY, H. Staten og den økonomiske Fordeling. [Övs. fr. Economic Journal.] Socialt Tidsskrift 1927, nr 11.

British women workers and protective legislation. Industrial and Labour Information 12 dec. 1927.

Den engelske kulgrubeindustri. Arbeidsgiveren (Norge) 1927, nr 22.

Expenditure on public social services. The Ministry of Labour Gazette 1927, nr 12.

Nya utvecklingslinjer i Englands kolindustri. Industria 1927, nr 25.

Tyskland.

NÖRPEL, C. Übersicht über die Entwicklung des Arbeitsrechts im Jahre 1927. Die Arbeit 1927, nr 12.

REINER, W. Blindenfürsorge in den deutschen Grosstädten. Reichsarbeitsblatt 1927, nr 34.

RUPRECHT, P. Der Arbeiterwechsel in der Industrie. Deutsche Arbeitgeber-Zeitung 1927, nr 52.

WEBER, F. A. Medizinalstatistische Betrachtungen, insbesondere auch über die Frage Tuberkulose und Industrialisierung im Freistaat Sachsen. Blätter für Wohlfahrtspflege 1927, nr 11.

Det arbeidende Tyskland. Nogen paralleller med Norge, paa grundlag av de sidste folketællinger. Norges Industri 1927, nr 45/46.

Arbetarskydd.

ADLER-HERZMARK, JENNY. Jahreshauptversammlung der Deutschen Gesellschaft für Gewerbehygiene in Hamburg. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1927, nr 11.

BAADER, E. W. Tätigkeitsbericht der Abteilung für Gewerbekrankheiten des Kaiserin Auguste-Viktoria-Krankenhauses in Berlin-Lichtenberg. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 11.

BENDER, A. Das künftige Arbeitschutzgesetz und die Selbstverwaltung. Technik und Wirtschaft 1927, nr 12.

BERTHEAU. Die Leitsätze der deutschen beleuchtungstechnischen Gesellschaft. Reichsarbeitsblatt 1927, nr 35.

BRAUER, F. Betriebsgefahren und Arbeiterschutz bei Anwendung der Gasschweissung. Reichsarbeitsblatt 1927, nr 35.

EIBEL. Das Metallspritzgussverfahren, die durch seine Anwendung für die Arbeiter sich ergebenden Gefahren und die Massnahmen zu ihrer Verhütung. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 11.

FÜRST, TH. Arbetarskydd och produktion. Sunt Förnuft 1927, nr 8.

GRANT, J. F. Efficient exhaust systems for lead melting pots in electrotyping plants. Industrial Hygiene Bulletin dec. 1927.

GÖTHERSTRÖM, R. Brandskydd inom industri och hantverk. Industritidningen Norden 1927, nr 50.

HAUCK, K. Schäden an dampfgeheizten Trockenzylindern. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 11.

KUHN, H. Die elektrische Beleuchtung laufender Bänder. Reichsarbeitsblatt 1927, nr 35.

LEYMANN. Berichtigung zu der Abhandlung über »Die Zerknalle beim Überdrücken von Teer, Teerölen und Pech mittelst Pressluft usw.» Zentraiblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 11.

MAYERS, M. R. Preventive medicine and industrial hygiene. Industrial Hygiene Bulletin dec. 1927.

SACHS, R. Mehr Unfälle als vor dem Kriege? Reichsarbei blatt 1927, nr 35.

SCHUDY. Die Fliess-sandgefahren beim Schachtbau. Reichsarbeitsblatt 1927, nr 35.

WEGENER, G. Künstliche Höhensonne, ihre Bedeutung für die Unfallverhütung in der Industrie und ihr Einfluss auf die Volksgesundheit. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1927, nr 12.

ÖDLUND, H. O. »Andra tider — andra seder». Arbetarskyddet 1927, nr 12.

Ö[DLUND], H. O. Vart har skyddet tagit vägen? Arbetarskyddet 1927, nr 12.

REF. Olycksfallsfrekvensen inom ståltrusten i Förenta Staterna nedbringad med 84 procent. Arbetarskyddet 1927, nr 12.

T. Einige Überlegungen betreffend Unfallverhütung. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1927, nr 11.

Chronic benzol poisoning among women. Monthly Labor Review nov. 1927.

Lead poisoning in an enameling plant. Monthly Labor Review nov. 1927.

Neuere Laboratoriumsversuche mit Kohlenstaub in England. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1927, nr 12.

Weight lifting and carrying by women in industry. The Ministry of Labour Gazette 1927, nr 12.

Vizualization of industrial hygiene by models. Industrial Hygiene Bulletin dec. 1927.

Amerikas förenta stater.

Accident experience of selected industries in 1925 and 1926. Monthly Labor Review nov. 1927.

Accident rates for the iron and steel industry, 1922 to 1926, by States. Monthly Labor Review nov. 1927.

Estland.

SONIN, J. Inspection du travail 1921—26. (Estnisk text.) Eesti Statistika 1927, nr 12.

Tyskland.

ADLER-HERZMARK, JENNY. Gewerbehygienisches aus Deutschland. Arbeit und Wirtschaft 1927, nr 23.

PFEIFFER, DORIS. Der Kinder- und Jugendschutz nach dem Entwurf des Arbeitsschutzgesetzes. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 127, s. 829.

Arbetslön.

Frågan om lagstadgade minimilöner. Svenska Arbetsgivareföreningen belyser frågan från svensk synpunkt. Industria 1927, nr 25.

Striden om arbetslönerna. Affärsvärlden 1927, nr 50.

Sverige.

UHLÉN, A. Kan lönereducering minska arbetslösheten? Fackföreningsrörelsen 1927, nr 48.

WIGFORSS, EVA. Arbetslöner år 1926. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 50.

Statistiska tokerier om arbetslönen. Industria 1927, nr 26.

Amerikas förenta stater.

GECK, L. H. A. Die neueste Lohnpolitik des Amerikanischen Gewerkschaftsbundes. Jahr-

bücher für Nationalökonomie und Statistik B. 127, s. 841.
Increase in union wage rates in 1927. Monthly Labor Review nov. 1927.

Nya Zeeland.
Child endowment in New Zealand. Monthly Labor Review nov. 1927.

Schweiz.
Arbeitslöhne verunfallter Arbeiter im Jahre 1926. Sozialstatistische Mitteilungen 1927, nr 11.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

BOSCH KEMPER, M. J., DE. De tegenwoordige stand van het conjunctuuronderzoek in verschillende landen. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1927, nr 12.
RAGER, F. Provision for prolonged unemployment in certain industrial states. International Labour Review dec. 1927.
»Den nya arbetslöshetens» karaktär. Industria 1927, nr 26.

Sverige.
NORDEN, I. Ett led i TAK:s [Tjänstemannaorganisationens Arbetslöshetskommitté] strävanden mot arbetslösheten. [Om utbildningskurser för kolonister.] Industritidningen Norden 1927, nr 49.
Kontantunderstöd åt arbetslösa. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1927, nr 8.

Amerikas förenta stater.
Labor's unemployment conference. Monthly Labor Review nov. 1927.

Danmark.
VEDEL-PETERSEN, K. Arbejdsløn og arbejdsløshed. Nationaløkonomisk Tidsskrift 1927, nr 6.
Ekstraordinær Tælling over Arbejdsløsheden den 24. September 1927. Arbejderen 3 dec. 1927.

Nederländerna.
LIER, TH., VAN. Arbeidsbemiddeling in de bouwbedrijven. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1927, nr 12.

Storbritannien.
AMMENTORP, V. Om oplæring af Invalider og disses Anbringelse i private og offentlige Erhverv i England og Wales. Socialt Tidsskrift 1927, nr 11.
Labour demands fair treatment for the unemployed. The Labour Magazine dec. 1927.
Poor law relief in relation to disallowance of unemployment benefit. The Ministry of Labour Gazette 1927, nr 12.
Provision of unemployment centres for juveniles. The Ministry of Labour Gazette 1927, nr 12.
Unemployment insurance in Great Britain. Opinions on the bill. Industrial and Labour Information 26 dec. 1927.

Tjeckoslovakien.
The unemployment problem in Czechoslovakia. Industrial and Labour Information 5 dec. 1927.

Tyskland.
KUNZE, K. Werbung und Nachrichtenwesen im Arbeitsamt. Arbeit und Beruf 1927, nr 23.
RAWICZ, E. Die Erhebung in der Krisenfürsorge vom 15. Juli 1927. Reichsarbeitsblatt 1927, nr 34.
WOLF, C. Die Ergebnisse der gewerblichen Betriebszählung vom 16. Juni 1925 vom Standpunkt des Arbeitsmarktes. Arbeit und Beruf 1927, nr 22.
WOLF, C. Was die Spruchausschussbeisitzer vom Gesetz über Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung wissen müssen. Arbeit und Beruf 1927, nr 23.
Die Verordnung über die Wartezeit für Arbeitslose vom 2. Dezember 1927. Gewerkschafts-Zeitung 1927, nr 52.

Arbetstid.

JENSEN, A. Arbejdstidsproblemet i Fortid og Nutid. [Föredrag.] Socialt Tidsskrift 1927, nr 12.

Sverige.
1 maj som lagfästad fridag. Landssekretariatets yttrande över generalpoststyrelsens förslag. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 50.

Amerikas förenta stater.
Die Achtstundenschicht in der amerikanischen Eisen- und Stahlindustrie. Gewerkschafts-Zeitung 1927, nr 51.

Finland.
Skall lantbrukets arbetstid regleras? Industritidningen 1927, nr 22.

Storbritannien.
MÜLLER, W. Das Arbeitszeit- und Lohnproblem im englischen Bergbau. Reichsarbeitsblatt 1927, nr 34.

Tyskland.
Die Dauer der Arbeitszeit in Deutschland Ende Oktober 1927. Gewerkschafts-Zeitung 1927, nr 51.
En lektion om förutsättningarna för arbetstidsförkortning. Industria 1927, nr 26.

Bostadsförhållanden.

Väggohyran och dess bekämpande i smärre lägenheter. Vår bostad 1927, nr 12.

Sverige.
Bostadskapital, byggnadsverksamhet och fastighetskris. Affärsvärlden 1927, nr 52.
Bostadsstatistiken bör förbättras. Landssekretariatets yttrande till 1926 års besparingssakkunniga. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 51.

Böra socialstyrelsens hyresräkningar återupprepas? Stadsförbundet yttrar sig i frågan. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1927, nr 8.
Egna hem i storstadshus. Hem i Sverige 1927, nr 10.
Lagbestämmelser om bostadsföreningar. Sveriges Fastighetsägaretidning 1927, nr 25.
Tomträtt, återköpsrätt eller full äganderätt? Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1927, nr 8.
Typhuset i modern gestalt. Hem i Sverige 1927, nr 10.

Amerikas förenta stater.

-M. En studie i amerikanskt bostadsbyggande. [A. Bugge: Amerikas små hjem.] Byggnadsvärlden 1927, nr 50.
Average construction cost of dwellings in various cities. Monthly Labor Review nov. 1927.
Hur man i U. S. A. söker lösa bostadsproblemet. [Ur »Das Reichsarbeitsblatt.»] Vår Bostad 1927, nr 12.

Danmark.

Beretning om Bolig- og Byggeforhold i København og paa Frederiksberg den 1. November 1927 samt om Lejeledigheden ved Oktober Flyttedag 1927. Statistisk Maanedsskrift 1927, nr 9/10.
Byggevirksomhed m. v. Efteraaret 1927. Statistiske Efterretninger 1927, nr 37.

Finland.

LAHERMA, J. Bostadsproblemen i Finland. [Föredrag.] Vår Bostad 1927, nr 12.

Tyskland.

HANSSON, S. Byggnadsgillesrörelsen i Tyskland. Vår Bostad 1927, nr 12.
HERMANN, G. Abbau der Wohungszwangswirtschaft. Deutsche Arbeitgeber-Zeitung 1927, nr 48.
Was wird aus dem Mieterschutz? Gewerkschafts-Zeitung 1927, nr 48.

Fattigvård och barnaskydd.

Sverige.

HELLICHIUS, N. Ersättning för vård av moder och barn. Tidskrift för Barnavård och Ungdomsskydd 1927, nr 6.
»De enskilda barnavårdsanstalterna och den nya tiden». Tidskrift för Barnavård och Ungdomsskydd 1927, nr 6.

Tyskland.

MALMSTEN, K. Tysklands ungdom. Tidskrift för Barnavård och Ungdomsskydd 1927, nr 6.
MULERT, MAGDALENE. Planvolle Zusammenarbeit. Aus dem Arbeitsgebiet des Vereins zum Schutz der Kinder vor Ausnutzung und Misshandlung E. V. Berliner Wohlfahrtsblatt 1927, nr 21.

Föreningsväsen.

KUMMER, F. The international federation of trade-unions. Monthly Labor Review nov. 1927.
Der fünfte Panamerikanische Gewerkschaftskongress. I. Gewerkschafts-Zeitung 1927, nr 50.

Amerikas Förenta Stater.

Report of executive council of American federation of labor, 1927. Monthly Labor Review nov. 1927.

Kina.

TSO, S. K. S. The unionization of labor in China. Monthly Labor Review nov. 1927.

Norge.

HANSSON, S. Norska landsorganisationens kongress. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 51.
LYSHOEL, J. H. Den norska fackföreningsrörelsens besvärligheter. Industria 1927, nr 25.
Brydninger i den norske Fagbevægelse. Arbejderen 10 dec. 1927.

Ryssland.

SCHWARZ, S. Den ryska fackföreningsrörelsens ekonomi. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 51.
Fackföreningsrörelse under sovjetdiktatur. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 48.

Storbritannien.

Membership, income, expenditure and funds of registered trade unions in 1926. The Ministry of Labour Gazette 1927, nr 12.

Tyskland.

FUCHS, J. Arbeitsrecht und Organisationsfreiheit. Blätter für Arbeitsrecht 1927, nr 25.
Moderna affärssynpunkter i fackföreningspolitiken. Industria 1927, nr 26.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

HÖIJER, E. Jordbruksbefolkningens antal och sammansättning. Landtmannen 1927, nr 50.

Norge.

BJØRLYKKE, K. O. Nydyrkningsproblemet. Ny Jord 1927, nr 4.
PAULSEN, G. H. Bureisingsproblemet. Ny Jord 1927, nr 4.

Tyskland.

HASSELQUIST, N. Jordfrågan i tyska riksdagen. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1927, nr 8.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

FEHLINGER, H. Strejkrättens lagliga reglering i olika länder. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 50.

Sverige.

Kollektivavtal och arbetsdomstolar. Regeringens

nya lagförslag överlämnade till lagrådet. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 50.
Sympatistriderna åter på tapeten. Industria 1927, nr 25.

Finland.

Statsmakten och arbetskonflikterna. Industritidningen 1927, nr 23.

Tjeckoslovakien.

A. J. Sociala strider i Tjeckoslovakien. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 49.

Tyskland.

Stand des Tarifvertragswesens am 1. Januar 1926. Gewerkschafts-Zeitung 1927, nr 50.

Kooperation.

ÖRNE, A. Kooperationens ändamål. Kooperatören 1927, nr 19/20.

Estland.

TOOMAN, A. Sociétés de consommation en 1926. (Estnisk text.) Eesti Statistika 1927, nr 12.

Frankrike.

RAMADIER, P. The law relating to co-operative societies. III. France. International Co-operative Bulletin 1927, nr 12.

Nederländerna.

DYKSTRA, W. Kooperationen i Holland. Kooperatören 1927, nr 21/22.
GOEDHART, J. D. C. The law relating to co-operative societies. IV. Holland. International Co-operative Bulletin 1927, nr 12.

Storbritannien.

HALL, F. Utvecklingstendenser inom brittisk kooperation. Kooperatören 1927, nr 19/20.

Tyskland.

ODHE, T. Ett halvsekel Raiffeisen. Kooperatören 1927, nr 21/22.

Levnadskostnader.

RIEDENAUER. Bedarfsdeckung im Haushalt. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 127, s. 754.

Sverige.

HEYMAN, H. Kosthåll och levnadsstandard. Kooperatören 1927, nr 21/22.
Köpmannaförbundet och ekonomiska världskonferensen. Kooperatören 1927, nr 19/20.

Tyskland.

HEINIG, K. Die Teuerungsziffer der Lebenshaltung. Gewerkschafts-Zeitung 1927, nr 50.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

JONASSON, O. Vikten av varukännedom samt något om sättet att tillvinna sig densamma. Tidskrift för Praktiska Ungdomsskolor 1927, nr 8.
Die Notwendigkeit der Berufsberatung. Wirtschaftsberichte des Schweizerischen Handelsamtsblattes 1927, nr 23.

Danmark.

Arbejdsgiverforeningen og Industriraadet om Lærlingelovforslaget. Arbejdsgiveren 1927, nr 51.
Från yrkesskolarbetet i Danmark. Tidskrift för Praktiska Ungdomsskolor 1927, nr 8.

Finland.

FREDRIKSSON, N. Erfarenheter angående lärlingslagens verkningar i Finland. Sv. Hantverkstidning 1927, nr 22.

Norge.

Från yrkesskolarbetet i Norge. Tidskrift för Praktiska Ungdomsskolor 1927, nr 8.

Tyskland.

HESSLER, O. Mitarbeit der Gewerkschaften in den Berufsschulen. Die Arbeit 1927, nr 12.
INHOVEN, W. Das Problem der Berufsausbildung schwachsinniger Jugendlichen. Arbeit und Beruf 1927, nr 23.
JACOBY-OSKE, EDITH. Hauswirtschaft als Beruf und Berufsausbildungsgesetz. Arbeit und Beruf 1927, nr 22.
KNOFF, P. Die Schule im Dienste der Berufserziehung und Berufsberatung. Arbeit und Beruf 1927, nr 23.
KUNZE, K. Land und Stadt im Berufsausbildungsgesetz. Arbeit und Beruf 1927, nr 22.
MARQUARDT, F. Die Berufsberatung erwerbsbehinderter und fürsorgebedürftiger Jugendlicher und das Arbeitslosenversicherungsgesetz. Berliner Wohlfahrtsblatt 1927, nr 20.

Nykterhetsfrågan.

R[OSENBER]G, E. Danmarks och Sveriges alkoholutgifter. Tidskrift för Systembolagen 1927, nr 11.

Sverige.

AHLSTRÖM, E. Samarbetet mellan systembolagen och nykterhetsnämnderna, särskilt med hänsyn till förhållandena i Norrland. [Ur ett föredrag.] Tidskrift för Systembolagen 1927, nr 11.
G[AH]N, H. Preliminärsiffrorna för de tre första kvartalen år 1927. Tidskrift för Systembolagen 1927, nr 11.
PETRÉN, A. Om nykterhetsnämndernas arbetssätt. Tidskrift för Nykterhetsnämnderna 1927, nr 6.
Restaurangerna och utskänkningsvinsten. Kontrollstyrelsen hemställer om utredning. Tidskrift för Systembolagen 1927, nr 11.

Socialförsäkring.

EISEN, A. Från en studieresa till Förenta staterna. Arbetarskyddet 1927, nr 12.

SIDVALL, S. Olycksfallsförsäkringen och pensionsförsäkringen. Arbetarskyddet 1927, nr 12.
TIXIER, A. Sickness insurance at the international labour conference. International Labour Review dec. 1927.
Arbetsgivares och självständiga företagares försäkring enligt utländska olycksfallslagar. Arbetarskyddet 1927, nr 12.

Sverige.

BRATT, P. Den frivilliga pensionsförsäkringen efter omläggningen. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1927, nr 10.
J[ERNEMA]N, T. Hur pensionsavgifterna registreras. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1927, nr 10.
SIDVALL, S. Olycksfallsförsäkringen och pensionsförsäkringen. Arbetarskyddet 1927, nr 12.
Angreppen mot pensionsförsäkringsfonden. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1927, nr 10.
Förslag till lag om frivillig tjänstepensionering. Assurans 1927, nr 24.
Rätten att uppbära pension för anstaltsvårdade. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1927, nr 10.

Belgien.

Old-age pensions in Belgium. Industrial and Labour Information 19 dec. 1927.

Danmark.

Amendment of Danish social insurance legislation. Industrial and Labour Information 19 dec. 1927.

Finland.

Olycksfallsförsäkringen. Industritidningen 1927, nr 22.

Frankrike.

Et fransk Socialforsikringsforslag. Arbejdsgiveren (Danmark) 1927, nr 51.

Italien.

Compulsory tuberculosis insurance in Italy. Industrial and Labour Information 26 dec. 1927.

Lettland.

Compulsory accident insurance act in Latvia. Industrial and Labour Information 19 dec. 1927.

Storbritannien.

Socialförsäkring och pauperism. Industria 1927, nr 26.

Tjeckoslovakien.

Social insurance in Czechoslovakia. Industrial and Labour Information 26 dec. 1927.

Tyskland.

BACKHAUS, H. Die Sozialversicherung im Jahre 1927. Arbeiterrecht u. Arbeiterversicherung (Beilage der Gewerkschafts-Zeitung) 1927, nr 12.
Social insurance in Germany. [The accumulated funds.] Industrial and Labour Information 26 dec. 1927.

Ungern.

Social insurance reforms in Hungary. Industrial and Labour Information 19 dec. 1927.

Österrike.

Social insurance for Austrian agricultural workers. Industrial and Labour Information 19 dec. 1927.

Ut- och invandring.

Amerikas förenta stater.

United States migration in 1926—1927. Monthly Record of Migration dec. 1927.

Frankrike.

ICHOK, G. Le problème des immigrés malades. Journal de la Société de Statistique de Paris 1927, nr 12.

Polen.

Polish decree on emigration. Monthly Record of Migration dec. 1927.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 december 1927—10 januari 1928 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
483.	Transumt av Kungl. Maj:ts cirkulär till samtliga länsstyrelser ang. fastställande av ersättningsbelopp för vård å vissa sjuk- och fattigvårdsanstalter m. m. . .	22 dec.
484.	K. Maj:ts kung. ang. kontroll i vissa fall över enskild vård av sinnessjuka, sinnesslöa och fallandesjuka	9 »
487.	K. Maj:ts kung. om ändrad lydelse av 9 och 12 §§ i kung. den 11 november 1927 (nr 411) med vissa föreskrifter i anledning av lagen om utlännings rätt att här i riket vistas	30 »
489.	K. Maj:ts kung. ang. anordnande av den i 34 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda, på frivilliga avgifter grundade försäkringen	22 »

Arbetsmarknaden under januari månad 1928.

Arbetsmarknadens allmänna läge undergick som vanligt en försämring under januari månad, vilket återspeglas i en ökning av siffran för antalet arbetsansökningar vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna från 243 till 279 på varje hundratal lediga platser. I jämförelse med fjolårssiffrorna kunde emellertid en förbättring för landet i dess helhet konstateras. Månadsstatistiken utvisar (se sid. 145), att antalet arbetssökande personer under månaden stigit ganska avsevärt. Anledningen härtill är huvudsakligen att söka i den åtstramning av arbetsmarknaden, som alltid brukar vara kännetecknande för årets första månader. Samtidigt rapporteras emellertid en ökning av antalet lediga och tillsatta platser. Tillströmningen av arbets- och hjälpsökande framtvingade likväl en utvidgning av de offentliga nödhjälpsarbetena. Sålunda visade arbetslöshetskommissionens rapport beträffande läget vid redovisningsmånadens slut, att siffran för antalet statliga nödhjälpsarbetare översteg motsvarande siffra vid årsskiftet med ej mindre än 1 500 man.

Allmänna konflikter hava under månaden varit rådande inom olika industrier: lockout från månadens början vid pappersmassefabrikerna och de gruvor, som tillhöra järnbruksförbundet och mellansvenska gruvförbundet, samt vid månadens slut jämväl vid sågverken; den 23 januari utbröt strejk vid Kiruna och Malmbergets malmfält samt vid Exportfältet och A.-B. Expressdynamit i Grängesberg. Givetvis hava dessa förhållanden i icke ringa mån bidragit till åtstramningen av arbetsmarknadsläget.

Till jordbruket har liksom under föregående månad efterfrågan på arbetskraft i det stora hela varit ringa, ehuru på sina håll tillfällighetsarbete stått till buds. Från flertalet platser rapporterades alltjämt underskott å kvinnlig mjölkningsduglig personal. Skogsarbetet pågick i normal omfattning inom de stora avverkningsdistrikten och bondeskogarna, och efterfrågan å arbetskraft var på vissa orter synnerligen livlig.

Inom gruppen industri och hantverk har byggnadsverksamheten helt naturligt på grund av årstiden att uppvisa det största antalet arbetssökande, men även om man tar hänsyn till säsongföreteelserna, måste stegringen av ansökningssiffrorna för hithörande yrkesgrupper betecknas som synnerligen anmärkningsvärd. Ställningen inom de bohuslänska stenindustridistrikten angavs vara bättre än vid motsvarande tid förra året, och på de flesta platser torde arbetas för full drift. Den mekaniska verkstadsindustrien förfogade alltjämt över ledig arbetskraft, men denna utgjordes dock huvudsakligen av okvalificerad sådan. Inom varvsindustrien gjorde sig behovet av yrkesutbildade fackmän alltjämt gällande, och bristen å dugliga grovplåtslagare, nitare och diktare var kännbar. Enligt riksvakanslistan efterfrågades därutöver arbetskraft med olikartad specialkompetens inom den

mekaniska branschen. För övriga yrkesgrupper inom industri och hantverk undergick icke läget någon nämnvärd förskjutning, om man bortser från de rubbningar, som givetvis måste medfölja den rådande konfliktsituationen.

Av de till handel och samfärdsel hänförliga kategorierna var sökandefrekvensen störst beträffande butiks- och magasinspersonal, men även transportarbetarna fingo vidkännas minskade arbetstillfällen; särskilt gällde detta chaufförer.

Vad sjöfartsnäringen beträffar, var tillgången på hyror mindre än såväl sistlidne december som motsvarande tid i fjol, delvis beroende på en något större vinteruppläggning än vanligt, vadan alltså antalet arbetssökande ökats. De för månaden karakteristiska nyårsmönstringarna medförde en del omsättning av personal.

Inom busligt arbete var efterfrågan på skickliga ensamjungfrur livlig, under det att överskott fanns å yngre sökande.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under januari samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1902—1912	182	150	119	104	106	119	118	101	93	104	141	134
1913—1922	196	203	171	148	134	138	129	123	115	127	174	187
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243
1928	*279*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:												
1925	206	148	120	96	92	91	94	113	122	129	186	220
1926	189	152	112	101	106	95	96	107	126	138	211	244
1927	205	155	114	101	96	81	77	104	106	111	164	191
1928	*178*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:												
1925	316	289	243	196	180	176	186	177	168	197	263	227
1926	290	273	223	189	177	185	184	171	172	210	289	272
1927	310	287	250	202	192	184	179	168	161	208	265	251
1928	*300*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·8	14·1
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5
1926	15·7	14·8	14·7	12·8	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1
1927	*16·3*	*15·6*	*14·1*	*12·3*	*9·9*	*9·4*	*8·3*	*7·9*	*8·4*	*10·4*	*12·8*	*18·6*

Arbetslöshetens utbredning inom olika fack framgår närmare av tabellen å sid. 150.

Arbetstillgången under fjärde kvartalet 1927

enligt uppgifter från industriidkare m. fl.

Följande översikt över arbetstillgång m. m. inom olika yrken och näringar under fjärde kvartalet år 1927 är, liksom föregående redogörelser av samma slag, till huvudsaklig del grundad på uppgifter, som å särskilda frågeformulär inhämtats från arbetsgivare inom olika näringsgrenar. Frågeformulären ha till största delen insamlats genom socialstyrelsens ombud i orterna. Av ombuden, vilka för närvarande uppgå till ett antal av 47, äro 20 föreståndare för arbetsförmedlingskontor, tillhörande Sveriges offentliga arbetsförmedling. Direkt av socialstyrelsen ha dylika uppgifter insamlats från arbetsgivare i Stockholm med närmaste omnejd ävensom från sådana större arbetsgivare i landsorten, som i regel sysselsätta minst 200 arbetare.

För ifrågavarande kvartal ha besvarade formulär inkommit från 2 000 arbetsgivare med 265 924 arbetare inom industri och hantverk samt transportarbete, vartill kommer ett mindre antal uppgiftslämnare från jordbruk och andra näringsgrenar. En bearbetning av de inkomna svaren har givit vid handen, att arbetstillgången under fjärde kvartalet 1927, i jämförelse med samma kvartal föregående år, ansågs:

såsom *bättre* av 395 arbetsgivare med 66 163 arbetare (25 %),
såsom *oförändrad* av 1 252 arbetsgivare med 161 158 arbetare (61 %) och
såsom *sämre* av 353 arbetsgivare med 38 603 arbetare (14 %).

Av de redovisade arbetarna ha 43 % varit anställda hos arbetsgivare, vilka angivit arbetstillgången såsom mer än medelgod, medan 36 % haft medelgod och 21 % mindre än medelgod arbetstillgång. Motsvarande siffror för närmast föregående kvartal voro resp. 44, 37 och 19 samt för fjärde kvartalet 1926 resp. 39, 34 och 27.

Arbetstillgångens växlingar under den senaste tioårsperioden framgå av nedanstående tablå, i vilken mycket god arbetstillgång motsvarar poängsiffran 5 och siffrorna 4, 3, 2 och 1 i tur och ordning beteckna god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång.[1]

Kvartal	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
I	3·88	3·23	2·71	3·76	1·80	2·12	2·96	3·03	2·91	3·01	3·04
II	3·74	3·38	3·06	3·83	1·87	2·62	3·19	3·12	3·11	3·09	3·25
III	3·65	3·42	3·29	3·27	2·11	2·89	3·24	3·04	3·07	3·06	3·24
IV	3·50	3·14	3·48	2·34	2·14	2·87	3·17	2·98	3·08	3·07	3·21
Medeltal	**3·69**	**3·29**	**3·14**	**3·30**	**1·98**	**2·63**	**3·14**	**3·04**	**3·04**	**3·06**	**3·19**

Konjunktursiffran för rapportkvartalet angiver arbetstillgången för hela den berörda industrien såsom över medelgod. I jämförelse med föregående

[1] Se Soc. Medd. årg. 1925, sid. 880 ff.

kvartal är läget i det stora hela oförändrat, vilket tyder på att konjunkturkurvans stabilisering nästan upphävt den under oktoberkvartalet inträdande säsongförsämringen. I förhållande till 1926 års siffror för fjärde kvartalet kan en bestämd ökning av arbetstillgången sålunda konstateras. Jämför man konjunktursiffran för år 1927 med tidigare årsmedeltal, befinnes arbetstillgången inom det industriella näringslivet icke hava varit så tillfredsställande sedan högkonjunkturåret 1920, och mycket tyder på att industriens arbetarantal närmar sig nämnda års maximisiffra, som uppgick till 417 000 man. Följer man utvecklingsgången hos siffrorna å texttabellen å föregående sida, finner man — med vederbörlig hänsyn till de årliga säsongvariationer, som även det industriella livet är underkastat — att efter det brådstörtade fallet i konjunkturkurvan vid slutet av år 1920 industrien successivt återhämtat sig fram till år 1923, varefter en nedgående tendens åter gjorde sig gällande, för att sedan efterföljas av en förbättring, som under 1927 i många fall nådde upp till utgångsläget år 1920. I den mån den efter årsskiftet inträdda konfliktsituationen å arbetsmarknaden icke till följd av omfång och varaktighet kommer att få allt för svåra konsekvenser för svenskt näringsliv, synes konjunkturutvecklingen för den närmaste framtiden tyda på gynnsam arbetstillgång inom industrien.

De i detta sammanhang offentliggjorda konjunktursiffrorna återspegla emellertid endast den ena faktorn på arbetsmarknaden, nämligen tillgången å arbete. Frågan om arbetstillgångens storlek i förhållande till utbudet av arbetskraft får emellertid icke sin belysning ur detta material. För att åskådliggöra relationen mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft meddelas här följande siffror ur de månatliga redogörelserna för den offentliga arbetsförmedlingens verksamhet.

På 100 *lediga platser* kommo å arbetsförmedlingskontoren i genomsnitt följande antal *ansökningar om arbete:*

	4:e kvartalet 1927			3:e kvartalet 1927			4:e kvartalet 1926		
	dec.	nov.	okt.	sept.	aug.	juli	dec.	nov.	okt.
Jordbruk och skogshushållning	191	164	111	106	104	77	244	211	138
Övriga näringsgrenar	251	265	208	161	168	179	272	289	210
Samtliga »	**243**	**242**	**170**	**143**	**148**	**150**	**268**	**273**	**186**

Konjunkturutvecklingen inom industrien återspeglas i arbetsförmedlingens relationstal, vilka under loppet av år 1927 kommit att understiga 1926 års siffror. Särskilt under fjärde kvartalet har denna företeelse gjort sig tydligt gällande. Såsom framgår av den i detta häfte publicerade redogörelsen för de offentliga arbetsförmedlingsanstalternas verksamhet under fjolåret, ha kontoren haft större omsättning å arbetskraft, och även om tidigare dolda reserver av arbetslösa strömmat till, delvis under inflytande av lokalt företagna omläggningar och utvidgningar av arbetslöshetshjälpen, har livaktigheten å arbetsmarknaden ökat. Att jordbrukets behov av mera arbetskraft därvid starkast gjort sig gällande är ett gammalt tecken på stigande konjunkturer, då det visar, att jordbruket självt uppnått ett relativt gynnsam-

mare ekonomiskt läge och att samtidigt konkurrensen med industrien om arbetskraften blivit skärpt.

Med ledning av tabellen å sid. 86—87, som utgör en sammanfattning av de lämnade uppgifterna från arbetsgivare inom industri och hantverk, har dessutom utarbetats följande översikt över arbetstillgången inom vissa större näringsgrupper:

	Konjunktursiffror				
	4:e kvart. 1927	3:e kvart. 1927	2:a kvart. 1927	1:a kvart. 1927	4:e kvart. 1926
Malmbrytning och metallindustri	3·15	3·02	3·12	2·91	2·89
Jord- och stenindustri	2·42	2·94	3·11	2·99	2·68
Trävaruindustri	3·15	3·43	3·45	2·77	3·09
Pappers- och grafisk industri	3·53	3·47	3·52	3·37	3·51
Livsmedelsindustri	3·40	3·36	3·28	3·17	3·27
Textil- och beklädnadsindustri	3·39	3·43	3·27	3·12	3·14
Läder-, hår- och gummivaruindustri	3·43	3·10	3·08	3·07	3·19
Kemisk-teknisk industri	3·15	3·23	3·20	3·19	3·19

Konjunktursiffrorna för industriens specialbranscher återfinnas i den efterföljande huvudtabellen.[1]

En granskning av förskjutningarna i arbetstillgången inom det industriella näringslivets olika grenar giver vid handen, att mellan åren 1926 och 1927 en förbättring för samtliga här redovisade grupper har ägt rum. Enda undantaget torde vara pappers- och trämasseindustrien, där en ur räntabilitetssynpunkt något vikande tendens kunnat konstateras. I jämförelse med tredje kvartalet 1927 har jord- och stenindustrien uppvisat sin vid denna tid av året sedvanliga nedgång — vilken av en tillfällighet pressat ned siffran under 1926 års tal —, träindustrien har likaledes minskat sin sysselsättning mot säsongens slut, medan däremot grupperna malmbrytning och metallindustri samt läder-, hår- och gummivaruindustri rapporterat ökad arbetstillgång.

Gruppen *malmbrytning och metallindustri* hade i det stora hela ökat sin arbetstillgång, men vissa avvikelser rapporterades beträffande olika branscher. Sålunda hade vid vissa mellansvenska gruvor en nedgång kunnat konstateras, men konjunkturläget inom gruvindustrien i dess helhet var avsevärt bättre än året förut. Järnmalmsexporten slog sålunda alla tidigare rekord. Malmförädlingsverken hade någon ökning av arbetstillgången under kvartalet, men produktionssiffrorna för året voro mycket låga. Inom järn- och stålmanufakturen syntes ej heller någon ökad omsättning kunna inregistreras. Avsevärt gynnsammare var läget vid de mekaniska verkstäderna, som hade ökat behov av yrkesskicklig arbetskraft, vilket i en del fall icke kunde tillgodoses. Den elektromekaniska industrien rapporterade den rikligaste arbetstillgången inom hela gruppen, och skeppsvarven hade likaså förmånliga siffror, även om en fullt naturlig avmatt-

[1] Motsvarande siffror för tiden tredje kvartalet 1915—tredje kvartalet 1925 återgivas i Soc. Medd. årg. 1925, sid. 882—885, varefter de för de följande kvartalen funnas införda i den fortlöpande kvartalsstatistiken över arbetstillgången.

	Näringsgrenar	Hela antalet		Tillgång å arbete										Konjunkturssiffra
				Mycket god		God		Medelgod		Mindre god		Dålig		
		Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	
	Malmbrytn. o. metallind.													
1	Malmgruvor	43	7 702	—	—	6	1 696	17	5 002	2	95	18	909	2·97
2	Malmförädlingsverk	56	22 171	3	5 163	8	4 134	11	2 167	13	5 455	21	5 252	2·93
3	Järn- och stålmanufaktur	69	7 683	—	—	12	1 328	28	3 770	17	1 800	12	785	2·73
4	Mekaniska verkstäder	231	32 886	7	1 396	64	13 838	83	10 746	51	4 832	26	2 074	3·23
5	Skeppsvarv	17	7 049	—	—	5	3 331	5	3 104	2	128	5	486	3·32
6	Elektromekanisk industri	20	7 639	—	—	9	6 126	7	1 384	2	94	2	35	3·78
7	Annan metallindustri	44	3 351	4	226	14	1 298	16	1 252	6	421	4	154	3·30
	Jord- och stenindustri													
8	Kolgruvor	7	1 950	—	—	1	40	1	316	2	442	3	1 152	1·61
9	Torvindustri	17	335	—	—	2	12	5	234	7	69	3	20	2·71
10	Stenbrott o. -huggerier	47	7 644	1	74	9	592	16	3 070	14	1 168	7	2 740	2·23
11	Kakel- o. porslinsind.	14	2 318	—	—	1	215	3	850	6	1 155	4	98	2·51
12	Tegelbruk	69	2 064	—	—	10	1 054	16	387	22	406	21	217	3·10
13	Glasbruk	22	2 823	—	—	4	278	8	1 776	8	626	2	143	2·78
14	Cementfabriker, kalkbruk	32	3 021	1	48	4	203	9	1 030	12	1 666	6	74	2·50
	Trävaruindustri													
15	Sågverk	171	20 712	2	303	36	6 580	76	9 272	39	4 021	18	536	3·10
16	Snickeri- o. möbelfabr.	118	5 854	9	290	49	2 746	34	1 729	19	721	7	368	3·32
17	Annan trävarufabrikation	12	482	1	59	2	111	6	218	2	69	1	25	3·23
	Pappers- o. grafisk ind.													
18	Trämassefabriker	65	15 531	2	1 602	27	6 682	18	4 156	14	2 542	4	549	3·40
19	Pappersbruk	36	9 497	2	1 611	15	4 217	11	2 238	6	749	2	682	3·56
20	Bokbinderier m. m.	38	2 972	4	436	16	1 516	12	788	6	232	—	—	3·73
21	Boktryckerier o. graf. anst.	78	5 409	7	392	40	3 175	28	1 709	3	133	—	—	3·71
	Livsmedelsindustri													
22	Kvarnindustri	19	1 123	1	157	8	452	7	310	3	204	—	—	3·50
23	Bagerier	37	2 145	—	—	15	1 244	12	555	7	231	3	115	3·37
24	Sockerindustri	24	3 117	1	151	6	1 303	12	1 421	3	142	2	100	3·41
25	Choklad- o. konfektfabr.	22	2 948	—	—	10	1 650	10	834	2	464	—	—	3·40
26	Bryggerier och bränn erier	60	3 445	—	—	17	934	30	1 999	12	482	1	30	3·11
27	Tobaksfabriker	11	2 574	1	164	3	713	6	1 561	1	136	—	—	3·35
28	Annan livsmedelsindustri	47	2 309	2	143	28	1 633	14	510	3	23	—	—	3·82
	Textil- o. beklädnadsind.													
29	Bomullsindustri	39	14 687	2	624	15	3 488	16	9 134	5	624	1	817	3·17
30	Jute- och linneindustri	10	3 089	—	—	4	1 361	5	1 659	—	—	1	69	3·40
31	Ylleindustri	47	7 722	1	153	27	4 801	13	1 755	5	963	1	50	3·52
32	Trikåfabriker	27	4 814	4	234	16	4 214	6	280	1	86	—	—	3·95
33	Skrädderi- o. sömnadsyrket	55	6 355	4	556	20	2 788	24	1 885	5	1 051	2	75	3·42
34	Annan hithör. industri	64	4 533	2	96	27	1 942	18	1 554	14	872	3	69	3·25
	Läder-, hår- o. gummiind.													
35	Garverier o. läderfabriker	17	1 075	2	52	9	772	5	216	1	35	—	—	3·78
36	Skofabriker	51	6 916	3	227	32	4 184	12	1 557	3	393	1	555	3·45
37	Gummivarufabriker	5	3 698	—	—	3	1 272	2	2 426	—	—	—	—	3·34
38	Annan hithör. industri	23	1 000	3	69	10	469	3	56	5	396	2	10	3·19
	Kemisk-teknisk industri													
39	Ljus-, tvål- o. oljefabriker	28	1 247	—	—	11	448	14	701	3	98	—	—	3·28
40	Konstgödningsfabriker	7	739	—	—	5	572	1	89	1	78	—	—	3·67
41	Tändsticksfabriker	9	5 458	—	—	—	—	8	5 361	1	97	—	—	2·98
42	Annan hithör. industri	29	3 171	—	—	14	1 318	12	1 379	3	474	—	—	3·27
43	**Byggnadsverksamhet**	63	2 779	1	7	9	658	26	1 547	16	361	11	206	2·96
44	**Kraft-, belysn.- o. vattenv.**	39	4 898	—	—	12	1 362	11	1 027	10	1 865	6	644	2·63
45	**Handel och varulager**	36	2 221	2	674	15	462	14	949	2	81	3	55	3·73
46	**Land- och sjötransport**	25	4 768	5	967	9	971	11	2 830	—	—	—	—	3·61
47	*Summa* 4:e kv. 1927	**2 000**	**265 924**	**77**	**15 874**	**659**	**98 183**	**702**	**96 793**	**359**	**35 980**	**203**	**19 094**	**3·21**
48	» 3:e » »	2 041	277 086	92	11 522	735	110349	734	103392	316	36 520	164	15 303	3·24
49	» 2:a » »	1 973	271 566	72	10 358	666	111259	781	98 237	326	38 935	128	12 777	3·25
50	» 1:a » »	2 033	259 393	50	6 672	532	85 808	768	94 927	471	53 932	212	18 054	3·04
51	» 4:e » 1926	2 048	258 406	60	8 016	615	92 517	661	88 008	446	49 701	266	20 164	3·07

Arbetstillgången i jämförelse med näst föregående kvartal						Arbetstillgången i jämförelse med samma kvartal föregående år						Tillgång å arbetskraft						
Bättre		Oförändrad		Sämre		Bättre		Oförändrad		Sämre		Brist		Normal tillgång		Överflöd		
Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	
2	112	32	3 943	9	3 647	8	3 517	27	3 826	8	359	—	—	11	1 122	32	6 580	1
11	7 365	35	12 069	10	2 737	10	6 074	30	10 818	16	5 279	—	—	20	4 639	36	17 532	2
5	329	44	6 203	20	1 151	11	1 025	35	4 623	23	2 035	—	—	38	2 583	31	5 100	3
27	6 289	146	21 162	58	5 435	52	12 528	126	13 061	53	7 297	6	1 653	150	21 368	75	9 865	4
2	1 459	11	2 724	4	2 866	2	340	13	3 977	2	2 732	—	—	12	6 316	5	733	5
5	917	10	6 538	5	184	6	3 903	9	3 629	5	107	—	—	14	6 609	6	1 030	6
14	1 230	25	1 872	5	249	12	789	26	2 254	6	308	—	—	32	2 209	12	1 142	7
—	—	5	1 479	2	471	1	40	1	287	5	1 623	—	—	3	767	4	1 183	8
—	—	7	252	10	83	2	140	8	160	7	35	—	—	10	262	7	73	9
—	—	25	1 938	22	5 706	8	1 358	29	5 969	10	317	—	—	35	6 698	12	946	10
—	—	8	1 342	6	976	1	215	9	1 149	4	954	—	—	7	666	7	1 652	11
1	17	23	1 224	45	823	12	261	42	1 618	15	185	—	—	28	608	41	1 456	12
3	407	12	1 831	7	585	2	142	14	2 197	6	484	—	—	13	1 143	9	1 680	13
2	97	9	960	21	1 964	4	152	17	1 761	11	1 108	—	—	13	915	19	2 106	14
13	1 597	88	12 726	70	6 389	21	2 036	128	17 327	22	1 349	—	—	91	11 257	80	9 455	15
28	1 030	62	3 649	28	1 175	33	1 401	57	3 169	28	1 284	3	77	92	4 241	23	1 536	16
4	140	6	294	2	48	4	100	8	382	—	—	—	—	8	369	4	113	17
2	1 280	43	10 251	20	4 000	11	3 481	41	10 571	13	1 479	—	—	32	8 380	33	7 151	18
4	1 386	27	7 253	5	858	3	1 272	26	7 250	7	975	—	—	20	4 541	16	4 956	19
10	1 104	21	1 617	7	251	11	1 152	22	1 525	5	295	1	48	29	2 491	8	433	20
27	2 048	50	3 331	1	30	8	388	65	4 250	5	771	2	61	61	4 703	15	645	21
6	404	13	719	—	—	3	366	16	757	—	—	—	—	9	363	10	760	22
5	403	21	1 263	11	479	6	267	23	1 465	8	413	—	—	25	1 627	12	518	23
14	1 439	5	1 390	5	288	16	1 239	7	1 812	1	66	—	—	3	182	21	2 935	24
5	660	17	2 288	—	—	5	507	15	2 307	2	134	1	190	15	2 328	6	430	25
3	173	34	2 321	23	951	2	88	48	2 756	10	601	1	19	39	2 082	20	1 344	26
1	122	9	2 435	1	17	1	164	9	2 393	1	17	—	—	9	2 336	2	238	27
12	777	31	1 429	4	103	6	249	35	1 804	6	256	—	—	33	1 414	14	895	28
2	288	33	13 906	4	493	10	4 049	25	9 194	4	1 444	—	—	32	12 826	7	1 861	29
3	744	5	1 896	2	449	5	1 680	4	1 340	1	69	—	—	6	2 078	4	1 011	30
13	2 297	31	4 562	3	863	14	3 812	30	3 515	3	395	—	—	36	6 513	11	1 209	31
11	749	15	3 979	1	86	12	3 485	14	1 273	1	56	—	—	23	4 167	4	647	32
15	1 280	31	4 170	9	905	14	1 442	31	3 168	10	1 745	—	—	45	5 734	10	621	33
8	389	48	3 645	8	499	9	1 079	50	3 142	5	312	2	75	53	3 882	9	576	34
5	214	12	861	—	—	5	317	10	707	2	51	—	—	11	562	6	513	35
20	2 878	29	3 938	2	100	23	3 455	25	3 236	3	225	2	258	40	5 157	9	1 501	36
—	—	4	3 696	1	2	1	477	3	3 219	1	2	1	463	3	1 286	1	1 949	37
6	207	16	683	1	110	2	85	19	695	2	220	1	37	19	658	3	305	38
3	64	24	1 106	1	77	2	111	26	1 136	—	—	—	—	14	703	14	544	39
1	28	4	544	2	167	1	28	5	633	1	78	—	—	6	641	1	98	40
—	—	9	5 458	—	—	—	—	8	5 361	1	97	—	—	1	1 437	8	4 021	41
2	76	23	2 659	4	436	3	209	24	2 707	2	255	—	—	16	1 374	13	1 797	42
6	233	19	1 200	38	1 346	13	465	30	1 638	20	676	—	—	38	1 512	25	1 267	43
1	394	23	2 157	15	2 347	5	820	22	2 047	12	2 031	—	—	11	839	28	4 059	44
16	1 002	18	1 031	2	188	4	52	29	1 977	3	192	—	—	17	881	19	1 340	45
8	910	11	3 193	6	665	11	1 403	11	3 073	3	292	—	—	20	3 972	5	796	46
326	**42 538**	**1 174**	**173 187**	**500**	**50 199**	**395**	**66 163**	**1 252**	**161 158**	**353**	**38 603**	**20**	**2 881**	**1 243**	**156 441**	**737**	**106 602**	47
418	53 976	1 276	187 688	347	35 422	410	67 768	1 300	167 712	331	41 606	36	6 179	1 331	167 228	674	103 679	48
503	70 059	1 236	177 009	234	24 498	335	61 566	1 248	163 235	390	46 765	27	4 717	1 238	161 594	708	105 255	49
339	37 245	1 158	157 633	536	64 515	508	40 580	1 244	162 854	481	55 959	15	3 772	1 152	138 568	866	117 053	50
280	41 483	1 199	165 030	569	51 893	294	51 707	1 303	157 564	451	49 135	17	3 101	1 197	145 861	834	111 444	51

ning mot årets slut gjorde sig gällande vid vissa företag. Näringsgruppen annan metallindustri, omfattande bl. a. armaturfabriker, silver- och nysilverfabriker, erbjöd ökad sysselsättning under julkvartalet.

Jord- och stenindustriens konjunktursiffra nedgick efter vanligheten denna tid av året till följd av den säsongmässiga inskränkning, som hithörande företag då alltid underkastas. Kraftigast gjorde sig denna företeelse gällande vid stenbrott och stenhuggerier, men för dessa voro dock arbetsmöjligheterna rikligare än året förut. Glasbrukens svårigheter kvarstodo i flertalet fall. De skånska kolgruvorna, som år 1926 haft ett uppsving till följd av den engelska kolstrejken, bidrogo icke numera med några rikare sysselsättningsmöjligheter.

Träindustrien, som under årets tidigare kvartal visat stigande arbetstillgång, rapporterade nu något vikande tendens. Årets exportsiffror voro emellertid synnerligen höga, och avsättningen visade alla tecken att hålla sig kvar å den nu uppnådda nivån. För sågverkens del innebar ej årsskiftets passerande någon fara för arbetsfreden; den senare i januari etablerade lockouten inom denna industrigren har karaktär av sympatiåtgärd med trämasseindustrien. Snickerier och möbelfabriker arbetade under till synes gynnsamma betingelser; inom möbelindustrien anses årets sista kvartal vara det bästa.

Pappers- och grafisk industri var alltjämt den näringsgrupp, som uppvisade den högsta konjunktursiffran. Den för trämasse- och pappersfabrikation inledningsvis konstaterade vikande tendensen under året har sålunda ej kunnat nämnvärt påverka utvecklingsgången i stort. Exporten av pappersmassa och papper var rekordartad, men försäljningspriserna angåvos allmänt såsom oförmånliga. Oenighet om arbetsavtalen vid trämassefabrikerna har å det nya året medfört en hård strid mellan företagar- och arbetarorganisationerna på detta område. Bokbinderier och boktryckerier angåvo som vanligt årets sista kvartal såsom det bästa, och ställvis rapporterades brist å arbetskraft.

För *livsmedelsindustrien* går utvecklingen ständigt fram mot ökad omsättning, säkerligen i sig ett tecken å svenska folkets stigande levnadsstandard. Årets sista kvartal med då alltid stegrad avsättning bekräftade ytterligare detta faktum. För året är särskilt att anteckna sockerindustriens bedrivande i normal omfattning, sedan den inhemska sockerbetsodlingen åter kommit igång i full utsträckning.

Textil- och beklädnadsindustrien har under det tilländalupna året gått stadigt framåt och erbjuder nu relativt stabil arbetstillgång. Den största förbättringen förefanns inom jute- och linneindustrien, där konjunktursiffran ökat från 2·65 till 3·40, men även från trikå-, ylle- och bomullsbranscherna tyda ingångna rapporter på gynnsammare situation.

Inom *läder-, hår- och gummiindustrien* dominerade skofabrikernas mycket markanta stegring av arbetstillgången, och garverier och läderfabriker gynnades även av denna utveckling.

Sveriges offentliga arbetsförmedling under år 1927.

Arbetsförmedlingens organisation. Den offentliga arbetsförmedlingen hade under år 1927 *huvud- eller avdelningskontor* i verksamhet å följande orter:

Stockholms stad . . .	*Stockholm*, med avdelningskontor å Södermalm.
Stockholms län	*Stockholm*, Södertälje, Norrtälje.
Uppsala län	*Uppsala*, Enköping, Skutskär.
Södermanlands län . .	*Eskilstuna*, Nyköping, Strängnäs, Flen, Katrineholm, Gnesta.
Östergötlands län . . .	*Norrköping; Linköping*, Söderköping, Skänninge, Vadstena, Motala, Mjölby, Valdemarsvik, Ödeshög, Åtvidaberg, Kisa, Finspång, Borensberg.
Jönköpings län	*Jönköping*, Eksjö, Tranås, Vetlanda, Värnamo, Gislaved, Nässjö, Sävsjö, Hyltebruk.
Kronobergs län	*Växjö*, Ljungby, Älmhult, Tingsryd.[1]
Kalmar län	*Västervik*, Vimmerby; *Kalmar*, Oskarshamn, Nybro, Torsås, Mönsterås.
Gotlands län	*Visby*, Hemse.
Blekinge län	*Karlskrona*, Ronneby, Karlshamn, Sölvesborg.
Kristianstads län . . .	*Kristianstad*, Hässleholm, Ängelholm, Tomelilla, Åstorp, Osby.[2]
Malmöhus län	*Malmö; Lund; Landskrona; Hälsingborg; Ystad; Trälleborg; Eslöv; Skurup; Vellinge.*
Hallands län	*Halmstad*, Laholm, Falkenberg, Varberg, Kungsbacka.
Göteborgs och Bohus län	*Göteborg; Uddevalla*, Strömstad, Lysekil, Kungälv, Marstrand.
Älvsborgs län	*Borås*, Vänersborg, Trollhättan, Alingsås, Kinna, Ulricehamn, Mellerud.
Skaraborgs län	*Skövde*, Skara, Mariestad, Tidaholm, Falköping, Lidköping, Hjo, Töreboda, Grästorp, Vara.
Värmlands län	*Karlstad*, Kristinehamn, Filipstad, Arvika, Säffle.
Örebro län	*Örebro*, Askersund, Lindesberg, Karlskoga, Kopparberg, Laxå, Nora, Odensbacken.
Västmanlands län . . .	*Västerås*, Köping, Arboga, Sala.
Kopparbergs län . . .	*Falun*, Avesta, Mora, Leksand, Ludvika, Borlänge.
Gävleborgs län	*Gävle*, Hudiksvall, Söderhamn, Storvik,[1] Ljusdal,[1] Bollnäs.[1]
Västernorrlands län . .	*Sundsvall*, Ånge.
Jämtlands län	*Östersund*, Strömsund, Sveg, Bräcke.
Västerbottens län . . .	*Umeå*, Skellefteå.
Norrbottens län	*Luleå*, Piteå, Kiruna, Boden.

För *sjömansförmedlingen* funnos specialkontor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Hälsingborg samt särskilda sjömansförmedlingsombud å 18

[1] Indraget under år 1927. — [2] Öppnat under året.

orter, nämligen Örnsköldsvik, Härnösand, Sundsvall, Hudiksvall, Söderhamn, Gävle, Södertälje, Oxelösund, Oskarshamn, Kalmar, Visby, Karlshamn, Sölvesborg, Åhus, Ystad, Landskrona, Halmstad och Uddevalla. På ytterligare 6 platser, Luleå, Umeå, Norrköping, Västervik, Karlskrona och Trälleborg, var sjömansförmedling anordnad i direkt samband med den offentliga arbetsförmedlingen.[1]

Förutom sjömansförmedlingen funnos 3 särskilda *fackarbetsanvisningar* inrättade i Stockholm, avseende måleriyrket, bleck- och plåtslageriyrket samt minderårig arbetskraft och lärlingar (den s. k. ungdomsförmedlingen). Den förut befintliga fackarbetsanvisningen för bageriyrket har under året upphört.

Ett nytt avdelningskontor, i Osby, har upprättats under år 1927. Däremot har indragits det under föregående år öppnade avdelningskontoret i Tingsryd, ävensom kontoren i Storvik, Ljusdal och Bollnäs. De tre sistnämnda indragningarna torde kunna ses i samband med den omläggning av kommunikationsvägarna i Gävleborgs län, som uppkommit genom ostkustbanans fullbordande och den därmed öppnade direkta järnvägsförbindelsen mellan länets städer.

Sveriges offentliga arbetsförmedling omfattade sålunda vid utgången av år 1927 36 huvudkontor (24 länsanstalter och 12 självständiga kommunala anstalter[2]), 97 avdelningskontor, 22 fristående sjömansförmedlingar samt 3 andra fackarbetsanvisningar eller tillsammans 158 ordinarie förmedlingsorgan, mot 162 vid årets början.

Förutom dessa ordinarie kontor ha under året *arbetsförmedlingsombud* varit anställda under länsanstalternas ledning å de orter, där offentlig hjälpverksamhet för arbetslösa bedrivits eller behov i övrigt förelegat av organ för den offentliga arbetsförmedlingen. Deras antal har under årets olika månader varit något växlande, men uppgick vid årets slut till omkring 50.

Arbetsförmedlingsverksamheten under året. Verksamhetens omfattning under år 1927 framgår av *tab. A*. Såsom tabellen utvisar, kan i förhållande till föregående år konstateras en ökning av såväl antalet ansökningar om arbete som antalet lediga och tillsatta platser. De procentuella förskjutningarna framgå av nedanstående tablå:

Ökning (minskning) i % från föregående år av antalet	Manliga avdelningen			Kvinnliga avdelningen			Tillsammans		
	1925	1926	1927	1925	1926	1927	1925	1926	1927
arbetsansökningar .	+ 6·6	+ 6·0	+ 6·3	+ 3·1	— 0·9	— 0·8	+ 5·4	+ 3·7	+ 4·0
lediga platser . . .	— 12·5	+ 1·3	+ 8·8	— 4·9	+ 2·3	+ 3·0	— 8·8	+ 1·9	+ 5·8
tillsatta platser . .	— 10·1	+ 1·9	+ 7·6	— 1·8	— 0·8	+ 1·0	— 6·4	+ 0·7	+ 4·6

[1] En särskild redogörelse för sjömansförmedlingen under 1927 lämnas å sid. 100 i detta häfte.

[2] Bland de sistnämnda äro inräknade anstalten i Norrköping samt Malmöhus läns anstalter, 9 till antalet, vilka från länets landsting åtnjuta årligt anslag. Endast 2 anstalter, Stockholms och Göteborgs, kunna alltså anses vara uteslutande kommunala. Erinras bör dessutom, att åtskilliga till länsanstalterna hörande avdelningskontor även uppbära kommunala anslag, varjämte samtliga anstalter åtnjuta statsanslag.

Tab. A. Antalet arbetsansökningar, lediga och tillsatta platser under olika månader.[1]

Månad	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser
Januari	36 516	7 979	7 440	12 682	8 791	6 097	49 198	16 770	13 537
Februari	34 502	9 246	8 347	12 158	8 854	6 122	46 660	18 100	14 469
Mars	34 730	11 760	10 063	13 908	11 677	7 401	48 638	23 437	17 464
April	31 335	12 844	11 274	13 518	13 385	8 438	44 853	26 229	19 712
Maj	27 846	11 059	9 814	12 698	13 098	8 274	40 544	24 157	18 088
Juni	23 537	9 866	8 727	10 718	11 380	7 173	34 255	21 246	15 900
Juli	22 813	11 416	9 734	10 020	10 463	6 521	32 833	21 879	16 255
Augusti	27 061	13 364	11 018	12 995	13 718	8 260	40 056	27 082	19 278
September	28 289	15 237	12 881	17 417	16 638	10 933	45 706	31 875	23 814
Oktober	32 394	14 667	13 181	18 380	15 265	11 093	50 774	29 932	24 274
November	32 285	9 208	8 728	13 749	9 780	7 213	46 034	18 988	15 941
December	28 971	7 387	7 007	9 189	8 316	6 258	38 160	15 703	13 265
Hela året 1927	**360 279**	**129 782**	**118 214**	**157 432**	**131 763**	**93 783**	**517 711**	**261 545**	**211 997**
» » 1926	339 018	119 322	109 866	158 633	127 964	92 872	497 651	247 286	202 738
» » 1925	319 780	117 754	107 816	160 046	125 040	93 604	479 826	242 794	201 420
» » 1924	299 867	134 531	119 959	155 221	131 551	95 312	455 088	266 082	215 271
» » 1923	368 071	149 572	135 400	140 927	123 770	86 940	508 998	273 342	222 340

Uti de i tab. A. angivna siffrorna ingå c:a 14 800 genom arbetsförmedlingen tillsatta platser vid de offentliga nödhjälpsarbetena. Motsvarande siffror för åren 1924—26 utgjorde resp. 9 300, 10 300 och 12 700, samtliga avseende manliga avdelningen. Bortser man från dessa speciella platser och endast tar hänsyn till omsättningen å den öppna arbetsmarknaden, befinnes antalet tillsatta platser å den manliga avdelningen under redogörelseåret utgöra 103 400 mot resp. 110 700, 97 500 och 97 200 åren 1924—1926.

Huru antalet arbetsansökningar samt lediga och tillsatta platser fördelat sig på årets olika månader framgår jämväl av tab. A. I fråga om *platstillgången* framträdde som vanligt två maxima, ett på våren och ett på hösten. På vårsidan nåddes kulmen i april månad, på höstsidan i september. Antalet *ansökningar om arbete* var å kvinnliga avdelningen efter vanligheten störst under oktober, å manliga avdelningen däremot under januari. *Platstillsättningarna* följde i huvudsak samma säsongfluktuationer som antalet lediga platser, dock att höstsidans maximum här å båda avdelningarna inföll först i oktober.

Förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft belyses av efterföljande tablå:

[1] Talen för varje särskild månad angiva hela det under månaden disponibla antalet lediga platser, således med inräknande även av dem, som kvarstått aktuella från föregående månad. Dessa sistnämnda platser ha däremot i siffrorna för hela året inräknats endast en gång, varav förklaras, att dessa äro mindre än de enskilda månadernas siffror tillsammantagna.

	Ansökningar per 100 lediga platser						*Tillsatta platser per 100 lediga*					
	Män		Kvinnor		Tillhopa		Män		Kvinnor		Tillhopa	
	1926	1927	1926	1927	1926	1927	1926	1927	1926	1927	1926	1927
Januari . . .	410	458	150	144	**273**	**293**	92	93	70	69	**80**	**81**
Februari . . .	348	373	142	137	**247**	**258**	89	90	70	69	**80**	**80**
Mars	274	295	115	119	**191**	**208**	86	86	66	63	**76**	**75**
April	229	244	104	101	**163**	**171**	87	88	64	63	**75**	**75**
Maj	242	252	97	97	**162**	**168**	91	89	64	63	**76**	**75**
Juni	244	239	100	94	**166**	**161**	90	88	63	63	**75**	**75**
Juli	219	200	102	96	**161**	**150**	88	85	63	62	**76**	**74**
Augusti . . .	198	202	104	95	**151**	**148**	84	82	65	60	**74**	**71**
September . .	213	186	113	105	**158**	**143**	87	85	68	66	**76**	**75**
Oktober . . .	256	221	125	120	**186**	**170**	91	90	74	73	**82**	**81**
November . .	414	351	154	141	**273**	**242**	95	95	77	74	**86**	**84**
December . .	432	392	116	110	**268**	**243**	96	95	78	75	**86**	**84**
Hela året	**284**	**278**	**124**	**119**	**201**	**198**	**92**	**91**	**73**	**71**	**82**	**81**

Proportionen mellan antalet ansökningar och lediga platser har för såväl män som kvinnor varit gynnsammare än föregående år. Å kvinnliga avdelningen inträdde detta gynnsamma förhållande redan under redogörelseårets första månad och fortsatte sedan under hela året, med avbrott endast för mars månad, som företedde ett något högre relationstal än motsvarande månad 1926. Å manliga avdelningen var däremot relativa antalet ansökningar under årets fem första månader högre än motsvarande tid föregående år. För juni sjönk emellertid relationstalet under 1926 års siffra och har därvid förblivit med ett avbrott (augusti) till årets slut.

En naturlig följd av det minskade överskottet å arbetssökande är, att jämväl tillsättningsresultatet stannat något under 1926 års siffra (81 tillsatta platser på 100 lediga mot 82 föregående år).

Verksamheten vid de särskilda anstalterna. Beträffande verksamhetens omfattning vid de olika anstalterna meddelar *tab. B* ett översiktligt sammandrag. En jämförelse med 1926 års siffror ger vid handen, att sammanlagda antalet tillsatta platser i förhållande till föregående år ökats vid 25 och minskats vid 11 anstalter. Relativt sett har ökningen varit störst vid anstalterna i Trälleborg (48 %) samt i Göteborgs och Bohus län (33 %). Den största minskningen (c:a 22 %) har träffat Västernorrlands och Norrbottens län, vilka åter 1926 hade påfallande höga stegringssiffror att uppvisa.

Beträffande förhållandet mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft har Lund liksom föregående år hävdat första rummet med 300 ansökningar per 100 lediga platser. Därnäst komma anstalterna i Gävle och Göteborg (285—283) samt Norrköping, Hälsingborg och Malmö (269—266). Skiljer man i detta hänseende mellan manliga och kvinnliga avdelningen, företer Malmö det högsta relationstalet för män (509), Ystad däremot för kvinnor (205). De lägsta siffrorna redovisas efter vanligheten i Skurup och på Gotland (104 resp. 106).

Verksamheten inom olika yrkesgrupper. Verksamhetens fördelning på olika yrkesgrenar framgår av *tab. C.* I vad mån förskjutningar i fråga om de

Tab. B. Verksamheten vid de särskilda anstalterna under år 1927.

Anstalter	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			På 100 lediga platser						Jordbruksförmedlingen i % av		
										Ansökningar om arbete			Tillsatta platser					
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Män	Kvinnor	Tillhopa	Män	Kvinnor	Tillhopa	Ansökningar	Lediga platser	Tillsatta platser
Stockholms stad	49 754	18 475	17 122	48 025	39 179	29 162	97 779	57 654	46 284	269	123	170	93	74	80	0·8	0·1	0·1
Stockholms län	32 356	13 774	12 880	5 713	6 860	3 661	38 069	20 634	16 541	235	83	184	94	53	80	41·2	57·0	61·9
Uppsala stad och län	8 197	3 538	3 025	2 598	2 547	2 093	10 795	6 085	5 118	232	102	177	86	82	84	44·6	51·7	49·1
Södermanlands län	10 463	4 807	4 372	5 559	4 256	3 535	16 022	9 063	7 907	218	131	177	91	83	87	26·7	39·9	37·1
Östergötlands län	17 288	6 453	5 804	8 225	5 555	4 189	25 513	12 008	9 993	268	148	212	90	75	83	35·7	47·1	47·2
Norrköping	8 765	2 235	2 134	1 835	1 700	1 201	10 600	3 935	3 335	392	108	269	95	71	85	17·4	25·6	26·3
Jönköpings län	4 708	1 898	1 613	3 165	1 999	1 441	7 873	3 897	3 054	248	158	202	85	72	78	23·7	34·8	28·1
Kronobergs län	1 002	476	404	1 174	1 158	719	2 176	1 634	1 123	211	101	133	85	62	69	17·4	33·2	27·8
Norra Kalmar län	2 112	779	740	576	551	431	2 688	1 330	1 171	271	105	202	95	78	88	14·0	27·0	21·9
Södra Kalmar län	5 875	2 130	1 977	2 056	1 323	944	7 931	3 453	2 921	276	155	230	93	71	85	15·1	29·8	26·3
Gotlands län	1 141	906	665	808	928	529	1 949	1 834	1 194	126	87	106	73	57	65	33·2	45·9	37·0
Blekinge län	8 245	3 476	2 965	3 542	2 696	1 843	11 787	6 172	4 808	237	131	191	85	68	78	21·3	36·6	30·3
Kristianstads län	10 893	7 075	5 998	6 041	5 882	3 652	16 934	12 957	9 650	154	103	131	85	62	74	45·8	60·9	58·5
Malmöhus län: Malmö	28 155	5 530	5 136	15 109	10 732	7 743	43 264	16 262	12 879	509	141	266	93	72	79	2·5	9·4	7·9
Malmöhus län: Lund	5 326	1 325	1 238	1 021	793	633	6 347	2 118	1 871	402	129	300	93	80	88	21·5	52·3	50·3
Malmöhus län: Landskrona	4 006	1 534	1 394	542	393	295	4 548	1 927	1 689	261	138	236	91	75	88	11·6	31·6	28·0
Malmöhus län: Hälsingborg	13 360	3 868	3 722	3 892	2 599	2 009	17 252	6 467	5 731	345	150	267	96	77	89	7·5	14·3	12·7
Malmöhus län: Ystad	3 388	1 337	1 311	870	424	376	4 258	1 761	1 687	253	205	242	98	89	96	27·4	35·4	32·8
Malmöhus län: Trälleborg	5 728	3 648	3 597	694	535	489	6 422	4 183	4 086	157	130	154	99	91	98	12·8	21·4	19·8
Malmöhus län: Eslöv	2 703	1 603	1 556	506	424	344	3 209	2 027	1 900	169	119	158	97	81	94	50·0	73·4	74·2
Malmöhus län: Skurup	1 076	999	817	352	376	239	1 428	1 375	10 56	108	94	104	82	64	77	84·0	86·7	86·6
Malmöhus län: Vellinge	1 636	1 243	1 121	288	263	171	1 924	1 506	1 292	132	110	128	90	65	86	73·9	77·0	76·4
Hallands län	5 048	2 406	1 747	1 392	1 468	849	6 440	3 874	2 596	210	95	166	73	58	67	20·2	46·6	35·2
Göteb. och Bohus län	7 351	2 807	2 465	2 139	1 698	901	9 490	4 505	3 366	262	126	211	88	53	75	16·9	26·2	20·4
Göteborg	59 464	14 129	13 591	12 152	11 177	7 644	71 616	25 306	21 235	421	109	283	96	68	84	2·1	4·4	4·2
Älvsborgs län	5 533	2 300	2 089	1 579	1 449	942	7 112	3 749	3 031	241	109	190	91	65	81	12·2	16·9	13·2
Skaraborgs län	8 410	4 092	2 832	4 375	4 556	1 920	12 785	8 648	4 752	206	96	148	69	42	55	46·6	56·4	56·1
Värmlands län	5 480	2 116	1 855	2 227	2 690	1 635	7 707	4 806	3 490	259	83	160	88	61	73	13·8	24·9	21·1
Örebro län	11 309	3 711	3 534	5 125	4 528	3 623	16 434	8 239	7 157	305	113	199	95	80	87	21·8	33·1	31·2
Västmanlands län	7 361	3 315	2 850	4 256	3 806	2 836	11 617	7 121	5 686	222	112	163	86	75	80	33·6	50·9	47·9
Kopparbergs län	3 497	1 169	1 142	2 804	2 123	1 648	6 301	3 292	2 790	299	132	191	98	78	85	8·8	12·5	11·6
Gävle stad och län	8 166	2 002	1 990	2 070	1 592	1 433	10 236	3 594	3 423	408	130	285	99	90	95	3·3	3·5	3·1
Västernorrlands län	5 718	1 985	1 958	748	623	449	6 466	2 608	2 407	288	120	248	99	72	92	1·3	2·9	2·5
Jämtlands län	1 907	671	643	2 878	2 290	1 966	4 785	2 961	2 609	284	126	162	96	86	88	11·0	15·4	12·7
Västerbottens län	2 490	779	760	1 831	1 587	1 414	4 321	2 366	2 174	320	115	183	98	89	92	15·5	17·0	15·4
Norrbottens län	2 368	1 191	1 167	1 265	1 003	824	3 633	2 194	1 991	199	126	166	98	82	91	1·0	1·8	1·6
Tillsammans år 1927	360 279	129 782	118 214	157 432	131 763	93 783	517 711	261 545	211 997	278	119	198	91	71	81	16·2	25·9	24·2

olika huvudgruppernas andel i tillsättningssiffran ägt rum under året utvisas av nedanstående sammanställning.

De tillsatta platsernas fördelning på olika yrkesgrupper:

	1902—12 %	1913—22 %	1923 %	1924 %	1925 %	1926 %	1927 %
Jordbruk och skogshushållning	19·5	23·5	21·9	23·7	24·5	22·8	24·8
Industri och hantverk	16·6	15·9	9·0	7·9	7·0	6·9	6·3
Sjöfart och fiske	14·7	13·0	9·0	10·6	9·9	10·2	9·9
Handel och samfärdsel			9·9	11·4	11·6	12·2	12·9
Husligt arbete	33·6	29·0	29·2	32·8	34·2	33·4	31·8
Annat arbete	15·6	18·6	21·0	13·6	12·8	14·5	14·3
Summa	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Inom två av de i tablån redovisade näringsgrupperna har under senare år framträtt en ganska bestämd utvecklingstendens: å ena sidan industrien, vars relativa andel år från år minskats, å andra sidan gruppen handel och samfärdsel, som företett en lika oavbruten ökning. I båda fallen har den nämnda utvecklingen fortgått även under 1927. Inom övriga näringsgrupper har tendensen varit mera obestämd. Under redogörelseåret har jordbruksgruppen uppvisat en ej så obetydlig ökning, de andra grupperna däremot en motsvarande tillbakagång.

Den ökade omsättningen inom jordbruket faller huvudsakligen på manliga avdelningen, där år 1926 åter en kännbar minskning av platstillgången gjort sig gällande. Den strävan man då trodde sig finna hos lantarbetsgivarna att så långt möjligt göra sig oberoende av årsanställd arbetskraft, synes nu ej vidare ha påverkat arbetsmarknaden. Under den månad — oktober — då de flesta årsanställningar uppgöras, tillsattes 1927 omkring 7 700 manliga jordbruksplatser, mot endast 5 700 år 1926 och 6 700 år 1925.

Jordbruksförmedlingens växlande omfattning vid de olika anstalterna framgår av de sista kolumnerna i tab. B. Minst hälften av de tillsatta platserna kommo på jordbruket vid 7 anstalter, nämligen Skurup (87 %), Vellinge (76 %), Eslöv (74 %), Stockholms län (62 %), Kristianstads län (58 %), Skaraborgs län (56 %) och Lund (50 %).

Den minskade omsättningen inom gruppen industri och hantverk beror främst på byggnadsfacken, där antalet tillsatta platser varit ett tusental mindre än föregående år. Stark ökning företer å andra sidan jord- och stenindustrien, med nära dubbelt så många tillsatta platser som 1926.

Då antalet ansökningar om arbete även inom industrigruppen avsevärt ökats mot föregående år, har proportionen mellan tillgång och efterfrågan å arbete här ytterligare försämrats. Antalet ansökningar per 100 platser har sålunda ökats från 667 till 777. Däremot har motsvarande siffra för jordbruksgruppen gått ner från 140 till 125, och jämväl grupperna sjöfart, handel och husligt arbete företer i förevarande hänseende ett förbättrat jämviktsläge

Tab. C. Verksamheten inom olika yrkesgrupper under år 1927.

Yrkesgrupper	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			På 100 lediga platser					
										Ansökningar om arbete			Tillsatta platser		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Män	Kvinnor	Tillhopa	Män	Kvinnor	Tillhopa
Jordbruk och skogshushållning	**75 480**	**53 568**	**44 844**	**10 750**	**15 410**	**7 670**	**86 230**	**68 978**	**52 514**	**141**	**70**	**125**	**84**	**50**	**76**
Jordbruk m. m.	72 903	52 311	43 669	10 750	15 410	7 670	83 653	67 721	51 339	139	70	124	83	50	76
Skogshushållning	2 577	1 257	1 175	—	—	—	2 577	1 257	1 175	205	—	205	93	—	93
Industri och hantverk	**109 482**	**11 340**	**10 338**	**8 959**	**3 894**	**2 943**	**118 441**	**15 234**	**13 281**	**965**	**230**	**777**	**91**	**76**	**87**
Gruvdrift och malmförädling	4 709	308	299	—	—	—	4 709	308	299	1 529	—	1 529	97	—	97
Jord-, sten- och glasindustri	7 189	1 171	1 118	144	42	41	7 333	1 213	1 159	614	·	605	95	·	96
Metall- och maskinindustri	27 182	2 306	1 948	595	126	104	27 777	2 432	2 052	1 179	472	1 142	84	83	84
Trävaruindustri	7 457	600	544	40	11	8	7 497	611	552	1 243	·	1 227	91	·	90
Byggnadsverksamhet	37 499	4 996	4 697	4	2	2	37 503	4 998	4 699	751	·	750	94	·	94
Läder-, hår- och gummiindustri	2 259	159	130	254	26	16	2 513	185	146	1 421	·	1 358	82	·	79
Textilindustri	2 130	32	32	509	80	59	2 639	112	91	·	·	2 356	·	·	81
Beklädnadsindustri	2 181	133	102	2 796	1 224	870	4 977	1 357	972	1 640	228	367	77	71	72
Närings- och njutningsmedelsindustri	4 887	429	393	2 531	1 318	951	7 418	1 747	1 344	1 139	192	425	92	72	77
Kemisk-teknisk och belysningsindustri	1 485	108	107	195	90	81	1 680	198	188	1 375	·	848	99	·	95
Trämasse- och pappersindustri	807	90	84	613	364	310	1 420	454	394	·	168	313	·	85	87
Grafisk industri	1 522	78	64	59	23	13	1 581	101	77	·	·	1 565	·	·	76
Ej särskilt specificerade	10 175	930	820	1 219	588	488	11 394	1 518	1 308	1 094	207	751	88	83	86
Sjöfart och fiske	**56 603**	**19 872**	**19 364**	**3 415**	**1 769**	**1 567**	**60 018**	**21 641**	**20 931**	**285**	**193**	**277**	**97**	**89**	**97**
Handel, samfärdsel och allmän tjänst	**38 991**	**14 503**	**13 482**	**24 057**	**18 550**	**13 969**	**63 048**	**33 053**	**27 451**	**269**	**130**	**191**	**93**	**75**	**83**
Kontors-, bank- och försäkringspersonal	3 845	648	540	1 544	481	373	5 389	1 129	913	593	321	477	83	78	81
Butiks- och magasinspersonal	12 069	1 334	1 276	4 787	1 709	1 285	16 856	3 043	2 561	905	280	554	96	75	84
Hotell-, kafé- och restaurangpersonal	1 467	357	326	14 133	12 073	9 144	15 600	12 430	9 470	411	117	126	91	76	76
Transportarbetare	20 706	11 599	10 801	1 493	2 234	1 773	22 199	13 833	12 574	179	67	160	93	79	91
Allmän och litterär verksamhet	761	86	83	2 084	1 894	1 268	2 845	1 980	1 351	·	110	144	·	67	68
Ej särskilt specificerade	143	479	456	16	159	126	159	638	582	30	10	25	95	79	91
Husligt arbete	**26**	**10**	**6**	**102 141**	**92 022**	**67 522**	**102 167**	**92 032**	**67 528**	·	**111**	**111**	·	**73**	**73**
Annat arbete	**79 697**	**30 489**	**30 180**	**8 110**	**118**	**112**	**87 807**	**30 607**	**30 292**	**261**	**6 873**	**287**	**99**	**95**	**99**
Tillsammans år 1927	**360 279**	**129 782**	**118 214**	**157 432**	**131 763**	**93 783**	**517 711**	**261 545**	**211 997**	**278**	**119**	**198**	**91**	**71**	**81**

	Arbetsförmedlings-anstalter	Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmför-ädling			Jord-, sten- o. glasindustri			Metall- o. maskin-industri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.
	Manliga avdelningen															
1	Stockholms stad	645	27	25	15	1	1	8	—	—	432	9	3	5 258	833	666
2	Stockholms län	15 147	10593	9 759	582	318	318	263	19	19	287	39	39	1 677	69	51
3	Uppsala stad och län .	4 157	2 566	2 104	23	5	5	9	—	—	321	3	3	404	15	13
4	Södermanlands län . .	3 465	2 636	2 240	9	19	15	—	—	—	19	21	16	1 301	70	66
5	Östergötlands län . . .	8 111	4 561	3 946	161	128	111	78	19	19	1 261	159	159	899	50	47
6	Norrköping	1 734	897	822	2	1	1	1	—	—	29	—	—	492	21	21
7	Jönköpings län	1 603	968	725	59	29	24	3	—	—	80	47	41	640	18	17
8	Kronobergs län	275	290	218	3	3	3	—	—	—	—	—	—	27	1	1
9	Kalmar län	1 360	982	855	14	25	25	—	—	—	40	6	6	265	20	18
10	Gotlands län	593	606	393	3	2	2	—	—	—	17	12	11	14	—	—
11	Blekinge län	2 127	1 611	1 171	12	10	10	—	—	—	208	15	9	200	13	9
12	Kristianstads län . . .	6 460	5 740	4 759	123	69	64	—	—	—	368	117	99	591	104	72
13	Malmöhus län: Malmö .	958	1 194	901	—	—	—	—	—	—	162	1	—	3 064	181	150
14	Hälsingborg . .	1 112	760	640	3	—	—	77	—	—	86	—	—	672	18	13
15	Övriga anstalter .	7 524	6 214	5 621	10	3	3	4	—	—	232	18	18	1 960	171	159
16	Hallands län	1 109	1 402	793	4	2	2	17	—	—	188	3	2	482	32	22
17	Göteborgs och Bohus län	1 003	788	550	—	12	8	—	—	—	2 298	636	631	176	13	7
18	Göteborgs stad	1 311	981	869	9	10	9	—	—	—	103	7	7	5 614	359	326
19	Älvsborgs län	831	550	372	39	29	27	30	16	10	36	18	17	834	164	158
20	Skaraborgs län	5 358	3 538	2 310	41	38	38	6	4	2	117	19	19	190	9	4
21	Värmlands län	732	671	477	227	148	116	252	86	86	368	11	10	417	4	4
22	Örebro län	2 690	1 602	1 482	470	94	89	2 842	120	119	153	15	13	504	25	24
23	Västmanlands län . . .	3 089	2 473	2 018	42	17	14	629	—	—	304	—	—	633	25	21
24	Kopparbergs län	391	216	204	153	53	53	342	44	44	46	10	10	398	38	31
25	Gävle stad och län . .	245	66	64	205	15	12	124	—	—	23	1	1	326	34	32
26	Västernorrlands län . .	62	42	40	—	7	7	—	—	—	7	—	—	41	4	4
27	Jämtlands län	341	169	155	282	207	206	—	—	—	4	4	4	52	5	5
28	Västerbottens län . . .	451	148	139	79	11	11	—	—	—	—	—	—	26	5	4
29	Norrbottens län	19	20	17	7	1	1	24	—	—	—	—	—	25	5	3
	Kvinnliga avdelningen															
1	Stockholms stad	94	28	22	—	—	—	—	—	—	115	6	5	500	100	86
2	Stockholms län	544	1 171	475	—	—	—	—	—	—	20	—	—	3	—	—
3	Uppsala stad och län .	662	578	410	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län . . .	815	983	694	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län . . .	1 007	1 099	772	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2
6	Norrköping	106	111	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1
7	Jönköpings län	263	388	134	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	104	253	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	218	406	168	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	55	236	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	385	645	288	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län . . .	1 298	2 151	890	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö .	103	340	116	—	—	—	—	—	—	1	36	36	88	11	8
14	Hälsingborg . .	176	164	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter .	583	859	468	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	195	404	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	605	394	136	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	164	128	22	—	—	—	—	—	—	7	—	—	3	10	7
19	Älvsborgs län	36	85	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	596	1 336	354	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	332	524	258	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	894	1 127	751	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län . . .	814	1 150	705	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	165	197	121	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävle stad och län . .	92	59	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län . .	23	33	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	187	287	176	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län . . .	218	254	195	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	16	20	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Trävaruindustri			Byggnadsverksamhet			Läder-, hår- o. gummiindustri			Textilindustri			Beklädnadsindustri			Närings- o. njutningsmedelsindustri			Kem.-tekn. o. belysningsindustri			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	
535	148	127	8 639	1 511	1 362	204	61	43	55	—	—	235	22	15	499	108	106	219	6	5	1
323	40	40	3 136	317	304	47	—	—	47	—	—	130	5	2	258	31	30	28	—	—	2
75	4	4	294	29	29	22	—	—	—	—	—	43	2	2	208	6	5	1	—	—	3
318	43	43	381	212	212	27	—	—	9	—	—	4	—	—	80	6	4	—	—	—	4
301	22	22	1 923	204	204	47	—	—	23	1	1	28	2	2	144	7	7	7	—	—	5
274	9	9	2 016	42	42	12	1	1	898	4	4	163	—	—	148	5	5	6	2	2	6
131	7	7	284	78	75	88	9	7	49	—	—	46	2	2	62	3	3	57	—	—	7
1	—	—	58	3	3	2	—	—	1	—	—	—	—	—	14	2	2	9	—	—	8
354	36	34	213	29	29	12	—	—	3	—	—	10	2	1	60	—	—	66	11	11	9
1	1	1	23	3	3	1	—	—	1	—	—	1	—	—	8	3	1	—	—	—	10
47	10	10	194	22	19	10	—	—	5	—	—	37	1	1	77	4	4	—	—	—	11
248	45	36	588	175	167	57	1	—	24	1	1	15	3	2	112	13	11	—	—	—	12
428	38	32	5 117	259	238	111	12	8	29	—	—	385	25	18	849	5	4	673	9	9	13
44	2	2	2 172	80	78	385	1	1	32	—	—	66	—	—	185	1	1	47	2	2	14
167	9	9	1 910	179	177	828	32	31	48	—	—	144	12	11	560	115	114	10	68	63	15
118	1	1	908	322	319	22	—	—	170	—	—	24	—	—	60	1	—	3	—	—	16
156	4	4	840	183	140	3	—	—	139	—	—	30	19	19	80	7	4	60	—	—	17
2 260	106	93	4 446	577	541	192	32	29	313	12	12	347	26	17	574	40	35	142	15	15	18
47	10	10	562	68	61	18	1	1	238	10	10	51	2	2	57	4	4	5	—	—	19
33	3	2	202	24	23	8	—	—	3	—	—	10	—	—	410	46	33	115	—	—	20
237	20	19	291	14	12	73	—	—	10	—	—	14	2	2	75	2	2	—	—	—	21
191	6	5	315	30	27	47	—	—	1	2	2	295	3	3	65	6	6	6	—	—	22
46	3	3	622	17	17	3	2	2	25	1	1	9	—	—	105	4	4	—	—	—	23
85	10	9	323	139	139	1	—	—	—	—	—	7	1	—	41	5	5	—	—	—	24
408	1	1	529	99	98	29	6	6	7	1	1	57	2	2	88	2	2	30	—	—	25
292	2	1	325	45	43	9	1	1	—	—	—	4	—	—	22	—	—	1	—	—	26
36	1	1	161	26	26	1	—	—	—	—	—	24	2	1	28	2	—	—	—	—	27
268	19	19	267	31	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1	1	—	—	—	28
33	—	—	760	278	278	—	—	—	—	—	—	2	—	—	7	—	—	—	—	—	29
15	10	7	2	—	—	22	19	11	111	32	26	1 323	471	309	751	578	473	94	41	33	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	49	41	24	18	24	13	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	2	2	—	—	—	3
—	—	—	2	1	1	—	1	1	5	7	7	14	13	13	17	23	18	12	4	4	4
—	—	—	—	—	—	—	1	1	6	1	1	130	73	67	92	41	34	—	—	—	5
4	—	—	—	—	—	—	—	—	22	3	1	16	14	12	16	13	8	1	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	1	21	14	14	33	21	14	14	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4	7	4	3	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	10	11	9	26	26	26	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	3	2	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	21	17	5	10	9	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	71	47	45	61	51	31	—	—	—	12
12	—	—	—	1	1	116	1	—	76	1	1	697	371	269	909	98	61	15	14	14	13
—	—	—	—	—	—	102	—	—	57	—	—	59	9	7	42	14	8	2	—	—	14
—	—	—	—	—	—	2	—	—	19	8	6	21	18	16	31	21	21	3	2	2	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4	4	11	5	5	15	18	10	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	10	2	—	10	20	9	3	—	—	17
9	1	1	—	—	—	10	1	—	155	20	10	245	59	17	327	183	135	25	2	1	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	2	1	9	9	6	5	7	6	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	16	13	70	85	15	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	6	10	5	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	12	10	30	32	27	—	1	1	22
—	—	—	—	—	—	2	3	3	—	—	—	3	4	3	12	16	10	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	3	1	1	1	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	10	5	5	7	3	3	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	2	2	34	21	19	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	8	7	14	5	5	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske			Kontors-, bank- o. d. personal		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen															
1	Stockholms stad	83	8	6	363	64	51	2 937	456	379	5 902	3 303	3 187	1 616	277	208
2	Stockholms län	23	4	4	65	—	—	700	9	8	886	149	149	101	8	8
3	Uppsala stad och län	11	—	—	30	1	1	65	1	1	35	2	2	9	2	2
4	Södermanlands län	1	—	—	56	—	—	513	41	39	1 294	296	296	8	—	—
5	Östergötlands län	12	—	—	22	—	—	293	9	8	86	9	9	58	14	14
6	Norrköping	120	4	3	149	1	1	83	8	8	1 225	641	621	15	11	11
7	Jönköpings län	6	—	—	8	—	—	71	2	2	26	2	2	19	5	4
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	11	1	1	2	2	2	1	1	1
9	Kalmar län	17	2	2	9	—	—	122	1	1	3 801	1 095	1 037	16	2	2
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	5	—	—	168	121	99	1	—	—
11	Blekinge län	84	—	—	3	—	—	225	10	9	2 570	924	916	16	2	2
12	Kristianstads län	9	4	3	2	1	1	91	9	9	360	148	148	20	3	3
13	Malmöhus län: Malmö	11	1	—	165	4	3	2 120	44	44	2 957	957	932	737	54	52
14	Hälsingborg	3	—	—	27	—	—	138	9	9	6 119	2 431	2 428	31	4	4
15	Övriga anstalter	13	—	—	71	—	—	213	6	6	2 804	973	942	37	5	5
16	Hallands län	13	3	3	7	—	—	35	19	13	1 145	394	373	7	2	—
17	Göteborgs och Bohus län	57	36	36	3	—	—	50	—	—	504	263	252	13	4	2
18	Göteborgs stad	190	11	10	401	6	6	1 654	216	196	19609	5 251	5 096	966	226	198
19	Älvsborgs län	2	—	—	2	—	—	106	56	56	26	3	3	45	5	5
20	Skaraborgs län	3	—	—	1	—	—	46	11	11	43	—	—	11	10	7
21	Värmlands län	52	—	—	15	—	—	25	1	1	357	167	145	5	—	—
22	Örebro län	19	1	1	36	—	—	132	4	4	63	2	2	9	—	—
23	Västmanlands län	2	—	—	14	—	—	327	3	3	46	15	15	32	4	4
24	Kopparbergs län	50	15	15	10	—	—	3	—	—	2	1	1	11	1	1
25	Gävle stad och län	25	1	1	39	—	—	141	4	4	2 430	905	903	27	3	3
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	13	1	1	3 029	1 111	1 111	—	—	—
27	Jämtlands län	1	—	—	22	1	1	13	1	—	21	2	2	20	3	2
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	22	3	3	420	271	264	12	2	2
29	Norrbottens län	—	—	—	2	—	—	21	5	4	673	434	427	2	—	—
	Kvinnliga avdelningen															
1	Stockholms stad	252	119	95	28	11	5	293	313	251	2 120	1 015	888	746	288	218
2	Stockholms län	2	—	—	—	—	—	35	41	32	40	8	8	12	3	1
3	Uppsala stad och län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	9	—	—	—	—	—	57	9	8	22	3	3	1	1	1
5	Östergötlands län	7	1	1	—	1	—	19	—	—	3	8	7	22	6	5
6	Norrköping	4	2	2	2	2	2	1	—	—	25	32	29	2	1	1
7	Jönköpings län	—	—	—	4	—	—	1	—	—	3	6	4	12	9	8
8	Kronobergs län	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	1	1	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	3	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	3	2	1	2	2	2	5	2	—
12	Kristianstads län	7	13	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	22	3	3
13	Malmöhus län: Malmö	141	44	43	7	4	4	705	187	168	61	26	24	619	122	108
14	Hälsingborg	5	—	—	—	—	—	93	16	14	102	75	74	5	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	2	2	58	49	46	4	—	—
16	Hallands län	4	6	6	—	—	—	—	—	—	2	2	2	1	2	2
17	Göteborgs och Bohus län	47	44	39	—	—	—	—	—	—	4	6	4	2	2	1
18	Göteborgs stad	129	123	109	18	5	2	—	10	4	795	463	405	49	26	14
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	3	3	3	—	—	—	2	1	1
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	5	2	2
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1
22	Örebro län	—	—	—	—	—	—	5	—	—	2	1	—	7	3	1
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	2	2
24	Kopparbergs län	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
25	Gävle stad och län	2	—	—	—	—	—	2	3	3	34	27	27	—	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	131	34	34	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	1	1	1	4	7	7	2	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1

Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurangpersonal			Transportarbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Handel o. samfärdsel, ej specific.			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
5 137	861	827	548	97	84	5 783	3 985	3 383	288	50	49	4	200	193	11	4	—	10 338	6 444	6 402	1
361	25	23	174	22	21	1 657	250	241	54	5	4	9	2	2	6	3	3	6 395	1 866	1 855	2
81	6	6	16	—	—	253	86	80	5	—	—	—	—	—	5	—	—	2 130	810	768	3
80	1	1	7	1	1	157	279	267	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2 733	1 182	1 172	4
258	7	7	49	19	18	796	281	275	15	4	4	—	1	1	2	—	—	2 714	956	950	5
139	11	11	19	2	2	577	244	239	20	2	2	—	2	2	—	—	—	643	327	327	6
91	7	6	15	1	1	193	49	43	13	—	—	—	—	—	—	—	—	1 164	671	654	7
2	1	1	5	—	—	30	24	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	561	148	148	8
46	1	1	20	5	5	182	81	80	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1 373	611	610	9
16	—	—	33	8	8	63	26	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	124	124	10
38	1	1	6	3	3	256	145	130	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2 127	705	671	11
133	16	15	15	12	12	226	42	36	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1 450	572	560	12
1 538	37	36	117	12	12	1 907	862	862	76	—	—	—	—	—	—	—	—	6 751	1 835	1 835	13
103	4	4	69	7	5	476	109	97	10	—	—	—	—	—	2	—	—	1 501	440	438	14
233	81	81	36	8	8	794	1 788	1 786	19	2	2	8	—	—	—	—	—	6 238	2 010	1 998	15
67	1	1	9	3	2	255	54	49	5	1	1	1	—	—	—	—	—	399	166	166	16
63	4	4	14	3	3	223	102	98	4	—	—	1	—	—	—	—	—	1 634	733	707	17
3 061	223	211	138	63	60	4 508	2 689	2 601	204	16	15	109	273	257	—	3	3	13 313	2 987	2 985	18
48	5	2	8	5	4	257	17	17	—	2	2	8	—	—	—	—	—	2 283	1 335	1 328	19
102	5	3	22	6	6	200	22	19	4	2	2	2	—	—	—	—	—	1 483	355	353	20
17	—	—	21	12	9	117	8	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 175	970	965	21
144	1	1	3	5	4	265	60	58	11	—	—	1	—	—	—	—	—	3 047	1 735	1 694	22
72	3	3	15	6	6	236	156	154	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1 108	586	585	23
24	3	3	52	27	26	149	47	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 409	559	555	24
123	18	18	5	1	1	523	69	68	19	1	1	—	1	1	—	—	—	2 763	772	771	25
19	4	2	5	3	3	254	14	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1 634	751	732	26
36	1	1	39	25	21	132	30	26	2	1	1	—	—	—	—	—	—	692	191	191	27
28	6	6	7	1	1	118	49	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	781	232	231	28
9	1	1	—	—	—	119	31	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	665	416	405	29
2 493	813	597	5 352	4 061	3 204	767	1 241	1 016	1 048	777	518	6	127	101	28 674	29 080	21 253	3 219	49	44	1
32	11	8	500	424	286	2	3	2	131	114	58	—	4	2	4 317	5 015	2 751	7	—	—	2
4	5	3	126	113	105	6	4	4	10	14	13	—	—	—	1 745	1 830	1 555	41	—	—	3
36	6	4	288	289	257	29	28	26	30	28	24	—	—	—	3 835	2 850	2 464	387	10	10	4
102	35	30	426	406	347	67	29	27	121	116	96	—	1	1	5 801	3 686	2 750	422	48	48	5
14	3	3	104	69	48	20	27	20	19	24	12	—	—	—	1 306	1 395	1 005	172	2	2	6
40	9	8	146	139	115	5	8	6	39	56	47	—	—	—	2 482	1 348	1 090	93	—	—	7
2	1	1	86	102	80	—	—	—	21	16	8	—	—	—	948	766	527	—	—	—	8
26	7	5	184	144	129	7	14	13	6	7	2	—	—	—	2 060	1 253	1 020	86	2	2	9
12	3	3	161	159	117	9	3	3	13	21	10	—	—	—	550	499	344	—	—	—	10
48	14	10	227	289	218	12	2	2	4	8	8	—	—	—	2 824	1 701	1 288	4	—	—	11
85	14	13	769	694	486	32	17	13	51	50	44	—	—	—	3 602	2 841	2 114	20	1	—	12
1 226	276	203	1 083	752	444	51	354	259	119	84	64	—	—	—	7 776	8 010	5 920	1 304	—	—	13
24	37	33	452	352	251	14	47	33	26	32	28	—	—	—	2 369	1 853	1 471	364	—	—	14
28	17	17	223	227	218	127	55	54	21	22	20	1	3	3	2 989	1 925	1 674	163	—	—	15
12	4	3	119	162	118	14	26	23	18	10	4	—	—	—	914	825	552	82	—	—	16
18	8	2	268	241	157	—	7	6	29	35	17	—	—	—	1 045	941	530	95	—	—	17
374	353	258	693	474	202	200	267	170	82	72	15	—	1	—	7 350	8 979	6 272	1 517	—	—	18
30	11	8	131	141	102	—	2	2	20	37	21	—	—	—	1 327	1 151	763	6	—	—	19
48	16	13	246	286	136	—	1	—	24	80	19	7	2	2	3 346	2 731	1 365	18	—	—	20
5	2	1	165	214	151	2	2	2	34	51	41	—	—	—	1 681	1 884	1 174	—	—	—	21
19	9	9	407	311	253	29	25	24	71	35	25	2	21	17	3 580	2 945	2 499	43	6	6	22
50	27	26	330	404	352	44	24	20	42	46	34	—	—	—	2 944	2 130	1 681	—	—	—	23
4	1	1	490	410	319	24	9	9	26	15	13	—	—	—	2 083	1 485	1 179	—	—	—	24
9	9	9	136	157	141	25	25	25	25	32	28	—	—	—	1 657	1 272	1 149	64	—	—	25
3	4	3	82	148	98	1	2	2	—	6	1	—	—	—	508	395	290	—	—	—	26
28	8	8	587	600	541	6	12	12	44	105	95	—	—	—	1 975	1 254	1 112	3	—	—	27
12	5	5	239	212	193	—	—	—	10	3	3	—	—	—	1 324	1 092	998	—	—	—	28
3	1	1	113	93	76	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 129	886	732	—	—	—	29

Arbetstillgången inom sjömansyrket under år 1927.

På- och avmönstringar vid sjömanshusen. Enligt till socialstyrelsen från rikets samtliga sjömanshus ingångna uppgifter uppgick hela antalet under år 1927 påmönstrade sjömän till 39 905 och antalet avmönstrade till 38 429. Härav voro i inrikes fart 2 896 påmönstringar och 2 717 avmönstringar eller resp. 7·3 och 7·1 %. Fördelningen på de olika sjömanshusen framgår av efterföljande översikt:

	På-mönst-rade	Av-mönst-rade		På-mönst-rade	Av-mönst-rade		På-mönst-rade	Av-mönst-rade
Haparanda	54	30	Nyköping	681	679	Landskrona	1 037	1 067
Luleå	1 297	616	Norrköping	1 076	1 102	Hälsingborg	3 579	3 315
Piteå	148	108	Västervik	493	523	Halmstad	589	639
Skellefteå	106	126	Oskarshamn	852	874	Falkenberg	91	88
Umeå	297	305	Kalmar	825	676	Varberg	140	175
Örnsköldsvik	266	273	Visby	303	263	Göteborg	11 147	10 765
Härnösand	741	708	Karlskrona	309	321	Marstrand	350	369
Sundsvall	1 247	1 189	Ronneby	84	79	Uddevalla	276	270
Hudiksvall	145	142	Karlshamn	533	517	Lysekil	1 275	1 236
Söderhamn	361	348	Sölvesborg	514	512	Strömstad	350	318
Gävle	986	962	Kristianstad	324	367	Karlstad	498	439
Stockholm	5 745	5 856	Simrishamn	168	131	Lidköping	108	140
Uppsala	8	1	Ystad	270	206	Summa	**39 905**	**38 429**
Västerås	50	55	Trelleborg	357	379			
Södertälje	79	78	Malmö	2 146	2 182			

Den avgjort största frekvensen kom, efter vad härav synes, på sjömanshuset i Göteborg med 28 % av påmönstringarna och likaledes 28 % av avmönstringarna. Därnäst kom Stockholm med resp. 14 och 15 %. På de olika månaderna fördelade sig på- och avmönstringarna på följande sätt:[1]

År 1927	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Påmönstrade	7 167	2 726	3 891	4 621	3 966	3 234	3 184	2 830	2 597	1 992	1 885	1 721
Avmönstrade	7 926	2 576	2 202	2 527	2 485	2 821	2 742	2 509	2 423	2 001	2 524	5 605
Påm. per 100 avm. 1927	90	106	177	183	160	115	116	113	107	100	75	31
Påm. per 100 avm. 1926	93	94	165	192	165	133	117	106	105	92	72	34

Sammanlagt utgjorde under 1927 påmönstringarna 104 per 100 avmönstringar.

Av de under året påmönstrade utgjordes 2 471 av fartygsbefälhavare, 6 553 av styrmän och maskinister, 14 496 av däcksmanskap, 9 691 av maskinmanskap och 6 694 av kökspersonal. Bland de avmönstrade voro 2 347 fartygsbefälhavare, 6 235 styrmän och maskinister, 14 053 däcksmanskap, 9 336 maskinmanskap och 6 458 kökspersonal.

[1] Uppgifter om verksamhetens fördelning på olika månader saknas från sjömanshuset i Falkenberg.

Till nationaliteten voro av de under året påmönstrade 39 905 sjömännen 39 214 (eller 98·3 %) svenskar, 179 norrmän, 144 danskar, 123 tyskar, 165 finnar, 79 andra vita samt 1 av annan ras. Bland de under samma tid avmönstrade 38 429 sjömännen voro 37 526 (eller 97·7 %) svenskar, 205 norrmän, 220 danskar, 168 tyskar, 195 finnar, 113 andra vita samt 2 av andra raser.

Arbetsförmedlingsverksamheten. De under Sveriges offentliga arbetsförmedling sorterande sjömansförmedlingskontoren och -ombuden ha under år 1927 arbetat efter samma grunder och å samma orter som under närmast föregående år.

Med hänvisning till nedanstående tabeller må anföras, att förmedlingsverksamheten på ifrågavarande område omfattat 57 164 ansökningar om arbete, 21 196 lediga platser och 20 536 tillsatta platser, vilket allt innebär någon ökning (resp. 1·42, 2·42 och 1·44 %) i jämförelse med år 1926. Det genomsnittliga antalet ansökningar per 100 lediga platser var för hela riket 270 under 1927 mot 272 under 1926.

Förmedlingsverksamhetens fördelning på årets olika månader framgår av nedanstående uppställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Arbetssökande personer . .	4 610	4 862	5 665	5 721	5 409	4 710	4 480	4 518	4 369	3 954	4 031	4 098
Ansökningar .	4 645	4 902	5 726	5 812	5 484	4 781	4 562	4 600	4 416	3 978	4 095	4 163
Lediga platser	1 072	1 147	1 665	2 533	2 255	2 149	2 190	1 954	2 051	1 426	1 333	1 421
Tillsatta »	1 061	1 132	1 645	2 507	2 217	2 090	2 074	1 854	1 933	1 343	1 299	1 381
Ansökningar pr 100 lediga pl.	433	427	344	229	243	222	208	235	215	279	307	293

Överskottet av vid samtliga sjömansförmedlingar tillgänglig arbetskraft uppgick i medeltal per månad till 2 936 personer (2 922 år 1926) eller, om man bortser från de förmedlingar, som avse tillfälligt arbete, till 3 050 (3 046) personer. Det största överskottet var för handen under mars månad med 4 000, det minsta under juli med 2 290 personer. Tillgången på nybörjare var alltjämt riklig, men har dock, att döma av från vissa större kontor inkomna uppgifter, nedgått med något över 5 % från föregående år.

Förmedlingsverksamhetens fördelning på olika bemanningskategorier klarlägges av nedanstående tabell:

Bemanningsgrupper	Ansökningar om arbete		Lediga platser		Tillsatta platser		Per 100 lediga platser	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	Ansökningar	Tills. platser
Befälhavare	52	0·1	23	0·1	22	0·1	226	96
Styrmän	1 182	2·1	504	2·4	480	2·3	235	95
Maskinister	1 342	2·3	794	3·7	718	3·5	169	90
Däcksmanskap . .	23 190	40·6	8 318	39·3	8 095	39·4	279	97
Maskinmanskap . .	21 549	37·7	6 315	29·8	6 251	30·5	341	99
Kökspersonal . . .	9 648	16·9	3 693	17·4	3 448	16·8	261	93
Andra platser . . .	182	0·3	1 549	7·3	1 522	7·4	12	98
Besättningsmän å fiskefartyg . . .	19	—	—	—	—	—	—	—
Tillsammans	57 164	100·0	21 196	100·0	20 536	100·0	270	97

Förmedlingen till befälsanställning i olika grader är förhållandevis obetydlig men omfattar dock 5·9 % av samtliga under året tillsatta platser. För den egentliga manskapsgruppens vidkommande var motsvarande relationstal 69·9 och för kökspersonalen 16·8. Nästan hälften av den sistnämnda utgjordes av kvinnor, vilka till ett antal av 3 118 sökt och 1 541 erhållit anställning ombord, innebärande en ökning från 1926 med 9·4 resp. 19·9 %. Förmedlingsverksamheten för kvinnlig intendenturpersonal var i huvudsak förlagd till Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Göteborg med fördelning enligt nedanstående uppställning:

	Arbetssökande	Tillsatta platser
Stockholm	1 889	869
Malmö	60	24
Hälsingborg	102	73
Göteborg	771	405

I Stockholm, där numera liksom i Göteborg inrättats en särskild avdelning för betjänande av kvinnlig arbetskraft, omfattade förmedlingen av kvinnor 21·5 % av hela den å förstnämnda plats bedrivna verksamheten.

Av 221 arbetssökande utländska sjömän ha 85 beretts anställning genom sjömansförmedlingens försorg.

Verksamhetens omfattning vid de olika förmedlingsställena ävensom förhållandet mellan antalet påmönstringar och förmedlade platser inom manskapsgrupperna framgår av tabellen å nästa sida. Liksom tidigare ägde den största omsättningen rum i Göteborg med 35·1 % av samtliga ansökningar om arbete och 26·8 % av tillsatta platser. I Stockholm uppgå motsvarande siffror till 13·7 och 19·7 %, i Hälsingborg till 10·7 och 12·2 % samt i Malmö till 5·3 och 4·7 %.

Av de under året förmedlade 20 536 platserna avse 17 376 eller 84·6 % anställning å ångfartyg, 2 087 eller 10·2 % å motorfartyg och 1 073 eller 5·2 % å seglare.

Förhållandet mellan antalet påmönstringar och tillsatta platser är för landet i dess helhet i det närmaste detsamma som föregående år. Däremot förete de skilda orterna ganska stora fluktuationer både uppåt och nedåt. Den mest anmärkningsvärda förändringen är att anteckna för Stockholm, där antalet förmedlade platser år 1926 uppgick till 55·4 %, men år 1927 till 75·9 % av påmönstringarna.

Praktiskt taget torde det stora flertalet anställningar av sjömän tillhörande de egentliga manskapsgrupperna numera äga rum genom sjömansförmedlingens försorg. Att dock en avsevärd skillnad mellan antalet påmönstringar och förmedlade platser alltjämt är för handen är närmast att tillskriva det förhållandet, att ett stort antal av de förstnämnda förrättningarna avse ommönstringar, d. v. s. av- och påmönstring vid ett och samma tillfälle av samma individ och å samma fartyg, varvid naturligtvis sjömansförmedlingens medverkan ej är erforderlig.

Hamnar	Ansökn. om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökn. per 100 lediga platser	Påmönstringar och tillsatta platser inom manskapsgrupperna											
					Däcksmanskap			Maskinmanskap			Kökspersonal			Tillsammans		
					Påm.	T. pl.	%	Påm.	T. pl.	%	Påm.	T. pl.	%	Påm.	T. pl.	%
Luleå	673	434	427	155	437	158	36·2	411	194	47·2	194	74	38·1	1 042	426	40·9
Umeå	406	278	271	146	97	119	122·7	87	120	137·9	37	28	75·7	221	267	120·8
Härnösand	1 814	449	451	404	274	189	69·0	229	163	71·2	106	70	66·0	609	422	69·3
Sundsvall	1 335	688	688	194	434	298	68·7	396	258	65·2	177	109	61·6	1 007	665	66·0
Hudiksvall	404	107	107	378	63	59	93·7	30	29	96·7	24	17	70·8	117	105	89·7
Söderhamn	894	240	240	373	138	110	79·7	107	77	72·0	54	49	90·7	299	236	78·9
Gävle	1 109	586	584	189	351	264	75·2	319	251	78·7	146	63	43·2	816	578	70·8
Stockholm	7 824	4 283	4 047	183	1 972	1 161	58·9	1 375	984	71·6	1 010	1 160	114·9	4 357	3 305	75·9
Södertälje	164	45	47	364	28	20	71·4	22	18	81·8	14	9	64·3	64	47	73·4
Oxelösund	1 271	298	298	427	230	160	69·6	190	101	53·2	91	30	33·0	511	291	56·9
Norrköping	1 250	671	649	186	397	301	75·8	291	240	82·5	164	77	47·0	852	618	72·5
Västervik	558	142	142	393	216	68	31·5	88	46	52·3	75	22	29·3	379	136	35·9
Oskarshamn	1 735	487	487	356	347	256	73·8	198	155	78·3	109	48	44·0	654	459	70·2
Kalmar	1 439	466	408	309	376	232	61·7	127	83	65·4	134	72	53·7	637	387	60·8
Visby	166	122	100	136	132	55	41·7	68	30	44·1	33	14	42·4	233	99	42·5
Karlskrona	500	124	121	403	120	62	51·7	61	36	59·0	42	14	33·3	223	112	50·2
Karlshamn	1 033	341	341	303	245	191	78·0	106	83	78·3	78	44	56·4	429	318	74·1
Sölvesborg	800	407	409	197	191	190	99·5	96	86	89·6	82	81	98·8	369	357	96·7
Åhus	313	148	148	211	119	70	58·8	78	53	67·9	44	21	47·7	241	144	59·8
Ystad	233	134	134	174	98	66	67·3	64	48	75·0	39	17	43·6	201	131	65·2
Trälleborg	1 084	269	266	403	122	145	118·9	81	59	72·8	56	61	108·9	259	265	102·3
Malmö	3 018	983	956	307	758	400	52·8	543	295	54·3	316	104	32·9	1 617	799	49·4
Landskrona	1 498	618	587	242	450	288	64·0	198	165	83·3	131	81	61·8	779	534	68·5
Hälsingborg	6 145	2 505	2 501	245	1 342	951	70·9	861	692	80·4	488	387	79·3	2 691	2 030	75·4
Halmstad	1 030	397	376	259	266	233	87·6	87	60	69·0	116	74	63·8	469	367	78·3
Göteborg	20 055	5 714	5 501	351	3 408	1 925	56·5	3 039	1 846	60·7	2 538	690	27·2	8 985	4 461	49·6
Uddevalla	413	260	250	159	120	124	103·3	62	79	127·4	24	32	133·3	206	235	114·1
Tillsamman	**57 164**	**21 196**	**20 536**	**270**	**12 731**	**8 095**	**63·6**	**9 214**	**6 251**	**67·8**	**6 322**	**3 448**	**54·5**	**28 267**	**17 794**	**62·9**

Utvandringen till främmande världsdelar under 1927.

Uppgifter rörande utvandringen från Sverige till främmande världsdelar ha nu inkommit även för fjärde kvartalet 1927, varigenom en överblick kan erhållas av emigrationen i dess helhet under nämnda år. Vad då först beträffar utvandringen under 1927 års *fjärde kvartal*, uppgick densamma till 2 021 personer mot 2 502 samma tid år 1926. Sammanlagt 1 995 av ifrågavarande emigranter erhöllo sina utvandringskontrakt godkända av polismyndigheterna i Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Göteborg, 21 i Oslo, Trondhjem och Kristiansand samt 5 i Köpenhamn.[1]

Antalet i Sverige hemmahörande emigranter, som erhållit sina utvandringskontrakt godkända av polismyndigheter i förenämnda städer under såväl *fjärde kvartalet* som under *hela år 1927*, framgår av efterföljande tablå:

1927	Stockholm	Malmö	Hälsingborg	Göteborg	Oslo	Trondhjem	Kristiansand	Köpenhamn	Summa
Oktober	148	95	21	592	2	11	—	4	**873**
November	101	120	8	643	1	1	—	—	**874**
December	38	28	16	185	3	1	2	1	**274**
Okt.—dec.	287	243	45	1 420	6	13	2	5	**2 021**
Jan.—sept.	1 022	1 052	209	6 018	19	151	2	24	**8 497**
Hela året	**1 309**	**1 295**	**254**	**7 438**	**25**	**164**	**4**	**29**	**10 518**

Motsvarande totalsiffror för de närmast föregående åren framgå av följande översikt, som jämväl utvisar emigrationens fördelning å olika månader.

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
1923 . . .	730	1 332	2 556	3 663	1 811	2 965	3 385	2 517	2 410	2 139	1 150	624	**25 282**
1924 . . .	525	742	604	354	383	178	617	1 120	894	731	872	453	**7 473**
1925 . . .	838	579	1 097	1 007	775	359	372	832	800	1 071	844	380	**8 954**
1926 . . .	659	1 048	1 166	1 247	828	362	692	855	1 055	1 139	903	460	**10 414**
1927 . . .	854	695	1 352	1 909	698	540	755	655	1 039	873	874	274	**10 518**

Emigrationen under 1927 fördelade sig, i den mån utvandringskontrakten godkänts av polismyndigheterna i någon av de förut nämnda svenska, norska och danska städerna, på rikets olika delar sålunda:

[1] Såsom ovan nämnts ingå i denna statistik endast sådana emigranter, vilka vid avresan från skandinavisk hamn innehaft med vederbörande utvandraragenter upprättade utvandringskontrakt. Antalet på denna väg registrerade emigranter har under de senare åren i allmänhet hållit sig något lägre än antalet personer, som enligt prästerskapets till statistiska centralbyrån ingivna uppgifter uttagit flyttningsbetyg för utvandring till främmande världsdelar. Under år 1926 — det sista år, för vilket fullständig statistik föreligger — utgjorde skillnaden något mer än 6 %.

Län	Utvandringskontrakt från			Summa utvandrare		Län	Utvandringskontrakt från			Summa utvandrare	
	Sverige	Norge	Danmark	1927	1926		Sverige	Norge	Danmark	1927	1926
Stockholms stad. .	679	5	1	685	696	Älvsborgs län . .	661	1	—	662	664
» län . .	209	—	—	209	149	Skaraborgs län . .	258	1	—	259	261
Uppsala län . . .	66	—	—	66	62	Värmlands län . .	827	6	—	833	828
Södermanlands län	108	1	—	109	126	Örebro län	332	4	—	336	290
Östergötlands län .	276	1	—	277	279	Västmanlands län .	150	2	1	153	156
Jönköpings län . .	473	—	—	473	545	Kopparbergs län .	614	1	—	615	611
Kronobergs län . .	449	—	1	450	435	Gävleborgs län . .	417	4	—	421	443
Kalmar län. . . .	561	1	—	562	531	Västernorrlands län	393	36	1	430	434
Gotlands län . . .	59	—	—	59	63	Jämtlands län . .	306	61	—	367	321
Blekinge län . . .	401	1	2	404	389	Västerbottens län .	366	24	—	390	294
Kristianstads län .	351	—	2	353	374	Norrbottens län . .	622	44	—	666	617
Malmöhus län . .	474	—	7	481	453	Ej angivet län	—	—	12	12	5
Hallands län . . .	418	—	—	418	506	Hela riket	10 296	193	29	10 518	10 414
Göteb. o. Boh. län	826	—	2	828	882						

Utvandrarnas åldersfördelning framgår av efterföljande översikt:

Ålder	Män		Kvinnor		Tillsammans		1926
	Antal	%	Antal	%	Antal	%	%
Under 15 år	465	6·2	358	12·0	**823**	**7·8**	8·5
15—25 »	4 042	53·7	1 297	43·4	**5 339**	**50·8**	50·0
25—35 »	2 343	31·1	857	28·7	**3 200**	**30·4**	28·9
35—45 »	467	6·2	299	10·0	**766**	**7·3**	7·8
45—55 »	152	2·0	100	3·3	**252**	**2·4**	2·9
Över 55 »	60	0·8	78	2·6	**138**	**1·3**	1·9
Summa	**7 529**	**100·0**	**2 989**	**100·0**	**10 518**	**100·0**	**100·0**

Av utvandrarna voro 28·4 % kvinnor, mot 34·6 % under 1926 och 37·9 % under 1925.

Antalet transiterande emigranter, d. v. s. personer, som från annat land passerat Sverige på väg till främmande världsdel utgjorde under året 2 989. Dessa utvandrares kön och nationalitet framgår av följande tablå:

	Danmark	Norge	Island	Finland	Ryssland	Estland	Lettland	Litauen	Polen	Tyskland	Frankrike	England	Summa
Män . .	58	108	1	1 454	1	42	—	20	9	7	1	1	**1 702**
Kvinnor	19	35	1	1 142	—	76	1	5	3	5	—	—	**1 287**
Summa	**77**	**143**	**2**	**2 596**	**1**	**118**	**1**	**25**	**12**	**12**	**1**	**1**	**2 989**

I förestående siffror ingå endast sådana utlänningar, som befordrats till främmande världsdel direkt från svensk hamn (d. v. s. medelst svenska amerikalinjens fartyg från Göteborg).

Fylleriförseelser och spritsmuggling under fjärde vartalet 1927

jämte sammanfattningssiffror rörande fylleriförseelserna under året.

Fylleriförseelser under fjärde kvartalet 1927. Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen och i sammandrag återges i tab. A, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer blivit sakfällda under fjärde kvartalet 1927, tillhopa 6 918, av vilka 6 766 begåtts av män och 152 av kvinnor. Antalet avdömda fylleriförseelser per kvartal dels under år 1913, såsom representerande förhållandena före världskriget och det individuella kontrollsystemets mera allmänna tillämpning, dels för tiden fr. o. m. år 1919 har utgjort som följer:

	Medeltal per kvartal									3 kv.	4 kv.
	1913	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1927	1927
Antal förseelser	14 727	11 493	7 717	7 072	7 532	8 171	8 130	7 425	7 136[1]	7 668[2]	6 918[1]
Per 100 000 inv.	262	196	130	118	126	136	134	123	117[1]	126	114[1]

Dessa siffror återge emellertid icke hela den faktiska fyllerifrekvensen å offentliga platser. Man får nämligen i allmänhet räkna med att för varje kvartal något eller några hundratal personer, som blivit anhållna för fylleri, sedermera icke sakfällas, merendels av det skäl att de icke kunnat med stämning anträffas och inställas inför rätta. Påpekas bör därjämte, att å ena sidan en del förseelser, som avdömts under en redovisningsperiod, ha begåtts under en tidigare, medan å andra sidan en del under perioden begångna förseelser avdömas först under ett följande redovisningsskede. Vad beträffar den preliminära siffran för fjärde kvartalet 1927, lärer den med all sannolikhet genom senare inkomna rapporter komma att icke oväsentligt höjas och därigenom antagligen närma sig den fyllerifrekvens, som registrerats för fjärde kvartalet 1926 (7 397 förseelser).

Fylleriförseelsernas fördelning på månader fr. o. m. år 1924 ter sig som följande tablå utvisar:

År	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
1924	2 092	2 083	2 259	2 742	2 816	2 731	2 526	2 834	3 676	3 174	2 966	2 786
1925	2 705	2 457	2 780	2 678	2 619	2 720	2 216	2 651	3 629	3 255	2 921	1 890
1926	2 052	1 982	2 478	2 709	2 782	2 361	2 023	2 440	3 476	2 600	2 763	2 034
1927	2 157	2 101	2 432	2 321	2 653	2 294	1 942	2 579	3 147	2 787[1]	2 447[1]	1 684[1]

[1] Preliminär siffra.

[2] De tidigare meddelade siffrorna för tredje kvartalet 1927 ha här liksom på övriga ställen i redogörelsen ökats med 449 senare rapporterade förseelser.

Siffrorna för de tre sista månaderna av året synas sålunda tyda på en fortgående nedgång från den toppsiffra, som nu liksom föregående år nåddes i september. Understrykas må emellertid, att då de ännu ej redovisade fyllerifallen till övervägande del inträffat mot slutet av kvartalet, den preliminära decembersiffran nu är åtskilligt för låg för att svara mot verkligheten.

Hur fylleriförseelserna under redovisningskvartalet fördelade sig på vissa ortsgrupper och på olika delar av landet åskådliggöres av följande tablå, varuti för Stockholm meddelas tvenne sifferserier, nämligen a) antalet sakfällda enligt den officiella statistiken och b) antalet för fylleri anhållna enligt *Statistisk månadsskrift*, utgiven av Stockholms stads statistiska kontor:

Antal fylleriförseelser under 4 kv. 1927	Stockholms stad a	Stockholms stad b	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Hela riket 4 kv. 1927	Hela riket 3 kv. 1927	Hela riket 4 kv. 1926
i städer med mer än 10 000 inv.	1 453	1 405	392	157	654	1 434	644	4 734	5 041	5 130
i övriga städer .	—	—	201	116	138	331	139	925	1 071	947
å landsbygden . .	—	—	157	128	189	276	509	1 259	1 556	1 320
tillhopa	**1 453**	**1 405**	**750**	**401**	**981**	**2 041**	**1 292**	**6 918**	**7 668**	**7 397**
3 kvart. 1927 . .	1 595	1 724	890	430	1 031	2 212	1 510	—	7 668	—
4 kvart. 1926 . .	1 574	1 613	844	475	1 044	2 231	1 229	—	—	7 397

Den nedgång i fyllerifrekvensen under 1927 års sista kvartal, varmed man torde kunna räkna åtminstone vid jämförelse med närmast föregående kvartal, synes av de preliminära siffrorna att döma hava framträtt såväl i större och mindre städer som å landsbygden. De olika landsdelarna förete alla sjunkande tal, ehuru de definitiva siffrorna särskilt beträffande södra Sverige samt Småland och öarna närmast torde komma att tyda på ett i stort sett oförändrat läge. En jämförelse med siffrorna för fjärde kvartalet 1926 synes i varje fall ge vid handen en icke oväsentlig förbättring av nykterhetstillståndet i de större städerna.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas kön och ålder. Av samtliga fylleriförseelser, för vilka personer sakfälldes under 1927 års fjärde kvartal, begingos, som ovan nämnts, 152 eller 2·2 % av kvinnor, därav, som efterföljande tab. A visar, 96 i Stockholm, 36 i Göteborg, 5 i Malmö, 14 i övriga städer och 1 på landsbygden. — Huvudtabellen ger även möjlighet att fastställa, i vilken utsträckning fylleriförseelserna begåtts av yngre och av äldre personer, varvid åldersgränsen dragits vid 25 år.[1] Av hela antalet avdömda förseelser, beträffande vilka uppgifter i detta avseende meddelats, hade 1 666 eller 24·1 % begåtts av män och kvinnor i ungdomsåldrarna, medan 5 240 eller 75·9 % kommit på äldre individer.[2] Av samtliga under år

[1] Härvid ha personer, som äro födda före 1902, hänförts till den äldre åldersgruppen, och sådana som äro födda 1902 eller senare, till den yngre.
[2] Av de sakfällda voro 12 av okänd ålder.

	Orter	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under				Förseelser, begångna av *män*						Förs., beg. av *kvinnor*		
						med motbok		*utan* motbok	Summa	Därav		Hela antalet	Därav	
		okt.	nov.	dec.	hela kvartalet	full inköpsrätt	begr. inköpsrätt			25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]		25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]
	Stockholms stad	561	505	387	**1 453**	58	324	975	**1 357**	**1 172**	**185**	96	84	12
Östra Sverige	Södertälje	21	12	11	**44**	—	8	36	**44**	32	12	—	—	—
	Lidingö	4	3	—	**7**	—	1	6	**7**	6	1	—	—	—
	Uppsala	34	18	16	**68**	—	7	61	**68**	51	17	—	—	—
	Västerås	17	13	11	**41**	—	6	35	**41**	32	9	—	—	—
	Nyköping	12	6	3	**21**	1	3	17	**21**	18	3	—	—	—
	Eskilstuna	22	26	15	**63**	2	16	45	**63**	54	9	—	—	—
	Linköping	24	11	16	**51**	3	11	37	**51**	40	11	—	—	—
	Norrköping	27	32	38	**97**	2	16	77	**95**	69	26	2	1	1
	Övriga städer	116	51	34	**201**	5	40	156	**201**	160	41	—	—	—
	Landsbygden	75	66	16	**157**	—	37	120	**157**	95	62	—	—	—
Små. m. m.	Jönköping	21	12	12	**45**	—	7	38	**45**	40	5	—	—	—
	Kalmar	31	29	8	**68**	1	13	54	**68**	54	14	—	—	—
	Västervik	9	2	—	**11**	—	—	11	**11**	6	5	—	—	—
	Visby	13	8	12	**33**	1	6	26	**33**	26	7	—	—	—
	Övriga städer	64	36	16	**116**	3	17	96	**116**	82	34	—	—	—
	Landsbygden	44	66	18	**128**	5	17	106	**128**	81	42	—	—	—
Södra Sverige	Karlskrona	10	9	8	**27**	4	6	16	**26**	24	2	1	1	—
	Kristianstad	11	30	16	**57**	4	13	40	**57**	46	11	—	—	—
	Malmö	99	90	107	**296**	15	28	248	**291**	243	48	5	5	—
	Lund	20	34	13	**67**	1	9	57	**67**	59	8	—	—	—
	Landskrona	21	28	20	**69**	5	11	52	**68**	49	19	1	—	1
	Hälsingborg	37	37	22	**96**	7	20	69	**96**	83	13	—	—	—
	Ystad	7	4	6	**17**	1	3	13	**17**	11	6	—	—	—
	Trelleborg	7	12	6	**25**	1	3	21	**25**	19	6	—	—	—
	Övriga städer	41	66	31	**138**	3	25	110	**138**	94	44	—	—	—
	Landsbygden	105	62	22	**189**	11	31	147	**189**	96	91	—	—	—
Västra Sverige	Halmstad	24	15	12	**51**	1	7	43	**51**	39	12	—	—	—
	Göteborg	317	334	311	**962**	15	200	711	**926**	721	205	36	33	3
	Mölndal	18	14	3	**35**	—	6	29	**35**	26	9	—	—	—
	Uddevalla	7	10	8	**25**	2	2	21	**25**	22	3	—	—	—
	Trollhättan	—	34	28	**62**	—	5	57	**62**	46	16	—	—	—
	Borås	27	21	7	**55**	3	13	38	**54**	38	16	1	1	—
	Skövde	24	12	8	**44**	1	7	36	**44**	33	11	—	—	—
	Karlstad	50	27	27	**104**	—	14	90	**104**	78	26	—	—	—
	Kristinehamn	13	14	9	**36**	—	6	30	**36**	31	5	—	—	—
	Örebro	21	23	16	**60**	1	6	53	**60**	41	19	—	—	—
	Övriga städer	140	109	82	**331**	13	67	249	**329**	254	75	2	1	1
	Landsbygden	120	127	29	**276**	4	54	218	**276**	151	123	—	—	—
Norra Sverige	Falun	17	4	5	**26**	—	1	25	**26**	21	5	—	—	—
	Gävle	69	75	101	**245**	2	27	214	**243**	202	41	2	2	—
	Söderhamn	42	26	18	**86**	—	18	68	**86**	71	15	—	—	—
	Härnösand	43	8	14	**65**	—	7	58	**65**	52	13	—	—	—
	Sundsvall	47	44	53	**144**	1	20	118	**139**	113	26	5	3	2
	Östersund	10	12	11	**33**	—	4	29	**33**	24	9	—	—	—
	Umeå	3	21	10	**34**	—	1	33	**34**	25	9	—	—	—
	Luleå	5	6	—	**11**	—	1	10	**11**	9	2	—	—	—
	Övriga städer	53	64	22	**139**	—	25	114	**139**	97	42	—	—	—
	Landsbygden	284	179	46	**509**	—	58	450	**508**	272	233	1	1	—
	Hela städerna	**2 159**	**1 947**	**1 553**	**5 659**	**156**	**1030**	**4 322**	**5 508**	**4 413**	**1 095**	**151**	**131**	**20**
	riket landsb.	**628**	**500**	**131**	**1 259**	**20**	**197**	**1 041**	**1 258**	**695**	**551**	**1**	**1**	—
	Summa	**2 787**	**2 447**	**1 684**	**6 918**	**176**	**1227**	**5 363**	[3]**6766**	**5 108**	**1 646**	**152**	**132**	**20**

[1] Härmed avses personer födda före år 1902. — [2] Härmed avses personer födda år 1902 eller senare. — [3] Därav 12 personer av okänd ålder.

1927 sakfällda fyllerister tillhörde 6 422 eller 22·5 % den yngre åldersgruppen, medan 1926 motsvarande antal var 6 438 eller 21·7 %. De efter något avvikande grunder beräknade procentsiffrorna för 1923, 1924 och 1925 voro resp. 19·9, 20·7 och 21·4.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas inköpsrätt till spritdrycker. På grundval av systembolagens uppgifter ha i tab. A förseelserna vidare uppdelats med hänsyn till om de sakfällda innehaft motbok (med full eller begränsad inköpsrätt) eller varit avstängda från laglig spritdryckstilldelning.

Av samtliga manliga fyllerister voro ej mindre än 5 363 eller 79·3 % personer utan motbok. Fördelningen var härvidlag alltså ungefär densamma som under de närmast föregående kvartalen. Bland de kvinnliga fylleristerna var endast en enda innehavare av motbok. Dessa siffror giva en antydan om omfattningen av den olagliga rusdryckshandelns och särskilt spritsmugglingens inverkan på nykterhetstillståndet.

Fylleriförseelser under hela året 1927. Totala antalet under år 1927 hitintills avdömda och statistiskt redovisade fylleriförseelser skulle enligt tab. B utgöra 28 544, varav 27 890 (97·7 %) begåtts av män och 654 (2·3 %) av kvinnor. Tages hänsyn även till det sannolika antal förseelser, varom uppgifter senare lära inkomma, torde totalsiffran för året komma att uppgå till om-

Tab. B. Översikt av fylleriförseelserna under år 1927.

Kvartal och persongrupper	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts										
								Därav inom följ. ortsgrupper			
	Stockholms stad	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Samtliga orter	Stockholm, Göteborg o. Malmö	Övriga städer med över 10 000 inv.	Mindre städer	Landsbygden
1:a kvartalet . .	1 510	768	418	967	2 160	867	**6 690**	2 959	1 868	775	1 088
2:a » . .	1 598	811	479	953	2 221	1 206	**7 268**	2 932	2 216	938	1 182
3:e » . .	1 595	890	430	1 031	2 212	1 510	**7 668**	2 881	2 160	1 071	1 556
4:e » . .	1 453	750	401	981	2 041	1 292	**6 918**	2 711	2 023	925	1 259
Tillhopa	**6 156**	**3 219**	**1 728**	**3 932**	**8 634**	**4 875**	**[1]28 544**	**11 483**	**8 267**	**3 709**	**5 085**
Därav förseelser begångna av											
män	5 768	3 187	1 727	3 897	8 469	4 842	**27 890**	10 927	8 180	3 704	5 079
kvinnor . . .	388	32	1	35	165	33	**654**	556	87	5	6
personer med motbok	1 513	659	305	799	1 748	626	**5 650**	2 608	1 378	781	883
utan motbok .	4 643	2 560	1 423	3 133	6 886	4 249	**22 894**	8 875	6 889	2 928	4 202
över 25 år[2] . .	5 410	2 406	1 248	3 015	6 498	3 501	**22 078**	9 778	6 618	2 797	2 885
under 25 år[3] .	746	808	468	909	2 128	1 363	**6 422**	1 705	1 648	909	2 160

[1] Härav 44 personer av okänd ålder.
[2] Härmed avses personer, födda före 1902.
[3] » » » » » 1902 eller senare.

kring 29 000 fall. Siffran för 1926 var något högre eller 29 700. År 1925 avdömdes inalles 32 521 fylleriförseelser samt år 1924 32 685 och år 1923 30 127. Under nämnda år ha förskjutningarna i fyllerifrekvensen sålunda ej varit alltför betydande, men har tendensen i stort sett varit nedgående sedan år 1924.

Jämförelse mellan fylleriförseelserna i Sverige och dess grannländer. Liksom i föregående kvartalsredogörelser må slutligen i jämförelsesyfte en sammanställning göras mellan den svenska fylleristatistiken och f. n. tillgängliga uppgifter för Norge enligt Statistiske Meddelelser. I översikten här nedan ha dessutom medtagits motsvarande kvartalssiffror för Finland, vilka fr. o. m. år 1922 finnas tillgängliga i Social Tidskrift:

	Medeltal per kvartal								4 kv.	3 kv.	4 kv.
	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1926	1927	1927
Sverige . . .	8 331	11 493	7 717	7 072	7 532	8 171	8 130	7 425	7 397	7 668	6 918
Norge	9 353	8 635	8 876	11 171	12 255	10 797	9 611	9 003	8 640	8 896	9 278
Finland . . .	·	·	·	10 700	14 103	15 851	17 576	18 457	20 427	25 172	·

Såsom härav synes, kan man för Norges del registrera en viss nedgång i fyllerifrekvensen från och med år 1924, under det att för Finland kvartalsmedeltalen snarast tyda på stegring.

Av intresse är jämväl att sammanställa fylleriförseelserna i respektive huvudstäder, såsom skett i nedanstående tablå:

Antal fylleriförseelser i	År 1913	År 1920	År 1921	År 1922	År 1923	År 1924	År 1925	År 1926	År 1927	3 kv. 1927	4 kv. 1927
Stockholm[1] .	17 696	10 207	6 950	7 488	8 069	8 181	7 275	6 689	6 452	1 724	1 405
Oslo	20 293	13 624	13 750	18 195	22 504	18 704	16 518	15 197	14 709	3 528	3 803
därav anhållna	16 455	10 402	10 927	14 572	18 702	15 497	13 516	12 879	12 722	3 037	3 313
Helsingfors[1] .	23 266	12 307	13 769	13 082	18 462	18 863	18 630	18 602	22 003	5 878	5 480

Det framgår härav, att antalet fylleriförseelser, särskilt om hänsyn tages till vederbörande städers folkmängd,[2] ställer sig väsentligt lägre i Stockholm än i Helsingfors och Oslo. Då emellertid av gatufylleriet blott en viss, efter lagstiftning och praxis växlande del blir föremål för polisingripande och sålunda redovisad i statistiken, kunna dessa siffror mindre göra anspråk på att giva en inbördes fullt jämförbar bild av nykterhetstillståndet i resp. städer vid en och samma tidpunkt än av utvecklingens gång i berörda avseende i de särskilda orterna under den redovisade tidsperioden.

Uppgifter rörande spritsmugglingen. Som komplement till fylleriförseelsestatistiken meddelas i tab. C vissa uppgifter från generaltullstyrelsens statistiska avdelning för åren 1925—1927 rörande antalet beslag, som helt eller delvis avsett sprit (eller brännvin), samt beslagtagna kvantiteter av sådana varor. Vissa i tabellen upptagna beslag hava sedermera upphävts av

[1] Siffrorna avse antalet anhållna personer enligt polisstatistiken.
[2] Folkmängdssiffrorna äro för Stockholm 453 332, för Oslo 255 558 och för Helsingfors 207 954 invånare.

Tab. C. Gjorda beslag och beslagtagna kvantiteter av spritdrycker åren 1925—1927.

Månad	Stockholms tullkammardistrikt						Samtliga tullkammardistrikt					
	Antal beslagsmål			Kvantitet, i liter			Antal beslagsmål			Kvantitet, i liter[1]		
	1925	1926	1927	1925	1926	1927	1925	1926	1927	1925	1926	1927
januari	152	91	89	9 175	300	215	206	126	135	61 156	419	729
februari	149	48	84	1 380	108	485	202	76	123	2 042	1 120	1 233
mars	152	79	84	1 126	306	781	181	104	115	1 539	475	1 959
april	142	89	124	704	58 593	607	178	140	174	851	58 837	883
maj	129	77	90	2 815	590	1 201	181	121	149	3 925	1 066	2 557
juni	138	53	93	2 119	232	238	192	131	154	2 240	952	865
juli	271	144	105	1 069	1 404	383	317	187	199	1 240	1 740	663
augusti	218	139	135	835	871	61 150	243	196	219	1 581	1 375	62 258
september . . .	198	135	99	6 216	651	367	242	196	167	7 576	1 289	856
oktober	194	167	175	1 425	1 617	857	244	222	232	1 577	2 120	1 042
november . . .	137	130	119	1 196	1 219	2 896	199	181	188	1 524	17 739	3 408
december . . .	144	127	95	1 500	1 595	271	205	168	165	2 130	16 820	839
Hela året	**2 024**	**1 279**	**1 292**	**29 560**	**67 486**	**69 451**	**2 590**	**1 848**	**2 020**	**87 381**	**103 952**	**77 292**

vederbörande domstol, vilket antecknats i särskild not, i den mån uppgifter härom föreligga.

Tabellen ger vid handen, att på Stockholms tullområde, dit spritsmugglingen företrädesvis synes vara riktad, men där striden mot den olagliga hanteringen också torde bedrivas med större energi än annorstädes, kommo under år 1925 omkring tre fjärdedelar samt under år 1926 och år 1927 omkring två tredjedelar av de ertappade spritsmugglarna. För landet i dess helhet medförde år 1926 en betydande nedgång i antalet beslagsmål, medan år 1927 företett en viss ökning. I fråga om kvantiteten beslagtagen sprit äro talen närmast i nedgående.

Till jämförelse må nämnas, att i Norge under åren 1925, 1926 och 1927 uppges ha beslagtagits resp. 95 867, 127 190 och 68 518 liter sprit och brännvin, vilket synes innebära, att den olagliga rusdryckshanteringen väsentligt minskats under fjolåret.

Kollektivavtalens lönesatser under fjärde kvartalet 1927.

De avtalsförhandlingar, som upptogos i slutet av år 1927 i och för ersättande av uppsagda kollektivavtal, blevo i allmänhet icke slutförda före årsskiftet. Inom pappersmasseindustrien och vid de mellansvenska gruvorna utbröto sålunda öppna konflikter (lockout) från nyåret, vilka sedermera vidgades genom sympatiåtgärder vid sågverken (lockout) och de norrländska malm-

[1] Beslaget har sedermera hävts i sept. 1924 å ett parti om 8 275 l., i nov. 1924 å 14 200 l., i dec. 1924 å 74 547 l. och i jan. 1925 å 51 621 l. Även under de båda senaste åren torde en del beslag ha upphävts, ehuru inga bestämda uppgifter härom föreligga.

fälten (strejk). Förhandlingarna om hamnarbetaravtal ajournerades i slutet av december månad på obestämd tid; för de kemisk-tekniska fabrikerna i Stockholm liksom vissa andra företag av mindre omfattning hunno ej heller förhandlingarna fullföljas före 1927 års utgång. Under 4:e kvartalet 1927 träffades därför endast ett fåtal kollektivavtal, i regel av rent lokal karaktär.

För *skogsarbetet i Uppland* undertecknades nytt avtal den 5 oktober, gällande från den 24 oktober 1927 till den 24 oktober 1928. Timlönen blev densamma som förut eller 50 öre, medan ackordsprisen undergingo vissa justeringar uppåt.

Vid *bilreparationsverkstäderna i Uppsala* träffades avtal den 3 oktober 1927 med giltighetstid till utgången av år 1928. Minimitimlönerna äro:

Yrkesarbetare,	23	år,	6	år i facket	. . . . .	kr.	1·30
»	20	»	3	» »	. . . . .	»	1·15
»	20	»	2	» »	. . . . .	»	1·—
Arbetare,	18	»	1	» »	. . . . .	»	0·75

Inom *litografisk-kemigrafiska* facket hava ingåtts två lokalavtal i Stockholm, gällande från början av oktober 1927 till den 1 oktober 1928. Minimilönerna äro enligt det ena avtalet per vecka:

Utlärd arbetare (4 års lärotid)				under första året	. . . . .	kr.	46
»	»	»	»	andra	»	»	52
»	»	»	»	tredje	»	»	61
»	»	»	»	fjärde	»	»	72

Det andra avtalet upptar tre lönesatser för utlärda arbetare: 47, 54 och 60 kr. per vecka under resp. första, andra och tredje åren.

Vid *Gislaveds gummifabrik* har träffats nytt avtal för tiden 1 oktober 1927—1 oktober 1929. Timlönen är för fullgod manlig arbetare, som fyllt 19 år, 85 öre, för kvinnlig arbetare (18 år) 60 öre. För manliga specialarbetare utgå timlöner varierande från 90 öre till kr. 1·22.

Inom *målarfacket i Stockholm* har för första gången upprättats kollektivavtal för materialarbetare, d. v. s. arbetare, som äro anställda i och för iordningställande, skötsel och transport av materialier och verktyg ävensom för övriga förekommande handräckningsarbeten. Arbetare, anställda med viss uppsägningstid, erhålla veckolön, övriga arbetare timlön. Veckolönen är under första anställningsåret 56 kr. och efter ett års anställning 67 kr. Timlönen utgör kr. 1·20.

Inom *kafébranschen i Stockholm* träffades den 8 oktober 1927 nytt 2-årigt avtal. De kontanta månadslönerna (minimilöner), vilka höjdes med 10 kr., äro:

kassörska	kr. 110	kallskänka	kr. 100
kassörskebiträde	» 75	personalkokerska	» 75
kokerska	» 110	köksbiträde eller diskerska	» 65

Härutöver erhåller personal fri kost och fri bostad. Om fri bostad ej beredes, utgår hyresbidrag med 25 kr. per månad.

Några iakttagelser rörande byggnads- och bostadsförhållandena i Förenta staterna.

Berättelse över en studieresa av byråchefen *Bertil Nyström*.

Allmänna synpunkter. Den allomfattande census, vilken i Förenta staterna alltsedan år 1790 anordnats vart tionde år och efter hand vuxit ut från en enkel folkräkning till en alltmer fullständig inventering av nationens tillgångar och hjälpkällor, lämnar även vissa, ehuru förhållandevis knapphändiga uppgifter om bostadsförhållandena. Enligt senast tillgängliga uppgifter, vilka avse år 1920, förefunnos inalles 20 697 204 bostäder (dwellings), varmed förstås varje byggnad e. d., varest människor vistas, oavsett om denna utgöres av ett stort våningshus eller av ett litet eget hem. Emellertid dominerar i Förenta staterna enfamiljshuset, vilket framgår därav, att i genomsnitt blott 5·1 personer kommo på varje bostad, nämligen 4·6 på landsbygden (11·2 milj. bostäder) och 5·7 i städerna (9·5 milj. bostäder). Censusberättelserna upplysa vidare om, att av redovisade 24·4 milj. hushåll (families) 54·4 % bodde i förhyrda och 45·6 % i egna bostäder, varav nära $^2/_3$ (61·7 %) uppgivits vara gravationsfria och något över $^1/_3$ (38·3 %) intecknade för skuld. För landsbygden utgjorde antalet hyresbostäder 45·1 %, medan det för städerna steg till 62·6 % — det bör ihågkommas, att som landsbygd räknas ej blott jordbruksbygder, utan även industrisamhällen o. d. med upp till 2 500 inv., där särskilt i gruvdistrikt o. d. en stor del av arbetarbefolkningen bor i arbetsgivaren tillhöriga bostäder. I de båda största städerna Newyork och Chicago betecknas resp. $^4/_5$ och $^3/_4$ av bostäderna som hyreslägenheter. Med undantag för de inre delarna av dessa och vissa andra storstäder, där av kostnadsskäl den mindre inkomsttagaren blott kan påräkna ett minimum av bostadsutrymme och ofta även av bostadskomfort, äro arbetarbostäderna genomgående efter våra förhållanden mycket rymliga såsom innefattande 4—6 rum (3—5 rum och kök) jämte badrum. Däremot lämnar husens byggnadssätt ofta rum för anmärkningar och det ej blott i fråga om yttre utseende utan även ur kvalitetssynpunkt. Hyrorna synas vara jämförelsevis höga, ehuru nivån är svår att exakt fastställa på grund av avsaknaden av mera allmängiltig hyresstatistik. Enligt 1918—1919 års hushållsbudgetsundersökning, vilken avsåg 12 096 familjer i 42 stater, betalades i genomsnitt 13·4 % av inkomsten i hyra. Detta motsvarade då i genomsnitt 191 doll. per år, vilken siffra dock på grund av stark hyresstegring under de följande åren numera torde böra höjas till c:a 300 doll.

Enfamiljshusets dominerande betydelse medför, att de större amerikanska städerna täcka förhållandevis vidsträckta områden av förstadstyp, övervägande bebyggda med fristående hus (eller radhus) och genom snabba järnvägs-, spårvägs- och omnibuskommunikationer stående i förbindelse med stadskärnan, vars ofta skyskraparlikt upptornade hus markera dess egenskap av administrativt och kommersiellt centrum. Denna naturligt framvuxna indelning i affärs-, industri- och bostadskvarter har man på senare tider målmedvetet sökt leda och renodla genom en landsomfattande rörelse för stadsplanering och zonindelning. Allmänt tillämpas nu i de amerikanska städerna idén att strängt avskilja bostadsområdena från affärs- och industrikvarteren, och närmare hälften av stadsbefolkningen anses bo i sådana isolerade bostadszoner, i sin ordning underindelade i bättre och sämre bostadsdistrikt, de senare i regel befolkade av negrer eller immigranter.

Byggnadsindustriens betydelse och omfattning. Unionens befolkning tillväxer med ungefär 1½ milj. per år, och motsvarande ökning kräves i fråga om bostadshus, fabriksbyggnader, allmännyttiga anläggningar och andra slag av byggnader. Förfallna och föråldrade hus måste ersättas med nya. Med stigande levnadsstandard följer behov av bättre bostäder, vilket måste tillgodoses genom ny- och ombyggnad, liksom ökad industriell produktivitet förutsätter moderna fabrikslokaler. Generellt sett bero sålunda framsteg och utveckling för ett folk till stor del på att byggnadsverksamheten får sin tillbörliga andel med av nationens energi och besparingar. Så har i hög grad skett i Förenta staterna, varest inemot hälften av förefintliga byggnader torde tillkommit under de senaste trettio åren.

Det är först helt nyligen man börjat såsom en särskild industrigrupp betrakta de verksamhetsgrenar, som innebära uppförande av bostadshus samt byggnader för industriella, kommersiella och publika ändamål, anläggning av vägar, kanaler, broar, järnvägar, hamnar, tunnlar, vattenledningar o. s. v., sålunda arbeten, vilka påkalla byggande eller eljest omformning av den naturliga topografien. Betydelsen av den sålunda avgränsade industrien är svår att övervärdera. I Förenta staterna överträffar den i fråga om produktionsvärde den största fabriksindustrien, automobiltillverkningen, och dess bruttoavkastning når upp till järnvägarnas. Växlingar i byggnadsindustriens aktivitet ha sin stora betydelse för järnvägarnas fraktinkomster och inverka direkt på ett tjugutal fabriksindustrier, liksom de även påverka detaljhandelns omsättning och inkomsten för praktiskt taget varje familj i landet.

Statistiska mått på byggnadsverksamheten. Byggnadsverksamhetens omfång mätes kanske bäst genom antalet inom densamma anställda arbetare. Enligt 1920 års census uppgingo de egentliga byggnadsarbetarna till 2·2 milj. samt väg- och järnvägsarbetarna till drygt 0·6 milj., medan antagligen dubbelt så många sysselsattes inom de byggnadsmaterialtillverkande industrierna. Någon statistik över byggnadsarbetarstammens förskjutningar under de efterföljande åren föreligger icke, då den numera över 10 000 firmor med 3 milj. arbetare omfattande arbetarantals- och sysselsättningsstatistik, som månatligen framlägges av Förenta staternas arbetsstatistiska byrå, allenast omfattar fabriksindustrien, men icke byggnadsverksamheten. Till någon del täckes denna däremot av den motsvarande statistik, som utarbetas av de socialstatistiska byråerna i vissa stater (Ohio, Illinois, Wisconsin).

En viss ledning för bedömandet av byggnadsindustriens fluktuationer erhålles av den fortlöpande statistik över produktion och transport samt i vissa fall lager av och inneliggande order å trävaror, tegel, cement, järnbalkar m. fl. slag av byggnadsmaterial, vilken unionens handelsdepartement vecko- eller månadsvis inhämtar från vederbörande industriella sammanslutningar och offentliggör i sin månadsskrift »Survey of Current Business» samt i »Commerce Yearbook».

I dessa publikationer meddelas också tvenne sifferserier, som direkt belysa byggnadsverksamhetens omfattning, nämligen träffade byggnadskontrakt och beviljade byggnadslov.[1] Den förstnämnda serien härrör från F. W. Dodge Corporation i Newyork, vilken firma grundlades år 1892 i syfte att genom egna korrespondenter och agenter tillhandahålla subskriberande entreprenörer, finansmän m. fl. tillförlitliga och detaljerade uppgifter rörande planerade byggnadsföretag och träffade kontrakt inom såväl hus- som väg- och vattenbyggnadsbranschen. Denna upplysningsverksamhet, vilken sedan år 1919 meddelats i form av en månatlig, med diagram illustrerad statistik över byggnadernas värde i dollar och den överbyggda ytans areal i kvadratfot, har successivt utvidgats från att omfatta allenast några av de östliga staterna till att omspänna först (från 1915) 23 och sedan 36 (fr. o. m. 1926 37) stater öster om Klippiga bergen. Denna statistik, vilken anses omfatta 7/8 av hela byggnadsvolymen

[1] Dessutom meddelas här för vissa städer uppgifter rörande hyresannonseringens omfattning och omsättningen å fastighetsmarknaden.

i Förenta staterna, avser alla kontrakt av betydelse såväl i städerna som på landet, men lämnar å sido smärre egnahems- och jordbruksbyggnader m. m.

Inom sitt område är denna statistik mera omfattande än den inom Unionens arbetsstatistiska byrå sedan 1920 års- resp. halvårsvis utarbetade statistiken över antalet av och den beräknade kostnaden för av vederbörande myndigheter beviljade byggnadslov, ty denna avser allenast Unionens c:a 300 städer med över 25 000 invånare. Dessutom innefattas häri ofta icke sådana kommunala byggnadsföretag, gatuarbeten o. d., för vilka byggnadslov ej plägar begäras. Den värdering av blivande byggnader, som meddelas i samband med ansökan om byggnadslov, måste av naturliga skäl bliva rätt osäker, och många beviljade byggnader komma aldrig till stånd. Särskilt under depressionstider taga många byggnadslov aldrig materiell gestalt, liksom plötsliga ändringar i byggnadskostnaderna lätt bringa de faktiska utgifterna långt under eller över vad som antagits vid byggnadslovets beviljande. Att, såsom sker i vårt land, komplettera statistiken över beviljade byggnadsföretag med uppgifter rörande fullbordade sådana har ej varit möjligt i Amerika, enär blott i få städer byggnadsordningen föreskriver obligatorisk slutavsyning genom offentlig myndighet.

Vid användandet av den amerikanska byggnadsstatistiken bör alltså observeras, att den faktiska byggnadsverksamheten äger rum, efter det byggnadslov erhållits och byggnadskontrakt träffats, samt att byggnadsfacken kunna vara livligt sysselsatta åtskillig tid, efter det dessa indikationer företett markerad nedgång.

Byggnadsverksamhetens omfattning och tendenser belysas i första hand genom en av Unionens arbetsstatistiska byrå utarbetad statistik över beviljade byggnadslov i städer med över 25 000 invånare.[1] I 294 städer av denna storlek med ett sammanlagt invånarantal av 43 milj. beviljades under år 1926 byggnadslov för tillhopa 507 279 byggnader, varav 251 659 bostadshus och 255 620 byggnader för andra ändamål. De beräknade byggnadskostnaderna uppgingo till 3 625 milj. doll., varav 2 293 milj. kommo på den förra och 1 332 milj. på den senare gruppen. Byggnadsverksamhetens utvecklingstendenser framgå av omstående tabell, avseende 272 städer, för vilka uppgifter om beviljade byggnadslov föreligga för både 1925 och 1926.

I jämförelse med år 1925 hade under år 1926 antalet byggnader, för vilka byggnadslov beviljats, minskats med 11·9 % och det beräknade värdet med 6·7 %. Nedgången gör sig, som synes, gällande beträffande flertalet slag av byggnader. Dock framträder ökning av å ena sidan de för många familjer avsedda bostadshusen, å den andra i fråga om vissa slag av offentliga och halvoffentliga byggnader.

Nu angivna tendenser framträda än tydligare i den arbetsstatistiska byråns halvårsstatistik över byggnadslov i städer med över 100 000 inv.[2] Denna utvisar, att i 78 sådana städer uttogos under första halvåret 1927 byggnadslov för tillhopa 165 280 byggnader, uppskattade till 1 382 milj. doll., nämligen för 85 207 hus för bostadsändamål, värderade till 870 milj., och för 80 073 andra byggnader, uppskattade till 512 milj. Denna sistnämnda siffra ligger 4·7 % över motsvarande för första halvåret 1926, medan övriga tal genomgående förete nedgång, i fråga om totala byggnadsverksamheten med resp. 10·8 och 6·3 %, beträffande bostadsbyggnader med resp. 15·0 och 12·6 % och i fråga om övriga byggnaders antal med 5·9 %. Ser man på de särskilda slagen av byggnader, framträda dock vissa ökningar, såsom i fråga om flerfamiljshus med butiker (med 28·4 % efter antalet och 26·0 % efter värdet, de till antalet övervägande rena flerfamiljshusen ha däremot nedgått med 6·0, resp. 3·3 %), ävensom beträffande kyrkor, nöjeslokaler, institutionsbyggnader, publika byggnader och kontorsbyggnader.

Av de tendenser, som framträda uti de senaste årens byggnadsverksamhet i Förenta staterna, intresserar ur social synpunkt särskilt övergången från enfamiljshus till fler-

[1] U. S. Department of Labor: Bureau of labor statistics. Bull. n:r 449. Building permits in the principal cities of the United States in 1926. Washington 1927.

[2] Building permits in representative cities. Monthly Labor Review, Vol. 25 n:r 4, Oct. 1927.

Antal och värde av nybyggnader, för vilka byggnadslov beviljades under åren 1925 och 1926 i 272 städer.

	Byggnadslov 1925		Byggnadslov 1926		Procentuell ökning (+) eller minskning(−)	
	Antal byggnader	Beräknat värde, milj. doll.	Antal byggnader	Beräknat värde, milj. doll.	Antal byggnader	Värde
Byggnader för bostadsändamål .	296 985	2 464	245 961	2 256	− 17·2	− 8·4
därav						
enfamiljshus	234 899	1 073	195 973	921	− 16·6	−14·2
tvåfamiljshus	38 756	324	29 039	245	− 25·1	−24·4
en- och tvåfamiljshus med butiker .	5 784	59	4 168	45	− 27·9	−23·7
flerfamiljshus	15 109	709	14 770	787	− 2·2	+11·0
» med butiker	1 771	77	1 440	78	− 18·7	+ 1·3
hotell och logihus	462	173	343	143	− 25·8	−17·3
övriga byggnader	204	49	228	37	+ 11·8	−24·5
Byggnader för andra ändamål .	265 642	1 346	249 742	1 300	− 6·0	− 3·4
därav						
butiker och varuhus	15 732	243	15 222	212	− 3·2	−12·8
fabriker och verkstäder	4 986	173	4 715	170	− 5·4	− 1·7
garage, offentliga, samt bensinstationer	9 055	96	8 631	88	− 4·7	− 8·3
garage, privata	209 086	88	192 608	77	− 7·9	−12·5
institutioner	254	54	287	49	+ 13·0	− 9·3
kontorsbyggnader	1 876	264	1 666	260	− 11·2	− 1·5
kyrkor	1 242	63	1 137	65	− 8·5	+ 3·2
nöjeslokaler	1 047	116	943	133	− 9·9	+14·7
offentliga byggnader	300	24	266	31	− 11·3	+29·2
» arbeten och anläggningar .	615	44	764	43	+ 24·2	− 2·3
skolor och bibliotek	1 038	163	861	149	− 17·1	− 8·6
stall, lador och skjul	17 808	9	16 786	8	− 5·7	−11·1
övriga byggnader	2 603	9	5 856	15	+125·0	+66·7
Samtliga byggnader	562 627	3 810	495 703	3 556	− 11·9	− 6·7

familjshus, medan ur ekonomisk synpunkt betydelse bör läggas vid produktionens omsvängning från bostadshus till andra slag av byggnader, särskilt sådana av offentlig och halvoffentlig natur.

I fråga om de nybyggda lägenheternas fördelning på en-, två- och flerfamiljshus (utan och med butiker) föreligga upplysningar sedan år 1921, då bostadsproduktionen begynte återhämta sig från de föregående årens stagnation:

År	Antal hushåll, som beretts bostäder	Därav (i %) i		
		enfamiljshus	tvåfamiljshus	flerfamiljshus
1921 (257 städer)	224 545	58·3	17·3	24·4
1922 (257 »)	377 305	47·5	21·3	31·2
1923 (257 »)	453 673	45·8	21·2	33·0
1924 (257 »)	442 919	47·6	21·5	30·9
1925 (257 »)	491 222	46·1	17·5	36·4
1926 (257 »)	462 114	40·7	13·9	45·4
1926, första halvåret (65 städer)	198 746	36·1	13·4	50·5
1927, » » (65 »)	177 551	32·6	13·6	53·8

Bostadsproduktionens tendens att övergå från enfamiljshus till flerfamiljshus är sålunda tydlig, och den synes ha fortsatt även med avseende på år 1927 att döma av de i tabellens slutrader meddelade speciella storstadssiffrorna. »Vi hålla på att bli ett folk av grottmänniskor (cliff dwellers)», heter det i kommentaren till denna tabell. Även eljest har denna utveckling i Amerika följts med mycken uppmärksamhet och icke utan bekymmer. Man har av gammalt vant sig vid att betrakta det egna avskilda hemmet som en av frihetens och kulturens viktigaste grundvalar. Endast

detta tillägges i allmänt språkbruk namnet »home», icke bostaden i ett flerfamiljshus, vare sig denna innefattar ett helt våningsplan (flat) eller blott en del därav (apartment). Det må i detta samband framhållas, att tvåfamiljshuset i regel utgör en modifikation av det egna hemmet, i det att ägaren jämte bostad för sig själv inrett några rum till uthyrning i syfte att därigenom underlätta husets finansiering.

Förhållandena ställa sig dock mycket olika för olika städer, t. o. m. i fråga om storstäderna, där eljest tendensen till högt byggnadssätt kunde antagas vara mest utpräglad. I Unionens 14 största städer (med över 1/2 milj. inv.), vilka sammantagna innefatta drygt hälften av totala bostadsproduktionen, kommo av de år 1921 nybyggda lägenheterna 44·3 % på enfamiljshus, 21·7 på tvåfamiljshus och 34·0 % på flerfamiljshus, medan för 1926 motsvarande tal voro resp. 28·2, 13·8 och 58·0 %. Även sistnämnda år ställde sig dock enfamiljshusens betydelse mycket olika i olika städer, såsom framgår av följande översikt över denna bostadstyps procentuella andel av totala bostadstillskottet:

Baltimore, Md.	92·4	Milwaukee, Wis.	50·4
Boston, Mass.	16·2	New York, N. Y.	16·2
Buffalo, N. Y.	47·5	Philadelphia, Pa.	74·4
Chicago, Ill.	17·6	Pittsburgh, Pa.	68·0
Cleveland, Ohio	36·2	San Francisco, Cal.	39·8
Detroit, Mich.	39·6	St. Louis, Mo.	23·7
Los Angeles, Cal.	50·0	Washington, D. C.	43·3

Härav framgår, att medan Baltimore och Philadelphia oaktat folkmängdstillväxten förmått bevara sin gamla karaktär av »cities of homes», utgöra i ett flertal andra storstäder lägenheter i hyreshus den dominerande bostadsformen. Särskilt gäller detta om Newyork, i vars kärna, den smala Manhattanhalvön och dess nordliga fortsättning the Bronx, hyreshusen dominera på sådant sätt, att endast resp. 0·1 och 3·3 % av 1926 års bostadstillskott utgjordes av enfamiljshus. I stadens tre övriga »boroughs», Brooklyn, Queens och Richmond, bestodo däremot de nya bostäderna till 12·9—71·7 % av egna hem, vilket höjer siffran för hela agglomerationen till 16·2 %. Boston uppvisar samma siffra och Chicago en obetydligt högre. I Newyork och Chicago har benägenheten att bo i »apartments» så ökats under de senaste åren, att de stora hyreshusen börjat tränga in i och ge en annan prägel åt vissa större förorter, där förut egnahem och villor helt dominerat. Med undantag för ifrågavarande samhällen och vissa industriorter synes dock vad de mindre städerna beträffar enfamiljshuset alltjämt behålla sin gamla plats som Amerikas dominerande bostadsform, i det att tre fjärdedelar och däröver av bostadstillskottet äro av denna typ.

Vad därefter beträffar byggnadsverksamhetens tendens under de senaste åren att övergå från bostadsproduktion till konstruktion av annat slag, så belyses denna utveckling tydligare än genom byggnadslovsstatistiken, som blott avser de större städerna och även inom dem allenast täcker en viss del av offentliga arbeten o. d., genom den hela landet (27, resp. 36 stater öster om Klippiga bergen) omspännande byggnadskontraktsstatistiken, månatligen utarbetad av F. W. Dodge Corporation.

Statistiken över ingångna kontrakt, vilken fr. o. m. år 1926 föreligger för tillhopa 37 stater (förutom de 36 i tabellen angivna även Texas), innefattande c:a 90 % av totalbefolkningen, anger för 1926 en slutsumma av 6 353 milj. doll., vilket häntyder på ett totalvärde för hela landet av drygt 7 miljarder doll. Av kontraktsstatistikens slutsumma kommo c:a 42 % på hus för bostadsändamål, vilket är en lägre proportion än under något av de tre närmast föregående åren. Bostadsproduktionen låg under år 1926 3 % lägre än 1925 räknat efter värdet och 8 % efter den nytillkomna golvytan, men den överträffade dock 1924 års resultat med 26, resp. 18 %. Siffrorna från första halvåret 1927 synas tyda på fortsatt nedgång. — Kommersiella byggnader omfattade år 1926 omkring en sjundedel av totalproduktionen, vilket ungefär motsvarar medeltalet för de föregående sju åren, men innebär en ökning av 5 % i värde och en minskning av 6 % i golvyta i jämförelse med år 1925. Under år 1927 synes

Byggnadsverksamhetens värde och omfattning enligt kontrakt, träffade under åren 1919—1927.

År	Bostadshus		Byggnader för handel		Byggnader för industri		Byggnader för undervisning		Offentl. o. halvoff. byggnader m. m.		Offentl. arb. o. anläggn.	Totalsumma (inkl. vissa smärre grenar)	
	1 000 kv.fot	milj. doll.	1 000 kv.fot	milj. doll.	1 000 kv.fot	milj. doll.	1 000 kv.fot	milj. doll.	1 000 kv.fot	milj. doll.	milj. doll.	1 000 kv.fot	milj. doll.
27 stater													
1919 . . .	241 880	849	110 884	406	153 268	513	22 979	120	29 396	174	502	560 219	2 580
1920 . . .	137 524	566	82 434	420	127 830	589	26 278	172	26 432	207	566	401 794	2 533
1921 . . .	204 575	878	65 235	338	35 771	173	40 583	244	40 406	262	459	387 229	2 360
1922 . . .	311 407	1 347	95 233	496	65 550	325	54 592	303	46 234	315	562	573 856	3 353
1923 . . .	354 257	1 583	92 788	446	62 205	379	44 332	273	37 839	254	557	591 976	3 494
1924 . . .	371 068	1 843	95 861	522	40 967	285	46 875	317	45 602	333	577	600 916	3 880
1925 . . .	470 207	2 360	124 064	717	58 719	413	51 204	370	57 013	474	704	762 146	5 043
1926 . . .	450 249	2 339	121 039	784	67 764	566	44 478	321	56 947	517	856	741 270	5 391
36 stater													
1923 . . .	392 747	1 735	109 508	513	73 421	443	55 688	321	46 544	301	666	678 565	3 981
1924 . . .	422 285	2 050	113 040	596	50 033	355	58 241	367	55 362	391	724	699 320	4 486
1925 . . .	540 509	2 672	151 062	836	67 478	463	58 700	413	68 668	547	886	887 550	5 822
1926 . . .	498 927	2 579	142 337	880	78 790	651	52 207	367	65 057	572	1 063	838 430	6 121
1927 . . . (jan.—juni)	236 717	1 264	70 701	481	35 887	231	25 796	183	37 599	342	571	411 276	3 073

byggnadsverksamheten för kommersiella ändamål ha hållit sig uppe vid fjolårets nivå. — Den industriella byggnadsverksamhetens ökning med ej mindre än 40 % i värde och 16 % i golvyta i jämförelse med år 1925 utgör ett iögonenfallande drag i 1926 års byggnadshistoria, och samma tendens synes även fortfarit under 1927. Ehuru både byggnadsvärde och areal voro större än något år sedan 1920, omfattar dock ifrågavarande produktionsgren blott något över en tiondel av den totala byggnadsvolymen mot drygt en femtedel 1919—20. En speciellt på fabriks- samt väg- och vattenbyggnader inriktad upplysningsinstitution, The Engineering News-Record, rapporterar en produktion av industriella byggnader år 1926 37 % högre än år 1925 och den högsta sedan 1920. — Offentliga arbeten och anläggningar, vilka sedan 1920 nedgått från nära en fjärdedel till en sjundedel av den totala byggnadsproduktionen, ökades under 1926 till drygt en sjättedel därav, motsvarande en kontraktssumma av över en miljard doll. Det var här särskilt fråga om anläggning av avloppsledningar, broar, gator, vägar och järnvägar. Det amerikanska järnvägsnätet tillväxte under året med 1 005 miles, den största ökningen sedan år 1916, medan automobilvägar med bidrag av förbundsmedel anlades till en längd av 9 400 miles. — Bland återstående arter av byggnadsverksamhet, vilka sammantagna upptogo något över en sjättedel av totalsumman, utgöres den största delen av skolhus o. d. (6 %), medan återstoden består av offentliga byggnader, sjukhus o. d. institutioner, kyrkor och minnesmärken samt samlings- och nöjeslokaler.[1]

Byggnadskostnader. Byggnadsverksamhetens omfattning står i nära samband med byggnadskostnadernas höjd. Dessa senare belysas genom åtskilliga indexserier, utarbetade av offentliga och privata institutioner och avseende dels enbart byggnadsmaterialkostnaderna, dels de totala byggnadsutgifterna inklusive kostnaderna för arbete,

[1] Av intresse är att med nu anförda siffror sammanställa motsvarande för Kanada, vilka vad beviljade byggnadslov beträffar, kunna erhållas ur månatliga och årliga sammanställningar av Dominion Bureau of Statistics i Ottawa och beträffande byggnadskontrakt ur Mac Lean

i den mån man kunnat erhålla någorlunda exakta uppgifter om arbetslönerna samt om arbetets andel av den totala byggnadsbudgeten. I sin förenämnda publikation rörande under år 1926 beviljade byggnadslov har arbetsstatistiska byrån meddelat dylika indextal. Av dessa grundar sig det för byggnadsmaterial på byråns årsstatistik över grosshandelspriser, varvid 32 olika slag av timmer, tegel, cement, järnbalkar och andra slag av material sammanfogats till ett indextal efter vägning med resp. omsättningssiffror för censusåret 1919.[1] Indextalet för arbetskostnader har erhållits från byråns årliga statistik över fackföreningslöner (Union scale of wages[2], jfr nedan) på sådant sätt, att de avtalsenliga timlönerna för murare, snickare, grovarbetare o. s. v. i ett sextiotal storstäder sammanfogats till ett indextal, varvid såsom vikter använts resp. fackföreningars medlemsnumerär. För att kunna sammanarbeta nämnda båda indexserier för material- och arbetspriser till en sådan för de totala byggnadskostnaderna har det emellertid varit nödvändigt att känna de båda faktorernas relativa betydelse i byggnadsbudgeten. Detta har skett på grundval av en på enskilt initiativ verkställd undersökning i Philadelphia 1920, vilken grundade sig på de faktiska kostnaderna vid uppförande av såväl bostadshus av sten och trä som av fabriks-, affärs- och offentliga byggnader. I genomsnitt för alla dessa byggnadsföretag befanns materialkostnaden då förhålla sig till arbetslönen som 54 till 46. Härifrån har man med hänsyn till förskjutningarna i de båda indexserierna kalkylerat sig till motsvarande relation tillbaka till 1914, då den var 44 :56, samt fram till 1926, då den uppgick till 38 : 62. De på detta sätt erhållna trenne indexserierna meddelas här nedan:

	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Byggnadsmaterial	100	102	130	171	187	218	287	179	183	205	190	191	188
Arbetslön	100	101	104	111	124	142	193	196	183	203	220	228	243
Total byggnadskostnad . .	100	102	115	137	152	176	235	189	183	204	207	212	219

Ehuru dessa indexserier lida av vissa svagheter, särskilt arbetslönens beräkning uteslutande på grundval av de avtalsenliga lönerna, utan hänsyn till att de faktiska arbetsförtjänsterna kunna avvika avsevärt från dessa såväl uppåt som nedåt, synas de dock stämma tämligen väl överens med andra indextal, som på detta område utarbetats av åtskilliga offentliga och privata institutioner och vilka genomgående ge vid handen, att byggnadskostnaderna nu ligga drygt dubbelt så högt som vid krigsutbrottet. Vad år 1927 beträffar, visa byggnadsmaterialprisen någon nedgång, men arbets-

---

Building Reports, Toronto. En sammanställning av uppgifter från dessa båda källor meddelas här nedan:

År	Beviljade byggnadslov i 63 städer, byggnadsvärde 1 000 doll.	Ingångna byggnadskontrakt, byggnadsvärde 1 000 doll. bostadshus	kontors- byggnader etc.	industriella anläggn.	väg- och vattenbyggn.	tillhopa	Indextal (1913 = 100) för grosshand.-pris å byggn.-material	arbetslön i byggn.-industrier
1921	116 794	76 655	84 722	16 504	62 253	240 134	183·2	170·5
1922	148 215	104 202	81 386	25 756	120 501	331 845	162·2	162·5
1923	133 522	97 645	80 437	27 022	109 150	314 254	167·0	166·4
1924	126 583	91 225	73 667	21 765	89 605	276 262	159·1	169·7
1925	125 029	96 490	73 067	40 007	88 409	297 973	153·7	170·4
1926	156 387	109 562	112 409	79 690	71 287	372 948	149·2	172·1
1927	106 547 (— okt.)	·	·	·	·	272 086 (— aug.)	c:a 148	·

Härav framgår, att Kanada, som nu torde räkna inemot 10 milj. invånare, har en särdeles kraftigt utvecklad byggnadsverksamhet, vilken i förhållandevis högre grad än i Förenta staterna är inriktad på tillgodoseendet av affärslivets, industriens och samfärdselns behov.

[1] U. S. Department of Labor: Bureau of labor statistics, Bull. 440: Wholesale prices 1890 to 1926. Washington 1927.

[2] Bull. 431. Union scale of wages and hours of labor, May 15, 1926. Washington 1927.

prisen ha i stället gått upp,[1] varför läget torde vara tämligen oförändrat. — Av intresse kan vara i detta sammanhang, att uti en av den arbetsstatistiska byrån nyligen upprättad statistik över byggnadskostnaden per lägenhet i olika städer uppskattas denna på grundval av uppgifter i samband med ansökningarna om byggnadslov till i medeltal 3 947 doll. år 1921 och 4 422 doll. år 1926, sålunda en ökning med 12 %, medan materialprisen samtidigt ökats med 5 % och arbetslönerna med 24 %.[2] Rätt anmärkningsvärt är, att enfamiljshusen stigit vida mera i pris (från 3 972 till 4 725 doll. eller med 19 %) än flerfamiljshusen, vilka i genomsnitt per lägenhet 1926 kostade 4 095 doll. eller ej fullt 2 % mer än 1914 (4 019 doll.). Måhända beror dock detta till god del på apartment-husens förut påpekade vandring från österns storstäder till orter och landsdelar med billigare byggnadskostnader. Sålunda uppges à-priset till i genomsnitt 7 464 doll. i Newyorks centrum (Manhattan) men till endast 2 143 i Los Angeles.

Arbetsförhållanden. De amerikanska byggnadsarbetarnas yrkesfördelning avviker ganska mycket från den vi äro vana vid i vårt land. Visserligen återfinnas de kända huvudyrkena även här, ehuru ej sällan uppdelade på särskilda fack (t. ex. murare: masons eller stenmurare, bricklayers eller tegelmurare och plasterers eller putsare) och kompletterade medelst vissa, hos oss icke eller blott obetydligt företrädda specialyrken, ej sällan framkallade genom införande av nya byggnadsmaterialier eller byggnadssätt (t. ex. architectural, resp. structural iron workers, sheet metal workers, caisson men, elevator constructors, resp. helpers, sprinkler fitters, resp. helpers, steam fitters, composition floor finishers, resp. laborers, marble setters, resp. helpers, mosaic and tile setters, resp. helpers o. s. v.). I Chicago t. ex. förefinnas för 26 olika byggnadsfack (innefattande 44 olika specialiteter) särskilda kollektivavtal, i regel visserligen avfattade efter det formulär till standardavtal, som i nov. 1926 formulerats av den förhandlingsnämnd, som gemensamt upprättats av byggmästareföreningen (Building Construction Employers Association) och byggnadsarbetarnas samorganisation (Chicago Building Trades Council) och vilket till väsentlig del bevarat de principer, som på sin tid framlades av domaren K. M. Landis i hans bekanta skiljedom i juni 1921. Att uppdraga gränserna mellan de olika byggnadsfackens arbetsområden är, särskilt med hänsyn till arbetsmetodernas snabba utveckling även inom detta område, en vansklig och mödosam uppgift, vilken ej blott föranlett talrika förhandlingar mellan arbetsgivarnas och arbetarnas organisationer och mellan dessa senare inbördes utan även lett till upprättandet av paritetiskt sammansatta skiljenämnder, ytterst utmynnande i den 1919 organiserade National Board for Jurisdictional Awards, vilken har att i sista hand avgöra tvister angående till vilket byggnadsfack ett visst arbete skall hänföras. Ehuru byggnadsträarbetarna nyligen vägrat att åtlyda nämndens domar, anses dess tillvaro dock vara av stor betydelse, när det gäller att förebygga strejker på grund av kompetenstvister mellan arbetsgivare, fackföreningar och fackförbund.

Lönenivån inom byggnadsfacken kan i Förenta staterna med någon större säkerhet än i Sverige bedömas på grundval av genom kollektivavtal fastställda eller eljest gällande timlöner. Ackordsarbete, som är av så stor betydelse för våra byggnadsarbetare, spelar nämligen för deras amerikanska yrkesbröder en väsentligt mindre roll och synes i huvudsak vara inskränkt till vissa specialarbeten. Tidlönens förhärskande betydelse anses av byggnadsarbetsgivarna som en fördel med hänsyn till att inga fastslagna ackordspris nu ställa sig hindrande i vägen vid införande av nya eller förbättrade arbetsmetoder. Däremot sakna de nog ackordsarbetets sporrande inflytande, och för att i någon mån ersätta detta, betalas ej så sällan, speciellt vid livlig byggnadsverksamhet som under de senaste åren, å vissa arbetsplatser särskilda lönetillägg (bonus), avsedda att uppmuntra de å platsen anställda att göra sitt allra

[1] Increase in union wage rates in 1927. Monthly Labor Review, Vol. 25 n:r. 5, Nov. 1927.
[2] Se not 2 å föreg. sida.

bästa eller höja medelprestationen genom att locka dit särskilt dugliga och skickliga arbetare. Vidare kunna enskilda arbetare förvärva sig betydande lönetillskott genom att åtaga sig övertidsarbete utöver den ordinarie 44-timmarsveckan (som dock inom olika orter och fack kan växla mellan 40 och 50 tim.) mot 1½ à 2 gånger vanlig timlön, liksom även genom att deltaga i det skiftarbete dag och natt, som ej sällan anordnas, särskilt när det gäller att utnyttja dyrbara tomter i storstädernas centrala delar i syfte att genom kortast möjliga byggnadstid nedbringa de stora räntefötlusterna.

Å andra sidan måste även en amerikansk byggnadsarbetare taga hänsyn till, att han, även om han hela tiden är frisk och arbetsför, icke ens under de senaste tre årens »boom» kan räkna med arbete mer än i genomsnitt tre fjärdedelar av året. Jämväl i Amerika är byggnadsverksamheten en säsongindustri, vars volym företer stora förändringar under årets lopp, churu dessa åtminstone numera mindre bero på tekniska svårigheter för vinterbyggande än på gamla traditioner och sedvänjor. Detta påvisades skarpt i ett betänkande, som år 1924 avgavs av en kommitté, som i särskilt syfte att undersöka säsongarbetet inom byggnadsfacken tillsatts av den i anledning av 1921 års stora arbetslöshetskris på initiativ av handelsministern Herbert Hoover sammankallade »Presidentens arbetslöshetskonferens». På typiskt amerikanskt sätt betraktade kommittén arbetslösheten mindre som ett socialt ont än som ett oekonomiskt slöseri med produktionskrafterna. Man påvisade, hur den ebb och flod, som nu gjorde sig gällande på byggnadsmarknaden, ej blott fördyrade och försvårade arbetet på byggnadsplatsen — ej minst genom att avskräcka lärlingar från att ge sig in på en så osäker levnadsbana — utan sträckte sina verkningar till produktionen av trävaror, cement, järn- och stålvaror, tegel, grus och sand, kalk, målarfärger, elektrisk armatur, möbler, textilvaror o. s. v. Kommittén ansåg det bästa medlet att stabilisera byggnadsverksamheten vara att först söka fastställa och bringa till allmän kännedom den sannolika efterfrågan på arbete och byggnadsmaterial under olika år och årstider och sedan söka förmå de byggande, vare sig de utgöras av egnahemsägare, spekulationsbyggare eller det allmänna, att vänja sig vid att i sitt eget välförstådda intresse planera sina byggnads- och reparationsarbeten med hänsyn till den sålunda klarlagda situationen. Det påvisades, att ett husbygge, som påbörjades i september och avslutades påföljande sommar, kunde för de successivt följande arbetena med jordschaktning och grundläggning, murning, snickeri, taktäckning, målning och installation av värmeledning, elektriskt ljus, vatten och avlopp genomgående påräkna bättre och därför billigare arbetskraft och materialier, än om bygget påbörjades i april. En kraftig agitation för dylik stabilisering och ekonomisering inom byggnadsbranschen har också igångsatts av handelsdepartementet såsom ett led i den allmänna, framgångsrika kamp mot »slöseriet inom industrien», vilken spelat så stor roll i det amerikanska näringslivets utveckling under de senaste åren. Bl. a. i syfte att bedriva denna kampanj har inom departementets standardiseringsbyrå inrättats en särskild avdelning för byggnads- och bostadsfrågor. Det anses också, att byggherrarna nu bättre än för några år sedan anpassa sina byggnadsplaner efter tillgången på arbetskraft och att därför arbetet fördelar sig jämnare över året. Alltjämt är dock byggnadsverksamheten i viss mån en säsongindustri, såsom belyses av följande sammanställning av den förenämnda månatliga kontraktsstatistiken för åren 1923 och 1926:

Indextal (månadsmedeltalet resp. år = 100)

		Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1923	värde	85	79	122	121	116	94	86	88	77	120	110	102
	kv.-fot	85	80	129	121	110	105	83	99	102	102	104	93
1926	värde	82	78	129	129	121	86	82	84	77	120	111	101
	kv.-fot	91	77	118	125	117	106	84	96	97	101	100	89

Erinras må dock om, att tabellens månadssiffror mera belysa tidpunkten för arbetenas planerande än för deras faktiska utförande, vilket inträffar först någon tid efter kontraktets underskrivande.

Någon mera allmängiltig statistik över byggnadsarbetarnas faktiska förtjänster finns lika litet i U. S. A. som i Sverige. Däremot verkställas sammanställningar av gällande tidlöner inom byggnadsfacken bl. a. av Unionens arbetsstatistiska byrå i samband med den årliga statistiken över av fackföreningarna godkända lönesatser[1] samt av Builders Association of Chicago,[2] vilken i sin årsbok publicerar en sammanställning av faktiskt gällande timlöner i olika städer, vare sig de avtalats med fackföreningar eller ej. En sammanställning på grundval av dessa båda källor beträffande de sommaren 1927 gällande timlönerna för de viktigaste byggnadsfacken i Unionens 14 största städer meddelas här nedan:

Städer	Cents per timme						
	Murare	Snickare	Målare	Rörarbetare	Cementarbetare	Järnarbetare	Grovarbetare
Baltimore, Md. . .	162·5	85·0–110·0	75·0–110·0	125·0–131·3	125·0	125·0–150·0	35·0–100·0
Boston, Mass. . . .	140·0	125·0	125·0	125·0	125·0	125·0	74·0–105·0
Buffalo, N. Y. . . .	150·0	112·5	112·5	137·5	112·5	125·0	45·0– 75·0
Chicago, Ill.	162·5	150·0	162·5	150·0	150·0	150·0	90·0– 96·3
Cleveland, Ohio . .	150·0	137·5	125·0	150·0	125·0	150·0	87·5
Detroit, Mich. . . .	157·5	100·0–125·0	100·0–125·0	137·5–150·0	90·0–100·0	125·0	55·0– 90·0
Los Angeles, Cal. . .	137·5	75·0–100·0	62 5	112·5	87·5–112·5	75·0–112·5	50·0– 75·0
Milwaukee, Wis. . .	140·0	100·0	112·5	118·8	100·5	120·0	65·0– 90·0
New York, N.Y. . .	175·0	150·0	150·0	150·0–(175·0)	150·0	175·0	90·6–121·9
Philadelphia, Pa. .	162·5	112·5–125·0	105·0	100·0–115·0	100·0–125·0	137·5–150·0	45·0–112·5
Pittsburgh, Pa. . .	170·0	150·0	150·0	156·3	135·0	150·0	80·0–112·5
San Francisco, Cal.	137·5	112·5	112·5	118·8	112·5	137·5	62·5– 93·8
St. Louis, Mo. . . .	175·0	150·0	143·8	150·0	150·0	150·0	75·0– 87·5
Washington, D. C. .	162·5	125·0	118·8	137·5	112·5	150·0	40·0– 75·0

Dessa timlöner äro, åtminstone för de yrkeslärda, höga i jämförelse med motsvarande löner i vårt land, varvid dock bör ihågkommas, att på grund av högre levnadskostnader dollarns inre köpkraft knappt kan sättas högre än till c:a 2 kr., dock växlande för olika orter och förnödenhetsgrupper. Lönerna äro även höga i jämförelse med arbetsförtjänsterna inom den amerikanska fabriksindustrien, vilka enligt den på uppgifter från c:a 1 800 representativa företag med $^3/_4$ milj. arbetare grundade månadsstatistik, som föres av den av ett trettiotal företagarorganisationer uppburna utredningsbyrån the National Industrial Conference Board (i Newyork), i juli 1927 i genomsnitt utgjorde 65·2 cents per timme för yrkeslärda och halvyrkeslärda (tempoarbetare) samt 48·9 cents för grovarbetare. Visserligen gälla sistnämnda löneinkomster hela landet, medan de anförda byggnadsarbetarlönerna avse de största städerna med deras höga levnadskostnader. Utsträcker man undersökningen till mindre städer och orter, finner man emellertid, att medan timpenningen för murare och andra yrkeslärda byggnadsarbetare sällan sjunker under 1 dollar, kan den för grovarbetare gå ned till 25—30 cents, särskilt i sydstaterna med deras relativt goda tillgång på okvalificerad arbetskraft, vit eller färgad.

Ett av de mest iögonenfallande dragen hos de senaste årens samhällsutveckling i Förenta staterna har varit negrernas vandring från sydstaterna mot norr, där de,

[1] Changes in union scale of wages and hours of labor 1913 to 1927. Monthly Labor Review, Vol. 25 n:r 3, Sept. 1927.

[2] Wage rates per hour for building trades in all of the principal cities. Bil. till Official Directory and Guide of the Builders Association of Chicago.

jämte invandrade mexikaner o. d., fyllt de luckor krigsårens hinder och efterkrigsårens restriktioner för immigrationen förorsakat i den tidigare till god del från Syd- och Österuropa rekryterade grovarbetarkåren vid fabriker och byggnadsföretag. Redan vid 1920 års census konstaterades, att 21·8 % av byggnadsgrovarbetarna utgjordes av negrer, medan beträffande murare och snickare så blott var fallet med resp. 8·1 och 3·9 %.

Det är den nu antydda olikheten i fråga om rekrytering och levnadsstandard, som till god del förklarar den ur europeisk synpunkt mycket betydande löneåtskillnaden mellan grovarbetare å ena sidan och yrkesutbildade arbetare å den andra. Enligt gällande kollektivavtal utgör sålunda i Newyork den avtalsenliga löneinkomsten per 8 timmars dag 14 doll. för murare och 9 doll. för hantlangare, och i andra städer kan, som förut antytts, differensen vara ännu större. Mellan yrkesutbildade arbetare och grovarbetare är ett svalg befäst, som väl framgår av följande bestämmelse i den generella överenskommelse angående sättet för lösning av uppkomna meningsskiljaktigheter m. m., som enligt avtal mellan byggmästareföreningen och byggnadsarbetarfackföreningarna i Newyork av år 1903 med vissa avbrott och modifikationer varit gällande sedan dess: »såsom icke yrkeslärda betecknas sådana fack, vilka bestå av grovarbetare och hantlangare, från vilkas leder yrkesarbetare i regel icke rekryteras».

Enligt samma överenskommelse förbinda sig arbetsgivarna att uteslutande använda fackföreningsmedlemmar vid inom »Greater New Yorks» område utförda byggnadsarbeten, vare sig dessa utföras direkt eller indirekt, genom underentreprenörer eller på annat sätt. Man möter här »the closed shop», vilken som bekant spelat en mycket betydande roll för den amerikanska arbetarrörelsen i organisatoriskt och lönepolitiskt avseende. Andra stora städer med »closed shop» inom byggnadsindustrien äro Boston, Cleveland, Pittsburgh och St. Louis, medan »open shop», d. v. s. full frihet i organisationshänseende, uppges förefinnas bl. a. i Philadelphia, Detroit, San Francisco och Los Angeles. I lönetabellen framträda också lönerna i dessa städer såsom lägre eller i varje fall mera växlande än i de förenämnda »fackföreningsstäderna». Återstående städer i tabellen intaga i förevarande avseende en mellanställning, varvid några anges ha »open shop» i flertalet fack, medan andra stå »closed shop»-typen nära. Detta sistnämnda torde gälla om Staternas näst Newyork största byggnadsort, Chicago — beräknad årsomsättning inom byggnadsindustrien c:a 375 milj. doll. mot c:a 1 000 milj. i Newyork — där enligt 1921 års förenämnda överenskommelse fackföreningarna, som här kanske våldsammare än annorstädes kämpat för »closed shop», tillerkändes viss företrädesrätt till arbete, men åtminstone formellt måste finna sig i att arbetsgivaren även sysselsatte icke-fackföreningsmedlemmar, under förutsättning att dessa tilldelades andra sysslor, så att organiserade arbetare ej behövde »arbeta kamrat» med oorganiserade.

Såsom av det nu sagda antydes, kunna de yrkesutbildade byggnadsarbetarnas fackföreningar i Amerika i viss utsträckning betecknas som slutna, vilket även i vissa fall markeras genom särdeles höga inträdesavgifter o. d. När efter åtskilliga års relativt stillestånd byggnadsverksamheten år 1922 begynt skjuta fart, uppstodo snart svårigheter att rekrytera de under stagnationsåren uttunnade byggnadsfacken. Särskilda åtgärder vidtogos för att upplära nya yrkesmän, varvid man i vissa fall byggde på det gamla lärlingssystemet medan man i andra föredrog korta intensivt bedrivna kurser för vuxna män. Detta sistnämnda system, varvid man genom praktisk handledning i förening med teoretisk undervisning i yrkesskolor o. d., sökte på 3—12 månader utbilda murare, rörarbetare, snickare o. s. v., omhuldades särskilt i Chicago, San Francisco och andra västliga städer. Fackföreningarna motsatte sig dylika genvägar och höllo på den traditionella, i regel fyraåriga lärlingsutbildningen. I de västra staterna byggde man också sina reformsträvanden på denna, men sökte förbättra den genom att anknyta den till den moderna yrkesskolan och genom att arbetsgivareorganisationerna garanterade den allsidiga och grundliga utbildning av lärlingarna, som deras medlemmar på grund av yrkets starka fluktuationer ej kunde giva i och för sig.

På denna grundval baserar sig exempelvis den lärlingsutbildning, som bedrives genom New York Building Congress, en 1921 bildad ideell förening för alla de olika grupper, som äro praktiskt intresserade i byggnadsverksamheten, sålunda arkitekter, finansmän, byggmästare, byggnadsarbetare o. s. v. Våren 1927 sysselsattes 5 850 lärlingar på en total arbetsstyrka av c:a 150 000 under inseende av denna sammanslutning, vilken även arbetar för att på andra sätt höja och utveckla byggnadsverksamheten i staden Newyork, exempelvis genom att framlägga grundsatser för affärsmoralen inom olika intressentgrupper (code of ethics), tillhandahålla skiljedomare vid affärstvister, utdela belöningar till skickliga byggnadsarbetare för särskilt väl utförda arbeten o. s. v. Motsvarigheter till denna organisation, vilken ursprungligen avsågs att omfatta hela landet, finnas i Boston, Philadelphia och några andra städer.

Byggnadsverksamhetens finansiering. Genomförandet av ett byggnadsprogram av samma omfattning som under de senaste åren i Förenta staterna anses draga en årlig kostnad av c:a 7 miljarder doll. Denna väldiga summa torde dock mycket väl kunna bestridas av de löpande besparingarna hos ett folk, vars nationalinkomst uppskattas till 80 miljarder doll. per år, men de personer äro relativt få, som direkt nedlägga sina besparingar i nybyggnader. Det finns visserligen familjer, som spara pengar, tills de ha tillräckligt för att betala ett hus, och det finnes bolag, som uppföra nya anläggningar medelst fonderade överskott, men de flesta byggnader betalas till större delen med lånta medel.

Av landets byggnadsbudget torde en sjättedel till en femtedel ankomma på det allmänna, Unionen, staterna och städerna, vilka till större delen bestrida utgifterna för hus-, väg-, gatu- och hamnbyggnader genom att upplägga obligationslån. Storstädernas väldiga kontors- och hyreshus finansieras till god del av inteckning-garantiaktiebolagen (mortgage bond companies), vilka för sådana ändamål år 1926 utsläppte obligationer till ett värde av c:a 350 milj. doll. Av största betydelse äro härvidlag även försäkringsbolagen, vilkas behållning av inteckningar i andra fastigheter än jordbruksfastigheter nämnda år ökades med c:a 600 milj. doll. För egnahems- och annan mindre byggnadsverksamhet är det egentligen två betydelsefulla institutioner, som svara för finansieringen, nämligen dels sparbankerna (Mutual Savings Banks), som årligen utlåna c:a 400 milj. doll. mot säkerhet i fastigheter, dels och framför allt de direkt för belåning av egnahem bildade »Building and Loan associations», vilka år 1926 placerade lån i nybyggnader till ett fyra gånger så stort belopp.

Dessa byggnads- och låneföreningar äro förtjänta av särskild uppmärksamhet, då de äro självhjälpsföretag, vilka icke åtnjuta annat stöd av det allmänna än viss skattefrihet för inkomst och förmögenhet. Dessa föreningar, vilka icke själva bygga hus utan blott bevilja lån för uppförande av eller inköp av sådana, leda sitt upphov från England, där den första föreningen av detta slag bildades redan år 1795 och sedan fick många och betydande efterföljare. Till Amerika kom rörelsen 1831, då en kooperativ byggnads- och låneförening grundades i Frankford vid Philadelphia såsom en enkel »grannskapsklubb», åsyftande att möjliggöra för en krets av familjer att genom inbördes stöd amortera sina hem medelst sina löpande inkomster. Varje medlem var på en gång sparare och låntagare och likviderade genom uppburen utdelning och erlagd amortering sin skuld under loppet av 10—15 år. Då hade föreningen fyllt sin uppgift och upplöstes. Efter hand ersattes alltmer denna »terminating plan» genom andra system, som säkerställde föreningens tillvaro genom att tid efter annan utsläppa nya serier av medlemsbevis (serial plan) eller också genom att låta varje delägare börja och sluta oberoende av de övriga (permanent plan).

Under det följande halvseklet grundades dylika sammanslutningar på ett stort antal platser. På 1880-talet stiftades vid sidan av dessa lokala organisationer ett antal större sådana, avsedda att omfatta större landsdelar. Härigenom gick man emellertid miste om den intima person- och lokalkännedom, vilken utgör själva förutsättningen för en framgångsrik låneverksamhet av denna art, som beviljar lån upp till 70—80 % av

byggnadsvärdet. På 1890-talet följde också ett flertal krascher och fallissemang, som i hög grad skadade rörelsen och bragte den i misskredit. Omkring sekelskiftet började emellertid lokala byggnads- och låneföreningar åter skjuta fart och vinna allmänhetens förtroende. Särskilt efter år 1910 har verksamheten fått en enorm utbredning och nationell syftning samtidigt som man aktat sig för att lösgöra den från dess lokala förutsättningar och anknytningar. Enligt den berättelse, som avgavs till 1927 års möte med »United States League of Local Building och Loan Associations» (stiftad 1892 med säte i Cincinnati, Ohio), funnos i Förenta staterna nämnda år 12 626 byggnads- och låneföreningar med ett medlemsantal av 10 665 705 och tillgångar uppgående till 6 334 milj. doll., vilket innebär en ökning av 15 % från föregående år upp till ett belopp, som närmar sig insättarbehållningen i sparbankerna (7 578 milj.). Av tillgångarna är den allra största delen placerad mot inteckningar i fastigheter, och under år 1926 utlånades 1 945 milj. doll. mot dylik säkerhet, vilket anses ha möjliggjort uppförande eller inköp av över 550 000 egnahem. Byggnadsföreningar förefinnas i samtliga 48 stater och i District of Columbia, men talrikast företrädda äro de i Pennsylvania, Ohio och New Jersey, i vardera av vilka medlemsantalet överskrider 1 milj. Av förhållandevis liten betydelse äro de i staten och framför allt staden Newyork, förmodligen beroende på att egnahemsbygget här till stor del kommersialiserats och industrialiserats genom kapitalstarka bolag, som svara såväl för tomtmarkens exploatering som för husens finansiering.

Det är företrädesvis i byggnads- och låneföreningens form bostadskooperationen vunnit utbredning i Förenta staterna. Bostadskooperativa föreningar, vilka bygga eller förvärva större bostadshus och fördela lägenheterna bland sina medlemmar, förekomma visserligen ganska ofta i sådana större städer som Newyork, där man allmänt bor i våningshus, men i regel utgör kooperationen blott en form för finansiering av ett större husbygge genom att försälja lägenheter till hugade spekulanter, icke ett nytt sätt för bostadsbehovets tillgodoseende och fastighetens förvaltning såsom i vårt land kooperativa bostadsföreningar av nyare datum.

Det nuvarande läget på byggnads- och bostadsmarknaden. Liksom i flertalet europeiska länder framträdde i Förenta staterna efter världskrigets slut bostadsbrist framför allt i de större städerna. Särskilt på grund av det stora antalet egna hem och bostadsförrådets därigenom betingade större smidighet och anpassningsmöjligheter fick dock bostadsbristen ingalunda samma katastrofala karaktär som i vissa europeiska länder och dess avhjälpande föranledde ej heller så ingripande understöds- och ransoneringsåtgärder, i synnerhet som i Amerika den allmänna meningen i vida mindre grad än i Europa är benägen att påkalla det allmännas ingripande på det sociala och ekonomiska området.

Den enda åtgärd, som i större utsträckning vidtogs för att få bostadsproduktionen i gång efter krigsårens stagnation, var beviljande av vissa års frihet från fastighetsskatt för nybyggda bostadshus. Enär många stater och städer alltjämt uttaga större delen av sitt skattebehov genom en allmän egendomsskatt, visserligen med möjlighet för fastighetsägarna att avväl̈tra denna på hyresgästerna, var en dylik skattefrihet av väsentligt större ekonomisk betydelse än den skulle varit i vårt land. I Newyork, där man sedan 1920 plägat bevilja tio års skattefrihet för nybyggen, ansågs denna vara likvärdig med ett nedskrivningsbidrag av 15 % under lika lång tid och betraktades som den yttre anledningen till att byggnadsverksamheten nu åter begynte skjuta fart efter åtskilliga års stillastående.

I det föregående anförda siffror och uppgifter ge vid handen, huru kraftigt byggnadsverksamheten utvecklades under de följande åren. Den frågan reser sig då, om icke behovet av bostadshus och andra byggnader nu kan anses mättat. Unionens arbetsstatistiska byrå har verkställt en undersökning av bostadsproduktionens volym under nämnda tidsperiod. Byrån tar befolkningstillväxten till måttstock och konstaterar, att året 1922 var det första efter kriget, då nybyggnadsverksamheten översteg

årets normalbehov, samt att vid slutet av år 1924 krigsårens bostadsunderskott blivit fyllt, om man utgick från 1914 års standard. Byrån betonar emellertid, att anspråken otvivelaktigt stegrats sedan dess. Icke blott penninglönerna utan även reallönerna ha ansenligt ökats, och löntagaren vill nu ha en bättre bostad än den han nöjde sig med 1914. Man vill ha biografpalats och större teatrar, än som funnos då, och eftersom man har mycket flera automobiler, behöves många flera garage. Enär affärslivet blomstrar, krävas nya kontorsbyggnader med alla bekvämligheter och butiksutrymmen av större mått och efter nutidens fordringar o. s. v. Byrån konstaterar därför, att om det finnes någon faktisk överproduktion i byggnadsbranschen, denna i varje fall är väsentligt mindre än de 15 %, som framkommo vid en kalkyl på grundval av 1914 års normalbehov avseende utgången av år 1926.

I städer som Newyork och Chicago hyresutbjödos visserligen hösten 1927 bostadslägenheter och kontorslokaler i en utsträckning, som exempelvis i Stockholm skulle ha betytt en verklig fastighetskris. Men den amerikanska hyresmarknaden företer särdrag, som göra ett dylikt omdöme förhastat. Sålunda är på bostadsmarknaden som på andra områden rörligheten vida större i nya än i gamla världen. Man flyttar ej blott, emedan ens bostad blivit olämplig för familjens behov, utan även av tillsynes ganska tillfälliga anledningar. Därest en negerfamilj, till ex. genom att bjuda över i hyra, lyckats komma in i ett kvarter, som förut bebotts av vita, flytta dessa omedelbart ifrån denna trakt, som nu icke längre betecknas som »nice neighborhood» och inom kort uteslutande inrymmer färgad befolkning. En väsentligt förbättrad inkomstställning leder nästan säkert till utbyte av det gamla hemmet mot ett bättre i en finare och dyrare stadsdel, i enlighet med grundsatsen att en löntagare kan kosta på sig ett eget hem till ett pris, motsvarande 2—3 gånger hans årsinkomst och dragande en årskostnad av intill 1/4 därav — medan han, om han ej har egen bostad och därför måste placera sina besparingar på annat sätt än genom att amortera sitt hem, bör söka hålla hyran inom 1/5 av årsförtjänsten. På samma sätt kan affärslivets tyngdpunkt förflytta sig från en stadsdel till en annan. I Newyork ha sålunda under de senaste åren de ledande firmorna inom många branscher förflyttat sina kontor från nedre delen av Manhattanhalvön till dess mellersta del (söder om Central Park), varest under de senaste åren uppförts en massa moderna kontorshus, till god del av skyskrapartyp. Ehuru det för staden i dess helhet med viss rätt kan talas om överproduktion av kontorsutrymmen, så förefinnes hos affärsmännen dock en så stark önskan att överge trångbodda trakter och omoderna byggnader, att därigenom säkerställts en stor och kontinuerlig efterfrågan på välbelägna kontorslokaler i nya och moderna fastigheter. Den livliga industriella byggnadsverksamheten avser dels utvidgning av fabriksanläggningar, dels ombyggnad eller modernisering av föråldrade byggnader i enlighet med teknikens hastiga utveckling och de starkt ökade kraven på modern fabriksorganisation. Man synes allmänt vara av den uppfattningen, att pågående industribyggen nu ej äro av större omfattning än som är nödvändigt för att tillgodose den växande tillverkningens krav och att man ännu är långt från den överproduktion, som rådde på detta område åren 1919 och 1920. I de månatliga översikter, som utges av National City Bank of New York, en av Amerikas allra förnämsta banker, uttalas det, att det nuvarande penningläget är lämpligt för kapitalinvestering i stor skala i industrien för att möjliggöra framtida expansion.

Även om sålunda bostadsfrågan numera icke i allmänhet kan anses mera brännande i de amerikanska städerna, bör det ej undandöljas, att allvarliga bostadssvårigheter föreligga för särskilda befolkningsgrupper å vissa orter. Visserligen äro lönerna höga särskilt för yrkesskickliga arbetare, men bland grovarbetarna möta åtskilliga grupper, vilkas löner, särskilt om därmed skall försörjas en större familj, nödga dem till en tillvaro avsevärt under eljest gängse standard. Förenta staternas arbetsstatistiska byrå har på senaste tiden ägnat uppmärksamhet åt detta problem och samman-

ställt begynnelselöner för grovarbetare inom olika branscher,[1] vilka utvisa medelförtjänster per vecka för manliga arbetare inom sågverksindustrien av 17·77, slakteriindustrien av 21·35, ylleindustrien av 21·98, kolgruvor av 23·23 samt malmgruvor av 22·04 doll., ävensom för järnvägarnas banarbetare av 17·00 doll., sålunda arbetsförtjänster avsevärt under de 30 doll. per vecka, som åtminstone i de nordligare staterna pläga betecknas såsom den minimiinkomst, vilken är nödvändig för att upprätthålla en ur fysiologisk och allmänt social synpunkt tillfredsställande levnadsstandard.

Nu angivna svårigheter tillspetsas ytterligare å orter med särskilt dyra levnads- och speciellt bostadskostnader, sålunda i första hand storstäderna. Bland dessa framträder Newyork icke blott genom särdeles höga bostadshyror utan även genom förefintligheten av ett ovanligt stort antal undermåliga bostäder. Det begränsade utrymmet på den smala Manhattanhalvön utnyttjades tidigt till det yttersta genom uppförande av relativt stora och höga hus, vilka, när de överfylldes av inströmmande immigrantfamiljer, gåvo upphov till mycket allvarliga bostadssociala missförhållanden. Alltsedan år 1867 har man sökt råda bot härför genom lagstiftning, och 1901 års lag skapade en särskild »hyreshusbyrå» (Tenement department) med uppdrag att verka för undanröjande eller förbättring av sådana lägenheter, vilka ej uppfyllde de av lagen uppställda minimifordringarna, som bl. a. föreskrevo visst gårdsutrymme och att alla rum skulle ha direkt dager. Ehuru under det följande kvartsseklet ett betydande antal dylika hus bortrivits, anses ännu 1/3 av samtliga c:a 1·7 milj. bostäder i staden utgöras av dylika mer eller mindre slumartade »old law tenements», uppförda före år 1901.

Krigskonjunkturens efterblomstring under åren 1919 och 1920 medförde en stark inflyttning till staden Newyork och statens andra större städer, vilken på grund av bostadsproduktionens stagnation sedan åtskilliga år hastigt medförde verklig bostadsbrist. Statens lagstiftande församling konstaterade också, att i vissa städer rådande förhållanden möjliggjorde för hyresvärdarna att framtvinga orättmätiga och betungande hyresavtal, vilka satte kontraktsfriheten ur spelet och föranledde en trångboddhet, som allvarligt kunde skada hälsan, moralen och det allmänna bästa. Med hänsyn till detta nödläge utfärdades 1920 en temporär hyreslagstiftning, vilken bl. a. innefattade de från särskilt motsvarande engelska lagar kända principerna om rätt för domstolarna att fastställa skäliga hyror och medgiva uppsagda hyresgäster att få bo kvar. För att övervaka tillämpningen av dessa lagar och särskilt att undersöka, huruvida och i vad mån ännu kvarstode det nödläge, som var hyresregleringens förutsättning, tillsattes en särskild »Commission of Housing and Regional Planning» (1926 omvandlad till en permanent »State Board of Housing»), vilken dock, som namnet anger, även hade till uppgift att leda regionplaneringen, som från att allenast omfatta »Greater New York» samt vissa industridistrikt efter hand utvidgats till att avse praktiskt sett hela staten.

Efter förslag av nämnda bostadskommission utsträcktes hyresregleringslagstiftningen, som eljest skulle automatiskt upphört år 1922, successivt först till 15 febr. 1924, så till 15 febr. 1926, så till 1 juni 1927 och slutligen till 1 juni 1928. Under tiden hade dock lagstiftningen successivt nedskrivits såväl till innehåll som till omfång, så att den numera blott avser bostadslägenheter i Newyork (och Buffalo) med en hyra understigande 15 (resp. 7) doll. per rum och månad. Kommissionen har motiverat sina förslag genom ingående statistiska och andra undersökningar rörande byggnads- och bostadsförhållandena, och dess betänkanden ge därför en god bild av bostadsvillkorens utveckling under åren 1920—1926 särskilt i staden Newyork.

---

[1] Entrance wage rates for common labor, Monthly Labor Review Vol. 25 n:r 4, Oct. 1927.

Enligt undersökningar av den förenämnda »hyreshusbyrån» hade stadens bostadsbestånd följande sammansättning vid början och slutet av nämnda period:

Lägenhetstyper	Antal lägenheter 1 okt. 1920	1 okt. 1926	Ökning (+) resp. minskning (−), %	Procentuell fördelning 1920	1926
Gamla lagens lägenheter (byggda före 1901)	582 690	560 525	— 3·8	43·7	33·1
Nya lagens lägenheter (byggda efter 1901)	399 694	598 242	+ 49·7	29·9	35·3
Andra lokaler omvandlade till bostadslägenheter	54	541	+ 901·9	0·0	0·0
Enfamiljshus	177 650	262 079	+ 47·5	13·3	15·5
Tvåfamiljshus	174 688	273 474	+ 56·5	13·1	16·1
Tillhopa	1 334 776	1 694 861	+ 27·0	100·0	100·0

Denna statistik — rörande vilken kommissionen anmärker, att om man bygger icke på gjorda anmälningar utan på faktiska förhållanden de till bostäder omvandlade lokalerna av andra slag böra ökas med minst 12 000 — visar, att lägenheterna över minimistandard nu överstiga slumbostäderna i antal. Detta är en följd av de senaste årens livliga bostadsproduktion, vilken ökat förstnämnda grupp med nära 50 %. En annan följd härav är ökningen av antalet lediga lägenheter, vilket under bostadskrisen närmade sig nollpunkten, såsom åskådliggöres av följande sifferrad:

	Febr. 1909	Mars 1916	Mars 1917	Mars 1919	April 1920	Febr. 1921	Mars 1923	Jan. 1924	Jan. 1925	Jan. 1926	Jan. 1927
Procentuellt antal lediga lägenheter	8·08	5·60	3·66	2·18	0·36	0·15	0·37	0·80	2·23	3·46	5·16

Man håller före, att 1916 års siffra, 5·6 %, anger den normala ledighetsprocenten, i det att en sådan marginal anses nödvändig för att vid hyresavtalets uppgörande ställa hyresgästen på någorlunda jämställd fot med hyresvärden. Bakom ligger tanken, att en så hög normalprocent, dubbelt större än den som hos oss plägar betecknas som optimum, är nödvändig för att draga ur hyresmarknaden de värsta slumlägenheterna. Bostadskommissionen anser emellertid, att ett plötsligt upphävande av hyreslagstiftningen borde kräva en än högre ledighetsprocent än den normala, ty om 5·6 % äro nödiga för att säkerställa rörelsefrihet under vanlig omsättning på bostadsmarknaden, så kan en dylik marginal ej förslå vid den kaotiska omflyttning, som skulle bli följden, om hyreskontrollen helt upphävdes och de av denna skyddade hyrorna plötsligt skulle höjas med de 30 % eller däröver, som skilja dem från nivån i den fria marknaden.

Kommissionen har närmare granskat de hyror, som begäras för de lediga lägenheterna, och på grundval härav uttalat, att de outhyrda bostäderna huvudsakligen äro att finna dels bland slumlägenheter, betingande en månadshyra av under 9 doll. per rum, dels bland nybyggda bostäder, som kosta över 15 doll. per rum i månaden. På den mellanliggande gruppen, våningar i prisläget 9—15 doll. per rum i månaden, utövas ett starkt tryck såväl uppifrån genom familjer, som på grund av den fortgående hyresstegringen söka sig till mindre lägenheter, som nedifrån på grund av successiv utrymning av de värsta slumbostäderna, och detta är en huvudanledning till den i 1927 års hyreslag införda 15 doll.-gränsen för skyddade bostäder.

Emellertid har bostadskommissionen ingalunda förbisett, att även positiva åtgärder krävas för att häva bristen på hygieniskt tillfredsställande bostäder med goda utrymmen och moderna bekvämligheter och likväl liggande inom ekonomiskt räckhåll för de inemot $^3/_4$ av stadens befolkning, vilkas årsinkomst understiger 2 500 doll. Hyrorna anses då böra hålla sig vid 9—15 doll. per rum i månaden, och att åstadkomma mönsterbostäder i detta prisläge anses knappt möjligt för den privata företagsamheten,

utan blott för filantropiska institutioner eller särskilt för ändamålet organiserade företag med begränsad utdelning, som kunna påräkna det allmännas stöd vid kapitalanskaffningen. Att framkalla en dylik bostadsproduktion har varit huvudsyftet med den bostadslag, som den 10 maj 1926 antogs av staten Newyorks lagstiftande församling. Härigenom auktoriseras bildandet av bostadsbolag med begränsad utdelning, betecknade som »offentliga» eller »privata» allt eftersom de beklädas med expropriationsrätt eller ej, i syfte att uppföra bostadslägenheter betingande hyror, som ej få överstiga 12·50 doll. i det egentliga Newyork (Manhattan), 10—11 doll. i andra delar av staden samt 9 doll. utom Newyork, allt per rum och månad. Dessa bostadsbolag, som äro helt fria från statliga och kommunala skatter, skola anskaffa minst 1/3 av byggnadskapitalet genom aktieteckning och resten genom obligationer mot inteckningssäkerhet. Planen har sommaren 1927 bragts till förverkligande i staden Newyork, där man på denna väg avser att sanera och nybebygga ett flertal slumkvarter.

Staten Newyorks nu skildrade bostadspolitik erbjuder ett betydande intresse, men den får ingalunda anses som typisk för hur man i allmänhet söker lösa bostadsproblemet i Förenta staterna. Den förra har ju fått sin huvudsakliga prägel av den 3/5 av statens befolkning inneslutande City of Newyork, som mera har karaktären av en kosmopolitisk befolkningsagglomeration än av en amerikansk stad. Utanför Newyork ser man däremot mindre välvilligt på det allmännas ingripande i bostadsfrågan. Hyreskontroll synes man sålunda utanför staten Newyork knappt ha känt till annat än i förbundshuvudstaden Washington och där såsom en momentan åtgärd, påkallad av tjänstemannastabens enorma ansvällning under krigsåren. Under denna tid gjorde även förbundsregeringen stora insatser som husbyggare för skeppsvarvs- och ammunitionsfabriksarbetare, men även om därigenom åstadkommos åtskilliga ur hygienisk och arkitektonisk synpunkt mönstergilla bostadskolonier, anses de ekonomiska konsekvenserna vara rätt avskräckande. I Chicago har man visserligen uttalat sina sympatier för att i slumkvarterens ställe få bättre hus och bredare gator, men man motsätter sig kommunalt husbygge i direkt eller indirekt form. Det torde också vara den allmänna uppfattningen i Förenta staterna, att bostadsmarknadens ännu kvarstående svårigheter snart skola lösa sig av sig självt genom samverkan mellan å ena sidan de bostadsbehövande, som tillhandahålla nödigt kapital, av egna besparingar eller upplånat från byggnadsföreningar och andra kreditinstitutioner, å den andra den enskilda byggnadsindustrien, som med stöd av sina personliga och tekniska resurser samt sin rika erfarenhet bäst kan svara för arbetets praktiska och ekonomiska utförande.

Den nya engelska lagen om arbetslöshetsförsäkring.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand.*

Enligt den nya lag om arbetslöshetsförsäkring, som antogs av parlamentet under höstsessionen, skall den engelska arbetslöshetsförsäkringen underkastas en genomgripande förändring, i främsta rummet avseende att ställa densamma på fullt försäkringsmässig basis. Därmed skulle göras slut på det provisorium, som kan sägas ha rått allt sedan 1921, då det till följd av den abnorma arbetslösheten blev nödvändigt att i viss mån eftergiva den i försäkringen från början nedlagda principen om visst förhållande mellan erlagda avgifter och understöd och om maximal understödsperiod. Den nya lagen grundar sig väsentligen på ett enhälligt förslag från den av representanter för olika partier sammansatta s. k. Blanesburgh-kommittén, dock med den

avvikelsen, att kommitténs förslag om nedsatta och lika stora avgifter från arbetare, arbetsgivare och statskassan icke följts.[1] I det följande kommer att i översiktlig och kortfattad form redogöras för de väsentliga bestämmelserna i lagen jämförda med förut gällande bestämmelser på området.

Standardunderstöd och utsträckt understöd. Inom pressen och litteraturen möter man ofta den uppfattningen, att den allmänna arbetslöshetsförsäkring, som infördes i England 1920, till stora delar förvanskats så, att den icke längre kan sägas äga försäkringsmässig karaktär. Visserligen saknas icke helt och hållet fog för ett sådant påstående, men i det hela gäller dock, att den försäkringsmässiga karaktären bibehållits, och de medgivanden, som gjorts i riktning mot utvidgad understödsrätt, ha dels omgärdats med ganska stränga bestämmelser till skydd mot missbruk, dels betraktats såsom endast temporära och avsedda att kompenseras genom framtida prestationer från understödstagarnas sida. Städse har upprätthållits den principen, att försäkringens kostnader till fullo skola bestridas medelst de i lag fastställda avgifterna, och de extra tillskott, som tid efter annan erhållits ur statskassan, ha endast betraktats såsom tillfälliga förskott, å vilka ränta vederbörligen debiterats försäkringsfonden. Vid sidan av det utsträckta understödet har alltjämt bestått det s. k. standardunderstödet, och en sträng skillnad har upprätthållits mellan bägge såväl i författningarna som i tillämpningen av föreskrifterna. Som försäkringsmässig grundval för rätten till standardunderstöd har gällt följande:

1) att för varje understödsvecka erlagts 6 veckoavgifter;
2) att maximala understödsperioden per år utgjort 26 veckor.

Bland villkoren för erhållande av standardunderstöd, sådana de senast fastställts i en på förslag av 1924 års arbetarregering antagen lag, må vidare nämnas, att den arbetslöse skall ha varit »genuin arbetssökande», under vilken vaga (och olika tolkningar föranledande) definition man velat sammanfatta de krav på arbetsvillighet, som böra fyllas av en understödsberättigad.

För erhållande av utsträckt understöd har varken gällt något visst förhållande mellan erlagda avgifter och understöd, ej heller någon begränsning av understödsperioden, utan har rätten i viss mån varit beroende på de administrativa myndigheternas gottfinnande. Medan ifråga om standardunderstöd en administrativ domsrätt tillkommit de för försäkringens administration tillsatta ordinarie tjänstemännen i olika instanser, har det varit lagt i händerna på de inom styrelserna för arbetsförmedlingsanstalterna tillsatta s. k. Rota Committees att tilldela utsträckt understöd. Å andra sidan bör dock såsom nyss antyddes erinras, att rätten till utsträckt understöd varit omgärdad av ganska stränga bestämmelser, som i några hänseenden gått längre än de, som gällt för standardunderstöd. Exempelvis må nämnas, att i stället för villkoret »genuin arbetssökande» gällt, att den arbetssökande gjort varje rimlig ansträngning (every reasonable effort) att erhålla en för hans färdigheter passande anställning och varit villig att antaga sådan. I den nyssnämnda lagen av år 1924 gjordes också ett försök att i visst avseende skärpa villkoren för erhållande av såväl standard- som utsträckt understöd genom bestämmelse, att 30 veckors avgifter måste ha erlagts under loppet av två år närmast före det, då understöd söktes. Under rådande förhållanden kunde emellertid detta villkor — såsom också i lagen förutsågs — icke upprätthållas, utan ersattes av en i administrativ väg utfärdad bestämmelse, enligt vilken skulle ha erlagts antingen 30 avgifter överhuvud eller ock 8 avgifter under två à tre år närmast före ansökningen. Denna eftergift i de uppställda icke synnerligen betungande föreskrifterna om visst antal erlagda avgifter förklaras därav, att inom vissa industridistrikt rått en ihållande depression under de sista åren, som icke ens öppnat möjligheter för arbetarna att förskaffa sig så mycket som genomsnittligen 15 veckors anställning om året.

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1927, sid. 232 och 997.

Understöd enligt den nya lagen. Den nu antagna lagen gör icke längre någon skillnad mellan standardunderstöd och utsträckt understöd. Det förutsättes i stället, att all understödsrätt skall vara byggd på en försäkringsmässig och automatiskt verkande princip. Som sådan har uppställts det villkoret, att minst 30 veckoavgifter skola ha erlagts under de två närmaste åren före den dag, då ansökan om understöd ingives. Någon eftergift i detta villkor skall icke medgivas, och den på administrativ prövning beroende understödsrätten bortfaller sålunda. Som synes har man härvidlag upptagit det av 1924 års arbetarregering i princip godkända kravet på visst antal erlagda avgifter under en i lagen angiven tidsperiod.

Den huvudfråga, som anknyter sig till de nya understödsbestämmelserna, är följande: huru skall det sålunda uppställda kravet verka, och hur många arbetslösa komma att drabbas av de därigenom gjorda inskränkningarna i understödsrätten? Härom har stått en synnerligen het strid i parlamentet, och de bägge sidornas argumentering har så mycket mindre kunnat förlikas, som några säkra utgångspunkter icke finnas för en beräkning av den nya lagens verkningar i nu anförda hänseende. Arbetsministeriet har visserligen företagit en representativ undersökning omfattande 1 % av hela antalet understödstagare och utvisande hur stor del av dessa, som skulle kommit att gå miste om understödsrätt, därest det nu uppställda villkoret varit gällande i april 1927. Denna undersökning visar att mer än 10 % av de vid sagda tid understödsberättigade skulle ha drabbats av utestängning enligt den nya lagen. Men detta resultat tillmätes icke av ministeriet något avgörande vitsord, emedan arbetsförhållandena under åren 1925 och 1926 voro helt exceptionella till följd av generalstrejken och kolkonflikten, utan i stället har approximativt beräknats att, då de nya understödsbestämmelserna om två år träda i kraft, endast 50 000 à 60 000 personer skulle komma att drabbas av avstängning. Häremot har framför allt gjorts gällande, att en genomsnittsberäkning avseende hela landet icke kan rättvist återspegla förhållandena i de av depressionen hårdast drabbade industridistrikten i norra och mellersta England. Inom dessa distrikt ensamt anses betydligt flera personer komma att avstängas från understöd, än nyssnämnda för hela landet beräknade antal. Undgås kan icke, att de personer, som berövas understödsrätt, i stor utsträckning måste taga sin tillflykt till fattigvården och sålunda komma att belasta de redan förut hårt anlitade kommunala finanserna. Som kommunalutskylderna i England till stor del verka som en industrien åvilande objektskatt, skulle härigenom existensmöjligheterna för näringslivet på orten komma att ytterligare försämras och arbetslösheten sannolikt att ökas.

Regeringens förslag bygger emellertid på förutsättningen av en gradvis inträdande förbättring i landets näringsliv och synes räkna med att arbetslösheten vid tidpunkten för de nya bestämmelsernas fulla ikraftträdande d. v. s. på föråret 1930 skall ha nedgått från nuvarande 9 % till något sådant som 8 %. I själva verket har man haft att utgå ifrån en av regeringens försäkringstekniske expert anställd beräkning, enligt vilken den genomsnittliga arbetslöshetssiffran under normala förhållanden skulle stanna vid 6 %. Erinras må ock, att till grund för de i 1920 års huvudlag fastställda avgifts- och understödsbeloppen låg en beräknad arbetslöshetssiffra av 4·5 %, en siffra, som man numera ansett böra höjas något med hänsyn till de sedermera inträffade förändringarna i landets näringsliv.

För vissa grupper av försäkrade kommer den nya lagen att medföra en utvidgad rätt till understöd, nämligen för följande kategorier, som tidigare enligt av arbetsministern utfärdad förordning varit uteslutna från rätt till utsträckt understöd:

1) ogifta personer boende hos sina föräldrar;
2) gifta kvinnor, som underhållas av sina män;
3) korttidsarbetare med arbetsförtjänst uppgående till minst hälften av den normala.

Antalet personer, som härigenom tilldelas understödsrätt, har av arbetsministeriet beräknats till 26 000.

Som villkor i övrigt för erhållande av understöd har bibehållits kravet, att sökanden skall vara »genuin arbetssökande», och förklarade arbetsministern vid förslagets framläggande i underhuset det icke vara möjligt att meddela någon närmare definition å arbetsvillighet. Av stor betydelse ur principiell synpunkt är en ny bestämmelse, enligt vilken understödstagaren vid äventyr av understödets förlust måste efter en tidsperiod, som med hänsyn till omständigheterna kan anses rimlig, åtaga sig erbjuden anställning i annat yrke, förutsatt att lönen icke understiger avtalsenlig sådan eller eljest den som betalas av »bra» arbetsgivare. Tidigare har gällt, att en person kunnat draga standardunderstöd utan att behöva åtaga sig erbjuden anställning i annat yrke inom vederbörande försäkringsdistrikt. Har däremot anställningen erbjudits utom distriktet, har något motsvarande skydd icke funnits stipulerat, och innehavare av utsträckt understöd har städse varit pliktig att åtaga sig anställning i annat yrke än det egna. Avsikten med den nya bestämmelsen är givetvis att möjliggöra en efter de nya förhållandena på arbetsmarknaden avpassad större yrkesrörlighet, samtidigt som det dock från regeringshåll försäkrats, att i tillämpningen kommer att tagas all möjlig hänsyn till den arbetslöses framtida utsikter inom det gamla yrket.

I och med det att rätt till utsträckt understöd bortfaller, kommer också rota-kommittéernas befattning med understödsärenden att upphöra, och prövningen av samtliga ansökningar förlägges till de ursprungligen upprättade instanserna nämligen:

1) distriktstjänstemännen (insurance officers);
2) skiljenämnderna (courts of referees);
3) den opartiske (the umpire).

Dock kommer man att betjäna sig av den erfarenhet, som förvärvats i rota-kommittéerna, vilka förutsättas skola avgiva förslag till bisittare i skiljenämnderna. Med återgången till den ursprungliga instansordningen och till en på uttryckliga lagbestämmelser grundad domsrätt har man givetvis åsyftat att få till stånd en större likformighet i lagtillämpningen, vilket framställt sig såsom synnerligen önskvärt i belysning av de senare årens erfarenheter. Det skall också tillkomma skiljenämnderna att kvartalsvis underkasta sökandens understödsanspråk revision i och för kontroll, att gällande villkor uppfyllas. Då det som nämnts fordras, att minst 30 veckoavgifter erlagts under loppet av de två sista åren, före det ansökan om understöd ingives, finnes intet som hindrar, att understöd kan utgå under en tid av ända till 74 veckor, förutsatt att de erforderliga 30 veckoavgifterna inbetalts i oavbruten följd strax före det understöd sökes.

I fråga om understödsbeloppen har först och främst vidtagits den förändringen, att tre nya åldersgrupper införts fallande mellan 18—21 år. Med hänsyn till förekommande missbruk hade Blanesburgh-kommittén föreslagit, att understödet i åldern 18—21 år skulle nedsättas från 18 s. per vecka för manlig ungdom och 15 s. för kvinnlig ungdom till 10 resp. 8, och detta yrkande upptogs i den för parlamentet framlagda propositionen. Nedsättningen väckte emellertid så stark opposition, att regeringen fann sig föranlåten medgiva en förhöjning i understödsbeloppet för 19-åringar till 12 resp. 10 s. och för 20-åringar till 14 resp. 12 s. Dock skola sådana ungdomar, som åtnjuta tillägg (se nedan) på grund av dem åvilande försörjningsplikt, vara berättigade till samma understödsbelopp som vuxna personer. Vad beträffar minderåriga i åldern 16—18 år har likaledes företagits en nedsättning i understödsbeloppet, nämligen från 7 s. 6 d. resp. 6 s. per vecka till 6 resp. 5 s.

Vad beträffar understöd åt vuxna personer har företagits en jämkning till förmån för de försörjningspliktiga, i det att understödet för män över 21 års ålder nedsatts från 18 till 17 s. per vecka, medan samtidigt det för hustru eller annan av den arbetslöse beroende person utgående tillägget höjts från 5 till 7 s. per vecka. Nämnas må i detta sammanhang, att sistnämnda tillägg utgått i följande fall:

1) för hustru till den arbetslöse, som av honom till huvudsaklig del underhålles;
2) ifråga om ogifta personer, änklingar och änkor, för hushållerska, som i moderns ställe har vård om barnen;

3) för moder till den arbetslöse, som är änka och av honom underhålles.

Ytterligare skall enligt den nya lagen understöd jämväl utgå för styvmoder, som är änka, ogift moder och moder, vars man lider av permanent invaliditet och oförmåga till arbete.

De nya understödsbeloppen jämte de förut utgående finnas sammanställda i efterföljande översikt:

	Understödsbelopp (s. per vecka) enligt nya lagen	enligt förut gällande bestämmelser
Vuxna personer (över 21 år): män	17	18
kvinnor	15	15
Tjuguåringar: män	14	18
kvinnor	12	15
Nittonåringar: män	12	18
kvinnor	10	15
Adertonåringar: män	10	18
kvinnor	8	15
Minderåriga i åldern 16—18 år: gossar	6	7/6
flickor	5	6
Tillägg för hustru eller annan av den arbetslöse beroende person	7	5
Tillägg för varje av den arbetslöse beroende barn (upp till 14 år jämte 14—16-åringar i skola)	2	2

Av ganska stort intresse äro de nya bestämmelserna om understöd vid arbetskonflikt. Enligt den förut nämnda lagen av år 1924 har vid arbetskonflikt understödet kunnat indragas för arbetare som, även om de icke deltagit i eller understött eller varit omedelbart intresserade i konflikten, tillhört samma »grad» eller »klass» som de direkt berörda arbetarna. Detta vållade exempelvis, att under 1926 års kolkonflikt understödet indrogs för gruvarbetarnas s. k. ombudsmän (deputies), av vilka en del tillhörde den i konflikten direkt inblandade gruvarbetarfederationen, medan det stora flertalet stod utanför och bildade särskild förening. Detta har betraktats såsom en orättvisa, och därför föreskriver den nya lagen, att avstängningen inom »graden» eller »klassen» ifråga endast skall drabba dem, vilka äro sysselsatta i samma arbetslokal som de av konflikten direkt berörda arbetarna. De redan förut ganska liberala bestämmelserna om understöd vid arbetskonflikt ha sålunda nu ytterligare uppmjukats.

Å andra sidan har slopats en i 1924 års lag införd undantagsbestämmelse, enligt vilken understöd skall utgå även åt de av en konflikt direkt berörda arbetarna, då konflikten förorsakats av att arbetsgivaren brutit mot gällande kollektivavtal. Denna skärpning av förut gällande diskvalifikationsbestämmelser har motiverats med tre skäl, nämligen:

1) att försäkringens funktionärer genom bestämmelsen ifråga gjorts till domare i arbetstvister, vilket ansetts falla utanför deras befogenheter;

2) att den gamla bestämmelsen lagt hinder i vägen för upprättande av avtal på längre tid och sålunda motverkat strävandena att stabilisera arbetsmarknaden;

3) att bestämmelsen verkat orättvist mot arbetsgivarna i betraktande därav, att vid avtalsstridig strejk erbjuden anställning å strejkplatsen kunnat vägras av vilken arbetare som helst utan risk av understödsrättens förlust.

Denna lagändring framkallade mycket livliga debatter i underhuset, men regeringen ville icke avvika från sin intagna ståndpunkt, som dessutom stödde sig på Blanesburgh-kommitténs yrkande.

Enligt förut gällande bestämmelser har en arbetslös, utan att gå förlustig rätten till understöd, kunnat fortsätta att sköta en bisyssla, som han innehaft vid sidan av sin huvudanställning, förutsatt att det för bisysslan utgående vederlaget icke överstiger 3 s. 4 d. per dag. Har en arbetslös efter huvudanställningens upphörande velat åtaga sig en bisysselsättning, har han dock varit förhindrad att göra det med bibehållande av sin understödsrätt. Den nya lagen medgiver en understödstagare att åtaga sig bisyssla, förutsatt att den under vanliga förhållanden kunnat upprätthållas vid sidan av huvudanställningen.

Från arbetarpartiets representanter har alltid riktats skarpa anmärkningar mot den inom arbetslöshetsförsäkringen gällande väntetiden, vilken uppgår till 6 dagar. För att bestämmelserna härom icke skola verka alltför hårt vid tid efter annan återkommande arbetslöshet, har tidigare varit medgivet bl. a. att räkna två kortvariga arbetslöshetsperioder om minst 3 dagar, som åtskiljas av högst 6 veckor, såsom en enda sammanhängande arbetslöshetsperiod, vilket medfört, att någon väntetid icke behövt beräknas vid det senare arbetslöshetstillfället. Den nya lagen ger ökade möjligheter att taga denna förmån i anspråk, genom att mellantiden ifråga utsträckes från 6 till 10 veckor. Därigenom kommer den arbetslöshet, som plägar uppstå vid inträffade kyrkliga och s. k. lagstadgade helgdagar, att innefattas under bestämmelserna ifråga.

För personer, som varit urståndsatta att arbeta på grund av sjukdom eller invaliditet, medgives den lindringen i understödsbestämmelserna, att sjuktiden icke inräknas i de två år, under vilka föreskrivna 30 veckoavgifter skola ha inbetalts. Av invalida soldater, som åtnjutit krigspension, kräves icke mer än 10 erlagda veckoavgifter för grundandet av understödsrätt.

Jämväl må omnämnas en i lagen införd förtydligande föreskrift om att understöd, som orättmätigt utbekommits, må kunna återkrävas. Återbetalningsskyldighet stadgas för det fall, att — vare sig i sviklig avsikt eller icke — någon på understödsrätten inverkande väsentlig omständighet undanhållits eller framställts i oriktig dager.

Finansiella bestämmelser. Såsom förut framhållits, upptager icke lagen de av Blanesburgh-kommittén föreslagna nya avgiftsbeloppen, vilka voro avsevärt lägre än de förut fastställda samt av lika storlek för resp. arbetare, arbetsgivare och staten. Kommittén hade lagt synnerlig vikt på denna del av sitt förslag såsom ägnad att lätta den ganska betydande avgiftsbördan för industrien. Tidigare har statens andel i kostnaderna varit fastställd till en proportion, växlande mellan en fjärdedel och en femtedel av totalkostnaden, men kommittén ansåg sig kunna påyrka en ökning häri med hänsyn såväl till statens intresse av att arbetslöshetens följder mildras som därtill, att staten icke kan helt fritagas från ansvar för arbetslöshetens förekomst. Dessutom ansågs det utgöra en garanti för försiktig fondförvaltning, att staten iklädde sig en väsentlig del av kostnaderna. Det må framhållas, att den förut omnämnda lagen av år 1924 föreskrev lika fördelning av kostnaderna mellan de tre bidragsgivarna, men sedermera nedsattes av statsfinansiella skäl den på staten fallande andelen.

Sannolikt ha de statsfinansiella skälen fortfarande ansetts tillräckligt vägande för att motivera en avvikelse från kommitténs förslag i denna punkt. Överhuvud har heller icke tiden ansetts mogen för att taga definitiv ställning till frågan om avgifternas storlek. Med ett enda undantag ifråga om avgifter för de förutnämnda åldersgrupperna 18—21 år beslöt därför parlamentet på förslag av regeringen, att nu utgående avgifter skola bibehållas. Dessa avgifter äro emellertid icke avsedda att bli bestående för all framtid, i det att de enligt gällande lag skola reduceras till vissa maximibelopp efter utlöpandet av den s. k. »utsträckta perioden», d. v. s. då det visas, att försäkringsfonden enligt skattkammarens mening kan betraktas såsom solvent. Erinras må, att försäkringsfonden häftar i skuld till statskassan för c:a 22 miljoner £, varav allra största delen åsamkades under förra årets kolkonflikt. På

den sista tiden har fondens ställning undergått en icke oväsentlig förbättring, och ganska betydande belopp ha kunnat återbetalas till staten. Emellertid har regeringen ännu icke velat medgiva någon nedsättning i avgifterna, av farhåga för att den finansiella jämvikten på nytt skall äventyras.

Såsom förut nämnts, har regeringens försäkringstekniska expert ansett sig kunna räkna med en normal arbetslöshetssiffra av 6 %. På denna kalkyl hade kommittén byggt, då den föreslog, att det normala avgiftsbeloppet för arbetare resp. arbetsgivare och stat skulle fastställas till 5 d. per vecka och vuxen man samt för andra grupper i proportion. Under en sådan övergångstid, som kunde erfordras för amortering av fondens skuld till statskassan, skulle nämnda avgiftsbelopp ökas med 1 d. för var och en av de tre bidragsgivarna. Regeringen har icke velat underskriva dessa beräkningar, och den har föredragit att låta anstå med det definitiva fastställandet av avgifterna, till dess förhållandena låta sig bättre överskådas.

I efterföljande översikt meddelas en sammanställning av nu gällande — och i den nya lagen beträffande åldersgrupen 18—21 år fastställda — avgifter ävensom av de maximiavgifter, som skola träda i kraft efter den »utsträckta periodens» slut:

	Avgifter per vecka							
	Under den »utsträckta perioden»				Efter den »utsträckta periodens» slut (maxima)			
	Arbetare	Arbetsgivare	Staten	Summa	Arbetare	Arbetsgivare	Staten	Summa
Vuxna personer: (över 21 år)	d.	d.	d.	s. d.	d.	d.	d.	s. d.
män	8	7	6	1 9	6	6	$5^1/_7$	1 $5^1/_7$
kvinnor	7	6	$4^1/_2$	1 $5^1/_2$	5	4	$3^6/_7$	1 $0^6/_7$
Gruppen 18—21 år:								
män	7	6	$5^1/_4$	1 $6^1/_4$	6	6	$5^1/_7$	1 $5^1/_7$
kvinnor	6	5	$3^3/_4$	1 $2^3/_4$	5	4	$3^6/_7$	1 $0^6/_7$
Gruppen 16—18 år:								
gossar	4	$3^1/_2$	3	$10^1/_2$	3	3	$2^4/_7$	$8^4/_7$
flickor	$3^1/_2$	3	$2^1/_4$	$8^3/_4$	$2^1/_2$	2	$1^{13}/_{14}$	$6^3/_7$

Redan förut har påpekats, att under de ännu rådande abnorma förhållandena på arbetsmarknaden varje beräkning av försäkringsfondens normala belastning måste ställa sig synnerligen oviss. Det står sålunda alldeles i vida fältet, inom vilken tid fondens skuld skall kunna amorteras och de förut angivna maximiavgifterna (lägre än de nu utgående) träda i tillämpning. Om, såsom regeringens försäkringstekniske expert beräknat, den normala arbetslöshetsprocenten i genomsnitt under en följd av goda och dåliga år skulle stanna vid 6 %, bleve det vid återinträdandet av normala förhållanden på arbetsmarknaden möjligt att som nämnts nedsätta avgifterna till 5 d. i veckan för arbetsgivare resp. arbetare.

Då sålunda fondens utveckling under de närmaste åren måste följas med ingående uppmärksamhet, stadgas i lagen i enlighet med ett yrkande av Blanesburgh-kommittén, att arbetsministern minst vart femte år skall föranstalta en undersökning av fondens finansiella läge och för parlamentet framlägga en redogörelse för undersökningen.

I 1920 års huvudlag var det medgivet för särskilda industrier att ställa sig utanför den statliga försäkringen, under förutsättning att de upprättade egen arbetslöshetsförsäkring enligt system, som beredde de försäkrade minst lika stora förmåner som den statliga försäkringen. Härav kunde speciellt sådana industrier tänkas begagna sig, som hade att räkna med en lägre arbetslöshetsrisk än den normala och

därför kunde bjuda sina försäkrade större valuta för viss avgift än den statliga försäkringen.

Bestämmelsen i fråga sattes emellertid tills vidare ur kraft redan år 1921, efter det endast två näringsgrenar begagnat sig därav, nämligen banker och försäkringsanstalter. Sedermera har i England den övertygelsen alltmera stadgat sig, att dylika säranordningar icke låta sig lämpligen förenas med en allmän obligatorisk försäkring, utan att, såsom den socialpolitiska kongressen i Wien på hösten 1927 uttalade, »de olika industrierna och yrkena böra solidariskt uppbära arbetslöshetens risker och infogas i ett gemensamt försäkringssystem». Enligt den nya lagen skall också arbetsministerns befogenhet att medgiva utbrytning av särskilda industrier definitivt upphöra. Banker och försäkringsanstalter lämnas dock i orubbad besittning av den särställning de en gång tillerkänts.

Slutligen må på tal om de finansiella bestämmelserna meddelas, att uttjänta militärer, i analogi med vad som fanns stadgat i 1920 års huvudlag, skola gottskrivas de 30 veckoavgifter, som erfordras för understödsrätts etablerande.

Övriga bestämmelser. Medan Blanesburgh-kommittén lade stor vikt på anordnandet av utbildningskurser för arbetslösa ungdomar och t. o. m. förordade, att ifråga om 16—18-åringar deltagande i dylik kurs gjordes till villkor för understöds erhållande, innehöll propositionen ingen bestämmelse i ämnet. Detta föranledde åtskillig kritik, och det befanns lämpligt att införa en ny klausul, enligt vilken ur försäkringsfonden kunna anslås medel för här ifrågavarande ändamål till ett belopp av hälften av det anslag, som utgår ur statskassan. Kurserna skola avses för arbetslösa i åldern 16—18 år, vare sig de redan äro försäkrade eller kunna väntas finna anställning i försäkringspliktigt yrke. Det förutsättes, att de arbetslösa — i förekommande fall vid äventyr av understödets förlust — av myndigheterna anmodas att deltaga i kurserna, men att göra deltagande obligatoriskt för alla arbetslösa ungdomar har bl. a. av finansiella skäl icke ansetts realiserbart.

Det har av arbetsministern gjorts fullt klart, att fråga icke är om att meddela någon egentlig yrkesundervisning, utan att »upprätthålla de arbetslösas industriella karaktär», d. v. s. att anordna sådana teoretiska och praktiska övningar, som snarare avse att hålla deltagarna vakna och intresserade än att meddela någon för deras yrke nyttig undervisning. Mot planen har också anmärkts, att den närmast tager sikte på ungdom, som är tillfälligt arbetslös, men däremot icke på den unga arbetskraft speciellt i kolgruve- och skeppsbyggnadsdistrikten, som sannolikt för lång tid framåt saknar alla utsikter att vinna anställning.

I huvudlagen stadgas, att utbetalning av understöd på vissa villkor kan läggas i händerna på fackliga organisationer, som enligt sina stadgar lämna medlemmarna understöd med visst belopp, överstigande det i lagen fastställda. Den nya lagen innehåller ändrade föreskrifter om de minima, med vilka de fackliga organisationerna skola bidraga, och uppställer dessutom den nya regeln, att dessa bidrag, så långt stadgarna medgiva, skola utbetalas vid varje tillfälle, som obligatoriskt understöd utgår.

Ur den nya lagens bestämmelser i övrigt må här meddelas, att undantag från försäkringsplikt skall kunna medgivas säsongarbetare, vilkas anställning i regel icke sträcker sig utöver 18 veckor om året och som icke äro regelbundet sysselsatta i försäkringspliktigt yrke. Utom försäkringen ställas vidare personer, som på tillskyndan av fattigvården äro anställda vid nödhjälpsarbeten och till vilkas avlönande fattigvården lämnar bidrag; detta skall dock icke äga tillämpning å personer, som tidigare åtnjutit arbetslöshetsunderstöd och som arbeta på hel tid.

Såsom förut antytts, innehåller lagen vissa övergångsbestämmelser, enligt vilka den automatiskt verkande regeln om 30 fullgjorda veckoavgifter under närmast föregående två år såsom villkor för understöd träder i full kraft först på föråret 1930. Var och en, som ansöker om understöd under loppet av ett år efter den 19

april 1928 — då lagen i övrigt träder i kraft — är nämligen berättigad att för ett ytterligare »understödsår» grunda sin ansökan på i huvudsak samma regler, som tidigare gällt i förevarande hänseende, d. v. s. att antingen erlagts 30 avgifter överhuvud eller också 8 avgifter under närmast föregående två år. Med tillämpning av dessa lindrigare villkor kan sålunda i förekommande fall understöd åtnjutas ända fram till den 19 april 1930.

Bestämmelse meddelas slutligen också om att under de första sex månaderna efter lagens ikraftträdande alla löpande understödsanspråk skola underkastas revision.

Allmänna slutanmärkningar. Den nya lagen torde icke kunna betraktas såsom något till alla delar slutgiltigt verk, och arbetarpartiet har förklarat sig ämna bekämpa flera av huvudbestämmelserna däri. Likafullt gäller, att den så betydelsefulla principen om visst antal erlagda veckoavgifter såsom villkor för rätt att erhålla understöd tidigare godtagits av arbetarpartiet, och i denna liksom i de flesta övriga punkter kan man spåra en konsekvent utveckling av de i försäkringen från början nedlagda grundtankarna. Däremot saknar man alltjämt en bestämd gränslinje mellan arbetslöshetsförsäkringen och fattigvården, och torde en sådan icke kunna uppdragas, förrän fattigvårdsförhållandena undergått den genomgripande omgestaltning, som sedan länge påyrkats i England.[1]

Med tanke på de talrika förändringar — mer än dussintalet — som den allmänna obligatoriska arbetslöshetsförsäkringen i England undergått sedan 1920, kan man visserligen fråga sig, om denna institution vunnit tillräcklig stadga för att kunna betraktas som permanent. Att döma efter uttalanden från samtliga partier synes svaret härpå icke kunna bli annat än jakande. Även om de abnorma förhållanden, som rått på arbetsmarknaden, utsatt försäkringsbyggnaden för oanade påfrestningar, torde den dock i stort sett kunna sägas ha hållit provet. Det utsträckta understöd, som existerat vid sidan av det standardmässiga, har aldrig betraktats såsom annat än en provisorisk utbyggnad, vilken man varit angelägen att avlägsna, så snart förhållandena medgivit. Ytterligare är att märka, att arbetslöshetsklientelet endast till mindre del utgjorts av sådana, som kunnat betraktas såsom mer eller mindre permanent arbetslösa. Fordran på visst antal erlagda veckoavgifter under den tid, som närmast föregår arbetslösheten, har därför tidigare kunnat uppställas samt genom den nya lagen nu ytterligare skärpas. Verkningarna härav låta sig visserligen ännu icke överskåda, och det kan möjligen bliva nödvändigt att träffa särskilda föranstaltningar för de utestängda, men även enligt de mest pessimistiska beräkningar torde dessa icke komma att utgöra mer än en ringa bråkdel av hela antalet understödstagare. Då nu äntligen utsikterna på den engelska arbetsmarknaden synas ljusna, finnes också gott hopp om att arbetslöshetsförsäkringen skall vinna allt större finansiell stadga och i allt mera utpräglad grad kunna hävda sin försäkringsmässiga karaktär.

Olösta kvarstå dock åtskilliga spörsmål, som berörts i Blanesburgh-kommitténs betänkande och som innefatta positiva åtgärder för arbetslöshetens minskande. Hit hör sålunda frågan om systematiska anordningar för yrkesutbildning eller för omlärning av yrke, om närmare samverkan mellan de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna och arbetsgivarna, eventuellt införandet av anmälningsskyldighet ifråga om lediga platser, rationella anordningar för överflyttning av arbetskraft från ett företag till ett annat eller från en industri till en annan m. m. På många håll torde en lösning av dessa frågor betraktas som ett nödvändigt komplement till arbetslöshetsförsäkringen.

---

[1] Anmärkas må särskilt, att f. n. 100 000-tal försäkrade arbetslösa män åtnjuta fattighjälp i hemmet, däribland ock sådana, som draga statligt arbetslöshetsunderstöd.

Internationella arbetsorganisationen.

Den internationella arbetslagstiftningens framsteg under 1927.

Den 1 januari 1927 hade inregistrerats 215 ratifikationer av internationella arbetskonventioner[1]. Vid årsskiftet 1927—1928 hade antalet stigit till 248 — därav 6 s. k. villkorliga — och ökades sålunda antalet ratifikationer under det gångna året med 33. Under år 1926 var ökningen något mindre eller 30 ratifikationer. På grund av beslut som fattats i olika länders lagstiftande församlingar torde ratifikationsarbetet komma att göra avsevärda framsteg under den närmaste tiden.

För att belysa ratifikationsarbetets fortskridande meddelas här några jämförande uppgifter om antalet verkställda, beslutade eller föreslagna ratifikationer vid slutet av de fyra senaste åren:

	Antal vid slutet av åren			
	1924	1925	1926	1927
Verkställda ratifikationer	141	185	215	248
Beslutade »	19	37	38	32
Föreslagna »	123	123	146	170

En närmare överblick av ratifikationsarbetets fortgång i olika stater lämnas å vidstående tabell. De i tabellen upptagna konventionerna avse följande frågor (siffrorna inom klammer angiva antalet icke villkorliga ratifikationer av varje konvention):

1) arbetstidens begränsning [7]
2) arbetslösheten [21]
3) kvinnors arbete före och efter barnsbörd [8]
4) kvinnors nattarbete [16]
5) minimiålder för minderåriga [15]
6) minderårigas nattarbete (18]
7) vit fosfor (Bernkonventionen) [27]
8) minimiålder för arbete å fartyg [18]
9) arbetslöshetsersättning [9]
10) arbetsförmedling för sjömän [13]
11) minderårigas användande i jordbruket [10]
12) jordbruksarbetarnas föreningsrätt [16]
13) socialförsäkring inom jordbruket [10]
14) användandet av blyvitt vid målning [13]
15) veckovila i industriella företag [14]
16) minimiålder för eldare och kollämpare [16]
17) läkarbesiktning av unga personer å fartyg [15]
18) ersättning för olycksfall i arbete [4]
19) » vid yrkessjukdomar [7]
20) lika behandling av in- o. utländska arb. [9]
21) nattarbete i bagerier [0]
22) inspektionen av emigranter [1]
23) sjömäns anställningsavtal [1]
24) hemförskaffning av sjömän [1]
25) sjukförsäkring för industriarbetare [0]
26) » » jordbruksarbetare [0]

Ratifikationsarbetets resultat utmärkas i tabellen med följande tecken:
r betyder, att ratifikation verkställts.
b » » beslut föreligger om ratifikation.
f » » förslag » » »
v » villkorlig ratifikation.

I början av år 1928 ha, såsom av tabellens noter framgår, tillkommit ytterligare sex ratifikationer, därav en (Ungern) villkorlig.

[1] Häri ej inräknat den s. k. Bernkonventionen ang. vit fosfor, vilken hittills ratificerats av 7 stater, därav en (Bulgarien) tillkommen under 1927.

RATIFIKATIONSARBETETS FORTGÅNG INTILL 1928 ÅRS BÖRJAN.

Konferens:	1919							1920			1921							1925				1926			1927	
Konvention:	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Argentina . .	f	f	f	f	f	f	—	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Australien . .	—	—	—	—	—	—	r	—	—	r	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Belgien . . .	r	—	—	r	r	r	r	r	r	r	f	r	—	r	r	r	r	r	r	r	—	—	r	r	—	—
Brasilien . . .	f	f	f	f	f	f	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bulgarien . .	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chile	r	f	r	f	r	r	—	f	f	f	f	r	r	r	r	f	f	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Danmark . . .	—	r	—	—	r	r	r[1]	r	—	—	—	—	r	—	—	r	—	—	—	b	—	—	—	—	—	—
Estland . . .	f	r	—	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	f	f	f	f	—	—	—	—	—
Finland . . .	—	r	—	—	—	—	r	r	—	r	—	r	—	—	r	r	r	—	r	r	f	—	—	—	—	—
Frankrike . .	v	r	f	r	—	r	r[1]	—	f	b	—	f	f	r	r	b[2]	f	—	—	f	f	—	f	f	—	—
Grekland . . .	r	r	r	r	r	r	—	r	r	r	f	f	f	r	b	—	—	f	f	f	f	—	—	—	—	—
Indien	r	r	—	r	—	r	r	—	—	—	—	r	—	—	r	r	r	—	r	r	—	b[2]	—	—	—	—
Irland	—	r	—	r	r	r	r[1]	r	—	—	r	r	r	—	—	—	—	—	r	—	—	—	—	—	—	—
Italien	v	r	b	r	b	r	r[1]	b	r	r	r	r	f	b	r	r	r	—	—	b	—	—	—	—	—	—
Japan	—	r	—	—	r	—	r	r	—	r	r	—	—	—	—	—	r	—	f	f	—	f	—	—	—	—
Kanada . . .	—	—	—	—	—	—	r[1]	r	r	—	—	—	—	—	—	r	r	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kina	—	—	—	—	—	—	r	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuba	—	—	f	—	f	f	—	f	f	f	—	—	—	f	—	—	f	—	—	—	—	f	f	f	—	—
Lettland . . .	v	f	r	f	r	r	—	r	v	r	f	r	f	r	r	r	r	f	f	f	f	f	f	f	f	f
Luxemburg . .		f	f	f	f	f	r[1]	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f
Nederländerna.	f	b	f	r	b	r	r[1]	r	b	b	—	r	r	b	b	b	b	r	b	r		r	f	f	—	—
Norge	—	r	—	—	—	—	r[1]	r	—	r	—	—	—	—	—	r	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paraguay . . .	f	f	f	f	f	f	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polen	—	r	f	—	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	r	f	f	f	f	—	—	—	—	—
Portugal . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	f	f	f	—	—	—	—	—	—
Rumänien . .	r	r	r	r	r	r	r	r	—	—	—	—	—	r	r	r	r	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Schweiz . . .	—	r	—	r	r	r	r[1]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	r	b	—	—	—	—	—	—
Serbokroatoslovenska staten	—	r	r	r	r	r	—	r	—	—	—	—	—	—	r	r	r	r	r	r	—	—	—	—	—	—
Spanien . . .	f	r	r	f	f	f	r[1]	r	r	f	f	f	f	r	r	r	r	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Storbritannien	—	r	—	r	r	r	r[1]	r	r	—	—	r	r	—	—	r	r	—	r	r	—	v	—	—	—	—
Sverige. . . .	—	r	—	—	—	—	r	r	—	r	r	r	r	r	—	r	r	r	—	r	—	—	—	—	—	—
Sydafrika . .	—	r	—	r	—	—	r[1]	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	r	—	—	—	—	—	—
Tjeckoslovakien	r	f	f	r	r	f	r	—	—	—	r	r	—	r	r	—	—	—	—	r	—	f	—	—	—	—
Tyskland . . .	f	r	r	f	f	f	r[1]	f	f	r	f	r	r	f	f	f	f	—	—	—	—	—	—	—	b[2]	b[2]
Ungern	—	b	b	b	—	b	r	b	—	—	r	—	b	b[2]	b	b	b	f	f	f	—	—	—	—	f	—
Uruguay . . .	f	f	f	f	f	f	—	f	f	f	f	f	f	f	f	f	f	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Österrike . . .	v	r	—	r	—	r	r	—	—	—	r	r	—	r	—	—	—	—	—	f	f	[3]—	—	—	—	—

[1] Bernkonventionen ratificerad redan före 1919 års arbetskonferens. — [2] Ratificerad i januari 1928.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Internationell konferens för socialt arbete i Paris juli 1928. Frågan om förhållandet mellan frivillig social verksamhet och den sociala förvaltningen är en av de viktigaste frågorna, som skola upptagas till behandling vid internationella konferensen för socialt arbete i Paris den 8—13 juli 1928. Konferensens program fastställdes nyligen i Prag av organisationskommitténs verkställande utskott.

Konferensen, som skall stå under presidium av Dr. Alice Masarykova, uppdelas på fem avdelningar: 1) allmän organisation av socialt arbete (ordförande: The Hon. Percy Alden, London); 2) utbildning för socialt arbete (ordförande: Dr. Alice Salomon, Berlin); 3) metoderna för »Social case work» (ordförande: Mrs. John M. Glenn, New York); 4) socialt arbete och industrien (ordförande: Albert Thomas); 5) socialt arbete och allmän hälsovård (ordförande: Prof. G. Bagge, Stockholm).

Den här ifrågavarande konferensen ingår som ett sista led i en serie av internationella församlingar, som under förra hälften av juli 1928 anordnas i Paris. Under tiden den 2—8 juli hålles sålunda en internationell bostads- och stadsplanekongress, en fattigvårds- och välgörenhetskongress samt slutligen en särskild barnavårdskongress.

Utredning i steriliseringsfrågan. I anledning av en av professorn Alfred Petrén väckt motion anhöll 1922 års riksdag om utredning och eventuellt lagförslag angående sterilisering av sinnesslöa, sinnessjuka och fallandesjuka. Utlåtanden över denna riksdagsskrivelse ha sedermera infordrats från rasbiologiska institutet och medicinalstyrelsen, av vilka myndigheter den förstnämnda angivit vissa principer, som borde ligga till grund för den ifrågasatta lagstiftningen, medan medicinalstyrelsen bl. a. tillstyrkt, att särskilda sakkunniga borde tillkallas för verkställande av den erforderliga utredningen. Detta förslag har nu också biträtts av regeringen, som den 30 december 1927 bemyndigat chefen för socialdepartementet att för sådant ändamål tillkalla högst fem sakkunniga. Till uppdraget ha hittills utsetts häradshövdingen Gustaf Lindstedt (ordförande) samt professorerna vid Lunds universitet Elis Essen-Möller, Einar Sjövall och Viktor Wigert.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet vid frågans föredragning gjorde socialministern, efter att ha refererat riksdagsskrivelsens innebörd och motivering, för egen del följande uttalande:

»Den nu behandlade frågan är utan tvivel av stor betydelse. Omvårdnaden om de svaga och hjälplösa i samhället har alltmera utvecklats och fördjupats. Från denna omvårdnad ä steget numera icke långt till åtgärder i syfte att förebygga födelsen av individer, vilka, enligt vad med säkerhet kan förutses, måste bliva till en börda för sig själva och för andra.

Emellertid får ej förbises, att en legalisering av de åtgärder, som i detta avseende ifrågasatts, skulle innebära ett avsteg från den eljest gällande regeln om skydd för individens kroppsliga integritet. Såväl på grund härav som med hänsyn till de grannlaga detaljspörsmål, som på detta område inställa sig, måste frågan om sterilisering av mindervärdiga individer betraktas såsom synnerligen ömtålig och svårlöst.

Innan man kan bestämma sig för vissa statsåtgärder härutinnan, kräves al tså en grundlig och allsidig utredning. I andra lagutskottets utlåtande har antytts den riktning, i vilken enligt utskottets förmenande lösningen av en del av de hithörande spörsmålen borde gå. Beträffande grunderna för den blivande utredningen torde man också delvis kunna följa dessa uttalanden. Med utgångspunkt från att syftet med en eventuell steriliseringslagstiftning bör vara det av mig nyss antydda, anser jag sålunda lika med utskottet, att den krets av personer, för vilka dylik lagstiftning skulle gälla, i första hand kan tänkas begränsad till det område, som innefattas av vår gällande lagstiftning om äktenskapsförbud. Detta bör dock icke utesluta, att vid utredningen under-

sökes, huruvida med samma utgångspunkt ännu snävare avgränsning kan befinnas lämpligare. En synpunkt, som härvidlag möjligen även bör beaktas, är den inverkan, som åtgärder av nu ifrågasatt slag kunna hava på behovet av vederbörandes internering å anstalt.

Vad beträffar frågan, huruvida lagstiftningen bör bereda möjlighet att framtvinga sterilisering eller om den blott skall legalisera frivilligt undergående av sådan åtgärd, intager jag i huvudsak samma ståndpunkt som utskottet. Därvid bör dock beaktas, att kravet på frivillighet i vanlig mening endast kan upprätthållas beträffande dem, som äro vid sina sinnens bruk, d. v. s. de fallandesjuka, som icke tillika äro sinnessjuka eller sinnesslöa, och — om de skola inbegripas — de periodiskt sinnessjuka. Särskilt beträffande huvudparten av de sinnesslöa kan ju däremot något verkligt medgivande från vederbörande själv icke komma till stånd, men detta bör — därest andra garantier kunna erbjudas — enligt min mening icke få utgöra avgörande hinder för sterilisering. I vad mån i dylika fall begäran eller godkännande av förmyndare eller den, som eljest har vårdnaden om vederbörande, bör vara förutsättning, är tydligen en fråga, som bör behandlas vid utredningen.

I fråga om det sätt, på vilket sterilisering skulle ske, vågar jag i det skick, vari ärendet ännu befinner sig, icke ansluta mig till utskottets förord för ett visst slags metod, utan anser jag, att vid utredningen samtliga metoder, som kunna komma i fråga, böra bliva föremål för övervägande. Därvid bör synnerlig uppmärksamhet ägnas åt den hälsorisk, som kan vara förenad med den ena eller andra metoden. Tillika bör undersökas, huruvida tillräckliga skäl föreligga att i lagstiftningen fastslå viss metod med uteslutande av andra.

Bland andra punkter, som utskottet framhållit och vilka uppenbarligen måste omfattas av den blivande utredningen, är *sättet för prövning och avgörande av frågor rörande huruvida sterilisering* må äga rum eller ej, ävensom de bestämmelser, som böra gälla för dylika operationer. Vid utredningen bör givetvis även behovet av detaljerade *kontrollföreskrifter i olika hänseenden noga* beaktas.»

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under december 1927. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av december till 24 212 mot 21 401 vid månadens början. Yrkesfördelningen framgår av följande sammandrag:

	Hela antalet hjälpsökande	Därav: det lokala överskottet		Hela antalet hjälpsökande	Därav: det lokala överskottet
Jordbruk	801	230	Närings- o. njutningsmedelsind.	283	101
Skogshushållning	404	76	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	144	15
Gruvdrift och malmförädling	1 503	633	Trämasse- och pappersindustri	234	35
Jord-, sten- och glasindustri	892	405	Grafisk industri	110	40
Metall- och maskinindustri	1 835	643	Industri och hantverk, ej spec.	580	190
Trävaruindustri	3 218	812	Sjöfart och fiske	281	36
Byggnadsverksamhet	2 604	318	Handel och samfärdsel m. m.	1 523	391
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	192	50	Husligt arbete	4	—
Textilindustri	152	61	Arbete, ej hänf. till annan grupp	9 299	2 804
Beklädnadsindustri	153	32	Summa	24 212	6 872

Vid de statliga nödhjälpsarbetena sysselsattes vid månadens utgång 2 860 arbetare (därav 4 vid statens järnvägars automobilvägar). Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 45, mot 50 vid månadens början.

Vid kommunala nödhjälpsarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 1 448 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 1 245 arbetare. Härförutom uppburo 3 692 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd samt 65 personer dylikt under stöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för nödhjälpsåtgärderna uppgingo under december till 478 000 kronor samt under hela året till sammanlagt c:a 5·5 milj. kronor.

— Socialförsäkring —

Pensionsstyrelsens årsberättelse för 1926. Till belysning av den allmänna pensionsförsäkringens utveckling kunna meddelas följande uppgifter ur pensionsstyrelsens nu föreliggande berättelse för år 1926, sammanställda med motsvarande siffror för närmast föregående år.

	För år 1923	*För år 1924*	*För år 1925*[1]
Pensionsavgifter:			
I förteckningarna upptagna personer . . . . . miljoner	3·80	3·82	3·87
Avgiftspåförda personer . . . . . »	3·56	3·59	3·63
Påförda avgifter . . . . . milj. kr.	25·36	25·59	26·30
Av de försäkrade erlagda avgifter . . . . . » »	20·98	21·36	22·15
Av kommunerna erlagda avgifter[2] . . . . . » »	1·86	1·78	1·65
Pensioner:	*År 1924*	*År 1925*	*År 1926*
Inkomna ansökningar om pension då sådan förut icke utgår[3] (antal personer)	55 572	60 114	69 103
Inkomna ansökningar om jämkning av utgående pension (antal personer)	11 592	12 408	13 698
Avslagna ansökningar (antal personer)	6 196	6 500	6 313
Ansökningar, som föranlett återbetalning av erlagda pensionsavgifter enligt 32 § pensionsförsäkringslagen	8 851	10 341	10 855
Antal nytillkomna pensionärer	38 293	46 534	51 115
varav med enbart avgiftspension	11 494	14 063	16 170
Antal utfärdade pensionstillägg för barn (ej antal barn) . .	1 617	1 822	2 224
Antal jämkade pensioner	9 575	10 643	11 798
Antal pensionärer och pensionsbelopp vid årets slut enligt samtliga före resp. års utgång utfärdade pensionsbrev:			
Antal personer med pensionstillägg eller understöd . .	285 000	274 000	286 185
Motsvarande medelbelopp, exkl. avgiftspension och pensionstillägg för barn . . . . . kr.	127	129	134
Antal pensionstillägg för barn (ej antal barn)	5 090	4 593	5 642
Motsvarande medelbelopp . . . . . kr.	187	187	197
Antal personer med enbart avgiftspension	43 200	45 800	58 307
Motsvarande medelbelopp . . . . . kr.	14·18	14·75	15·90
Under året utbetalda pensionstillägg och understöd, inkl. pensionstillägg för barn[4] . . . . . milj. kr.	36·8	40·0	43·1
Under året utbetalda avgiftspensioner . . . . . » »	1·1	1·5	1·9
Sjukvård:			
Ansökningar om sjukvård	3 306	3 350	3 561
Utan ansökan upptagna sjukvårdsärenden	196	241	261
Till förnyad prövning upptagna sjukvårdsärenden	1 968	2 154	2 397
Beslut om sjukvårdande åtgärder	3 229	3 395	3 772
Under året behandlade personer	3 182	3 363	3 697
Årets kostnader för sjukvård . . . . . kr.	750 000	870 000	957 000
Pensionsförsäkringsfonden:	*1924/1925*	*1925/1926*	*1926/1927*
Influtna obligatoriska pensionsavgifter efter avdrag av restituerade . . . . . milj. kr.	23·0	24·1	24·1
Allmänna fondens ökning . . . . . » »	34·9	37·4	32·8
Fondens avkastning efter avdrag av omkostnader för förvaltning . . . . . %	5·20	5·07	4·95
Allmänna fonden vid redovisningsårets slut . . . . milj. kr.	279·0	316·4	349·2
Frivilliga försäkringens fond vid redovisningsårets slut » »	5·8	6·7	7·7

[1] Preliminära siffror. — [2] Utan hänsyn till vad kommunerna sedan återbekommit av de försäkrade. — [3] Häri äro inräknade ansökningar om återbetalning av erlagda pensionsavgifter enligt 32 § pensionsförsäkringslagen. — [4] Härav erlägga landsting och kommuner 1/4 samt staten övriga 3/4.

Yrkesinspektionens verksamhet under fjärde kvartalet 1927.

	Inspekterade arbetsställen	Sammanlagt arbetarantal	Sammanlagt kraftbelopp	Inspektions- och resedagar	Lämnade skriftliga meddelanden	Ink. protokoll över besiktning av: ångpannor	Ink. protokoll över besiktning av: kokare o. d.	Ink. intyg över besiktning av hissar och kranar	Ink. anmälningar om olycksfall	Därav olycksfall med dödlig utgång	Framställningar till länsstyrelserna	Anmälningar till åtal	Lämnade eftergifter
Yrkesinspektörerna													
I distriktet	38	6 456	5 182	72	28	60	—	46	1 238	3	—	—	32
II »	73	3 798	62 921	49	52	94	19	128	1 924	13	—	2	49
III »	99	3 644	7 460	79	51	101	35	117	888	2	1	3	8
IV »	114	2 055	5 960	47	40	154	—	88	755	5	—	2	65
V »	155	7 141	17 284	88	117	137	3	202	1 967	13	2	7	20
VI »	91	3 000	8 436	67	30	120	25	176	2 461	14	—	9	28
VII »	86	3 190	21 970	41	39	47	2	269	1 450	4	—	1	9
VIII »	94	3 408	15 789	68	64	82	—	49	1 998	8	4	6	9
IX »	64	5 999	26 455	50	59	54	—	43	2 032	13	6	—	10
Yrkesinspektrisen	191	8 845	—	141	78	—	—	—	—	—	—	—	—
Sprängämnesinspektören	14	463	2 309	25	36	—	—	—	[7](18)	—	—	—	—
Summa	**1 019**	**47 999**	**178 766**	[1] **727**	**594**	[2] **849**	[3] **84**	**1 118**	[4] **14713**	[4] **75**	**13**	**30**	**230**
Underinspektörerna													
I distriktet	277	2 596	2 308	93	22	54	—	—	—	—	—	—	—
II »	395	658	5 182	66	154	211	9	—	—	—	—	—	—
III »	285	920	2 703	54	118	149	1	3	—	—	—	—	—
IV »	197	712	2 145	60	46	145	—	—	—	—	—	—	—
V »	637	1 156	7 936	123	140	101	—	—	—	—	—	—	—
VI »	417	1 552	2 996	91	36	57	—	7	—	—	—	—	—
VII »	239	499	1 687	37	14	57	1	—	—	—	—	—	—
VIII »	276	1 549	2 426	87	70	78	—	5	—	—	—	—	—
IX »	59	1 037	115	40	17	48	—	5	—	—	—	—	—
Summa	**2 782**	**10 679**	**27 498**	**651**	**617**	[5] **900**	**11**	**20**	—	—	—	—	—
härav: jordbruk	954	—	16 088	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
hantverk	538	1 188	1 437	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
annat arbete	1 290	9 491	9 973	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skogs- och flottledsinspektören	**4**	**22**	—	**20**	**22**	—	—	—	[7] **1 054**	[7] **5**	**1**	—	—
Bergmästarna													
Norra distriktet	4	1 585	4 500	8	—	—	—	—	156	2	—	—	—
Gävle—Dala distrikt	15	2 185	14 380	19	3	—	—	—	187	1	—	—	—
Östra distriktet	11	481	2 558	7	—	—	—	—	62	—	—	—	—
Mellersta distriktet	17	391	1 227	8	—	—	—	—	100	—	—	—	—
Västra »	2	118	1 549	4	7	—	—	2	557	3	—	—	—
Södra »	26	2 458	4 194	14	11	—	—	11	396	—	—	—	—
Summa	**75**	**7 218**	**28 408**	[6] **60**	**21**	—	—	**13**	**1 458**	**6**	—	—	—
Järnvägsinspektörerna													
S. J. säkerhetstjänsten, trafiktjänsten	39	.	—	19	11	—	—	—	461	1	—	—	—
rullande materiel	10	.	—	20	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Enskilda järnvägar	427	.	—	34	11	—	—	—	267	3	—	—	—
Summa	**476**	.	—	**73**	**25**	—	—	—	[7] **728**	[7] **4**	—	—	—
Elektr. inspektörerna													
Norra distriktet	82	.	.	25	83	—	—	—	7	—	—	—	—
Östra »	5	.	.	2	5	—	—	—	8	3	—	—	—
Västra »	57	.	.	35	38	—	—	—	7	—	—	—	—
Södra »	23	.	.	24	20	—	—	—	10	3	—	—	—
Summa	**167**	.	.	**86**	**146**	—	—	—	[7] **32**	[7] **6**	—	—	—

[1] Härav 275 för assistenterna. — [2] Härav större besiktning i 205 fall. — [3] Härav större besiktning i 53 fall. — [4] Av dessa olycksfall hava 12 895, därav 48 med dödlig utgång, inträffat inom yrkesinspektionens tillsynsområde. — [5] Härav större besiktning i 253 fall. — [6] Härav för gruvingenjörerna 23. — [7] *Dessa olycksfall ingå i de ovan för de olika yrkesinspektionsdistrikten redovisade summorna.*

Sveriges offentliga arbetsförmedling.

Januari månad år 1928.

Under hänvisning till efterföljande tabeller, som närmare redogöra för den offentliga arbetsförmedlingen i olika delar av landet, lämnas här en sammanfattande framställning av dess viktigaste resultat under januari månad.

Översikt av verksamheten under januari månad 1928.

Anstalter (med avseende å anstalternas olika kontor hänvisas till förteckningen å omslagets 3:e sida)	*Manliga avdeln.*			*Kvinnliga avdeln.*			*Tillsammans*		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser
Stockholms stad	5 358	1 295	1 222	3 185	2 302	1 557	**8 543**	**3 597**	**2 779**
Stockholms län	2 153	670	626	526	471	302	**2 679**	**1 141**	**928**
Uppsala stad och län	710	201	164	220	175	132	**930**	**376**	**296**
Södermanlands län	791	301	255	508	342	230	**1 299**	**643**	**485**
Östergötlands län	1 361	371	315	727	371	265	**2 088**	**742**	**580**
Norrköping	1 002	125	119	150	128	72	**1 152**	**253**	**191**
Jönköpings län	435	136	100	341	162	126	**776**	**298**	**226**
Kronobergs län	202	79	74	84	65	51	**286**	**144**	**125**
Norra Kalmar län	187	95	91	50	41	31	**237**	**136**	**122**
Södra Kalmar län	564	139	130	198	77	61	**762**	**216**	**191**
Gotlands län	143	61	53	94	65	45	**237**	**126**	**98**
Blekinge län	1 180	251	229	318	195	126	**1 498**	**446**	**355**
Kristianstads län	948	352	316	476	326	193	**1 424**	**678**	**509**
Malmöhus län: Malmö	3 303	298	297	1 377	712	531	**4 680**	**1 010**	**828**
Lund	582	38	38	112	43	39	**694**	**81**	**77**
Landskrona	497	67	67	35	23	14	**532**	**90**	**81**
Hälsingborg	1 650	279	276	292	160	119	**1 942**	**439**	**395**
Ystad	383	59	59	59	33	26	**442**	**92**	**85**
Trälleborg	500	198	198	64	35	32	**564**	**233**	**230**
Eslöv	187	83	78	24	28	17	**211**	**111**	**95**
Skurup	91	36	17	41	29	10	**132**	**65**	**27**
Vellinge	138	25	25	22	22	16	**160**	**47**	**41**
Hallands län	598	243	206	139	85	55	**737**	**328**	**261**
Göteborgs och Bohus län	587	165	128	233	124	77	**820**	**289**	**205**
Göteborg	5 291	1 081	1 063	971	694	503	**6 262**	**1 775**	**1 566**
Älvsborgs län	552	145	130	145	125	87	**697**	**270**	**217**
Skaraborgs län	537	183	134	306	259	129	**843**	**442**	**263**
Värmlands län	455	151	140	206	199	114	**661**	**350**	**254**
Örebro län	1 205	404	325	398	347	236	**1 603**	**751**	**561**
Västmanlands län	741	235	209	361	275	198	**1 102**	**510**	**407**
Kopparbergs län	354	125	125	222	131	102	**576**	**256**	**227**
Gävleborgs län	909	98	98	206	92	88	**1 115**	**190**	**186**
Västernorrlands län	570	220	220	36	28	22	**606**	**248**	**242**
Jämtlands län	216	103	102	272	139	131	**488**	**242**	**233**
Västerbottens län	207	61	59	141	123	98	**348**	**184**	**157**
Norrbottens län	282	174	166	104	71	52	**386**	**245**	**218**
Tillsammans januari 1928	**34 869**	**8 547**	**7 854**	**12 643**	**8 497**	**5 887**	**47 512**	**17 044**	**13 741**
» december 1927	*28 971*	*7 387*	*7 007*	*9 189*	*8 316*	*6 258*	*38 160*	*15 703*	*13 265*
» januari 1927	36 516	7 979	7 440	12 682	8 791	6 097	49 198	16 770	13 537
» » 1926	30 448	7 430	6 817	12 457	8 302	5 823	42 905	15 732	12 640
» » 1925	32 348	7 347	6 738	13 449	8 111	5 996	45 797	15 458	12 734

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

Yrkesgrupper	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar per 100 led. pl.			Tillsatta platser per 100 lediga		
					jan. 1928	dec. 1927	jan. 1927	jan. 1928	dec. 1927	jan. 1927
Manliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	4 344	4 443	2 066	1 531	215	234	270	74	85	76
Industri och hantverk	12 014	12 173	629	576	1935	1 714	1542	92	94	96
Sjöfart och fiske	4 984	5 036	1 040	1 032	484	315	464	99	98	99
Handel och samfärdsel	3 794	3 884	899	845	432	273	486	94	93	92
Husligt arbete	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Annat arbete	8 870	9 332	3 913	3 870	238	272	251	99	99	99
Summa	**34 007**	**34 869**	**8 547**	**7 854**	**408**	**392**	**458**	**98**	**95**	**93**
Kvinnliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	787	794	870	379	91	84	83	44	50	42
Industri och hantverk	766	789	267	217	296	169	416	81	78	71
Sjöfart och fiske	243	250	53	50	.	166	.	.	93	.
Handel och samfärdsel	1 972	2 062	1 046	826	197	116	161	79	77	78
Husligt arbete	7 118	8 262	6 239	4 394	132	101	132	70	77	71
Annat arbete	477	486	22	21	.	.	.	.	.	.
Summa	**11 363**	**12 643**	**8 497**	**5 887**	**149**	**110**	**144**	**69**	**75**	**69**
Tillsammans										
Jordbruk och skogshushållning . .	5 131	5 237	2 936	1 910	178	191	205	65	75	64
Jordbruk	4 877	4 981	2 687	1 718	185	198	207	64	73	62
Skogshushållning	254	256	249	192	103	133	182	77	97	89
Industri och hantverk	12 780	12 962	896	793	1447	1 175	1343	89	89	92
Gruvdrift och malmförädling . . .	552	555	47	46	.	.	.	.	.	.
Jord-, sten- och glasindustri . . .	551	556	18	18	.	.	566	.	.	99
Metall- och maskinindustri . . .	2 776	2 819	264	231	1068	1 829	2788	88	88	85
Trävaruindustri	794	797	52	45	.	.	.	.	.	.
Byggnadsverksamhet	4 880	4 942	142	136	3480	1 318	2348	96	98	98
Läder-, hår- och gummiindustri . .	209	224	13	10	.	.	.	.	.	.
Textilindustri	208	209	10	6	.	.	.	.	.	.
Beklädnadsindustri	523	534	77	62	.	371	.	.	70	.
Närings- och njutningsmedelsindustri	683	693	100	82	693	544	.	82	80	.
Kemisk-teknisk o. belysningsindustri	183	187	16	16	.	.	.	.	.	.
Trämasse- och pappersindustri . .	167	174	47	44	.	.	.	.	.	.
Grafisk industri	140	143	10	9	.	.	.	.	.	.
Ej särskilt specificerade	1 114	1 129	100	88	1129	.	.	88	.	.
Sjöfart och fiske	5 227	5 286	1 093	1 082	484	302	456	99	97	99
Handel och samfärdsel	5 766	5 946	1 945	1 671	306	193	293	86	85	84
Kontors-, bank- o. d. personal . .	457	461	74	53	.	.	.	.	.	.
Butiks- och magasinspersonal . . .	1 612	1 651	149	131	1108	333	1100	88	80	82
Hotell- och restaurangpersonal . .	1 192	1 255	689	561	182	157	149	81	81	80
Transportarbetare	2 219	2 287	871	796	263	159	297	91	89	90
Allmän och litterär verksamhet . .	270	276	125	95	221	158	133	76	68	75
Ej särskilt specificerade	16	16	37	35	.	12	.	.	99	.
Husligt arbete	7 119	8 263	6 239	4 394	132	101	132	70	77	71
Annat arbete	9 347	9 818	3 935	3 891	250	283	266	99	99	99
Summa	**45 370**	**47 512**	**17 044**	**13 741**	**279**	**243**	**293**	**81**	**84**	**81**

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 702 platser, varav 1 477 manliga och 225 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 1 247, 994 och 253 samt under nästlidna månad resp. 1 020, 842 och 178.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri			Metall- o. maskinindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.
	Manliga avdelningen	**4 187**	**1 817**	**1 339**	**256**	**249**	**192**	**555**	**47**	**46**	**550**	**16**	**16**	**2 760**	**249**	**222**
1	Stockholms stad	69	—	—	1	—	—	—	—	—	30	—	—	588	79	61
2	Stockholms län	698	332	301	69	68	66	—	—	—	21	—	—	130	5	5
3	Uppsala stad och län	186	89	65	3	15	15	—	—	—	63	—	—	55	4	4
4	Södermanlands län	183	138	95	2	3	3	—	—	—	1	—	—	142	19	17
5	Östergötlands län	453	186	130	14	21	21	4	3	3	81	3	3	76	3	3
6	Norrköping	124	28	25	—	—	—	—	—	—	2	—	—	82	3	3
7	Jönköpings län	106	81	48	2	1	1	—	—	—	3	—	—	94	5	4
8	Kronobergs län	11	10	5	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—	—
9	Kalmar län	65	31	19	2	2	2	—	—	—	6	—	—	16	1	1
10	Gotlands län	29	19	12	1	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—
11	Blekinge län	115	46	26	—	—	—	—	—	—	22	—	—	42	1	1
12	Kristianstads län	420	203	169	19	15	13	—	—	—	42	5	5	75	4	4
13	Malmöhus län: Malmö	82	8	8	—	—	—	—	—	—	58	—	—	297	2	2
14	Hälsingborg	88	6	4	—	—	—	87	—	—	14	—	—	146	—	—
15	Övriga anstalter	412	108	86	—	—	—	—	—	—	33	—	—	218	9	9
16	Hallands län	64	50	18	—	—	—	1	—	—	40	—	—	45	4	1
17	Göteborgs och Bohus län	127	55	24	—	6	4	—	—	—	4	—	—	16	—	—
18	Göteborgs stad	119	30	29	1	—	—	—	—	—	12	—	—	369	83	83
19	Älvsborgs län	45	23	13	5	5	5	—	1	—	1	—	—	54	15	12
20	Skaraborgs län	260	145	96	3	7	7	—	—	—	15	—	—	7	—	—
21	Värmlands län	38	20	11	47	16	14	4	—	—	11	8	8	28	—	—
22	Örebro län	210	85	58	30	58	9	355	43	43	25	—	—	92	2	2
23	Västmanlands län	189	105	79	4	6	6	64	—	—	55	—	—	69	5	5
24	Kopparbergs län	18	6	6	11	8	8	17	—	—	4	—	—	29	2	2
25	Gävleborgs län	29	—	—	—	1	1	15	—	—	3	—	—	57	3	3
26	Västernorrlands län	6	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—
27	Jämtlands län	15	5	2	21	11	11	—	—	—	2	—	—	4	—	—
28	Västerbottens län	22	8	8	20	6	6	—	—	—	—	—	—	4	—	—
29	Norrbottens län	4	1	1	1	—	—	8	—	—	—	—	—	6	—	—
	Kvinnliga avdelningen	**794**	**870**	**379**	—	—	—	—	—	—	**6**	**2**	**2**	**59**	**15**	**9**
1	Stockholms stad	3	—	—	—	—	—	—	—	—	6	2	2	44	13	7
2	Stockholms län	48	77	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala stad och län	53	45	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	50	58	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	57	63	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	6	12	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	26	17	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	6	13	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	10	20	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	5	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	22	30	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	65	111	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	11	11	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	2	2
14	Hälsingborg	12	9	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	49	54	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	19	23	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	73	29	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	27	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
19	Älvsborgs län	2	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	40	67	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	31	29	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	67	70	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	52	69	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	12	11	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	17	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	18	16	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	10	17	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Trävaruindustri			Byggnadsverksamhet			Läder-, hår- o. gummiindustri			Textilindustri			Beklädnadsindustri			Närings- o. njutningsmedelsindustri			Kem.-tekn. o. belysningsindustri			
Ans.	L.p.	T. p	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	
795	**52**	**45**	**4 941**	**141**	**135**	**208**	**4**	**4**	**172**	**3**	**2**	**260**	**2**	**2**	**474**	**35**	**35**	**172**	**2**	**2**	
66	4	1	1 205	13	11	21	2	2	6	—	—	27	—	—	55	3	3	25	—	—	1
12	3	3	310	16	16	5	—	—	2	—	—	12	—	—	10	2	2	1	1	1	2
15	—	—	36	—	—	2	—	—	—	—	—	5	—	—	26	2	2	1	—	—	3
19	31	30	45	12	12	4	—	—	—	—	—	3	—	—	5	—	—	—	—	—	4
25	2	2	221	3	3	4	—	—	3	—	—	5	—	—	17	—	—	1	—	—	5
86	1	—	325	—	—	2	—	—	81	—	—	7	—	—	14	—	—	—	—	—	6
20	1	—	19	2	2	14	1	1	8	—	—	8	1	1	4	—	—	3	—	—	7
—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	8
28	2	2	25	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	5	—	—	9
—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
10	—	—	35	2	2	3	—	—	2	—	—	5	—	—	15	—	—	2	—	—	11
20	2	2	53	14	14	5	—	—	3	—	—	5	—	—	8	—	—	—	—	—	12
60	1	—	782	12	12	19	—	—	3	—	—	50	—	—	92	—	—	90	—	—	13
4	—	—	299	1	1	48	—	—	3	—	—	12	—	—	25	—	—	10	—	—	14
17	—	—	290	18	18	57	—	—	5	—	—	10	—	—	52	23	23	7	1	1	15
34	—	—	169	1	1	1	—	—	8	—	—	6	—	—	12	—	—	—	—	—	16
27	—	—	83	12	9	—	—	—	7	—	—	2	—	—	9	—	—	5	—	—	17
219	5	5	478	10	9	15	—	—	29	2	2	39	—	—	48	4	4	14	—	—	18
3	—	—	58	1	1	—	1	1	7	—	—	8	—	—	6	—	—	—	—	—	19
1	—	—	31	—	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	18	—	—	5	—	—	20
24	—	—	46	3	3	1	—	—	1	—	—	2	—	—	4	—	—	—	—	—	21
12	—	—	45	—	—	4	—	—	—	—	—	31	1	1	9	—	—	—	—	—	22
2	—	—	112	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	23
7	—	—	28	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	24
71	—	—	78	3	3	2	—	—	1	—	—	12	—	—	18	—	—	—	—	—	25
43	—	—	60	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	26
4	—	—	23	3	3	—	—	—	—	—	—	5	—	—	5	1	1	1	—	—	27
12	—	—	36	2	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	28
4	—	—	37	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	29
2	—	—	**1**	**1**	**1**	**16**	**9**	**6**	**37**	**7**	**4**	**274**	**75**	**60**	**219**	**65**	**47**	**15**	**14**	**14**	
—	—	—	1	1	1	4	—	—	8	3	3	102	21	13	76	29	19	8	14	14	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	3	2	1	1	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	5	5	—	1	1	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	2	6	5	2	—	—	—	5
2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	1	1	1	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	4	4	7	5	5	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	5	—	—	7	1	1	93	26	21	73	7	8	2	—	—	13
—	—	—	—	—	—	3	—	—	2	—	—	5	—	—	1	—	—	—	—	—	14
—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	2	1	1	3	1	1	2	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	1	1	14	2	—	26	5	3	27	2	1	3	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2	6	3	2	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	3	8	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	—	—	5	3	2	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	1	3	1	1	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	3	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlings-anstalter	Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske			Kontors-, bank- o. d. personal		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	**98**	**1**	**1**	**137**	**6**	**5**	**1051**	**71**	**61**	**5036**	**1040**	**1032**	**318**	**41**	**29**
1	Stockholms stad	6	—	—	34	6	5	287	50	42	516	123	121	110	24	13
2	Stockholms län	1	—	—	4	—	—	47	—	—	47	4	4	5	1	1
3	Uppsala stad och län	2	—	—	1	—	—	12	—	—	2	—	—	1	2	2
4	Södermanlands län	—	—	—	4	—	—	56	1	1	78	9	9	1	—	—
5	Östergötlands län	—	—	—	2	—	—	27	2	2	17	—	—	6	1	1
6	Norrköping	14	—	—	10	—	—	7	—	—	131	53	53	1	—	—
7	Jönköpings län	—	—	—	1	—	—	10	—	—	5	—	—	1	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	1	—	—	1	—	—	6	—	—	353	55	55	4	1	1
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	33	—	—	1	—	—
11	Blekinge län	27	—	—	1	—	—	21	—	—	401	39	39	1	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	4	—	—	56	4	4	2	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	1	—	—	14	—	—	274	3	3	340	81	81	83	—	—
14	Hälsingborg	—	—	—	5	—	—	18	1	—	601	136	136	3	—	—
15	Övriga anstalter	1	—	—	5	—	—	20	—	—	340	51	51	2	—	—
16	Hallands län	—	—	—	2	—	—	1	1	1	101	17	17	2	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	2	—	—	2	—	—	4	—	—	68	21	21	3	—	—
18	Göteborgs stad	22	1	1	31	—	—	159	10	9	1797	430	424	82	12	11
19	Älvsborgs län	—	—	—	1	—	—	14	—	—	2	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	1	—	—	3	—	—	14	—	—	—	—	—
22	Örebro län	14	—	—	5	—	—	11	—	—	10	—	—	1	—	—
23	Västmanlands län	2	—	—	—	—	—	23	—	—	2	—	—	3	—	—
24	Kopparbergs län	5	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	7	—	—	20	—	—	63	12	12	3	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	54	5	5	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	4	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	7	1	1	—	—	—	2	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	10	1	1	—	—	—	1	—	—
	Kvinnliga avdelningen	**76**	**46**	**43**	**6**	**4**	**4**	**78**	**29**	**27**	**250**	**53**	**50**	**143**	**33**	**24**
1	Stockholms stad	14	10	8	5	4	4	11	13	11	160	22	22	59	20	13
2	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—
3	Uppsala stad och län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	1	—	—	—	—	—	7	—	—	1	—	—	4	3	3
5	Östergötlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	41	3	3	—	—	—	57	14	14	10	2	2	54	7	6
14	Hälsingborg	1	—	—	—	—	—	3	—	—	8	4	4	—	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	3	3	—	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	5	5	5	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—
18	Göteborgs stad	14	28	27	1	—	—	—	—	—	57	19	17	14	1	—
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
22	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Handel och samfärdsel, ej specific.			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1147	**81**	**78**	**180**	**11**	**11**	**2148**	**728**	**689**	**77**	**8**	**8**	**14**	**30**	**30**	**1**	**—**	**—**	**9 332**	**3 913**	**3 870**	
478	27	25	83	2	2	635	253	233	34	1	1	—	10	10	1	—	—	1 081	698	692	1
36	2	2	13	—	—	110	26	26	6	1	1	—	—	—	—	—	—	614	209	198	2
10	—	—	3	—	—	38	5	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—	247	84	72	3
6	—	—	1	—	—	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	219	88	88	4
17	3	3	6	—	—	69	10	10	2	3	3	—	—	—	—	—	—	311	131	131	5
16	1	1	—	—	—	67	9	8	3	1	1	—	—	—	—	—	—	80	29	28	6
9	1	—	4	—	—	18	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	41	41	7
—	—	—	2	—	—	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	166	66	66	8
4	—	—	—	—	—	14	8	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	215	132	132	9
—	—	—	—	—	—	14	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	58	37	37	10
9	1	1	1	—	—	24	7	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	443	155	154	11
12	6	6	1	—	—	32	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	191	94	94	12
155	2	2	10	1	1	185	45	45	8	—	—	—	—	—	—	—	—	700	143	143	13
13	1	1	7	—	—	53	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	213	132	132	14
18	10	10	4	—	—	100	86	84	1	1	1	—	—	—	—	—	—	786	199	199	15
9	—	—	1	—	—	30	11	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	72	159	159	16
7	—	—	—	—	—	28	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	65	65	17
286	26	26	17	4	4	353	208	200	16	1	1	11	20	20	—	—	—	1 174	235	235	18
4	—	—	3	—	—	21	3	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	317	96	96	19
8	—	—	2	—	—	18	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	159	31	31	20
2	—	—	4	2	2	10	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	215	99	99	21
14	—	—	—	—	—	29	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	307	212	209	22
6	—	—	4	—	—	31	15	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	165	104	104	23
—	—	—	5	2	2	14	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	211	100	100	24
19	—	—	1	—	—	64	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	446	72	72	25
1	—	—	—	—	—	81	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	304	210	210	26
4	—	—	5	—	—	11	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	107	83	83	27
2	1	1	3	—	—	14	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	41	40	28
2	—	—	—	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	148	168	160	29
504	**68**	**53**	**1075**	**678**	**550**	**139**	**143**	**107**	**199**	**117**	**87**	**2**	**7**	**5**	**8 262**	**6 239**	**4 394**	**486**	**22**	**21**	
226	32	22	363	198	175	85	79	63	59	38	25	1	5	3	1 776	1 777	1 132	174	21	20	1
—	—	—	45	21	20	—	—	—	10	3	3	—	—	—	414	365	239	—	—	—	2
1	1	1	10	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	156	125	98	—	—	—	3
5	1	—	31	24	21	1	1	1	7	6	4	—	—	—	366	243	168	30	—	—	4
6	—	—	37	20	15	6	7	5	7	5	3	1	2	2	577	266	199	20	1	1	5
2	1	1	16	6	4	—	2	1	4	3	—	—	—	—	109	103	60	8	—	—	6
6	1	1	20	12	10	3	2	2	9	3	3	—	—	—	265	125	101	3	—	—	7
3	3	3	6	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	45	39	—	—	—	8
5	1	1	7	9	9	1	2	2	1	—	—	—	—	—	209	84	75	13	—	—	9
1	1	1	13	11	6	—	—	—	5	4	4	—	—	—	69	45	31	—	—	—	10
9	1	1	19	15	12	—	1	1	—	—	—	—	—	—	268	144	97	—	—	—	11
9	—	—	47	28	24	1	2	2	4	4	3	—	—	—	332	172	124	1	—	—	12
135	8	6	96	47	34	9	19	14	14	5	5	—	—	—	657	560	411	99	—	—	13
6	5	5	32	21	16	—	1	1	2	3	3	—	—	—	208	117	88	9	—	—	14
5	3	3	19	20	19	6	2	2	4	3	3	—	—	—	253	126	99	4	—	—	15
—	—	—	10	5	5	1	2	2	1	—	—	—	—	—	105	55	41	2	—	—	16
4	1	—	35	17	11	1	—	—	1	3	2	—	—	—	102	67	51	10	—	—	17
55	7	6	45	22	9	22	21	9	14	4	1	—	—	—	552	575	428	100	—	—	18
3	1	1	6	11	7	—	—	—	27	5	4	—	—	—	104	101	71	1	—	—	19
—	—	—	21	24	12	—	—	—	—	2	—	—	—	—	228	160	86	7	—	—	20
—	—	—	19	26	18	—	1	1	6	8	7	—	—	—	146	125	73	—	—	—	21
3	—	—	35	16	15	—	—	—	9	—	—	—	—	—	272	257	190	—	—	—	22
6	—	—	18	31	23	1	1	1	3	1	1	—	—	—	277	172	133	—	—	—	23
1	—	—	37	23	19	1	—	—	2	1	—	—	—	—	167	94	75	—	—	—	24
4	—	—	18	4	4	1	—	—	5	8	8	—	—	—	151	77	73	5	—	—	25
—	—	—	3	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	22	17	—	—	—	26
6	1	1	37	28	27	—	—	—	5	8	8	—	—	—	199	86	81	—	—	—	27
3	—	—	21	18	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	88	69	—	—	—	28
—	—	—	9	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	94	62	45	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 december 1927.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb.	46	1 642	2 898	**4 540**	150	605	**755**	**16·6**	4·6
Bleck- o. plåtslagareförb.	41	1 798	—	**1 798**	574	—	**574**	**31·9**	18·0
Bokbindareförbundet	20	1 261	2 708	**3 969**	56	78	**134**	**3·4**	1·9
Bryggeriindustriarb.-förb.	55	3 444	1 315	**4 759**	108	133	**241**	**5·1**	5·6
Byggnadsträarbetareförb.	91	8 677	—	**8 677**	3 694	—	**3 694**	**42·6**	34·3
De förenade förbunden	39	2 095	665	**2 760**	303	60	**363**	**13·2**	11·5
Elektriska arbetareförb.	71	3 082	—	**3 082**	440	—	**440**	**14·3**	6·4
Gjutareförbundet	90	3 966	2	**3 968**	360	—	**360**	**9·1**	6·5
Grov- o. fabriksarb.-förb.	232	22 084	2 579	**24 663**	9 062	308	**9 370**	**38·0**	23·5
Gruvindustriarbetareförb.	17	1 861	—	**1 861**	398	—	**398**	**21·4**	20·3
Handelsarbetareförb.	139	7 476	2 842	**10 318**	687	86	**773**	**7·5**	7·0
Hatt- o. pälsindustriarb.-f.	16	344	498	**842**	31	35	**66**	**7·8**	4·7
Hattarbetare	6	82	140	**222**	19	11	**30**	**13·5**	18·8
Pälsvarnarbetare	10	262	358	**620**	12	24	**36**	**5·8**	0·9
Kommunalarbetareförb.	148	16 656	1 470	**18 126**	1 357	188	**1 545**	**8·5**	6·8
Litografiska förbundet	9	1 103	21	**1 124**	33	1	**34**	**3·0**	2·6
Livsmedelsarbetareförb.	77	7 562	2 204	**9 766**	1 126	791	**1 917**	**19·6**	8·8
Metallindustriarb.-förb.	211	73 989	3 856	**77 845**	9 329	188	**9 517**	**12·2**	10·2
Järnbruksarbetare	60	16 778	101	**16 879**	2 833	1	**2 834**	**16·8**	12·3
Verkstadsarbetare	151	57 211	3 755	**60 966**	6 496	187	**6 683**	**11·0**	9·6
Murareförbundet	51	2 378	—	**2 378**	1 543	—	**1 543**	**64·9**	47·3
Måleriarbetareförbundet	46	2 819	—	**2 819**	1 638	—	**1 638**	**58·1**	34·2
Pappersindustriarb.-förb.	124	23 240	829	**24 069**	1 756	30	**1 786**	**7·4**	7·6
Sadelm.- o. tapetseraref.	22	837	52	**889**	93	—	**93**	**10·5**	2·5
Sko- o. läderindustriarb.-f.	43	5 772	2 480	**8 252**	402	60	**462**	**5·6**	4·6
Stenindustriarbetareförb.	92	5 448	—	**5 448**	1 126	—	**1 126**	**20·7**	8·0
Stuckatörförbundet	1	36	—	**36**	20	—	**20**	**55·6**	42·9
Sågverksindustriarb.-förb.	265	22 167	4	**22 171**	11 675	3	**11 678**	**52·7**	28·7
Textilarbetareförbundet	62	4 974	6 223	**11 197**	150	66	**216**	**1·9**	2·3
Tobaksindustriarb.-förb.	9	484	2 024	**2 508**	31	163	**194**	**7·7**	7·6
Transportarbetareförb.	37	2 355	24	**2 379**	328	24	**352**	**14·8**	9·6
Träindustriarbetareförb.	96	6 593	45	**6 638**	719	3	**722**	**10·9**	9·7
Tunnbinderiarbetareförb.	16	252	—	**252**	33	—	**33**	**13·1**	10·4
Typografförbundet	33	4 352	311	**4 663**	264	26	**290**	**6·2**	5·8
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	23	763	—	**763**	321	—	**321**	**42·1**	33·9
Summa	**2 222**	**239 510**	**33 050**	**272 560**	**47 807**	**2 848**	**50 655**	**18·6**	**12·8**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under december uppgivits till inalles 177 329, vilket i genomsnitt motsvarar 3·5 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

Anlitad statistik (Jfr Soc. Medd. årg. 1926, s. 241)	1926	1927											
	dec.	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	19·1	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	[1] 12·8	18·6
Ansökn. per 100 lediga platser .	268	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	3·07	·	·	3·04	·	·	3·25	·	·	3·24	·	·	3·21
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	28·5	27·7	26·6	24·3	23·8	22·3	20·6	17·3	19·0	21·1	21·5	21·6	24·5
Danmark. Arbetslöshet, i % .	32·2	31·6	31·1	26·1	22·9	19·0	17·9	17·1	16·3	16·1	17·5	21·6	30·5
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	93	92	93	78	69	54	54	50	48	46	48	61	—
Finland. Registr. arbetslösa .	2 172	3 633	3052	2 012	1 702	1 239	954	882	1 260	1 205	1 621	2 447	2 168
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	259	309	264	288	335	198	179	166	154	157	209	304	352
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	11·9	12·0	10·9	9·8	9·4	8·7	8·8	9·2	9·3	9·3	9·5	10·0	9·8
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	1 357	1 375	1208	1 115	1 075	1 015	1 032	1 055	1 076	1 075	1 132	1 172	1 127
Irland. Arbetslöshet, i % . . .	11·0	11·8	11·7	11·0	10·5	10·1	9·3	9·2	9·0	·	·	11·6	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	12·1	15·6	13·9	9·1	7·5	6·3	6·0	6·9	6·6	6·7	[1] 6·6	9·1	—
Arbetslöshetsindex	10·3	13·2	11·0	7·5	6·1	5·1	4·9	5·6	5·4	5·6	5·5	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	5·6	7·7	5·9	4·9	5·2	5·3	4·7	5·2	5·3	4·9	4·9	4·8	9·1
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	16·7	16·5	15·5	11·5	8·9	7·0	6·3	5·5	5·0	4·6	4·5	7·4	12·9
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 749	1 827	1696	1 121	870	649	541	452	404	355	340	605	1 188
Ansökn. per 100 lediga platser .	707	648	584	422	394	328	295	253	237	223	236	333	486
Sysselsättn:index (dec. 1921 = 100)	96·4	95·2	96·5	102·2	106·2	109·4	110·4	111·0	111·5	111·8	112 3	109·7	—
Arbetstillgång (medelgod = 2·00)	1·88	1·88	1·89	2·01	2·06	2·10	2·11	2·12	2·16	2·18	2·21	[1] 2·19	2·18
Österrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	205	235	244	208	181	158	145	137	136	130	127	160	207
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	5·6	·	·	2·8	·	·	1·6	·	·	1·7	·	·	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	387	348	331	196	165	147	140	145	151	144	164	—	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	96	·	·	100	·	·	104	·	·	110	·	·	—
Frankrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	13	45	77	78	58	24	24	17	15	13	9	10	13
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	181	225	259	228	215	216	215	263	292	306	332	376	—
Estland. Oplac. arbetssökande	3 807	4 481	4734	4 405	2 970	2 337	1 907	729	809	1 201	2 864	4 940	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	5 234	5 026	4596	4 028	2 687	1 621	882	1 278	944	1 422	3 662	5 033	6 399
Polen. Arbetslösa (i 1 000-tal) .	236	206	213	208	190	177	164	148	138	125	117	133	—
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	2·5	2·8	2·7	2·5	2·1	1·6	1·3	1·1	0·9	—	—	—	—
Ungern. Arbetslöshet, i % . .	13·0	13·4	12·8	11·8	11·1	8·8	7·8	7·7	7·4	6·8	6·6	7·8	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	307	336	339	241	199	172	147	140	151	143	1 59	—	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	5·9	6·4	6·5	5·7	6·0	5·2	3·2	3·3	3·7	3·1	3·9	5·2	—
Sysselsättn:index (jan. 1920 = 100)	94·8	95·4	96·3	96·2	100·6	105·9	108·4	109·2	109·7	109·0	107·5	106·8	99·5
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1923 = 100)	90·9	89·4	91·0	91·4	90·6	89·7	89·1	87·3	87·4	88·0	87·6	85·9	—
Fed. Reserve Board (1919 = 100)	94·1	92·4	93·6	93·9	93·2	92·6	92·4	90·7	91·2	91·9	91·7	90·1	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	5·7	.	·	5·9	·	·	6·4	·	·	6·7	·	·	—
Nya Syd-Wales. Arbetslösa (1000)	6	6	7	7	8	8	7·5	6·5	8·5	10·5	12·5	—	—
Nya Zeeland. Arbetslöshet, i % .	·	·	9·4	·	·	9·7	·	·	11·6	·	·	—	·

[1] Reviderade siffror.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under januari månad 1928. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet. Rörande de under den senaste månaden inträffade prisförändringarna må följande anföras.

Under januari ha åtskilliga varuslag varit underkastade smärre prisförändringar. Av de varor, å vilka noteringar inhämtats, ha sedan december 18 varit föremål för *prisstegring* och 16 för *prissänkning*, under det att medelpriserna å 24 varuslag äro *oförändrade*.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—januari 1928. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln från tiden före världskrigets utbrott till och med januari 1928, meddelas efterföljande indexserier, vilka utarbetats på sätt förut beskrivits i Sociala Meddelanden (årg. 1920, sid. 752 ff.).

	Juli	Årsmedeltal								År 1927					1928
	1914	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	Dec.	Jan.[1]
Aritmetiska (ovägda) tal	100	321	245	186	171	174	176	168	165	168	162	164	166	166	165
Vägda tal .	100	298	237	180	164	164	168	158	153	153	151	153	155	154	153

Enligt vad den »vägda» indexserien giver vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under januari visat en svag nedgång, och den »vägda» indexsiffran är nu en enhet lägre än i december. Det »ovägda» indextalet har likaledes sjunkit med en enhet. — Ovanstående indexserier återgivas fullständigare i de häften av Sociala Meddelanden, som innehålla kvartalsrapporter över levnadskostnaderna, senast i årg. 1928, häfte 1, sid. 50. Det må noga observeras, att samtliga ovan angivna stegringssiffror endast avse den förhöjning, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 januari 1928, 171, motsvarande en stegring från juli 1914 av 71 % mot 72 % vid närmast föregående undersökningstillfälle, den 1 oktober 1927 (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 53).

[1] Preliminära siffror.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1927	Jan. 1927	Nov. 1927	Dec. 1927	Jan.[2] 1928	Höjning (+) eller sänkning (−) i %	
		öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	jan. 1914—jan. 1928	jan. 1927—jan. 1928
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	22	22	22	22	+ 57·1	0·0
handskummad	»	8	—	11	11	12	12	12	+ 50·0	+ 9·1
separerad	»	6	23	8	8	8	8	8	+ 33·3	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	286	729	339	338	372	360	338	+ 41·4	0·0
mat- (lands-)	»	218	727	306	309	332	338	322	+ 49·8	+ 4·2
Ost: helfet, okryddad	»	164	624	236	240	236	236	237	+ 44·5	— 1·3
halvfet, »	»	121	500	171	173	170	172	172	+ 42·1	— 0·6
Margarin: växt-, bästa sort	»	185	433	148	153	140	140	140	+ 1·4	— 8·5
Ägg: svenska, färska	tjog	159	681	232	271	328	338	289	+ 37·6	+ 6·6
» konserverade	»	187	716	212	220	250	259	257	+ 69·1	+ 16·8
Potatis: gammal	hl	—	1271	783	671	1014	1015	1036	—	+ 54·4
»	5 l	28	71	51	45	62	62	63	+ 133·3	+ 40·0
färsk	»	46	102	158	—	—	—	—	—	—
Ärter, gula	kg	81	78	57	55	61	62	62	+ 106·7	+ 12·7
Bruna bönor	»	48	214	58	59	68	71	71	+ 54·3	+ 20·3
Mjöl: vete-, svenskt, kärn- (patent-)	»	31	× 75	48	48	47	47	47	+ 51·6	— 2·1
råg-, » bästa sort	»	22	× 56	31	29	31	31	31	+ 47·6	+ 6·9
rågsikt-, » » »	»	27	× 73	43	41	43	43	43	+ 65·4	+ 4·9
Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	86	99	47	46	48	48	49	+ 36·1	+ 6·5
ris-, Burma eller svenska (bästa)	»	41	111	53	53	54	54	54	+ 35·0	+ 1·9
Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	41	96	73	72	74	74	74	+ 80·5	+ 2·8
hårt knäckebröd	»	—	—	95	94	95	95	95	—	+ 1·1
limpa, söt	»	88	96	65	65	65	65	66	+ 73·7	+ 1·5
grovbröd (surlimpa, ankarstock)	»	80	64	48	48	48	49	49	+ 58·1	+ 2·1
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	154	154	155	154	154	+ 105·3	0·0
mjukt bakat med vatten	»	48	116	77	77	77	77	77	+ 75·0	0·0
mjukt » » mjölk	»	60	167	94	93	94	94	94	+ 56·7	+ 1·1
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	197	203	194	191	190	+ 57·0	— 6·4
soppkött	»	100	490	164	168	163	160	159	+ 59·0	— 5·4
Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	512	240	246	237	236	237	+ 79·5	— 3·7
spädkalv	»	72	312	144	150	143	143	141	+ 93·2	— 6·0
Fårkött: färskt, stek	»	133	600	225	224	210	211	214	+ 63·4	— 4·5
salt, svenskt	»	114	547	183	185	180	184	181	+ 54·7	— 2·2
Renkött, färskt, stek	»	119	557	242	259	246	251	244	+ 96·8	— 5·8
Fläsk: färskt, svenskt (sidfläsk)	»	133	605	191	213	190	186	184	+ 39·4	— 13·6
salt, » »	»	140	619	199	223	197	195	193	+ 38·8	— 13·5
» amerikanskt »	»	—	—	223	231	214	213	213	—	— 7·8
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	124	130	125	128	130	+ 66·7	0·0
gädda	»	108	333	185	192	186	182	185	+ 60·9	— 3·6
sill	»	34	110	67	62	70	61	62	+ 77·1	0·0
strömming	»	88	114	69	75	69	71	74	+ 80·5	— 1·3
torsk	»	55	160	95	98	95	93	98	+ 69·0	0·0
rödspotta (»spätta»)	»	79	244	151	159	150	151	160	+ 95·1	+ 0·6
kolja	»	—	—	118	124	119	116	123	—	— 0·8
salt: sill, prima	»	45	148	66	82	52	51	52	+ 15·6	— 36·6
strömming	»	80	105	50	52	46	47	47	+ 42·4	— 9·6
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	96	104	92	92	91	+ 59·6	— 12·5
Kaffe (obränt), prima Santos	»	170	316	296	315	291	291	296	+ 83·9	— 6·0
Socker, bit-	»	67	× 133	72	75	66	66	68	+ 6·3	— 9·3
Salt (matsalt)	»	—	32	19	19	18	18	18	—	— 5·3
Svagdricka	l	6	16	15	15	15	15	15	+ 150·0	0·0
Fotogen, Water White	»	20	71	31	32	30	30	30	+ 50·0	— 6·3
Ved: björk- osågad, hemkörd	kbm	720	2310	1330	1365	1325	1335	1330	+ 82·2	— 2·6
barr- osågad, hemkörd	»	575	1895	1010	1025	1010	1010	1005	+ 73·3	— 2·0
Bränntorv	100 kg	196	896	422	451	416	413	416	+ 104·9	— 7·8
Kol: antracit- (»valnöt») hemkörd	hl	401	—	794	857	736	735	732	+ 85·8	— 14·6
eng. hushålls- (fyrkol) hemkörd	»	234	—	383	447	341	339	339	+ 48·7	— 24·2
Koks: gasverks- (krossad)[1] hemkörd	»	165	—	273	299	251	253	251	+ 60·9	— 16·1
eng. kamin- » hemkörd	»	189	—	303	334	278	277	277	+ 51·4	— 17·1

[1] 1913 avse uppgifterna okrossad koks. — [2] Preliminära siffror. — × Maximipris.

Tidskriftsöversikt.

(Januari 1928.)

Allmänna sociala frågor.

FIRTH, R. The study of primitive economics. Economica dec. 1927.

GUINCHARD, J. Befolkningsutvecklingen och dess konsekvenser. Svensk Tidskrift 1928, nr 1.

HOFFHERR, R. The control of industrial combinations from the social standpoint. International Labour Review jan. 1928.

POBLETE-TRONCOSO, M. Labour legislation in Latin America. I. International Labour Review jan. 1928.

SJÖSTRAND, E. Vetenskaplig arbetsorganisation i Europa. Sociala och Kommunala Spörsmål 1927, nr 8.

WICKSELL, S. D. Befolkningsprognoser. Statsvetenskaplig Tidskrift 1927, nr 5.

Refugee problems and their solution. International Labour Review jan. 1928.

Staten och den ekonomiska fördelningen. Industria 1928, nr 1.

Sverige.

FLODSTRÖM, I. Den äktenskapliga fruktsamheten i Sverige under 1800-talet. Ekonomisk Tidskrift 1927, nr 10/11.

Amerikas förenta stater.

Public service retirement systems: State employees. Monthly Labor Review dec. 1927.

The work of the United States Bureau of Labor Statistics. Monthly Labor Review dec. 1927.

Belgien.

NIELSEN, GURLI. L'École centrale de service social i Belgien. Sociala och Kommunala Spörsmål 1927, nr 8.

Rapport de la commission chargée par le gouvernement d'examiner la situation de l'industrie allumettière et d'y suggérer des remèdes. Revue du Travail 1927, nr 12.

Danmark.

Statistisk-økonomiske Oversigter for Aaret 1927. Statistiske Efterretninger 1928, nr 1.

Finland.

FAGERHOLM, K. A. Socialdemokratiska regeringsinitiativ i Finland. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 1.

Frankrike.

The French national economic council. Industrial and Labour Information 2 jan. 1928.

Japan.

Working conditions of women commercial employees in Japan. International Labour Review jan. 1928.

Norge.

GJERMOE, E. Befolkningstilveksten og de dårlige tider. Socialt Arbeid 1927, nr 4.

Storbritannien.

ASHTON, T. S. The coal-miners of the eighteenth century. The Economic Journal (Suppl. Econ. hist. ser., nr 3) jan. 1928.

SUTHERS, R. B. The re-discovery of direct labour. The Labour Magazine jan. 1928.

C. K. Kolindustriens enda räddning. Teknisk Tidskrift 1928, nr 1.

Tjeckoslovakien.

Social Lovgivning i Czekoslovakiet. Udenrigsministeriets Tidsskrift 18 & 25 jan. 1928.

Tyskland.

ARONS, H. Staat und Wirtschaft. Die Arbeit 1928, nr 1.

GEYER. Die gemeinnützigen und unparteiischen Rechtsauskunftstellen. Blätter für Wohlfahrtspflege 1927, nr 12.

MASENG, E. Det arbeidende Tyskland. Statsøkonomisk Tidsskrift 1927, nr 6.

POENSGEN, H. Rationaliseringen i den tyske Jern- og Staalindustri. Økonomi og Politik 1927, nr 3.

Österrike.

DOMES, F. Die Stellung der Arbeiterkammern in der Arbeiterbewegung. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 1.

MODLEY, R. Das Gesellschafts- und Wirtschaftsmuseum. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 2.

Arbetarskydd.

BARTH, A. Hygienischer Unterricht in Berufsschulen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 12.

BOKKARIUS, A. Unfallgefahren und Arbeiterschutz im Buchdruckgewerbe. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 2.

DURIG, A. Fliessarbeit und Arbeiterschutz. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 2.

GREMPE, P. M. Automatischer Feuerschutz bei

Elektrobügeleisen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 12.

HAIDE, C. Gute Fussbekleidung ein Mittel zur Unfallverhütung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 2.

HAUCK, K. Cask explosions. Industrial Safety Survey 1927, nr 6.

HAUPT, W. Massnahmen zur Unfallverhütung, die nicht durch gesetzliche Vorschriften gefordert werden. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 2.

HESSELGREN, KERSTIN. Nya former för arbetarskydd. Tidevarvet 1928, nr 2.

HOPMANN, A. Acute Quecksilberdampfvergiftungen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 12.

HOPMANN, A. Tod infolge acuter gelber Leberatrophie nach gewerblicher Schädigung durch Nitrobenzol, Nitrotoluol oder Arsen? Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 12.

LOCH. Staubexplosionen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 12.

MEYER-BRODNITZ, F. K. Zur internationalen Regelung des Gewichtes der Traglasten. Die Arbeit 1928, nr 1.

POHL, F. Schädigung der Gesundheit durch chemische Einflüsse mit besonderer Berücksichtigung der gewerblichen Berufskrankheiten. Zeitschrift des Vereines deutscher Ingenieure 1928, nr 3.

REID, H. L. Metal scrap causes a serious accident. Industrial Hygiene Bulletin jan. 1928.

ROSENGREN, A. Sprutlackering av bilar o. d. Arbetarskyddet 1928, nr 1.

SCHORSCH, J. Rationalisierung, Arbeitswissenschaft und Arbeiterschutz. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 2.

SCHWARZ, L. Die wirtschaftliche und soziale Bedeutung der Gewerbehygiene. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 12.

SEITZ, A. Gewerbliche Dermatosen und Unfallverhütung. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 12.

SIMROTH. Bewährte Arbeits- und Schutzvorrichtungen an Holzbearbeitungsmaschinen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 2.

VIGDORTSCHICK, N. A. Die Streckerschwäche der Hand bei Bleivergiftung (das Symptom Teleky's). Zentralblatt für Gewerbehygiene 1927, nr 12.

Artificial humidification in cotton weaving: effect on sickness rates. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 1.

Huru olycksfall i arbete förebyggas [eft. A. Rauck]. Arbetarskyddet 1928, nr 1.

Reduction of costs of production through reduction or elimination of accidents. Monthly Labor Review dec. 1927.

Sverige.

WALLNER, Q. Skogshantering och arbetarskyddslagstiftning. Norrlands Skogsvårdsförbunds Tidskrift 1927, nr 4.

Amerikas förenta stater.

Industrial hygiene exhibit of the New York state department of labor. Industrial Hygiene Bulletin jan. 1928.

Sixteenth annual safety congress, Chicago, September 26—30, 1927. Monthly Labor Review dec. 1927.

Danmark.

Arbejdstilsynet og Ulykkestilfældenes Forebyggelse. Arbejderen 7 jan. 1928.

Finland.

Olycksfall i arbete år 1924. Social Tidskrift 1927, nr 12.

Norge.

Arbeiderbeskyttelsesloven. Norges Industri 1928, nr 3.

Ryssland.

Industrial safety in Russia. Industrial Safety Survey 1927, nr 5.

Storbritannien.

Safety in British factories and workshops, according to the report of the chief inspector for the year 1925. Industrial Safety Survey 1927, nr 6.

Tyskland.

EIBEL. The new accident statistics of the Reich insurance office. Industrial Safety Survey 1927, nr 6.

Österrike.

PERLHEFTER, A. Vorschläge zur Ausbildung von Sanitätsgehilfen in der ersten Hilfe in Fabriksbetrieben. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1928, nr 1.

STEINER, E. Die Unfallverhütung in Österreich. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 1.

Arbetslön.

UHLÉN, A. Kan lönereducering minska arbetslösheten? Fackföreningsrörelsen 1928, nr 1.

Zur Frage der gesetzlichen Mindestlöhne. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 1.

Sverige.

Socialstyrelsens lönestatistik. Utdrag ur förbundsstyrelsernas yttranden till 1926 års besparingssakkunniga. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 1.

Amerikas förenta stater.

BRISSENDEN, P. F. Changes in the purchasing power of manufacturing labor incomes in the United States, 1899—1925. Weltwirtschaftliches Archiv B. 27, s. 122*.

BRODA, R. Minimum wage legislation in the United States. International Labour Review jan. 1928.

MARSCHAK, J. Das Problem des Lohnanteils und die amerikanischen Gewerkschaften. Die Arbeit 1928, nr 1.

Storbritannien.

Rates of wages in 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 1.

Tjeckoslovakien.

REIF, G. Niveau des salaires dans la ville de Prague au cours des années 1919—1926 en comparaison avec 1914. (Tjeck. text.) Bulletin Statistique de la République Tchécoslovaque 1928, nr 1/3.

Österrike.

STRAAS, E. Verträge, Löhne, Lohnkämpfe. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 1.

Die Lohnverhältnisse der Arbeiter im Wiener Industriegebiet Ende 1927. Statistische Nachrichten 1928, nr 1.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

GODDARD, ISOBEL. The methodology of the measurement of labour-turnover. Economica dec. 1927.

SJÖSTRAND, E. Internationella arbetsbyrån och arbetslöshetsfrågan. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 2.

Danmark.

Har Arbejdsløsheden forandret Karakter? Arbejdsgiveren 1928, nr 3.

Finland.

Översikt av det sannolika läget på arbetsmarknaden instundande vinter. Social Tidskrift 1927, nr 12.

Kanada.

OLJELUND, S. Arbetsförhållanden i Kanada. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 4.

Nederländerna.

LIER, TH. VAN. Arbeidsbemiddeling en emigratie in 1926. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 1.

Schweiz.

Der Stand der Arbeitslosenversicherung in den Kantonen. Wirtschaftsberichte des Schweizerischen Handelsamtsblattes 1927, nr 24.

Storbritannien.

NORMAN, F. A. & LEE, L. G. A further note on labour exchanges in the seventeenth century. The Economic Journal (Suppl. Econ. hist. ser., nr 3) jan. 1928.

Employment in 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 1.

Englands nya lag om arbetslöshetsförsäkring. Industria 1928, nr 1.

Unemployment insurance act, 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 1.

Tyskland.

BÖHM, G. Bemerkungen zur inneren Organisation der Reichsanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Arbeit und Beruf 1927, nr 24.

EHMKE. Die Lage der älteren Angestellten. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 3.

ERDMANN. Die bisherige Verwaltung der neuen Reichsanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Der Arbeitgeber 1928, nr 1.

ERHARDT, H. Die Förderung von Notstandsarbeiten nach geltendem Recht. Arbeit und Beruf 1927, nr 24.

KASTELEINER, G. Erwerbslosenschulung und Facharbeitermangel. Der Arbeitgeber 1928, nr 2.

SJÖSTRAND, E. Arbetslöshetsförsäkringen i Tyskland. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 3.

BR. Erste Tagung des Verwaltungsrats der Reichsanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Gewerkschafts-Zeitung 1927, nr 53.

Österrike.

MEIDL, J. Arbeitsmarktpolitische Aufgaben für Oberkärnten. Arbeit und Beruf 1927, nr 24.

Arbetstid.

Professional musicians and the weekly rest. International Labour Review jan. 1928.

Sverige.

NORDIN, J. Hantverket och lagstiftningen om arbetstidens begränsning. Sv. Hantverkstidning 1928, nr 2.

Finland.

Dispens från åttatimmarsdagen. Industritidningen 1927, nr 24.

Tyskland.

Arbetstidsregleringen vid de tyska stålverken. Industria 1928, nr 2.

Bostadsförhållanden.

Huruledes fastighetsägarna Europa runt värna sina intressen. Sveriges Fastighetsägaretidning 1928, nr 1.

Sverige.

ADLING, A. Byggnadsmarknaden under 1928. Byggmästaren 1928, nr 1.

BERGSTRÖM, M. Egnahemsproduktion enligt nya linjer. Ett betydelsefullt steg av Stockholms stad. Byggmästaren 1928, nr 3.

VIRGIN, Å. Befolkningsrörelsen i de svenska städerna och dess betydelse för stadsplaneringen. Sociala och Kommunala Spörsmål 1927, nr 8.

WOLLIN, N. G. Stadsplanering och arkitektur. Hem i Sverige 1928, nr 1.

Frankrike.

GEORGES-RISLER. Une politique du logement. Le Musée Social 1927, nr 12.

Les habitations à bon marché en 1925. Bulletin du Ministère du Travail 1927, nr 7/9.

Norge.

PUNTERVOLD, O. Bygningsarbeidere bygger sitt eget hus. Socialt Arbeid 1927, nr 4.

Tyskland.

BLOCH, K. Die Wohnungsnot und ihre Bekämpfung. Die Arbeit 1928, nr 1.

Die Wohnverhältnisse in den deutschen Grossstädten. Wirtschaft und Statistik 1928, nr 1.

Fattigvård och barnaskydd.

Sverige.

BERGWALL, H. Ett par aktuella skyddshemsfrågor. Sveriges Landstings Tidskrift 1927, nr 5/6.

KOCH, R. v. Skyddshemsvården och landstingen. Sveriges Landstings Tidskrift 1927, nr 5/6.

Efterlysning av vissa underhållsskyldiga. Meddelanden från Kungl. Socialdepartementets byrå för fattigvårds- och barnavårdsärenden 1927, nr 26.

Finland.

Fattigvården år 1926. Social Tidskrift 1927, nr 12.

Reglemente för fattigvården [i Helsingfors]. Finsk Kommunaltidskrift 1927, nr 8.

Tyskland.

JACOBS. Fünftes Gesetz zur Abänderung des Reichsversorgungsgesetzes und anderer Versorgungsgesetze vom 21. Dezember 1927. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 3.

WOHLRABE. Ausbildung und Verwendung von Kindergärtnerinnen und Hortnerinnen. Blätter für Wohlfahrtspflege 1927, nr 12.

ZEHRFELD. Die Wohlfahrtspflege im Lehrplane der sächsischen Hochschulen. Blätter für Wohlfahrtspflege 1928, nr 1.

Föreningsväsen.

BIRKMOSE, A. Den internasjonale Forening for socialt Fremskritt. Socialt Arbeid 1928, nr 5.

HANSSON, S. Om studiet av fackföreningsrörelsen. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 2.

IGLESIAS, S. The birth of the labour movement in Latin America. The Labour Magazine jan. 1928.

KUMMER, F. Konferenz der Gewerkschaften am Stillen Ozean. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 2.

Sverige.

Sveriges Lokomotivmannaförbund 1908—1928. Lokomotivmännens Tidning 1928, nr 2 ½.

Amerikas förenta stater.

Annual convention of American federation of Labor, 1927. Monthly Labor Review dec. 1927.

Indien.

FURTWÄNGLER, F. I. Der achte allindische Gewerkschaftskongress. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 2.

Norge.

ARCTANDER, SIGNY. Kameratklubben [förening av studentskor och arbeterskor]. Socialt Arbeid 1928, nr 5.

LYSHOEL, J. H. Norges landsorganisation orienterar sig åt Moskva. Industria 1928, nr 2.

OLSEN, H. Efter kongressen. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1927, nr 11/12.

Den norske Landsorganisations Kongres. Arbejderen 31 dec. 1927—14 jan. 1928.

Den 12. ordinære kongress. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1927, nr 11/12.

Ryssland.

SCHWARZ, S. Die Finanzen der russischen Gewerkschaften. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 1.

SCHWARZ, S. Die Gewerkschaften und der Staat in der Sowjetrepublik. Die Arbeit 1928, nr 1.

Storbritannien.

JONES, E. J. »Scotch cattle» and early trade unionism in Wales. The Economic Journal (Suppl. Econ. hist. ser., nr 3) jan. 1928.

PUGH, A. Trade unionism in transition. The Labour Magazine jan. 1928.

Tyskland.

Fünfundzwanzig Jahre in Berlin. [Generalkommission der Gewerkschaften Deutschlands 1903—1927.] Gewerkschafts-Zeitung 1927, nr 53.

Jord- och egnahemsfrågan.

Amerikas förenta stater.

Migration of population to and from farms. Monthly Labor Review dec. 1927.

Progress and productiveness in agriculture. The Conference Board Bulletin 1927, nr 12.

Italien.

HANCOCK, W. K. Italian métayage. The Economic Journal (Suppl. Econ. hist. ser., nr 3) jan. 1928.

Kolumbia.

Colonisation de terres incultes en Colombie. Revue Internationale des Institutions Économiques et Sociales 1927, nr 9.

Norge.

Beretning om Selskapet Ny Jords virksomhet i 1926—1927. Ny Jord 1927, nr 5.

Ryssland.

SCHIRKOVITSCH, J. Ideengeschichte der Agrarwissenschaft in Russland. Weltwirtschaftliches Archiv B. 27, s. 104.

Perspectives de colonisation, dans l'Union des Républiques socialistes des Soviets. Revue Internationale des Institutions Économiques et Sociales 1927, nr 9.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

STORSTEEN, E. Samarbeide mellem arbeidere og arbeidsgivere. Socialt Arbeid 1928, nr 5.

Sverige.

HANSSON, S. Arbetsinställelser och kollektivavtal. En jämförelse mellan socialstyrelsens och landssekretariatets statistik. Fackföreningsrörelsen 1927, nr 52.

HANSSON, S. Arbetskonflikterna vid årsskiftet. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 1.

LINDBERG, V. En segsliten arbetskonflikt för 250 år sedan. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 4.

RICHERT, J. & HANSSON, S. Statistiken över arbetsinställelser och kollektivavtal. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 3

LANDSSEKRETARIATET. Statistiken över arbetsinställelser, kollektivavtal och löneutveckling. [Yttrande till 1926 års besparingssakkunniga.] Fackföreningsrörelsen 1927, nr 52.

Konfliktsituationen. Verkstäderna 1928, nr 1.

Konfliktsituationen vid årsskiftet. Industria 1928, nr 1.

Lockouten inom pappersmasseindustrien. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 2.

Pappersmasselockouten och gruvstriden utvidgas. Industria 1928, nr 2.

Ur arbetsfredslagstiftningens historia. Metallarbetaren 1928, nr 4.

Australien.

Naar arbeiderne streiker mot en arbeiderregjering — og taper! Historien om den store jernbanestreik i Queensland. Arbeidsgiveren (Norge) 1927, nr 25/26.

Ny australisk lagstiftning om arbetstvister. Industria 1928, nr 1.

Finland.

Metallarbetarkonfliktens avslutning. Industritidningen 1927, nr 24.

Frankrike.

Les grèves et les recours à la conciliation et à l'arbitrage en 1925. Bulletin du Ministère du Travail 1927, nr 7/9.

Statistique des conventions collectives de travail signalées au ministère du travail en 1926. Bulletin du Ministère du Travail 1927, nr 7/9.

Italien.

Fransk kritik över carta del lavoro. Industria 1928, nr 2.

Nederländerna.

De collectieve arbeidsovereenkomsten op 1 Juni 1927. Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek 1927, nr 12.

Norge.

BONNEVIE, C. Arbeidsfred, ved rettferd eller tvang. Socialt Arbeid 1928, nr 5.

Kampåret 1927. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1927, nr 11/12.

Rumänien.

Collective labour agreements in Rumania in 1926. International Labour Review jan. 1928.

Spanien.

FIGUEROLA, J. Los comités paritarios, el contrato de trabajo y la sindicación. Revista Social 1927, nr 7.

Storbritannien.

Arbeidet for industriel fred i England. Arbeidsgiveren (Norge) 1928, nr 1.

Engelska förhandlingar om industriellt samarbete. Industria 1928, nr 1.

Trade disputes in 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 1.

Tyskland.[1]

REICHEL, G. Verlauf und Ergebnis des Arbeitskonflikts in der Grosseisenindustrie. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 1.

REICHERT, J. W. Arbeitskampf und Arbeitsfriede in der Stahlindustrie. Der Arbeitgeber 1928, nr 1.

SCHOTT, F. Schlichtungswesen und Werktarife. Der Arbeitgeber 1928, nr 2.

SENDER, T. Die schwerindustrielle Revolte. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 1.

WILDELAU. Mängel im Aufbau der Arbeitsgerichte? Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 2.

Lönediktat för de tyska stålverken. Industria 1928, nr 1.

Den truende konflikt i den tyske staalindustri. Arbeidsgiveren (Norge) 1927, nr 25/26.

Österrike.

HUPPERT, S. Klassenkampf und Arbeitsfriede. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 2.

Kooperation.

GROTKOPP, W. Der zwölfte internationale Genossenschaftskongress. Weltwirtschaftliches Archiv B. 27, s. 116*.

GRÜNFELD, E. Die abgeleitete Ideologie des Genossenschaftswesens. Genossenschafts-Korrespondenz 1928, nr 4.

HALL, F. Genügt der Verbraucherstandpunkt in der Genossenschaftstheorie? Genossenschafts-Korrespondenz 1928, nr 4.

HEDBERG, A. De kooperativa förbundens kooperation. Kooperatören 1927, nr 23 24.

MERCER, T. W. Co-operation and the state. The Co-operative Review jan. 1928.

PAULET, P. Le problème des achats dans les coopératives. L'Émancipation 1927, nr 12.

RAE, W. R. Co-operative education. The Co-operative Review jan. 1928.

SINDING, Th. Kooperasjon og privat foretagsomhet. Socialt Arbeid 1927, nr 4.

TOTOMIANZ, V. The historic background of the co-operative movement. The Co-operative Review jan. 1928.

International statistics of co-operation, 1924-5-6. International Co-operative Bulletin 1928, nr 1.

[1] Artiklar rörande förhållandena inom den tyska stålindustrien återfinnas även under rubrikerna »Allmänna frågor» och »Arbetstid».

Sverige.

GJÖRES, A. Före [konsumtionsföreningen] »Stockholm». Kooperatören 1927, nr 23/24.

SUNDAHL, E. Folkrörelsernas byggnadsproblem. Byggmästaren 1928, nr 2.

Danmark.

H. ST. Andelsbevægelsens Neutralitet. Andelsbladet 1928, nr 2.

Polen.

DABROWSKI, S. The co-operative programme of Romuald Mielczarski. International Co-operative Bulletin 1928, nr 1.

Ryssland.

BAROU, N. The co-operative movement in the U. S. S. R. International Co-operative Bulletin 1928, nr 1.

OLBERG, P. Zehn Jahre Sowjetgenossenschaften Eine Jubiläumsbilanz. Schweiz. Konsum-Verein 1927, nr 52.

Die Genossenschaftsbewegung in Sowjetrussland und der Int. Genossenschaftsbund. Schweiz. Konsum-Verein 1928, nr 3.

Schweiz.

SCHÄR, O. The law relating to co-operative societies. V. Switzerland. International Co-operative Bulletin 1928, nr 1.

Storbritannien.

PALMER, R. A. The valuation of co-operative properties for rating. The Co-operative Review jan. 1928.

Tjeckoslovakien.

JIRASEK, F. The law relating to co-operative societies. VI. Czecho-Slovakia. International Co-operative Bulletin 1928, nr 1.

Tyskland.

GRÜNFELD, E. Det kooperativa seminariet i Halle. Kooperatören 1927, nr 23/24.

Levnadskostnader.

Amerikas förenta stater.

STEWART, E. Explanation of the new index of wholesale prices. Monthly Labor Review dec. 1927.

New index of wholesale distribution. Federal Reserve Bulletin 1927, nr 12.

Norge.

GROTKOPP, W. Norwegens Lösung des Monopolproblems. Die Arbeit 1928, nr 1.

Forholdet mellem trustloven og straffe- og ugyldighetsbestemmelser i andre lover. Trustkontrollen 1927, nr 8.

Storbritannien.

Cost of living in 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 1.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

ANDERSSON, K. Vilket lärjungeantal bör en yrkeslärare samtidigt kunna undervisa i en skolverkstad? Tidskrift för Praktiska Ungdomsskolor 1927, nr 9.

Frankrike.

L'orientation professionnelle en France par les offices publics de placement. Bulletin du Ministère du Travail 1927, nr 7/9.

Tyskland.

PUCKLITSCH, O. Die Solinger Stahlwarenfabrikation. Eine arbeitsmarktpolitische Betrachtung vom Standpunkte der Berufsberatung aus. Arbeit und Beruf 1927, nr 24.

WIEDWALD, R. Der Entwurf des Berufsausbildungsgesetzes und die öffentliche Berufsberatung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 1.

WILDERMUTH, A. Die Qualifizierung des Landarbeiters. Arbeit und Beruf 1927, nr 24.

H. R. »Väterliche Zucht» und Züchtigungsrecht gegenüber dem Lehrling. Blätter für Arbeitsrecht 1928, nr 1.

Nykterhetsfrågan.

HARMAJA, L. Alkoholförbrukningen i olika länder efter världskriget. Social Tidskrift 1927, nr 12.

HERCOD, R. Alkoholfrågan inför nationernas förbund. Tirfing 1927, nr 9/10.

HERCOD, R. Die Alkoholfrage vor dem Völkerbund. Revue internationale contre l'alcoolisme 1927, nr 6.

ÅMAN, A. Böra alkoholister betraktas såsom sjuka personer? Tirfing 1927, nr 9/10.

Alkoholfreie Jugenderziehung. Revue internationale contre l'alcoolisme 1927, nr 6.

Sverige.

MALMBERG, H. Dansfrågan. Tidskrift för Systembolagen 1927, nr 12.

ROSENBORG, E. Ett kvartsekel. Nykterhetstillståndets utveckling i statistiskt fågelperspektiv. Tidskrift för Systembolagen 1927, nr 12.

Bryggeriernas monopolställning. Tidskrift för Systembolagen 1927, nr 12.

Nederländerna.

DON, A. Ein neues Ausschankgesetz für Holland. Revue internationale contre l'alcoolisme 1927, nr 6.

Norge.

SVEEN, R. Løsgjengerloven i praksis. Socialt Arbeid 1927, nr 4.

Schweiz.

MILLIET, E. W. Der Verbrauch geistiger Getränke in der Schweiz in den 3 Jahren 1923 bis 1925. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1927, nr 4.

Tyskland.

ECKE, K. Aus praktischer Trinkerfürsorge auf dem Lande. Blätter für praktische Trinkerfürsorge 1927, nr 5/6.

METZL, J. Trinkersfrau und Fürsorgestelle. Blätter für praktische Trinkerfürsorge 1927, nr 5/6.

POLZER, H. Trinkerfürsorge auf dem Lande. Blätter für praktische Trinkerfürsorge 1927, nr 5/6.

POLZER, H. Zum Schankstättengesetz. Blätter für Wohlfahrtspflege 1927, nr 12.

STREICH. Unsere Stellung zu den Enthaltsamkeitsvereinen. Blätter für praktische Trinkerfürsorge 1927, nr 5/6.

THIKEN, J. Die vorbeugende Bekämpfung des Alkoholismus bei den Trägern der Invalidenversicherung in Deutschland. Revue internationale contre l'alcoolisme 1927, nr 6.

Socialförsäkring.

Sverige.

J[ERNEMA]N, T. Uppbörden av pensionsavgifter i övre Norrland. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1928, nr 1.

KÄLLSTRÖM, N. Ny militärersättningsförordning. Arbetarskyddet 1928, nr 1.

LAGERLÖF, C. B. Sjukkontroll och ekonomi inom våra sjukkassor. Sv. Sjukkasse-Tidning 1927, nr 12.

[LANDSSEKRETARIATET.] Frivillig tjänstepensionering. [Yttrande över lagförslag.] Fackföreningsrörelsen 1928, nr 4.

[TJÄNSTEMANNASAMMANSLUTNINGARNAS PENSIONSKOMMITTÉ.] Pensionslagen under kritik. Arbetsledaren 1928, nr 4.

[TORESSON, O.] Sjukförsäkringens omgestaltning. Sv. Sjukkasse-Tidning 1927, nr 12.

Det kommunala bidraget till Stockholms sjukkassor. Sv. Sjukkasse-Tidning 1927, nr 12.

Propagandaverksamhet för en förbättrad avgiftsbetalning. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1928, nr 1.

Överförsäkring med lagens hjälp. Verkstäderna 1928, nr 1.

Frankrike.

Le projet de loi sur les assurances sociales. Bulletin du Ministère du Travail 1927, nr 7/9.

Le rôle des sociétés de secours mutuels dans l'assurance sociale [en France]. Revue du Travail 1927, nr 12.

Schweiz.

NIEDERER, E. Mitteilung über Krankenkassenstatistik. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1927, nr 4.

Spanien.

NART RODÉS, J. Las instituciones del seguro social. Revista Social 1927, nr 7.

Tyskland.

DOBBERNACK, W. Der finanzielle Stand der deutschen Sozialversicherung vor und nach dem Weltkrieg. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1928, nr 1.

KAMMANN, W. Wiederaufbau der Pensionskassen. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1928, nr 1.

KNAPP, PH. Prüfungsordnungen für Krankenkassenangestellte. Zentralblatt für Reichsversicherung 1928, nr 1.

SELKA. Zahnersatz als Pflichtleistung der Krankenkassen. Zentralblatt für Reichsversicherung 1928, nr 1.

H. Aus den Geschäftsberichten von Krankenkassen für das Jahr 1926. Zentralblatt für Reichsversicherung 1928, nr 1.

Das Heilverfahren in der Invalidenversicherung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 3.

Österrike.

ULLRICH, O. Die neue österreichische Arbeiterversicherung. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1928, nr 1.

Landarbeiterversicherung in Österreich. Amtliche Nachrichten 1927, nr 11/12.

Ut- och invandring.

BRATH, E. Ein Kolonisierungsprojekt für Arbeitslose. Arbeit und Beruf 1927, nr 24.

Amerikas förenta stater.

LESTSCHINSKY, J. Die berufliche Zusammensetzung der jüdischen Einwanderung in die Vereinigten Staaten 1900—1925. Weltwirtschaftliches Archiv B. 27, s. 162*.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling har under tiden 11 januari —10 februari 1928 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
3.	K. kung. ang. fastställande av det tal, som skall anses motsvara levnadskostnadsökningen m. m.	13 jan.

Arbetsmarknaden under februari månad 1928.

Läget å arbetsmarknaden utvecklade sig under februari icke i en odelat gynnsam riktning. Antalet ansökningar per 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen företedde visserligen en nedgång i förhållande till föregående månad, men stannade dock vid en något högre siffra än februari månad 1927 och åren närmast dessförinnan. Endast depressionsåren 1921—1923 uppvisa för motsvarande månad ännu högre relationstal.

Försämringen är dock, som synes av tablån å nästa sida, icke så särdeles stor och kan till och med, om man närmare granskar arbetsförmedlingens månadsbesked (sid. 225 i detta häfte), anses begränsad till den kvinnliga arbetsmarknaden, där grupperna handel och husligt arbete visade minskad arbetstillgång mot föregående år. Å manliga avdelningen, som helhet betraktad, var relationstalet bättre än 1927. Denna förbättring är dock uteslutande att tillskriva grupperna jordbruk och skogshushållning samt handel och samfärdsel, vilka båda förete ökad tillgång på lediga platser mot ungefär oförändrat utbud å arbetskraft. Inom industrigruppen, som städse karakteriseras av den största disproportionen mellan utbud och efterfrågan, har antalet lediga platser varit c:a 30 % lägre än motsvarande tid i fjol, men denna minskning faller helt och hållet på en enda bransch — stenhuggerierna — som i februari 1927 enbart i Bohuslän nyanställde nära 300 man i samband med driftens fulla igångsättande efter föregående års långvariga arbetskonflikt.

En försämring av arbetstillgången framträdde också inom sjömansyrket, där antalet lediga platser minskades i förhållande till både den föregående månaden och februari 1927, under det antalet arbetssökande hållit sig ungefär konstant. De erbjudna platserna avsågo, såsom vid denna årstid är vanligt, till en del endast rosthackning och andra utrustningsarbeten å fartyg. Den annalkande sjöfartssäsongen gav sig också tillkänna genom ökad arbetstillgång inom varvsindustrien, särskilt beträffande plåtslageriyrket, där man för fyllande av behovet utav yrkesvan arbetskraft till och med nödgades införskriva sådan från Norge. Att konjunkturerna inom sjöfarten, trots de omfattande fartygsuppläggningar, som under senare tid ägt rum, dock icke äro alldeles ogynnsamma synes också framgå av sjömanshusens redovisningar rörande under månaden förrättade av- och påmönstringar. På 100 avmönstringar kommo nämligen 109 påmönstringar, mot endast 79 under januari månad och 106 i februari föregående år. Även absolut taget hade antalet påmönstrade sjömän stigit, från c:a 2 700 förra året till över 3 000 under februari 1928.

Statens arbetslöshetskommission, som vid sina nödhjälpsarbeten sysselsatt c:a 4 300 arbetslösa vid månadens början, hade vid slutet av februari ökat denna arbetsstyrka till 5 000 man. Motsvarande siffra vid samma tid 1927 var 4 400, vilket emellertid även då innebar en ökning med ungefär 700 man under redovisningsmånaden.

För skogsarbetet voro de klimatiska förhållandena synnerligen gynnsamma och arbetstillgången på det hela taget ungefär medelgod. Mot slutet av månaden förmärktes på sina håll en viss återhållsamhet, framkallad genom den pågående sågverkskonflikten, men i allmänhet torde man ej ha låtit hänsynen härtill rubba de uppgjorda avverkningsplanerna, utan räknat med att i stället kunna vidtaga av förhållandena påkallade driftsinskränkningar under nästa års avverkningssäsong.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under februari samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1902—1912	182	150	119	104	106	119	118	101	93	104	141	134
1913—1922	196	203	171	148	134	138	129	123	115	127	174	187
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243
1928	*279*	*260*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:												
1925	206	148	120	96	92	91	94	113	122	129	186	220
1926	189	152	112	101	106	95	96	107	126	138	211	244
1927	205	155	114	101	96	81	77	104	106	111	164	191
1928	*178*	*145*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:												
1925	316	289	243	196	180	176	186	177	168	197	263	227
1926	290	273	223	189	177	185	184	171	172	210	289	272
1927	310	287	250	202	192	184	179	168	161	208	265	251
1928	*300*	*297*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5
1926	15·7	14·8	14·7	12·8	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6
1928	14·2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Arbetslöshetens utbredning inom olika fack framgår närmare av tabellen å sid. 230. Den förbättrade januarisiffran är, såsom av denna tabell framgår, till ej ringa del att tillskriva det förändrade läget inom sågverksindustrien, där ett stort antal medlemmar, som förut redovisats såsom arbetslösa, nu äro indragna i lockout och därför ej kommit med i arbetslöshetsstatistiken.

Arbetsförmedlingskonferensen den 8—10 december 1927.

Sedan socialstyrelsen gemensamt med statens arbetslöshetskommission beslutat anordna en konferens rörande arbetsförmedlings- och arbetslöshetsspörsmål och Kungl. Maj:t anvisat vissa medel härför, hade kallelser utfärdats till samtliga föreståndare för huvudkontoren av Sveriges offentliga arbetsförmedling ävensom till vissa arbetsledare vid de statliga nödhjälpsföretagen att den 8—10 december 1927 sammanträda i Stockholm till gemensam konferens. Härtill hade dessutom kallats ledamöterna av sociala rådets arbetsförmedlingssektion, varjämte inbjudan utfärdats till ledamöterna av de av Kungl. Maj:t tillkallade kommittéerna för arbetslöshetsfrågornas behandling, 1926 års arbetslöshetssakkunniga och arbetslöshetsutredningen ävensom till andra för den offentliga arbetsförmedlingen verksamma eller intresserade personer dels inom landet, dels i våra grannländer.

Konferensen, vilken bevistades av chefen för socialdepartementet, statsrådet Jakob Pettersson, ägde rum i Stockholms stadshus under ledning av generaldirektören i socialstyrelsen Gunnar Huss och ordföranden i statens arbetslöshetskommission Allan Cederborg med biträde av byråchefen Otto Järte, t. f. byråassistenten Sven Skogh, arbetslöshetskommissionens kanslichef Oskar Hagman och dess sociala ombud, jägmästaren Rikard Wikander samt med amanuensen Carl Chr. Schmidt som sekreterare. Följande personer hade tillställdeskommit:

Såsom representanter för arbetsförmedlingsanstalterna:

Stockholm:	direkt. S. Grufman;	Trälleborg:	förest. P. O. Friberg;
Stockholms län:	förest. D. Bergholtz;	Eslöv:	» frk. Emilia Lindquist;
Uppsala län:	» E. Demming;		
Södermanlands län: . .	» S. W. Larsson;	Vellinge:	» C. A. Skog;
Östergötlands län: . . .	» Hj. Örtengren;	Hallands län:	» E. Svenningson;
Norrköpings stad: . . .	» A. Bergström;	Göteborgs o. Bohus län:	assist. A. Andersson;
Jönköpings län:	» J. F. Österman;	Göteborgs stad:	förest. H. Höglund;
Kronobergs län: . . t. f.	» H. Wahlström;	Älvsborgs län:	» K. J. Wilén;
Norra Kalmar län: . . .	» A. Kernell;	Skaraborgs län:	» I. Blixt;
Södra » » . . .	» V. Malmström;	Värmlands län:	» A. Winther;
Gotlands län:	» frk. A. Korsell;	Örebro län:	» J. Pettersson;
Blekinge län:	» H. Magnusson;	Västmanlands län: . . .	» K. Johansson;
Kristianstads län: . . .	» G. Sundgren;	Kopparbergs län: . . .	» S. G. Pettersson;
Malmö:	» N. Skogh;	Gävleborgs län:	» O. Holm;
Lund:	» C. Jönsson;	Västernorrlands län: . .	» A. Karlsson;
Landskrona:	» E. Lindquist;	Jämtlands län:	» O. E. Fladvad;
Hälsingborg:	assist. T. Johansson;	Västerbottens län: . . .	» F. H. Lindberg;
Ystad:	förest. K. Nibelius;	Norrbottens län:	» J. Sundberg.

Såsom arbetsledare vid de statliga nödhjälpsföretagen:

Ingenjören G. Gistrand, Edsbro;
Ingenjören E. Hjelm, Lidhult;
Ingenjören K. Pehrén, Glanshammar;
Schaktmästaren C. M. Ström, Gullberg;
Ingenjören K. Wolffelt, Hinneryd.

Såsom ledamöter av sociala rådets sektion för arbetsförmedlingsfrågor:

Kanslirådet G. H. von Koch, Stockholm;
Arbetsförmedlingsföreståndaren Carl Johansson, Hälsingborg;
Häradshövdingen G. Lindquist, Örebro;
Direktören A. H. Carell, Stockholm;
Kassören Knut André, Stockholm.

Utländska gäster:

Departementschefen J. Bülow, Indenrigsministeriet, Köpenhamn;
Direktören A. Vater, Direktoratet for Arbejdsanvisningen og Arbejdslöshedsforsikringen, Köpenhamn;
Fullmäktigen i Direktoratet K. Korsgaard, Köpenhamn;
Inspektören J. Hvidsten, Inspektoratet for Arbeidsformidlingen og Arbeidsledighetsforsikringen, Oslo;
Arbetsförmedlingsföreståndaren Halfdan Lund, Oslo;
Fullmäktigen hos Socialrådmannen i Kommunestyret, Arne Ellingsen, Oslo.

Övriga närvarande:

Statssekreteraren Bo Hammarskjöld;
Expeditionschefen Th. Wijnbladh;
Kanslirådet H. Nissen;
Ledamöter av och sekreterare hos arbetslöshetssakkunniga samt arbetslöshetsutredningen;
Socialfullmäktigen Hj. von Sydow;
Tjänstemän hos socialstyrelsen;
Ledamöter av och tjänstemän hos statens arbetslöshetskommission;
Undervisningsrådet N. Fredriksson;
Borgarrådet W. Karlsson;
Representanter för arbetsförmedlingsstyrelser i Stockholm, Göteborg, Gävle och Örebro;
Lasarettssysslomannen f. d. yrkesskolrektor A. Hagård, Borås;
f. d. Arbetsförmedlingsföreståndaren, kaptenen J. Kruse, Göteborg;
Tjänstemän vid arbetsförmedlingskontor; m. fl.

Konferensen förelades följande

Föredragningslista.

1. Konferensens öppnande.
2. Samarbetet mellan den offentliga arbetsförmedlingen och det allmännas arbetslöshetshjälp.
3. Arbetsförmedling för ungdom.
4. Arbetsförmedlingen och den nya invandringslagen.
5. Den privata kommissionärsverksamheten och behovet av central handläggning av hithörande ärenden.
6. Spörsmål rörande den offentliga arbetsförmedlingens arbetssätt:
   a) Arbetsförmedlingsstatistiken.
   b) Det interlokala samarbetet och riksvakanslistan.
   c) Arbetssökandes identifiering i fråga om hemort och yrke.
   d) Jordbrukets anställningskontrakt.
   e) Sjömansförmedlingen.

I den följande sammanfattande redogörelsen för konferensens förhandlingar upptagas de särskilda frågorna i samma ordning, vari de finnas angivna å ovanstående föredragningslista.

1. Konferensens öppnande.

Generaldirektören Huss öppnade konferensen och hälsade samtliga deltagande välkomna till dess förhandlingar, varefter han lämnade en översikt av den offentliga arbetsförmedlingens utveckling under de 25 år, som densamma varit i verksamhet.

Sedan anteckning av de närvarande skett och dagordning för konferensen fastställts, övergick konferensen till behandling av de å föredragningslistan upptagna sakfrågorna.

2. Samarbetet mellan den offentliga arbetsförmedlingen och det allmännas arbetslöshetshjälp.

Inledande anföranden i förevarande ämne höllos av byråchefen Järte och kanslichefen Hagman. *Herr Järte* framhöll, att den offentliga arbetsförmedlingen vid tiden för världskrigets utbrott kunde anses i stort sett färdigorganiserad, vilket visade sig vara av väsentlig betydelse för det allmännas hjälppolitik med avseende å de arbetslösa. Arbetsförmedlingskontor funnos emellertid endast i de viktigare arbetarcentra, och då arbetslösheten gjorde sig gällande även å andra platser, vidtogos åtgärder för att å alla orter med kommunala arbetslöshetskommittéer inrätta organ för den offentliga arbetsförmedlingen; vid sidan av huvud- och avdelningskontor hade sålunda tillkommit lokala arbetsförmedlingsombud, sorterande under vederbörande länsanstalter. Arbetsförmedlingen tjänstgör med avseende på det allmännas hjälpåtgärder för de arbetslösa närmast såsom en registrerings-, kontroll- och arbetsanvisningsapparat, vilka uppgifter, särskilt sedan man övergått till arbetslinjen, måste anses synnerligen betydelsefulla. De arbetslösa, vilka hänvisats till nödhjälpsarbete, finge icke betraktas såsom placerade utan vore alltjämt att anse såsom arbetssökande. Kontakten mellan den lokala arbetsförmedlingen och vederbörande nödhjälpsföretag borde därför upprätthållas kontinuerligt, så att det senare komme att bliva en lokal arbetsdepå för den kringliggande trakten. I detta sammanhang underströks vikten av att arbetskraftens yrkes- och platsrörlighet främjades samt att allt gjordes för att hålla uppe arbetskraftens kvalitet.

Herr Hagman hade funnit, att samarbetet mellan arbetslöshetskommissionen, arbetsförmedlingen och de lokala arbetsförmedlingsombuden i stort sett varit gott. Genom ombudens månadsrapporter till vederbörande länsanstalt erhöllo de centrala myndigheterna en samlad överblick av arbetsmarknadsläget ute i landet. Med avseende å de direkta arbetsförmedlingsuppgifterna för de å nödhjälpsarbete placerade arbetslösa kunde man tyvärr hos arbetsförmedlingsorganen konstatera en mindre grad av aktivitet, beroende dels på svårigheterna att särskilt under den döda säsongen uppbringa arbetstillfällen i den öppna marknaden och dels därpå, att förmedlingsverksamheten av förklarliga skäl företrädesvis komme att inriktas på beredande av arbete åt de hemmavarande arbetslösa. Det vore emellertid önskvärt, att arbetsförmedlingens ansträngningar i ökad utsträckning inriktades på anvisning av arbete å den öppna marknaden åt nödhjälpsarbetare, på det att de arbetslösa kunde bibehålla förhoppningen och vissheten, att de icke genom att placeras i nödhjälpsarbete vore avkopplade från de möjligheter, som hemortens arbetsmarknad eventuellt kunde erbjuda. Det erinrades, att arbetslöshetskommissionen vidtagit olika åtgärder, åsyftande att underlätta för arbetsförmedlingen att direkt från nödhjälpsföretaget rekvirera behövlig arbetskraft till den öppna arbetsmarknaden. Frågan om en fastare organisation för detta samarbete syntes emellertid böra få anstå, till dess positiva förslag framlagts av arbetslöshetssakkunniga, vilka förslag torde komma att innebära betydande omgestaltningar i förevarande hänseende.

Föreståndaren Bergholtz lämnade en redogörelse för tvenne av honom hösten 1927 på uppdrag av socialstyrelsen och arbetslöshetskommissionen företagna resor i lands-

bygden, i syfte å ena sidan att undersöka förekomsten bland arbetslösa vid vissa nödhjälpsföretag av sådana personer, som voro villiga antaga och kompetenta att utföra jordbruksarbete, och å andra sidan att genom direkt hänvändelse till arbetsgivare i landsbygden uppspåra förefintliga eller latenta arbetstillfällen inom jordbruket med binäringar. Resornas resultat syntes utvisa, att mycket stode att vinna genom dylik direkt och personlig förmedlingsverksamhet ute i bygderna.

Jägmästaren Wikander demonstrerade vissa diagram rörande arbetslöshetens och arbetsmarknadens utveckling under åren 1925—1927 samt framhöll i anknytning härtill, att i fråga om övre Norrlands skogsarbetsmarknad arbetslöshetskommissionen vore nödsakad att i praktiken undvara arbetsförmedlingens hjälp. Det underströks, att kommissionens rapporter avsåge icke hela antalet arbetslösa utan antalet hjälpsökande arbetslösa.

Under den härefter följande diskussionen yttrade sig ett flertal kongressdeltagare. *Borgarrådet Karlsson* framhöll angelägenheten av att den offentliga arbetsförmedlingen icke droges in i den rent filantropiska hjälpverksamheten, utan att dess ställning såsom det för arbetslöshetspolitiken nödvändiga arbetsmarknadsorganet ytterligare stärktes. *Direktören Grufman* rekommenderade i fråga om arbetslöshetshjälpen en större grad av elasticitet genom smidigare anpassning av hjälpåtgärderna efter konjunkturerna och säsongväxlingarna på arbetsmarknaden samt alternering av arbetsstyrkorna på nödhjälpsplatserna. Reklamen för arbetsförmedlingen finge likaledes anses viktig, och det kunde ifrågasättas, om ej en praktisk annonsering kunde ordnas centralt genom socialstyrelsen och anslag härför ställas till förfogande. *Föreståndaren Skogh* berörde de omfattande arbetsuppgifter, som tillagts den offentliga arbetsförmedlingen, och framhöll, att om arbetsförmedlingen skall kunna fullgöra sina åligganden, det också kräves att åtgärderna för arbetslösa, för ungdomen, för den partiella arbetskraften o. s. v. anpassades efter arbetsförmedlingens organisatoriska möjligheter och arbetsmarknadens krav. Socialstyrelsens arbetsförmedlingsinspektion borde förlänas ökad aktivitet i fråga om ingripanden ute i arbetsförmedlingsnätet. *Föreståndaren Höglund* ansåg det vara naturligt, att man i främsta rummet sökte bereda arbetsanställning åt familjeförsörjare. Emellertid borde nödhjälpsarbetarna beredas tillfälle att söka arbete på öppna marknaden, varför de borde entledigas från nödhjälpsarbetet efter en viss begränsad tid; man skulle härigenom förebygga uppkomsten av en kronoarbetskår. *Direktören Paues* framhöll angelägenheten av att de inregistrerade hjälpbehövande kunde identifieras bland de inom näringslivet arbetssökande och framkastade i sådant sammanhang tanken på införandet av särskilda arbetsböcker. *Ingenjören Pehrén* anförde, att enligt vad erfarenheten givit vid handen från nuvarande nödhjälpsföretag förekomsten av sämre element å en arbetsplats hade ett avgörande inflytande å den övriga arbetskraften därstädes. Kunde man utmönstra de sämre elementen bland de arbetslösa, skulle säkerligen arbetsgivarna komma att med större förtroende vända sig till nödhjälpsföretagen vid behov av arbetskraft. *Föreståndaren Holm* redogjorde för lokalt vidtagna dispositioner för att uppdela kategorien hjälpsökande arbetslösa. *Föreståndaren Pettersson*, Falun, ansåg det önskvärt, att socialstyrelsen utfärdade direktiv angående arbetsförmedlingens förhållande till den ur skilda synpunkter mindervärdiga arbetskraften. *Direktören Styrman* påpekade arbetsförmedlingens betydelse för näringslivet och ansåg det böra ankomma på densamma att i viss mån söka befrämja uppkomsten av nya företag. *Föreståndaren Bergström* underströk de svårigheter, som voro förenade med överförandet av nödhjälpsarbetare till jordbruket. *Föreståndaren Örtengren* ville framhålla angelägenheten av att arbetsförmedlingens personal i samband med nya arbetsuppgifter bereddes ökad auktoritet och förlänades en mera tryggad ekonomisk ställning. *Föreståndaren Malmström* ville hemställa, att en appell riktades till olika arbetsgivare att trots lättheten för dem att stundom själva uppbringa arbetskraft dock vid behov av arbetskraft anlita den offentliga arbetsförmedlingen för att befrämja ökad rörlighet bland det nu förefintliga överskottet av arbetslösa.

3. Arbetsförmedling för ungdom.

I ett inledande anförande redogjorde *sekreteraren Bergström* till en början för innebörden av frågan om ungdomsförmedlingen samt gav en översikt av de förslag, som i lärlings- och ungdomsfrågorna avgivits år 1927 i gemensamt utlåtande av socialstyrelsen, skolöverstyrelsen och kommerskollegium. I samband härmed berörde inledaren närmare de uppgifter, som genom förslagets antagande skulle falla å den offentliga arbetsförmedlingen.

Under den härefter vidtagna diskussionen i ämnet lämnade *direktören Grufman* vissa upplysningar rörande organisationen och arbetssättet hos den i Stockholm anordnade särskilda ungdomsförmedlingen. *Undervisningsrådet Fredriksson* betonade särskilt angelägenheten av att skolans män genom arbetsförmedlingen kunde erhålla upplysningar rörande arbetsmarknadsläget. Vidare framhölls betydelsen av att större förståelse åvägabragtes hos målsmän och ungdom för att den lägre avlöning, som de unga ofta måste nöja sig med under utbildningstiden, är en lönande uppoffring för skapande av mera tryggad framtid för dem. *Herr Hagård* ansåg, att ungdomsförmedlingen å resp. orter borde utrustas med en särskild under arbetsförmedlingsstyrelsen lydande nämnd, sammansatt av representanter för skolan, arbetsförmedlingen och näringslivet. *Föreståndaren Skogh* redogjorde för hur man kan tillgodose de lokalt växlande behoven av ungdomsförmedling under arbetsförmedlingens ledning men med skolans värdefulla medverkan. *Borgarrådet Karlsson* framhöll faran av att ungdomen icke beredes yrkesundervisning. Några passande arbetstillfällen stå ej alltid till buds vid deras utträde i livet i unga år, och om de endast beredas vanligt nödhjälpsarbete, bli de grovarbetare rätt och slätt. Det borde framhållas, att arbetsgivare påtaga sig ett stort ansvar, då de behålla ungdomen på platser, där den ej har utsikt att vinna vare sig befordran eller yrkesutbildning. *Föreståndaren Höglund* framhöll, att skolorna nu stundom anvisa arbetsanställningar åt de bästa barnen och nöja sig med att skicka de sämst utrustade till arbetsförmedlingen. Å andra sidan innebure en dubbel arbetsanvisningsapparat en fara för att den bästa arbetskraften ej alltid finge anvisning till den bästa platsen. På grund härav skulle en anslutning till ämbetsverkens förslag bringa önskad ordning och överskådlighet i arbetet för beredande av anställningar åt ungdomen. *Byråchefen Järte*, vilken gav en sammanfattning av den i ämnet förda diskussionen, meddelade, att socialstyrelsen förberedde en hemställan till Kungl. Maj:t att åstadkomma en sådan förändring av gällande författning beträffande statens bidrag till arbetsförmedlingen, att åtgärder, som vidtagas för ungdomsförmedling, skola kunna stödjas med statsbidrag.

4. Arbetsförmedlingen och den nya invandringslagen.

Med avseende på den offentliga arbetsförmedlingens uppgifter, då fråga var om utländsk arbetskrafts användande i Sverige, lämnade *byråchefen Järte* en orienterande översikt av de från statsmakternas sida vidtagna åtgärderna för skydd av den inhemska arbetsmarknaden och framhöll, att arbetsförmedlingens hithörande uppgifter efter ikraftträdande den 1 januari 1928 av lagen om utlännings rätt att här i riket vistas blivit avsevärt ökade, då arbetsförmedlingen genom densamma blivit en regelbunden remissinstans i socialstyrelsens utredningsarbete av hithörande ärenden. I samband härmed lämnades en redogörelse för arbetsförmedlingens åligganden härutinnan.

5. Den privata kommissionärsverksamheten och behovet av central handläggning av hithörande ärenden.

Av *byråassistenten Skogh* lämnades en redogörelse för nuvarande bestämmelser med avseende å den förvärvsmässigt bedrivna platsförmedlingsverksamheten, ävensom rörande ett av socialstyrelsen framlagt förslag om central handläggning av ärenden rörande denna verksamhets omfattning och bedrivande.

6. Spörsmål rörande den offentliga arbetsförmedlingens arbetssätt.

a. Arbetsförmedlingsstatistiken.

Byråchefen Bergsten lämnade en översikt av den nuvarande arbetsförmedlingsstatistiken och berörde i detta sammanhang interskandinaviska överenskommelser och internationella konferensförhandlingar om arbetsmarknadsstatistikens lämpligaste ordnande.

b. Det interlokala samarbetet och riksvakanslistan.

Inledande anföranden höllos av *byråchefen Järte* rörande det interlokala samarbetet och av *byråassistenten Skogh* rörande riksvakanslistan. *Herr Järte* framhöll, att det interlokala samarbetet höjer den offentliga arbetsförmedlingen över den affärsmässiga och gör arbetsmarknaden gemensam för hela vår folkhushållning. Samtidigt härmed har arbetsförmedlingen blivit ett medel för statsförvaltningen att följa utvecklingen å arbetsmarknaden. Det interlokala samarbetet vore därför av synnerlig vikt. För främjandet av detsamma borde distriktskonferenserna återupplivas. *Herr Skogh* redogjorde för riksvakanslistans uppgift i arbetsförmedlingssystemet och framhöll betydelsen av dess rätta och fulla utnyttjande i förmedlingsarbetet.

I anslutning härtill vidtog en diskussion, varunder *föreståndaren Höglund* påpekade vissa brister i anstalternas sätt att rapportera i riksvakanslistan. *Häradshövdingen Lindquist* ansåg tiden vara inne för riksvakanslistans avskaffande och ersättande med ett telegrafiskt rapportsystem i stil med väderlekstjänsten. *Arbeidsformidlingsinspektören Hvidsten* redogjorde för de i Norge vunna erfarenheterna av samarbetet mellan arbetskontoren. *Föreståndaren Örtengren* framhöll, att riksvakanslistan endast borde och kunde giva den första vägledningen rörande överskottet av platser och platssökande inom olika delar av landet, men att kontoren därefter hade att gå till distriktsvakanslistorna, som skulle innehålla mera detaljerade uppgifter om överskottets rent lokala fördelning och framför allt om de lediga platsernas utseende. *Kanslichefen Hagman* framhöll, att efter ett genomförande av det kommande förslaget om arbetslöshetsförsäkring ökade krav komme att ställas på den interlokala förmedlingen. Man har därför att räkna med att den kommande tiden blir en reformperiod på arbetsförmedlingens område. *Byråchefen Järte* gjorde gällande, att riksvakanslistans uppgift bl. a. vore att utgöra en ständig påminnelse om den offentliga arbetsförmedlingens existens och därigenom befrämja överflyttningarna på arbetsmarknaden. En lokal protektionism gjorde sig under nuvarande arbetslöshetsperiod dock flerstädes gällande, vilket stundom verkade hämmande å arbetsmarknadens naturliga utveckling. Arbetsförmedlingen ägde emellertid intet monopol och eftersträvade ej heller något sådant. Dess uppgift måste begränsas till att förhjälpa sådana till arbete, som ej själva hade tillfälle skaffa sig platser, men dess styrka låge därvid i att kunna överblicka och taga hänsyn till alla faktorer på marknaden.

c. Arbetssökandes identifiering i fråga om hemort och yrke.

Av *direktören Grufman* lämnades en redogörelse för den vid Stockholms stads arbetsförmedling följda praxis med avseende å arbetssökandes identifiering i fråga om hemort och yrke. Denna fråga hade särskild betydelse i samband med arbetslöshetshjälpen, varför en individuell undersökning måste göras, och brukade man härvid avfordra den arbetssökande arbetsbetyg samt utdrag ur prästbetyg. Vid varje årsskifte företogs nyinskrivning av de arbetssökande, och i samband därmed gjorde man en noggrann inventering av arbetskraftstillgången.

Under diskussionen i anledning av inledningsanförandet påpekade *borgarrådet Karlsson*, att inskrivningskortet stundom kommit att utgöra ett slags fripass för lösa personer och att det därför vore av vikt, att inskrivningsförfarandet omhänderhades med urskillning. *Föreståndaren Holm* meddelade, att han ansett sig böra vägra inskrivning för den, som ej kunde legitimera sig. Klara direktiv härvidlag syntes nödvändiga.

d. Jordbrukets anställningskontrakt.

Sekreteraren Bergström lämnade en redogörelse för de personliga kontrakten inom jordbruket och deras innebörd samt skildrade nuvarande, efter legostadgans upphävande gällande förhållanden på området. Innebörden av de vid arbetsförmedlingarna tillämpade anställningskontrakten vid jordbruket belystes härefter, och från arbetsförmedlingshåll framställdes en del önskemål om kontraktformulärens uppställning.

e. Sjömansförmedlingen.

I ett inledande anförande lämnade *byråassistenten Eggert* en översikt av utvecklingen och organisationen av fackarbetsanvisningen för sjöfolk. *Föreståndaren Johansson* lämnade vissa upplysningar om tillkomsten av den i Hälsingborg anordnade sjömansförmedlingen och betonade särskilt, att dennas arbetssätt på grund av de säregna förhållandena inom yrket, måste bedrivas efter särskilda linjer. *Direktören Grufman* berörde de framkomna tendenserna å fackföreningshåll att genom nummersystem begränsa tillgången på arbetssökande. Tendensen vore farlig, men hittills hade ej kunnat konstateras någon olägenhet härav. Det framhölls vidare, att vederbörande tjänstemän å sjömansförmedlingen måste kunna anträffas per telefon även utöver expeditionstiderna. *Föreståndaren Höglund* redogjorde för förhållandena i Göteborg, där man å sjömansförmedlingen ansett sig böra uppsätta turlista för att försöka förebygga, att de arbetslösa sjömännen onödigtvis gingo kvar i staden i väntan på arbete. *Inspektören Hvidsten* belyste slutligen de i Norge gällande anordningarna på området.

Härmed voro konferensens förhandlingar avslutade. I samband med konferensen höllos speciella överläggningar på olika sektioner, med representanterna för utlandet, sociala rådet, arbetslöshetsutredningen och arbetslöshetssakkunniga samt de arbetsförmedlingsföreståndare, som tillika äro socialstyrelsens ombud.

Socialstyrelsens yttrande rörande egnahemsverksamheten.

Genom beslut den 19 juli 1927 hade Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen avgiva utlåtande över av 1925 års kolonisationssakkunniga framlagt betänkande med förslag angående den statsunderstödda egnahemsverksamheten. Med anledning härav har styrelsen i skrivelse den 18 januari 1928 anfört följande:

Bland förutsättningarna för en inre kolonisationsverksamhet torde särskild uppmärksamhet böra ägnas tillgången på lämplig jord samt förefintligheten av personer, som äro villiga att ställa sin arbetskraft till förfogande för en dylik verksamhet och kompetenta att utföra hithörande arbetsuppgifter. De sakkunniga hava väsentligen inriktat sig på att åvägabringa en organisation, varigenom under enkla och ändamålsenliga former dessa båda huvudförutsättningar kunna utnyttjas och tillvaratagas. Då de organisatoriska anordningarna givetvis böra avpassas efter den omfattning, i vilken en inre kolonisationsverksamhet kan anses, med hänsyn till föreliggande förutsättningar i vårt land, komma att äga rum, synes man vid bedömandet av de sakkunnigas förslag till en början böra ägna uppmärksamhet åt jordtillgången samt befolkningsfrågan inom landet.

Beträffande jordtillgången hava de sakkunniga anfört rätt utförliga uppgifter. Av desamma synes framgå, att betydande arealer av såväl icke odlad men odlingsbar som redan uppodlad jord finnas tillgängliga, vilka lämpa sig att utnyttja för en inre kolonisationsverksamhet antingen genom bildande av nya jordbruk eller ge-

nom erforderlig utveckling av äldre sådana. Beträffande tillgången på lämpligt folkmaterial hava de sakkunniga däremot icke verkställt någon mera ingående utredning, utan allenast utgått från mera allmänna antaganden om behovet och angelägenheten av att ökade försörjningsmöjligheter genom en inre kolonisationsverksamhet beredas inom riket för en starkt växande befolkning. De sakkunnigas uppfattning i sistberörda hänseende synes hava bestämts väsentligen av tre omständigheter, nämligen dels befolkningens i de arbetsföra åldrarna starka tillväxt under de senare åren, dels de begränsade utvandringsmöjligheterna, dels slutligen den inhemska industriens förminskade möjligheter att bereda utkomst åt befolkningstillväxten. Till en början får styrelsen i det följande anföra vissa sådana statistiska data ur vår officiella statistik och andra i tryck tillgängliga utredningar, vilka kunna vara ägnade att tjäna såsom vägledning vid bedömandet av ovan berörda, för vår befolkningsfrågas utveckling betydelsefulla omständigheter.

Befolkningen i de åldrar, som i förevarande sammanhang kunna anses vara mest betydelsefulla, nämligen mellan 15—50 år, har under senast förflutna halvsekel uppgått till följande antal.

År	Antal personer	Ökning (+) eller minskning (−) från föregående årtionde
1870	2 052 000	
1880	2 219 000	+ 167 000
1890	2 218 000	— 1 000
1900	2 418 000	+ 200 000
1910	2 626 000	+ 208 000
1920	2 943 000	+ 317 000

Med utgångspunkt från olika antaganden beträffande utvecklingen i fråga om nativitet och dödlighet hava av svenska statistiker företagits vissa beräkningar rörande vårt lands framtida befolkning. I nedanstående sammanställning återgivas de huvudsakliga resultaten av tvenne av professorn S. D. Wicksell verkställda dylika beräkningar, den ena gjord med utgångspunkt från antagandet, att nuvarande födelse- och dödstal också i framtiden i stort sett komma att kännetecknа vår demografiska utveckling, och den andra baserad på förutsättningen, att såväl våra födelse- som dödstal komma att uppvisa en fortsatt sänkning.

År	Antal personer i åldern 15—50 år			
	Under förutsättning av nuvarande födelse- och dödstal	Ökning (+) eller minskning (—) från föregående årtionde	Under förutsättning av fortsatt sänkning av födelse- o. dödstal	Ökning (+) eller minskning (—) från föregående årtionde
1920	2 943 000	+ 317 000	2 943 000	+ 317 000
1930	3 290 000	+ 347 000	3 313 000	+ 370 000
1940	3 413 000	+ 123 000	3 498 000	+ 185 000
1950	3 275 000	— 138 000	3 469 000	— 29 000
1960	3 025 000	— 250 000	3 246 000	— 223 000
1970	2 831 000	— 194 000	3 013 000	— 233 000

Uppenbarligen äro dessa beräkningar icke ägnade att läggas till grund för några mera vittgående slutsatser. Hur osäkra de än måste anses vara, synas de dock giva visst stöd för antagandet, att folkmängden i de produktionskraftigaste åldrarna kommer att nå sitt maximum vid mitten av 1900-talet. Tager man hänsyn allenast till de mera säkra siffrorna, nämligen de för tiden fram till år 1940, kan man visserligen konstatera en betydande ökning av den arbetsföra befolkningen under årtiondet 1930—1940, men denna ökning synes förhållandevis ringa, jämförd med den under innevarande decennium. Problemet om beredande av utkomstmöjligheter för befolkningstillväxten synes därför, sett mot bakgrunden av dessa siffror, äga en väsentligt större omfattning i närvarande stund än vad som kan förmodas bliva fallet inom en nära framtid.

Anmärkas må, att vid förestående beräkningar hänsyn icke tagits till ut- och invandring. I den mån emigrationen även under de kommande årtiondena fortgår i en omfattning, som överstiger immigrationen, äro därför de av Wicksell anförda siffrorna att anse såsom maximisiffror.

Som känt är, har den svenska emigrationen under de senaste åren försiggått i en betydligt mindre omfattning än under tiden före världskriget. I medeltal per år för tiden 1901—1913 utvandrade 24 317 personer. Under de tre åren 1924—1926 uppgick antalet utvandrare till respektive 10 671, 11 948 och 13 043. Då den svenska emigrationen såsom massföreteelse varit och alltjämt är till väsentlig del betingad av utvandringen till Förenta staterna, torde man vid bedömande av de nu för svenskar till buds stående emigrationsmöjligheterna hava att huvudsakligen ägna uppmärksamhet åt nämnda land.

Genom den sedan år 1924 gällande kvotlagen i Förenta staterna har det årliga antalet svenska invandrare begränsats till högst 9 561 personer. Utöver detta antal medgivas personer, tillhörande vissa kategorier, exempelvis hustrur och barn till amerikanska medborgare, att inkomma i landet. Under de senaste åren har det för svenskar fastställda kvotantalet blivit tillfullo utnyttjat, och det i form av ett stort antal ansökningar om vederbörlig inresevisering manifesterade utvandringsbehovet har icke kunnat bliva tillgodosett inom ramen av det medgivna kvotantalet.

Också andra invandringsländer än Förenta staterna tillämpa numera en restriktiv invandringspolitik. Vad beträffar Kanada, vilket land erbjuder i mycket likartade förhållanden med dem i Sverige, gälla icke några betydelsefullare restriktioner för svenska invandrare, vilka betraktas såsom ett önskvärt befolkningstillskott. Den svenska emigrationen till detta land har under den sista tiden visat rätt stor livaktighet. Övriga till buds stående invandringsländer hava, åtminstone hittills, visat sig för den svenska emigrationens del vara av mindre betydelse såväl till följd av rådande förhållanden med avseende å klimat samt ekonomisk och kulturell utveckling som till följd av på vissa håll upprätthållna invandringsrestriktioner.

Framhållas må, att de för den svenska emigrationen betydelsefullaste invandringsländerna önska företrädesvis erhålla personer, som äro förtrogna med jordbruksarbete, och att de i sådant syfte berett visst företräde för sådana personer eller vidtagit andra åtgärder för främjande av dylika personers invandring.

Sedan fyrtio år tillbaka har den svenska jordbruksbefolkningen sjunkit i antal såväl relativt som absolut. Denna utveckling synes icke vara att i första hand tillskriva emigrationen, utan den fortgående överflyttningen av arbetskraft från jordbruksnäringen till stadsmannanäringarna. Den sålunda inträdda förskjutningen under det sistförflutna halvseklet i vår befolknings yrkesfördelning belyses i följande sammanställning.

År	Jordbruk med binäringar		Industri o. bergsbruk		Handel o. samfärdsel		Allmän tjänst o. fria yrken		Hela befolkningen
	Tusental	%	Tusental	%	Tusental	%	Tusental	%	Tusental
1870	3 017	72·4	610	14·6	217	5·2	325	7·8	**4 169**
1880	3 102	67·9	793	17·4	334	7·3	337	7·4	**4 566**
1890	2 973	62·1	1 038	21·7	414	8·7	360	7 5	**4 785**
1900	2 828	55·1	1 426	27·8	535	10·4	347	6·7	**5 136**
1910	2 697	48·8	1 766	32·0	741	13·4	318	5·8	**5 522**
1920	2 596	44·0	2 066	35·0	898	15·2	344	5·8	**5 904**

Även om tillbörlig hänsyn tages till att 1920 års siffror måste anses återspegla en i viss mån extrem situation, framgår dock av tabellen, att överflyttningen av arbetskraft från jordbruket till stadsmannanäringarna fortgått utan avbrott och i betydande omfattning under hela den av tabellen omfattade tidsperioden. Under ifrågavarande femtio år har jordbruksbefolkningen sjunkit i antal med 421 000

personer, medan samtidigt grupperna »Industri och hantverk» samt »Handel och samfärdsel» ökat med 2 137 000 personer.

Den för vårt samhälle djupt betydelsefulla omvandlingsprocess, som belyses av de nyss anförda siffrorna, sammanhänger givetvis med den växande industriens och andra stadsmannanäringars ökade behov av arbetskraft och förmåga att erbjuda en snabbare och lättare tillgänglig samt i det korta loppet rikligare förtjänst än modernäringen. Jämsides härmed ha stadslivets förströelser utövat en lockelse på landsbygdens befolkning och vänt ungdomens håg från modernäringen till stadsmannanäringarna. Till sin fortgång är denna process dock givetvis betingad av en fortsatt utveckling av industriens behov av arbetskraft. Under tiden 1913—1925 sysselsattes inom den egentliga industrien följande antal arbetare (i tusental):

1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925
361	365	374	398	401	385	393	417	328	326	358	380	392

Under tiden efter fredskrisen har inom industrien i stor utsträckning gjort sig gällande en tendens att rationalisera driften genom införande av arbetsbesparande maskiner och på annat sätt. Detta oaktat har från och med år 1923 antalet sysselsatta arbetare inom den egentliga industrien årligen ökat, vilket synes vittna ej endast om en återhämtning efter fredskrisen, utan jämväl om en fortsatt industriell expansion. Emellertid är tillgången på arbetskraft alltjämt större än efterfrågan, och vår arbetsmarknad tynges av en omfattande arbetslöshet. Vår genom den under världskriget stoppade emigrationen och de alltjämt begränsade emigrationsmöjligheterna starkt ökade arbetsföra befolkning har ännu icke till fullo kunnat absorberas av näringslivet.

Med hänsyn till den nuvarande situationen inom vår befolkningsfråga synes en inre kolonisationsverksamhet i vårt land därför väl motiverad, genom vilken landsbygdens obesuttna hemmasöner och andra arbetare kunde beredas försörjning å egna jordbruk och sålunda bevaras åt landet, utan att därmed den överfyllda industriella arbetsmarknaden ytterligare belastades. Utgår man från att vårt land under de närmaste decennierna kommer att utvisa en fortsatt utveckling av den industriella verksamheten, en emigration av samma omfattning som den nuvarande och en minskad tillväxt av vår arbetsföra befolkning, synas emellertid de demografiska förutsättningarna för en inre kolonisationsverksamhet, åsyftande att upprätta helt nya brukningsdelar, efter hand komma att bliva rätt begränsade. Den möjligheten är därvid icke utesluten, att egnahem, som tillskapas genom de av nuvarande förhållanden motiverade och påkallade statliga åtgärderna på området, sedermera under ändrade förhållanden kunna visa sig för innehavarna eller deras söner erbjuda en mindre nöjaktig utkomst i jämförelse med de inom stadsmannanäringarna eller eljest sig yppande förvärvsmöjligheterna.

Visserligen låter en kraftig egnahemsbildning väl tänka sig även vid en eventuellt stagnerande befolkningstillväxt, men de återgivna siffrorna mana i allt fall till viss varsamhet, särskilt såtillvida att man vid den egentliga nykolonisationen, som ju i eminent grad bör ställas på lång sikt, ej av hänsyn till vissa sannolikt övergående förhållanden bör lägga alltför stark tonvikt på frågans aktuella sociala sida med risk att icke tillräckligt beakta dess nuvarande och säkerligen inom icke avlägsen framtid allt starkare framträdande näringspolitiska.

Den anledning till viss tveksamhet, som sålunda kan förefinnas beträffande den del av kolonisationsverksamheten, som avser bildandet av helt nya jordbruk, gör sig givetvis icke gällande i fråga om den kolonisationsverksamhet, som avser frilösning av arrendejord och komplettering av ofullständiga jordbruk. Man har här att göra med ett redan förhandenvarande material av beprövade jordbrukare, för vilka genom hithörande åtgärder skulle beredas bättre möjligheter att ernå en självständig ställning eller en bredare försörjningsbasis. De sakkunnigas förslag i dessa

hänseenden liksom beträffande premielån m. m. synas innebära värdefulla medel att för torpare, egnahemsägare och dylika bereda ersättning för den minskning i tillfällena att erhålla supplerande inkomster genom lönarbete, som framkallas av den pågående rationaliseringen och mekaniseringen inom jordbruket samt ändrade förhållanden inom skogsbruket.

I det föreliggande betänkandet ägnas uppmärksamheten huvudsakligen åt kolonisationsverksamhetens organisationsfrågor. De sakkunniga föreslå inrättandet av ett särskilt ämbetsverk, benämnt statens egnahemsstyrelse, vilket skulle hava till uppgift att svara för egnahemsärendenas centrala handläggning och därvid utöva ledning, uppsikt och kontroll över egnahemsnämnderna, ävensom att i allmänhet verka för egnahemsverksamhetens ändamålsenliga bedrivande och utveckling. Under denna centrala institution skulle sammanföras samtliga de angelägenheter på egnahemsväsendets och angränsande områden, som staten upptagit på sitt program. Ett undantag härifrån göres för frågor om kolonisation å kronoparker i Norrland och Dalarna, vilka för närvarande falla under domänstyrelsen. De sakkunniga föreslå sålunda icke någon omedelbar rubbning i gällande anordningar i fråga om kronoparkskolonisationen, men uttala det önskemålet, att den föreslagna egnahemsorganisationen småningom finge övertaga nya odlingsområden å kronoparkerna, i den mån de lämpade sig för verklig jordbruksnybildning, medan skogsarbetarkolonisationen fortfarande finge bedrivas genom eller i nära anslutning till statens skogsförvaltning. Detta önskemål finner sig socialstyrelsen böra giva sin anslutning, då det knappast kan synas lämpligt att i organisatoriskt avseende avskilja kronoparkerna såsom ett för egentlig jordbrukskolonisation i viss mån fridlyst område. Socialstyrelsen har i tidigare utlåtanden den 25 november 1916 och den 24 januari 1923 över olika egnahemsspörsmål haft tillfälle framhålla angelägenheten av att hithörande verksamhet i hela dess omfattning ställes under en fast och målmedveten ledning av ett eget centralt organ. De sakkunnigas förslag är härutinnan baserat på en liknande tankegång. Även om den möjligheten måste tagas i sikte, att inom vår befolkningsfråga en förändrad situation kan inom en närmare framtid inträda, synas dock under överskådlig tid så betydelsefulla arbetsuppgifter föreligga för vår kolonisationsverksamhet i dess olika former, att härför kräves intresserad och sakkunnig ledning av ett arbetsdugligt centralorgan. Socialstyrelsen finner sig därför böra giva sin anslutning till förslaget i vad detsamma avser tillskapandet av en centralmyndighet för hithörande verksamhet.

Beträffande den lokala organisationen bygger förslaget väsentligen på de nuvarande anordningarna. Egnahemsnämnderna hava emellertid ställts i ett direkt beroende av staten, om de ock alltjämt formellt föreslås skola uppträda såsom hushållningssällskapens organ. Denna egnahemsnämndernas dubbelställning framträder särskilt däri, att de skola handla i hushållningssällskapens namn, men i realiteten på statens uppdrag och på dennas risk. Det kan ifrågasättas, om ej större klarhet i fråga om nämndernas ställning till hushållningssällskapen å ena sidan samt staten å den andra lämpligen borde åvägabringas.

I fråga om egnahemsnämnderna har föreslagits, att antalet ledamöter i nämnden må kunna anpassas efter sig yppande olika förhållanden i skilda län. En liknande anpassning efter de å olika trakter växlande förhållandena förefaller icke vara påtänkt beträffande de i kommunerna verkande egnahemsombuden och egnahemskommittéerna. Med den avfattning, som § 10 av den föreslagna kungörelsen angående allmänna grunder för den statsunderstödda egnahemsverksamheten erhållit, synes egnahemsombud böra utses för varje kommun inom nämndens område. Med hänsyn till de skiftande förhållandena i olika trakter synes anledning vara att befara, att den föreslagna organisationen i denna del mångenstädes kommer att bliva en tom ram utan ett innehåll av positiva uppgifter.

De sakkunniga hava, vid sidan av organisationsfrågan, ansett frågan om mobilisering av för egnahemsändamål lämplig jord såsom huvudföremål för deras ut-

redning och hava ägnat sistnämnda fråga en utförlig behandling. Enligt de sakkunnigas förslag skola egnahemsnämnderna ägna särskild uppmärksamhet åt jordanskaffningsverksamheten och vid behov även i egen regi utöva sådan verksamhet. I likhet med de sakkunniga tillmäter styrelsen frågan om jordanskaffning under sunda och enkla men betryggande former en väsentlig betydelse för egnahemsrörelsen och finner det därför angeläget, att egnahemsorganens arbetsuppgifter utvidgas till att avse jämväl åtgärder för framskaffande av erforderlig lämplig jord åt de jordbehövande. Styrelsen finner sig emellertid böra draga i tvivelsmål, huruvida med den utformning, som förslaget erhållit i denna del, en verkligt ändamålsenlig och praktisk anordning för verksamheten skulle ernås. I sådant hänseende må framhållas följande.

I öppen dag ligger, att höga fordringar med avseende å teoretiska insikter och praktisk skicklighet böra ställas å de personer, vilka komma att av egnahemsnämnderna anlitas för planerande och genomförande av jordanskaffningsföretagen. Då de olika egnahemsnämnderna icke alltid torde bliva i tillfälle att förfoga över sådan erforderlig sakkunskap, kan med fog befaras, att de sakkunniga i viss mån överskattat betydelsen av en i det allmännas regi bedriven jordanskaffnings- och jordstyckningsverksamhet. Med hänsyn till den uppenbara vikten och betydelsen av att fullt sakkunniga personer kunna anlitas för hithörande krävande arbetsuppgifter, kan det därför ifrågasättas, om icke egnahemsstyrelsen borde vid sig fästa några lämpliga experter, vilka kunde ställas till vederbörande egnahemsnämnds förfogande för planläggning och genomförande av sådant företag.

I betänkandet framhålles (sid. 103), att egnahemsnämnderna för jordanskaffning böra i första hand och i största möjliga omfattning söka anlita biträde av det enskilda initiativet. Emellertid synes av motiveringen i övrigt liksom ock av det föreslagna reglementet framgå, att jordanskaffning i nämndernas egen regi betraktas såsom en ordinär uppgift för nämnderna. Den möjligheten synes därför föreligga, att nämnderna komma att uppträda snarare såsom konkurrenter med det enskilda initiativet på området än som detsammas utnyttjare och vägledare. Det kan ifrågasättas, om icke jordanskaffningsverksamhet i nämndernas egen regi borde begränsas till att mera avse undantagsfall, där det enskilda initiativet visade sig otillräckligt, och icke utgöra en ordinarie arbetsuppgift för samtliga nämnder. Härigenom skulle denna verksamhet bättre komma att anpassas efter det inom skilda län växlande behovet av dylik verksamhet.

I förevarande sammanhang tillåter sig styrelsen slutligen fästa uppmärksamheten å den vikt och betydelse för egnahemsrörelsens sunda utveckling, som är att tillmäta frågan om anordnandet av ändamålsenliga kommunikationsleder. Man berör här ett synnerligen vittutseende problem, vilket väsentligen faller utom ramen för det de sakkunniga tilldelade uppdraget, men vilket, såsom erfarenheterna från både vårt och andra länder utvisa, torde vara av väsentlig betydelse för en kolonisationsverksamhet av större mått. Då nybyggesverksamhet följer de iordningställda kommunikationslederna, få givetvis ej synpunkter av enbart ekonomisk art på kort sikt läggas på frågan om anordnandet av nya vägar, utan torde man böra tillmäta stor betydelse åt frågan i vad mån genom sådana vägar nya produktiva områden kunna öppnas för det enskilda initiativet. På här antytt sätt synes genom en förutseende vägpolitik jord för kolonisation indirekt kunna anskaffas på ett naturligt och sunt sätt.

Ehuru styrelsen vid granskning av det föreliggande förslaget icke saknat anledning till erinringar i vissa avseenden, anser styrelsen dock, att detsamma i stort sett är väl ägnat tjäna såsom underlag för erforderliga och ändamålsenliga anordningar till främjande av den för landsbygdens sociala förhållanden betydelsefulla inre kolonisationen i Sverige.

Arbetslösheten under år 1927.

Den på fackföreningarnas uppgifter grundade arbetslöshetsstatistiken, vars preliminära resultat för varje månad publiceras i Sociala Meddelanden, har under år 1927 omfattat i genomsnitt 275 000 arbetare. Siffrorna för de olika månaderna äro som följer:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
Redovisade arbetare, i tusental	262	266	272	274	277	274	273	275	283	282	284	282

Såsom av tablån synes, har det i statistiken ingående arbetarantalet i stort sett befunnit sig i stadig ökning även under detta år. Att december visar en sjunkande siffra har sin naturliga förklaring däruti, att en del organisationer ännu ej insänt fullständig redovisning för denna månad. På samma sätt förklaras, att de här ovan angivna siffrorna genomgående äro högre än de i månadsöversikterna förut angivna medlemstalen.

De kompletteringar, som sålunda för varje månad måste företagas, efter det de första uppgifterna publicerats i denna tidskrift, medföra i många fall också jämkningar i de beräknade procentuella arbetslöshetssiffrorna. En sammanställning av dessa siffror, sådana de efter nämnda justeringar fastställts, lämnas i tabellen å sid. 176.

Årsmedeltalet för arbetslösheten under 1927 har, såsom av tabellen framgår, beräknats till 12·0 % mot 12·2 % år 1926, 11·0 % under 1925, 10·1 % under 1924 och 12·5 % under 1923. Den under de senaste åren framträdande tendensen till en stegring av arbetslösheten har sålunda, i överensstämmelse med den under redogörelseåret rådande allmänna utvecklingen på arbetsmarknaden, efterträtts av en begynnande nedgång. Av de olika månaderna uppvisade endast januari och februari högre arbetslöshetssiffror än föregående år. För april och maj erhöllos exakt samma procenttal, och alla de övriga månaderna lågo 1927 års siffror under 1926.

Av de 31 fackförbund, från vilka uppgifter föreligga, ha 17 företett högre och 12 lägre årsmedeltal än föregående år; i 2 fall (kommunal- och metallindustriarbetarförbunden) kommer man för båda åren till samma genomsnittsprocent.

De fack, som redovisat den i genomsnitt största arbetslösheten, äro i likhet med förra året murare, sågverksarbetare och byggnadsträarbetare; ordningsföljden inom denna tätgrupp är endast såtillvida omkastad, att de båda byggnadsfacken bytt plats sinsemellan. På fjärde, femte och sjätte platserna komma, i samma ordning som 1926, måleri-, grov- och fabriks- samt väg- och vattenbyggnadsarbetarförbunden. Stenindustriarbetarförbundet, som 1926 kom i näst följande rummet, intar nu en betydligt gynnsammare plats.

Den lägsta arbetslöshetssiffran redovisas denna gång av litografiska förbundet. Tobaksarbetarna, som föregående år intogo den avgjort förmånligaste platsen, med ett årsmedeltal av blott 0·6 %, ha under 1927 fått vidkännas en

Antalet arbetslösa i procent av det redovisade medlemsantalet.

Fackförbund	31/1	29/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12	Årsmedeltal 1927	Årsmedeltal 1926
Beklädnadsarbetareförb. .	11·3	8·6	6·6	5·4	4·0	6·9	7·3	6·2	4·5	3·0	4·6	19·6	**7·3**	6·2
Bleck- o. plåtslagareförb.	37·1	39·4	33·7	28·7	13·4	7·6	3·1	2·6	4·6	9·8	18·0	31·9	**19·2**	16·8
Bokbindareförbundet .	4·0	3·9	3·0	3·3	4·7	3·6	3·5	6·6	3·8	2·7	1·9	3·4	**3·7**	3·0
Bryggeriindustriarb.-förb.	4·9	5·6	5·3	4·7	4·5	2·9	2·0	2·3	3·3	4·5	5·6	5·2	**4·2**	3·6
Byggnadsträarbetareförb.	42·6	39·1	35·5	25·2	19·5	15·6	10·1	8·8	12·0	25·6	34·3	42·3	**25·9**	27·2
De förenade förbunden .	18·0	14·7	14·8	16·4	14·9	18·0	14·5	15·3	13·7	13·2	11·5	13·0	**14·9**	12·8
Elektriska arbetareförb. .	15·7	17·8	18·8	17·1	15·7	13·1	9·6	6·9	4·8	4·4	6·4	14·3	**11·9**	14·5
Gjutareförbundet	9·6	7·8	7·1	8·3	8·8	9·2	7·4	6·2	6·9	7·5	6·6	9·2	**7·9**	7·7
Grov- o. fabriksarb.-förb.	32·9	32·3	27·7	24·7	18·0	18·4	15·5	15·1	18·5	19·3	23·5	37·8	**23·8**	24·2
Gruvindustriarbetareförb.	21·0	19·6	22·1	19·4	12·5	10·5	10·6	13·3	11·5	12·7	20·3	21·4	**16·2**	16·7
Handelsarbetareförb. . .	7·3	7·4	8·0	7·6	7·2	7·8	8·8	6·5	5·1	5·8	7·0	7·5	**7·1**	7·6
Hatt- o. pälsindustriarb.-f.	13·4	14·1	15·2	11·9	11·8	17·7	15·5	8·8	6·5	10·5	7·3	9·9	**11·9**	14·2
Hattarbetare	12·4	14·0	19·3	11·7	12·5	28·8	27·9	21·7	14·4	26·5	16·6	17·1	**18·3**	18·2
Pälsvaruarbetare . . .	13·9	14·1	13·4	12·0	11·4	12·6	9·5	5·0	1·7	0·8	0·9	5·8	**8·5**	12·3
Kommunalarbetareförb. .	7·2	6·9	5·6	4·1	2·7	2·9	3·9	3·1	3·0	4·3	6·8	8·5	**4·9**	4·9
Litografiska förbundet .	2·6	2·6	2·4	3·0	2·5	2·2	2·2	1·9	1·6	2·2	2·6	3·0	**2·4**	1·4
Livsmedelsarbetareförb. .	14·8	12·6	14·5	11·9	11·8	10·4	7·4	9·1	9·8	10·2	8·8	19·6	**11·6**	11·4
Metallindustriarb.-förb. .	11·8	11·2	10·9	9·9	9·3	8·9	8·3	8·0	8·0	8·9	10·2	12·2	**9·8**	9·8
Järnbruksarbetare . .	11·0	10·2	11·0	9·9	10·6	9·1	10·3	10·0	9·9	11·3	12·3	16·8	**11·0**	11·4
Verkstadsarbetare . .	12·0	11·6	10·9	9·8	8·9	8·9	7·8	7·5	7·5	8·2	9·6	11·0	**9·4**	9·3
Murareförbundet	52·4	47·1	36·0	21·8	8·4	4·7	2·4	4·0	11·1	30·4	47·3	64·9	**27·3**	24·9
Måleriarbetareförbundet	57·5	50·6	39·7	23·7	9·7	6·2	1·1	0·8	1·5	10·5	34·2	58·1	**23·9**	24·6
Pappersindustriarb.-förb.	7·0	5·6	6·6	6·0	5·0	4·2	4·1	4·1	3·8	5·3	7·6	7·6	**5·6**	3·8
Sadelm.- o. tapetseraref.	14·0	16·6	13·3	10·3	9·8	9·1	10·9	8·2	3·8	2·0	2·5	10·5	**9·1**	6·4
Sko- o. läderindustriarb.-f.	9·2	7·0	6·7	7·4	6·3	6·4	8·9	6·1	4·4	4·2	4·5	6·1	**6·5**	7·8
Stenindustriarbetareförb.	30·7	20·1	8·6	4·5	4·5	5·9	2·8	3·1	3·6	7·8	7·9	23·6	**10·2**	17·7
Stuckatörförbundet . . .	37·8	16·2	18·9	31·6	7·7	5·3	0·0	10·5	13·5	11·1	42·9	55·6	**20·6**	14·4
Sågverksindustriarb.-förb.	33·4	32·0	28·8	31·6	22·4	19·0	15·6	15·3	18·0	25·8	28·7	52·9	**27·3**	26·8
Textilarbetareförbundet .	2·9	3·1	5·5	4·2	3·4	3·4	3·7	2·8	2·5	2·5	2·3	2·3	**3·2**	3·4
Tobaksindustriarb.-förb. .	1·0	1·2	1·6	3·3	3·5	5·4	5·3	5·0	5·2	5·4	7·6	7·7	**4·3**	0·6
Transportarbetareförb. .	23·1	26·9	18·9	15·1	13·0	10·5	11·0	9·4	7·9	9·0	10·0	12·8	**12·9**	16·9
Träindustriarbetareförb. .	13·4	12·6	12·8	12·6	11·0	13·0	8·7	7·5	6·8	8·7	9·7	11·3	**10·7**	10·3
Tunnbinderiarbetareförb.	20·4	11·6	9·4	18·0	9·2	5·1	8·7	8·4	8·9	8·3	10·4	13·1	**11·0**	9·5
Typografförbundet . . .	7·3	6·6	6·2	6·1	4·7	4·3	4·1	5·3	5·7	6·2	5·8	6·2	**5·7**	6·4
Väg- o. vattenb.-arb.-förb.	30·4	29·1	22·6	18·9	13·2	16·0	19·8	16·1	20·6	23·6	33·9	42·1	**23·5**	18·7
Samtliga förbund 1927	**16·3**	**15·6**	**14·1**	**12·3**	**9·9**	**9·4**	**8·3**	**7·9**	**8·4**	**10·4**	**12·8**	**18·6**	**12·0**	·
» » 1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1	**12·2**	·
» » 1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5	**11·0**	·
» » 1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6	**10·1**	·
» » 1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1	**12·5**	·

successivt ökad arbetslöshet och ligga nu på femte platsen, distanserade även av textilarbetare, bokbindare och bryggeriarbetare. Av dessa organisationer är dock textilarbetarförbundet den enda, som företer ett lägre årsmedeltal än 1926.

Sammanställer man fackorganisationernas här återgivna arbetslöshetssiffror med de data rörande arbetslösheten, som meddelas i arbetslöshetskommissionens månadsrapporter, visar det sig, att den av fackföreningsuppgifterna bestyrkta lättnaden å arbetsmarknaden icke varit tillräckligt stor för att möjliggöra någon inskränkning av *den offentliga hjälpverksamheten för de arbetslösa*. Denna har tvärtom under 1927 tagit ökad omfattning mot föregående år. Ser man enbart på vad staten för detta ändamål utgivit, ha arbetslöshetskommissionens bruttoutgifter (d. v. s. kostnaderna utan avdrag för de belopp, som vissa uppdragsgivare ha att inbetala) ökats från 5 till 5½ miljoner kronor, fördelade på de olika månaderna på sätt efterföljande tablå utvisar:

	Hela antalet anmälda hjälpsökande	Därav personer, som erhållit arbetslöshetshjälp							Antal nödhjälpsföretag		Statens bruttoutgifter för hjälpverksamheten Kr.
		Kontant understöd		Nödhjälpsarbete			Tillsammans				
		Statligt	Kommunalt	Statligt	Statskommunalt	Kommunalt	Antal	%	Statliga	Statskommunala	
Jan.	27 400	199	2 015	3 646	1 301	3 126	10 287	37·5	57	17	330 324
Febr.	25 400	257	2 180	4 410	1 556	3 636	12 039	47·4	65	20	463 639
Mars	22 400	84	1 691	3 969	1 596	3 525	10 865	48·5	66	19	691 277
April	22 200	214	1 060	3 499	1 446	2 668	8 887	40·0	62	16	587 773
Maj	18 100	389	1 756	3 015	1 266	1 850	8 276	45·7	58	14	587 442
Juni	15 200	277	1 417	2 624	811	1 837	6 966	45·8	55	9	407 432
Juli	12 200	—	1 305	2 603	559	1 451	5 918	48·5	51	5	363 175
Aug.	12 700	—	1 170	2 354	610	1 438	5 572	43·9	47	4	377 104
Sept.	12 900	—	1 194	2 088	494	1 241	5 017	38·9	45	4	478 220
Okt.	16 450	29	2 006	2 085	517	1 317	5 954	36·2	46	3	327 945
Nov.	21 400	34	2 473	2 872	859	1 576	7 814	36·5	50	8	440 290
Dec.	24 200	65	3 692	2 860	1 245	1 448	9 310	38·5	45	17	472 070

Tablåns siffror vittna tydligt om att understödsverksamheten under 1927 bedrivits efter mindre restriktiva principer än föregående år. Sålunda ha i genomsnitt c:a 42 % av de anmälda hjälpsökande erhållit arbetslöshetshjälp i en eller annan form, mot endast 35 % under 1926. Den under de närmast föregående åren inställda statliga kontanta understödsverksamheten har, om ock i mycket begränsad form, återupptagits, och framför allt har den kommunala understödsverksamheten avsevärt utvidgats.

Registrerade sjukkassors verksamhet år 1926.

Enligt föreskrift i sjukkasselagen skall registrerad sjukkassa årligen upprätta och till tillsynsmyndigheten ingiva en statistisk redogörelse för kassan och dess verksamhet. De sålunda erhållna uppgifterna hava lagts till grund för treårsberättelser över sjukkasserörelsen i riket, den senaste för åren 1922—1924.[1] För år 1926 liksom tidigare för år 1925 [2] hava redogörelserna gjorts till föremål för en preliminär bearbetning, varav här nedan meddelas vissa sammanfattningssiffror.

Registrerade sjukkassor och deras medlemmar. Hela antalet registrerade *sjukkassor* uppgick vid 1926 års slut till 1 231 och antalet medlemmar i dessa till 832 717. Förutom dessa kassor funnos i verksamhet 32 registrerade *fortsättningskassor* med 100 211 medlemmar. Förändringarna i fråga om kassornas antal och deras medlemsbestånd under åren 1922—1926 framgå av följande tablå:

	Sjukkassor				Fortsättningskassor		
År	Hela antalet registr. kassor	Antal redovisade kassor	Antal medlemmar samtliga	Antal medlemmar därav kvinnor	Antal kassor	Antal medlemmar samtliga	Antal medlemmar därav kvinnor
1922	1 281	1 271	728 004	258 782	32	79 543	22 418
1923	1 269	1 256	742 365	266 984	33	84 221	24 822
1924	1 264	1 250	768 040	277 452	33	89 342	26 999
1925	1 254	1 240	802 942	290 603	32	92 211	28 950
1926	1 231	1 224 [3]	832 717	304 203	32	100 211	30 976

Medan antalet kassor huvudsakligen till följd av sammanslagningar under år 1926 fortsatte att sjunka, steg de redovisade medlemmarnas antal med c:a 29 800 personer eller med 3·7 %. Sjukkasserörelsens utveckling sedan sekelskiftet belyses av vidstående diagram.

Av sjukkassornas medlemmar voro år 1926 63·5 % män och 36·5 % kvinnor, mot resp. 63·8 % och 36·2 % år 1925, medan i fortsättningskassorna medlemsbeståndet utgjordes av 69·1 % män och 30·9 % kvinnor, emot resp. 68·6 % och 31·4 % år 1925.

Hur verksamheten fördelade sig på sjukkassor av olika karaktär visar efterföljande översikt. Rikssjukkassorna hava därvid fördelats i tre grupper, av vilka den första bildas av kassor utan speciella villkor för rätten till inträde (s. k. öppna kassor), medan den andra utgöres av yrkessjukkassor och den tredje — med ett undantag — av nykterhetssjukkassor.

[1] Registrerade sjukkassor åren 1922—1924 (utg. 1926).

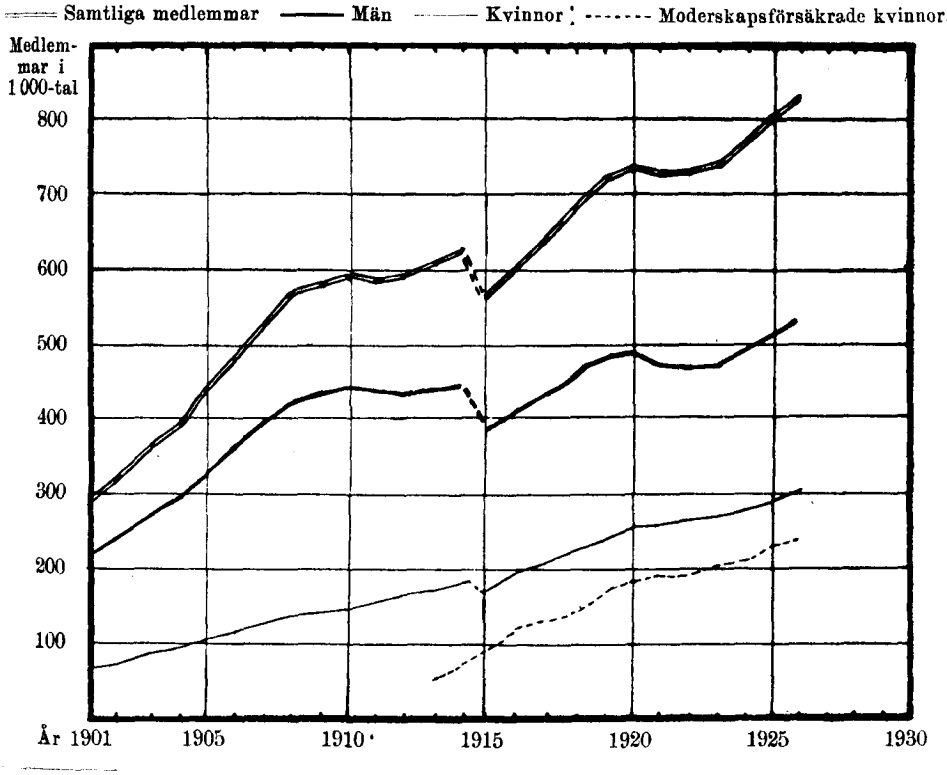
[2] Se Soc. Medd. årg. 1927, sid. 296 ff. Därstädes meddelade preliminära uppgifter för år 1925 ha i den föreliggande redogörelsen i vissa avseenden kompletterats.

[3] Däri ingå uppgifter för 4 kassor, vilkas sammanslagning med andra sjukkassor registrerades i slutet av år 1926 men som likväl varit i verksamhet hela redogörelseåret; från 11 vid årets slut registrerade kassor ha av olika anledningar redogörelser ej inkommit.

	Antal redovisade kassor	Medlemmar år 1926				
		Antal d. 31 dec.	Intagna under året	Döda under året	Avgångna i övrigt	Nettoökning i %[1]
Lokala sjukkassor	**1 176**	**503 795**	**34 404**	**5 917**	**16 541**	**2·4**
därav i städerna	415	315 482	23 394	3 824	12 249	2·4
på landsbygden	761	188 313	11 010	2 093	4 292	2·5
Rikssjukkassor	**48**	**328 922**	**38 658**	**2 709**	**16 959**	**6·1**
därav öppna sjukkassor	13	202 954	30 941	1 341	13 078	8·9
slutna kassor: yrkessjukkassor	28	23 859	1 487	205	633	2·8
slutna kassor: övriga slutna kassor	7	102 109	6 230	1 163	3 248	1·8
Samtliga sjukkassor	**1 224**	**832 717**	**73 062**	**8 626**	**33 500**	**3·9**

Liksom föregående år har nyrekryteringen således varit avsevärt livligare i rikssjukkassorna än i de lokala sjukkassorna. Utslagsgivande har härvid varit den starka ökningen, 8·9 %, inom de öppna rikssjukkassorna. Den lägsta relativa ökningen visar gruppen övriga slutna kassor (nykterhetssjukkassorna) med en nettoökning av 1·8 %.

Antal sjukkassemedlemmar i riket vid slutet av åren 1901—1926.

[1] Avser ökningen av medlemsantalet år 1926 i de kassor, som lämnat uppgift om verksamheten under ifrågavarande år. Till följd av sammanslagningar under året inträdda medlemmar äro ej medräknade.

Av hela antalet medlemmar år 1926 voro 48 207 samtidigt medlemmar i två eller flera registrerade sjukkassor (s. k. flermedlemmar).

Med hänsyn till tillförsäkrade förmåner fördelade sig medlemmarna på följande sätt:

Antal medlemmar tillförsäkrade	1922	1923	1924	1925	1926
sjuk- och begravningshjälp	588 444	600 541	618 521	639 074	657 303
endast sjukhjälp	119 788	112 445	130 086	143 983	155 651
» begravningshjälp	19 772	19 379	19 433	19 885	19 763

De sjukhjälpsförsäkrade medlemmarna voro således år 1926 sammanlagt 812 954. Sedan vederbörlig reduktion vidtagits ifråga om flermedlemmarna, återstå vid 1926 års slut omkring 788 000 sjukhjälpsförsäkrade *personer*.

Sjukdomsfrekvens. En översikt över antalet sjukdomsfall och sjukdagar, för vilka sjukhjälp utgått under år 1926 och några föregående år, lämnas i följande sammanställning:

		Antal sjuk-doms-fall	Antal sjuk-dagar	Sjukdomsfall per 100 medlemmar			Sjukdagar per 100 medlemmar			Sjukdagar per sjukdomsfall		
				Män	Kv.	Samtl.	Män	Kv.	Samtl.	Män	Kv.	Samtl.
Sjuk-kassor	1922	254 950	6 175 302	38·7	31·0	36·1	857·6	909·4	875·0	22·2	29·3	24·2
	1923	210 238	5 743 587	31·6	25·6	29·6	787·4	848·0	808·0	24·9	33·1	27·3
	1924	237 873	6 265 289	34·9	27·8	32·4	830·3	898·8	853·9	23·8	32·4	26·3
	1925	258 914	6 696 014	36·1	29·6	33·9	849·5	925·3	875·7	23·5	31·3	25·9
	1926	286 223	7 640 789	38·4	31·4	35·9	926·6	1 020·8	959·4	24·2	32·5	26·7
Forts.-kassor	1922	1 910	140 048	2·3	2·7	2·4	164·1	209·7	176·8	71·9	76·4	73·3
	1923	2 075	146 838	2·5	2·6	2·5	176·6	183·4	178·5	71·4	69·3	70·8
	1924	2 246	161 331	2·5	2·7	2·6	183·2	192·2	185·9	72·7	69·9	71·8
	1925	2 402	165 841	2·7	2·7	2·7	185·6	182·9	184·8	69·0	69·1	69·0
	1926	2 820	203 431	2·9	2·9	2·9	207·8	219·5	211·4	70·7	75·5	72·1

Såväl de absoluta som de relativa sjuktalen för redogörelseåret visa således en avsevärd stegring i jämförelse med närmast föregående år.

Frekvensen av sjukdomsfall och sjukdagar under år 1926 inom olika grupper av sjukkassor framgår här nedan:

	Sjukdomsfall per 100 medlemmar			Sjukdagar per 100 medlemmar		
	Män	Kv.	Samtl.	Män	Kv.	Samtl.
Lokala sjukkassor	**33·8**	**26·4**	**31·2**	**921·8**	**959·3**	**935·2**
därav i städerna	33·9	30·0	31·1	1 002·7	1 039·6	1 017·5
på landsbygden	33·5	25·2	31·2	809·7	770·0	798·5
Rikssjukkassor	**45·0**	**39·3**	**43·1**	**933·5**	**1 117·4**	**995·7**
därav öppna sjukkassor	47·8	37·1	44·5	919·5	1 064·1	964·0
slutna kassor: yrkessjukkassor . .	24·2	33·5	26·2	757·5	1 185·3	852·0
slutna kassor: övriga slutna kassor	45·2	43·1	44·3	1 021·0	1 183·6	1 090·0
Samtliga sjukkassor	**38·4**	**31·4**	**35·9**	**926·6**	**1 020·8**	**959·4**

Frekvenstalen för de lokala sjukkassorna tyda på endast en mindre olikhet i fråga om antalet sjukdomsfall i städerna och på landsbygden, medan däremot fallens varaktighet och därmed antalet sjukdagar är avsevärt större i städerna. Den ofta längre sjukhjälpstiden i stadskassorna är givetvis härvid av betydelse. Siffrorna utvisa därjämte en betydligt högre sjukdomsfrekvens inom *rikssjukkassorna* än inom de *lokala kassorna*. Undantag härifrån göra dock yrkessjukkassorna i fråga om de manliga medlemmarna, som förete de lägsta relationstalen av samtliga grupper.

Inkomster och utgifter. Sjukkassornas inkomster och utgifter under redogörelseåret belysas av nedanstående tablå, vari även medtagits jämförelsesiffror för åren 1922—1925:

Inkomster	1922	1923	1924	1925	1926
Regelbundna avgifter	13 435 382	13 901 056	14 737 725	15 842 411	17 060 929
Uttaxerade bidrag	47 647	35 206	81 089	110 506	47 133
Statsbidrag	2 759 882	2 454 639	2 775 059	3 096 883	3 076 532
Kommunbidrag	281 877	269 265	264 516	221 120	399 229
Arbetsgivarbidrag	279 347	266 469	270 037	252 834	276 837
Räntor	851 365	899 852	1 160 039	1 321 840	1 354 509
Övriga inkomster	479 294	578 849	500 549	496 007	426 327
Summa	**18 134 794**	**18 405 336**	**19 789 014**	**21 341 601**	**22 641 496**
Utgifter					
Kontant sjukhjälp	12 425 451	11 623 281	12 848 351	14 030 494	16 333 595
Sjukhusvård	23 210	22 740	24 593	31 881	32 937
Läkarvård	311 268	304 495	333 958	371 566	400 578
Läkemedel	105 958	97 289	111 408	112 081	113 448
Moderskapshjälp	284 764	301 931	309 058	313 829	325 114
Begravningshjälp	1 009 636	973 286	1 073 556	1 160 599	1 201 022
Förvaltningskostnader	2 078 610	2 101 092	2 206 798	2 310 760	2 340 058
Övriga utgifter	501 098	269 790	194 366	207 374	257 558
Summa	**16 739 995**	**15 693 904**	**17 102 088**	**18 538 584**	**21 004 310**

Det totala överskottet av sjukkassornas ekonomiska verksamhet uppgick år 1926 till 7·2 % av inkomsterna, medan motsvarande tal åren 1922—1925 voro resp. 7·7, 14·7, 13·6 och 13·1 %.

Fortsättningskassorna, som icke ingå i ovanstående sammanställning, redovisade under år 1926 inkomster till ett belopp av 617 985 kr., mot 501 143 kr. föregående år, och utgifter av sammanlagt 503 145 kr. (441 401 kr.), med följande fördelning: kontant sjukhjälp 389 623 kr. (314 780 kr.), sjukhusvård 1 514 kr. (1 157 kr.), läkarvård 4 045 kr. (8 764 kr.), läkemedel — (42 kr.), förvaltningskostnader 63 066 kr. (60 617 kr.) och övriga utgifter 44 897 kr. (56 041 kr.).

Av kassornas utgifter för understöd hänför sig således huvudparten till understödsformen kontant sjukhjälp. Den genomsnittliga kontanta sjuk-

hjälpen per medlem uppgick i sjukkassorna under år 1926 till 20·51 kr., medan motsvarande tal för åren 1922—1925 voro resp. 17·61, 16·35, 17·51 och 18·35 kr. Inom fortsättningskassorna var samma medeltal för år 1926 4·05 kr. och för åren 1922—1925 resp. 3·30, 3·43, 3·59 och 3·51 kr.

För bedömande av hur stor sjukhjälp sjukkassemedlemmarna i genomsnitt erhålla vid sjukdomsfall meddelas följande siffror:

Kontant sjukhjälp i kr. i genomsnitt

År	per sjukdomsfall: Lokala sjukkassor	Riks-sjukkassor	Samtl. sjukkassor	Fortsättn.-kassor	per sjukdag: Lokala sjukkassor	Riks-sjukkassor	Samtl. sjukkassor	Fortsättn.-kassor
1922 . .	55·47	41·18	48·74	136·78	2·08	1·92	2·01	1·87
1923 . .	63·30	45·99	55 29	136·18	2·10	1·91	2·02	1·92
1924 . .	62·10	44·62	54·01	138·76	2·13	1·93	2·05	1·93
1925 . .	62·22	45·54	54·19	131·05	2·17	1·99	2·10	1·90
1926 . .	66·88	46·46	57·07	138·16	2·23	2·01	2·14	1·92

Under lång tid har inom sjukkassorna den kontanta sjukhjälpen per dag befunnit sig i oavbrutet om ock långsamt stigande, och även år 1926 visar beloppet i fråga någon ökning inom både lokala sjukkassor och rikssjukkassor.

Tillgångar och skulder. En översikt av sjukkassornas och fortsättningskassornas tillgångar och skulder i slutet av åren 1922—1926 lämnas i efterföljande sammanställning:

	Sjukkassor				Fortsättningskassor			
	Tillgångar, kr.		Skulder, kr.		Tillgångar, kr.		Skulder, kr.	
År	absolut	per medl.	absolut	per medl.	absolut	per medl.	absolut	per medl.
1922 . .	24 441 605	33·57	1 285 149	1·77	657 357	8·26	6 744	0·85
1923 . .	26 965 561	36·32	1 237 558	1·67	728 663	8·65	5 177	0·61
1924 . .	29 668 933	38·63	1 323 739	1·72	793 559	8·88	6 018	0·67
1925 . .	33 202 933	41·35	2 228 132	2·77	819 082	8·88	8 437	0·92
1926 . .	34 753 425	41·73	2 273 439	2·73	936 630	9·35	3 347	0·33

Ökningen av sjukkassornas förmögenhet har således under år 1926 ungefär hållit jämna steg med medlemsantalets stegring, medan fortsättningskassorna däremot kunnat i någon mån förstärka sin ställning i avseende på förmögenheten.

Moderskapsförsäkringen. Antalet sjukkassor, som meddelat moderskapshjälp, och omfattningen av denna verksamhetsgren under 1926 och några föregående år framgår av efterföljande sammanställning:

	Antal kassor	Moderskapsförsäkrade kvinnliga medlemmar		Antal barnsbördsfall		Antal dagar med moderskapshjälp			Utbetald moderskapshjälp	
		Antal	I % av samtl. kv. medl.	Hela antalet	Per 100 kvinnor	Hela antalet	Per 100 kvinnor	Per barnsbörd	I allt kr.	Per fall kr.
1922 . .	476	189 395	79·0	9 620	5·1	270 959	143·1	28·2	284 764	29·60
1923 . .	478	201 198	81·0	9 500	4·7	275 604	137·0	29·0	301 931	31·78
1924 . .	486	213 944	82·7	9 356	4·4	272 382	127·3	29·1	309 058	33·03
1925 . .	497	227 111	83·7	9 250	4·2	275 836	124·7	29·8	313 830	33·93
1926 . .	495	241 782	84·8	9 362	4·0	285 555	121·3	30·5	325 114	34·73

Antalet barnsbördsfall inom sjukkassorna har under år 1926 stigit något, ehuru ej i samma proportion som antalet moderskapsförsäkrade kvinnliga medlemmar, vilket givetvis står i samband med den starka nedgången av den allmänna födelsefrekvensen i vårt land.

Skogsarbetarnas löneförhållanden vintern 1927—1928.

Alltsedan vintern 1917—18 har socialstyrelsen årligen från jägmästarna i reviren inhämtat uppgifter rörande normala dagsförtjänster vid skogsarbete för huggare och körare (häst och karl). På grundval av dessa uppgifter ha översikter över löneförhållandena vid skogsbruket under resp. vintersäsonger utarbetats och publicerats i Sociala Meddelanden. Jämväl innevarande vinter har styrelsen hänvänt sig till revirförvaltarna med begäran om dylika löneuppgifter och erhållit sådana från samtliga tillskrivna 136 revir o. d. förvaltningsenheter. Uppgifterna avse förhållandena under första hälften av februari månad 1928, vid vilken tidpunkt — att döma av uppgifter i tidskriften »Skogen» — torde ha utdrivits i norra Sverige en tredjedel till inemot hälften samt i mellersta och södra delarna av landet drygt hälften av för säsongen planerad avverkning.

I tab. A lämnas en sammanfattning av de inkomna löneuppgifterna, vilka så gott som uteslutande avse arbete å ackord. På grundval av dessa uppgifter har uträknats genomsnittlig dagsförtjänst för huggare och körare dels för vart och ett av de 13 överjägmästardistrikt, varpå reviren äro uppdelade, och dels för samtliga revir, varjämte de för reviren uppskattade eller beräknade normala arbetsförtjänsterna fördelats å vissa lönegrupper.

Som av tabellen framgår, har den genomsnittliga dagsförtjänsten vid början av februari månad 1928 för riket i dess helhet beräknats till 5·28 kr. för huggare och till 10·12 kr. för körare (häst och karl). Olika landsdelar uppvisa emellertid ganska växlande lönesiffror. Huggarlönerna variera sålunda inom de olika reviren mellan 3 och 9 kr., men hålla sig vanligen vid 4—5 kr. i södra och 5—7 kr. i norra Sverige. Körarlönerna synas i regel utgöra c:a 6—9 kr. i södra och 10—14 kr. i norra Sverige. I ett revir har körarlönen uppgivits stiga så högt som till 18 kr., medan den i ett annat ej skulle belöpa sig till mera än c:a 5 kr.

I efterföljande tablå åskådliggöras för riket i dess helhet löneförändrin-

Tab. A. Skogsarbetarnas löneförhållanden vintern 1927/28 enligt uppgifter från reviren.

Överjägmästardistrikt	Antal uppgiftslämnande revir	Antal revir, där normala dagsförtjänsten för *huggare* utgjorde i kronor: under 4·00	4·00–4·99	5·00–5·99	6·00–6·99	7·00–7·99	8·00 o. däröver	Medelförtjänst för huggare, kr.	Antal revir, där normala dagsförtjänsten för *körare* (häst och karl) utgjorde i kronor: under 6·00	6·00–7·99	8·00–9·99	10·00–11·99	12·00–13·99	14·00 o. däröver	Medelförtjänst för körare, kr.
Södra	8	1	7	—	—	—	—	4·25	—	5	3	—	—	—	7·72
Smålands	10	2	7	1	—	—	—	4·16	—	4	6	—	—	—	7·70
Västra	8	1	7	—	—	—	—	3·99	—	5	3	—	—	—	7·53
Östra	10	—	10	—	—	—	—	4·15	—	8	2	—	—	—	7·33
Bergslags	11	1	8	2	—	—	—	4·30	1	3	6	1	—	—	7·93
Stockholm—Gävle	10	—	5	4	1	—	—	4·86	—	2	7	—	1	—	8·78
Dalarnes	10	—	2	—	2	5	1	6·55	—	—	3	1	1	5	12·65
Mellersta Norrlands	12	—	—	5	5	2	—	6·03	—	—	—	6	5	1	11·71
Härnösands	12	—	—	2	10	—	—	6·17	—	—	—	3	9	—	12·33
Umeå	11	—	—	4	6	1	—	6·01	—	—	—	4	6	1	12·11
Skellefteå	9	—	—	6	3	—	—	5·50	—	—	2	6	1	—	10·50
Nedre Norrbottens	13	—	—	6	7	—	—	5·73	—	—	—	9	4	—	11·04
Övre Norrbottens	12	—	1	4	4	3	—	5·90	—	—	—	5	5	2	11·92
Samtliga	**136**	**5**	**47**	**34**	**38**	**11**	**1**	**5·28**	**1**	**27**	**32**	**35**	**32**	**9**	**10·12**

garna från och med vintern 1918—19, då arbetslönerna inom skogsbruket nådde sin toppunkt:

Vintern	Huggare: Medelförtjänst per dag, kr.	Huggare: Indextal 1918/19 = 100	Huggare: Indextal Närmast föregående vinter = 100	Körare: Medelförtjänst per dag, kr.	Körare: Indextal 1918/19 = 100	Körare: Indextal Närmast föregående vinter = 100
1918/19	11·68	100	143	29·00	100	155
1919/20	9·99	86	86	23·73	82	82
1920/21	10·67	91	107	23·44	81	99
1921/22	5·00	43	47	10·17	35	43
1922/23	5·22	45	104	10·41	36	102
1923/24	5·47	47	105	10·80	37	104
1924/25	5·27	45	96	10·13	35	94
1925/26	5·37	46	102	10·39	36	103
1926/27	5·28	45	98	10·08	35	97
1927/28	5·28	45	100	10·12	35	100

Efter den starka lönesänkningen vintern 1921—22, då lönerna sjönko med i genomsnitt c:a 55 %, har skogsbrukets lönenivå i stort sett förblivit tämligen oförändrad att döma av genomsnittstalen för hela riket. För samtliga revir tillsammantagna synes sålunda lönenivån f. n. befinna sig i nästan alldeles samma läge som föregående säsong. Inom särskilda landsdelar ha däremot åtskilliga förskjutningar ägt rum, varom mera nedan.

Sin största betydelse har ju skogsbruket för rikets norra delar (Värmland, Dalarna och Norrland), där under normala förhållanden 100 à 150 tusen

Tab. B. Skogsarbetarnas löneförhållanden i norra Sverige vintersäsongerna 1913/14—1927/28.

Överjägmästar-distrikt	Medelförtjänst (i kr.) per dag, vintern									Ökning (+) eller minskning (−) i %		
	1913 /14	1920 /21	1921 /22	1922 /23	1923 /24	1924 /25	1925 /26	1926 /27	1927 /28	1913 /14– 1927 /28	1920 /21– 1927 /28	1926 /27– 1927 /28
Huggare.												
Bergslags	3·10	9·90	4·38	4·19	4·35	4·24	4·50	4·33	4·30	+38·7	−56·6	− 0·7
Stockholm—Gävle	4·31	10·70	4·38	4·08	4·33	4·67	4·71	4·58	4·86	+12·8	−54·6	+ 6·1
Dalarnes		14·31	5·68	5·73	6·50	6·15	6·18	5·93	6·55	+52·0	−54·2	+10·5
Mell. Norrlands .	3·88	12·18	5·64	5·68	6·36	6·27	6·55	6·23	6·03	+55·4	−50·5	− 3·2
Härnösands . . .	3·25	11·50	5·36	5·81	6·60	6·25	6·46	6·35	6·17	+89·8	−46·3	− 2·8
Umeå		10·62	4·84	6·84	6·91	5·81	6·28	6·02	6·01	+ 84·9	−43·4	− 0·2
Skellefteå	3·42	10·00	4·70	5·43	5·73	5·75	5·75	5·19	5·50	+60·8	−45·0	+ 6·0
Nedre Norrbottens	3·41	11·42	5·48	6·46	6·50	6·06	5·83	5·87	5·73	+68·0	−49·8	− 2·4
Övre Norrbottens		11·92	5·77	5·46	5·98	5·46	5·54	5·69	5·90	+73·0	−50·5	+ 3·7
Samtliga	**3·57**	**11·54**	**5·21**	**5·63**	**5·99**	**5·69**	**5·80**	**5·65**	**5·69**	**+59·4**	**−50·7**	**+ 0·7**
Körare (häst och karl).												
Bergslags	8·40	20·05	8·00	8·05	8·40	7·95	8·36	7·93	7·93	− 5·6	−60·4	± 0·0
Stockholm—Gävle	9·34	20·50	7·82	7·92	7·88	7·96	8·50	8·33	8·78	− 6·0	−57·2	+ 5·4
Dalarnes		31·72	11·27	11·61	11·85	12·20	12·38	11·58	12·65	+35·4	−60·1	+ 9·2
Mell. Norrlands .	8·06	27·95	11·50	11·09	12·77	12·09	12·77	12·32	11·71	+45·3	−58·1	− 5·0
Härnösands . . .	7·25	26·81	12·05	13·08	13·50	12·67	13·33	12·71	12·33	+70·1	−54·0	− 3·0
Umeå		25·18	11·02	13·73	13·86	11·33	11·91	11·84	12·11	+67·0	−51·9	+ 2·3
Skellefteå	6·63	22·43	9·30	10·65	11·28	10·75	10·80	9·94	10·50	+58·4	−53·2	+ 5·6
Nedre Norrbottens	6·73	23·69	10·86	12·35	12·85	11·04	10·81	11·00	11·04	+64·0	−53·4	+ 0·4
Övre Norrbottens		25·88	11·50	10·86	12·11	11·14	11·11	11·12	11·92	+77·1	−53·9	+ 7·2
Samtliga	**7·56**	**25·33**	**10·57**	**11·27**	**11·89**	**10·99**	**11·25**	**10·92**	**11·04**	**+46·0**	**−56·4**	**+ 1·1**

personer vintertid torde sysselsättas med skogsarbete. Den härstädes under tiden närmast före krigets början (vintern 1913—14) rådande lönenivån är känd genom den av socialstyrelsen år 1916 utgivna specialundersökningen »Skogsarbetarnas levnads- och arbetsförhållanden i Värmland, Dalarna och Norrland».[1] Med utgångspunkt från nämnda undersökning lämnas i tab. B en översikt av löneförhållandenas utveckling inom detta område under åren 1913/14—1927/28.

Vintern 1918—19, då krigskonjunkturen i förening med de i hög grad försvårade provianteringsförhållandena bragte arbetspriserna inom skogshanteringen till toppunkten, voro, såsom av tab. B framgår, inom de egentliga skogsdistrikten huggarlönerna inemot fyra och körarlönerna över fyra gånger högre än före kristiden. Under vintern 1919—20 medförde de förbättrade livsmedelsförhållandena en lönesänkning av omkring 20 %, men löne-

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1917, sid. 56.

uppgörelserna under den därpå följande säsongen (1920—21) inneburo åter någon stegring. Så kom vintern 1921—22, då den starka konkurrensen bland de arbetssökande om de nu väsentligt inskränkta skogsdrivningarna åstadkom en genomsnittlig löneminskning av inemot 60 % i förhållande till närmast föregående år. I samband med skogsdrivningarnas utvidgning till mera normal omfattning under vintersäsongen 1922—23 begynte arbetslönerna ånyo att stiga, och denna stegring fortsatte även vintern 1923—24. Under de följande åren synes denna tendens ha upphört och efterträtts av en stabilisering av lönenivån, och de sänkningar eller höjningar av arbetslönerna, som kunnat iakttagas för vissa områden, ha i regel varit jämförelsevis obetydliga. Under innevarande vintersäsong, som utmärkts av ovanligt gynnsamma väderleksförhållanden, synas arbetsförtjänsterna i Svealand och övre Norrland ligga något över fjolårets, medan en fortsatt ehuru svag tendens till lönesänkning kunnat iakttagas i södra Norrland.

I förhållande till nivån före kriget ha de nuvarande skogsarbetarförtjänsterna ökats med ungefär tre femtedelar för huggare och inemot hälften för körare. Såsom framgår av de medeltal för de olika överjägmästardistrikten i norra Sverige, som meddelas i tab. B, synes dock löneutvecklingen i skilda trakter ha skett tämligen olikformigt, och i områdets sydligare delar (Bergslags och Stockholm—Gävle överjägmästardistrikt) torde lönerna numera för körarnas vidkommande vara ungefär desamma eller t. o. m. lägre än vintern 1913—14.

Nu anförda löneuppgifter avse skogsarbetarnas huvudmassa, vilken utgöres av personer, som endast under vissa delar av året ägna sig åt skogshanteringen. Vid sidan av dessa lösa arbetare finnas emellertid, särskilt på skogsegendomar i södra och mellersta delarna av landet, skogstorpare och andra fasta skogsarbetare med för längre tid ingångna arbets- och arrendeavtal.

I de äldre arrendekontrakten voro fasta arbetspriser bestämda, vilka emellertid under kristiden gång efter annan blevo föremål för höjningar med hänsyn till stegringen i den allmänna lönenivån. Numera beräknas ersättningen för de i kontrakten föreskrivna arbetena efter olika grunder nämligen antingen efter ortens gängse priser — det vanligaste sättet — eller efter ett visst för hela arrendetiden bestämt pris eller slutligen enligt taxor, varierande efter socialstyrelsens levnadskostnadsindex. I nedanstående tablå ha sammanställts de av jägmästarna meddelade arbetsförtjänstuppgifterna för fasta skogsarbetare, skogstorpare m. fl.

Överjägmästardistrikt:		Södra	Smålands	Västra	Östra	Bergslags	Sthlm–Gävle	Dalarnes
Antal uppgiftslämnande revir		6	10	7	9	10	8	3
Genomsnittl. arbetsförtjänst i kr. per dag för	huggare	4·17	3·84	3·42	3·94	4·07	4·45	5·00
	körare (häst och karl)	8·04	7·12	6·42	6·97	7·72	8·03	8·67

Såsom av sammanställningen framgår, understiga numera arbetsförtjänsterna för fasta skogsarbetare i regel icke avsevärt motsvarande för tillfälligt anställda sådana.

Bostadsstatistiken i vissa främmande länder.

I den berättelse över 1912—1914 års allmänna bostadsräkningar, som offentliggjorts av socialstyrelsen, lämnas en utförlig redogörelse för bostadsstatistikens arbetsmetoder och omfattning i vissa främmande länder.[1] Denna redogörelse berör huvudsakligen bostadsstatistikens utveckling intill tiden för världskrigets utbrott. På grund av den ökade betydelse, som denna gren av socialstatistiken sedermera fått, skall i det följande lämnas en översikt över de viktigare bostadsstatistiska undersökningar, som under de senare åren på statligt eller kommunalt initiativ verkställts i Norge, Danmark, Finland, Tyskland, Nederländerna, Belgien, Frankrike, Schweiz och England. För den del av bostadsstatistiken, som berör byggnadsverksamheten i våra grannländer och vissa andra utländska stater, har förut lämnats en redogörelse i denna tidskrift.[2]

1. Norge.

Vid de numera vart tionde år återkommande allmänna folkräkningarna inhämtades ända sedan 1860-talet vissa upplysningar angående bostadsförhållandena såväl i städerna som på landsbygden. För städernas vidkommande utvidgades bostadsuppgifterna efter hand och blevo ganska omfattande vid 1920 års folkräkning. Beträffande bostadsförhållandena på landsbygden kunna först de vid denna folkräkning insamlade uppgifterna anses såsom mera fullständiga, enär vid de tidigare räkningarna endast inhämtats uppgifter om antalet bebodda hus samt »sido- och uthus» o. d.

Vid 1920 års räkning användes i städerna tvenne formulär, ett för varje lägenhet att ifyllas av vederbörande hushållsföreståndare och ett för varje hus att ifyllas av husägaren, medan man för landsbygdens vidkommande nöjde sig med ett formulär för varje bostad.[3]

I samtliga 65 städer utgjorde smålägenheterna om högst 2 rum och kök 56·9 % av samtliga lägenheter. Den närmare fördelningen på olika lägenhetskategorier och ortsgrupper framgår av efterföljande översikt.

	Antal bebodda lägenheter	Därav lägenheter (i %) med följande antal rum						
		1 rum ut. el. med del i kök	1 rum med kök el. 2 ut. kök	2 rum med kök	3 rum med kök	4 rum med kök	5—6 rum med kök	7 o. fl. rum med kök
De 5 största städerna	107 051	7·4	22·6	30·8	16·1	10·4	9·6	3·1
Medelstora städer (5—20 000 inv.)	52 978	7·2	16·4	30·0	21·0	10·6	10·0	4·8
Mindre städer (under 5 000 inv.)	19 843	6·9	12·6	24·6	21·5	13·5	13·8	7·1
Samtliga städer	179 872	7·3	19·7	29·9	18·1	10·8	10·1	4·1

Boendetätheten belyses därigenom, att i de fem största städerna utgjorde det genomsnittliga antalet personer per rum 1·2, i 6 städer med 15—20 000 inv. 1·2, i 7 städer med 10—15 000 inv. 1·1, i 8 städer med 5—10 000 inv. 1·1, i 20 städer med 2—

[1] 1912—1914 års allmänna bostadsräkningar. Del I, sid. 1* ff.
[2] Soc. Medd. årg. 1926, sid. 285—297.
[3] Norges offisielle Statistikk, VII: 98. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. Boligstatistikk: Byer. Kristiania 1923. VII: 144. Boligstatistikk: Bygder. Kristiania 1924.

5 000 inv. 1·0, i 12 städer med 1—2 000 inv. 0·9 och i 7 städer med under 1 000 inv. 0·9. Boendetätheten var givetvis olika för de särskilda städerna inom grupperna och varierade också efter lägenheternas storlek.

Ett tydligt samband förefinnes också mellan befolkningens sociala sammansättning och boendetätheten. På yrkesgrupperna »fabriksägare, grosshandlare m. fl.», »högre allmänna tjänstemän» och »fria yrken» kommo sålunda i genomsnitt 0·8 personer per rum, »köpmän» 0·9, »kontors- och butikspersonal» samt »pensionärer» 1·0, »självständiga hantverkare» 1·2, »förmän o. d.» 1·3 samt »sjömän och fiskare», »hantverksarbetare» och »övriga arbetare» (huvudsakligen industriarbetare) 1·5 personer per rum.

I publikationen meddelas även uppgifter om den genomsnittliga månadshyran för olika lägenhetskategorier, förefintligheten av inneboende, olika hushållstyper m. m.

Av landsbygdens befolkning bodde år 1920 22 % i förstäder och andra tättbebyggda samhällen, medan återstående 78 % voro spridda omkring på gårdar o. d. Icke mindre än 76 % av samtliga landsbygdshushåll hade vart och ett sitt hus för sig självt och 67 % bodde i eget hus, medan endast 6·6 % av stadshushållen innehade enfamiljshus och 23 % bebodde lägenheter i eget hus.

Av samtliga hushåll på landsbygden förfogade 3·9 % över ett rum, 20·0 % över två, 27·2 % över tre, 18·6 % över fyra, 11·6 % över fem, 7·3 % över sex, 4·2 % över sju och 7·2 % över åtta och flera rum. Fördelningen av bostäderna efter antalet rum var på det hela taget anmärkningsvärt lika i städerna och på landsbygden.

Om man tager det genomsnittliga antalet rum per hushåll såsom uttryck för bostadsstandarden inom olika socialgrupper, framgår, att denna varierade mellan 7·8 rum per hushåll för fabriksägare, präster m. fl. och 2·8 för torpare, jordbruks- och skogsarbetare. Medeltalet för samtliga var 4 rum. Lantbruksfunktionärer och jordbrukare hade fem eller flera rum, lärare och kontorsfolk över fyra men under fem rum. Över tre men under fyra rum hade förmän, hantverkare, fiskare och industriarbetare. Siffrorna tyda på att det är jordbruksdistriktens egentliga arbetarklass, som har den lägsta bostadsstandarden.

Boendetätheten varierade i stort sett på samma sätt som bostadsstandarden. I medeltal kom följande antal personer per rum: för jordbrukare 1·2, hantverkare 1·3, jordbruksarbetare (gårdsarbetare) 1·4, småbrukare, fiskare och sjöfolk samt industriarbetare 1·5, torpare 1·6 och skogsarbetare 1·8.

För att komplettera bostadsstatistiken för den norska landsbygden inhämtades även från olika härad uppgifter om förhärskande byggnadstyper för mindre bostäder jämte planritningar, uppmätningar m. m., vilka bearbetats till en särskild rikt illustrerad volym.[1]

Bland kommunala bostadsundersökningar må nämnas, att Oslo stads statistiska kontor åren 1913/1914 verkställt en specialundersökning av bostadsförhållandena i smålägenheter.[2] Denna bostadsbeskrivning, som utfördes av särskilda undersökare genom uppmätning av bostäderna, omfattar vart tredje hus i staden och lämnar en detaljerad bild av bostädernas storlek och beskaffenhet, överbefolkning och inneboendesystem samt hyresbeloppen per volymenhet och i förhållande till inkomsten.

Nyligen har nämnda statistiska kontor utgivit en publikation, som bl. a. lämnar en översiktlig framställning av bostads- och hyresförhållandena i Oslo under åren 1900—1925.[3] Antalet lägenheter har under denna tid stigit starkare än folkmängden. Denna ökades sålunda från 1900 till 1925 med 12·3 %, medan antalet bebodda lägenheter visade en ökning på 23·1 %. Bostadsbristen har sålunda mindre sin orsak i folkökningen än i folkmängdens förändrade hushållssammansättning.

---

[1] Norges offisielle statistikk. VII: 154. Folketellingen i Norge 1 desember 1920. Byggeskikker på den norske landsbygd. Oslo 1925.

[2] Beboelsesforholdene i smaaleiligheter i Kristiania 1913/1914. Utgit av Kommunens statistiske kontor. Kristiania 1915.

[3] Befolknings- og beboelsesforhold i Oslo i tidsrummet 1900—1925. Oslo 1927.

Bostadsstandarden har betydligt ökats under dessa 25 år. Antalet bostadsrum har sålunda stigit med 28·7 % eller åtskilligt över det dubbla mot folkmängden.

Hyresstegringen från år 1910 varierade mellan 83 % för enrumslägenheter och 101 % för niorumslägenheter. Efter 1914 har stegringen för äldre lägenheter om 1—3 rum utgjort 34 à 35 %, om 4 och 5 rum resp. 42·6 % och 47·6 % och för större lägenheter upp till 66 %. I nyare lägenheter var stegringen för lägenheter om ett rum och kök 140 %, om två rum 145 % och om tre rum 165 %. För de större lägenhetskategorierna var ökningen något mindre.

2. Danmark.

I samband med folkräkningarna vart femte år ha alltsedan 1880 företagits särskilda undersökningar angående bostadsförhållandena i Köpenhamn, i vilka efter hand medtogos grannkommunerna Frederiksberg och Gentofte. Dessa undersökningar, som utfördes av Köpenhamns statistiska kontor, gjordes så småningom alltmera ingående, och den senaste undersökningen,[1] som verkställdes under år 1925, innehåller sålunda förutom de sedvanliga bostadsstatistiska upplysningarna även en specialundersökning för Köpenhamns vidkommande rörande bostadslägenheternas ytinnehåll i relation till boendetal och hyra. Denna specialundersökning, som omfattade c:a 61 500 eller ungefär en tredjedel av samtliga 171 000 uteslutande för bostadsändamål använda lägenheter i Köpenhamn, grundar sig icke på direkta uppmätningar av lägenheterna utan på redan förefintligt material, som ställts till förfogande av vederbörande kommunala myndigheter, bostadsföreningar m. fl.

Uppgifter om bostadsförhållandena i landsortsstäderna inhämtades första gången i samband med 1911 års folkräkning av Det Statistiske Departement och sedan, fast i något inskränktare omfattning och huvudsakligen avseende hyresprisen, vid folkräkningen 1916. Från 1918 har departementet årligen offentliggjort en berättelse över hyres- och bostadsförhållandena, som omfattar icke endast Köpenhamn och samtliga provinsstäder utan också över ett hundratal landskommuner med delvis stadsmässig bebyggelse. Närmast avser denna statistik att i enlighet med lagen om statens tjänstemän av den 12 september 1919 i löneregleringssyfte meddela uppgifter om gällande hyror, men uppmärksamhet ägnas även åt andra spörsmål, exempelvis bostadsbeståndets sammansättning.

Dessa årsredogörelser innehålla förutom den fortlöpande hyresprisstatistiken under olika år även specialredogörelser för särskilda sidor av bostadsfrågan, som gjorts till föremål för undersökning. Åren 1920 och 1924 införskaffades sålunda mera ingående uppgifter rörande boendeförhållandena, antalet överbefolkade lägenheter och samboende familjer m. m., och åren 1922 och 1926 gjordes särskilda undersökningar av hyresnivån för »äldre» och »nyare» lägenheter. År 1925 utgavs förutom den vanliga årsredogörelsen en särskild publikation, som för 11 större provinsstäder lämnade uppgifter om bl. a. trångboddheten och bostadslägenheternas bekvämligheter, såsom badrum, centralvärme, elektriskt ljus o. s. v. samt för trenne städer (Horsens, Helsingör och Aarhus) redogjorde för bostadslägenheternas ytinnehåll och hyrespris per kvm. m. m.[2]

På grund av svårigheter att få in de för hyresstatistiken erforderliga uppgifterna i tillräcklig omfattning från en del kommuner har genom särskild lag (av 10 sept. 1920) stadgats skyldighet för såväl husägare som lägenhetsinnehavare att till vederbörande kommunala myndigheter avgiva uppgifter för varje särskild lägenhet om hyres-

[1] Tabelværk til Københavns Statistik. Nr 23. Ejendoms-, Beboelses- og Huslejeforholdene i København, Frederiksberg og Gentofte Kommuner den 5. November 1925. Udg. af Københavns Statistiske Kontor. København 1927.

[2] Husleje og Boligforhold i de større Provinsbyer, November 1925. Statistiske Meddelelser. 4 Række, 77 Bd, 2 Hæfte. Udgivet af Det Statistiske Departement. København 1927.

belopp, lägenhetens belägenhet och storlek, dess användning och inredning samt om antalet boende i lägenheten.

För huvudstadens och landsortsstädernas vidkommande har man sökt erhålla uppgifter för samtliga bostadslägenheter, medan statistiken för landskommunerna endast upptager uthyrda lägenheter.

Det för år 1926 inkomna materialet omfattade c:a 219 000 lägenheter i huvudstaden och 200 000 i provinsstäderna, av vilka dock resp. 8 000 och 16 000 dessutom även användes till andra ändamål än bostad.[1] Den procentuella fördelningen av de egentliga bostadslägenheterna på olika lägenhetstyper framgår av efterföljande översikt.

	Antal bostadslägenheter	Därav (i %) om							
		1 rum	2 rum	3 rum	4 rum	5 rum	6 rum	7 rum	8 o. fl. rum
Huvudstaden	210 966	7·1	38·6	23·1	17·5	6·6	3·6	1·9	1·6
Provinsstäderna	184 493	4·8	37·0	32·9	12·8	5·8	3·2	1·7	1·8

I denna statistik har jungfrukammare räknats såsom särskilt rum men däremot icke kök, vilket på grund av sina i regel ringa dimensioner i allmänhet icke användes för bostadsändamål, såsom fallet är i övriga nordiska länder. Antalet lediga lägenheter utgjorde år 1926 i huvudstaden 1·0 och i provinsstäderna 0·9 % av samtliga bostadslägenheter mot resp. 3·5 och 2·6 % år 1911.

Beträffande boendeförhållandena, som icke varje år göras till föremål för mera ingående undersökning, avse de senaste uppgifterna år 1924.[2] Genomsnittliga antalet boende per lägenhet utgjorde i Storköpenhamn 3·40, i provinsstäderna 3·58 och i landskommunerna 3·31 personer. Ett bättre uttryck för boendeförhållandena får man genom att beräkna det genomsnittliga antalet vuxna boende per lägenhet, vilket var störst i huvudstaden (2·67) och minst på landsbygden (2·20), medan antalet barn per lägenhet omvänt var högst på landsbygden (1·11) och lägst i huvudstaden (0·73). En jämförelse med föreliggande uppgifter för år 1911 visar, att genomsnittliga antalet boende per lägenhet minskats icke oväsentligt såväl i huvudstaden som i provinsstäderna.

Vid en fördelning av befolkningen på olika lägenhetstyper framgår, att tvårumslägenheterna i huvudstaden och provinsstäderna inrymde resp. 36 och 32 % av totalbefolkningen samt trerumslägenheterna resp. 25 och 34 %. För landskommunernas vidkommande voro motsvarande siffror resp. 48 och 33 %. Från 1911 till 1924 har en väsentlig förskjutning ägt rum i denna fördelning, i det vid den senare tidpunkten en relativt större del av befolkningen bebodde 1—3-rumslägenheter än förut. Medan dessa smålägenheter år 1911 i huvudstaden och provinsstäderna omfattade resp. 60·8 och 63·7 % av befolkningen, voro siffrorna år 1924 resp. 65·3 och 69·1 %. I samband härmed erinras emellertid om, att den avtagande födelsefrekvensen och den därav följande minskningen av hushållens genomsnittliga storlek medför, att flera hushåll bättre än 1911 kunna nöja sig med en mindre lägenhet.

Hyresnivån i städerna och på landsbygden var för mindre lägenheter i november 1926 följande:

	Genomsnittlig årshyra 1926 för lägenheter om			
	1 rum kr.	2 rum kr.	3 rum kr.	4 rum kr.
Huvudstaden	229	428	626	783
Provinsstäderna	154	296	432	574
121 landskommuner	172	301	472	662

[1] Husleje og Boligforhold, November 1926. Statistiske Meddelelser. 4 Række, 78 Bd, 5 Hæfte. Udgivet af Det Statistiske Departement. København 1927.

[2] Husleje og Boligforhold, November 1924. Statistiske Meddelelser. 4 Række, 73 Bd, 1 Hæfte. Udgivet af Det Statistiske Departement. København 1925.

Hyresstegringen från februari 1916 till november 1926 var i provinsstäderna 88 % mot 62 % i huvudstaden i medeltal för samtliga lägenheter; förklaringsgrunden är den längre fortsatta offentliga hyresregleringen i huvudstaden. En jämförelse mellan hyran i äldre lägenheter och nyare sådana utvisade i november 1924, att hyran i under åren 1916—1924 nybyggda lägenheter i huvudstaden låg 35—40 % och i provinsstäderna 50—55 % högre än hyran i de äldre lägenheterna. Ser man enbart på dessa senare, finner man en hyresstegring på 47 % i huvudstaden och 68 % i provinsstäderna, medan hyresnivån för nya och gamla lägenheter tillsammans stigit med resp. 55 och 80 %.

3. Finland.

Vid de särskilda s. k. faktiska folkräkningar, som vid sidan av de på kyrkoböckerna grundade brukat anordnas vart tionde år, hava alltsedan år 1870 även fastighets- och bostadsförhållandena i ett växande antal finska städer gjorts till föremål för undersökning. Den senaste fastighets- och bostadsräkningen av den 8 december 1920 berörde sålunda landets tio största städer men 1910 endast de sju största.[1] Vid den senaste räkningen infordrades dock inga uppgifter om hyresprisen, enär omvälvningen inom penningväsendet och krisårens hyresreglering ansågs hava medfört sådana rubbningar i hyresnivån, att en statistik enbart över de nominella hyrorna bleve i hög grad missvisande. Uppgifterna i övrigt beträffande boendeförhållandena voro vid båda räkningarna i huvudsak desamma.

Vid bostadsuppgifternas insamling, som ombesörjdes av en av resp. stadsfullmäktige utsedd kommitté, användes tre olika formulär, nämligen en fastighetsförteckning för hela räkningsområdet, ett fastighetskort med lokalförteckning för varje bebyggd fastighet att ifyllas av vederbörande räknare samt ett lokalkort, som skulle ifyllas av vederbörande lägenhetsinnehavare.

Av undersökningens resultat må framhållas, att den normala familjebostaden för arbetarklassen i Finland synes bestå av ett rum eller två rum (= 1 rum och kök), i det icke mindre än 72·9 % av samtliga lägenheter utgjordes av dylika. Hela antalet bebodda bostadslägenheter i samtliga tio städer utgjorde 35 635, av vilka 34·2 % innehöllo ett rum, 34·8 % två rum, 3·9 % ett eller två rum och del i kök, 11·7 % tre, 7·1 % fyra, 3·6 % fem, 3·5 % sex till sju rum och 1·2 % åtta och flera rum. Kök har härvid räknats såsom särskilt rum.

Antalet outhyrda lägenheter var synnerligen lågt i samtliga städer och utgjorde år 1910 0·5 och 1920 0·2 %. Siffrorna, som icke göra anspråk på absolut tillförlitlighet, tyda på bostadsbrist.

Boendetätheten i de sju största städerna har enligt vad efterföljande tabell utvisar sedan 1910 minskats inom samtliga lägenhetskategorier och starkast beträffande småLägenheterna:

	Antal boende på 100 rum inom olika lägenhetskategorier								
År	1 rum	2 rum	1 o. 2 rum m. del i kök	3 rum	4 rum	5 rum	6—7 rum	8 o. fl. rum	samtliga lägenheter
1910	342	231	226	169	134	115	102	93	195
1920	322	210	213	152	123	108	95	86	182

För Helsingfors voro motsvarande siffror åren 1910 och 1920 resp. 201 och 183, för Åbo resp. 206 och 186, för Viborg resp. 183 och 177 samt för Tammerfors resp. 194 och 185.

[1] Fastighets- och bostadsräkningen i Helsingfors, Åbo, Viborg, Tammerfors, Vasa, Uleåborg, Björneborg, Kuopio, Lathi och Kotka den 8 december 1920, Finlands Officiella Statistik, VI, Befolkningsstatistik: 54: 1—11, Helsingfors 1922—23.

Nedgången i boendetätheten tillskrives i främsta rummet den genomgående minskning av genomsnittliga antalet familjemedlemmar per hushåll, som kunnat konstateras under detta decennium. Främsta orsaken till denna utveckling vore att söka i den minskade nativiteten, som varit kännbar i synnerhet i städerna, men även de exceptionella folkförlusterna under åren 1918 och 1919 — dödligheten under upprorsåret och spanska sjukans härjningar — hade i sin mån bidragit till minskningen.

Från tiden närmast efter världskrigets slut härleder sig även en annan bostadsundersökning, som visserligen endast omfattade bostadslägenheter, men å andra sidan ägnade mera ingående uppmärksamhet åt bl. a. trångboddheten och inneboendesystemet än den föregående. Denna undersökning, som den 25 april 1919 verkställdes av socialstyrelsens statistiska avdelning (sedermera statistiska centralbyråns socialstatistiska avdelning), omfattade samtliga 38 städer samt dessutom 4 köpingar och 65 andra orter med sammanträngd befolkning.[1]

Uppgifter angående hyresprisen i städerna föreligga för åren 1925 och 1927, då statistiska centralbyråns socialstatistiska avdelning i samband med undersökningar rörande den relativa dyrheten å olika orter även gjorde hyresprisen till föremål för undersökning.[2] Uppgifterna hava insamlats av resp. drätselkammare med tillhjälp av särskilda ombud och avse juni månad resp. år. Undersökningarna voro begränsade till smålägenheter om högst 3 rum och kök och av representativ karaktär, i det man endast genomgått vissa kvarter i varje stadsdel.

Månadshyran i juni 1927 utgjorde i Helsingfors för 1 rum (kök) 383, för 1 rum och kök 690, för 2 rum och kök 1 083 och för 3 rum och kök 1 429 fmk. I övriga städer voro hyrorna betydligt lägre och utgjorde sålunda för Åbo, som kom närmast, något över 200 fmk per rum.

Från 1925 till 1927 har hyresstegringen i allmänhet varit starkast beträffande de minsta lägenheterna. I Helsingfors stego sålunda hyrorna för 3 rum och kök med 11·4 %, men för mindre lägenheter med c:a 15 %.

En representativ undersökning av fabriksarbetarnas bostadsförhållanden utfördes under år 1925, av vilken vissa preliminära resultat offentliggjorts i Social Tidskrift.[3] Undersökningen, som omfattade 30 860 arbetare vid 170 arbetsplatser å 76 olika orter, utfördes under medverkan av yrkesinspektionens lokala organ och var grundad på av arbetarna själva avgivna uppgifter.

Slutligen må omnämnas, att på kommunalt initiativ anordnats särskilda på uppmätning baserade undersökningar av större eller mindre delar av småbostadsbeståndet i nio särskilda städer, vilka utredningar dock hänföra sig till tiden före kriget.[4]

4. Tyskland.

De första bostadsstatistiska undersökningarna i Tyskland anordnades redan i mitten av förra seklet av en del större städer, oftast i samband med de allmänna folkräkningarna. I den 1890 utgivna första årgången av »De tyska städernas statistiska årsbok»[5] sammanställdes siffermaterial rörande bostadsförhållandena i 11 tyska städer, av vilka nio föranstaltat om bostadsundersökningar i samband med folkräkningen 1885. Sedan början av innevarande århundrade ökades städernas intresse för dylika undersökningar, och även regeringarna i vissa förbundsstater började ägna större uppmärk-

[1] Bostadsräkningen den 25 april 1919. Sociala specialundersökningar, publicerade av socialstyrelsen. II. Helsingfors 1921.

[2] Social Tidskrift årg. 1925, sid. 760 och årg. 1927, sid. 509.

[3] Årg. 1926, sid. 177—187, 249—256, 332—340 och 535—540.

[4] G. R. Snellman: Undersökning av de mindre bemedlades bostadsförhållanden år 1905 i Åbo stad etc. Åbo 1906. Densamme: Bostadsförhållandena i våra större städer. Föreningens för arbetarskydd och socialförsäkring i Finland förhandlingar. Bd I: 2. Helsingfors 1910.

[5] Statistisches Jahrbuch deutscher Städte, 1 Jahrg. 1890. 21 Jahrg. 1916, herausgegeben von M. Neefe.

samhet åt bostadsförhållandena. I Baden, Württemberg och Sachsen anordnades sålunda genom vederbörande statistiska ämbetsverk periodiskt återkommande bostadsundersökningar, delvis även avseende landsbygden.

Under krigsåren, då byggnadsverksamheten avstannade, kom helt naturligt myndigheternas uppmärksamhet att riktas på utvecklingen av bostadsförhållandena, framför allt i de större städerna. Den tilltagande bostadsbristen ledde även till att vissa förbundsstater och till slut även Tyska riket grepo sig an med att införskaffa sammanfattande statistiskt material för sina resp. områden. Redan 1915 påbörjades sålunda i Bayern regelbundna bostadsräkningar i städer med över 15 000 inv. och i maj 1918 anordnade riksregeringen en riksbostadsräkning i alla kommuner, som enligt folkräkningen den 5 december 1917 hade över 5 000 inv., samt därjämte i ett stort antal mindre industri- och förstadssamhällen.[1] Denna undersökning var den första, som omfattade hela Tyska riket och kompletterades för vissa delstaters vidkommande medelst specialbearbetningar, av vilka särskilt må framhållas de, som utarbetades av Preussens och Bayerns statistiska ämbetsverk.

Såsom en förundersökning till den allmänna folk- och yrkesräkningen den 16 juni 1925 företog ett antal större och medelstora tyska städer bostadsräkningar, som i första hand skulle lämna upplysning om bostädernas antal, storlek och belägenhet, genomsnittliga beläggningen per rum samt i fråga om bostäder, som inrymde två eller flera hushåll, uppgifter om bostadens fördelning mellan hyresgästerna i första och andra hand. Hyresprisen upptogos däremot icke på det normalfrågeformulär, som till ledning för räkningen utarbetats av de tyska kommunalstatistikernas förbund.

I de tyska städernas statistiska årsbok för 1926 [2] har lämnats en sammanfattande redogörelse för huvudresultaten av dessa kommunala bostadsräkningar, som beröra tillsammans 48 städer med över 50 000 inv. För några av de större städerna i olika delar av riket lämnas i efterföljande tablå en översikt över lägenheternas fördelning efter rumsantal.

	Antal lägenheter	Därav lägenheter (i %) om						
		1 rum	2 rum	3 rum	4 rum	5 rum	6 rum	7 o. fl. rum
Berlin	1 172 295	8·6	23·8	28·7	20·6	10·4	4·6	3·3
München	172 959	6·5	23·8	24·5	17·8	13·0	7·6	6·8
Breslau	148 532	17·0	34·4	20·4	12·2	6·9	4·5	4·6
Hannover	107 687	1·0	3·0	12·3	38·2	22·0	10·4	13·1
Stuttgart	82 634	1·2	3·6	26·8	40·6	14·9	7·0	5·9
Stettin	67 547	3·0	9·9	50·7	18·1	9·2	4·8	4·3
Kiel	57 847	0·6	4·2	42·9	22·3	15·5	7·2	7·3

Per boningsrum kom i Hannover 0·81, i Kiel 0·87, i Berlin 1·01, i München och Stettin 1·03 samt i Breslau 1·25 invånare.

Det bör dock nämnas, att resultaten för olika städer icke äro exakt jämförbara med varandra, då icke endast de använda formulären och metoderna för undersökningarnas verkställande i åtskilliga hänseenden varit avvikande, utan även sättet för bearbetningen icke över allt varit lika.

Trots oenhetligheten vid dessa kommunala bostadsräkningars genomförande lämna de dock en värdefull inblick i bostadsförhållandena i en del medelstora och i synnerhet större städer, men ha givetvis icke kunnat ersätta en allmän bostadsräkning. I

[1] Reichswohnungszählung im Mai 1918, bearbeitet im Statistischen Reichsamt, Statistik des Deutschen Reichs, Band 287, I—II. Berlin 1919—1920.

[2] Statistisches Jahrbuch deutscher Städte. Herausgegeben vom Verbande der deutschen Städtestatistiker. XXII. Jahrgang, sid. 243—337.

syfte att siffermässigt fastställa befolkningens bostadsförhållanden och därigenom lämna underlag för rikets, delstaternas och kommunernas bostadspolitiska åtgärder, anordnades av riksregeringen den 16 maj 1927 en allmän bostadsräkning i enlighet med bestämmelserna i en lag av den 2 mars 1927. Man skulle därvid i synnerhet söka erhålla upplysningar om samboendet av flera hushåll och familjer i en lägenhet för att härigenom få hållpunkter för bedömandet av bostadsbehovet.

Riksbostadsräkningen av den 16 maj 1927 omfattade samtliga kommuner med över 5 000 inv., flertalet kommuner med 2 000—5 000 inv. samt ett antal särskilt utvalda mindre kommuner. Av samtliga 63 500 kommuner i Tyska riket (utom Saarområdet) berörde riksbostadsräkningen 8 052 med sammanlagt 42·8 miljoner invånare eller 68·6 % av hela rikets invånarantal. Därav kommo 1 175 kommuner med 33·5 miljoner inv. eller 53·7 % av riksbefolkningen på kommuner med över 5 000 inv.

Samtidigt med bostadsräkningen men fullständigt oberoende av denna anordnades en räkning av bostadssökande i samtliga kommuner, bl. a. i syfte att man därigenom skulle erhålla ledning för bedömande av bostadsbehovet även i sådana kommuner, som icke voro inbegripna i riksbostadsräkningen.

De vid bostadsräkningen använda frågeformulären utgjordes av en fastighetslista och ett lägenhetskort, av vilka den förra ifylldes av husägaren och det senare av varje innehavare av en självständig lägenhet, d. v. s. sådan, för vilken hyran erlades direkt till husvärden. På lägenhetsformuläret begärdes uppgifter om antal och beskaffenhet av samtliga rum i lägenheten samt antalet däri boende, varibland skulle särskiljas familjer och enskilda personer, som hyrde i andra hand.

Enligt framlagda preliminära resultat av riksbostadsräkningen [1] visar en jämförelse mellan antalet hushåll och antalet lägenheter, att i samtliga av undersökningen berörda orter i runt tal 660 000 hushåll saknade egen lägenhet och i andra hand förhyrt ett eller flera rum, i regel med del i kök (s. k. zweite und weitere Haushaltungen). Härtill kommo vidare c:a 243 000 familjer, som upptagits i redan förefintliga familjehushåll, t. ex. ett ungt äkta par, som har gemensamt hushåll med någon av föräldrarna. Dessa s. k. »aufgenommene Familien» ha sålunda varken egen lägenhet eller föra självständigt hushåll. Å sådana orter, som icke omfattats av riksbostadsräkningen, har efter en approximativ beräkning antalet dylika familjer och hushåll uppskattats till ett antal av 50 000 à 100 000.

Beträffande 46 storstäder med över 100 000 invånare, hava nyligen mera detaljerade uppgifter publicerats,[2] av vilka bl. a. framgår, att 2 miljoner invånare eller 12 % av storstadsbefolkningen icke innehade egen lägenhet utan förhyrde bostad i andra hand. Av dessa tillhörde nära hälften (48 %) gruppen »zweite und weitere Haushaltungen» och 15 % gruppen »aufgenommene Familien», medan 37 % utgjordes av enskilda inhyrande personer. Hela antalet hushåll och familjer utan självständig lägenhet utgjorde 481 000 eller ungefär en tiondel av samtliga. Före kriget uppskattades antalet dylika hushåll till omkring 2 %.

Nära fyra femtedelar (79·3 %) av samtliga lägenheter beboddes uteslutande av innehavaren jämte familjemedlemmar; i 10·7 % befunno sig dessutom inneboende enskilda personer, 7·3 % av lägenheterna användes gemensamt av två hushåll och 0·4 % av lägenheterna beboddes av tre eller flera hushåll, medan 2·3 % voro bebodda av lägenhetsinnehavaren jämte en familj, som upptagits i hans hushåll.

Av samtliga 4·5 miljoner bebodda lägenheter i storstäderna utgjordes 2·97 % av sådana om ett rum eller kök, 17·56 % om två, 30·82 % om tre, 41·75 % om 4—6 och 6·90 % om 7 och flera rum. I Berlin voro icke mindre än 69 % av hela lägenhetsbeståndet smålägenheter om 1—3 rum. Var tjugonde lägenhet om ett rum, var elfte om två, var sjätte om tre, var fjärde om 4—6 och var tredje om 7 och flera rum hade en eller flera inhyrande.

[1] Wirtschaft und Statistik, årg. 1927, nr 16.
[2] Wirtschaft und Statistik, årg. 1928, nr 1.

Ett tydligt vittnesbörd om den i Tyskland rådande bostadsbristen lämnar den vid riksbostadsräkningen erhållna ledighetsprocenten, som endast uppgick till 0·4 % av hela lägenhetsbeståndet å samtliga berörda orter och 0·3 % i storstäderna. Enär häri voro inbegripna även bofälliga lägenheter, var det antal lägenheter, som faktiskt stodo till förfogande för inflyttning, ännu mindre.

Enligt den statistik över levnadskostnaderna, som regelbundet offentliggöres av internationella arbetsbyrån och som för Tysklands vidkommande omfattar 72 orter, utgjorde indextalet för hyresprisens stegring i slutet av år 1927 125·4 i jämförelse med tiden före kriget (1913/14 = 100).

5. Nederländerna.

Vid den tionde allmänna folkräkningen i Nederländerna den 31 december 1920 var det för bostadsräkningen avsedda frågeformuläret mera detaljerat än vid den närmast föregående folkräkningen år 1909. På grund av att vissa frågor, särskilt beträffande rummens antal och antalet boende m. m., i ett stort antal fall besvarats oriktigt, och då en komplettering av materialet skulle medföra jämförelsevis stora kostnader, inskränktes emellertid bearbetningen av de bostadsstatistiska uppgifterna avsevärt, och de publicerade uppgifterna avse endast antalet bebodda och obebodda hus — enfamiljshuset är förhärskande bostadstyp även i städerna — och övriga bostäder samt deras invånarantal i landets olika kommuner.[1] I den sammanfattande redogörelsen för folkräkningens resultat meddelas efterföljande översikt över medeltalet boende per hus (bebodda) enligt de båda senaste folkräkningarna.[2]

	Boende i medeltal per hus:				
		Kommuner med			
	Samtliga orter	över 100 000 inv.	50 000—100 000 inv.	20 000—50 000 inv.	5 000—20 000 inv.	5 000 inv. och därunder
1909 års folkräkning . . .	5·58	9·57	5·83	5·19	4·86	4·79
1920 » » . . .	5·67	9·70	6·01	5·26	4·87	4·76

I Amsterdam uppgick medeltalet boende per hus vid dessa båda tillfällen till resp. 13·44 och 14·02 personer, och för Rotterdam voro motsvarande siffror resp. 10·90 och 11·31. Slutligen må nämnas, att före hyresregleringslagarnas upphävande fr. o. m. den 19 juli 1927 verkställdes i vissa större städer genom vederbörande kommunala myndigheter särskilda bostadsräkningar.[3]

6. Belgien.

I Belgien började man redan vid folkräkningen 1856 inhämta uppgifter angående bostadsförhållandena. Vid 1910 års folkräkning införskaffades dessa på ett särskilt formulär, men vid den senaste folkräkningen år 1920 upptogos de i samband med hushållsuppgifterna.[4] Frågeformuläret vid den senaste folkräkningen var mera detaljerat än vid den närmast föregående, och på grund av bostadsfrågans stora betydelse efter världskrigets slut hava bostadsräkningens resultat publicerats i en särskild volym,

[1] Volkstelling 31 December 1920. Plaatselijke Indeeling. Bewoonde en onbewoonde huizen. Bewoonde schepen en wagens. Statistiek van Nederland. No. 342. 'sGravenhage 1922.

[2] Volkstelling 31 December 1920. Inleiding tot de uitkomsten der tiende algemeene volkstelling. Statistiek van Nederland. No. 378. 'sGravenhage 1924.

[3] T. ex. i Leyden: De woningen gezinstelling gehouden in januari—februari 1926 te Leiden. Samengesteld door het gemeentelijk Bouw- en Woningtoezicht. Deel I. De woningstelling. Leiden 1926. Deel II. De gezinstelling. Leiden 1927.

[4] Recensement général du 31 décembre 1920. Publié par le Ministère de l'intérieur et de l'hygiène. Tome I. Statistique de la Belgique. Bruxelles 1926.

som dock endast omfattar kommuner med minst 10 000 invånare.[1] Dessas invånarantal utgjorde dock 42 % av landets hela folkmängd.

Medan folkmängden något minskades (med 0·24 %) mellan åren 1910 och 1920, ökades däremot antalet hushåll med 8·34 %, samtidigt som antalet bostadshus var nästan stationärt. Antalet bostadslägenheter per 100 hus har visserligen ökats på följande sätt från 1910 till 1920, men utgör dock utanför storstäderna enfamiljshuset alltjämt den dominerande bostadstypen:

År	Antal bostadslägenheter per 100 hus		
	Fyra storstäder	Övriga städer med minst 10 000 inv.	Orter med mindre än 10 000 inv.
1910	196	115	102
1920	217	119	109

Lägenheter om 1—4 rum representerade år 1910 74·31 % av hela antalet i storstäderna och 63·10 % i övriga städer med minst 10 000 inv. För 1920 utgjorde motsvarande siffror resp. 77·97 och 72·58 %. I samtliga 109 kommuner med minst 10 000 inv. med undantag av två utgjorde lägenheterna om 1—4 rum minst hälften. I 31 kommuner voro dylika lägenheter mellan 50—67 % av hela antalet och överstego 67 % i de återstående 76.

Antalet rum per 100 personer understeg 100 i 30 kommuner (däribland Antwerpen med 97) och uppgick till mellan 100 och 115 i 35 kommuner (däribland Bryssel med 111), medan i återstående 44 kommuner mer än 115 rum kommo per 100 boende.

Enligt en översikt, avseende slutet av år 1923, hade antalet hus för hela landet ökats från 1910 med 6·1 % men antalet hushåll med 11·8 % och antalet invånare med 2·3 %.[2] Antalet invånare per 100 hus uppgick 1923 till 466 mot 483 år 1910 för hela landet. För kommuner med 5 000 inv. och däröver voro motsvarande siffror resp. 504 och 519 samt för mindre kommuner resp. 423 och 443.

Indextalet för hyresstegringen å 59 orter enligt internationella arbetsbyråns förenämnda statistik utgjorde 183 under tredje kvartalet 1927, om 1921 sättes = 100.

7. Frankrike.

De vid folkräkningarna inhämtade bostadsstatistiska uppgifterna voro före år 1901 föga ingående, men utvidgades i samband med räkningarna nämnda år samt åren 1906, 1911 och 1921 till att omfatta bl. a. uppgifter rörande bostädernas våningsläge och användning samt deras rums- och invånarantal. Liksom förhållandet var vid bostadsräkningen år 1911[3], skola även resultaten av 1921 års bostadsräkning publiceras i en särskild specialredogörelse. Tills vidare föreligga emellertid endast vissa sammanfattningssiffror i en av folkräkningens volymer.[4] Från 1911 till 1921 har konstaterats en minskning av antalet bostäder från 8 465 000 till 8 195 000 eller med 3·2 %. Endast 16 departement utvisade ökning av bostädernas antal men alla övriga minskning, vilken varit särskilt framträdande i östra och norra delarna av landet. Denna minskning av bostadsbeståndet tillskrives det dubbla inflytandet av landsbygdens avfolkning och krigets förstörelser.

---

[1] Recensement général du 31 décembre 1920. Recensement des logements dans les communes de 10 000 habitants et plus. Bruxelles 1922.

[2] Bulletin trimestriel publié par le Bureau de la Statistique Générale. Bruxelles. Septembre 1924. No 39.

[3] Statistique générale de la France. Statistique des familles et des habitations en 1911. Paris 1918.

[4] Statistique générale de la France. Resultats statistiques du recensement générale de la population, effectué le 6 mars 1921. Tome I. Deuxième partie. Paris 1927.

Antalet boende per 100 bostäder uppgick år 1921 till 478 mot 490 år 1911. Medeltalet boende per 100 hushåll utvisade en stark minskning under tioårsperioden eller från 350 år 1911 till 331 år 1921, medan å andra sidan antalet hushåll per 100 bostäder under samma tid ökades från 140 till 145.

I Paris hade indextalet för hyrans ökning i september 1927 stigit till 275 i jämförelse med förkrigstiden (juli 1914 = 100).

Av kommunala undersökningar, som beröra de bostadssociala förhållandena, må nämnas en specialundersökning avseende Paris och dess förstäder. [1]

I en nyligen utkommen publikation, som ingår i den franska serien av de ekonomiska och sociala undersökningar över världskriget, vilka offentliggöras med understöd av Carnegiefonden för internationell fred, lämnas en redogörelse för bostadskrisens orsaker och yttringar i Frankrike under och efter kriget, olika försök att avhjälpa densamma genom privata initiativ och åtgärder från det allmännas sida m. m. [2]

8. Schweiz.

Den första egentliga bostadsräkning, som omfattade hela Schweiz, företogs i samband med folkräkningen den 1 december 1920. Redan tidigare hade vid folkräkningarna inhämtats vissa bostadsstatistiska uppgifter, men dessa ansågos både ofullständiga och otillförlitliga. 1920 års bostadsräkning omfattade sammanlagt 648 kommuner med 60 % av Schweiz hela invånarantal. [3] Vid undersökningen, som verkställdes genom särskilda räknare, användes tvenne olika formulär för primäruppgifternas inhämtande, varav det ena avsåg färdigställda outhyrda lägenheter i obebodda bostadshus och skulle ifyllas av vederbörande kommunala myndigheter och det andra outhyrda lägenheter i bebodda hus, medan det tredje utgjordes av det egentliga bostadsformuläret (Wohnungskarte); de båda senare formulären ifylldes av räknaren resp. hushållsföreståndaren.

Några av de större städerna hava utvidgat bostadsräkningen genom tilläggsfrågor till det egentliga bostadsformuläret och genom sina resp. statistiska kontor offentliggjort resultaten i dessas publikationsserier. [4]

Vid tiden för undersökningens verkställande ansågs i Schweiz råda bostadsbrist, vilket även bekräftas genom det låga antalet då anträffade lediga lägenheter i flertalet större städer. På 1 000 bebodda lägenheter kommo sålunda år 1920 i Zürich och Bern endast 2, i Luzern och Lausanne 5, i Basel och St. Gallen 9 lediga lägenheter,[5] medan för Genève talet steg till 16.

I efterföljande sammanställning över hyreslägenheternas procentuella fördelning efter rummens antal i några större städer hava till smålägenheter hänförts lägenheter om 1—3, till medelstora om 4—5 och till större om 6 och flera rum.

[1] H. Sellier: La crise de logement et l'intervention publique en matière d'habitation populaire dans l'agglomeration Parisienne, Fasc. 1—4. Editions de l'Office public d'habitations à bon marché du Département de la Seine. Paris 1921.

[2] H. Sellier et A. Bruggeman: Le problème du logement, son influence sur les conditions de l'habitation et l'aménagement des villes. Publications de la dotation Carnegie pour la paix internationale. Paris 1927.

[3] Ergebnisse der eidgenössischen Wohnungs-Enquête vom 1. Dezember 1920. Schweizerische Statistische Mitteilungen. V Jahrg. 1923. 4 Heft. Bern 1923.

[4] T. ex. Die Wohnverhältnisse in der Stadt Bern. Nach den Ergebnissen der Wohnungszählung vom 1. Dez. 1920. Beiträge zur Statistik der Stadt Bern. Heft 6. 1923. — Mitteilungen des Statist. Amtes des Kantons Basel-Stadt. Nr 40. Basel 1922. — Beilage 4 zum Statist. Vierteljahresbericht der Stadt Zürich. 2. Viertel-Jahr 1923. (Wohnungsgrösse und Wohndichtigkeit der Mietwohnungen in der Stadt Zürich 1910 und 1920.)

[5] I Zürich funnos ännu den 1 december 1925 enligt en av stadens statistiska kontor verkställd räkning endast 0·2 % till omedelbar inflyttning lediga lägenheter (Statistik der Stadt Zürich: Heft 15: Die Erhebungen über den Wohnungsmarkt. Zürich 1926). I Bern hade däremot ledighetsprocenten till november 1925 ökats till 1·6 (Beiträge zur Statistik der Stadt Bern. Heft 7. Bern 1926).

Procentuellt antal	Zürich	Bern	Luzern	Basel	St. Gallen	Lausanne	Genève
smålägenheter	64	81	58	85	35	63	76
medelstora lägenheter	32	16	36	13	59	28	18
större lägenheter	4	3	6	2	6	9	6

Boendetätheten var lägst i St. Gallen med i genomsnitt 0·9 personer per rum, varefter följde Zürich, Luzern, Lausanne och Genève med 1·1, Basel med 1·2 och Bern med 1·3 personer per rum. Dessa medeltal avse endast hyreslägenheter, medan av husägaren bebodda lägenheter utvisade något lägre boendetäthet.

1920 års bostadsräkning var kombinerad med en hyresräkning, som även sökte gå tillbaka till år 1913. I januari 1924 utförde schweiziska arbetsbyrån en ny hyresräkning, närmast i samband med byråns beräkningar över levnadskostnadernas förändringar.[1] Denna undersökning, som var av representativ karaktär och verkställdes under medverkan av vederbörande kommunala myndigheter, berörde ett trettiotal orter, för vilka sedvanliga uppgifter om livsmedelspriser m. m. månatligen brukat inhämtas. Endast uteslutande till bostad använda hyreslägenheter om 2—4 rum voro inbegripna i undersökningen, och denna omfattade inalles 18 % av totalbeståndet av dylika lägenheter å de undersökta orterna. Hyresnivån ställde sig väsentligt olika i de olika städerna. För den vanligaste lägenhetskategorien eller 3 rum (utan vindsrum) utgjorde medelårshyran under första kvartalet 1924 i Bern 1 160, Genève 1 056, Zürich 904, Basel 840, Luzern 732 och St. Gallen 588 frcs. Hyresstegringen från år 1913 var starkast för de större lägenheterna och utgjorde exempelvis i Bern för lägenheter om två rum 42 %, om tre rum 44 % och om fyra rum 49 %, då man jämför samma lägenheter under de båda åren. Från år 1920 till 1924 ökades hyran för samma lägenhetskategorier med resp. 28, 30 och 33 %.

Enligt internationella arbetsbyråns statistik utgjorde indextalet för hyresökningen under tredje kvartalet 1927 174, om juli 1914 sättes = 100.

9. England.

Vid de vart tionde år infallande folkräkningarna inhämtades ända sedan 1801 vissa uppgifter angående bostadsförhållandena, vilka sedermera utvidgades, särskilt vid 1891 och 1901 års census.[2] Först vid 1911 års folkräkning kunna dock de därvid insamlade bostadsuppgifterna betraktas såsom någorlunda fullständiga, och vid den senaste folkräkningen år 1921 nedlades på grund av bostadsfrågans särskilda betydelse vid denna tidpunkt synnerlig omsorg på arbetet att göra materialet så fullständigt och korrekt som möjligt.[3] Vid detta tillfälle använde man, med hänsyn till att enfamiljshuset å vissa orter förlorat sin dominerande betydelse, såsom bostadsenhet icke »hus» utan ett nytt begrepp, nämligen »byggnadstekniskt avskild bostad» (structurally separate dwelling), vilket enligt instruktionen för räknarna definierades såsom »ett rum eller en följd av rum med särskild utgång till gatan eller till gemensam trappuppgång».

Antalet bostäder i ovan angiven bemärkelse uppgick enligt 1921 års census till 8 030 000 för England och Wales och hade från 1911 ökats med 276 000 eller 3·6 % mot en ökning av befolkningen under samma tid av 5·0 %. Att enfamiljshuset fortfarande är den förhärskande bostadstypen i England, framgår därav, att nära 90 % av samtliga bostäder år 1921 utgjordes av odelade enskilda hus.

---

[1] Ergebnisse der Mietpreiserhebung vom Januar 1924. Sozialstatistische Mitteilungen. II. Jahrg. 1924. Heft 2. Bern 1924.

[2] J. Calvert Spensley: Urban Housing Problems. Journal of the Royal Statistical Society. Vol. LXXXI, sid. 161 ff.

[3] Census of England and Wales 1921. General Report with Appendices. London 1927.

Av samtliga bostäder voro 218 833 eller 2·7 % vid räknetillfället lediga (vacant), vilket utgör ungefär halva antalet i jämförelse med år 1911. Den i betraktande av bostadsbristen relativt höga ledighetsprocenten förklaras delvis därav, att såsom lediga bostäder ansetts icke blott outhyrda bostäder utan även fastigheter, som vid räknetillfället stodo obebodda på grund av innehavarens tillfälliga frånvaro.

Av samtliga bostäder utgjordes år 1921 3·6 % av lägenheter om ett rum (kök), 10·5 % av två, 15·5 % av tre, 24·4 % av fyra, 20·8 % av fem, 12·9 % av sex, 5·1 % av sju samt 7·2 % av åtta eller flera rum. Vid en jämförelse med motsvarande siffror vid 1911 års bostadsräkning framgår, att sistnämnda år 49·6 % av samtliga hushåll innehade bostäder om minst 5 rum mot 46·0 % år 1921. Beträffande fyrarumslägenheterna var proportionen ungefär densamma eller resp. 25·0 och 24·4 %, medan relationstalet för lägenheter om 1—3 rum utgjorde resp. 25·4 och 29·6 %.

I medeltal per person kom i England och Wales år 1921 1·10 rum. För olika ortsgrupper voro talen följande: London 0·96, övriga större städer 1·04, mindre städer 1·13 och landsbygden 1·22 rum. År 1911, då uppgifter endast föreligga för lägenheter om 1—9 rum, voro siffrorna för hela landet 1·05 (1·06) samt för nämnda fyra ortsgrupper resp. 0·88 (0·91), 1·02 (1·02), 1·09 (1·09) och 1·13 (1·15), varvid siffrorna inom parentes avse motsvarande lägenhetsgrupper år 1921.

Statsmakterna hava, som bekant, i England vidtagit kraftiga åtgärder för bostadsbristens hävande efter kriget. Från fredsslutet till och med mars 1927 hava uppförts sammanlagt 866 000 bostadshus, därav 545 000 med statsunderstöd.[1] Antalet nybyggda hus under tiden april 1926—mars 1927 utgjorde 217 629 mot 136 889 under 1924—25 och 173 426 under 1925—26. Till jämförelse må meddelas, att i genomsnitt under de fem åren närmast före världskriget årligen byggdes c:a 61 000 hus. Statskassans utgifter för bostadsproduktionens främjande ha under tiden efter världskriget till mars 1927 uppgått till 54 miljoner pund sterling, varav 8·4 miljoner för budgetåret 1926—27. Numera synes dock det statliga understödet till bostadsproduktionen vara ställt på avskrivning.

På grund av nu berörda åtgärder samt en till väsentliga delar ännu bibehållen hyresreglering hava hyrorna för den mindre bemedlade befolkningens bostäder stegrats jämförelsevis ringa, enligt den i The Ministry of Labour Gazette meddelade officiella levnadskostnadsstatistiken i genomsnitt 51 % från juli 1914 till december 1927.

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i februari 1928.

Styrelsen för internationella arbetsbyrån höll sitt ordinarie kvartalssammanträde i Genève den 1—4 februari 1928.

Ur den av arbetsbyråns direktör framlagda sedvanliga redogörelsen för verksamheten sedan sista kvartalssammanträdet framgick, att antalet ratifikationer numera uppgår till 255 och att grundad förhoppning finnes om ökad intensitet i ratifikationsarbetet under den närmaste framtiden. I samband härmed fästes uppmärksamheten på förekomsten av villkorliga ratifikationer, och från arbetarhåll uttrycktes farhågor för att det internationella lagstiftningsarbetet skulle fördröjas, om en sådan praxis finge utbilda sig.

Val av ny styrelse för arbetsbyrån skall företagas vid 1928 års konferens, och direktören upplyste, att den tidigare beslutade ändringen i reglerna för styrelsens

[1] Ministry of Health. Annual Report 8 (1926/27). Lond. 1927.

sammansättning, varigenom medlemsantalet skall ökas från 24 till 36, ännu icke erhållit det antal ratifikationer, som fordras för att de nya reglerna skola träda i kraft. Av erforderliga 42 ratifikationer ha nämligen endast 34 verkställts, varför utsikt knappast finnes, att det stundande styrelsevalet skall kunna förrättas enligt de nya reglerna.

Å engelska regeringens vägnar tillkännagav Mr. Betterton, parlamentarisk sekreterare i arbetsministeriet, att regeringen icke hade för avsikt att ratificera Washingtonkonventionen om åttatimmars arbetsdag i oförändrad form. Efter att ha redogjort för de motiv, som bestämde regeringens hållning, framlade han förslag, dels att styrelsen skulle besluta uppföra frågan om revision av åttatimmarskonventionen på dagordningen för 1929 års arbetskonferens, dels att arbetsbyrån skulle framlägga en redogörelse för konventionens tillämpning för nästa styrelsesammanträde, varefter redogörelsen skulle delgivas samtliga medlemsstater med anhållan om yttrande angående de eventuella ändringar i konventionen, som de kunna finna påkallade.

Å arbetargruppens vägnar uttalade sig Jouhaux med skärpa mot den engelska regeringens förslag och erinrade om den välvilliga hållning, som gruppen intagit gentemot strävandena att få till stånd en tolkning av konventionens bestämmelser vid konferenserna i Bern 1924 och London 1926. Som representant för den franska arbetarklassen uttalade han sin djupa besvikelse över den engelska demarchen och tillade, att man å franskt arbetarhåll hade samtyckt till att den franska ratifikationen gjordes beroende av Englands och Tysklands biträde, emedan man räknade på att ratifikation från dessa länders sida skulle följa. Han frågade sig också, huru de länder skulle ställa sig till det engelska förslaget, vilka redan ratificerat konventionen. Dessa länder kunde åberopa lika stora ekonomiska svårigheter som de stora industriländerna, men i trots därav hade de icke undandragit sig att ratificera konventionen och bringa den i tillämpning. Under erinran om fredsfördragets allmänna bestämmelser och vad som förekommit vid konferenserna i Bern och London, gjorde talaren gällande, att en moralisk skyldighet kunde anses åvila England att ratificera konventionen, och krävde, att denna förpliktelse nu infriades.

Den franske arbetsgivarrepresentanten Lambert-Ribot förklarade, att här icke vore fråga om själva åttatimmarsprincipen, utan om vissa modifikationer i tillämpningen, grundade på de gångna årens erfarenhet och som vore ägnade att underlätta ratifikation. Den belgiske regeringsrepresentanten Mahaim uttryckte bekymmer för det läge, i vilket Belgien, som ratificerat konventionen, kunde finna sig försatt till följd av Englands vägran att ratificera; de svårigheter, som åberopats för vägran, voro icke okända i Belgien, men hade man där ansett sig kunna överkomma dem. Han tillade, att för den internationella arbetslagstiftningens konsolidering krävdes, att dess principer orubbligen upprätthölles.

Efter det ytterligare ett antal talare haft ordet förklarade Betterton, att han, med hänsyn till vad som framkommit under diskussionen, icke yrkade på omedelbart beslut, utan anslöt sig till ett av den franske regeringsrepresentanten Picquenard framställt förslag om frågans ajournering till nästa styrelsesammanträde. Arbetsbyråns direktör gjorde en sammanfattning av diskussionen. Han förklarade, att åttatimmarsdagen numera nästan allmänt vunnit insteg och att den knappast syntes honom vara allvarligt hotad. I varje fall hade det engelska förslaget framkommit för tidigt, ty det vore icke möjligt att skrida till revision utan att ha fastställt de regler, som i dylikt fall borde följas, varförutom det vore nödvändigt att först precisera de punkter revisionen skulle omfatta.

Enligt förslag av Picquenard uppdrog styrelsen åt sitt reglementsutskott att till nästa styrelsesammanträde framlägga en utredning om den procedur, som bör följas vid eventuell revision av konventioner med hänsyn tagen såväl till konventionsbestämmelserna själva som till internationella arbetsorganisationens stadgar. Detta beslut fattades med 15 röster mot 6, de senare avgivna av arbetargruppen; den polska regeringens representant nedlade sin röst.

Vidare beslöts, att vid nästa styrelsesammanträde företaga till behandling den engelska regeringens förslag om att på dagordningen för 1929 års arbetskonferens upptaga frågan om revision av åttatimmarskonventionen. Detta beslut fattades med 13 röster mot 7, de senare avgivna av arbetargruppens sex medlemmar och norska regeringens representant. Regeringsrepresentanterna för Belgien, Japan, Polen och Tyskland nedlade sina röster.

Styrelsen hade jämväl att fatta beslut om dagordningen för 1929 års allmänna arbetskonferens. Enligt vad tidigare bestämts skola två sammanträden äga rum under sagda år, varav det ena uteslutande skall ägnas åt sjöfartsfrågor. Frågan gällde först och främst, huruvida dessa båda sammanträden skola hållas vid skilda tidpunkter av året eller i oavbruten följd efter varandra, och beslöt sig styrelsen för den senare anordningen.

Dagordningen för sjöfartskonferensen har tidigare fastställts att omfatta: reglering av arbetstiden ombord å fartyg; skyddsåtgärder för sjöfolket mot sjukdom, däri inbegripet vård av skadade ombord å fartyg; välfärdsanordningar för sjömän i hamnarna.

Vad beträffar dagordningen för det allmänna sammanträdet 1929, hade styrelsen redan tidigare beslutat uppföra frågan om tvångsarbete bland infödda arbetare i kolonialområden. Som ytterligare ämnen hade föreslagits arbetslöshetsförsäkring, privatanställdas arbetstid, den härmed besläktade frågan om butikers stängningstid samt privatanställdas kontraktsförhållanden. Efter långvariga debatter beslöt styrelsen, att bland dessa ämnen utvälja frågan om reglering av arbetstiden för privatanställda. Dagordningen för det allmänna sammanträdet 1929 kommer följaktligen att, förutom den eventuella andra behandlingen av frågan om arbetets säkerhet, upptaga följande frågor: 1) tvångsarbete bland infödda arbetare i kolonialområden; 2) arbetstiden för privatanställda; 3) förebyggande av olycksfall i arbete (andra behandlingen). Dessutom tillkännagavs, att arbetsbyrån för konferensen kommer att framlägga en allmän redogörelse för arbetslöshetsfrågans läge.

Av presidenten för internationella lantbruksinstitutet i Rom hade arbetsbyrån inbjudits att låta sig representera i en nybildad internationell kommitté för samverkan mellan de olika internationella institutioner, som äro verksamma på jordbrukets område. Enligt statuterna för kommittén skall arbetsbyråns representant inträda som en av vice-presidenterna, och utsågs härtill styrelsens ordförande Fontaine.

Bland de övriga beslut, som fattades vid sammanträdet, må nämnas, att till reglementsutskottet hänvisades ett förslag av arbetargruppen, att tyskan skall erkännas som officiellt språk vid förhandlingarna i styrelsen och vid konferenserna.

Från internationella föreningen av handelsflottans befäl hade inkommit en begäran att vid 1929 års sjöfartskonferens måtte upptagas frågan om att utfylla vissa luckor, som yppat sig inom den internationella sjörätten under behandlingen av den s. k. Lotusaffären. Styrelsen uppdrog åt arbetsbyråns direktör att ingå i förberedande överläggningar härom med folkförbundets sekretariat.

Styrelsen förrättade nytt val för tre år av president och två ledamöter i den rådgivande kommitté för frågor berörande arbetsförhållandena i övre Schlesien, som upprättats genom en polsk-tysk konvention. De förutvarande medlemmarna omvaldes, nämligen arbetsbyråns direktör samt herrar Sitzler och Sokal.

Till nästa sammanträde ajournerades ett antal frågor, bland vilka må nämnas frågan om arbetsbyråns förbindelser med folkförbundets ekonomiska organisation samt frågan om en expertkonferens rörande krigspensioner.

Det beslöts, att nästa styrelsesammanträde skall hållas under veckan den 23—30 april 1928.

Nya publikationer från internationella arbetsbyrån.

Av socialrådet *Erik Sjöstrand,* Genève.

Obligatorisk sjukförsäkring.

Compulsory Sickness Insurance. (Studies and Reports, Series M, nr 6.) 1927. XVI + 794 sid. Pris kr. 11: —.

Vid internationella arbetskonferensen 1925 antogs en resolution, i vilken arbetsbyrån anmodades att fortsätta sitt redan påbörjade arbete med insamlandet av upplysningar rörande socialförsäkringen, speciellt vad gäller lagstiftningens utveckling samt de i olika länder och inom olika grenar av socialförsäkringen uppnådda resultaten. I resolutionen angavs i detalj beskaffenheten av de upplysningar, som önskades.[1]

Det mycket omfattande program, som sålunda uppställdes för arbetsbyråns undersökningar på socialförsäkringens område, har byrån vad den obligatoriska sjukförsäkringen beträffar sökt att genomföra i föreliggande publikation. Redogörelsen omfattar sex delar, i vilka lämnas en systematiskt uppställd redogörelse ur internationell synpunkt för den obligatoriska sjukförsäkringens väsentliga problem: tillämpningsområde; prestationer; tillgångar och finansiella anordningar; anstalter och kontrollorgan; tvister, domsrätt, förseelser och straffbestämmelser; utlänningars ställning. I varje del resp. kapitel och underavdelning har följts samma disposition, nämligen att först framställa problemets väsentliga innebörd, vidare att lämna exempel på olika slags praktiska lösningar jämte en sammanfattning av lagbestämmelserna i olika länder samt slutligen att för varje land meddela en analys av lagstiftningen ävensom statistiska uppgifter rörande tillämpningen därav. På detta sätt har man försökt att å ena sidan möjliggöra en överblick av de olika försäkringssystemen i deras förhållande till de sociala idéernas och institutionernas utveckling, å andra sidan att meddela tillräckligt ingående uppgifter om lagbestämmelsernas innehåll i resp. länder. Statistiska uppgifter har man sökt införskaffa för en följd av år, sträckande sig från tiden strax före kriget fram till slutet av 1925. Från en del länder har det icke lyckats att erhålla uppgifter för hela denna tid, och i några fall begränsa sig uppgifterna till ett enda år eller saknas alldeles. I åtskilliga fall sträcker sig tillgänglig statistik icke fram så långt som till 1925, utan stannar vid 1923 eller 1924. Då olika länders statistik huvudsakligen upprättats för rent administrativt ändamål, uppvisar den betydande skiljaktigheter och kan icke göra anspråk på att vara direkt jämförbar, men man har likväl sökt att framlägga den i sådan form, att i vissa viktigare hänseenden jämförelser kunna anställas.

Till grund för redogörelsen ligger ett betydande material, omfattande 350 lagar och förordningar samt 220 officiella redogörelser och undersökningar på 15 olika språk. Så långt det varit möjligt har man sökt att framlägga materialet i en översiktlig och koncis form. Redogörelsen har i korrektur underställts regeringsombud, arbetsgivare och arbetare vid arbetskonferensen i och för granskning, men icke alla dessa ha gjort bruk av det lämnade tillfället att korrigera eventuella inadvertenser i framställningen.

I det följande meddelas en sammanfattning av den allmänna översikt, med vilken redogörelsen inleddes.

Frivillig sjukförsäkring praktiserades redan tidigt, och under de tre sista decennierna av 1800-talet började staten taga del i rörelsen genom att stödja den ekonomiskt. Obligatorisk sjukförsäkring för industri-, handels- och jordbruksarbetare kom som bekant först till stånd i Tyskland år 1883 och följande år. Till en början utbredde sig det obligatoriska

[1] Se Soc. Medd. årg. 1925, sid. 707.

systemet långsamt, men efter hand och speciellt efter världskriget har det kunnat inregistrera allt större landvinningar. För närvarande ha 23 länder accepterat den obligatoriska försäkringens idé.

Vad först beträffar försäkringens omfattning, begränsar sig den obligatoriska sjukförsäkringen i allmänhet till löntagarklassen. Av samtliga länder med obligatorisk försäkring är det endast tre, som utsträckt den till självständiga yrkesutövare eller överhuvud mindre bemedlade: Chile, Portugal och vissa kantoner i Schweiz. Även den frivilliga försäkringen kan endast inregistrera en ringa utbredning inom de självständiga yrkesutövarnas klass.

Man finner vidare, att de försäkrades relation till hela folkmängden växlar betydligt i olika länder, vilket förklaras av löntagarklassens varierande styrka i länderna, men också beror på ett mer eller mindre vidsträckt tillämpningsområde. Inom jordbruket har försäkringen icke vunnit lika snabb utbredning som inom industrien; antalet stater, som utsträckt försäkringen till denna näringsgren, uppgår till elva. För övrigt kan man konstatera en tendens att utsträcka försäkringen även till sådana grupper som husliga tjänare och hemarbetare.

Bland försäkringens prestationer intog till en början den kontanta sjukhjälpen förnämsta platsen, men börjar nu att i betydelse träda tillbaka för andra förmåner. Också har det blivit allt vanligare att avpassa sjukpenningen efter den försäkrades verkliga behov, så att han med hjälp därav kan under sjukdomen upprätthålla sin vanliga levnadsstandard. I flertalet nya lagar finner man därför, att sjukpenning utgår efter en skala, som ansluter sig till den försäkrades inkomstförhållanden; i åtskilliga länder förekommer också, att understödet ökas vid längre sjukdom, då patientens egna resurser uttömts. Härtill kommer, att i allt större utsträckning hänsyn tages till familjeförsörjares underhållsplikt vid bestämmandet av understödets storlek; i flera länder med obligatorisk försäkring utgår fakultativt familjetillägg.

Såsom redan antytts blir det en alltmera framträdande uppgift för sjukförsäkringen att lämna annan än kontant hjälp, och numera kan omsorgen om att återställa den sjuke till hälsa sägas intaga en central plats inom försäkringen. Härunder innefattas, att läkarkonsultationen blir allt mera ingående och värdefull, att medicin utlämnas på försäkringens bekostnad och att anstaltsvård i allt större utsträckning ingår som en ordinarie förmån; där läkarvården är organiserad under kollektiv form, kommer den sjuke i åtnjutande av specialistvård. Såsom andra särskilda förmåner må nämnas tandvård, olika former av specialbehandling, vård å konvalescenthem m. m. I åtskilliga nya system finner man, att värdet av dessa särskilda förmåner, framför allt beroende på en mer kvalificerad läkarvård, överstiger den kontanta sjukhjälpen.

Den moderna sjukförsäkringen tenderar även att taga vård om den försäkrades anhöriga. Härvid är först och främst att nämna, att försäkrade kvinnor ha rätt till barnmorskehjälp och i fall av behov läkarvård samt erhålla understöd under viss tid före och efter förlossning. I många länder är modern berättigad till amningspengar och bidrag till kostnaden för lindekläder. Vanligt är också att — såsom i all senare lagstiftning föreskrives — moderskapshjälpen utsträckes till försäkrads hustru; så är fallet i 14 länder av 23 med obligatorisk sjukförsäkring.

En allt starkare strävan framträder också i den moderna sjukförsäkringen att bereda läkarvård och medicin åt arbetarnas familjer, och tiotals miljoner arbetarhushåll på Europas kontinent åtnjuta enligt försäkringen sådan förmån kostnadsfritt. I ett par länder med obligatorisk försäkring utgår samma förmån fakultativt.

Beredandet av läkarvård och medicin åt den försäkrade och hans familj representerar en väsentligen förebyggande åtgärd, liksom överhuvud den moderna sjukförsäkringen inriktar sig på att genom i förväg träffade anstalter minska sjukdomens risker och nedbringa dess kostnader. Sjukförsäkringen betjänar sig naturligtvis i första hand av det befintliga läkar- och anstaltsväsendet, men griper även kompletterande in genom att, såsom särskilt i centraleuropeiska länder, upprätta kliniker, förlossningshem, konvalescenthem m. m.

Vad beträffar kostnadernas fördelning kommer numera icke i fråga annat än att försäkringen skall vara grundad på avgifter och att de försäkrade själva skola deltaga i kostnadernas bestridande; endast Sovjet-Ryssland har en sjukförsäkring, till vilken arbetarna icke bidraga. Likaså har överallt principen om arbetsgivarbidrag accepterats utom i Rumänien — där dock övergång till sådana bidrag planeras — och fem schweiziska kantoner, där den obligatoriska försäkringen även omfattar andra än löntagare. Bidrag från det allmänna äro mindre vanliga och förekomma endast i halva antalet länder med obligatorisk sjukförsäkring.

Proportionen mellan de bidrag, som lämnas av de försäkrade, deras arbetsgivare och i förekommande fall det allmänna, är mycket växlande i olika länder. De försäkrades bidrag utgör nära nog allerstädes minst hälften av totalkostnaden och uppgår ofta till två tredjedelar därav. Mindre är i regel det bidrag, som lämnas av arbetsgivare, nämligen i vanliga fall en tredjedel eller ock hälften av totalkostnaden; sistnämnda proportion överskrides endast sällan. Det allmännas bidrag är växlande till sin storlek och utgår under olika former: en del av totalkostnaderna, visst belopp per försäkrad, viss andel i utgående förmåner eller i vissa förmåner, såsom moderskapshjälp eller familjetillägg.

Vid valet av administrationstyp för sjukförsäkringen spela en mängd faktorer in i de olika länderna. På fackmannahåll gör sig i allmänhet den uppfattningen gällande, att anstalterna böra organiseras på territoriell grundval för att eventuellt kunna tjäna som basis för invaliditets-, ålders- och efterlevandeförsäkring. Givet är emellertid att, om frivilliga sjukkassor redan finnas i ett land, dessa beredas en plats i ett obligatoriskt system.

Emellertid är det mindre vanligt, att existerande kassor fått helt övertaga administrationen av obligatorisk försäkring vid införande av sådan. Trots sin livaktighet har sjukkasserörelsen, speciellt på landsbygden, ofta icke lyckats uppbygga ett tillräckligt omfattande nätverk av kassor, utan blir det nödvändigt att inrätta nya.

Vid en överblick i detta hänseende under de sista femton åren finner man, att i flertalet europeiska länder de territoriella anstalterna företett en oavbruten utveckling, medan de slutna kassorna blivit stationära eller t. o. m. gått tillbaka. Den markerade förkärleken för att i en enda kassa sammanföra alla försäkrade inom ett visst område förklaras av de stora fördelar en sådan anordning medför. I en territoriell enhetskassa, omfattande alla slags yrken, komma de goda och dåliga sjukdomsriskerna att utjämna varandra. Medlemsantalet förblir stabilt och röner mindre inflytande av de ekonomiska störningar och arbetslöshetskriser, som kunna sätta en yrkeskassas hela existens på spel. Dessutom lämpa sig de territoriella kassorna synnerligen väl för organiserandet av läkarvård. De göra det lättare att få till stånd enhetlighet mellan olika sociala försäkringsgrenar med åtföljande förenklingar och besparingar i administrationen samt möjliggöra en koncentrering av krafterna, så att erforderliga hjälpmedel kunna anskaffas inom varje distrikt och gemensamt utnyttjas av både sjuk- och invaliditetsförsäkringen.

Endast i ett par länder, Bulgarien och Japan, finner man, att administrationen av sjukförsäkringen ombesörjes av statliga organ, och möjligen representerar detta endast en övergångsform. Överallt annorstädes förvaltas försäkringsanstalterna av de närmast intresserade, arbetsgivare och arbetare. Genom att anstalterna därjämte stå under tillsyn av staten möjliggöres en enhetlig tillämpning av gällande lagbestämmelser, samtidigt som det fria initiativet erhåller tillräckligt spelrum för verksamhetens anpassning efter lokala behov.

Den proportion, i vilken arbetsgivare resp. försäkrade tillmätts inflytande på förvaltningen, växlar efter sjukkassetyp och efter länder. Sjukkassor, som upprättats av arbetarna själva, förvaltas givetvis också av dem ensamt. Jämväl i styrelsen för territoriella anstalter liksom för yrkeskassor äro de försäkrade vanligen representerade till större antal än arbetsgivarna. Knappast någonsin disponera de förra över mindre än halva antalet platser, och ofta uppgår deras proportion till två tredjedelar eller mera. Ett studium av den senaste lagstiftningen på området ger vid handen en tydlig tendens att utsträcka de försäkrades inflytande på förvaltningen.

Användningen av blyvitt vid målning.

White Lead. Data collected by the International Labour Office in regard to the use of white lead in the painting industry. (Studies and Reports, Series F, nr 11.) 1927. 409 sid. Pris kr. 7: 50.

Föreliggande publikation utgör en bearbetning av en redogörelse, som utarbetats av internationella arbetsbyrån till arbetskonferensens tredje sammanträde i Genève 1921, då ett konventionsförslag angående användande av blyvitt vid målning antogs. Den ursprungliga redogörelsen har reviderats och betydligt utvidgats med ledning av uppgifter insamlade sedan 1921.

Konventionen har varit och är ännu i vissa länder föremål för livlig diskussion, men det förhållandet, att den rönt tillslutning i ett växande antal länder, synes tyda på att överenskommelse efter hand kommer att uppnås om de omstridda punkterna i konventionen. Vid början av år 1927 hade ratifikation verkställts av följande 13 länder: Belgien, Bulgarien, Chile, Estland, Frankrike, Grekland, Lettland, Polen, Rumänien, Spanien, Sverige, Tjeckoslovakien och Österrike. Beslut om ratifikation hade fattats i tre länder: Italien, Nederländerna och Ungern, varjämte vederbörande regering föreslagit ratifikation i fem länder: Argentina, Cuba, Danmark, Tyskland och Uruguay. En opartisk översikt av det nuvarande läget på detta område har ansetts vara av intresse för de länder, som ratificerat konventionen eller stå i begrepp att göra det, medan man beträffande andra länder ansett det vara av betydelse för ratifikationsarbetet att upplysa och vägleda allmänna opinionen.

I publikationen behandlas först och främst blyvittämnets natur och de faror, som äro förenade med dess användning. Till grund för redogörelsen i denna del ligga medicinska och statistiska uppgifter, som insamlats av arbetsbyrån för att utröna i vad mån sagda faror kunna anses vara förhanden.

Därefter upptagas till behandling de argument, som gjorts gällande i fråga om möjligheten att förbjuda eller inskränka användningen av blyvitt vid målning, detta på grundval av upplysningar, som erhållits från undersökningskommissioner, experter m. fl. En utredning lämnas sålunda av frågan, huruvida andra ämnen kunna användas i stället för blyvitt eller om, såsom stundom påstås, varken zinkvitt eller annat ämne kan helt och hållet ersätta blyvitt vare sig ur teknisk eller ekonomisk synpunkt. I samma del av redogörelsen hänvisas till resultatet av praktiska rön, som gjorts vid målning av vagnar, fartyg, broar m. m.

Den tredje huvudfrågan, som behandlas i redogörelsen, är effektiviteten av en restriktiv lagstiftning inom måleriyrket. Sedan lång tid ha dylika föreskrifter varit gällande i en del länder, och de anses stundom vara att föredraga framför ett fullständigt förbud mot användning av blyvitt. Syftet med utredningen i denna del är att utröna, huruvida mer eller mindre stränga restriktioner kunna ersätta ett fullständigt förbud.

Sista delen av redogörelsen är ägnad åt vissa spörsmål, som funnos upptagna i ett av internationella arbetsbyrån år 1921 till resp. regeringar utsänt frågeformulär. I samband härmed meddelas utdrag ur förhandlingarna i blyvittsfrågan vid 1921 års arbetskonferens.

Rörande Sverige meddelas i publikationen, att fall av blyvittsförgiftning äro nästan okända, vare sig detta beror på att användningen av detta ämne i så hög grad reducerats eller därpå, att varan försäljes i sådant skick, att den utan vidare kan användas. För något år sedan drogs uppmärksamheten till talrika fall av hudsjukdomar bland målare, som använde svensk terpentin. Denna produkt, som är billigare än andra terpentinsorter, har kommit till vidsträckt användning, men den innehåller vissa orena ämnen. En undersökning verkställdes emellertid, som visade att, om också under kriget och de påföljande krisåren ett ganska stort antal fall av eksem på händerna förekommit, denna sjukdom på sista tiden så gott som helt försvunnit, sannolikt till följd av att den använda terpentinens kvalitet förbättrats.

Kortare meddelanden.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under januari 1928. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av januari till 26 662 mot 24 212 vid månadens början. Yrkesfördelningen framgår av följande sammandrag:

	Hela antalet hjälpsökande	Därav: det lokala överskottet		Hela antalet hjälpsökande	Därav: det lokala överskottet
Jordbruk	955	233	Närings- o. njutningsmedelsind.	322	91
Skogshushållning	321	81	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	158	15
Gruvdrift och malmförädling	1 751	962	Trämasse- och pappersindustri	232	77
Jord-, sten- och glasindustri	897	380	Grafisk industri	101	27
Metall- och maskinindustri	2 071	694	Industri och hantverk, ej spec.	715	241
Trävaruindustri	3 085	1 043	Sjöfart och fiske	357	23
Byggnadsverksamhet	2 927	298	Handel och samfärdsel m. m.	1 757	387
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	180	54	Husligt arbete	8	—
Textilindustri	143	60	Arbete, ej hänf. till annan grupp	10 504	2 518
Beklädnadsindustri	178	28	Summa	**26 662**	**7 212**

Vid arbetslöshetskommissionens nödhjälpsarbeten sysselsattes vid månadens utgång 4 320 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 65, mot 44 vid månadens början. Något med arbetslöshetsmedel bedrivet arbetsföretag i statens järnvägars regi förekommer icke efter utgången av år 1927.

Vid kommunala nödhjälpsarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 2 380 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 1 372 arbetare. Härförutom uppburo 3 937 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd samt 215 personer dylikt understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för nödhjälpsåtgärderna uppgingo under januari till 566 000 kronor mot 478 000 kronor under föregående månad.

— Arbetstid —

Treskiftsystem inom den tyska stålindustrien. I Tyskland trädde den 1 januari 1928 i kraft förordningen av den 16 juli 1927, enligt vilken treskiftsystem införts för vissa arbetarkategorier inom nordvästra gruppen av tyska järn- och stålindustrien. Samtidigt skulle *gällande kollektivavtal* angående arbetstid och arbetslön utlöpa. Sistlidna november anhöllo arbetsgivarna hos riksarbetsministern om uppskov med förordningens ikraftträdande, bland annat med den motiveringen, att återinförande av treskiftsystem skulle medföra avsevärda kostnader och *nödvändiggöra anstallning av ett stort antal nya arbetare*, samtidigt som *tillgången* på utbildade arbetare var otillräcklig. Metallarbetarförbundet krävde däremot: 1) att förordningen av den 16 juli skulle träda i kraft den 1 jan. 1928; 2) att löneförhöjningar skulle beviljas motsvarande minskningen i arbetstiden och att *förhöjningarna* också skulle gälla de arbetare, vilkas arbetstid redan minskats sedan den 8 aug. 1927; 3) att lönerna skulle över lag höjas med 10 pf. per timme och att särskilda förhöjningar skulle beviljas icke-yrkesskickliga arbetare och unga personer; 4) att åttatimmarsdagen skulle allmänt tillämpas *inom verk för vidare bearbetning*.

Övriga berörda arbetarorganisationer gjorde framställningar av i huvudsak samma innehåll.

Den 12 december 1927 förklarade riksarbetsministern, att något uppskov icke kunde medgivas beträffande thomasverk samt hammar-, press- och kallvalsverk, medan däremot vid verk, som framställa martin-, elektro- och degelstål, erforderliga tekniska omläggningar och kapitalutgifter kunde motivera anstånd med treskiftsystemets införande. Villkoret för erhållande av uppskov är, att förberedelser för nödiga omläggningar vidtagits innan januari månads utgång och att de, så vitt möjligt, avslutats innan sommaren 1928, något som yrkesinspektionen äger att kontrollera.

I övrigt underställdes tvistefrågorna en skiljenämnd med den officiella förlikningsmannen i Rhenprovinsen och Westfalen som ordförande. Nämnden avkunnade den 15 december 1927 utslag av i huvudsak följande innehåll:

Arbetstid: Från och med den 1 januari 1928 skall förordningen av den 16 juli 1927 gälla för thomasverk och vissa med dem förbundna valsverk. I övriga valsverk samt i hammar- och pressverk skall arbetas med två skift från den 28 januari 1928, varje skift omfattande åtta timmar samt raster å tillsammans en timme; i fall av behov kan uttagas en timmes merarbete mot 25 % övertidsbetalning. Vid stålverk, som framställa martin-, elektro- och degelstål, träder förordningen i kraft den 1 febr. 1928, men kan enligt arbetsministerns nyssnämnda förklaring ytterligare uppskov medgivas.

Inom övriga processer i den mån de icke beröras av förordningen av den 16 juli 1927, skola nu gällande arbetstidsbestämmelser fortsätta att gälla med vissa undantag, nämligen för maskinister vid gascentraler o. dyl. (tre skift efter 1 april 1928), agglomeri- och cinterverk (tre skift från 1 januari 1928), kontinuerlig drift, som icke omfattas av januariförordningen 1925 (minskning i arbetstiden från 60 till 57 timmar per vecka från 1 juli 1928).

Inom verk för vidare bearbetning skall arbetstiden oförändrat utgöra 52 timmar, medan arbetarna som nämnt krävde åtta timmars arbetsdag.

Löner: Timpenningen skall höjas med 2 %. De av arbetstidsförkortningen berörda arbetarna skola kompenseras, vad timlönearbetare beträffar, med 50 % av därur framgående minskning i arbetsinkomsten, vad ackords- och premiearbetare beträffar, med 60 % av minskningen. I enlighet härmed skall den tariffenliga timlönen för yrkesutbildade arbetare fyllda 21 år utgöra 78 pf. (förut 76 pf.) och för icke-yrkesutbildade arbetare 60 pf. (förut 59 pf.). Ackords- och lärlingslöner skola i detalj fastställas av särskilda kommittéer, vilka jämväl skola bestämma grunderna för löneutjämning på grund av arbetstidsförkortningen.

Utslaget skall äga giltighet till den 1 oktober 1928 och kan därefter uppsägas på en månad.

Arbetsgivarna och två av de berörda fackförbunden förkastade utslaget i dess helhet, medan den kristliga arbetarorganisationen godkände det i den del som rör arbetstiden. Enligt den befogenhet, som tillkommer honom, förklarade arbetsministern den 21 december 1927 utslaget bindande för hela den därav berörda industrien.

(Industrial and Labour Information.)

— Kollektivavtal och arbetskonflikter —

Förlusten av arbetsdagar genom strejker och lockouter. I anledning av ett från fackföreningshåll framfört önskemål, att i socialstyrelsens konfliktstatistik åtskillnad måtte göras mellan de genom arbetsinställelser förlorade arbetsdagarnas fördelning på strejker, lockouter och blandade konflikter, har inom styrelsen verkställts en dylik beräkning beträffande samtliga de år, för vilka statistiskt material förefinnes (1903—1926). Anmärkas bör, att beräkningen delvis måst bliva tämligen summarisk och att siffrorna därför endast kunna tillerkännas en approximativ giltighet; de stora talen äro de säkrast riktiga.

Man finner, att under den berörda perioden c:a 52 miljoner arbetsdagar gått förlorade genom arbetsinställelser, varav 26 miljoner genom strejker, 11 miljoner genom lockouter och 15 miljoner genom konflikter av blandad karaktär.

I medeltal för varje berörd arbetare har under denna tidrymd förlorats något flera arbetsdagar genom lockouter än genom strejker och avsevärt mycket flera arbetsdagar genom de blandade konflikterna än genom vare sig strejker eller lockouter. Siffrorna för de olika åren framgå av efterföljande tablå:

	Förlusten av arbetsdagar genom				Antal förlorade arbetsdagar i medeltal för varje berörd arbetare		
	strejker	lockouter	blandade konflikter	Summa	Strejker	Lockouter	Blandade konflikter
1903 . .	128 000	22 000	492 000	642 000	21	24	28
1904 . .	140 000	140 000	106 000	386 000	16	117	33
1905 . .	123 000	42 000	2 225 000	2 390 000	9	84	113
1906 . .	275 000	53 000	151 000	479 000	18	72	38
1907 . .	207 000	95 000	212 000	514 000	18	17	31
1908 . .	469 000	320 000	1 053 000	1 842 000	27	100	53
1909 . .	7 714 000	4 052 000	34 000	11 800 000	34	57	11
1910 . .	36 200	1 400	1 400	39 000	12	14	9
1911 . .	39 000	519 000	12 000	570 000	8	34	24
1912 . .	118 000	15 000	159 000	292 000	20	6	79
1913 . .	301 000	2 000	—	303 000	32	118	—
1914 . .	294 000	324 000	3 000	621 000	32	60	16
1915 . .	49 000	33 000	1 000	83 000	11	41	34
1916 . .	401 500	500	73 000	475 000	21	12	53
1917 . .	1 075 000	27 000	7 000	1 109 000	24	27	10
1918 . .	1 078 000	18 000	340 000	1 436 000	21	24	34
1919 . .	1 859 000	15 000	422 000	2 296 000	27	21	40
1920 . .	1 928 000	3 225 000	3 790 000	8 943 000	44	84	58
1921 . .	2 336 000	83 000	244 000	2 663 000	57	94	49
1922 . .	1 713 000	11 000	951 000	2 675 000	37	38	32
1923 . .	1 791 000	661 000	4 455 000	6 907 000	41	31	116
1924 . .	884 000	89 000	232 000	1 205 000	42	57	75
1925 . .	937 000	1 295 000	328 000	2 560 000	39	13	36
1926 . .	1 622 000	62 000	27 000	1 711 000	57	3	36
Summa	**25 517 700**	**11 104 900**	**15 318 400**	**51 941 000**	**33**	**36**	**63**

Det kan vara av intresse att jämföra de erhållna resultaten med motsvarande siffror, framräknade ur landssekretariatets konfliktstatistik. Denna går endast tillbaka till år 1912, och jämförelsen må alltså omfatta perioden 1912—1926. Hänsyn må vidare tagas till att landssekretariatets statistik ej upptager några blandade konflikter; de som av socialstyrelsen rubricerats som sådana, torde av landssekretariatet oftast ha blivit räknade som lockouter.

Antal förlorade arbetsdagar per arbetare	Strejker	Lockouter	Blandade konflikter	Lockouter och blandade konflikter hopräknade
enligt socialstyrelsens statistik . . .	36	27	65	44
enligt landssekretariatets statistik .	37	41	—	—

Man finner en påfallande överensstämmelse mellan siffrorna, försåvitt man kan anse lockouter och blandade konflikter hopräknade enligt socialstyrelsens statistik jämförliga med lockouter enligt landssekretariatets. Man finner på bägge hållen, att ett något mindre antal arbetsdagar per arbetare förlorats genom strejkerna än genom de övriga arbetsinställelserna.

En blick på den förut anförda tabellen ger emellertid vid handen, att från och med år 1920 ett mera betydande antal arbetsdagar per arbetare förlorats genom strejker, än vad fallet varit under de föregående åren. För att denna skillnad må belysas, har nedanstående tablå uppgjorts. Tidsperioden 1912—1926 har uppdelats på två perioder 1912—1919 och 1920—1926; socialstyrelsens statistik kan här jämföras med landssekretariatets. Därjämte ha siffror beräknats för perioden 1903—1911; för denna har endast statistik från socialstyrelsen varit att tillgå.

Antal förlorade arbetsdagar per arbetare		Strejker	Lockouter	Blandade konflikter	Lockouter och blandade konflikter hopräknade
enligt socialstyrelsens statistik . .	1903—1911	30	53	60	56
	1912—1919	24	40	43	41
	1920—1926	47	26	69	45
enligt landssekretariatets statistik .	1912—1919	29	51	—	—
	1920—1926	40	40	—	—

Vare sig man här fäster avseende vid socialstyrelsens eller vid landssekretariatets statistik, utvisa siffrorna, att under årsperioden 1920—1926 ungefär lika många arbetsdagar i medeltal per arbetare förlorats genom strejker som genom övriga arbetsinställelser, medan däremot under tidigare år ett avsevärt mindre antal förlorade arbetsdagar faller på strejkerna än på lockouter och blandade konflikter.

— Ut- och invandring —

Socialstyrelsens förslag till åtgärder beträffande emigrationen. Genom remiss den 5 december 1914 uppdrog Kungl. Maj:t, under hänvisning till bilagt utdrag av statsrådsprotokollet för civilärenden av samma dag, åt socialstyrelsen att inkomma med utredning och förslag till förändrad lagstiftning rörande emigrationen ävensom till de därmed sammanhängande åtgärder i övrigt, vilka kunde finnas påkallade.[1]

Styrelsen igångsatte med anledning härav en del utredningar i olika avseenden samt tillkallade för överläggningar ett flertal på området sakkunniga. Med hänsyn till i viss mån gemensamma intressen beträffande kontrollen över utvandringen m. m. inleddes efter nådigt bemyndigande samarbete med vederbörande myndigheter i Norge och Danmark. Samarbetet med nämnda länder resulterade i vissa för Sverige, särskilt under den då rådande krigstiden, icke oviktiga anordningar till förhindrande av olovlig utvandring av värnpliktiga.

Emellertid minskades under kriget utvandringen högst väsentligt — det sista krigsåret och de två därpå följande åren visade t. o. m. större in- än utvandring. Under sådana förhållanden och till följd av de många och trängande andra uppgifter, som krigstiden pålade styrelsen och dess tjänstemän, kom styrelsens uppdrag beträffande emigrationen att skjutas undan. Något avsevärt intresse att få uppdraget fullgjort förefanns knappast heller, såvitt styrelsen kunde utröna, hos statsmakterna. Vissa förslag till lagstiftningsåtgärder ha emellertid under hand överlämnats till vederbörande departementschef, och i infordrade yttranden eller andra framställningar har styrelsen därjämte för Kungl. Maj:t eller departementschefen i åtskilliga fall givit tillkänna sin mening i särskilda frågor berörande emigrationsproblemet.

Den genom Versaillesfördraget upprättade internationella arbetsorganisationen beslöt redan på sin första konferens i Washington år 1919 att ägna uppmärksamhet åt emigrationen, och har denna avsikt även i viss mån förverkligats. Vidare må nämnas, att på inbjudan av italienska regeringen år 1924 i Rom sammanträdde en konferens, vid vilken även vårt lands regering var representerad, för dryftande av allehanda frågor rörande emigrationen.[2] Jämväl det sålunda inledda internationella samarbetet är avsett att fullföljas. Förväntan på resultaten av nu berörda initiativ har föranlett ytterligare uppskov med fullgörandet av ovan angivna uppdrag.

Med anledning av motion av herr Lindhagen vid 1923 års riksdag, över vilken motion styrelsen den 28 mars avgav ett mer omfattande yttrande, beslöt emellertid riksdagen anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta närmare undersöka, på vad sätt staten lämpligen bör stödja de emigrerande medborgarna och medverka till att minska deras risker för sin framtida utkomst i det främmande landet.[3] Genom remiss den 15 juni samma år har Kungl. Maj:t anbefallt socialstyrelsen att verkställa utredning och avgiva förslag i det av riksdagen sålunda angivna avseendet.

Emigrationen från vårt land har i all huvudsak varit inriktad på Amerikas förenta stater. Genom den s. k. kvotlagstiftningen har emellertid möjligheten till invandring i nämnda land i mycket betydande mån inskränkts, och är ytterligare inskränkning ställd i utsikt. Till följd av berörda anordning har den svenska utvandringen åtminstone för tillfället till stor del uppdämts, och låter det sig knappast bedöma, huru den för framtiden kan komma att gestalta sig.

Ett mer definitivt ställningstagande till emigrationsfrågan måste givetvis under sådana förhållanden möta svårighet. Å andra sidan talar bl. a. önskvärdheten att få den nu gällande, i mycket föråldrade förordningen om utvandrares befordran ersatt med en ny författning i ämnet, mot ytterligare uppskov.

---

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1914, sid. 1270. — [2] Soc. Medd. årg. 1924, sid. 700. — [3] Soc. Medd. årg. 1923, sid. 561.

Till fullgörande av de styrelsen genom omförmälda remisser givna uppdrag har styrelsen den 14 januari 1928 till Kungl. Maj:t överlämnat förslag till lag angående utvandrares befordran m. m. jämte motivering ävensom förslag till förbättrad upplysningstjänst beträffande utvandring och till anordnande eller stödjande av hjälpverksamhet bland svenska invandrare i främmande länder.

Såsom bilaga till nämnda förslag har därjämte överlämnats en samling anteckningar rörande lagstiftning samt administrativa och andra anordningar beträffande emigrationen från ett flertal främmande länder.

Av Kungl. Maj:t har styrelsen den 1 april 1927 blivit anbefalld att vid fullgörande av de genom ovannämnda nådiga beslut den 5 december 1914 och den 15 juni 1923 givna uppdrag behörigen beakta den av internationella arbetskonferensen år 1926 antagna rekommendationen angående skydd för emigrerande kvinnor och unga flickor ombord å fartyg.[1] På sätt i motiveringen till lagförslaget närmare angives, har styrelsen även sökt att ställa sig omförmälda befallning till efterrättelse.

Förslag till ny utvandringslag i Danmark. Frågan om en revision av emigrationslagstiftningen står i Danmark liksom i vårt land på dagordningen och har här hunnit så långt, att folketinget i februari 1928 fått sig förelagt ett förslag till ny utvandringslag, i huvudsak byggt på ett i oktober 1927 avgivet kommittébetänkande i ämnet.

Lagförslaget företer, i vad angår huvuddragen av utvandringens statliga reglering, ej några större avvikelser från den nu gällande lagstiftningen. Bestämmelserna i de hittillsvarande tvenne lagarna av den 1 maj 1868 och den 25 mars 1872 ha sammanförts, och i samband därmed ha genomförts en del detaljförändringar. De väsentliga nyheterna bestå i starkare administrativ centralisering och förbättrad upplysningstjänst.

Ärenden rörande utvandringen ha hittills handlagts inom tre skilda ministerier, varjämte även polismyndigheten i Köpenhamn synes ha utövat en ganska betydelsefull reglerande inverkan. Enligt lagförslaget skall det upprättas en särskild myndighet för utvandringsväsendet, udvandringskommissariatet, under chefskap av udvandringskommissæren. Honom åligger, utöver de förrättningar lagen direkt uppdrager åt honom, att under ständigt hänsynstagande till önskvärdheten av de utvandringslystnas anbringande inom rikets gränser på varje efter hans bedömande ändamålsenligt och med hänsyn till omständigheterna möjligt sätt giva danska utvandrare nödigt bistånd.

De ganska utförliga bestämmelserna rörande utvandringskommissariens allmänna uppgifter uppmärksamma i främsta rummet upplysningstjänsten.

Anmärkas må för övrigt, att lagförslaget i överensstämmelse med nuvarande praxis som utvandrare räknar alla, som sjöledes begiva sig till främmande världsdel; dock äger regeringen att för bestämda kategorier av resande dispensera från iakttagandet av bestämmelsen om utvandrarkontrakt.

Enligt lagförslaget åligger det utvandraragenterna att till utvandringskommissariatets kassa inbetala en koncessionsavgift, uppgående till 1 % av befordringsavgiften för alla genom deras försorg befordrade passagerare, med undantag likväl för dem, beträffande vilka dispens i nyss berörda avseende beviljats.

Utvandringen från Danmark under 1927. Den danska statistiken redovisar för det senast gångna året 7 996 utvandrare till främmande världsdelar. Siffran är, såsom nedanstående tablå utvisar, betydligt större än motsvarande tal de senaste åren och har ej varit så stor sedan år 1913, då 8 846 personer utvandrade.

Antal utvandrare till	1923	1924	1925	1926	1927
Kanada	1 081	2 286	1 013	1 484	3 835
Förenta staterna	5 813	3 567	2 882	3 354	2 962
Mellan- och Sydamerika	651	397	619	893	1 082
Andra världsdelar	56	69	64	73	117
Summa	**7 601**	**6 319**	**4 578**	**5 804**	**7 996**

[1] Soc. Medd. årg. 1926, sid. 684.

Ökningen under redogörelseåret faller huvudsakligen på männens konto. Antalet manliga emigranter har nämligen stigit från 4 050 till 5 882, medan kvinnorna ökats från 1 754 till 2 114. Kvinnorna utgjorde blott c:a 26 % av hela antalet utvandrare, den lägsta siffra som förekommit under senare decennier.

Förutom förestående emigranter befordrades genom danska utvandraragenter till annan världsdel 3 692 personer, vilka redan hade sin hemort i det främmande landet, d. v. s. huvudsakligen dansk-amerikanare. (Statistiske Efterretninger.)

Utvandringen från Norge under 1927. Den norska emigrationsstatistiken redovisar för 1927 och närmast föregående år följande antal utvandrare till främmande världsdelar:

		1923	1924	1925	1926	1927
Norska utvandrare		18 287	8 492	6 975	9 326	11 881
Transiterande utvandrare	svenskar	2 825	977	346	247	193
	andra	59	48	51	72	63

Härförutom upptagas i statistiken 2 696 tidigare utflyttade personer av norsk börd, vilka under 1927 åter rest ut efter besök i hemlandet.

(Statistiske Meddelelser.)

In- och utvandringen i Förenta staterna under senare halvåret 1927. Sammanlagda antalet utlänningar, som under månaderna juli—december 1927 ankommit till Förenta staterna eller avrest därifrån, framgår av följande inom U. S. Bureau of Immigration sammanställda tablå:

Månad	Mottagna utlänningar			Avvisade	Avresta utlänningar			Inreseöverskott
	Immigranter	Andra resande	Summa		Emigranter	Andra resande	Summa	
Juli	23 420	15 973	39 393	2 002	9 230	18 509	27 739	11 654
Augusti	28 418	19 011	47 429	1 574	6 322	17 014	23 336	24 093
September	31 000	25 619	56 619	1 600	7 625	16 885	24 510	32 109
Oktober	31 719	21 578	53 297	1 567	6 402	16 424	22 826	30 471
November	27 758	13 841	41 599	1 723	5 871	16 886	22 757	18 842
December	22 350	10 452	32 802	1 679	9 085	21 418	30 503	2 299
Summa	**164 665**	**106 474**	**271 139**	**10 145**	**44 535**	**107 136**	**151 671**	**119 468**
Juli—december 1926	175 955	112 290	288 245	10 358	42 779	93 528	136 307	151 938

Av immigranterna kommo c:a 81 400 från länder i Amerika, 80 700 från Europa och 2 600 från andra världsdelar. Bland Europas stater hade Tyskland, Irland och Storbritannien sänt de största kontingenterna, resp. 22 400, 12 500 och 10 600 personer eller tillsammans mer än hälften av den europeiska invandringen. Sveriges siffra var 3 754, mot 4 325 under motsvarande halvår 1926.

Av de 271 000 mottagna utlänningarna blevo 77 000 jämlikt 1924 års invandringslag klassificerade som »quota immigrants», 144 000 som »nonquota immigrants» och 50 000 som »non immigrants».

Centrala skiljenämndens beslut.

(1927.)

18. Skiljedom i tvist mellan aktiebolaget Feiths kaféer & konditorier ävensom Stockholms konditoriförening, å ena, samt svenska livsmedelsarbetareförbundet och dess avdelning n:r 44, å andra sidan; beslutad i Stockholm den 9 november 1927.

I ett den 2 juli 1926 mellan konditoriföreningen och avdelningen n:r 44 upprättat samt av förbundet godkänt kollektivavtal hava bland annat upptagits följande bestämmelser:

§ 3.

Arbetarna äro skyldiga att mot övertidsbetalning samt motsvarande ledighet under veckan arbeta högst 3 timmar på söndagar. Samma gäller även helgdagar, men skall sådan arbetstid endast ersättas med motsvarande ledighet. Då söndagstimmarna ej medhinnas att uttagas under veckan, skola dessa betalas med vanlig timpenning.

Övertidsarbete, sammanhängande med den ordinarie arbetstiden, betalas för den tid som användes för detsamma. Då arbetare efter arbetstidens slut måste infinna sig för arbete, betalas detta pr timme. Påbörjad timme räknas som hel.

§ 8.

Minimilönen pr vecka är:

a) Manliga arbetare:

Första man	Kr. 82: 50
Kompetent arbetare	» 75: —
Yngre arbetare	» 67: 50
Lärling med 1 års vana: två tredjedelar av lägsta lön	» 45: —
Lärling med 2 års vana: tre fjärdedelar av lägsta lön	» 50: 62
Chaufför	» 67: 50

b) Kvinnliga arbetare:

Kompetent arbeterska	Kr. 67: 50
Yngre arbeterska	» 60: —
Lärling	» 36: —
Pralindopperska	» 45: —

Arbetsgivare må icke anställa mer än en nylärling för varje påbörjat 5-tal arbetare.

Med första man förstås den, som är kunnig i yrkets olika grenar och har ledningen av arbetet.

Med kompetent arbetare menas den, som är kunnig i yrkets olika grenar och arbetat minst fem år i yrket.

Med yngre arbetare menas den, som arbetat minst tre år i yrket.

Lärling, som ej äger ett års vana i yrket, står utom avtalet.

Sedan tvist uppkommit mellan bolaget och avdelningen rörande tolkningen och tillämpningen av nämnda avtal i två olika avseenden, hava de sålunda uppkomna tvistefrågorna hänskjutits till centrala skiljenämndens avgörande.

Rörande tvistefrågornas innebörd är följande upplyst:

1. Hos bolaget vore sedan 7 år tillbaka anställd en arbetare vid namn Karl Pettersson, vilken av bolaget avlönades enligt särskild överenskommelse vid sidan av kollektivavtalet. För närvarande utginge hans lön med 55 kr. per vecka. Å arbetarsidan har gjorts gällande, att Pettersson, som arbetat minst 3 år i yrket, vore berättigad erhålla avlöning i enlighet med vad i kollektivavtalet funnes bestämt för yngre arbetare eller med 67 kr. 50 öre i veckan. Å arbetsgivarsidan har däremot framhållits, *att* avtalets lönebestämmelser, med undantag i vad anginge chaufför, icke avsåge andra än verkliga konditoriarbetare, *att* Pettersson aldrig erhållit utbildning såsom konditoriarbetare utan redan från början anställts såsom springpojke och dräng samt sedermera sysselsatts så gott som uteslutande med grovarbeten, för vilka konditoriarbetarna icke lämpligen kunde anlitas samt *att* kollektivavtalet följaktligen icke kunde anses vara tillämpligt på Pettersson.

2. Vissa söndagar hade bolaget under några timmar på dagen anlitat en hos annan arbetsgivare anställd chaufför vid namn Karlsson för utförande av körslor, som den hos bola-

get fast anställde chaufförен icke medhunne. För detta arbete utginge ersättning till Karlsson enligt särskild träffad överenskommelse. A arbetarsidan har emellertid gjorts gällande, att bolaget vore enligt kollektivavtalet förpliktat utgiva ersättning till Karlsson i enlighet med de i § 3 av avtalet angivna grunderna.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Beträffande till en början frågan om arbetaren Karl Pettersson, så enär de i kollektivavtalet angivna lönesatserna måste, med undantag för chaufför, anses avse endast egentliga konditoriarbetare, samt Pettersson, enligt vad upplyst är, företrädesvis sysselsatts med andra arbeten och aldrig varit anställd såsom konditorilärling, finner skiljenämnden kollektivavtalet icke vara tillämpligt å Pettersson.

Vidkommande avlöning till chaufförен Karlsson finner skiljenämnden på grund av omständigheterna i målet det böra antagas, att bolaget är enligt kollektivavtalet förpliktat att till chaufförен Karlsson utgiva ersättning enligt de i § 3 av avtalet angivna grunderna för det arbete, som han utför i bolagets tjänst.

Från beslutet var ordföranden Lindhagen, med vilken ledamöterna Berg och Cronvall instämde, av skiljaktig mening och yttrade:

»Jag finner omständigheter icke hava förekommit, på grund av vilka det kan antagas, att bolaget skulle vara på grund av kollektivavtalet förpliktat att till chaufförен Karlsson utgiva ersättning enligt nämnda avtal för det arbete, som han utfört i bolagets tjänst.»

19. Skiljedom i tvist mellan aktiebolaget Svensk nattvakt, å ena, samt svenska handelsarbetareförbundets avdelning n:r 106, å andra sidan; beslutad i Stockholm den 23 november 1927.

I ett mellan ovannämnda parter den 28 april 1927 upprättat kollektivavtal, vilket godkänts å arbetsgivarsidan av svenska arbetsgivareföreningen och dess allmänna grupp samt på arbetarsidan av handelsarbetareförbundet, har i § 14 under rubriken »semester» upptagits följande bestämmelse:

»Arbetare, som oavbrutet varit anställda hos bolaget sedan den 1 oktober nästföregående år, äga åtnjuta semester under 8 arbetsdagar med bibehållen avlöning å tid, som arbetsgivaren äger bestämma, dock helst under månaderna maj—augusti.»

Ifrågavarande bestämmelse är lika lydande med motsvarande bestämmelse i äldre, åren 1922, 1923 och 1925 upprättade avtal med undantag dels att i dessa avtal semestertiden var bestämd till 7 arbetsdagar och dels i 1922 års avtal den för rätt till åtnjutande av semester erforderliga anställningstiden räknades från den 1 juli föregående år.

Vid de förhandlingar, som föregingo slutandet av 1922 års avtal, antecknades till protokollet under § 2 *dels* att en i § 4 upptagen bestämmelse om frinätter skulle tolkas på visst sätt och *dels* följande överenskommelse rörande tillämpningen av semesterbestämmelsen:

»Vakt, som under ett år före den 1 maj semesteråret varit frånvarande under högst 21 dagar på grund av annan anledning än sjukdom eller olycksfall, går icke miste om semester. Har vakt under samma tid varit frånvarande på grund av sjukdom eller olycksfall sammanlagt 3 månader, göres icke avdrag å semestern. Har han av sistnämnda anledning varit frånvarande längre tid än sammanlagt 3 månader, utgår semestern i proportion till den tid han tjänstgjort.»

Protokollsanteckningen rörande tillämpningen av semesterbestämmelsen har icke upprepats vid förhandlingarna rörande senare avtal, varemot vid förhandlingarna angående 1927 års avtal till protokollet gjorts en anteckning om frinätter av samma lydelse som anteckningen till 1922 års protokoll.

Mellan parterna har tvist uppkommit, huruvida 1922 års protokollsanteckning fortfarande skall anses utgöra en för parterna alltjämt bindande överenskommelse. Då enighet icke kunnat uppnås, hava parterna enligt skiljeavtal den 30 september 1927 överenskommit att hänskjuta tvistefrågan till centrala skiljenämndens prövning.

Inför skiljenämnden har å arbetarsidan hävdats den uppfattningen, att anteckningen icke längre vore gällande. Till stöd härför har anförts: En äldre protokollsanteckning kunde icke tillmätas vitsord, sedan nytt avtal slutits, med mindre den upprepats i samband därmed. Vid 1925 års och tidigare avtalsuppgörelser hade de hos bolaget anställda arbetarna tillhört svenska grov- och fabriksarbetareförbundet, men under tiden mellan 1925 och 1927 års avtalsförhandlingar hade de övergått till svenska handelsarbetareförbundet, vars ledning vid 1927 års förhandlingar icke ägt kännedom om tillvaron av ovannämnda anteckning i 1922 års protokoll. Arbetarna kunde i varje fall icke anses bundna av en överenskommelse, som sålunda träffats under medverkan av en annan organisation än den arbetarna nu tillhörde.

Å arbetsgivarsidan har däremot gjorts gällande, att protokollsanteckningen fortfarande borde tillerkännas vitsord, i vilket avseende åberopats, att anteckningen tillämpats utan anmärkning från arbetarnas sida och att arbetarnas inträde i ny organisation icke kunde tillmätas betydelse.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Med hänsyn därtill att dels några belysande fall icke kunnat påvisas, då den genom ifrågavarande protokollsanteckning rörande semester träffade överenskommelsen skulle hava tillämpats, och dels samma protokollsanteckning icke blivit bekräftad vid slutande av 1927 års avtal oaktat detta skett med en vid 1922 års förhandlingar samtidigt gjord protokollsanteckning rörande frinätter, finner skiljenämnden protokollsanteckningen om semester icke kunna antagas numera utgöra en för parterna alltjämt bindande överenskommelse.

20. Skiljedom i tvist mellan Stockholms is-aktiebolag, å ena, samt svenska handelsarbetareförbundets avdelning n:r 14 (Stockholms isarbetarefackförening), å andra sidan; beslutad i Stockholm den 23 november 1927.

I ett mellan parterna den 17 juni 1925 upprättat och av handelsarbetareförbundet godkänt kollektivt arbets- och löneavtal, vilket fortfarande är gällande, upptagas bland annat följande bestämmelser:

§ 5.

Mom. 1. Arbetare, som varit anställd ett år i följd och som på grund av sjukdom ej kan fullgöra sina åligganden, åtnjuter full avlöning under en tid av 35 dagar.

— —

Mom. 3. Efter arbetares tillfrisknande äger han rättighet att återgå i arbetet med bibehållna förmåner, såvida han ej på något sätt missbrukat sitt sjukdomsfall.

— —

§ 6.

Arbetare, som varit anställd ett år i följd, erhåller årligen 6 arbetsdagars semester, och arbetare, som varit anställd 6 månader i följd, 4 arbetsdagars semester, med bibehållen avlöning, och skall semestern tilldelas arbetarna under tiden 1 juni—1 september.

Mellan parterna har tvist uppstått angående tolkningen av angivna bestämmelser. En hos bolaget anställd arbetare vid namn Anders Johan Wiger, som varit anställd hos bolaget sedan flera år tillbaka, hade börjat åtnjuta avtalsenlig semester från och med torsdagen den 1 september 1927. Den 3 september hade han hos bolaget anmält, att han redan från och med den 1 september varit av sjukdom oförmögen till arbete och hade med vederbörligt läkarintyg styrkt denna uppgift. Enligt nytt läkarintyg hade Wiger åter varit arbetsför från och med måndagen den 10 oktober. Han hade emellertid ansett sig berättigad till full semester efter tillfrisknandet och hade därför icke inställt sig i arbete förr än måndagen den 17 oktober. Bolaget hade utbetalat full avlöning dels för tiden 1—7 september, omfattande sex arbetsdagar, vilken tid bolaget räknat såsom semester, och dels därutöver för tiden 8 september—9 oktober, omfattande 27 arbetsdagar.

Å arbetarsidan har gjorts gällande, att Wiger efter tillfrisknandet varit berättigad att åtnjuta semester, medan bolaget ansett semestern vara uttagen i och med sjuktiden. Då enig-

het icke kunnat uppnås, hava parterna genom skiljeavtal den 4 november 1927 hänskjutit tvistefrågan till centrala skiljenämndens avgörande.

Under målets handläggning har upplysts, att semester ofta brukade uttagas å andra tider än under den i avtalet angivna semesterperioden.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Wiger har ostridigt varit sjuk redan den 1 september och anmälan därom har skett redan den 3 september. Vid sådant förhållande bör den omständigheten, att Wiger med den 1 september påbörjat åtnjutande av semester, icke skäligen utgöra hinder för att den för semester avsedda tiden i stället räknas såsom sjuktid. Med anledning härav och då Wiger icke under sin frånvaro från arbetet åtnjutit avlöning för längre tid än sjukavlöning enligt § 5 mom. 3 må längst uppbäras, finner skiljenämnden Wiger berättigad att efter tillfrisknandet åtnjuta semester under sex arbetsdagar med bibehållen avlöning.

21. Skiljedom i tvist mellan Sveriges bleck- och plåtslageriarbetsgivareförbunds 1:a distrikt, å ena, samt svenska bleck- och plåtslagareförbundets avdelning n:r 6, å andra sidan, angående tolkning av ackordsprislista; beslutad i Stockholm den 3 december 1927.

Den 24 maj 1927 har mellan parterna upprättats ett kollektivavtal, gällande till den 1 april 1929. I en vid detta fogad ackordsprislista hava upptagits, bland andra, rubriker och bestämmelser på sätt nedan angivas:

§ 1. Taktäckning, omfattande momenten 1—7.

§ 8. Tilläggspriser vid taktäckning, omfattande momenten 47—146. Under denna rubrik upptagas ett flertal underrubriker, däribland rubriken »kupor», omfattande momenten 81—103. Bland dessa äro momenten 94—98 av följande lydelse:

94.	Grada lister till kupor med intill 5 knäckningar, extra . . .	pr lm	1: 50
95.	Lister till kupor som omnämnas i mom. 84, då desamma utföras i bitar med intill 5 knäckningar, extra	» »	2: 50
96.	Överstigande antal knäckningar betalas med för varje knäckning	» »	—: 20
97.	Hörn till kuplister med intill 5 knäckningar, extra	» st	1: 25
98.	Då knäckningarnas antal å listhörn överstiga 5, betalas för varje överstigande knäckning	» »	—: 25

§ 12. Garneringsarbeten å tegel-, skiffer-, papp- och korrugerade tak, omfattande momenten 192—233, av vilka mom. 222 är av följande lydelse:

222. Beträffande lister å kupor etc. hänvisas till § 8.

§ 32. Arbeten utförda av kopparplåt, omfattande momenten 577—615.

Bland underrubrikerna i denna paragraf märkes rubriken »taktäckning med kopparplåt», omfattande momenten 580—593. Av dessa innehåller *mom. 580* bestämmelse, att täckning av tak med kopparplåt betalas med 100 % högre pris än i § 1 mom. 1 angives. *Mom. 581* innehåller bestämmelse, att vid taktäckning med kopparplåt 100 % tillägg skall utgå å prissatserna enligt ett flertal uppräknade moment i §§ 1, 2, 3, 4 och 8, däribland i § 8 momenten 94—98.

Under § 32 upptages jämväl underrubriken »Garneringsarbeten av kopparplåt å tegel- och skiffertak», omfattande momenten 602—606, vilka äro av följande lydelse:

602. Inläggning av vanliga nockar, gavelskivor, brandmurar, fotplåt samt beslagning å skorstenar, vindskupor, täckning av mindre del å tak i samband med garnering, etc., betalas med 100 % högre pris än vad säges i följande mom.: 193—198, 200, 203, 207—208, 211—213, 216, 218—221, 225—226 sista stycket, samt 230.

603. Inläggning av vanliga vinkelrännor av kopparplåt betalas med 55 % högre pris än vad säges i mom. 193—197.

604. Å följande prissatser i § 12 utgår 15 % högre priser än vad säges i mom. 199, 204, 215.

605. För varje listhörn å skorstenar, med intill 6 knäckningar, tillkommer för varje hörn, extra .... pr st. 1: 75.

606. I övrigt gälla de bestämmelser, som finnas beträffande garneringsarbeten med vanlig plåt.

Mellan parterna har tvist uppkommit, vilka priser skola tillämpas för sådana arbeten, varom förmäles i momenten 94—98, då desamma utföras såsom garneringsarbeten av kopparplåt å tegel- och skiffertak. Å arbetarsidan har gjorts gällande, att arbetet skulle i fall, varom nu är fråga, betalas med 100 % högre pris än som angives i nämnda moment, medan man å arbetsgivarsidan hävdat, att sådant tillägg icke skulle utgå. Då denna tvist icke kunnat lösas, har densamma av parterna hänskjutits till centrala skiljenämndens avgörande.

Inför skiljenämnden har å arbetsgivarsidan framhållits, att man vid prislistans uppgörande avsiktligt icke i moment 602 intagit hänvisning till moment 222, som i sin tur hänvisade till moment 94 med flera; därav framginge att tillägg icke skulle utgå.

Å arbetarsidan har påpekats, att moment 581 hänvisade till momenten 94—98 och att följaktligen 100 % tillägg å grundpriset för kuplister skulle utgå, när fråga vore om hel taktäckning med koppar; det vore då orimligt, om icke motsvarande tillägg skulle utgå, när fråga vore om garneringsarbeten. Därjämte har arbetarparten åberopat, att i förhandlingsprotokollet före avtalets slutande gjorts följande anteckning: »Godkändes att garneringsarbeten med kopparplåt skall utgå med 100 % tillägg utom vad avser vinkelrännor, vilka skola betalas med 55 % tillägg», ett undantag, som sedermera upptagits i moment 603.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

På grund av vad i målet förekommit finner skiljenämnden att — oavsett den avfattning moment 602 erhållit — åt ackordsprislistan bör givas den tolkning, att arbeten, varom förmäles i momenten 94—98, skola, då de utföras såsom garneringsarbeten av kopparplåt å tegel- och skiffertak, betalas med 100 % högre pris än i momenten 94—98 angives.

22. Skiljedom i tvist mellan svenska arbetsgivareföreningen, Sveriges pappersbruksförbund och aktiebolaget Papyrus, Mölndal, å ena, samt svenska pappersindustriarbetareförbundet och dess avdelning n:r 63, å andra sidan, angående livräntetagares rätt till full arbetslön; beslutad i Stockholm den 6 december 1927.

Enligt § 3 i ett i mars 1927 mellan pappersbruksförbundet och pappersindustriarbetareförbundet upprättat kollektivavtal för pappersbruksindustrien, vilket avtal godkänts av arbetsgivareföreningen, skola vanliga fullgoda arbetare erhålla avlöningar i enlighet med en genom avtalet fastställd prislista. I prislistan uppdelas de särskilda pappersbruken i åtta klasser. Timlönen utgör i klass I för grovarbetare i allmänhet 77 öre. Bolaget är anslutet till pappersbruksförbundet och dess pappersbruk tillhör prislistans klass I.

Arbetaren Verner Thulin, anställd som grovarbetare hos bolaget, blev i december 1926 genom olycksfall i arbetet skadad i vänstra knäet. Thulin har sedan slutet av maj 1927 ånyo varit i arbete hos bolaget och därvid använts till samma slags arbete som tidigare. Genom beslut den 10 juni 1927 har Riksförsäkringsanstalten jämlikt bestämmelserna i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete funnit Thulin, vilkens arbetsförmåga ansetts hava genom skadan blivit nedsatt med 15 %, vara i anledning av olycksfallet berättigad till livränta att utgå för tiden från och med den 22 maj till och med den 21 november 1927 med 240 kronor för år räknat. Då bolagets arbetare icke varit olycksfallsförsäkrade utan bolaget iklätt sig s. k. självrisk för inträffande olycksfall, har det ålegat bolaget att utgiva den av Riksförsäkringsanstalten bestämda livräntan. Bolaget har efter Thulins återinträde i arbetet nedsatt hans timlön från 77 öre till 67 öre, varigenom hans ordinarie arbetsförtjänst tillika med livräntan kommit att tillföra honom samma inkomst som förut. Sedan från arbetarsidan krav framställts, att Thulin måtte erhålla full avlöning enligt avtalet,

och detta krav avvisats av bolaget, hava arbetsgivareföreningen och pappersindustriarbetareförbundet, på förslag av statens förlikningsman i västra distriktet, genom skrivelse den 21 november 1927 till centrala skiljenämndens avgörande hänskjutit frågan, huruvida Thulin är berättigad till i avtalet stipulerad lön för vanliga fullgoda arbetare.

Å arbetarsidan har hävdats, att Thulin alltsedan han återinträdde i arbetet faktiskt fullgjort den arbetsprestation, som varit normerande för den i avtalet bestämda avlöningen, samt att han därför vore berättigad att erhålla full avlöning, oavsett att han av Riksförsäkringsanstalten tillerkänts ersättning för den lidna skadan.

Å arbetsgivarsidan har däremot gjorts gällande, att Thulin icke kunde anses såsom fullgod arbetare, då han av Riksförsäkringsanstalten tillerkänts en livränta, beräknad efter 15 % nedsättning av arbetsförmågan. Med hänsyn till arten av Thulins arbete vore det vidare uppenbart, att då hans rörelseförmåga otvivelaktigt minskats, hans arbetsprestation numera icke kunde vara densamma som förut.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Den omständigheten att Thulins individuella arbetsförmåga blivit nedsatt genom olycksfallet och att han på den grund tillerkänts livränta, utgör ej hinder för att han det oaktat kan anses såsom fullgod arbetare i kollektivavtalets mening. Huruvida Thulin är att betrakta såsom fullgod arbetare beror uteslutande på om han trots skadan fullgör samma arbetsprestation, som genomsnittligt utföres av andra arbetare. På grund av omständigheterna finner skiljenämnden det också böra antagas, att detta varit fallet under den tid, varom nu är fråga. Skiljenämnden förklarar följaktligen bolaget pliktigt att till Thulin utgiva avtalsenlig lön för tiden 22 maj—21 november 1927 utan avseende å att han under denna tid uppburit livränta.

23. Skiljedom i tvist mellan södra Sveriges bleckslagerifidkareförening, å ena, samt svenska bleck- och plåtslagareförbundets avdelning n:r 1 i Malmö, å andra sidan; beslutad i Stockholm den 13 december 1927.

Ett mellan parterna i maj 1927 upprättat kollektivavtal innehåller en ackordsprislista, däri bland andra upptagits följande bestämmelser:

§ 20.

Zinkarbeten.

195.	Beslagning av vanliga enkla vaskbord t. o. m. 6 st. i samma fastighet intill 1/2 kvm.	pr	st	4: 70
	D:o över 6 st.	»	»	3: 70
	D:o enskilda	»	»	5: 20
196.	D:o d:o t. o. m. 6 st och intill 1 kvm.	»	»	6: 10
	D:o över 6 st.	»	»	4: 90
	D:o enskilda	»	»	6: 65
	D:o vad de överstiga 1 kvm	pr	kvm	4: 90
197.	Enkla vaskbeslag, utan hinder t. o. m. 6 st i samma fastighet, intill 1/2 kvm	pr	st	3: 35
	D:o över 6 st.	»	»	3: 10
	D:o enskilda	»	»	4: —
	Vad de överstiga 1/2 kvm gäller A-priset som tilläggspris.			
198.	Rör eller övriga hinder överstigande 2 st betalas ett tillägg	pr	st	0: 90
	Med övriga hinder menas: fönstersmyg, fönsterfoder, skåpsben i likhet med befintlig godkänd skiss.			

I en nybyggd fastighet hava utförts sju vaskbeslag, vilka ostridigt skolat betalas enligt moment 197 andra stycket med 3 kr. 10 öre per styck. Därjämte hava emellertid i samma fastighet utförts fem beslag av vaskbord, och har angående betalningen för detta arbete uppstått tvist mellan parterna.

Å arbetsgivarsidan har man hävdat, att även dessa beslag egentligen vore att hänföra till enkla vaskbeslag men då desamma dragit något mera arbete vore man villig medgiva betalning för dem enligt moment 196; härvid vore emellertid att beakta att sammanlagt tolv beslag utförts inom samma fastighet och att därför de fem beslagen skulle betalas med det lägre pris, som gällde för flera än sex beslag, d. v. s. enligt andra stycket i moment 196, som upptoge ett pris av 4 kr. 90 öre.

Häremot har å arbetarsidan gjorts gällande: För bedömande av frågan om moment 195 respektive 196 eller moment 197 skulle tillämpas, vore det utslagsgivande, huruvida vid arbetet s. k. hinder förelåge. I här förevarande fall hade otvivelaktigt sådana hinder förelegat, i det att dels en sned hörna och dels ett vattenrör förekommit. Arbetet vore sålunda otvivelaktigt hänförligt under moment 196. När det gällde att bedöma, om flera än sex beslag utförts, finge arbeten, som fölle under ett moment, icke sammanräknas med arbeten, som fölle under ett annat moment. Betalning skulle därför i detta fall utgå enligt första stycket i moment 196 med 6 kr. 10 öre.

Då enighet icke kunnat uppnås, hava parterna enligt överenskommelse hänskjutit tvisten till centrala skiljenämndens avgörande.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Enär ifrågavarande fem beslag otvivelaktigt äro att hänföra till sådant arbete, som avses i moment 196, samt antalet utförda beslag bör beräknas med hänsyn till varje moment för sig, finner skiljenämnden, att de fem beslag, varom här är fråga, skola betalas enligt första stycket i moment 196 med 6 kr. 10 öre per styck.

Rapporter från yrkesinspektörerna angående svårare olycksfall i arbete.

Olycksfall vid golvöppningar, ställningar, gallerier, trappor, stegar, landgångar o. dyl.

I: 10. I en pappersfabrik gick en arbetare upp på vinden för att träffa en därstädes sysselsatt kamrat. Golvet å vinden utgjordes av trådglas, lagt i betongspröjsar. På detsamma lågo trummor för maskinsalens ventilation. För att nå fram till sin kamrat, som uppehöll sig i en av trummorna, steg arbetaren ned från en sådan trumma och ut på taket. I stället för att begagna spröjsarna, *steg han på själva glastaket, som brast, varvid han störtade* ned genom taket och hamnade på den inunder stående pappersmaskinen. Han ådrog sig fraktur å bäckenet, revbensbrott och inre skador.

I: 11. En plankbärare hade lagt av en bräda uppe på en stapel och var på väg nedför en *bärarlandgång,* då *han halkade och föll* ned med huvudet före och bröt ryggraden. Han avled tre dagar därefter.

Landgången var hal av regn, men hade på vanligt sätt beströtts med sågspån. Plankbäraren hade skor med rågummisulor, vilka av bärarna anses bäst hindra halkning. Skorna hade endast använts c:a 3 veckor. Höjden från landgången, varifrån han föll, till stapeln var c:a 2·5 m.

I: 12. Från anrikningsverket vid ett gruvschakt spelas sligen i en självtippande s. k. hund upp för en lutande bockbana. Uppspelningen och tippningen ombestyres av en spelstyrare, placerad inuti verket. Av någon anledning hade hunden vid tippningen spårat ur. Två arbetare, vilka vid tillfället voro sysselsatta med reparation av bockbanan bortom tippningsplatsen, skyndade då jämte en tredje kamrat till platsen för att lyfta vagnen tillbaka på rälsen. De två förstnämnda arbetarna befunno sig på vagnens baksida, den tredje mannen på dess framsida. Just då den sistnämnde skulle emottaga en spak för upplyftning av vagnens framända, brast den mellan de längsgående rälssyllarna belägna plankgången, varvid de båda förstnämnda *arbetarna störtade ned.* Den ene lyckades klamra sig fast vid rälsstocken å bockbanan, men den andre föll till marken 9·25 m därunder. Han ådrog sig därvid så stora skador, att han senare samma dag avled.

Bockbanan består av bockar med däröver lagda längsgående syllar för rälsen samt mellan dem en plankgång, bestående av trenne plankor i bredd. Plankorna vila på bockarnas överslag. Vid det ställe, där olyckan inträffade, vilade emellertid ändarna av gångbanans plankor på en tvärslå, $2^1/_2$ *tum tjock och 6 tum hög, vilken på högkant var fastsatt vid* överslaget till nämnda bock. Ifrågavarande underlag, som var angripet av röta, brast under tyngden av de två männen med den påföljd, som ovan nämnts.

De arbetare, som voro sysselsatta med reparation å banan, ansågo, att fara ej förelåg, men det är uppenbart, att olyckan kunnat undvikas, om banan underkastats en tillräckligt ingående besiktning och reparation, innan den togs i bruk.

I: 13. Vid passerandet av en trappa från utsidan av ett såghus ned till ett rälsspår för en ribbana råkade en arbetare *halka omkull i övre delen av trappan,* varifrån han med huvudet före gled ned mellan trappan och ledstången och *föll ned på ribbanan.* Han skadades svårt och avled en kort stund efter olyckshändelsen.

På trappans steg hade bildats snö och is, som gjort densamma hal. Arbetaren bar tvenne skruvnycklar, vilka dock ej voro större än att han mycket väl kunnat bära dem i ena handen och i så fall haft den andra fri att hålla sig i räcket med.

Till förhindrande av dylika olyckshändelsers upprepande har yrkesinspektören lämnat arbetsgivaren anvisning om att förse trappräcket med ännu ett led samt att utbyta stegslåarna i trappan mot ordentliga trappsteg.

Olycksfall vid hissar, kranar och andra lyftanordningar.

II: 16. Vid ett skeppsvarv skulle man upphissa plåtstrimlor ombord på ett fartygsbygge. Dessa plåtstrimlor voro 4 à 5 m långa, 300 mm breda samt 12 mm tjocka. För upphissningen användes en av varvets stapelkranar, förd av särskild kranförare.

Vid olyckstillfället hade hoplängats 4 st plåtar. För längningen användes två stycken $^3/_4''$ kättinglängor, vilka angjorts ungefär 1 m innanför plåtarnas ändar. Därjämte hade som vanligt i dylika fall, för att längorna skulle sluta mera fast om plåtarna, på utsidorna av desamma anbringats två stycken 1 m långa $8'' \times 3''$ plankor. Sedan den arbetare, som utfört längningen, övertygat sig om att plåtarna hängde rätt i längan, begav han sig upp i fartygsbygget. *Under upphissningen* tog kranföraren miste på höjden och svängde in plåtarna över fartygsbygget för tidigt, varvid *plåtarna stötte mot bordläggningen och glodo ur längan samt föllo till marken* och *skadade därvid två* invid fartygssidan sysselsatta *arbetare*, av vilka den ene omedelbart avled och den andre erhöll lindrigare skador.

Då kranföraren märkte, att plåtarna höllo på att glida ur längan, hade han genom varningsrop gjort i närheten sysselsatta arbetare uppmärksamma på faran. Samtliga arbetare utom den svårast skadade och avlidne, vilkens hörsel var mycket nedsatt, hade hörsammat varningen och skyndsamt begivit sig utom farlig närhet av de nedfallande plåtarna. Den andre skadade hade dock ej hunnit taga mer än ett par steg, då han träffades av en plåt.

II: 17. Vid ett kraftverksbygge hade en mindre maskinkran uppmonterats för att användas vid uppfordringen av sten och jord från en urschaktning till en högre belägen bana för decauvillevagnar. Innan kranen togs i bruk, provades densamma med den dubbla högsta tillåtna belastningen. Några timmar senare hade en korg med jord och sten hissats upp, varvid en förman med en annan arbetares hjälp var sysselsatt med att rikta in korgen över vagnsredet, då utan föregående varning *kranens bom och stativ störtade ned och träffade förmannen i huvudet, så att han ögonblickligt avled.*

Den ifrågavarande kranen hade en rörlig hjärtstock, vars bottentapp vilade i en bottenpanna *av gjutjärn*. Upptill var hjärtstocken försedd med en tapp av 60 mm:s diameter (krannålen), å vilken de två strävornas strävjärn voro påträdda. Därjämte voro tvenne staglinor *uppsatta som säkerhet*, vilka voro fästade i ett fästjärn, som även var påträtt krannålen. Ovanför fästjärn och strävjärn var i krannålen anbragt en sprint av 10 mm:s rundjärn.

Vid kranbommens svängning medföljde hjärtstocken i rörelsen, så att sprinten släpade *emot staglinornas fästjärn. Efter endast ett par timmars användande hade sprinten nästan* nötts helt av invid krannålen. När bommen med den lastade korgen svängdes åt ena sidan, uppstod tryck i den *på denna sida belägna* kransträvan, varigenom strävjärnet trycktes upp emot sprinten och skjuvade av densamma. Därefter sköts staglinornas fästjärn och strävjärn över krannålen, så att hjärtstocken och bommen frigjordes och störtade ned.

Efter olycksfallet har sprinten ersatts med en stödplatta, mot vilken fästjärnen ligga an. Denna stödplatta är *av smidesjärn och försedd med tapp, ingängad i krannålen och* försäkrad med stoppskruv.

Detta olycksfall visar nödvändigheten av att strävjärnens fastsättning på krannålen är gjord på ett betryggande sätt. Vid bommens utsvängning uppstår nämligen tryck i den ena eller båda strävorna, som skulle *lyfta strävjärnen över krannålen*, om konstruktionen icke erbjuder säkerhet däremot.

Olycksfall vid järnvägar, transportbanor, hängbanor o. dyl.

III: 14. I en sulfitfabrik transporteras massabalarna från pappsalen medelst *linbana* upp i massamagasinets lanternin, varifrån förflyttningen *ned till massalagret* sker medelst ett antal sänkstolar. En massabalstuvare och en arbetskamrat stodo nedanför en sänkstol

och hade stuvat undan en bal, då en annan bal, innan sänkstolen kommit upp i sitt övre läge, tippades ned från en linbanekorg. Balen föll på sänkstolen samt studsade därifrån ned. Arbetskamraten såg balen komma och tillropade den förstnämnde, men denne hann ej undan, utan *fick balen över skuldrorna och nacken. Han avled följande dag.*

Bolaget har efter olycksfallet uppsatt en tippanordning för linbanekorgarna, vilken endast fungerar då sänkstolen är i sitt övre läge. Om sänkstolen, då en korg kommer till schaktöppningen, ej skulle vara uppe, passerar korgen utan att balen tippas av.

III: 15. En arbetare i en sulfitfabrik var sysselsatt med transport av massabalar från en *sänkstol* i massamagasinet, då *en massabal råkade falla* från det nedgående hisslastplanet från c:a 5 m:s höjd *på arbetarens axel.* Orsaken synes ha varit, att balen vid tippningen från linbanan kommit snett på hisslastplanet och vilat mot golvöppningens främre kant samt, då hisslastplanet sänkte sig ned, tagit överbalansen och glidit ned från planet. Arbetaren ådrog sig diverse skador i ena armen och axeln.

Balarna avstjälpas från linbanekorgarna medels en anordning, som står i förbindelse med sänkstolen på sådant sätt, att tippning av balen ej kan äga rum, utom då hisskorgen är i sitt övre läge. Balarnas vikt är c:a 170 kg.

Sänkstolen utgöres av ett hisslastplan, som är balanserat med en motvikt och vars rörelse såväl uppåt som nedåt modereras genom en vingregulator. Lastplanet är vridbart kring en axel. Vid dess ena långsida är en kätting fästad, vars andra ända fastgöres vid golvöppningen under linbanan och vars längd avpassas så, att planet på lagom avstånd från massalagret avtippar balen.

Utlastningen av balarna från sänkstolen äger rum efter en sida, men efter sänkstolens hela höjd. Det är därför vissa svårigheter att anordna schakt enligt de bestämmelser, som angivas i K. Socialstyrelsens anvisningar nr 9.

Då fara för nedfallande balar föreligger, har yrkesinspektören föreskrivit, att schaktets framsida skall förses med ett skydd av kättingar eller wire, vars ena ända är löstagbar, varigenom utlastningsöppningen kan ändras, allt efter som massalagret i magasinet stiger.

Olycksfall vid maskiner och transmissioner.

Svänghjul, remskivor och remmar.

VIII ä: 7. Vid avläsningen av en manometer till en kompressor råkade en pumpvaktare komma för nära en *oskyddad drivrem* med den påföljd, att *han drogs in till ett svänghjul och fick av en eker i svänghjulet ett slag i huvudet,* så att han omedelbart avled.

Manometern var olämpligt placerad, enär den var uppsatt för nära en oskyddad drivrem å kompressorn. Vid senaste besiktning var denna kompressor icke uppsatt, och den hade helt nyligen tagits i bruk.

Olycksfall genom fallande föremål, ras o. dyl.

X: 21. Vid utlastning av massabalar från ett massamagasin inträffade ett ras, varvid en arbetare så svårt *skadades av de nedrasande massabalarna,* att han avled. I magasinet, som var nästan tomt utom en trave balar om c:a 4 m:s höjd, voro tre lag arbetare sysselsatta med utkärrning av balarna. För att underlätta arbetet störtades balarna ned från travens höjd, så att vertikala väggar uppstodo. Arbetaren var sysselsatt med att lasta en bal på sin kärra, då en kamrat, som märkte, att en rörelse uppstod i en vertikal rad av balar, ropade åt honom att se upp. Han släppte då kärran och sprang några steg tillbaka, men snavade och föll, så att han fick balarna över sig. Sedan balarna lyfts undan, drogs den förolyckade fram och befanns då utan medvetande, varefter han fördes till lasarett, men avled på vägen.

Vid utlastning av massabalar böra balarna rivas trappstegsvis, men är detta en både besvärligare och långsammare arbetsmetod än att störta ned balarna.

Med anledning av olycksfallet föreskrev yrkesinspektören, att vid utlastning balarna skola rivas trappvis, men att, där baltravens höjd icke överstiger 6 balar, d. v. s. c:a 2·5 m över golvet, må störtning äga rum. Tydliga anslag härom skola uppsättas i massamagasinet, och borde det noga övervakas, att föreskrifterna efterlevdes.

Olycksfall vid stuveriarbete.

XVI: 4. Olyckshändelsen inträffade ombord å ett utländskt ångfartyg i svensk hamn under *lastning av trävirke* för ett svenskt stuveribolags räkning. En sling av 32 plankor ($2^1/_2 \times 6^1/_4$) hade just vinschats upp, och under det slingen sänktes mot däcket, hade två stuveriarbetare gått fram för att rikta slingen rätt, innan den skulle nå den å däcket stuvade lasten. Omedelbart då desamma kommo fram till slingen, *brast hisswiren och slingen föll ned,* varvid en av arbetarna träffades i magtrakten, så att han kastades på rygg mot lasten. Den andre, som tjänstgjort som luckbas, fick även en del av slingen över vänstra benet, som avbröts på två ställen. De båda skadade fördes omedelbart i land, där de av tillständeskommande läkare ägnades den första vården, varefter de fördes till lasarett. Den förre arbetaren avled två dagar därefter på grund av de erhållna skadorna.

Enligt uppgift av ångarens befälhavare skulle vinschlöpare och samtliga taljor blivit undersökta $3^1/_2$ månader tidigare och då befunnits i gott skick. Någon anmärkning hade sedan dess icke framställts över deras beskaffenhet. Enligt vad stuveriarbetarna efter olyckshändelsen uppgivit, hade den ifrågavarande vinschlöparen varit så insmord, att dess verkliga beskaffenhet varit svår att konstatera. Vid närmare undersökning och provning av densamma efter olyckshändelsen hade det visat sig, att de enskilda trådarna voro mycket spröda och, då exempelvis en kink slagits på linan, hade ett flertal trådar sprungit tvärt av. Enligt deras åsikt hade wiren förut använts såsom förtöjningskabel. På natten efter olyckan hade befälhavaren låtit kasta vinschlöparen överbord, varför någon vidare undersökning av densamma icke kunde utföras.

Vikten av slingen uppskattades av förmän och arbetare till mellan 500 à 600 kg. Orsaken till olyckshändelsen torde vara att tillskriva vinschlöparens dåliga beskaffenhet. Ansvaret för det skedda torde enligt yrkesinspektörens mening helt läggas på ångarens befäl.

XVI: 5. Under *lastning av trävaror* ombord å en ångare vinschades en sling bräder upp ur den bredvid liggande pråmen och skulle firas ned i ett lastrum. Luckbasen ropade just »se upp i rummet» och gav tecken till vinschmannen att fira, då plötsligt *manillastroppen brast och slingen störtade ned i lastrummet,* ett fall på c:a 10 m. Luckbasen ropade ögonblickligen till de i rummet sysselsatta arbetarna att slingen störtat. En av arbetarna hann ej att sätta sig i säkerhet, utan träffades av någon bräda, så att han kastades omkull och omedelbart dödades. Enligt uppgift skulle denne, då raset inträffade, ha befunnit sig något under däck c:a 0·6 m från luckkarmen, men troligen hade bräderna vid nedslaget sprättat till och på så sätt slungats mot honom. På fartygets sjukbår forslades den förolyckade omedelbart i land, där tillkallad läkare endast kunde konstatera dödsfallet.

Den brustna stroppen utgjordes av nytt 3″ manillatågvirke, som använts endast i c:a 3 timmar, då olyckan inträffade. Enligt yrkesinspektörens mening borde manillastroppar helt förbjudas, då de lätt skadas och efter endast några få lyft kunna bli förstörda genom slag mot fartygssidan eller släpning mot förstärkningsjärn i pråmarna. Då en del befälhavare sätta sig emot användandet av wirestroppar vid lastning av hyvlat virke, på grund av att desamma skada virket, skulle enligt yrkesinspektörens mening hampklädda wirestroppar kunna användas. Enligt stuvarnas utsago fördärvas det hyvlade virket icke mera vid användning av wirestroppar än då manillastroppar användas. Att manilla ännu föreskrives skulle bero på föråldrade bestämmelser.

Yrkesinspektören påpekar vidare, att risken för olycksfall vid användandet av manillastroppar är högst betydlig, vilket bevisats genom många både inträffade olyckor och tillbud till sådana.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

Anlitad statistik (Jfr Soc. Medd. årg. 1926, s. 241)	1927 jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	1928 jan.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	14·2
Ansökn. per 100 lediga platser .	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	279
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	·	3·04	·	·	3·25	·	·	3·24	·	·	3·21	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	27·7	26·6	24·3	23·8	22·3	20·6	17·3	19·0	21·1	21·5	21·6	24·5	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	31·6	31·1	26·1	22·9	19·0	17·9	17·1	16·3	16·1	17·5	[1]21·8	30·5	30·3
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	92	93	78	69	54	54	50	48	46	48	61	86	83
Finland. Registr. arbetslösa .	3 633	3052	2 012	1 702	1 239	954	882	1 260	1 205	1 621	2 447	2 168	2 942
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	309	264	288	335	198	179	166	154	157	209	304	352	250
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	12·0	10·9	9·8	9·4	8·7	8·8	9·2	9·3	9·3	9·5	10·0	9·8	10·7
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	1 375	1208	1 115	1 075	1 015	1 032	1 055	1 076	1 075	1 132	1 172	1 127	1 199
Irland. Arbetslöshet, i % . . .	11·8	11·7	11·0	10·5	10·1	9·3	9·2	9·0	·	·	11·6	—	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	15·6	13·9	9·1	7·5	6·3	6·0	6·9	6·6	6·7	6·6	[1]8·8	14·7	14·2
Arbetslöshetsindex	13·2	11·0	7·5	6·1	5·1	4·9	5·6	5·4	5·6	5·5	6·9	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	7·7	5·9	4·9	5·2	5·3	4·7	5·2	5·3	4·9	4·9	4·8	9·2	7·5
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	16·5	15·5	11·5	8·9	7·0	6·3	5·5	5·0	4·6	4·5	7·4	12·9	11·2
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 827	1696	1 121	870	649	541	452	404	355	340	605	1 188	1 548
Ansökn. per 100 lediga platser .	648	584	422	394	328	295	253	237	223	236	333	486	443
Sysselsättn:index (dec. 1921 = 100)	95·2	96·5	102·2	106·2	109·4	110·4	111·0	111·5	111·8	112·3	109·7	103·8	—
Arbetstillgång (medelgod = 2·00)	1·88	1·89	2·01	2·06	2·10	2·11	2·12	2·16	2·18	2·21	2·19	2·18	2·08
Österrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	235	244	208	181	158	145	137	136	130	127	160	207	231
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	·	·	2·8	·	·	1·6	·	·	1·7	·	·	4·5	·
Ansökn. per 100 lediga platser .	348	331	196	165	147	140	145	151	144	164	218	252	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	·	100	·	·	104	·	·	110	·	·	111	·
Frankrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	45	77	78	58	24	24	17	15	13	9	10	13	18
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	225	259	228	215	216	215	263	292	306	332	376	414	—
Estland. Oplac. arbetssökande	4 481	4734	4 405	2 970	2 337	1 907	729	809	1 201	2 864	4 940	4 715	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	5 026	4596	4 028	2 687	1 621	882	1 278	944	1 422	3 662	5 033	6 399	6 633
Polen. Arbetslösa (i 1 000-tal) .	206	213	208	190	177	164	148	138	125	117	133	165	182
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	2·8	2·7	2·5	2·1	1·6	1·3	1·1	0·9	0·9	0·8	—	—	—
Ungern. Arbetslöshet, i % . .	13·4	12·8	11·8	11·1	8·8	7·8	7·7	7·4	6·8	6·6	7·8	8·6	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	336	339	241	199	172	147	140	151	143	159	231	265	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	6·4	6·5	5·7	6·0	5·2	3·2	3·3	3·7	3·1	3·9	5·2	6·6	—
Sysselsättn:index (jan. 1920 = 100)	95·4	96·3	96·2	100·6	105·9	108·4	109·2	109·7	109·0	107·5	106·8	99·5	100·8
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1923 = 100)	89·4	91·0	91·4	90·6	89·7	89·1	87·3	87·4	88·0	87·6	85·9	85·1	—
Fed. Reserve Board (1919 = 100)	92·4	93·6	93·9	93·2	92·6	92·4	90·7	91·2	91·9	91·7	90·1	89·0	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	.	·	5·9	·	·	6·4	·	·	6·7	·	·	—	·
Nya Syd-Wales. Arbetslösa (1000)	6	7	7	8	8	7·5	6·5	8·5	10·5	12·5	—	—	—
Nya Zeeland. Arbetslöshet, i % .	·	9·4	·	·	9·7	·	·	11·6	·	·	9·7	·	·

[1] Reviderade siffror.

Sveriges offentliga arbetsförmedling.

Februari månad år 1928.

Under hänvisning till efterföljande tabeller, som närmare redogöra för den offentliga arbetsförmedlingen i olika delar av landet, lämnas här en sammanfattande framställning av dess viktigaste resultat under februari månad.

Översikt av verksamheten under februari månad 1928.

Anstalter (med avseende å anstalternas olika kontor hänvisas till förteckningen å omslagets 3:e sida)	*Manliga avdeln.*			*Kvinnliga avdeln.*			*Tillsammans*		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser
Stockholms stad	5 540	1 271	1 134	3 369	1 987	1466	**8 909**	**3 258**	**2 600**
Stockholms län	2 434	858	802	490	353	261	**2 924**	**1 211**	**1 063**
Uppsala stad och län	732	208	162	204	186	146	**936**	**394**	**308**
Södermanlands län	781	346	261	467	393	268	**1 248**	**739**	**529**
Östergötlands län	1 483	459	370	743	379	271	**2 226**	**838**	**641**
Norrköping	885	142	132	149	124	87	**1 034**	**266**	**219**
Jönköpings län	422	171	93	330	208	130	**752**	**379**	**223**
Kronobergs län	216	165	145	101	86	61	**317**	**251**	**206**
Norra Kalmar län	202	50	46	55	54	34	**257**	**104**	**80**
Södra Kalmar län	562	116	100	216	119	73	**778**	**235**	**173**
Gotlands län	74	44	22	87	73	43	**161**	**117**	**65**
Blekinge län	918	222	197	329	220	125	**1 247**	**442**	**322**
Kristianstads län	783	350	298	498	331	216	**1 281**	**681**	**514**
Malmöhus län: Malmö	2 780	417	409	1 346	695	529	**4 126**	**1 112**	**938**
Lund	502	74	66	74	50	37	**576**	**124**	**103**
Landskrona	499	185	181	30	24	13	**529**	**209**	**194**
Hälsingborg	1 479	217	213	262	140	100	**1 741**	**357**	**313**
Ystad	348	90	85	66	37	25	**414**	**127**	**110**
Trälleborg	481	241	236	53	35	30	**534**	**276**	**266**
Eslöv	143	51	42	34	33	20	**177**	**84**	**62**
Skurup	81	133	37	19	52	16	**100**	**185**	**53**
Vellinge	157	43	43	22	19	12	**179**	**62**	**55**
Hallands län	573	232	181	140	122	52	**713**	**354**	**233**
Göteborgs och Bohus län	574	211	170	234	135	74	**808**	**346**	**244**
Göteborg	5 114	781	760	911	634	444	**6 025**	**1 415**	**1 204**
Älvsborgs län	457	166	144	141	135	73	**598**	**301**	**217**
Skaraborgs län	705	419	233	365	397	142	**1 070**	**816**	**375**
Värmlands län	421	130	117	178	166	107	**599**	**296**	**224**
Örebro län	1 289	438	376	447	440	236	**1 736**	**878**	**612**
Västmanlands län	906	252	206	375	269	197	**1 281**	**521**	**403**
Kopparbergs län	365	162	161	242	167	135	**607**	**329**	**296**
Gävleborgs län	637	207	207	152	88	81	**789**	**295**	**288**
Västernorrlands län	427	144	144	36	33	21	**463**	**177**	**165**
Jämtlands län	218	102	102	237	148	134	**455**	**250**	**236**
Västerbottens län	177	41	41	125	99	86	**302**	**140**	**127**
Norrbottens län	116	92	86	97	68	53	**213**	**160**	**139**
Tillsammans februari 1928	**33 481**	**9 230**	**8 002**	**12 624**	**8 499**	**5 798**	**46 105**	**17 729**	**13 800**
» januari 1928	*34 869*	*8 547*	*7 854*	*12 643*	*8 497*	*5 887*	*47 512*	*17 044*	*13 741*
» februari 1927	34 502	9 246	8 347	12 158	8 854	6 122	46 660	18 100	14 469
» » 1926	29 838	8 578	7 648	11 887	8 346	5 834	41 725	16 924	13 482
» » 1925	29 931	8 654	7 736	12 304	7 815	5 753	42 235	16 469	13 489

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

Yrkesgrupper	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar per 100 led. pl.			Tillsatta platser per 100 lediga		
					febr. 1928	jan. 1928	febr. 1927	febr. 1928	jan. 1928	febr. 1927
Manliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	5 319	5 414	3 029	2 035	179	215	193	67	74	72
Industri och hantverk	10 958	11 142	642	567	1736	1 935	1407	88	92	95
Sjöfart och fiske	4 913	5 033	975	943	516	484	450	97	99	99
Handel och samfärdsel	3 744	3 829	990	903	387	432	446	91	94	96
Husligt arbete	1	1	4	1	·	—	·	·	—	—
Annat arbete	7 629	8 062	3 590	3 553	225	238	211	99	99	99
Summa	**32 564**	**33 481**	**9 230**	**8 002**	**363**	**408**	**373**	**87**	**98**	**90**
Kvinnliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	884	888	1 305	518	68	91	68	40	44	39
Industri och hantverk	808	831	241	194	345	296	345	80	81	75
Sjöfart och fiske	258	260	44	41	·	·	·	·	·	·
Handel och samfärdsel	2 038	2 124	992	794	214	197	177	80	79	77
Husligt arbete	6 951	8 036	5 912	4 247	136	132	126	72	70	73
Annat arbete	476	485	5	4		·	·	·	·	·
Summa	**11 415**	**12 624**	**8 499**	**5 798**	**149**	**149**	**137**	**68**	**69**	**69**
Tillsammans										
Jordbruk och skogshushållning . .	6 203	6 302	4 334	2 553	145	178	155	59	65	62
Jordbruk	5 978	6 076	4 195	2 424	145	185	156	58	64	61
Skogshushållning	225	226	139	129	163	103	142	93	77	89
Industri och hantverk	11 766	11 973	883	761	1356	1 447	1186	86	89	91
Gruvdrift och malmförädling . . .	630	633	8	7	·	·	·	·	·	·
Jord-, sten- och glasindustri . . .	487	496	32	31	·	·	482	·	·	100
Metall- och maskinindustri . . .	2 532	2 574	244	204	1055	1 068	1728	84	88	82
Trävaruindustri	707	720	37	27	·	·	·	·	·	·
Byggnadsverksamhet	4 391	4 452	209	197	2130	3 480	2553	94	96	96
Läder-, hår- och gummiindustri . .	166	177	11	11	·	·	·	·	·	·
Textilindustri	190	194	22	8	·	·	·	·	·	·
Beklädnadsindustri	493	510	73	64	·	·	·	·	·	·
Närings- och njutningsmedelsindustri	691	705	76	57	·	693	·	·	82	·
Kemisk-teknisk o. belysningsindustri	138	140	23	23	·	·	·	·	·	·
Trämasse- och pappersindustri . .	169	170	27	24	·	·	·	·	·	·
Grafisk industri	138	142	14	12	·	·	·	·	·	·
Ej särskilt specificerade	1 034	1 060	107	96	991	1 129	990	90	88	87
Sjöfart och fiske	5 171	5 293	1 019	984	519	484	449	97	99	99
Handel och samfärdsel	5 782	5 953	1 982	1 697	300	306	298	86	86	85
Kontors-, bank- o. d. personal . .	490	499	95	71	·	·	·	·	·	·
Butiks- och magasinspersonal . . .	1 699	1 726	170	149	1015	1 108	1163	88	88	83
Hotell- och restaurangpersonal . .	1 235	1 301	616	508	211	182	174	82	81	78
Transportarbetare	2 119	2 184	924	825	236	263	271	89	91	94
Allmän och litterär verksamhet . .	225	229	127	99	180	221	168	78	76	69
Ej särskilt specificerade	14	14	50	45		·	·	·	·	·
Husligt arbete	6 952	8 037	5 916	4 248	136	132	126	72	70	73
Annat arbete	8 105	8 547	3 595	3 557	238	250	224	99	99	99
Summa	**43 979**	**46 105**	**17 729**	**13 800**	**260**	**279**	**258**	**78**	**81**	**80**

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 598 platser, varav 1 361 manliga och 237 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 1 581, 1 311 och 270 samt under nästlidna månad resp. 1 702, 1 477 och 225.

	Arbetsförmedlings-anstalter	Jordbruk m. m.			Skogshus-hållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri			Metall- o. maskin-industri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	**5 188**	**2 890**	**1 906**	**226**	**139**	**129**	**633**	**8**	**7**	**488**	**32**	**31**	**2 502**	**233**	**196**
1	Stockholms stad	81	—	—	2	—	—	—	—	—	39	—	—	558	73	54
2	Stockholms län	879	483	435	61	57	55	—	—	—	26	—	—	136	5	4
3	Uppsala stad och län	316	117	73	3	6	6	—	—	—	37	—	—	38	1	1
4	Södermanlands län	241	196	112	—	1	1	—	—	—	—	—	—	110	13	13
5	Östergötlands län	683	293	207	1	12	9	3	—	—	80	11	11	64	3	3
6	Norrköping	138	44	36	—	3	1	—	—	—	2	—	—	73	1	1
7	Jönköpings län	134	117	50	10	—	—	—	—	—	4	—	—	53	7	3
8	Kronobergs län	30	37	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	1
9	Kalmar län	74	49	31	4	5	5	—	—	—	9	—	—	19	3	2
10	Gotlands län	30	41	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	...	—	—
11	Blekinge län	149	77	52	—	2	2	1	—	—	15	—	—	14	—	—
12	Kristianstads län	404	244	206	17	8	8	—	—	—	33	8	7	60	17	12
13	Malmöhus län: Malmö	81	21	16	—	—	—	—	—	—	46	—	—	265	14	13
14	Hälsingborg	75	16	13	—	—	—	111	—	—	8	—	—	103	2	2
15	Övriga anstalter	449	254	130	—	—	—	—	—	—	33	1	1	223	13	13
16	Hallands län	102	89	40	1	—	—	3	—	—	16	—	—	38	6	5
17	Göteborgs och Bohus län	117	93	58	—	—	—	—	—	—	6	2	2	24	—	—
18	Göteborgs stad	112	30	29	—	3	2	—	—	—	14	—	—	363	50	50
19	Älvsborgs län	60	42	21	—	—	—	—	1	1	—	—	—	51	10	9
20	Skaraborgs län	423	342	159	—	—	—	—	—	—	18	4	4	9	—	—
21	Värmlands län	72	24	13	32	19	17	22	—	—	13	4	4	38	2	2
22	Örebro län	231	138	89	38	4	4	393	7	6	38	—	—	69	1	1
23	Västmanlands län	237	127	85	9	5	5	62	—	—	41	—	—	93	4	—
24	Kopparbergs län	19	6	5	14	2	2	35	—	—	5	2	2	31	7	7
25	Gävleborgs län	10	2	2	—	—	—	1	—	—	5	—	—	43	—	—
26	Västernorrlands län	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—
27	Jämtlands län	18	2	2	15	7	7	—	—	—	—	—	—	5	—	—
28	Västerbottens län	17	6	6	18	5	5	—	—	—	—	—	—	4	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kvinnliga avdelningen	**888**	**1 305**	**518**	—	—	—	—	—	—	**8**	—	—	**72**	**11**	**8**
1	Stockholms stad	6	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	59	1	1
2	Stockholms län	57	76	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala stad och län	45	41	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	54	103	49	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	69	76	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
6	Norrköping	3	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	30	61	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	12	26	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	16	53	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	7	23	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	16	62	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	103	125	61	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	10	20	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	7	5
14	Hälsingborg	16	11	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	49	74	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	24	61	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	84	24	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	27	9	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	1
19	Älvsborgs län	3	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	45	131	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	26	34	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	75	139	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	60	78	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	20	22	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	12	24	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	11	14	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Trävaruindustri			Byggnadsverksamhet			Läder-, hår- o. gummiindustri			Textilindustri			Beklädnadsindustri			Närings- o. njutningsmedelsindustri			Kem.-tekn. o. belysningsindustri			
Ans.	l.p.	T. p	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	l.p	T.p.	Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	
717	**36**	**26**	**4 452**	**209**	**197**	**174**	**11**	**11**	**156**	**9**	**6**	**242**	**3**	**3**	**468**	**16**	**14**	**126**	**3**	**3**	
70	14	8	1 292	40	32	27	5	5	7	—	—	37	—	—	61	2	2	22	1	1	1
23	5	5	331	34	32	4	—	—	5	—	—	17	2	2	30	1	1	2	—	—	2
7	1	—	27	—	—	3	2	2	—	—	—	5	—	—	25	1	—	1	—	—	3
12	1	1	29	14	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	—	4
17	1	1	176	6	6	2	—	—	3	—	—	6	—	—	21	—	—	1	—	—	5
26	—	—	285	—	—	2	—	—	65	—	—	4	—	—	11	—	—	—	—	—	6
19	1	—	22	2	2	11	1	1	4	—	—	12	1	1	5	—	—	—	—	—	7
—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	8
27	2	1	16	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	2	—	—	9
—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	10
6	—	—	30	1	1	4	—	—	—	—	—	3	—	—	11	1	1	1	—	—	11
15	7	6	51	19	19	4	—	—	1	—	—	4	—	—	10	1	1	—	—	—	12
42	—	—	558	12	12	18	—	—	5	—	—	44	—	—	81	—	—	63	—	—	13
4	—	—	243	1	1	28	—	—	2	—	—	10	—	—	22	—	—	4	—	—	14
11	1	1	217	15	15	54	3	3	5	—	—	14	—	—	47	1	1	4	—	—	15
17	—	—	122	7	7	1	—	—	10	—	—	6	—	—	3	—	—	1	—	—	16
25	—	—	69	3	3	—	—	—	10	4	1	3	—	—	9	1	1	2	—	—	17
215	2	2	477	24	22	11	—	—	22	—	—	28	—	—	44	2	2	10	—	—	18
4	—	—	53	3	3	—	—	—	10	—	—	5	—	—	5	—	—	—	—	—	19
1	1	1	29	3	3	—	—	—	—	5	5	4	—	—	20	4	3	11	2	2	20
16	—	—	37	2	2	—	—	—	1	—	—	2	—	—	4	—	—	—	—	—	21
57	—	—	53	—	—	3	—	—	—	—	—	24	—	—	9	—	—	2	—	—	22
8	—	—	149	1	1	—	—	—	4	—	—	1	—	—	6	—	—	—	—	—	23
1	—	—	13	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	1	—	—	—	24
75	—	—	47	—	—	2	—	—	2	—	—	8	—	—	15	—	—	—	—	—	25
16	—	—	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	26
2	—	—	23	1	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	—	—	—	—	27
—	—	—	31	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
1	—	—	18	12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	29
3	**1**	**1**	—	—	—	**3**	—	—	**38**	**13**	**2**	**268**	**70**	**61**	**237**	**60**	**43**	**14**	**20**	**20**	
—	—	—	—	—	—	1	—	—	9	—	—	112	29	24	84	23	17	8	18	18	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	6	6	1	1	1	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	4	1	—	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	2	2	1	1	1	1	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2	2	—	—	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	2	2	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4	8	2	1	—	—	—	12
3	—	—	—	—	—	2	—	—	5	—	—	88	20	17	75	7	4	4	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	2	2	2	—	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	4	1	1	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	2	1	—	—	—	17
—	1	1	—	—	—	—	—	—	8	1	—	22	2	2	30	10	9	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	—	2	1	1	8	3	1	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	1	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	10	1	1	5	3	1	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	1	1	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlings-anstalter	Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske			Kontors-, bank- o. d. personal		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	*78*	*4*	*4*	*135*	*14*	*12*	*971*	*64*	*57*	*5033*	*975*	*943*	*345*	*55*	*43*
1	Stockholms stad	11	—	—	31	11	9	301	36	29	538	207	185	142	23	18
2	Stockholms län	3	—	—	7	—	—	37	—	—	56	4	4	14	—	—
3	Uppsala stad och län	1	—	—	1	2	2	15	—	—	2	—	—	1	—	—
4	Södermanlands län	—	2	2	3	—	—	43	—	—	102	21	21	1	1	1
5	Östergötlands län	—	—	—	4	—	—	19	1	1	15	—	—	3	—	—
6	Norrköping	12	1	1	10	—	—	9	1	1	92	30	30	—	—	—
7	Jönköpings län	1	—	—	2	—	—	5	—	—	8	—	—	2	1	1
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	1	—	—	7	—	—	439	52	52	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	11	—	—	—	—	—	20	—	—	330	41	41	—	—	—
12	Kristianstads län	1	—	—	—	—	—	3	—	—	34	1	1	1	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	2	—	—	12	—	—	248	4	4	307	50	48	68	4	4
14	Hälsingborg	1	—	—	3	—	—	13	—	—	633	121	121	2	—	—
15	Övriga anstalter	1	—	—	6	—	—	22	—	—	347	73	72	4	3	2
16	Hallands län	—	—	—	2	—	—	2	—	—	181	47	47	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	1	—	—	1	—	—	3	—	—	67	17	17	2	3	—
18	Göteborgs stad	18	1	1	30	1	1	150	18	18	1750	311	304	94	13	11
19	Älvsborgs län	—	—	—	1	—	—	17	3	3	3	—	—	3	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	1	—
21	Värmlands län	—	—	—	1	—	—	5	1	1	11	—	—	—	—	—
22	Örebro län	14	—	—	7	—	—	7	—	—	10	—	—	1	4	4
23	Västmanlands län	1	—	—	2	—	—	26	—	—	6	—	—	2	1	1
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	7	—	—	8	—	—	13	—	—	2	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	72	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kvinnliga avdelningen	*92*	*23*	*20*	*7*	—	—	*89*	*43*	*39*	*260*	*44*	*41*	*154*	*40*	*28*
1	Stockholms stad	25	15	12	3	—	—	13	21	18	155	10	10	70	22	16
2	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	7	2	2	3	—	—	4	1	1
3	Uppsala stad och län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	1	—	—	—	—	—	5	1	1	1	—	—	1	—	—
5	Östergötlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	3	3
6	Norrköping	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—
7	Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	*	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	49	3	3	2	—	—	59	15	14	8	3	2	57	10	6
14	Hälsingborg	2	—	—	—	—	—	2	1	1	3	2	2	1	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	6	5	5	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—
18	Göteborgs stad	7	—	—	2	—	—	1	—	—	78	22	22	10	4	2
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—	2	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Handel och samfärdsel, ej specific.			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1205	89	84	155	29	26	2041	792	726	70	3	3	13	22	21	1	4	1	8 062	3 590	3 553	
536	45	42	74	5	3	675	272	214	31	—	—	—	10	10	1	2	—	1 004	525	522	1
48	2	2	13	7	7	112	24	24	4	—	—	—	—	—	—	—	—	626	234	231	2
10	4	4	1	1	1	30	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	208	70	70	3
5	—	—	1	—	—	24	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	206	92	91	4
12	—	—	8	—	—	75	11	11	1	3	3	—	1	1	—	—	—	289	117	117	5
12	1	1	1	—	—	75	8	8	1	—	—	—	—	—	—	—	—	67	53	53	6
11	1	—	2	—	—	15	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	102	39	34	7
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	166	127	127	8
4	—	—	—	—	—	13	13	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143	41	41	9
2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	3	3	10
4	—	—	—	—	—	26	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	293	92	92	11
7	—	—	—	—	—	21	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	117	43	36	12
151	5	5	7	—	—	154	95	95	7	—	—	—	—	—	—	—	—	621	212	212	13
12	—	—	5	—	—	40	6	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—	158	71	71	14
21	8	8	4	1	1	84	109	108	1	—	—	1	—	—	—	—	—	663	335	335	15
11	—	—	—	—	—	19	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	78	78	16
9	—	—	2	—	—	29	24	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	195	64	64	17
293	22	22	19	8	7	366	179	174	20	—	—	9	11	10	—	2	1	1 069	104	104	18
2	—	—	2	—	—	16	2	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	222	105	105	19
10	1	—	2	1	1	24	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	51	51	20
—	—	—	1	1	1	10	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	156	76	76	21
15	—	—	—	—	—	29	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	288	283	271	22
6	—	—	3	—	—	33	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	217	107	107	23
—	—	—	4	4	4	17	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	220	131	131	24
13	—	—	1	1	1	68	5	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	316	199	199	25
2	—	—	1	—	—	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	206	144	144	26
4	—	—	3	—	—	10	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	127	89	89	27
3	—	—	1	—	—	8	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	25	25	28
1	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83	80	74	29
521	81	65	1146	587	482	143	132	99	159	124	96	1	28	24	8 036	5 912	4 247	485	5	4	
237	37	28	414	142	121	95	81	62	69	29	25	1	7	3	1 841	1 550	1 110	160	2	1	1
4	—	—	34	10	10	—	—	—	6	1	1	—	—	—	366	253	188	—	—	—	2
—	—	—	21	17	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	132	128	106	6	—	—	3
4	1	1	20	28	25	—	1	1	6	13	11	—	—	—	334	244	178	41	2	2	4
12	1	1	32	25	23	5	2	2	9	8	7	—	—	—	578	260	192	26	1	1	5
—	2	2	7	7	7	1	2	2	4	1	1	—	—	—	109	100	70	12	—	—	6
3	—	—	23	15	12	1	—	—	4	3	3	—	—	—	260	127	96	3	—	—	7
1	—	—	8	9	8	—	—	—	—	1	—	—	—	—	80	50	42	—	—	—	8
4	2	2	9	5	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	227	107	88	11	—	—	9
1	—	—	18	5	5	1	—	—	3	5	4	—	—	—	57	40	29	—	—	—	10
2	1	1	37	19	16	—	1	—	—	—	—	—	—	—	271	136	88	—	—	—	11
11	2	1	47	18	14	2	1	1	2	5	5	—	—	—	317	174	129	2	—	—	12
152	11	11	85	22	18	7	14	9	8	8	6	—	—	—	623	555	432	97	—	—	13
3	1	—	29	9	8	—	3	—	2	3	3	—	—	—	189	108	81	9	—	—	14
6	2	2	14	14	13	7	1	1	2	3	2	—	—	—	206	154	108	3	—	—	15
2	1	1	8	2	2	—	2	2	2	1	1	—	—	—	94	50	31	5	—	—	16
5	1	1	29	18	15	—	—	—	4	6	2	—	—	—	100	75	41	2	—	—	17
54	17	13	58	23	12	17	18	13	13	2	—	—	21	21	478	502	345	105	—	—	18
1	1	1	6	11	4	—	—	—	1	1	1	—	—	—	130	116	65	—	—	—	19
2	—	—	21	25	10	—	—	—	1	3	—	—	—	—	274	229	104	2	—	—	20
—	—	—	14	7	5	—	—	—	2	4	1	—	—	—	133	120	80	—	—	—	21
2	1	—	40	21	16	1	1	1	8	4	3	—	—	—	303	268	170	1	—	—	22
5	—	—	30	30	23	4	5	5	2	5	4	—	—	—	271	150	118	—	—	—	23
1	—	—	50	27	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	169	117	101	—	—	—	24
1	—	—	20	10	9	1	—	—	3	4	3	—	—	—	118	72	68	—	—	—	25
—	—	—	4	7	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	24	15	—	—	—	26
6	—	—	42	42	40	1	—	—	7	13	13	—	—	—	167	69	65	—	—	—	27
1	—	—	18	13	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	92	70	59	—	—	—	28
1	—	—	8	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88	61	48	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 31 januari 1928.

Fackförbund	Redovisande avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. .	41	1 410	1 954	**3 364**	99	125	**224**	**6·7**	19·6
Bleck- o. plåtslagareförb. .	33	1 667	—	**1 667**	559	—	**559**	**33·5**	31·9
Bokbindareförbundet . . .	22	1 278	2 762	**4 040**	46	52	**98**	**2·4**	3·4
Bryggeriindustriarb.-förb. .	51	3 066	691	**3 757**	142	102	**244**	**6·5**	5·2
Byggnadsträarbetareförb. .	94	9 058	—	**9 058**	4 069	—	**4 069**	**44·9**	42·3
De förenade förbunden . .	38	2 478	758	**3 236**	320	74	**394**	**12·2**	13·0
Elektriska arbetareförb. . .	65	2 847	—	**2 847**	481	—	**481**	**16·9**	14·3
Gjutareförbundet	94	4 133	2	**4 135**	302	—	**302**	**7·3**	9·2
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	219	18 876	2 567	**21 443**	6 327	649	**6 976**	**32·5**	37·8
Gruvindustriarbetareförb. .	11	1 129	—	**1 129**	257	—	**257**	**22·8**	21·4
Handelsarbetareförb. . . .	149	7 950	2 945	**10 895**	636	95	**731**	**6·7**	7·5
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	13	247	487	**734**	24	32	**56**	**7·6**	9·9
Hattarbetare	6	82	145	**227**	12	12	**24**	**10·6**	17·1
Pälsvaruarbetare	7	165	342	**507**	12	20	**32**	**6·3**	5·8
Kommunalarbetareförb. . .	144	16 221	1 563	**17 784**	1 180	198	**1 378**	**7·7**	8·5
Litografiska förbundet . .	7	1 082	20	**1 102**	24	1	**25**	**2·3**	3·0
Livsmedelsarbetareförb. . .	75	6 525	1 902	**8 427**	921	333	**1 254**	**14·9**	19·6
Metallindustriarb.-förb. . .	214	75 589	3 872	**79 461**	7 806	204	**8 010**	**10·1**	12·2
Järnbruksarbetare . . .	59	17 632	13	**17 645**	1 684	1	**1 685**	**9·5**	16·8
Verkstadsarbetare . . .	155	57 957	3 859	**61 816**	6 122	203	**6 325**	**10·2**	11·0
Murareförbundet	54	2 843	—	**2 843**	1 377	—	**1 377**	**48·4**	64·9
Måleriarbetareförbundet . .	44	2 905	—	**2 905**	1 751	—	**1 751**	**60·3**	58·1
Pappersindustriarb.-förb. .	95	16 802	781	**17 583**	1 080	29	**1 109**	**6·3**	7·6
Sadelm.- o. tapetseraref. .	22	856	64	**920**	182	2	**184**	**20·0**	10·5
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	40	5 601	2 465	**8 066**	615	64	**679**	**8·4**	6·1
Stenindustriarbetareförb. .	92	5 192	—	**5 192**	508	—	**508**	**9·8**	23·6
Stuckatörförbundet . . .	1	36	—	**36**	13	—	**13**	**36·1**	55·6
Sågverksindustriarb.-förb. .	228	19 665	5	**19 670**	3 395	—	**3 395**	**17·3**	52·9
Textilarbetareförbundet . .	64	5 351	7 635	**12 986**	175	105	**280**	**2·2**	2·3
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	547	2 041	**2 588**	32	552	**584**	**22·6**	7·7
Transportarbetareförb. . .	41	3 171	24	**3 195**	596	—	**596**	**18·7**	12·8
Träindustriarbetareförb. . .	89	6 401	39	**6 440**	885	3	**888**	**13·8**	11·3
Tunnbinderiarbetareförb. .	15	245	—	**245**	60	—	**60**	**24·5**	13·1
Typografförbundet	25	3 879	297	**4 176**	213	26	**239**	**5·7**	6·2
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	23	1 057	—	**1 057**	414	—	**414**	**39·2**	42·1
Summa	**2 113**	**228 107**	**32 874**	**260 981**	**34 489**	**2 646**	**37 135**	**14·2**	**18·6**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under januari uppgivits till inalles 162 112, vilket i genomsnitt motsvarar 4·4 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under februari månad 1928. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet. Rörande de under den senaste månaden inträffade prisförändringarna må följande anföras.

Även under februari ha åtskilliga varuslag varit underkastade smärre prisförändringar, bland vilka endast må nämnas en fortsatt uppgång av potatispriset. Av de varor, å vilka noteringar inhämtats, ha sedan januari 21 varit föremål för *prissänkning* och 14 för *prisstegring*, under det att medelpriserna å 23 varuslag äro *oförändrade*.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—februari 1928. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln från tiden före världskrigets utbrott till och med februari 1928, meddelas efterföljande indexserier, vilka utarbetats på sätt förut beskrivits i Sociala Meddelanden (årg. 1920, sid. 752 ff.).

	Juli	Årsmedeltal								År 1927				1928[1]	
	1914	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	Jan.	Febr.
Aritmetiska (ovägda) tal	100	321	245	186	171	174	176	168	165	168	162	164	166	165	165
Vägda tal .	100	298	237	180	164	164	168	158	153	153	151	153	155	153	153

Enligt vad såväl den »ovägda» som den »vägda» indexserien giver vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under februari månad varit oförändrad. — Ovanstående indexserier återgivas fullständigare i de häften av Sociala Meddelanden, som innehålla kvartalsrapporter över levnadskostnaderna, senast i årg. 1928, häfte 1, sid. 50. Det må noga observeras, att samtliga ovan angivna stegringssiffror endast avse den förhöjning, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 januari 1928, 171, motsvarande en stegring från juli 1914 av 71 % mot 72 % vid närmast föregående undersökningstillfälle, den 1 oktober 1927 (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 53).

[1] Preliminära siffror.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1927	Febr. 1927	Dec. 1927	Jan.[2] 1928	Febr.[2] 1928	Höjning (+) eller sänkning (−) i %	
		öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	febr. 1914–febr. 1928	febr. 1927–febr. 1928
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	22	22	22	+ 57·1	+ 4·8
handskummad	»	8	—	11	11	12	12	12	+ 50·0	+ 9·1
separerad	»	6	23	8	8	8	8	8	+ 33·3	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	339	345	360	338	342	+ 46·2	— 0·9
mat- (lands-)	»	218	727	306	305	338	322	317	+ 51·0	+ 3·9
Ost: helfet, okryddad	»	164	624	236	239	236	237	236	+ 44·8	— 1·3
halvfet, »	»	121	500	171	172	172	172	171	+ 42·5	— 0·6
Margarin: växt-, bästa sort	»	135	433	148	150	140	140	140	+ 1·4	— 6·7
Ägg: svenska, färska	tjog	159	681	232	236	338	289	259	+ 48·0	+ 9·7
» konserverade	»	137	716	212	192	259	258	241	+ 66·2	+ 25·5
Potatis: gammal	hl	—	1271	783	666	1015	1036	1078	—	+ 61·9
»	5 l	28	71	51	45	62	63	65	+ 140·7	+ 44·4
färsk	»	46	102	158	—	—	—	—	—	—
Ärter, gula	kg	81	78	57	55	62	62	62	+ 100·0	+ 12·7
Bruna bönor	»	48	214	58	57	71	71	75	+ 63·0	+ 31·6
Mjöl: vete-, svenskt, kärn- (patent-)	»	31	× 75	48	48	47	47	46	+ 48·4	— 4·2
råg-, » bästa sort	»	22	× 56	31	29	31	31	31	+ 47·6	+ 6·9
rågsikt-, » » »	»	27	× 73	43	41	43	43	43	+ 65·4	+ 4·9
Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	86	99	47	46	48	49	49	+ 36·1	+ 6·5
ris-, Burma eller svenska (bästa)	»	41	111	53	53	54	54	54	+ 35·0	+ 1·9
Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	96	73	72	74	74	74	+ 80·5	+ 2·8
hårt, knäckebröd	»	—	—	95	94	95	95	95	—	+ 1·1
limpa, söt	»	88	96	65	65	65	66	66	+ 73·7	+ 1·5
grovbröd (surlimpa, ankarstock)	»	80	64	48	48	49	49	49	+ 63·3	+ 2·1
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	154	153	154	154	153	+ 104·0	0·0
mjukt, bakat med vatten	»	48	116	77	77	77	77	77	+ 75·0	0·0
mjukt, » » mjölk	»	60	167	94	93	94	94	94	+ 56·7	+ 1·1
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	197	199	191	190	188	+ 56·7	— 5·5
soppkött	»	100	490	164	165	160	159	157	+ 58·6	— 4·8
Kalvkött, stek: gödkalv	»	181	512	240	242	236	237	237	+ 80·9	— 2·1
spädkalv	»	72	312	144	146	143	141	140	+ 91·8	— 4·1
Fårkött: färskt, stek	»	188	600	225	224	211	214	219	+ 64·7	— 2·2
salt, svenskt	»	114	547	183	181	184	181	181	+ 53·4	0·0
Renkött, färskt, stek	»	119	557	242	248	251	244	239	+ 94·3	— 3·6
Fläsk: färskt, svenskt (sidfläsk)	»	133	605	191	199	186	184	180	+ 37·4	— 9·5
salt, » »	»	140	619	199	208	195	193	189	+ 37·0	— 9·1
» amerikanskt »	»	—	—	223	230	213	213	214	—	— 7·0
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	124	129	128	130	136	+ 70·0	+ 5·4
gädda	»	108	333	185	201	182	185	190	+ 63·8	— 5·5
sill	»	84	110	67	55	61	62	57	+ 78·1	+ 3·6
strömming	»	88	114	69	74	71	74	73	+ 82·5	— 1·4
torsk	»	55	160	95	96	93	98	95	+ 61·0	— 1·0
rödspotta (»spätta»)	»	79	244	151	156	151	160	159	+ 96·3	+ 1·9
kolja	»	—	—	118	124	116	123	126	—	+ 1·6
salt: sill, prima	»	45	148	66	80	51	52	54	+ 17·4	— 32·5
strömming	»	80	105	50	52	47	47	47	+ 46·9	— 9·6
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	96	103	92	91	93	+ 66·1	— 9·7
Kaffe (obränt), prima Santos	»	170	316	296	310	291	296	300	+ 87·5	— 3·2
Socker, bit-	»	67	× 133	72	75	66	68	66	+ 3·1	— 12·0
Salt (matsalt)	»	—	32	19	19	18	18	18	—	— 5·3
Svagdricka	l	6	16	15	15	15	15	15	+ 150·0	0·0
Fotogen, Water White	»	20	71	31	32	30	30	29	+ 45·0	— 9·1
Ved: björk-, barr-, osågad, hemkörd	kbm	720	2310	1330	1355	1335	1330	1330	+ 82·2	— 1·8
Ved: björk-, barr-, osågad, hemkörd	»	575	1895	1010	1015	1010	1005	1000	+ 72·4	— 1·5
Bränntorv	100 kg	196	896	422	443	413	416	416	+ 99·0	— 6·1
Kol: antracit- (»valnöt») hemkörd	hl	401	—	794	837	735	732	731	+ 85·1	— 12·7
eng. hushålls- (fyrkol) hemkörd	»	234	—	383	422	339	339	340	+ 49·1	— 19·4
Koks: gasverks- (krossad)[1] hemkörd	»	165	—	273	291	253	251	252	+ 63·6	— 13·4
eng. kamin- » hemkörd	»	189	—	303	323	277	278	278	+ 51·1	— 13·9

[1] 1913 avse uppgifterna okrossad koks. — [2] Preliminära siffror. — × Maximipris.

Tidskriftsöversikt.

(Februari 1928.)

Allmänna sociala frågor.

BOURDON, J. Le congrès mondial de la population. Journal de la Société de Statistique de Paris 1928, nr 2.

EASTMAN, M. The European coal crisis, 1926—1927. International Labour Review febr. 1928.

E[RICHSEN], E. Arbejdsbureauets Undersøgelses- og Publikationsvirksomhed. Socialt Tidsskrift 1928, nr 1.

FEINMANN, E. Informe sobre organizacion y funcionamiento de los Ministerios del Trabajo en Europa. Crónica Mensual del Departamento Nacional del Trabajo (Argentina) dec. 1927.

FRANK, S. Zur Phänomenologie der sozialen Erscheinung. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 59, s. 75.

HECKSCHER, E. Ethics and Economics. Stockholm. (International Review for the Social Activities of the Churches) 1928, nr 1.

HÖJER, A. Hygieniska synpunkter på barnantalets reglering. Tiden 1928, nr 1.

LINDSTRÖM, R. Betraktelser rörande begreppet »utsugning». Tiden 1928, nr 1.

MASON, E. S. Fourier and anarchism. The Quarterly Journal of Economics febr. 1928.

RAGAZ, L. Die Kirchen und der Klassenkampf. Stockholm (Internationale sozial-kirchliche Zeitschrift) 1928, nr 1.

SCHULLERN-SCHRATTENHOFEN, H. v. Über einige Nebenfragen des Bevölkerungswesens. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 49.

SJÖSTRAND, E. Penningvärdets reglering på lång sikt. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 7.

SVEISTRUP, P. P. Den naturvidenskabelige Metodes Betydning for Samfundsøkonomien. Nationaløkonomisk Tidsskrift 1927, nr 4.

WILLIAMS, R. The »I[nternational] L[abour] O[ffice]» and its work. The Labour Magazine febr. 1928.

L'activité de l'Organisation internationale du Travail pendant l'année 1927. Résumé mensuel des Travaux de l'Organisation Internationale du Travail 1928, nr 1.

The international coal situation. Industrial and Labour Information 30 jan. 1928.

Sverige.

BRISMAN, S. Befolkningsoptimum och dess tillämpning på svenska förhållanden. [Med diskussion.] Ekonomen 1928, nr 1.

Amerikas förenta stater.

NYSTRÖM, B. Kommunalstatistik och kommunalt utredningsväsen i Amerika. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1928, nr 1.

Annual report of the secretary of labor, 1926—27. Monthly Labor Review jan. 1928.

Brittiska Guiana.

Labour in British Guiana. International Labour Review febr. 1928.

Finland.

GADOLIN, C. A. J. Statlig företagsamhet i Finland. Sv. Export 1928, nr 4.

MANNIO, N. A. Sociala utställningen och veckan i Helsingfors i augusti 1928. Social Tidskrift 1928, nr 1.

Settlementidéns förverkligande å industriorter. Industritidningen 1928, nr 3.

Utrikesutskottet eller socialutskottet? [Handläggningen av Genèvekonventionerna.] Industritidningen 1928, nr 3.

Italien.

REVENTLOW, R. Das proletarische Problem des Faschismus. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 3.

Kanada.

FEHLINGER, H. Die Herkunft der Bevölkerung Kanadas. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 105.

Kina.

ERKES, E. Die chinesische Kunst als soziales Phänomen. Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik B. 59, s. 169.

Ryssland.

MELKICH, A. Die Ergebnisse der Sowjetwirtschaft in den zehn Jahren ihres Bestehens. Technik und Wirtschaft 1928, nr 2.

The Moscouw Institute for Economic Research and its work. International Labour Review febr. 1928.

Storbritannien.

Engelsk Undersøgelse om Industriens Effektivitet, Udbytte, økonomiske Byrder m. m. Socialt Tidsskrift 1928, nr 1.

»Liberal» industripolitik i England. Industria 1928, nr 4.

Tyskland.

BAUER, M. Reichsarbeitsministerium und Gesundheitsfürsorge. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 4.

C'ROLL, W. Das Reichsarbeitsministerium und seine Sozialausstellung. Der Arbeitgeber 1928, nr 3.

HARTRODT, G. Die Ausstellung im Reichsarbeitsministerium. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 4.

HARTRODT, G. Der Behördenorganismus auf dem Arbeitsgebiet des Reichsarbeitsministeriums. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 4.

HERTZ, P. Labour and rationalisation in Germany. The Labour Magazine febr. 1928.

MEISTER, O. Strafgesetz und Arbeitsmarkt. Arbeit und Beruf 1928, nr 3.

PALMÉN, R. Koncentrationsrörelsen inom den tyska stålindustrin. Industritidningen 1928, nr 2.

SCHERER, K. Wie steht es um den deutschen Wiederaufbau? Der Arbeitgeber 1928, nr 3.

Klein-, Mittel- und Grossbetriebe im deutschen Gewerbe. Wirtschaft und Statistik 1928, nr 2.

Arbetarskydd.

BOHLIN, G. S. Safe practices in silk mill. National Safety News febr. 1928.

BRACKEN, H. v. Rationalisierung und Gesundheit. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 1.

BRANDT, O. Entnebelung gewerblicher Arbeitsräume. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1928, nr 2.

EASTMAN, W. H. Solving the world's greatest ventilation problem. [Automobilgaser.] National Safety News febr. 1928.

FÖRSTER, F. A. Die gesundheitlichen und wirtschaftlichen Vorteile des elektrischen Nähmaschinenbetriebes. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 1.

FÖRSTER, M. Leibesübungen als Mittel gegen Berufsschäden. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 1.

GERBIS. Zur Verhütung des Giessiebers beim Messinggusse. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 5.

GOLKE, E. Beachtenswerte Schutzmassnahmen an offenen Kanälen und an Leitern. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 5.

GRÜNEWALD, M. Die Rettung beim elektrischen Unfall. Zeitschrift des Bayerischen Revisions-Vereins 1928, nr 2.

HANNICH, W. Werkstätten und Fabriken als Keimstätten von Prostitution und Geschlechtskrankheiten. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1928, nr 2.

HOARE, A. E. Eye safety and visual efficiency. National Safety News febr. 1928.

JOHNSON, C. G. Invisible injuries. National Safety News febr. 1928.

KAUSCH, O. Unfallschutzvorrichtungen an Pressen und Stanzen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 5.

LOWELL, K. C. Constructing the safe scaffold. National Safety News febr. 1928.

MONEYMAKER, D. Some safeguards for the tannery. National Safety News febr. 1928.

OERTEL. Zur Bekämpfung des Ausspuckens auf den Fussboden in den Fabriken. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 1.

PICKET, R. V. The lineman's best friends. National Safety News febr. 1928.

PRUSSING, G. F. Overcoming the menace of flammable products. National Safety News febr. 1928.

RAUSCH, O. Unfallschutzvorrichtungen an Pressen und Stanzen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 5.

RIESENFELD-HIRSCHBERG, F. Über Berufsschädigungen der Anklopfer in der Schuhfabrikation. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 1.

SCHWARZ, L. Ärztlich-hygienische Erfahrungen bei der Überwachung von Bleibetrieben. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 1.

STRUVE. Über den Atemschutz beim Lackspritzen. Zeitschrift des Vereines Deutscher Ingenieure 1928, nr 7.

SYLVAN, S. G.SON. Om filtrering av luft och om luftfilter. Teknisk Tidskrift 1928, nr 6.

TALBERT, CH. M. The public employee's safety. National Safety News febr. 1928.

WILLIAMS, S. J. Traffic irritants. National Safety News febr. 1928.

P. Hur man gör propaganda mot olycksfall. Arbetarskyddet 1928, nr 2.

Berufsgefahren in der Holzindustrie. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 5.

Carbon-monoxide hazard in commercial garages and automobile repair shops. Monthly Labor Review jan. 1928.

Förebyggande av olyckor genom automatiska centralsmörjningsapparater vid maskinella anläggningar. Arbetarskyddet 1928, nr 2.

Gesundheitsschädigung durch gepuderte Zigarren. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 5.

Kroppsställningen vid industriellt arbete. Arbetarskyddet 1928, nr 1.

Study of hazards of spray coating. Monthly Labor Review jan. 1928.

Über Lüftungsanlagen. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1928, nr 2.

Sverige.

HESSELGREN, KERSTIN. Semesterhem för industriarbetare. Arbetarskyddet 1928, nr 2.

Ifrågasatt utvidgning av skogshärbärgeslagens tillämpningsområde. Sv. Trävaru-Tidning 1927, nr 24.

Vad har tidigare hindrat utredning om fartygsinspektionens organisation? Svensk Flagg 1928, nr 6.

Amerikas förenta stater.

ROBB, C. E. Autos take 24 400 lives in 1927. National Safety News febr. 1928.

STEWART, E. The newer industrial-accident prevention and workmen's compensation problem. Monthly Labor Review jan. 1928.

Accident rates, by type of injury, for various industries, 1926. Monthly Labor Review jan. 1928.

Die amerikanischen Tagungen für Sicherheit im Verkehr. Zeitschrift des Vereines deutscher Ingenieure 1928, nr 5.

Cost of infections in industry. The Industrial Bulletin 1928, nr 4.
Losses in industrial cafeterias as related to size of establishment. The Service Letter on Industrial Relations 1928, nr 3.
Traumatic amputations in industry. The Industrial Bulletin 1928, nr 4.

Belgien.

LEYMANN. Eine neue belgische Verordnung über Zentrifugen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 5.

Malaja (Malajiska skyddsstaterna).

Labour protection in Malaya. International Labour Review febr. 1928.

Norge.

ANDERSEN, E. Tømmerkojene. Bolig og Bygg 1927, nr 9/10.

Nya Zeeland.

Labour protection in New Zealand. Industrial and Labour Information 30 jan. 1928.

Storbritannien.

Occupational mortality in England and Wales. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 2.

Tyskland.

EIBEL. Die Förderung der Unfallverhütung auf Ausstellungen und Messen unter besonderer Berücksichtigung der Leipziger Messe. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 1.
FEICK, IRMGARD. Ergebnisse aus den Jahresberichten der Gewerbeaufsichtsbeamten für das Jahr 1926. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 100.
RUDORFF, MARGARETHE. Die Angestellte und ihre Beschäftigung vor und nach der Niederkunft. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 5.
Das Arbeitsschutzgesetz im Reichswirtschaftsrat. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 4.
Die künftige Organisation der Arbeitsaufsicht. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 6.
Reichsarbeitsaufsicht. Die Arbeit 1928, nr 2.

Österrike.

MEKISKA, H. Die neue österreichische Verordnung über Dampfkessel und Druckbehälter vom Standpunkte des Arbeiterschutzes. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 5.

Arbetslön.

BOJE, A. Svingende eller fast Arbejdsløn? Samfundets Krav 1927, nr 10.
RICHARDSON, J. H. Some aspects of recent wage movements and tendencies in various countries. International Labour Review febr. 1928.
TARNOW, F. Die Konjunkturtheorie der niedrigen Löhne. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 4—5.
WIGFORSS, EVA. Likalönsprincipen i industrin. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 8.
Rationel lønningsmaate. Arbeidsgiveren (Norge) 1928, nr 2.
Nya utslag av skråanda. Verkstäderna 1928, nr 2.

Amerikas förenta stater.

Reporting-time and minimum pay in building-trades agreements. Monthly Labor Review jan. 1928.

Belgien.

Belgiens låga lönenivå. Industria 1928, nr 4.

Kanada.

Wages and hours of labour in Canada, 1920—1927. The Labour Gazette (Suppl.) 1928, nr 1.

Storbritannien.

SANDBERG, A. W. Lönefrågorna aktuella i Englands textilindustri. Industria 1928, nr 3.

Tyskland.

KAYSER. Die Lohnbewegung in der Holzindustrie. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 7.
Die Entwicklung der Tariflöhne im Jahre 1927. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 7.
Wirtschaft und Lohnbewegungen. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 8.

Uruguay.

Real wages in Uruguay from 1914 to 1926. International Labour Review febr. 1928.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

ARENHOLT, JULIE. Kvinden paa Arbejdsmarkedet. Tidevarvet 1928, nr 6.
BÖLGER, I. B. Beroepsverandering en vakvoltooiing. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 2.
KRAL, B. Die Arbeitslosenversicherung im österreichischen und deutschen Recht. Arbeit und Beruf 1928, nr 1.
MEISTER, O. Die Bedeutung des Doppelverdieners für den Arbeitsmarkt. Arbeit und Beruf 1928, nr 1.
WAGNER-ROEMMICH. Bemerkungen zu Lampes »Notstandsarbeiten oder Lohnabbau». Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 92.
J. L. A. Labor turn over. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1928, nr 1.
Rationalisering genom flytande tillverkning. Verkstäderna 1928, nr 2.

Sverige.

CASTIGATOR. Statlig och kommunal arbetslöshetshjälp. Sunt Förnuft 1928, nr 1.
NYSTRÖM, B. Arbetartillgång och arbetslön inom jordbruket år 1927. Landtmannen 1928, nr 6.
Arbetslöshetskommissionens senaste avgöranden. Industria 1928, nr 4.

Amerikas förenta stater.

Factory employment in 1927 [in New York state]. The Industrial Bulletin 1928, nr 4.
Labor turnover in American factories during 1926 and 1927. Monthly Labor Review jan. 1928.

Läget i Förenta staterna. Sv. Finanstidning 1928, nr 8.
Survey of American business conditions in 1927. The Conference Board Bulletin 1928, nr 13.

Danmark.

SANDHOLT, P. Den nye Ordning af Arbejdsløshedsunderstøttelserne. Samfundets Krav 1927, nr 8.
H. Undersøgelse vedrørende de arbejdsløses Forhold pr. 24. September 1927. Socialt Tidsskrift 1928, nr 1.
LEIS. Regeringens stadige Afvisning af Arbejdsløshedens Problem. Arbejderen 11 febr. 1928.

Finland.

Avvärjande av arbetslöshet bland kvinnor. Finsk Kommunaltidskrift 1927, nr 9.

Nederländerna.

HUIZINGA, J. De werkloosheid in Zeeuwsch-Vlaanderen. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 2.
Verslag van de Commissie in zake de werkloosheid onder de Haagsche kleermakers. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 2.

Schweiz.

Die Entwicklung der Arbeitslosenkassen in den Jahren 1926 und 1927. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 2.

Storbritannien.

SJÖSTRAND, E. Den nya engelska lagen om arbetslöshetsförsäkring. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 5.
Arbetslinjen vinner insteg i England. Industria 1928, nr 3.
Kritiken mot Englands arbetslöshetsförsäkring. Industria 1928, nr 4.
Unemployment grants committee. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 2.

Tyskland.

BERNDT. Die Aufwendungen für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenfürsorge in den Jahren 1924—1927. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 4.
FORCHHEIMER, K. Das deutsche Gesetz über die Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Amtliche Nachrichten 1928, nr 1/2.
LEHFELDT, B. Das Gesetz über Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 127, s. 932.
LEHMANN. Freiwillige Weiterversicherung gegen Arbeitslosigkeit. Arbeit und Beruf 1928, nr 3.
PAUL. Die Saison- und Konjunkturschwankungen auf dem Arbeitsmarkt in den Jahren 1924 bis 1927. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 6.
RAGER, F. Das neue deutsche Arbeitslosengesetz. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 4.
RAWICZ, E. Die Erhebung in der Krisenfürsorge vom 15. Juli 1927. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 4.
SPLIEDT, F. Die volkswirtschaftliche Funktion der Reichsanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Die Arbeit 1928, nr 2.
VINCKE. Grundsätzliche Fragen aus dem Gesetz über Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Arbeit und Beruf 1928, nr 3.
WUNDERLICH, FRIEDA. The German unemployment insurance act of 1927. The Quarterly Journal of Economics febr. 1928.
Lügenkampagne gegen die Arbeitslosenversicherung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 7.

Ungern.

KOVÁCS, N. Chômage et marché du travail en Hongrie, en 1927 (ungersk text). Magyar Statisztikai Szemle 1928, nr 1.

Arbetstid.

HANSSON, S. Konventionen om åttatimmarsdagen. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 7.
JOSEPHSSON, H. Om tidkontroll. Skandinavisk Tidskrift för Textilindustri 1928, nr 2
WEINGARTZ, B. England und das Washingtoner Abkommen. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 8.
England och Washingtonkonventionen. Industria 1928, nr 4.
Nun erst recht Achtstundentag! Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 7.
Zur internationalen Regelung der Arbeitszeit. Der Arbeitgeber 1928, nr 4.

Amerikas förenta stater.

The attendance bonus. The Service Letter on Industrial Relations 1928, nr 3.

Australien.

FOENANDER, O. DE R. The forty-four hours case in Australia, 1926—1927. The Quarterly Journal of Economics febr. 1928.

Finland.

Förslag till reglering av jordbrukets arbetstid i Finland. Sv. Lantarbetsgivareföreningarnas Medlemsblad 1928, nr 2.

Storbritannien.

RICHARDSON, T. H. Cotton trade hours. The Labour Magazine febr. 1928.

Bostadsförhållanden.

HEIBERG, E. Framtidens bostadsproblem. Byggnadsvärlden 1928, nr 3.
LUNDSTRÖM, N. S. Några funderingar inför en samling engelska och amerikanska villaplaner. Hem i Sverige 1928, nr 2.
SCHMIDT, F. Der Wohnungsbau im Ausland. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 6.

Sverige.

G[UNCHAR]D & S[ILÉ]N, G. Byggnadsverksamheten i Stockholm under år 1927. Statistisk Månadsskrift 1927, nr 12.

G[UINCHARD] & S[JÄLANDER], V. Bostadstillgången i Stockholm vid årsskiftet 1927/28. Statistisk Månadsskrift 1927, nr 12.

L[UNDSTRÖM], N. S. Hur folk vill bygga — men inte får. Hem i Sverige 1928, nr 2.

TENGELIN, Å. Förslag till bostadsplaner för medelklassfamiljer i Stockholm. Sunt Förnuft 1928, nr 1.

WINELL, E. »Storstadens diktatur» — contra landsbygden. Byggnadsvärlden 1928, nr 8.

Amerikas förenta stater.

Building permits in 23 cities. The Industrial Bulletin 1928, nr 4.

Danmark.

ULLMANN, V. Kooperativ boligbygg i Kjøbenhavn. Bolig og Bygg 1927, nr 9/10.

Oversigt vedrørende de af overnævnet behandlede Ansøgninger om Tilladelse til Indflytning i Lejligheder i Københavns Kommune i Aaret 1927. Statistisk Maanedsskrift 1927, nr 11/12.

Tyskland.

EBEL. Die Wohnungszwangswirtschaft im Jahre 1927. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 6.

FÜRTH, HENRIETTE. Wirtschaftslage, Wohnung und Wohlfahrt. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 4.

Die Wohnungsnot und ihre Bekämpfung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 4.

Die Wohnverhältnisse in den einzelnen deutschen Grosstädten. Wirtschaft und Statistik 1928, nr 3.

Österrike.

BECK, H. Neue Kämpfe um den Mieterschutz. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 4.

Fattigvård och barnaskydd.

JUNDELL, I. Några synpunkter angående observation och vård av psykopatiska barn. Tidskrift för Barnavård och Ungdomsskydd 1928, nr 1.

SÖDERSTRÖM, M. Moderna riktlinjer för sinnessjukvården. Tidskrift för Fattigvård 1928, nr 1.

WIGERT, V. Några ord om social hjälpverksamhet för psykiskt sjuka. Svenska Röda Korset 1928, nr 1.

Den 6. internationella kongressen för fattigvård och välgörenhet i Paris den 5—7 juli 1928. Tidskrift för Fattigvård 1928, nr 1.

Sverige.

EDIN, K. A. Den utomäktenskapliga fruktsamheten i Stockholm folkräkningsåret 1920 och barnens öden fram till skolåldern. Barn och Ungdom 1928, nr 1.

FJELDSTAD, R. J:SON. Ett besök på hela Sveriges barnhus [Östad]. Sunt Förnuft 1928, nr 1.

HAGLUND, P. Vanförevården i Sverige. Svenska Röda Korset 1928, nr 1.

LINDHAGEN, ANNA. Samhällsvården och föräldrarna. Tidskrift för Barnavård och Ungdomsskydd 1928, nr 1.

Hemortsrättsbestämmelserna böra reformeras. Landskommunernas Tidskrift 1928, nr 1.

Amerikas förenta stater.

GRANFELT, NAËMI. Sociala byråer i samband med sjukhusen i Amerikas förenta stater. Tidskrift för Fattigvård 1928, nr 1.

Norge.

HARILDSTAD, E. Arbeidet for de blinde i Norge. Socialt Arbeid 1928, nr 1.

JACOBSEN, S. Barnekriminaliteten. Barn och Ungdom 1928, nr 1.

JACOBSEN, S. Noen betraktninger over fattigkasse og forsorg. Socialt Arbeid 1928, nr 1.

Tyskland.

RAYMOND, VIRGINIA. En studiereса till några av Tysklands vanföreanstalter. Tidskrift för Fattigvård 1928, nr 1.

VOIGT, MARGARETE. Kindermisshandlungen und ihre Sühne. Berliner Wohlfahrtsblatt 1928, nr 3.

ZACHOW. Landeinzelpflege. Berliner Wohlfahrtsblatt 1928, nr 2.

Föreningsväsen.

DREYER, E. Arbejdets Frihed. Socialt Tidsskrift 1928, nr 1.

Den internationella fackföreningsrörelsen. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 6.

Sverige.

[PERMAN, E. & SAHLIN, L.] Om Sveriges yngre läkares förening. Sv. Läkartidningen 1928, nr 7.

Amerikas förenta stater.

Trade-union provision for sick, aged, and disabled members, and for dependents. Monthly Labor Review jan. 1928.

Danmark.

BÜLOW, F., v. Fagforeningsbevægelsen og Landarbejderne. Samfundets Krav 1927, nr 9.

Finland.

Partispelet i fackföreningsvärlden. Industritidningen 1928, nr 3.

Polen.

CORNY, S. Fackföreningsrörelsen i Polen. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 7—8.

Ryssland.

SCHWARZ, S. Die Krise des Bolschewismus und die Gewerkschaftsbewegung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 7.

Storbritannien.

MILNE-BAILEY, W. Auf dem Wege zur Zentralisierung. — Die Zukunft der englischen Gewerkschaftsorganisation. Die Arbeit 1928, nr 2.

Industriforbundsspørsmålet i England. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1928, nr 1.
The truth about the »Non-Political» Unions. The Labour Magazine febr. 1928.

Österrike.

PROKSCH, A. Das Beitragswesen in den freien Gewerkschaften. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 3.

Jord- och egnahemsfrågan.

Labour cost in agriculture in England and in Illinois. International Labour Review febr. 1928.

Ryssland.

OLBERG, P. Agrarrevolution och överbefolkning i Sovjetryssland. Tiden 1928, nr 1.

Schweiz.

Agricultural programme of the Swiss Peasants' Union. Industrial and Labour Information 30 jan. 1928.

Storbritannien.

BUXTON, N. Labour and land ownership. The Labour Magazine febr. 1928.
POINTING, H. B. Truth about small holdings. The Labour Magazine febr. 1928.

Tyskland.

DIETZE, C., v. Über ländliche Siedlung. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 38.
WILDBRANDT, H. Sanierung der Landwirtschaft. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 8.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

CARLESON, C. N. Avtal, kampformer och arbetsfred. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 6.
MILNE-BAILEY, W. Postponing strikes. The Labour Magazine febr. 1928.
Arbetarna och företagen. Tiden 1928, nr 1.
»Industriell fred». [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1928, nr 1.

Sverige.

HANSSON, S. Pappersmassekonflikten. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 8.
HANSSON, S. Situationen inom pappersmasseindustrin. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 5.
Kollektivavtalens betydelse. [En hovrättsdom rörande uppsägningstid.] Nautisk Tidskrift 1928, nr 2.
Konflikterna inom gruvindustrien. Industria 1928, nr 3.
Uppgörelsen i pappersmasseindustrien fälld av arbetarna. Industria 1928, nr 3.

Amerikas förenta stater.

Kämpfe amerikanischer Bergarbeiter. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 7.

Australien.

Ny lov om arbeidstvister i Australien. Arbeidsgiveren (Norge) 1928, nr 3.

Finland.

EHRNROOTH, L. Medlingen i arbetstvister. Social Tidskrift 1928, nr 1.

Irland.

Industrial disputes. Statistical survey of four years, 1924—1927. Irish Trade Journal febr. 1928.

Kanada.

Results of Canadian industrial disputes investigation act, 1907 to 1925. Monthly Labor Review jan. 1928.

Nederländerna

Voorloopig overzicht van de in 1927 uitgebroken werkstakingen en uitsluitingen. Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek 1928, nr 1.

Schweiz.

Streiks und Aussperrungen im Jahre 1927. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 2.

Storbritannien.

HAND, F. H. Among the whitley councils. Unity 1928, nr 9.
LEICESTER, E. F. Where the foundations of industrial peace are laid. Unity 1928, nr 9.
Arbetsgemenskapstanken i England. Industria 1928, nr 3.
Fredsforhandlingerne mellem Kapital og Arbejde i England. Tidsskrift for Industri 1928, nr 3.
Industrial conference between certain employers and the trades union congress general council. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 2.
Den industrielle »fredskonferance» i London. Arbeidsgiveren (Norge) 1928, nr 2.

Tyskland.

ALBRECHT, G. Die sozialpolitischen Lehren des Konflikts in der Grosseisenindustrie. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 76.
NÖRPEL, C. Skiljedomsväsendet i Tyskland. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 5.
Der Lohnkampf in der Metallindustrie. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 8.

Kooperation.

CATTIER, F. Les coopératives scolaires. Revue des Études Coopératives 3 kv. 1927.
FAUCONNET, A. A propos du congrès de Stockholm. Revue des Études Coopératives 3 kv. 1927.
GIDE, CH. Ist die Genossenschaftsbewegung proletarisch? Schweiz. Konsum-Verein 1928. nr 6.
KOED, H. Andelstanken som økonomisk Princip. Andelsbladet 1928, nr 6.

STOLPE, H. Internationell yrkesstatistik. Kooperatören 1928, nr 2.

The I[nternational] C[o-operative] A[lliance] in 1927. International Co-operative Bulletin 1928, nr 2.

Die Rabattler als Vorkämpfer für die Reinheit konsumgenossenschaftlicher Betriebsmethoden. Schweiz. Konsum-Verein 1928, nr 8.

Sverige.

HEDBERG, A. »Co-operative guardianship» in Sweden. International Co-operative Bulletin 1928, nr 2.

KEVENTER, A. The law relating to Co-operative Societies. VIII. Sweden. International Co-operative Bulletin 1928, nr 2.

Belgien.

SERWY, V. The law relating to Co-operative Societies. VII. Belgium. International Co-operative Bulletin 1928, nr 2.

Finland.

TOIVONEN, O. Savings' fund propaganda in Finland. International Co-operative Bulletin 1928, nr 2.

Norge.

JUELL, A. Fagorganisasjonens stilling overfor kooperasjonen Kooperatøren 1928, nr 1.

Norges koop. Landsforening i 1927. Kooperatøren 1928, nr 1.

Schweiz.

SCHÄR, O. Das schweizerische Genossenschaftsrecht. Schweiz. Konsum-Verein 1928, nr 7.

Tjeckoslovakien.

Coopératives de crédit Schulze-Delitzsch (coopératives générales et coopératives de la petite industrie) en Tchécoslovaquie au cours de 1925. Rapports de l'Office de Statistique de la République Tchécoslovaque 1927, nr 54.

Levnadskostnader.

EZEKIEL, M. Statistical analysis and the »laws» of price. The Quarterly Journal of Economics febr. 1928.

Schweiz.

Der Stand der Lebenskosten in den Schweizerstädten im Jahre 1927 und am 1. Januar 1928. Schweiz. Konsum-Verein 1928, nr 5.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

KAUTSKY, K. Ärztliche Berufsberatung. Arbeit und Beruf 1928, nr 1.

LOEWE, EMMA. Stellungsnahme der Berufsberaterin zu den ethischen Grundfragen der Frauenarbeit. Arbeit und Beruf 1928, nr 1.

SCHILLING, B. Die Ausbildung des Nachwuchses in der Textilindustrie. Arbeit und Beruf 1928, nr 1.

Sverige.

Lärlingsutbildning vid Nydqvist & Holm. Verkstäderna 1928, nr 2.

Amerikas förenta stater.

Progress in industrial education, 1924—1926. Monthly Labor Review jan. 1928.

Danmark.

Lærlingeforholdet. Arbejderen 11 febr. 1928.

Norge.

Lærlingenes og de unge arbeideres stilling. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1928, nr 1.

Storbritannien.

Apprenticeship and training inquiry. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 2.

Tyskland.

LIST. Lehrstellen- und Arbeitsmarkt für Jugendliche. Arbeit und Beruf 1928, nr 3.

MUNCH, MARGARET. Litt om yrkesveiledningen i Frankfurt a/M og Dresden. Socialt Arbeid 1928, nr 1.

Berufsleitung und Weiterförderung schulentlassener Hilfsschüler in Leipzig. Arbeit und Beruf 1928, nr 3.

Nykterhetsfrågan.

BORGENHARD, O. Lagstiftning — alkohol — trafiksäkerhet. Assurans 1928, nr 4.

MJØEN, J. A. Alkohol som racegift. Tirfing 1928, nr 1/2.

Sverige.

GAHN, H. Systembolagsoktrojerna åren 1928—1930. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1928, nr 1.

LARSSON, S. Åtgärder gentemot missbruk av apoteksspritt och alkoholhaltiga apoteksvaror. Tidskrift för Nykterhetsnämnderna 1928, nr 1.

PETRÉN, A. Den ifrågasatta revideringen av alkoholistlagen. Tidskrift för Nykterhetsnämnderna 1928, nr 1.

Norge.

ROGNLIEN, B. Norsk kronikk. Tirfing 1928, nr 1/2.

Socialförsäkring.

BERGLUND, F. »De sociala försäkringarnas skadegörelser!» Sunt Förnuft 1928, nr 1.

Public service retirement systems in Great Britain and France. Monthly Labor Review jan. 1928.

Sverige.

ANDERSSON, M. Sjukförsäkringsfrågans öden och äventyr. Tiden 1928, nr 1.

Direktörsföreningen om lagförslaget rörande frivillig tjänstepensionering. Assurans 1928, nr 3.
Direktörsföreningen om utkastet till lag om frivillig tjänstepensionering. Gjallarhornet 1928, nr 3.
Förslag till obligatorisk försäkring för automobilskada. Arbetarskyddet 1928, nr 1.
En industrimans synpunkter ifråga om bestämningen av invaliditetsgrader. Arbetarskyddet 1928. nr 2.
Olycksfallsförsäkringen. Verkstäderna 1928, nr 2.
Reformförslag rörande socialförsäkringen. Arbetarskyddet 1928, nr 2.
Riksförsäkringsanstaltens samarbete med sjukkassor. Arbetarskyddet 1928, nr 2.
Utvidgningen av pensionsstyrelsens frivilliga försäkring. Assurans 1928, nr 4.

Amerikas förenta stater.

An industrial pension plan underwritten by an insurance company. The Service Letter on Industrial Relations 1928, nr 3.
Workmen's compensation legislation of 1927. Monthly Labor Review jan. 1928.

Argentina.

Caso en que la mordedura de perro hidrófobo es un accidente del trabajo. Crónica Mensual del Departamento Nacional del Trabajo dec. 1927.

Danmark.

BRUUN-RASMUSSEN, P. Invalideloven. Samfundets Krav 1927, nr 8.

Norge.

ORMESTAD, M. Sykeforsikringen. Socialt Arbeid 1928, nr 1.

Tjeckoslovakien.

Der Kampf der tschechoslowakischen Gewerkschaften gegen die Verschlechterung der Sozialversicherung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 6.

Tyskland.

BRAETSCH, H. Die indirekten Wahlen zur Sozialversicherung nach dem Gesetz vom 8. April 1927. Der Arbeitgeber 1928, nr 3.
ZANGGER, H. Warum ist die deutsche Verordnung über die Ausdehnung der Unfallversicherung auf Berufskrankheiten notwendig? Reichsarbeitsblatt 1928, nr 5.
Fort mit den Innungskrankenkassen! Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 5.
Sickness insurance of German seamen. Industrial and Labour Information 30 jan. 1928.

Ut- och invandring.

Danmark.

Udvandringen til oversøiske Lande i 1927. Statistiske Efterretninger 1928, nr 6.
Udvandringsloven. Arbejdsgiveren 1928, nr 8.

Frankrike.

JAMES, E. L'Immigration italienne dans le Sud-Ouest. Revue des Études Coopératives 3 kv. 1927.

Irland.

Emigration in 1927. Irish Trade Journal febr. 1928.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 februari—10 mars 1928 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
15.	K. Maj:ts kung. ang. undantag för medborgare i Brittiska Indien från vissa bestämmelser i lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete .	27 jan.
26.	Transumt av Kungl. Maj:ts brev till riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet ang. fastställande av förnyade stadgar för föreningen	24 febr.

Arbetsmarknaden under mars månad 1928.

Såvitt man av arbetsförmedlingsanstalternas siffror kan döma, har läget på arbetsmarknaden under mars månad gestaltat sig så gynnsamt man med hänsyn till de pågående arbetskonflikterna kunnat ifrågasätta. Antalet ansökningar om arbete per 100 lediga platser har varit något mindre än motsvarande månader 1927 och 1925, men större än i mars 1926. I förhållande till sistlidna februari månad framträder den för årstiden normala ökningen av arbetstillgången.

Inom industrien kan med tillfredsställelse noteras, att den sedan länge rådande disproportionen mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft inom metallindustrien fortfarande visar tendens att minskas. I Stockholm rådde inom vissa specialfack brist på fullt dugliga maskinarbetare, och från Göteborg, Malmö m. fl. platser rapporterades en märkbar minskning av antalet arbetssökande inom denna bransch. Detsamma synes ha varit fallet inom byggnadsfacken, där dock även arbetstillgången minskats i förhållande till föregående år; särskilt märkbart har detta varit inom målarfacket, delvis måhända beroende på otjänlig väderlek och olösta avtalsfrågor.

De stora arbetsinställelserna inom sågverks- och pappersindustrierna ha på arbetsförmedlingsområdet huvudsakligen gjort sig påminda genom minskad arbetstillgång inom speditions- och stuveribranscherna samt inom sjöfarten. Å den industriella arbetsmarknaden ha de direkta återverkningarna varit mindre märkbara, då dessa huvudsakligen till landsbygden förlagda industrier i allmänhet ordna sin arbetarrekrytering utan arbetsförmedlingens medverkan. Av de större sjömansförmedlingarna ha Stockholm och Hälsingborg betecknat arbetstillgången som sämre än normal, varemot Göteborg, Malmö, Norrköping och åtskilliga andra sydsvenska hamnar synas haft relativt goda konjunkturer. Sjömanshusens månadsrapporter redovisa inalles c:a 2 900 påmönstringar, vilket är ett tusental mindre än samma månad föregående år, under det antalet avmönstringar hållit sig konstant vid omkring 2 200.

Inom jordbruket framträdde efter vanligheten ökad efterfrågan på arbetskraft. Även tillgången synes emellertid någorlunda ha motsvarat behovet, med undantag för vissa kategorier, särskilt ladugårdsskötare, mjölkerskor och yngre drängar, å vilka det permanent brukar råda brist. Svårigheten att anskaffa kvinnlig arbetskraft för mjölkningen har på sina håll medfört, att arbetsgivarna i ökad omfattning sökt anskaffa manlig personal för detta arbete; tillgången på härför kvalificerade arbetssökande synes dock ha varit ganska ringa.

De under den gångna vintern genomförda indragningarna av vissa truppförband ha medfört ökad tillströmning av arbetssökande f. d. militärer, särskilt å de orter, vilkas garnisoner undergått större reduceringar.

Vid arbetslöshetskommissionens nödhjälpsarbeten, som vid början av mars sysselsatte c:a 5 000 man, minskades arbetsstyrkan under månadens lopp med ett hundratal. Antalet vid kvartalsskiftet kvarstående nödhjälpsarbetare var dock nära ett tusental högre än den 1 april 1927, då motsvarande siffra utgjorde 3 944.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under mars samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1902—1912	182	150	119	104	106	119	118	101	93	104	141	134
1913—1922	196	203	171	148	134	138	129	123	115	127	174	187
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243
1928	*279*	*260*	*201*	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:												
1925	206	148	120	96	92	91	94	113	122	129	186	220
1926	189	152	112	101	106	95	96	107	126	138	211	244
1927	205	155	114	101	96	81	77	104	106	111	164	191
1928	*178*	*145*	*113*	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:												
1925	316	289	243	196	180	176	186	177	168	197	263	227
1926	290	273	223	189	177	185	184	171	172	210	289	272
1927	310	287	250	202	192	184	179	168	161	208	265	251
1928	*300*	*297*	*240*	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6
1928	*14·5*	*13·2*	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Arbetslöshetens utbredning inom olika fack framgår närmare av tabellen å sid. 284.

Arbetslöshetsräkningen den 5 maj 1927.[1]

Efter förslag av den i mars 1927 tillsatta kommittén för utredning rörande arbetslöshetens karaktär och orsaker (arbetslöshetsutredningen) förordnades genom kungl. brev till länsstyrelserna den 8 april 1927, att allmän arbetslöshetsräkning skulle den 5 påföljande maj anordnas i rikets städer och köpingskommuner ävensom i de kommuner i övrigt, som voro upptagna i en till brevet fogad förteckning. Ifrågavarande förteckning upptog samtliga de landskommuner (502 till antalet), vilka med hänsyn till befolknings- och näringsförhållanden ansetts kunna betecknas såsom »industrikommuner», samt dessutom 219 »jordbrukskommuner», fördelade över hela landet på så sätt, att de därifrån erhållna siffrorna borde vara representativa för rikets jordbruksbygder. Förutom de sålunda uttagna kommunerna ha en del jordbrukssocknar på eget initiativ deltagit i räkningen, vadan denna kommit att omfatta inalles 878 kommuner, varav 113 städer, 39 köpingar och 726 landskommuner, med en sammanlagd folkmängd av c:a 4 miljoner, motsvarande $^2/_3$ av rikets hela befolkning.

Arbetslöshetsräkningen verkställdes genom resp. kommuners försorg i överensstämmelse med av arbetslöshetsutredningen efter samråd med socialstyrelsen utfärdade anvisningar. Åt dessa myndigheter hade också uppdragits att fastställa för räkningen erforderliga formulär m. m., vilka genom socialstyrelsens försorg kostnadsfritt tillställdes kommunerna. Efter räkningen borde avlämnade räknekort och övriga handlingar för bearbetning insändas till socialstyrelsen.

Antalet vid räkningen anmälda arbetslösa uppgick till 64 075 personer, därav 62 095 män och 1 980 kvinnor. Vid den inom socialstyrelsen verkställda granskningen av materialet visade det sig emellertid, att ett ej ringa antal anmälningar måste utmönstras såsom avseende personer, vilka ej kunde anses vara i egentlig mening arbetslösa. Huvudmassan av dessa kunna hänföras till två grupper, nämligen dels personer, vilkas arbetslöshet kunde antagas bero på arbetsoförmåga, och dels sådana, som vid räknetillfället haft sysselsättning av mer eller mindre tillfällig beskaffenhet. Härtill kom ett mindre antal uppgiftslämnare, vilka vid räknetillfället voro inblandade i pågående arbetskonflikt, fullgjorde sin värnplikt eller av annan orsak befunnos icke kunna medtagas. Inalles utgjorde de av olika orsaker utmönstrade 4 153 personer, vadan alltså efter denna granskning kvarstod ett antal av 59 922 arbetslösa (58 066 män och 1 856 kvinnor), vilka medtagits i undersökningen.

---

[1] Utgör en sammanfattning av huvudinnehållet i den av socialstyrelsen utarbetade, i serien Sveriges officiella statistik: Socialstatistik ingående publikationen med denna titel.

Tab. A. Arbetslöshetsräkningens resultat inom olika län.

Län	Räknekommunernas folkmängd 31/12 1926	I % av länets hela folkmängd	Antal arbetslösa					De arbetslösa i % av räknekommunernas folkmängd		
			Städerna	Landsbygden	Tillhopa	Därav män	Därav kvinnor	Städer	Landsbygd	Tillhopa
Stockholms stad	453 332	100·0	6 115	—	6 115	5 384	731	1·3	—	1·3
Stockholms län	206 574	78·5	417	1 577	1 994	1 922	72	0·8	1·0	1·0
Uppsala län	85 325	60·9	330	666	996	986	10	0·9	1·4	1·2
Södermanlands län	117 876	61·5	863	500	1 363	1 327	36	1·4	0·9	1·2
Östergötlands län	202 972	65·4	1 507	990	2 497	2 451	46	1·4	1·1	1·2
Jönköpings län	136 569	59·0	821	429	1 250	1 218	32	1·2	0·6	0·9
Kronobergs län	77 199	49·0	142	250	392	384	8	1·5	0·4	0·5
Kalmar län	119 405	51·6	443	373	816	801	15	1·0	0·5	0·7
Gotlands län	21 848	38·4	100	44	144	139	5	1·0	0·4	0·7
Blekinge län	112 599	76·1	471	512	983	959	24	1·1	0·8	0·9
Kristianstads län	96 336	39·2	316	367	683	667	16	1·3	0·5	0·7
Malmöhus län	357 204	70·9	3 487	779	4 266	4 027	239	1·4	0·7	1·2
Hallands län	65 999	44·1	326	206	532	511	21	0·9	0·7	0·8
Göteborgs och Bohus län	391 298	88·1	4 263	473	4 736	4 521	215	1·6	0·4	1·2
Älvsborgs län	187 624	60·3	1 227	819	2 046	2 017	29	1·6	0·7	1·1
Skaraborgs län	90 657	36·9	637	358	995	971	24	1·4	0·8	1·1
Värmlands län	174 049	64·3	634	2 106	2 740	2 706	34	1·4	1·6	1·6
Örebro län	160 847	72·4	656	1 816	2 472	2 442	30	1·5	1·6	1·5
Västmanlands län	111 809	68·0	521	836	1 357	1 332	25	1·1	1·3	1·2
Kopparbergs län	158 443	62·7	454	1 839	2 273	2 262	11	1·5	1·4	1·4
Gävleborgs län	203 695	73·1	955	3 534	4 489	4 423	66	1·6	2·4	2·2
Västernorrlands län	201 038	73·3	498	3 885	4 383	4 354	29	1·4	2·4	2·2
Jämtlands län	60 535	44·3	201	640	841	828	13	1·4	1·4	1·4
Västerbottens län	124 672	63·0	156	2 234	2 390	2 361	29	1·1	2·0	1·9
Norrbottens län	186 661	97·0	484	8 685	9 169	9 073	96	2·1	5·3	4·9
Hela riket	4 104 566	67·6	26 004	33 918	59 922	58 066	1 856	1·4	1·5	1·5

Arbetslösheten inom olika landsdelar och ortsgrupper. De arbetslösas fördelning på rikets län framgår av *tab. A.* Såsom av tabellen kan utläsas, framträder i stort sett en tydlig stegring av arbetslösheten, ju längre norrut man går, och särskilt ligga siffrorna för Norrbottens län avsevärt över riksmedeltalet. Skiljaktigheterna framträda måhända ännu tydligare, om man sammanför de olika länen till vissa större landsdelar[1], såsom skett i efter-

[1] Av landsdelarna omfatta *Östra Sverige:* Stockholms, Uppsala, Västmanlands, Södermanlands och Östergötlands län; *Småland och öarna:* Jönköpings, Kronobergs, Kalmar och Gotlands län; *Södra Sverige:* Blekinge, Kristianstads och Malmöhus län; *Västra Götaland:* Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs och Skaraborgs län; *Västra Svealand:* Värmlands, Örebro och Kopparbergs län; *Nedre Norrland:* Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands och Västerbottens län. Härtill komma som särskilda landsdelar *Stockholms stad* och *Norrbottens län.*

följande tablå, där åtskillnad därjämte gjorts mellan industri- och jordbruks-kommuner.

Landsdelar	Räkne-kommunernas folkmängd 31/12 1926	I % av resp. landsdelars hela folkmängd	Antal arbetslösa				De arbetslösa i % av räkne-kommunernas folkmängd			
			Städer	Industri-kommuner (inkl. köpingar)	Jordbruks-kommuner	Tillsammans	Städer	Industri-kommuner (inkl. köpingar)	Jordbruks-kommuner	Tillsammans
Stockholms stad . . .	453 332	100·00	6 115	—	—	6 115	1·35	—	—	1·35
Östra Sverige	724 556	67·73	3 638	4 129	440	8 207	1·20	1·20	0·57	1·13
Småland och öarna .	355 021	52·39	1 506	1 037	59	2 602	1·14	0·57	0·15	0·73
Södra Sverige	566 139	63·08	4 274	1 573	85	5 932	1·37	0·74	0·21	1·05
Västra Götaland . . .	735 578	63·94	6 453	1 710	146	8 309	1·49	0·68	0·28	1·13
Västra Svealand . . .	493 339	66·15	1 724	5 238	523	7 485	1·46	1·60	1·08	1·52
Nedre Norrland . . .	589 940	66·48	1 810	8 120	2 173	12 103	1·47	2·14	2·49	2·05
Norrbotten	186 661	97·00	484	7 361	1 324	9 169	2·08	5·38	4·99	4·91
Hela riket	**4 104 566**	**67·57**	**26 004**	**29 168**	**4 750**	**59 922**	**1·39**	**1·59**	**1·28**	**1·46**

Vid en jämförelse mellan industri- och jordbrukskommunernas arbetslöshetssiffror får naturligtvis ej förbises, att inom den förra kategorien samtliga kommuner inom riket ingått i undersökningen, medan inom den senare endast ett mindretal medtagits. Vill man göra en sannolikhetskalkyl över hur många arbetslösa, som ytterligare skulle ha kommit med i undersökningen, därest densamma utsträckts till samtliga landskommuner, förefaller det riktigast att för de nu ej medtagna kommunerna räkna med samma relativa arbetslöshet som för de undersökta jordbrukskommunerna inom resp. landsdelar. Man skulle på detta sätt komma till ett antal av något mer än 14 700 arbetslösa i de av undersökningen ej berörda orterna. Läggas härtill de 4 750 arbetslösa, som anmält sig i de undersökta jordbrukssocknarna, får man för samtliga till denna grupp hänförliga kommuner en totalsiffra av bortåt 19 500, motsvarande 0·83 % av dessa kommuners sammanlagda folkmängd.

De arbetslösas yrkesfördelning. En översikt av de arbetslösas fördelning på olika yrkesgrupper lämnas i *tab. B*. Såsom av densamma framgår, ha de vid räkningen talrikast representerade facken befunnits vara byggnads-metall-, skogs- och träindustriarbetarna, utgörande resp. 17, 14, 13 och 10 % av hela det i undersökningen ingående arbetarantalet. Frånser man den tämligen heterogena kategorien »ungdom utan särskilt yrke», komma därnäst grupperna jordbruk och handel med vardera mellan 6 och 7 % av de arbetslösa.

Bland de här nämnda facken intaga skogsarbetarna en särställning så till vida, att deras arbetslöshet till största delen alldeles påtagligt är av ren säsongkaraktär. Genom att räkningen kom att förläggas till en tidpunkt på året, då vinterarbetet i skogarna är slutfört, men flottningen och

Tab. R. De arbetslösa fördelade på yrkesgrupper.

Yrkesgrupper	Män		Kvinnor		Tillsammans	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Jordbruk	4 009	6·9	21	1·1	4 030	6·7
Skogshushållning	7 717	13·3	—	—	7 717	12·9
Malmbrytning och metallindustri	8 542	14·7	50	2·7	8 592	14·3
därav: gruvarbetare	719	1·2	—	—	719	1·2
järnbruksarbetare	1 671	2·9	2	0·1	1 673	2·8
verkstadsarbetare	3 454	6·0	—	—	3 454	5·8
Jord- och stenindustri	1 499	2·6	58	3·1	1 557	2·6
Träindustri	6 005	10·3	12	0·6	6 017	10·0
därav: sågverksarbetare	4 968	8·6	1	0·1	4 969	8·3
Pappersindustri	1 135	2·0	58	3·1	1 193	2·0
Grafisk industri	456	0·8	17	0·9	473	0·8
Livsmedelsindustri	1 664	2·9	178	9·6	1 842	3·1
Textil- och beklädnadsindustri	760	1·3	211	11·4	971	1·6
Läder-, hår- och gummivaruindustri	972	1·7	34	1·8	1 006	1·7
Kemisk-teknisk industri	662	1·1	35	1·9	697	1·2
Byggnadsverksamhet	10 210	17·6	1	0·1	10 211	17·0
därav: grovarbetare	5 727	9·9	1	0·1	5 728	9·6
träarbetare	1 894	3·3	—	—	1 894	3·2
Kraft- och belysningsverk	78	0·1	—	—	78	0·1
Ej specificerad industri	719	1·2	3	0·2	722	1·2
Kontorsarbete och handel	3 298	5·7	416	22·4	3 714	6·2
Landtransport	2 254	3·9	1	0·1	2 255	3·8
därav: kuskar, chaufförer m. fl.	1 491	2·6	—	—	1 491	2·5
Sjöfart	999	1·7	5	0·3	1 004	1·7
Allmän tjänst och fria yrken	204	0·3	108	5·8	312	0·5
Restaurang- och hotellrörelse	212	0·4	84	4·5	296	0·5
Husligt arbete	77	0·1	315	17·0	392	0·7
Diversearbetare	2 106	3·6	—	—	2 106	3·5
Ungdom utan särskilt yrke	3 824	6·6	249	13·4	4 073	6·8
F. d. militärer	664	1·2	—	—	664	1·1
Summa	58 066	100·0	1 856	100·0	59 922	100·0

andra för skogsarbetarna ifrågakommande sommararbeten i allmänhet ännu ej kommit i gång, har åtminstone i vissa delar av Norrland så gott som hela skogsarbetarstammen kommit att redovisas som arbetslös. Hade räkningen företagits något tidigare eller senare på året, skulle otvivelaktigt skogsarbetarnas inslag blivit både absolut och relativt avsevärt mindre framträdande än vad nu varit fallet. Likaså skulle i så fall den ovan påvisade skillnaden mellan Norrlands och Sydsveriges arbetslöshetssiffror otvivelaktigt blivit vida mindre markerad.

De arbetslösas åldersfördelning. De arbetslösas fördelning på olika åldersgrupper framgår av efterföljande sammanställning:

	Män		Kvinnor		Tillsammans	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
14—20 år	11 125	19·2	598	32·2	11 723	19·6
21—30 »	20 991	36·2	559	30·1	21 550	36·0
31—40 »	9 810	16·9	248	13·4	10 058	16·8
41—50 »	6 868	11·8	238	12·8	7 106	11·9
51—60 »	5 378	9·3	148	8·0	5 526	9·2
Över 60 »	3 574	6·1	58	3·1	3 632	6·0
Ej uppgiven ålder	320	0·5	7	0·4	327	0·5
Summa	**58 066**	**100·0**	**1 856**	**100·0**	**59 922**	**100·0**

Medelåldern för de i undersökningen ingående arbetslösa har beräknats till 32·8 år, därav för männen 32·9 och för kvinnorna jämnt 30·0 år. Genomsnittsåldern är, vad männen angår, i det närmaste densamma som vid 1909 års allmänna arbetslöshetsräkning (33 år); för kvinnorna erhöll man däremot sistnämnda år ett medeltal av 38 år, vilket tyder på, att ungdomsarbetslösheten vid denna tid var ett åtminstone bland kvinnorna tämligen okänt begrepp. Vid 1910 års arbetslöshetsräkning kom man också för de kvinnliga arbetslösa till en genomsnittsålder av 38 år, varemot motsvarande siffra för männen gått upp till 36 år, tydligen en efterverkan av storstrejken.

De yngre årsklasserna (under 30 år) ha vid den senaste räkningen varit starkare representerade än tidigare, medan i fråga om åldrarna 30—60 år förhållandet varit motsatt. Gruppen 60 år och däröver är slutligen lika stor som 1910, men större än 1909. Det må emellertid påpekas, att jämförbarheten mellan de olika räkningarna i någon mån förryckes därav, att undersökningarna företagits vid olika tider på året.

De arbetslösas civilstånd och försörjningsplikt. De arbetslösas fördelning efter *civilstånd* framgår av följande tablå, vari till jämförelse anförts även relationstalen från 1909 och 1910 års arbetslöshetsräkningar.

	Män				Kvinnor			
	1927		1910	1909	1927		1910	1909
	Antal	%	%	%	Antal	%	%	%
Ogifta	34 927	60·2	40·9	44·6	1 492	80·4	55·6	54·2
Gifta	21 041	36·2	55·6	51·7	143	7·7	20·4	21·0
Änklingar (Änkor)	1 731	3·0	3·5	3·7	147	7·9	24·0	24·8
Frånskilda	367	0·6			74	4·0		
Summa	**58 066**	**100·0**	**100·0**	**100·0**	**1 856**	**100·0**	**100·0**	**100·0**

I jämförelse med tidigare undersökningar framträder som synes en stark ökning av relativa antalet ogifta, både vad männen och kvinnorna beträffar. Detta faktum står givetvis i samband med den förut påpekade omständig-

heten, att de yngre åldersklasserna äro mera talrikt representerade år 1927 än vid 1909 resp. 1910 års räkningar.

De här framträdande skiljaktigheterna beträffande männens och kvinnornas civilstånd gå tydligt igen även då man ser på *försörjningsförhållandena*. Fördelningen här blir följande:

	Män		Kvinnor	
	Antal	%	Antal	%
Utan försörjningsplikt	31 083	53·5	1 454	78·3
Med »	26 983	46·5	402	21·7
därav: mot maka och barn	15 122	26·1	—	—
» » (men ej barn)	5 940	10·2	2	0·1
» barn (men ej maka)	2 129	3·7	303	16·4
endast andra anhöriga	3 792	6·5	97	5·2
Summa	58 066	100·0	1 856	100·0

Antalet *personer, som de arbetslösa haft att försörja*, har uppgivits till inalles 73 159, därav 21 064 hustrur (eller icke arbetsföra äkta män), 41 683 minderåriga barn och 10 412 andra anhöriga. Uppgifterna om försörjningsplikt måste, i vad det gäller andra anhöriga än maka och barn, betecknas såsom i hög grad osäkra. Vid företagna kontrollundersökningar har i åtskilliga fall konstaterats, att arbetslösa, som t. ex. uppgivit sig ha föräldrar eller svärföräldrar att försörja, i själva verket varit för sin egen försörjning helt beroende av dessa anhöriga. Vid beräknande av försörjningspliktens omfattning torde därför vara riktigast att endast taga hänsyn till sådana personer, mot vilka de arbetslösa ha ovillkorlig försörjningsplikt (maka och minderåriga barn). Iakttages denna begränsning, befinnes på varje arbetslös man i genomsnitt komma 1·07 och på varje kvinna 0·27 person att försörja. Räknar man åter med antalet försörjda personer per familjeförsörjare, blir medeltalet för männen 2·68 och för kvinnorna 1·64. Bland de större yrkesgrupperna komma skogsarbetarna i främsta rummet med i genomsnitt 3·33 familjemedlemmar per försörjare. Den höga nativiteten inom denna yrkesgrupp framträder ytterligare vid en uppdelning av de arbetslösa efter familjernas storlek. Av de inalles 46 familjeförsörjare, som uppgivit sig ha minst 10 personer (hustru och mer än 8 barn) att draga försorg om, komma ej mindre än 20 på gruppen skogshushållning, vilken dock ej omfattar mer än c:a 1/8 av hela antalet arbetslösa.

Arbetslöshetens orsaker. Vid de arbetslösas uppdelning efter arbetslöshetsorsak har liksom vid tidigare räkningar en bestämd åtskillnad måst iakttagas mellan orsaken till arbetslöshetens inträdande (den ursprungliga arbetslöshetsorsaken) och orsaken till arbetslöshetens fortbestånd (den vid räknetillfället aktuella orsaken). Vad den sistnämnda frågan beträffar ha, såsom förut anförts, i undersökningen medtagits endast sådana uppgiftslämnare, vilka vid räknetillfället, såvitt kunnat utrönas, varit arbetslösa på grund av arbetsbrist. Alla fall, där den aktuella arbetslöshetsorsaken angivits vara

arbetsoförmåga, konflikt e. dyl., ha sålunda lämnats åsido. Däremot har den omständigheten, att en person en gång förlorat sin anställning på grund av en numera övervunnen sjukdom eller icke längre aktuell arbetskonflikt, ej uteslutit hans medtagande bland de arbetslösa.

Fördelas de arbetslösa sålunda efter den angivna ursprungliga arbetslöshetsorsaken, erhållas för de olika arbetslöshetsräkningarna följande jämförelsetal:

	1909	1910	1927
Driftsinskränkning	90·9	62·4	59·2
Driftsnedläggelse			9·9
Egen uppsägning	2·4	3·7	6·2
Sjukdom	2·7	2·2	2·5
Värnplikt	0·6	1·8	2·9
Konflikt	2·8	28·2	0·3
Annan orsak	—	—	1·1
Ej uppgiven orsak: Arbetslösa, som aldrig haft anställning	0·6	1·7	5·8
Ej uppgiven orsak: Övriga			11·4
Summa	100·0	100·0	100·0

Grupperna egen uppsägning, sjukdom, värnplikt och konflikt torde för alla tre undersökningarna vara direkt jämförbara. Som en ny grupp har vid senaste räkningen tillagts »annan orsak», under vilken beteckning hänförts huvudsakligen personer, som uppgiva sig ha blivit uppsagda av arbetsgivaren av annan orsak än arbetsbrist eller sjuklighet. Grupperna driftsinskränkning och driftsinställelse, mellan vilka gränsen ju i många fall är ganska svävande, sammanfördes vid de tidigare undersökningarna under den gemensamma beteckningen »arbetsbrist». Sannolikt återfinnas under denna rubrik även en stor del av de fall, som vid nu föreliggande undersökning hänförts till gruppen »ej uppgiven orsak». Flertalet hithörande arbetslösa äro nämligen säsongarbetare (särskilt jord- och skogsarbetare), beträffande vilka med tämligen stor säkerhet kan antagas, att arbetslösheten berott på arbetets upphörande av klimatologiska skäl. Till denna grupp ha också hänförts sådana yngre personer, som ännu ej haft någon anställning, en kategori som vid de föregående arbetslöshetsräkningarna ej alls omnämnts och sannolikt ej varit på långt när så talrik som nu.

Arbetslöshetens varaktighet. Den å räknekorten upptagna frågan om arbetslöshetens varaktighet har visat sig mycket svår att få någorlunda exakt besvarad, särskilt av den orsaken, att en stor del av de arbetslösa efter den senaste fastare anställningens upphörande genomgått ett flertal arbetslöshetsperioder med mellanliggande anställningar av mer eller mindre tillfällig karaktär. Att räkna arbetslöshetstiden från den angivna tidpunkten för den »fastare» anställningens upphörande skulle under sådana omständigheter uppenbarligen bliva missvisande, så mycket mer som hos de arbetslösa själva i många fall framträtt en lätt förklarlig osäkerhet om vad som skall beteck-

nas som fast eller tillfällig anställning. Enda möjligheten att erhålla ett någorlunda användbart mått på arbetslöshetens varaktighet har därför befunnits vara att som arbetslöshetstid räkna den sammanlagda längden av de uppgivna arbetslöshetsperioderna efter den senaste s. k. fastare anställningens upphörande. Räknar man med denna sammanlagda arbetslöshetstid, erhålles följande uppdelning av de arbetslösa:

Arbetslöshetstid:	Män		Kvinnor		Tillsammans	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
intill 3 månader	11 250	19·4	363	19·6	11 613	19·4
därav: under 1 vecka	701	1·2	30	1·6	731	1·2
1—5 veckor	4 438	7·7	153	8·3	4 591	7·7
5—9 »	4 137	7·1	86	4·6	4 223	7·0
9—13 »	1 974	3·4	94	5·1	2 068	3·5
3—6 månader	8 839	15·2	320	17·2	9 159	15·3
6—9 »	7 171	12·4	198	10·7	7 369	12·3
9—12 »	2 452	4·2	86	4·6	2 538	4·2
1—2 år	6 645	11·4	155	8·4	6 800	11·4
2—3 »	3 426	5·9	77	4·1	3 503	5·8
över 3 år	5 762	9·9	103	5·5	5 865	9·8
obestämbar	12 521	21·6	554	29·9	13 075	21·8
Summa	**58 066**	**100·0**	**1 856**	**100·0**	**59 922**	**100·0**

Till kategorien »obestämbar» ha här räknats icke endast sådana fall, där varje hållpunkt saknas för bedömande av arbetslöshetstidens längd, utan även sådana, där uppgift finnes om tiden för den senaste fastare anställningens upphörande, men icke om varaktigheten av de tillfälliga arbeten, den arbetslöse senare eventuellt sysslat med. Dessutom ingå här givetvis alla sådana arbetslösa, som uppgivit sig aldrig ha haft någon anställning.

För de uppgiftslämnare, vilkas arbetslöshetstid kunnat närmare bestämmas, komma i medeltal 15·5 arbetslöshetsmånader på var och en. Av de olika yrkesgrupperna företer kemisk-tekniska industrien den avgjort högsta genomsnittssiffran (27·8 arbetslöshetsmånader). Den tyngande faktorn är här tändsticksarbetarna, för vilka den genomsnittliga arbetslöshetstiden (beräknad på något över 200 arbetslöshetsfall) utgör ungefär 4 år. Av enskilda yrken med lång arbetslöshetstid må för övrigt framhållas gruvarbetare, tobaksarbetare samt järn- och spårvägsmän, där genomsnittssiffran för manliga arbetslösa befunnits utgöra resp. 32·6, 31·2 och 29·1 månader. Avgjort gynnsammast stå å andra sidan skogsarbetarna (4·5 månader); inom denna grupp ha ungefär hälften av de arbetslösa uppgivit en arbetslöshetstid om högst 9 veckor, vilket icke torde betyda mer än en normal säsongarbetslöshet efter slutförandet av årets skogsavverkningar.

En översikt av i vad mån olika åldersgrupper förete skiljaktigheter med avseende å arbetslöshetstidens längd, lämnas i efterföljande tablå:

Arbetslöshetstid i åldern	14—20 år	21—30 år	31—40 år	41—50 år	51—60 år	61—70 år	över 70 år
i månader	7·8	14·8	15·7	18·6	20·9	25·0	24·7

Med högre ålder följer, som synes, i stort sett också en längre arbetslöshetstid. Att den äldsta åldersgruppen (över 70 år) härvid bildar ett undantag torde bero därpå, att personer, som uppnått så hög ålder och dessutom under en längre tid varit utan arbete, i de flesta fall icke ansett sig ha anledning att deltaga i arbetslöshetsräkningen eller i varje fall blivit utrangerade såsom efter all sannolikhet ej längre arbetsföra.

Förutom de frågor, som här refererats, giva de vid undersökningen avlämnade räknekorten jämväl vissa upplysningar rörande de arbetslösas födelse- och mantalsskrivningsort, skolunderbyggnad, arbetsförhet, yrkesrörlighet, fastighetsinnehav, organisationsförhållanden, mellanhavanden med den offentliga hjälpverksamheten m. m., vilka uppgifter också gjorts till föremål för statistisk bearbetning. Även om på detta sätt en ganska god kännedom erhålles om det undersökta klientelets sammansättning ur olika synpunkter, är det uppenbart, att dessa av de arbetslösa själva lämnade uppgifter icke äro tillräckliga för besvarande av alla vid en undersökning av detta slag framkommande spörsmål, särskilt sådana, som röra de arbetslösas personliga kvalifikationer och därpå beroende större eller mindre möjligheter att slå sig fram på arbetsmarknaden. Ej heller ha de i samband med räkningen erhållna summariska uppgifterna om anmälningsfrekvensen kunnat ge någon säker ledning för bedömande av frågan i vilken utsträckning de arbetslösa deltagit eller undanhållit sig från räkningen. För att i dessa och andra hänseenden söka få en fördjupad inblick i den rådande arbetslöshetens karaktär och orsaker anordnade socialstyrelsen under sommaren 1927 och delvis också under den påföljande vintern en serie lokalundersökningar inom kommuner av olika ekonomisk struktur och i olika delar av riket. Vid dessa undersökningar ha de vid arbetslöshetsräkningen avlämnade uppgifterna kompletterats med sådana upplysningar om resp. uppgiftslämnares personliga förhållanden och kvalifikationer, som kunnat erhållas från olika kommunala förtroendemän och institutioner, och ha därefter, i den mån så kunnat ske, verkställts en uppdelning av klientelet efter dess antagliga användbarhet och utkomstmöjligheter på arbetsmarknaden, med tillämpning av ett klassifikationssystem liknande det, som kommit till användning vid de under åren 1923 och 1924 utförda arbetslöshetsundersökningarna i England (Soc. Medd. årg. 1924, sid. 415 och årg. 1925, sid. 660).

Byggnadsverksamheten i rikets större städer år 1927.

Bostadsproduktionen åren 1913—1927. I denna tidskrift har förut lämnats en översikt över byggnadsverksamheten i Sveriges större städer under år 1926, varvid även medtagits vissa siffror utvisande bostadsproduktionens utveckling under åren 1913—1925.[1] Huru förhållandena i detta avseende gestaltat sig under år 1927 i jämförelse med föregående år framgår av vidstående, på uppgifter från byggnadsnämnderna grundade tabell, vilken avser Sveriges samtliga större städer (med över 10 000 invånare), d. v. s. i huvudsak de orter i vårt land, där en verklig bostadsmarknad existerar och en kontinuerlig, på spekulation anlagd byggnadsverksamhet plägar förefinnas.[2] Framhållas må, att de meddelade uppgifterna delvis äro att anse som preliminära.

I de 39 städer, som denna tabell omfattar, tillkommo under år 1927 genom ny-, om- och tillbyggnad tillhopa 12 356 bostäder. Produktionen av lägenheter och rum (eldstäder) åren 1913 samt 1918—1927 framgår av nedanstående tablå:

	1913	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Bostadslägenheter											
antal . . .	6 155	3 691	3 163	2 348	4 313	3 350	6 205	8 843	10 303	11 308	12 356
indextal . .	100	60	51	38	70	54	101	144	167	184	201
Rum (och kök)											
antal . . .	19 306	9 602	8 873	7 037	13 110	11 367	22 435	28 670	32 254	34 080	34 845
indextal . .	100	50	46	36	68	59	116	149	167	177	181

Efter att under krisperioden 1915—1922 ha legat betydligt under förkrigstidens nivå, har byggnadsverksamheten under de fem senaste åren företett stark ökning, och under år 1927 tillkommo dubbelt så många bostadslägenheter som år 1913. Vid en dylik beräkning bör man emellertid rätteligen beakta folkmängdens ökning under mellantiden, vilken uppgick till c:a 295 000 personer eller 23 % av 1913 års siffra. Sättes bostadstillskottet 1913 och 1927 i relation till folkmängden resp. år, blir resultatet resp. 49 och 79 tillkomna lägenheter per 10 000 inv. Man skulle alltså kunna säga, att byggnadsproduktionen sistnämnda år var c:a 60 % intensivare än under året närmast före krigsutbrottet. I jämförelse med närmast föregående år befinnes bostadstillskottet under redogörelseåret vara 9·3 % större. Denna ökning av bostadslägenheterna är ungefär lika stor som den, som kom till synes vid en jämförelse mellan åren 1925

[1] Soc. Medd. årg. 1927, sid. 280 ff.; för samtliga stadssamhällen lämnas uppgifter sid. 942 ff.

[2] Antalet städer med över 10 000 inv. utgör numera 39, i det Umeå uppnått nämnda invånarantal. För erhållande av full jämförbarhet ha även siffrorna för tidigare år kompletterats med uppgifter för denna stad, varjämte förut meddelade uppgifter beträffande byggnadsverksamheten i Kristianstad under år 1926 underkastats viss korrigering.

Antal under åren 1913, 1926 och 1927 tillkomna bostadslägenheter i Sveriges större städer.

Tecknet * anger, att 1927 års uppgift endast avser den stadsplanelagda delen av vederbörande stad.

Städer	År 1913						År 1926						År 1927 (prel. siffror)					
	Enkelrum, enkelkök m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 o. fl. rum och kök	Summa	Enkelrum, enkelkök m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 o. fl. rum och kök	Summa	Enkelrum, enkelkök m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 o. fl. rum och kök	Summa
Stockholm	593	916	680	221	410	**2 820**	1 206	1 777	1 930	558	694	**6 165**	1 824	2 218	1 687	560	646	**6 935**
Lidingö	11	51	38	18	26	**144**	3	13	24	16	17	**73**	6	2	10	12	14	**44**
Södertälje	6	7	10	10	9	**42**	1	10	10	4	5	**30**	—	2	1	2	5	**10**
Uppsala	14	23	33	18	26	**114**	10	11	45	81	16	**163**	31	4	41	16	20	**112**
Nyköping*	1	9	13	1	2	**26**	—	6	27	—	2	**35**	—	—	18	—	5	**23**
Eskilstuna	9	47	9	4	9	**78**	—	37	25	5	2	**69**	8	37	18	10	12	**85**
Linköping	10	63	43	21	41	**178**	11	49	48	23	19	**150**	7	28	59	19	32	**145**
Norrköping	17	40	18	19	12	**106**	14	118	53	24	25	**234**	11	131	67	41	7	**257**
Jönköping	3	4	26	5	19	**57**	2	53	38	11	12	**116**	1	59	34	28	14	**136**
Kalmar	3	—	8	4	8	**23**	4	13	68	66	18	**169**	9	7	37	36	25	**114**
Västervik*	2	3	5	2	8	**20**	—	—	4	1	2	**7**	2	2	10	2	6	**22**
Visby*	—	—	3	3	—	**6**	—	—	3	2	4	**9**	4	—	—	—	2	**6**
Karlskrona*	8	11	22	11	9	**61**	—	19	13	9	2	**43**	3	1	3	6	6	**19**
Kristianstad	4	5	38	31	5	**83**	5	7	23	12	19	**66**	8	5	21	20	6	**60**
Malmö*	19	92	77	74	162	**424**	15	115	220	81	98	**529**	28	213	365	122	43	**771**
Lund	34	7	22	6	25	**94**	19	18	59	45	23	**164**	23	18	59	35	6	**141**
Landskrona	3	3	18	—	4	**28**	5	3	11	5	3	**27**	7	1	21	13	7	**49**
Hälsingborg	6	2	9	8	8	**33**	19	48	308	123	79	**577**	22	77	282	133	55	**569**
Ystad	9	12	33	8	29	**91**	3	15	5	13	8	**44**	18	4	4	2	7	**35**
Trelleborg	13	2	9	9	17	**50**	11	17	35	7	4	**74**	17	8	19	30	11	**85**
Halmstad*	1	—	3	4	1	**9**	1	3	2	16	23	**45**	—	12	22	3	3	**40**
Göteborg	14	424	157	53	209	**857**	36	461	369	154	245	**1 265**	19	416	347	283	236	**1 301**
Mölndal	—	[1] 2	[1] 12	[1] 3	—	[1] **17**	2	23	31	7	5	**68**	2	16	35	4	3	**60**
Uddevalla*	2	10	4	7	6	**29**	—	7	10	4	6	**27**	3	21	25	5	16	**70**
Borås	12	44	34	13	14	**117**	43	43	80	67	47	**280**	44	45	77	59	43	**268**
Trollhättan*	3	40	25	—	5	**73**	1	6	7	—	3	**17**	—	1	—	—	6	**7**
Skövde[2]	2	5	8	4	4	**23**	—	2	2	—	9	**13**	4	8	14	2	6	**34**
Karlstad	2	5	2	2	4	**15**	11	40	43	13	12	**119**	21	24	37	9	23	**114**
Kristinehamn*	—	7	14	4	3	**28**	—	—	1	3	4	**8**	2	2	7	2	4	**17**
Örebro*	15	44	53	21	51	**184**	21	54	94	30	18	**217**	28	221	142	51	9	**451**
Västerås	2	80	17	19	12	**130**	6	14	1	1	2	**24**	1	5	19	5	6	**36**
Falun	6	4	10	4	8	**32**	3	9	7	5	17	**41**	—	3	7	3	8	**21**
Gävle*	5	8	2	2	2	**19**	10	120	75	24	2	**231**	19	22	15	17	10	**83**
Söderhamn*	—	4	1	1	3	**9**	3	3	2	5	5	**18**	4	1	3	9	—	**17**
Härnösand[2]	7	9	1	—	—	**17**	8	4	16	3	4	**35**	2	5	1	3	2	**13**
Sundsvall*	2	4	8	6	2	**22**	10	8	21	6	13	**58**	16	7	5	9	11	**48**
Östersund*	1	13	11	15	22	**62**	2	4	4	1	4	**15**	8	6	3	1	4	**22**
Umeå	—	3	6	5	2	**16**	5	15	28	2	7	**57**	8	29	44	2	9	**92**
Luleå*	3	9	4	2	—	**18**	5	6	9	2	4	**26**	9	7	16	6	6	**44**
Samtliga	**842**	**2 012**	**1 486**	**638**	**1 177**	**6 155**	**1 495**	**3 151**	**3 751**	**1 429**	**1 482**	**11308**	**2 219**	**3 668**	**3 575**	**1 560**	**1 334**	**12356**

[1] Siffrorna avse år 1914, enär uppgift för 1913 saknas.
[2] Siffrorna för år 1927 avse den stadsplanelagda delen samt områden med *s. k. utomplansbestämmelser.*

och 1926, då stegringen var 9·8 %. Om man utgår från de byggnadstekniska enheterna, »eldstäderna» (d. v. s. rum eller kök), framträder däremot en något försvagad stegringstendens. År 1927 tillkommo nämligen 2·3 % flera »eldstäder» än år 1926, medan sistnämnda års tillskott av rum och kök i sin ordning med 5·7 % översteg produktionen under år 1925. Dessa stegringstal äro emellertid väsentligt lägre än de, som framträda vid en jämförelse mellan de tre föregående åren, vilket synes häntyda på att bostadsbyggnadsverksamheten tills vidare stabiliserat sig vid en viss genomsnittsnivå.

Bostadsproduktionen under år 1927 å olika orter. Uppgifterna för de särskilda orterna bestyrka ytterligare, att byggnadsverksamheten under året mera tenderat till stabilisering än till förändring i den ena eller andra riktningen. I 21 städer synes sålunda bostadsproduktionen under år 1927 varit ungefär lika stor som föregående år, medan 9 städer förete ökad och likaledes 9 minskad byggnadsverksamhet. Den största ökningen gentemot föregående år framträder i Stockholm, Malmö och Örebro, under det att nedgången främst synes hänföra sig till Gävle och Uppsala. I fråga om rikets fem största städer belysa följande sifferrader byggnadsverksamhetens förskjutning sedan 1926:

Ökning (+) eller minskning (−) av bostadsbyggnadsverksamheten 1927 i förhållande till 1926:

	Stockholm		Göteborg		Malmö		Norrköping		Hälsingborg	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Bostadslägenheter	+ 770	12·5	+ 36	2·8	+ 242	45·7	+ 23	9·8	— 8	1·4
Rum (och kök)	+ 499	2·9	+ 305	7·5	+ 503	27·9	+ 19	2·9	— 165	8·1

De nya lägenheternas storlekstyper. Huvudtabellen ger även möjlighet att fastställa, på vilka olika slag av bostadslägenheter byggnadsverksamheten företrädesvis inriktat sig. Detta åskådliggöres närmare genom efterföljande tablå:

Bostadslägenheternas fördelning på storleksgrupper:	1913		1926		1927	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Enkelrum, enkelkök m. m.	842	13·7	1 495	13·2	2 219	18·0
Lägenheter om 1 rum och kök	2 012	32·7	3 151	27·9	3 668	29·7
» » 2 » » »	1 486	24·1	3 751	33·2	3 575	28·9
» » 3 » » »	638	10·4	1 429	12·6	1 560	12·6
» » 4 o. fl. rum och kök	1 177	19·1	1 482	13·1	1 334	10·8
Tillhopa	**6 155**	**100·0**	**11 308**	**100·0**	**12 356**	**100·0**

Byggnadsverksamheten har sålunda under de senaste åren i allt högre grad inriktat sig på mindre bostadstyper, under det att utvecklingen under åren 1918—1923 delvis gått i motsatt riktning. Lägenheter om 3 o. fl. rum och kök utgjorde under åren 1925, 1926 och 1927 resp. 30·0, 25·7 och 23·4 % av hela tillskottet, medan jämförelsetalet för 1923 var 42·9 % och för 1913 29·5 %. Beträffande 1927 års siffror faller det emellertid i ögonen, att stegringen från föregående år uteslutande hänför sig till enkelrum, enkelkök samt 1 rum och kökslägenheter, medan tvårumslägenheterna minskats i antal.

Huru de tillkomna rummen åren 1913, 1926 och 1927 fördelade sig på olika lägenhetskategorier framgår av efterföljande översikt:

Rum (boningsrum och kök) i nytillkomna lägenheter om	År 1913 Antal	%	År 1926 Antal	%	År 1927 Antal	%
enkelrum m. m.	1 018	5·3	1 925	5·7	2 589	7·4
1 rum och kök	4 024	20·8	6 302	18·5	7 336	21·0
2 » » »	4 458	23·1	11 253	33·0	10 725	30·8
3 » » »	2 552	13·2	5 716	16·8	6 240	17·9
4 och flera rum och kök	7 252	37·6	8 633	25·3	7 751	22·3
Rum, tillbyggda äldre lägenheter	2	0·0	251	0·7	204	0·6
Samtliga	**19 306**	**100·0**	**34 080**	**100·0**	**34 845**	**100·0**

Ehuru även denna redovisning bekräftar intrycket av en fortgående ökning i produktionen av mindre bostadstyper, belyser den emellertid tillika det faktum, att byggnadsverksamheten i verkligheten sysselsätter sig med framställning av större våningar i högre grad än som kommer till synes, när man utgår enbart från lägenhetsantalet. Av hela det år 1927 tillkomna rumsantalet tillhörde sålunda 40·8 % lägenheter med minst 3 rum och kök, vilket dock är ett väsentligt lägre tal än år 1913 (50·8 %).

Nettotillskottet av lägenheter. Samtliga i det föregående anförda siffror avse endast bostadsproduktionens bruttoresultat, och för att erhålla det faktiska bostadstillskottet böra talen reduceras med hänsyn till den avgång av äldre lägenheter, som ägt rum genom rivnings- och ombyggnadsarbeten. Under åren före kriget plägade de avgångna bostäderna utgöra omkring 10 % av de nytillkomna, men senare har detta relationstal i allmänhet varit lägre, beroende på att med hänsyn till den allmänna bostadsbristen husrivningarna inskränkts till det minsta möjliga. Åren 1920—1924 utgjorde sålunda nettotillskottet 94—96 % och åren 1925 och 1926 ungefär 93 % av bruttotillskottet. På den senaste tiden synas emellertid förhållandena även på detta område ha närmat sig förkrigstidens, i det motsvarande siffra för 1927 stannade vid omkring 91 %.

För år 1913 samt perioden 1918—1927 framgå de årliga nettotillskottstalen av följande översikt:

Nettotillskott av bostadslägenheter	1913	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
antal	5 555	3 388	2 882	2 202	4 149	3 170	5 880	8 277	9 593	10 512	11 237
indextal	100	61	52	40	75	57	106	149	173	189	202

Den icke-spekulativa byggnadsverksamheten. Den av staten, vissa kommuner, bostadsföreningar m. fl. bedrivna icke-spekulativa byggnadsverksamheten, som under åren närmast före kriget i genomsnitt utgjorde omkring en tiondel av hela bostadsproduktionen, utvecklades under krisåren till att bliva av dominerande betydelse för bostadsbyggandet. I den mån den privata byggnadsverksamheten åter begynte skjuta fart, nedgick åter den s. k. allmännyttigas andel i den totala byggnadsverksamheten, ehuru den alltjämt hållit

sig på en väsentligt högre nivå än omkring år 1913. Under år 1927 utgjorde de genom dylik icke-spekulativ byggnadsverksamhet tillkomma bostadslägenheterna omkring en fjärdedel av samtliga, vilken andel, såsom nedanstående sammanställning utvisar, är i det närmaste densamma som föregående år.

		1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Antal tillkomna bostadslägenheter		3 163	2 348	4 313	3 350	6 205	8 843	10 303	11 308	12 356
Därav genom icke-spekulativ byggnadsverksamhet	antal	2 131	1 203	2 482	754	1 223	2 687	3 061	2 644	2 948
	%	67·4	51·2	57·5	22·5	19·7	30·4	29·7	23·4	23·9

Av särskilt intresse är, att ifrågavarande byggnadsverksamhet till övervägande del inriktat sig på uppförande av småhägenheter om högst 2 rum och kök, medan den spekulativa byggnadsverksamheten samt egnahemsbyggarna svara för produktionen av större och medelstora lägenheter. Förhållandet belyses närmare i följande tablå:

	Antal under år 1927 tillkomna lägenheter om									
	enkelrum o. d.		1 rum o. kök		2 rum o. kök		3 rum o. kök		4 o. fl. rum o. kök	
	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%	antal	%
Icke-spekulativ byggnadsverks.	752	25·5	1 304	44·2	659	22·4	180	6·1	53	1·8
Spekulativ »	1 467	15·6	2 364	25·1	2 916	31·0	1 380	14·7	1 281	13·6

Påpekas bör, att den icke-spekulativa bostadsproduktionen till mer än fyra femtedelar är lokaliserad till de tre orter i vårt land, där knappheten torde vara störst på sådana lägenheter, som icke blott till utrymmet utan även till hyrespriset äro att anse som småfolksbostäder, nämligen Stockholm, Göteborg och Malmö. Även i Örebro, Norrköping, Jönköping, Uppsala och Lund har emellertid sådant bostadsbyggande varit rätt livligt under redogörelseåret.

Beträffande de olika utövarna av icke-spekulativ bostadsproduktion belyses deras relativa betydelse under de fyra senaste åren av följande översikt:

År	Staten		Kommuner		Koop. bostadsför.		Stiftelser, allmännytt. bostadsbol. etc.		Industriella företag	
	antal lägenh.	%	antal lägenh.	%	antal lägenh.	%	antal lägenh.	%	antal lägenh.	%
1924	78	2·9	1 451	54·0	516	19·2	590	22·0	52	1·9
1925	38	1·2	1 101	36·0	763	24·9	1 107	36·2	52	1·7
1926	46	1·7	337	12·7	1 950	73·8	295	11·2	16	0·6
1927	9	0·3	466	15·8	2 249	76·3	179	6·1	45	1·5

I jämförelse med åren 1924 och 1925 föreligger sålunda sedan år 1926 en väsentlig nedgång i fråga om den av städerna själva samt av stiftelser, allmännyttiga bostadsaktiebolag etc. bedrivna byggnadsverksamheten, medan däremot den kooperativa bostadsproduktionen såväl absolut som relativt sett företer en betydande stegring. De obetydliga förskjutningar, som redogörelseårets siffror förete gentemot 1926 års, tyda snarast på ett ytterligare befästande av bostadsproduktionens ställning, medan de allmännyttiga bostadsbolagens samt stiftelsernas insats gått tillbaka. Vad de statliga kommunikationsverkens och de privata industriföretagens bostadsbyggnadsverksamhet beträffar, har denna under senare åren varit skäligen betydelselös, åtminstone vad de större städerna beträffar.

Antalet beviljade lägenheter och rum. Med hänsyn till önskvärdheten att ur arbetsmarknads- och allmänt ekonomiska synpunkter ha tillgång till mera aktuell kunskap om det nuvarande läget på byggnadsmarknaden och dess utvecklingstendenser än som kan erhållas på grundval av de ovan återgivna siffrorna för under år 1927 fullbordade bostäder, har socialstyrelsen nu för första gången hänvänt sig till byggnadsnämnderna med anhållan om uppgifter jämväl om under föregående år beviljade byggnadsföretag.[1] Byggnadsnämnderna ha välvilligt lämnat dylika uppgifter, och ett sammandrag av desamma för städerna med över 10 000 invånare återfinnes i nedanstående översikt. Denna torde kunna göra anspråk på att, åtminstone i viss mån, belysa de nuvarande tendenserna på byggnadsmarknadens område, låt vara att tiderna för utförandet och färdigställandet av de under ett visst år beviljade byggnadsföretagen kunna avsevärt växla för olika orter och byggnadstyper.

Antal under år 1927 beviljade bostadslägenheter samt rum och kök i Sveriges större städer.

	Enkelrum, enkelkök, m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 o. fl. rum och kök	Summa lägenheter	Summa rum och kök
Stockholm	1 547	2 096	1 414	651	582	6 290	16 231
Göteborg	37	625	512	180	222	1 576	4 800
Malmö	208	261	369	150	76	1 064	2 882
Övr. städer m. över 20 000 inv.	432	869	923	399	322	2 945	8 678
Städer m. 10 000—20 000 inv.	136	225	395	179	205	1 140	3 858
Tillhopa	**2 360**	**4 076**	**3 613**	**1 559**	**1 407**	**13 015**	**36 449**

Tablån utvisar, att under år 1927 något flera lägenheter och rum beviljats än som under året fullbordats. Enär man emellertid alltid måste räkna med att en viss, ehuru efter konjunkturerna växlande del av de beviljade byggnadsföretagen sent eller aldrig kommer till utförande, kan denna omständighet dock knappast anses tyda på någon nämnvärd ökning av byggnadsverksamheten i de större städerna under den närmaste tiden.

Detta allmänna omdöme utesluter givetvis ej, att byggnadsmarknadens läge kan te sig väsentligt olika på olika orter. Medan sålunda exempelvis i Stockholm de under år 1927 beviljade lägenheterna i antal avsevärt understiga de under året tillkomna, är förhållandet det motsatta i Göteborg och Malmö ävensom i Norrköping, Borås, Eskilstuna och ett par andra städer. För de flesta orter komma de båda siffrorna varandra dock ganska nära.

I fråga om bostadsproduktionens inriktning på särskilda lägenhetstyper ger ovanstående tablå nästan samma bild som de förut meddelade siffrorna beträffande de fullbordade lägenheterna. Möjligen tyda byggnadslovsuppgifterna på en relativt något starkare produktion av småfolksbostäder, i det antalet beviljade lägenheter om 1 rum och kök utgjorde 31·3 % av samtliga, medan siffran för de fullbordade stannade vid 29·7 %.

[1] Beaktas bör, att byggnadslov ej erfordras för statliga byggnader, liksom ej heller i flertalet fall för kommunala byggnadsföretag.

Näringsvärde och pris å viktigare födoämnen år 1927.

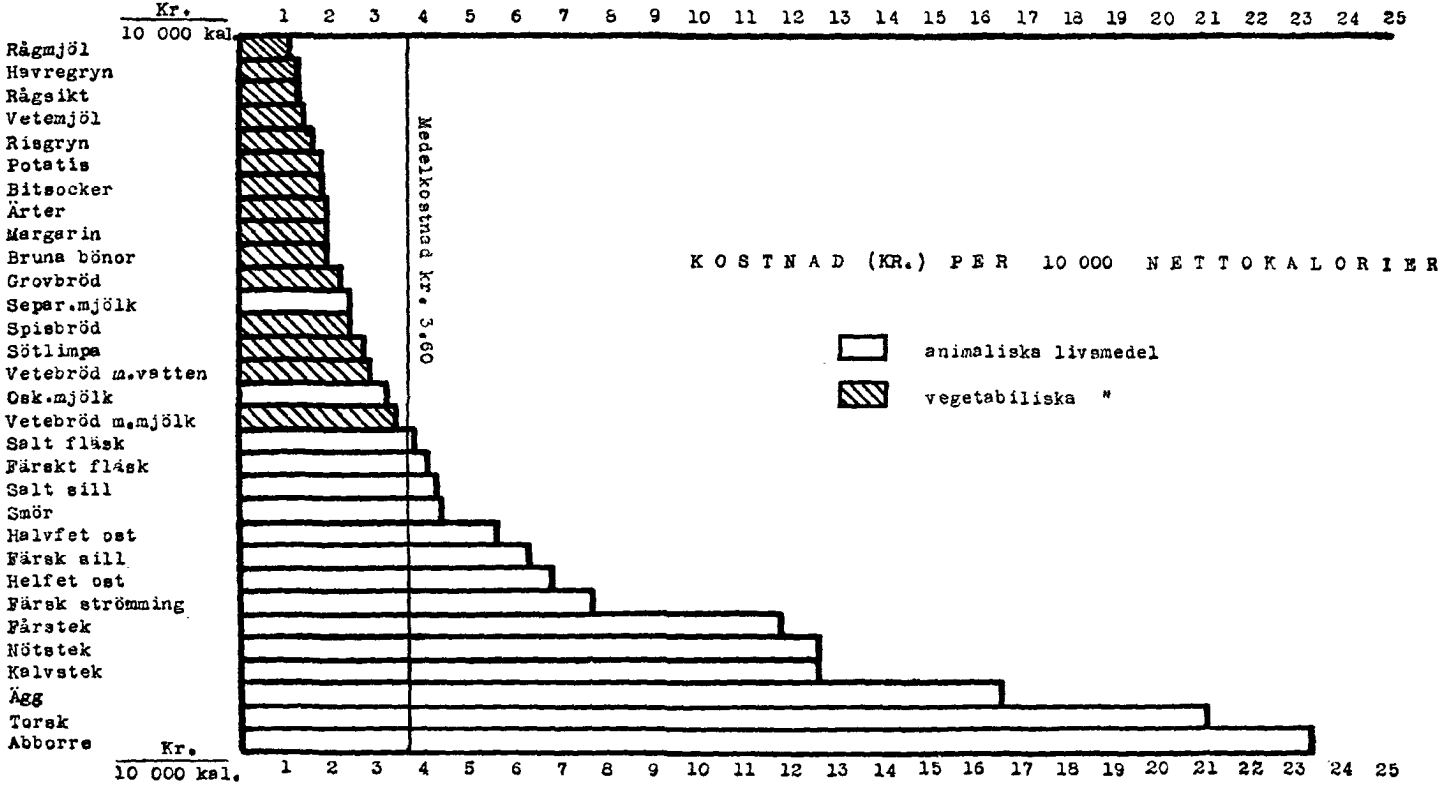
I den resolution angående verkställande av levnadskostnadsundersökningar, som antogs vid den tredje internationella socialstatistiska konferensen i Genève i oktober 1926, ingick bl. a., att de olika länderna skulle publicera beräkningar över födoämnenas pris och näringsvärde. Resultaten av dylika beräkningar framläggas för Sveriges vidkommande i följande redogörelse, som hänför sig till prisnivån år 1927 och utarbetats på samma sätt som den förra året i denna tidskrift meddelade sammanställningen för år 1926 (årg. 1927, sid. 129 ff.).

Såsom utgångspunkt för bedömandet av frågan, om ett varuslag är dyrt eller billigt i förhållande till sitt näringsvärde, kan användas medeldyrheten per 10 000 nettokalorier i en vanlig arbetarkost. Kostens sammansättning bland bättre ställda arbetare och tjänstemän av lägre grad i städer och industriorter är i detalj utrönt genom socialstyrelsens levnadskostnadsundersökningar. Vid den senast verkställda undersökningen, avseende år 1923 och omfattande nära 1 200 dylika familjer, fann man, att kostnaden per 10 000 nettokalorier enligt den dåtida prisnivån uppgick till ej fullt 4 kr. Härvid har man tagit med i beräkningen samtliga födo- och njutningsämnen, alltså ej blott de i efterföljande tabell redovisade varuslagen, utan även en del artiklar med intet (exempelvis kaffe, te, kryddor) eller relativt lågt näringsvärde i förhållande till sitt pris (exempelvis vissa grönsaker och konserver). Omräknas nyssnämnda kostnad efter prisnivån under år 1927, erhåller man en genomsnittskostnad pr 10 000 nettokalorier av 3·60 kr. mot 3·75 kr. under 1926.

Tabellens uppgifter för samtliga orter enligt medelpriserna för år 1927 visa, att de medtagna varuslagen genom nämnda genomsnittskostnad, 3·60 kr., uppdelas i två naturliga grupper, den ena bestående av billigare, nästan uteslutande vegetabiliska livsmedel, den andra av dyrare, animaliska. Av de vegetabiliska är ingen artikel dyrare än genomsnittskostnaden, varemot av de animaliska endast separerad och oskummad mjölk äro billigare.

De i förhållande till näringsvärdet allra billigaste livsmedlen äro mjöl och gryn. Ihågkommas bör likväl, att dessa varuslag merendels kräva en rätt kostsam beredning, innan de kunna tillgodogöras; deras prisbillighet i förhållande till en del andra varuslag, exempelvis socker, mjölk och bröd, är följaktligen till en del skenbar. Potatis, socker, ärter, bönor och margarin kunna nästan tävla med mjöl och gryn i billighet. Därefter komma bland de billiga livsmedlen bröd och mjölk.

Skillnaden mellan de animaliska standardartiklarna inbördes är med avseende å kostnaden för 10 000 nettokalorier mycket större än mellan de vegetabiliska (jfr diagrammet). Näst efter bröd och mjölk i prisbillighet komma fläsk, salt sill, smör, ost, färsk sill och strömming. I förhållande till närings-

Kr.
10 000 kal.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25
Rågmjöl
Havregryn
Rågsikt
Vetemjöl
Risgryn
Potatis
Bitsocker
Ärter
Margarin
Bruna bönor
Grovbröd
Separ.mjölk
Spisbröd
Sötlimpa
Vetebröd m.vatten
Osk.mjölk
Vetebröd m.mjölk
Salt fläsk
Färskt fläsk
Salt sill
Smör
Halvfet ost
Färsk sill
Helfet ost
Färsk strömming
Fårstek
Nötstek
Kalvstek
Ägg
Torsk
Abborre
Medelkostnad kr. 3,60
KOSTNAD (KR.) PER 10 000 NETTOKALORIER
animaliska livsmedel
vegetabiliska "
Kr.
10 000 kal.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25

Näringsvärde, årsmedelpris (öre) och kostnad (öre)

	Varuslag (Kvantitet är kg., där ej annat angives)	Antal nettokalorier per enhet	Samtliga ombudsorter						Stockholm 1927	
			1913		1926		1927			
			Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.
1	Sammalet rågmjöl	*2 900*	22	*76*	28	*97*	31	*107*	31	*107*
2	Havregryn	*3 700*	36	*97*	46	*124*	47	*127*	48	*130*
3	Rågsiktmjöl	*3 220*	27	*84*	38	*118*	43	*134*	42	*130*
4	Vetemjöl	*3 360*	31	*92*	48	*143*	48	*143*	46	*137*
5	Risgryn	*3 400*	41	*121*	53	*156*	53	*156*	52	*153*
6	Potatis (5 liter)	*2 900*	28	*97*	45	*155*	51	*176*	56	*193*
7	Bitsocker	*3 920*	67	*171*	71	*181*	72	*184*	67	*171*
8	Gula ärter	*3 000*	31	*103*	48	*160*	57	*190*	53	*177*
9	Växtmargarin	*7 720*	135	*175*	166	*215*	148	*192*	148	*192*
10	Bruna bönor	*3 000*	48	*160*	58	*193*	58	*193*	53	*177*
11	Mjukt rågbröd, grovbröd	*2 180*	30	*138*	48	*220*	48	*220*	58	*266*
12	Separerad mjölk (lit.)	*340*	6	*176*	8	*235*	8	*235*	9	*265*
13	Hårt, grovt spisbröd	*3 020*	41	*136*	72	*238*	73	*242*	65	*215*
14	Sötlimpa	*2 400*	38	*158*	66	*275*	65	*271*	71	*296*
15	Vetebröd, bakat med vatten	*2 750*	43	*156*	79	*287*	77	*280*	74	*269*
16	Oskummad mjölk (lit.)	*650*	14	*215*	22	*338*	21	*323*	25	*385*
17	Vetebröd, bakat med mjölk	*2 800*	60	*214*	94	*336*	94	*336*	117	*418*
18	Salt fläsk	*5 200*	140	*269*	248	*477*	199	*383*	222	*427*
19	Färskt fläsk	*4 700*	133	*283*	238	*506*	191	*406*	220	*468*
20	Salt sill	*1 550*	45	*290*	66	*426*	66	*426*	63	*406*
21	Mejerismör	*7 720*	236	*306*	337	*437*	339	*439*	339	*439*
22	Halvfet ost	*3 060*	121	*395*	174	*569*	171	*559*	180	*588*
23	Färsk sill	*1 060*	34	*321*	75	*708*	67	*632*	73	*689*
24	Helfet ost	*3 460*	164	*474*	248	*717*	236	*682*	249	*720*
25	Färsk strömming	*900*	38	*422*	75	*833*	69	*767*	83	*922*
26	Fårkött, stek	*1 910*	133	*696*	238	*1 246*	225	*1 178*	255	*1 335*
27	Nötkött, stek	*1 570*	122	*777*	210	*1 338*	197	*1 255*	204	*1 299*
28	Kalvkött, gödkalv	*1 900*	131	*689*	253	*1 332*	240	*1 263*	247	*1 300*
29	Ägg (tjog)	*1 400*	159	*1 136*	247	*1 764*	232	*1 657*	262	*1 871*
30	Torsk	*450*	55	*1 222*	97	*2 156*	95	*2 111*	140	*3 111*
31	Abborre	*530*	75	*1 415*	129	*2 434*	124	*2 340*	145	*2 736*
32	Gädda	*430*	108	*2 512*	191	*4 442*	185	*4 302*	202	*4 698*

per 10 000 nettokalorier för viktigare livsmedel.

Motala 1927		Malmö 1927		Växjö 1927		Göteborg 1927		Lidköping 1927		Falun 1927		Sundsvall 1927		Luleå 1927		
Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	Pris	Kostn. per 10 000 kal.	
31	*107*	32	*110*	32	*110*	31	*107*	28	*97*	29	*100*	32	*110*	32	*110*	1
46	*124*	45	*122*	50	*135*	44	*119*	47	*127*	42	*114*	47	*127*	49	*132*	2
42	*130*	42	*130*	44	*137*	42	*130*	42	*130*	43	*134*	44	*137*	43	*134*	3
47	*140*	48	*143*	49	*146*	46	*137*	49	*146*	49	*146*	48	*143*	49	*146*	4
50	*147*	50	*147*	57	*168*	47	*138*	45	*132*	45	*132*	57	*168*	55	*162*	5
42	*145*	50	*172*	51	*176*	54	*186*	52	*179*	46	*159*	56	*193*	57	*197*	6
73	*186*	68	*173*	72	*184*	68	*173*	70	*179*	72	*184*	70	*179*	76	*194*	7
47	*157*	55	*183*	63	*210*	60	*200*	55	*183*	57	*190*	57	*190*	64	*213*	8
148	*192*	148	*192*	148	*192*	148	*192*	148	*192*	148	*192*	148	*192*	148	*192*	9
57	*190*	53	*177*	64	*213*	47	*157*	62	*207*	56	*187*	62	*207*	64	*213*	10
49	*225*	38	*174*	40	*183*	52	*239*	50	*229*	—	—	63	*289*	55	*252*	11
7	*206*	7	*206*	8	*235*	11	*324*	6	*176*	11	*324*	13	*382*	7	*206*	12
66	*219*	85	*281*	89	*295*	73	*242*	75	*248*	57	*189*	69	*228*	67	*222*	13
65	*271*	47	*196*	50	*208*	93	*388*	71	*296*	84	*350*	71	*296*	63	*263*	14
67	*244*	69	*251*	70	*255*	100	*364*	59	*215*	85	*309*	87	*316*	94	*342*	15
19	*292*	20	*308*	19	*292*	22	*338*	16	*246*	22	*338*	26	*400*	24	*369*	16
—	—	76	*271*	80	*286*	115	*411*	71	*254*	86	*307*	101	*361*	124	*443*	17
170	*327*	223	*429*	161	*310*	225	*433*	191	*367*	204	*392*	206	*396*	222	*427*	18
173	*368*	185	*394*	156	*332*	223	*474*	178	*379*	214	*455*	201	*428*	217	*462*	19
62	*400*	69	*445*	70	*452*	69	*445*	61	*394*	62	*400*	77	*497*	89	*574*	20
335	*434*	319	*413*	334	*433*	355	*460*	328	*425*	336	*435*	346	*448*	358	*464*	21
193	*631*	155	*507*	174	*569*	150	*490*	135	*441*	156	*510*	175	*572*	199	*650*	22
65	*613*	81	*764*	56	*528*	66	*623*	62	*585*	60	*566*	61	*575*	59	*557*	23
264	*763*	242	*699*	224	*647*	239	*691*	192	*555*	225	*650*	248	*717*	266	*769*	24
68	*756*	76	*844*	58	*644*	100	*1 111*	77	*856*	66	*733*	68	*756*	75	*833*	25
232	*1 215*	254	*1 330*	199	*1 042*	245	*1 283*	224	*1 173*	241	*1 262*	237	*1 241*	212	*1 110*	26
190	*1 210*	288	*1 516*	188	*1 197*	213	*1 357*	204	*1 299*	232	*1 478*	204	*1 299*	185	*1 178*	27
224	*1 179*	279	*1 468*	222	*1 168*	239	*1 258*	233	*1 226*	241	*1 268*	249	*1 311*	312	*1 642*	28
209	*1 493*	223	*1 593*	197	*1 407*	227	*1 621*	208	*1 486*	229	*1 636*	272	*1 943*	299	*2 136*	29
104	*2 311*	71	*1 578*	90	*2 000*	66	*1 467*	78	*1 733*	125	*2 778*	146	*3 244*	82	*1 822*	30
134	*2 528*	139	*2 623*	124	*2 340*	158	*2 981*	81	*1 528*	145	*2 736*	142	*2 679*	93	*1 755*	31
181	*4 209*	219	*5 093*	174	*4 047*	214	*4 977*	135	*3 140*	208	*4 837*	209	*4 860*	162	*3 767*	32

värdet hör kött till de mycket dyra varuslagen, ägg är än dyrare och färsk fisk (utom sill och strömming) allra dyrast. Hur dyra dessa sistnämnda livsmedel faktiskt äro i förhållande till sitt näringsvärde framgår måhända mera tydligt därav, att för att kostnaden per 10 000 nettokalorier skall sjunka till normalvärdet, 3·60 kr., fordras ett pris för ägg av 50 öre per tjog, för torsk av 16 öre och för gädda av 15 öre per kg.

Inom de särskilda orterna är varuslagens ordning i allmänhet densamma som enligt riksmedeltalen, men en del karakteristiska undantag framträda dock, där prissättningen och därmed kostnaden per 10 000 kalorier avvika från den gängse. Ett relativt högt pris har i allmänhet verkat inskränkande på förbrukningen, ett lågt pris motsatsen; stark förbrukning har å andra sidan stundom medfört ytterligare prisreduktion och liten konsumtion prisförhöjning, beroende på att handelsomkostnaderna ofta ställa sig avsevärt billigare för en stor än för en liten artikel. Såsom exempel härå kunna anföras för Stockholm och Falun, att hårt bröd, av vilket varuslag förbrukningen i dessa trakter är relativt stor, framstår såsom billigare, än vad dess ordning enligt rikspriserna angiver. I södra Sverige, Malmö och Växjö, gäller detsamma om mjukt rågbröd, varemot hårt rågbröd här är det dyraste av de redovisade vegetabiliska livsmedlen. Västra Sverige utmärkes bl. a. av låga priser på halvfet ost och delvis på vissa fisksorter; av de medtagna orterna redovisar Göteborg det lägsta priset på torsk, men det oaktat hör torsk till de i förhållande till näringsvärdet allra dyraste livsmedlen även i denna stad.

Den ordning mellan varuslagen, som nu iakttagits för år 1927, fanns i stort sett även 1926, dock att spännvidden mellan dyra och billiga livsmedel utjämnats något sedan sistnämnda år. Åtskilliga av de vegetabiliska livsmedlen, såsom t. ex. rågmjöl, potatis, socker och ärter ha nämligen fördyrats, varemot flertalet animaliska födoämnen blivit billigare. Särskilt har så varit fallet beträffande färskt och salt fläsk samt ett flertal köttsorter.

Nämnda utjämning har dock icke varit tillräcklig för att i sin helhet upphäva den ökning av den relativa prisskillnaden mellan dyra och billiga livsmedel, som i förra årets redogörelse konstaterades ha ägt rum mellan 1913 och 1926. Vad då framhölls rörande förändringarna i levnadsvanorna inom arbetarklassen, nämligen att den allmänna höjning av levnadsstandarden, som ägt rum efter år 1913, medfört övergång från billigare till dyrare varuslag i ett flertal fall, i trots av nyssnämnda, starkare prisskillnad, har jämväl för år 1927 sin fulla giltighet.

Kommunbidrag till registrerade sjukkassor åren 1925—1927.

Undersökningens omfattning. Av den officiella statistiken rörande de registrerade sjukkassorna framgår, att ett avsevärt antal av dessa kassor understödjas av de kommuner, inom vilka de bedriva sin verksamhet. Uppgifterna härom ha emellertid varit rätt ofullständiga i fråga om de med lokalavdelningar arbetande rikssjukkassorna. I syfte att erhålla fullständiga uppgifter angående den utsträckning, i vilken de registrerade sjukkassorna åtnjutit bidrag av kommunala medel, införskaffade socialstyrelsen i slutet av föregående år meddelanden från samtliga kommuner angående dylika anslag under åren 1925—1927. För städernas vidkommande ha uppgifterna erhållits genom benägen förmedling av svenska stadsförbundet, medan uppgifterna från köpingar, landskommuner och municipalsamhällen inkommit efter direkt hänvändelse till vederbörande kommunala myndigheter. En sammanfattning av den ifrågavarande undersökningens resultat återgives här nedan.

Av samtliga 2 726 tillfrågade kommuner och samhällen ha 2 584 eller c:a 95 % inkommit med de begärda uppgifterna. Huru svaren fördela sig på de särskilda ortsgrupperna framgår av följande tablå:

	Städer	Köpingar	Landskommuner	Municipalsamhällen	Tillhopa
Antal uppgifter att kommunbidrag lämnats . . .	51	6	149	3	209
Antal uppgifter att kommunbidrag ej utgått . .	62	27	2 110	176	2 375
Summa	**113**	**33**	**2 259**	**179**	**2 584**

Från 6 köpingar, 114 landskommuner och 22 municipalsamhällen ha uppgifter icke kunnat erhållas, men det torde med tämligen stor säkerhet kunna antagas, att dessa icke lämnat några bidrag till sjukkasseverksamheten under ifrågavarande år.

De bidragslämnande orterna och bidragens belopp. Antalet bidragslämnande orter av olika slag och kommunbidragens belopp under vart och ett av åren 1925—1927 framgår av nedanstående sammanställning:

	År 1925		År 1926		År 1927	
	Antal orter	Belopp, kr.	Antal orter	Belopp, kr.	Antal orter	Belopp, kr.
Städer	51	358 308	51	488 347	51	507 118
Köpingar	5	2 292	5	2 490	6	2 826
Landskommuner	138	37 434	144	40 000	130	38 976
Municipalsamhällen	3	358	3	358	2	258
Summa	**197**	**398 392**	**203**	**531 195**	**189**	**549 178**

Tab. 1. Kommunbidragens fördelning på olika län och ortsgrupper åren 1925—1927.

Län	År 1925		År 1926		År 1927							
					Städer		Köpingar o. municipalsamhällen		Landskommuner		Tillhopa	
	Antal orter	Bidragsbelopp, kr.	Antal orter	Bidragsbelopp, kr.	Antal städer	Bidragsbelopp, kr.	Antal orter	Bidragsbelopp, kr.	Antal kommuner	Bidragsbelopp, kr.	Antal orter	Bidragsbelopp, kr.
Stockholms stad	1	74 142	1	162 282	1	160 546	—	—	—	—	1	160 546
Stockholms län	11	7 658	12	7 990	5	6 384	1	1 741	5	507	11	8 632
Uppsala »	1	5 000	1	5 000	1	5 000	—	—	—	—	1	5 000
Södermanlands »	12	26 277	13	27 151	4	24 986	—	—	9	3 009	13	27 995
Östergötlands »	6	15 853	7	16 404	2	16 123	—	—	4	557	6	16 680
Jönköpings »	14	11 893	15	12 672	4	11 765	—	—	8	794	12	12 559
Kronobergs »	5	4 503	5	4 664	1	3 515	—	—	3	1 174	4	4 689
Kalmar »	6	2 508	7	2 682	2	2 188	1	11	4	495	7	2 694
Gotlands »	1	100	1	124	—	—	—	—	1	100	1	100
Blekinge »	2	5 889	2	5 906	1	6 015	—	—	1	10	2	6 025
Kristianstads »	24	7 109	24	7 454	1	2 278	2	474	19	4 588	22	7 340
Malmöhus »	43	68 600	43	99 293	7	90 686	1	300	34	11 400	42	102 386
Hallands »	6	5 450	6	5 733	2	4 880	—	—	4	869	6	5 749
Göteb. o. Bohus »	6	104 368	7	113 743	3	121 593	—	—	3	3 358	6	124 951
Älvsborgs »	10	13 417	11	14 818	4	13 013	—	—	5	2 338	9	15 351
Skaraborgs »	3	256	3	268	1	100	1	100	—	—	2	200
Värmlands »	7	4 043	7	4 270	3	3 307	1	208	3	878	7	4 393
Örebro »	7	7 100	7	7 813	1	6 800	—	—	5	1 975	6	8 775
Västmanlands »	6	15 769	6	17 655	1	18 417	—	—	5	674	6	19 091
Kopparbergs »	12	6 938	12	7 353	2	3 060	1	250	9	4 221	12	7 531
Gävleborgs »	4	7 100	4	3 766	1	3 060	—	—	3	800	4	3 860
Västernorrlands »	5	2 549	5	2 437	2	1 770	—	—	3	1 167	5	2 937
Jämtlands »	2	781	2	798	1	725	—	—	1	50	2	775
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottens »	3	1 089	2	919	1	907	—	—	1	12	2	919
Summa	**197**	**398 392**	**203**	**531 195**	**51**	**507 118**	**8**	**3 084**	**130**	**38 976**	**189**	**549 178**

För jämförelse må nämnas, att i hela riket funnos år 1927 113 städer, 39 köpingskommuner, 2 373 landskommuner och 201 municipalsamhällen och köpingar, som icke bildade egna kommuner. Relativt vanligast voro således dylika bidrag i städerna, av vilka 45 % på sådant sätt understödde sjukkasserörelsen, varvid är att märka, att det huvudsakligen är de större städerna, som återfinnas bland de bidragslämnande orterna, vilket närmare belyses av efterföljande tablå:

	Under 5 000 inv.	5 000—10 000 inv.	10 000—20 000 inv.	20 000 inv. och däröver	Tillhopa
Bidragslämnande städer	5	13	17	16	51
Ej bidragslämnande »	37	19	6	—	62

Av samtliga 39 städer med minst 10 000 invånare är det således endast 6, som ej lämnat bidrag till de registrerade sjukkassorna, medan i fråga om de 42 städerna under 5 000 inv. endast 5 lämnat dylika bidrag.

Köpingskommunerna hade i 6 fall, motsvarande 15 %, lämnat bidrag, och landskommunerna år 1927 i 130 fall, utgörande endast 5·5 % av samtliga. I vissa kommuner hade vid tiden för undersökningen bidraget för år 1927 ännu ej utgått, varför 1926 års siffra, 144 (6·1 %), i detta fall ger en riktigare bild av läget. Municipalsamhällena ha endast undantagsvis lämnat något bidrag till sjukkassorna på orten.

Ifråga om de lämnade bidragens belopp befinnas städerna ha bidragit med c:a 92 %. Den avsevärda stegringen av bidragssumman från 1925 till 1927, omkring 38 %, hänför sig huvudsakligen till de ökade bidragen från städerna.

Kommunbidragens fördelning länsvis framgår av vidstående *tab. 1*, som omfattar antal bidragslämnande orter och bidragens belopp inom varje län under åren 1925—1927, för sistnämnda år även med fördelning på särskilda ortsgrupper. De ojämförligt största bidragen befinnas utgå från Stockholms stad samt Malmöhus län och Göteborgs och Bohus län. Av bidragsbeloppen i de sistnämnda länen kommo år 1927 63 952 kr. på Malmö och 116 452 kr. på Göteborg. De län, som därnäst visat sig frikostigast gentemot sjukkassorna, äro Södermanlands, Västmanlands, Östergötlands, Älvsborgs och Jönköpings län. I Västerbottens län hade däremot kommunbidrag av här ifrågavarande slag ej alls förekommit, och inom Gotlands, Skaraborgs, Jämtlands och Norrbottens län ligga bidragssummorna mellan 100 och 1 000 kr.

I förhållande till sjukkasserörelsens utbredning inom de olika länen äro de kommunala bidragen störst i Göteborgs och Bohus län samt därnäst i Stockholms stad och Malmöhus län, såsom närmare framgår av följande sammanställning, grundad på en approximativ beräkning av sjukkassemedlemmarnas antal inom varje län $^{31}/_{12}$ 1926 [1] samt bidragsbeloppen under år 1927.

Kommunbidrag per sjukkassemedlem i genomsnitt år 1927.

	Öre		Öre		Öre
Stockholms stad	112	Blekinge län	40	Örebro län	35
Stockholms län	43	Kristianstads »	24	Västmanlands »	73
Uppsala »	23	Malmöhus »	101	Kopparbergs »	29
Södermanlands »	76	Hallands »	60	Gävleborgs »	10
Östergötlands »	24	Göteb. o. Bohus »	216	Västernorrlands »	10
Jönköpings »	45	Älvsborgs »	54	Jämtlands »	11
Kronobergs »	45	Skaraborgs »	1	Västerbottens »	—
Kalmar »	12	Värmlands »	18	Norrbottens »	7
Gotlands »	3			Hela riket	66

[1] Den exakta fördelningen av samtliga sjukkassemedlemmar på de olika länen är ej känd för senare tidpunkt än den 31 dec. 1924.

Över medeltalet för hela riket, 66 öre per sjukkassemedlem, komma således, förutom de ovan nämnda, endast Södermanlands och Västmanlands län, vilka närmast följas av Hallands och Alvsborgs län. Till endast 12 öre eller därunder uppgick det genomsnittliga kommunbidraget i de norrländska länen samt Skaraborgs, Gotlands och Kalmar län.

Kommunbidrag till olika slag av sjukkassor. I *tab. 2* lämnas en översikt över kommunbidragens fördelning inom varje län på lokala sjukkassor, rikssjukkassor och fortsättningskassor.[1] För riket i dess helhet äro de olika gruppernas andelar i relativa tal följande:

År	Kommunbidragens belopp, kr.	Därav i % lokala sjukkassor	riks-sjukkassor	fortsättningskassor
1925	396 217	63·9	13·8	22·3
1926	528 910	66·2	11·1	22·7
1927	546 986	64·5	11·2	24·3

Ökningen av de lokala sjukkassornas procenttal år 1926 beror väsentligen på den stora stegringen av Stockholms stads anslag i samband med bildandet av centralsjukkassan Vänfast-Stockholm nämnda år, medan fortsättningskassornas växande andel av kommunbidragens totalbelopp till stor del är att tillskriva det ökade intresset för dessa kassors verksamhet i Göteborg och Malmö.

Sättas kommunbidragen under år 1927 i relation till medlemsantalet vid årsskiftet 1926—1927, erhålles ett genomsnittligt bidrag per medlem av 70 öre i de lokala sjukkassorna emot knappt 19 öre i rikssjukkassorna. För fortsättningskassorna var motsvarande tal 1 kr. 32 öre. Rikssjukkassornas mindre gynnsamma läge i detta avseende torde delvis sammanhänga med den omständigheten, att dessa kassor ha sin största utbredning på landsbygden, där bidrag av kommunala medel förekomma mera sparsamt än i städerna. Kommunerna äro ock i allmänhet mindre benägna att understödja sjukkassor, vilkas ledning är belägen på annan ort.

Tab. 2 ger emellertid vid handen, att de olika sjukkassegruppernas andelar av bidragen växla högst avsevärt inom de särskilda länen. Utom i de fyra nordligaste länen, där rikssjukkassornas ställning sedan länge varit stark, uppbära avdelningar av dylika sammanlagt större belopp än de lokala kassorna i Jönköpings och Hallands län och relativt avsevärda belopp (minst hälften så mycket som lokalkassorna) i ytterligare Uppsala, Kalmar, Blekinge, Skaraborgs och Värmlands län. I fråga om de särskilda länen må endast påpekas den höga siffran för Södermanlands län, vilken givetvis är en följd av det stora kommunbidraget till Eskilstuna sjuk- och begrav-

[1] Ifråga om Jönköpings och Kopparbergs län ha vissa belopp icke kunnat fördelas på de i tab. 2 angivna grupperna av sjukkassor. Tillhopa uppgå dessa belopp under åren 1925—1927 till resp. 2 174, 2 284 och 2 192 kr.

Tab. 2. Kommunbidragens fördelning länsvis på olika grupper av sjukkassor åren 1925—1927.

Län	Lokala sjukkassor kr.			Rikssjukkassor kr.			Fortsättningskassor kr.		
	År 1925	År 1926	År 1927	År 1925	År 1926	År 1927	År 1925	År 1926	År 1927
Stockholms stad . .	66 170	154 232	152 066	7 632	7 759	8 292	340	291	188
Stockholms län	5 517	5 799	6 295	2 141	2 191	2 337	—	—	—
Uppsala »	3 255	3 183	3 212	1 745	1 817	1 788	—	—	—
Södermanlands »	26 143	26 956	27 771	134	195	224	—	—	—
Östergötlands »	14 311	14 831	15 253	700	820	670	842	753	757
Jönköpings »	5 471	5 581	5 177	4 974	5 507	5 919	973	999	971
Kronobergs »	3 898	4 038	4 024	224	224	240	381	402	425
Kalmar »	1 375	1 524	1 423	910	917	1 029	223	241	242
Gotlands »	—	124	—	100	—	100	—	—	—
Blekinge »	3 107	3 185	3 097	2 251	2 080	2 347	531	641	581
Kristianstads »	5 837	5 955	5 840	1 272	1 499	1 500	—	—	—
Malmöhus »	24 919	24 915	25 496	3 975	2 993	3 054	39 706	71 385	73 836
Hallands »	2 822	2 723	2 333	2 628	3 010	3 416	—	—	—
Göteborgs o. Bohus »	57 864	63 675	65 480	10 836	12 486	11 951	35 668	37 582	47 520
Älvsborgs »	10 176	9 636	9 964	3 241	4 182	4 387	—	1 000	1 000
Skaraborgs »	156	168	100	100	100	100	—	—	—
Värmlands »	2 439	2 412	2 504	1 236	1 493	1 450	368	365	439
Örebro »	5 033	5 452	6 032	2 067	2 361	2 743	—	—	—
Västmanlands »	8 398	9 292	9 881	3 534	3 977	4 435	3 837	4 386	4 775
Kopparbergs »	3 515	3 861	4 044	1 723	1 792	1 787	—	—	—
Gävleborgs »	1 800	1 800	1 800	—	—	—	5 300	1 966	2 060
Västernorrlands »	1 013	907	1 002	1 536	1 530	1 935	—	—	—
Jämtlands »	—	—	—	781	798	775	—	—	—
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottens »	—	—	—	1 089	919	919	—	—	—
Summa	**253 219**	**350 249**	**352 794**	**54 829**	**58 650**	**61 398**	**88 169**	**120 011**	**132 794**

ningskassa. I Göteborgs stad och Malmöhus län intaga fortsättningskassorna en särställning, i det de kommunala myndigheternas intresse för denna gren av sjukkasserörelsen därstädes, som tab. 2 visar, givit anledning till betydande anslag.

Bidragen till de särskilda kassorna. De uppgifter om kommunbidrag, som erhållits genom ifrågavarande undersökning, visa beträffande de lokala sjukkassorna endast smärre avvikelser från de från sjukkassestatistiken kända beloppen för åren 1925 och 1926. Något fall, då erhållet kommunbidrag ej upptagits i den årliga statistiska redogörelsen, har sålunda ej förekommit.

Rikssjukkassorna ha däremot, i enlighet med vad som förut var bekant, hittills i regel ej alls eller endast ofullständigt redovisat de kommunbidrag, som tilldelats kassornas lokalavdelningar.

Enligt föreliggande undersökning hade kommunbidrag under alla eller något av åren 1925—1927 utgått till 38 av de 48 sjukkassor, som på grund av stadgebestämmelser och medlemmarnas faktiska spridning över någon större del av landet pläga betecknas såsom rikssjukkassor. Endast i ett fåtal fall uppgick kommunbidragen till några mera avsevärda belopp. Högst nådde sbk [1] Ålderdomsförbundet med omkring 14 000 kr., närmast följt av Allmänna rikssjukkassan sbk (f. d. Nykterhetsfolkets sbk) med omkring 8 000 kr., Sveriges arbetares allmänna sbk med över 6 000 kr. och Sveriges rikssjukkassa (f. d. Nykterhetsvännernas sbk) med sammanlagt 4 000 à 5 000 kr. årligt bidrag från skilda håll i landet. Huru bidragen i övrigt fördelade sig på de särskilda rikssjukkassorna må här i övrigt endast belysas med följande sammanställning:

	Kommunbidragens sammanlagda belopp år 1927						
	Under 100 kr.	100— 499 kr.	500— 999 kr.	1 000— 4 999 kr.	5 000— 9 999 kr.	10 000 kr. o. däröver	Tillhopa
Antal rikssjukkassor . . .	5	12	2	12	2	1	34

År 1927 kommo således 15 rikssjukkassor upp till ett bidragsbelopp av 1 000 kr. och däröver, medan hälften, 17 kassor, mottogo lägre belopp än 500 kr.

Beräkningsgrunder för kommunbidragen. Den vanligaste beräkningsgrunden (ett hundratal fall) vid bestämmande av kommunbidragets storlek synes vara, att ett visst belopp per medlem utgår till den sjukkassa eller sjukkasseavdelning, som vederbörande kommun önskar understödja. Därvid föreskrives ofta, särskilt i städerna, att bidraget endast skall utgå till i kommunen mantalsskrivna sjukkassemedlemmar. I ett 90-tal fall, de flesta gällande landskommuner, tilldelas sjukkassan en avrundad, fix summa, som ofta kvarstår oförändrad år från år. Därtill komma några få fall, där till två eller flera sjukkassor på orten anslås ett visst belopp att fördelas mellan kassorna i förhållande till deras medlemsantal. Slutligen förekommer i 8 kommuner, att bidraget beräknas efter antalet sjukdagar närmast föregående år, under vilka vederbörande kassa utbetalt sjukhjälp.

I regel utgå kommunbidragen till sjukkassorna av skattemedel. Från 1 köping och 1 landskommun finnes emellertid antecknat, att till bidragen användas medel, som influtit av nöjesskatten, och i 5 landskommuner utgå bidragen av hundskattemedel.

Fritt upplåten lokal. Av de kommuner, som lämnade kontant bidrag till registrerade sjukkassor, upplåto 1 stad (Landskrona) och 27 landskommuner

[1] Sbk = Sjuk- och begravningskassan.

även fri lokal för sjukkasseändamål, en förmån som värderats till 1 000 i staden och sammanlagt 651 kr. i landskommunerna. Av övriga, icke bidragslämnande kommuner beviljade 88 landskommuner samma fördel åt sjukkassor på orten. I sistnämnda fall har värdet av lokalupplåtelsen beräknats uppgå till 1 451 kr. Det genomsnittliga värdet av lokalupplåtelsen utgör för samtliga 115 landskommuner endast omkring 18 kr. per år.

Kollektivavtalens lönesatser under första kvartalet 1928.

Under årets första kvartal ha inga mera betydande avtalsuppgörelser ägt rum. Avtalen inom pappersmasseindustrien, vid gruvorna och vid hamnarna, vilka blevo uppsagda till årsskiftet, voro alltjämt oreglerade. Detsamma gäller sockerindustriens avtal, som utgingo den 1 mars.

Endast smärre lokala avtal ha under kvartalet träffats.

Till dessa höra avtalen vid *porslinsfabrikerna* i Göteborg och i Lidköping, vilka skola gälla i två år. På bägge hållen innebära uppgörelserna i det väsentliga oförändrade villkor. Timlönerna äro som förut:

	Manliga arbetare, 19 år	Kvinnliga arbetare, 18 år
Göteborg	84 öre	54 öre
Lidköping	73 »	50 »

För *tapetfabrikerna* i Stockholm, Göteborg och Emmaboda träffades i februari ett avtal för tiden till den 1 januari 1929. Det innehåller bestämmelser om timlöner för maskintryckare, olje- och handtryckare, olika slags hjälparbetare m. fl. kategorier. Timlönerna för fullärda maskintryckare meddelas här:

	Stockholm med omnejd	Göteborg	Emmaboda
Vid 12—8 färgers limtrycksmaskin	126 öre	120 öre	100 öre
» 6 » »	121 »	115 »	95 »
» 4 » »	118 »	112 »	92 »
» 2 » »	115 »	109 »	90 »
» bottenstrykningsmaskin	115 »	109 »	90 »

Vid de *kemisk-tekniska fabrikerna* i Stockholm träffades i januari månad avtal för tiden till den 1 januari 1930. Timlönerna äro:

Manlig arbetare, 19 år	112 öre
Kvinnlig » 18 »	64 »

Inom *handelsarbetarfacket* i Stockholm har uppgörelse träffats under kvartalet. Uppgörelsen innebär bl. a., att tre olika avtal upprättats, avseende dels firmor inom företrädesvis kortvarubranschen, dels grossister inom rör- och maskinfacket, dels grossister och detaljister inom övriga handelsbranscher. Avtalet för rör- och maskingrossisternas personal ansluter sig helt till det förra våren träffade avtalet för rör- och maskinarbetarfacket. De övriga avtalen innebära i fråga om veckolönerna status quo beträffande ett par kategorier och i övrigt justeringar uppåt, varierande från 50 öre till 3 kr. De nya avtalen gälla till utgången av år 1929 med undantag av rör- och maskingrossisternas avtal, vars utlöpningstid är satt till den 1 mars 1929.

Hos rör- och maskingrossisterna gäller för expeditions- och lagerarbetare, som fyllt 19 år, en begynnelselön av 56 kr. per vecka. Efter ett års anställning hos arbetsgivaren eller i samma fack höjes lönen till 62 kr. Vid övriga firmor ha veckolönerna för expeditions- och lagerarbetare, som fyllt 21 år, bestämts sålunda:

	Begynnelselön	Efter två år hos samma arbetsgivare
Firmor inom företrädesvis kortvarubranschen	kr. 50	57
» » andra branscher	kr. 52: 50	60

Kvinnliga arbetare, som fyllt 18 år, erhålla hos dessa firmor i begynnelselön 28 kr., efter två års anställning hos samma arbetsgivare 36: 50.

Internationella arbetsorganisationen.

Förberedelsearbetet för 1928 års arbetskonferens.

Till den internationella arbetskonferensens elfte sammanträde, som öppnas i Genève den 30 instundande maj, har internationella arbetsbyrån publicerat och till regeringarna utsänt tvenne rapporter. Den ena behandlar frågan om metoder för fastställande av minimilöner. Den andra avser spörsmålet rörande åtgärder till förebyggande av olycksfall i arbete.

Enligt den i konferensens arbetsordning fastställda s. k. dubbla diskussionsproceduren är det andra gången konferensen har att taga befattning med frågan om minimilöners fastställande, vilken förberedelsevis behandlades vid 1927 års konferens. Vid sistnämnda tillfälle fattade konferensen beslut om ett frågeformulär i ämnet, och sedan på basis av frågeformuläret en enquête anställts bland regeringarna, tillkommer det den nu stundande konferensen att fatta beslut i ämnet, d. v. s. att bestämma om antagandet av ett konventionsförslag eller en rekommendation i enlighet med art. 405 i fredsfördraget.

Anmärkas må, att konferensen endast har att taga befattning med frågan om metoder för fastställande av minimilöner i respektive länder för vissa kategorier av arbetare i mindre gynnad ställning. Det är sålunda icke fråga om att fastställa löne-

satser i de olika länderna och naturligtvis ännu mindre att föreskriva internationella minimilöner. Det föreliggande ämnet kan därför sägas föga mer än beröra periferien av de härmed sammanhängande komplicerade lönefrågorna, om det också anses vara av stor betydelse för skyddandet av arbetarklassens intressen. I trots av sin begränsning är den åsyftade regleringen ägnad att befrämja två av de huvudsyften som angivas i del XIII av fredsfördraget, nämligen att garantera arbetarna en för livsuppehället tillräcklig lön samt att förminska sådan illojal internationell konkurrens, som stödjer sig på en låg levnadsstandard för arbetarna.

Vid rapportens uppsättande hade 22 regeringar ingivit svar på det utsända frågeformuläret, och svaren lämna vittnesbörd om den betydelse man tillmäter, att frågan om metoder för minimilöners fastställande erhåller en lämplig internationell lösning. Den stora majoriteten av de tillfrågade regeringarna äro gynnsamt stämda för att i ämnet antages ett konventionsförslag, vari uppställas vissa allmänna principer, samt dessutom en rekommendation angående tillämpningen av dessa principer. Arbetsbyrån ämnar därför underställa konferensen ett konventionsförslag angående metoder för fastställande av minimilöner i vissa yrken samt en rekommendation angående dessa metoders tillämpning i samma yrken.

Den på dagordningen jämväl uppförda frågan om förebyggande av olycksfall i arbete skall vid konferensen undergå en första behandling enligt den dubbla diskussionsproceduren. Rapporten i ämnet innehåller en framställning av lagbestämmelser om förebyggande av olycksfall och tillsyn från det allmännas sida över deras tillämpning samt organiserade skyddsåtgärder från föreningars och institutioners sida. Vidare lämnas en framställning över frågans vetenskapliga studium ävensom vissa särskilda spörsmål, såsom olycksfall vid koppling av järnvägsvagnar, angivande av vikten å tyngre kolli, maximivikt å säckar, vilka transporteras genom bärning, samt skyddsåtgärder vid *lastnings- och lossningsarbete*.

Den senare rapporten utmynnar i ett förslag till frågeformulär, avsett att besvaras av de olika regeringarna.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Samarbete mellan arbetsgivare och arbetare. De strävanden för samförstånd mellan arbetsgivare och arbetare, som på sistone iakttagits i åtskilliga länder, särskilt Storbritannien, ha flerstädes rönt stor uppmärksamhet. Enligt den officiella belgiska tidskriften Revue du Travail ha liknande försök nyligen gjorts i Nederländerna.

Nederländernas arbetsgivarförbund överlämnade den 7 sistlidna januari en skrivelse till de mest representativa centrala arbetarorganisationerna med förslag till en konferens, vid vilken skulle diskuteras möjligheterna för samarbete på vissa områden. Den viktigaste punkten i skrivelsen lydde: »Mer än en gång hava vi gjort klart för oss den beklagliga omständigheten, att arbetsgivar- och arbetarorganisationerna göra så litet för att förstå och samarbeta med varandra, till och med på områden, där deras ömsesidiga intressen i stort sett löpa parallellt.»

Skrivelsen var ställd till de socialistiska, katolska, kristligt protestantiska och neutrala fackföreningarnas centralorgan. De syndikalistiskt-anarkistiska och kommunistiska fackföreningarna hade icke inbjudits. De fyra övriga organisationerna besvarade samtliga arbetsgivarorganisationens uppmaning, och konferensen hölls den 10 sistlidna februari.

Ombuden för arbetarnas fackorganisationer förklarade sig principiellt eniga att deltaga i det av arbetsgivarna föreslagna samarbetet. De framställde vidare frågan, huruvida arbetsgivarna erkände arbetarnas fackorganisationer såsom de organiserade arbetarnas utsedda representanter, samt huruvida de medgåve reglering av arbetsvillkoren mellan arbetsgivar- och arbetarorganisationer inom de olika grenarna av industrien.

Ombuden för arbetsgivarförbundet framhöllo, att den till arbetarnas fackföreningars centralorgan ställda inbjudningen utgjorde bevis för att förbundet erkände fackorganisationerna såsom representanter för arbetarna. Beträffande arbetsvillkorens reglerande förklarade arbetsgivarförbundets delegerade, att bemälda spörsmål icke tillhörde förbundets åligganden.[1]

Konferensen erkände emellertid enhälligt, att vid sidan av denna fråga funnes ett flertal andra, ägnade att göras till föremål för samförstånd och samarbete. Åtskilliga av dessa frågor angåvos.

Arbetsgivarförbundets delegerade förklarade sig vidare beredda att undersöka möjligheterna för ett vidgat samarbete i framtiden.

Slutligen beslöt man begära de olika organisationernas styrelsers samtycke till att en ny sammankomst hölles inom kort samt att en mindre kommission finge i uppdrag att utarbeta ett praktiskt program, begränsat till några punkter, vilka vore ägnade att göras till föremål för ytterligare diskussion.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Den privata arbetsförmedlingen under år 1927. För kontroll av den privata arbetsförmedlingen är varje person, som enligt kungörelsen den 5 maj 1916 erhållit tillstånd att bedriva kommissionärsverksamhet, skyldig att föra förteckning över de personer, som genom honom söka anställning, och de lediga platser, vilka hos honom anmälas, ävensom att för varje månad till vederbörande polismyndighet lämna uppgift angående sin verksamhet å av socialstyrelsen fastställda blanketter. Månadsuppgifterna vidarebefordras omedelbart till socialstyrelsen. Bristande noggrannhet vid uppgifternas avlämnande medför emellertid vissa svårigheter att statistiskt bearbeta det inkomna materialet. Dubbelräkningar förekomma i stor utsträckning av såväl arbetssökande som lediga platser, beroende på att samma person understundom vänder sig med ansökan

[1] Det här ifrågavarande arbetsgivarförbundet (Verbond van Nederlandsche Werkgevers) är en politiskt neutral arbetsgivarsammanslutning med syfte att bevaka arbetsgivarnas intressen i fråga om den sociala lagstiftningen, men utan någon befattning med avtalsfrågor, för vilka finnas särskilda centralorganisationer.

om arbete eller rekvisition av arbetskraft till flera kommissionärer och ofta jämväl till den offentliga arbetsförmedlingen. Den enda uppgift, som kan tillmätas någon större grad av noggrannhet, är siffran för antalet tillsatta platser. Antalet sådana platser vid rapporterande platsbyråer under år 1927 framgår av nedanstående översikt:

År 1927	Hela riket				Därav i Stockholm			
	Antal uppgiftslämnare	Antal tillsatta platser			Antal uppgiftslämnare	Antal tillsatta platser		
		Manl.	Kvinnl.	Summa		Manl.	Kvinnl.	Summa
Januari	136	171	2 530	2 701	31	16	1 246	1 262
Februari	139	233	2 522	2 755	31	27	1 151	1 178
Mars	140	493	3 553	4 046	31	30	1 408	1 438
April	142	528	4 469	4 997	31	51	1 744	1 795
Maj	139	470	3 971	4 441	30	61	1 749	1 810
Juni	139	372	2 817	3 189	30	52	1 266	1 318
Juli	134	343	2 345	2 688	30	30	1 062	1 092
Augusti	135	551	2 937	3 488	29	32	1 244	1 276
September	135	488	3 906	4 394	28	31	1 740	1 771
Oktober	136	823	3 889	4 712	28	19	1 523	1 542
November	134	373	2 499	2 872	28	19	1 123	1 142
December	133	146	1 762	1 908	27	10	870	880
Summa 1927	·	**4 991**	**37 200**	**42 191**	·	**378**	**16 126**	**16 504**
» 1926	·	4 024	36 724	40 748	·	397	16 571	16 968
» 1925	·	4 392	36 278	40 670	·	398	16 313	16 711
» 1924	·	4 647	34 666	39 313	·	523	16 341	16 864

Anmärkas bör, att det i tabellen angivna antalet uppgiftslämnare icke sammanfaller med antalet av länsstyrelserna beviljade kommissionärsrättigheter. Hela antalet dylika rättigheter torde under året ha uppgått till cirka 180, men endast 150 platskommissionärer ha inkommit med rapporter för hela året eller någon del därav; återstoden torde icke ha utnyttjat sina rättigheter.

Tillsättningsresultatet vid de privata platsbyråerna visar inga större avvikelser från föregående år. Anmärkas må, att antalet tillsatta platser för manlig arbetskraft under oktober steg bl. a. tack vare den återupptagna sockerbetsodlingen.

Största antalet förmedlingar faller inom de kvinnliga arbetsområdena. För att närmare utröna förmedlingsresultatet inom olika yrkesgrupper har socialstyrelsen låtit bearbeta rapporterna från Stockholms stad, där antalet utnyttjade tillstånd att yrkesmässigt utöva verksamhet såsom kommissionär under året utgjorde 32. Platsförmedlingen inom kvinnliga yrken under år 1927 vid dessa privata kommissionskontor framgår av efterföljande översikt:

	Platsansökningar	Lediga platser	Tillsatta platser
Kontors- och butikspersonal	2 058	1 564	373
Hotell- och restaurangpersonal	15 593	12 676	6 469
Husligt arbete	20 420	27 678	8 421
Sjukvårdspersonal	1 661	1 199	824
Övriga	229	219	39
Summa för Stockholm	**39 961**	**43 336**	**16 126**

Liksom vid de offentliga arbetsförmedlingarna förekommer det även vid de privata byråerna, att en lediganmäld plats icke omedelbart kan tillsättas, utan måste upptagas bland de lediga platserna i två på varandra följande månadsrapporter. I den offentliga arbetsförmedlingens årsstatistik (för år 1927 se Soc. Medd. årg. 1928, sid. 89 ff.) borträknas alla från föregående månad kvarstående lediga platser för att man därigenom må kunna erhålla en exakt bild av platstillgången. Beträffande de privata platsbyråerna låter sig en dylik redovisning göra för den å varje kommissionärsrapport upptagna slutsumman för lediga platser under månaden, men däremot icke för de lediga platserna fördelade efter yrken, varför här i flera fall en plats mer än en gång medräknats såsom ledig. I tablån här ovan måste därför bruttosiffrorna för lediga platser (d. v. s.

med inräkning av antalet från föregående månad kvarstående platser) medtagas. Denna siffra uppgår för den privata kvinnliga förmedlingen i huvudstaden till 43 336 under året, men nettosiffran stannar vid 37 007 på grund av att 6 329 platser redovisats såsom lediganmälda redan i tidigare månadsrapporter.

Även med den ovan gjorda reduceringen av de lediga platserna föreligger dock en kraftig disproportion mellan antalet platssökande och lediga platser å ena sidan och antalet tillsatta å den andra till följd av de inledningsvis nämnda dubbelanmälningarna å flera kommissionskontor.

Hela antalet kommissionärer, från vilka rapporter under året inkommit — inräknat sådana, vilkas verksamhet endast pågått vissa månader eller vilkas uppgifter varit för statistisk bearbetning obrukbara — utgjorde som nämnt 150. Deras fördelning på olika landsdelar framgår av följande översikt:

Stockholms stad	32	Kristianstads län	8	Västmanlands län	1
Stockholms län	1	Malmöhus län	43	Kopparbergs län	3
Uppsala län	3	Hallands län	4	Gävleborgs län	5
Södermanlands län	4	Göteborgs o. Bohus län	8	Västernorrlands län	5
Östergötlands län	9	Älvsborgs län	5	Jämtlands län	1
Jönköpings län	2	Skaraborgs län	2		
Kronobergs län	3	Värmlands län	6	Summa	150
Kalmar län	1	Örebro län	4		

Sedan föregående år har antalet rapporterande kommissionärer nedgått från 154 till 150, alltså en minskning med 4. Ökning föreligger i Kristianstads, Kopparbergs och Västernorrlands län med vardera 2 kommissionärer och i Älvsborgs, Värmlands och Västmanlands län med 1 vardera. Minskning av antalet rapporterande kommissionärer kan konstateras i Malmöhus län med 6, i Stockholms stad och Göteborgs och Bohus län med vardera 2 och i Östergötlands, Kronobergs och Örebro län med 1 vardera.

Sjuksköterskebyråernas verksamhet under år 1927. Beträffande de i enlighet med k. kungörelserna 1920: 233 och 1922: 49 bedrivna sjuksköterskebyråerna, vilka äro av staten godkända och ställda under medicinalstyrelsens kontroll, har nämnda styrelse ställt följande uppgifter rörande verksamheten år 1927 till socialstyrelsens förfogande.

Antalet under året verksamma godkända sjuksköterskebyråer uppgick till 12, varav 5 i Stockholm (bedrivna i anslutning till Svenska Röda korsets sjuksköterskehem, Sophiahemmet, Fredrika Bremerförbundet, Svea sjuksköterskeförening och Uppsala akademiska sjukhus' sjuksköterskeförening), 1 i Uppsala (Uppsala akademiska sjukhus' sjuksköterskeförening), 1 i Linköping (Fredrika Bremerförbundet), 1 i Jönköping (Fredrika Bremerförbundet), 1 i Lund (Södra Sveriges sjuksköterskehem), 1 i Göteborg (Fredrika Bremerförbundet), 1 i Örebro (Örebro stads och läns sjuksköterskeföreningar) samt 1 i Umeå (Fredrika Bremerförbundet).

Förmedlingsverksamhetens omfattning framgår av nedanstående tabell, vilken upprättats med ledning av de till medicinalstyrelsen insända årsredogörelserna.

	Stockholm	Övriga orter	Summa
Antalet *inskrivna sjuksköterskor* den 31 dec. 1927	2 365	1 612	3 977
därav anställda i fasta platser	1 617	1 089	2 706
tillgängliga för privat vård och vikariat	537	389	926
för tillfället icke i sjukvårdstjänst	211	134	345
Antalet *verkställda förmedlingar*	22 289	44 303	66 592
därav fasta platser	232	207	439
tillfälliga platser (vikariat)	821	846	1 667
längre eller kortare tids privat vård	2 949	2 911	5 860
tillfälliga sjukbesök	18 287	40 339	58 626

På grund av det intima samarbetet mellan Uppsala akademiska sjukhus' sjuksköterskeförenings byråer i Stockholm och Uppsala har särskild redovisning för varje byrå icke kunnat lämnas, utan har hela verksamhetsresultatet hänförts till byrån i Uppsala.

Anmärkas bör, att de vid en viss byrå inskrivna sjuksköterskorna icke alltid äro stationerade

å den ort, där byrån är belägen. Sålunda uppehålla t. ex. de vid stockholmsbyråerna rapporterade *sjuksköterskorna i stor utsträckning befattningar å andra orter inom riket.*

Under året ha vid sjuksköterskebyråerna 414 sjuksköterskor nyinskrivits, under det att 144 av skilda anledningar avförts ur registren över disponibla sjuksköterskor. Antalet sjuksköterskor har sålunda under året ökats med 270.

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under februari 1928. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av februari till 26 322 mot 26 662 vid månadens början. Yrkesfördelningen framgår av följande sammandrag:

	Hela antalet hjälp-sökande	Därav: det lokala överskottet		Hela antalet hjälp-sökande	Därav: det lokala överskottet
Jordbruk	933	234	Närings- o. njutningsmedelsind.	381	113
Skogshushållning	383	87	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	147	16
Gruvdrift och malmförädling	1 652	942	Trämasse- och pappersindustri	224	47
Jord-, sten- och glasindustri	810	342	Grafisk industri	98	22
Metall- och maskinindustri	1 926	643	Industri och hantverk, ej spec.	719	215
Trävaruindustri	3 056	845	Sjöfart och fiske	365	33
Byggnadsverksamhet	2 728	353	Handel och samfärdsel m. m.	1 976	378
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	157	39	Husligt arbete	7	3
Textilindustri	164	59	Arbete, ej hänf. till annan grupp	10 436	2 495
Beklädnadsindustri	160	26	Summa	**26 322**	**6 892**

Vid arbetslöshetskommissionens nödhjälpsarbeten sysselsattes vid månadens utgång 4 877 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 72, mot 65 vid månadens början.

Vid kommunala nödhjälpsarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 2 987 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 1 560 arbetare. Härförutom uppburo 4 190 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd samt 352 personer dylikt understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för nödhjälpsåtgärderna uppgingo under februari till 726 000 kronor mot 566 000 under föregående månad.

— Föreningsväsen —

Landsorganisationen i Sverige under år 1927. Vid slutet av år 1927 redovisade de till landsorganisationen anslutna fackförbunden ett sammanlagt medlemsantal av 437 974, mot 414 859 *vid årets början. Ökningen utgör alltså 23 115 personer,* varav 4 277 komma på det under året nyanslutna elektriska arbetarförbundet. I övrigt fördelade sig medlemsökningen på de olika förbunden på sätt nedanstående tablå utvisar (*siffrorna inom parentes angiva ökning eller minskning under året*):

Metallindustriarbetareförbundet	80 999	(+ 4 408)	
Grov- och fabriksarbetareförb.	47 741	(+ 3 492)	
Sågverksindustriarbetareförb.	35 838	(+ 1 292)	
Järnvägsmannaförbundet	35 645	(+ 356)	
Pappersindustriarbetareförb.	30 537	(+ 1 893)	
Kommunalarbetareförbundet	18 319	(+ 432)	
Transportarbetareförbundet	17 969	(+ 1 163)	
Livsmedelsarbetareförbundet	15 793	(+ 516)	
Skogs- och flottningsarbetaref.	14 382	(— 1 938)	
Byggnadsträarbetareförbundet	14 268	(+ 947)	
Träindustriarbetareförbundet	12 121	(+ 598)	
Handelsarbetareförbundet	10 422	(+ 1 395)	
Beklädnadsarbetareförbundet	10 066	(+ 478)	
Sko- och läderindustriarbetaref.	10 055	(+ 177)	
Stenindustriarbetareförbundet	8 818	(+ 909)	
Typografförbundet	7 923	(+ 230)	
Murareförbundet	6 220	(+ 302)	
Måleriarbetareförbundet	6 130	(+ 609)	
Sjömansunionen	5 910	(— 174)	
Gruvindustriarbetareförb.	5 424	(+ 822)	
Gjutareförbundet	5 322	(+ 79)	
De förenade förbunden	5 276	(+ 262)	
Bryggeriindustriarbetareförb.	5 204	(+ 308)	
Eldareunionen	4 647	(— 445)	
Elektriska arbetareförbundet	4 277	(+ 109)	
Bokbindareförbundet	4 118	(+ 211)	
Väg- och vattenbyggnadsarb.-f.	3 580	(+ 163)	
Tobaksindustriarbetareförb.	2 509	(— 242)	
Bleck- och plåtslagareförb.	1 794	(+ 123)	
Hatt- och pälsindustriarb.-f.	1 587	(+ 20)	
Litografiska förbundet	1 454	(+ 162)	
Sadelmakare- och tapetseraref.	1 277	(+ 60)	
Frisörbiträdesförbundet	1 161	(+ 230)	
Kakelugnsmakareförbundet	620	(— 5)	
Försäkringsfunktionärernas f.	313	(+ 15)	
Tunnbinderiarbetareförbundet	255	(— 10)	

Bland de vid årets slut bokförda medlemmarna voro 40 617 kvinnor. I förhållande till föregående år innebär detta en ökning med 2 461 personer, medan de manliga medlemmarna ökats med 20 654.

(Fackföreningsrörelsen.)

— Levnadskostnader —

Minuthandelspriser å livsmedel i Stockholm, Oslo och Köpenhamn. Efterföljande tabell lämnar, i anslutning till i Sociala Meddelanden förut publicerade sammanställningar av samma slag, en jämförande översikt av priser och prisförändringar beträffande viktigare slag av livsförnödenheter i detaljhandeln i Stockholm, Oslo och Köpenhamn.[1] I tabellens första avdelning meddelas de beräknade medelpriserna i resp. lands mynt dels för juli 1914, dels för juli och oktober 1927 samt januari 1928. I den senare avdelningen åskådliggöres prisutvecklingen genom att priserna under juli 1914 satts lika med 100 samt prisuppgifterna för de följande tidpunkterna efter evalvering till svenskt mynt omräknats i förhållande därtill. Medelkurserna i Stockholm för 100 norska och danska kronor voro under juli 1927: n = 96·60, d = 99·89, under oktober 1927: n = 97·92, d = 99·62 samt under januari 1928: n = 99·08, d = 99·72.

Tabellen utvisar, att — såsom naturligt är med hänsyn till den svenska valutans tidigare uppnådda guldparitet — de absoluta priserna i Stockholm både i juli och oktober 1927 samt i januari 1928 voro lägre än i Oslo för övervägande antalet noterade varuslag. Undantag utgjorde vid alla tre tidpunkterna rågsiktmjöl, bröd samt bränsle och lyse och dessutom i oktober 1927 spädkalv och färskt fläsk och i januari 1928 ägg och spädkalv, för vilka varuslag priserna voro högre i Stockholm. I förhållande till Köpenhamn lågo stockholmsnoteringarna vid ovannämnda tidpunkter lägre för ungefär hälften av de redovisade varuslagen; köpenhamnspriserna voro vid alla tre tillfällena lägre för vetemjöl, bröd, gödkalvstek, färskt fläsk, bitsocker samt bränsle och lyse, i juli 1927 och januari 1928 dessutom för salt fläsk, som i oktober 1927 utvisade samma pris i de bägge städerna. Under sistnämnda månad och i januari 1928 voro även priserna på soppkött lägre i Köpenhamn än i Stockholm. Efter omräkning till en enhetlig valuta var i juli 1927 prisstegringen, mätt med antalet här redovisade varor, som stigit mest sedan tiden före världskriget, högre i Oslo och Köpenhamn än i Stockholm. Av de 18 varuslag, för vilka uppgifter meddelas för alla tre städerna, uppvisade Oslo och Köpenhamn de högsta stegringssiffrorna för vardera 8 varuslag, varemot i Stockholm ökningen var störst för endast 2 varor. De lägsta stegringstalen vid samma tidpunkt företedde Stockholm för icke mindre än 12 varuslag, Oslo och Köpenhamn för vardera 3. I oktober 1927 och januari 1928 utvisade Köpenhamn de högsta stegringstalen för 9 varuslag och Oslo för 6 resp. 7 varor, varemot prisfördyringen i Stockholm vid ovannämnda tidpunkter var störst för endast 3 resp. 2 varuslag. De lägsta stegringstalen i januari 1928 uppvisade Stockholm för 9 varor, Oslo för 4 och Köpenhamn för 5. Januarisiffrorna visa, att prisstegringen i Köpenhamn var anmärkningsvärt stor för mjölk, ägg, potatis, ärter, sötlimpa och kaffe, i Oslo för margarin, soppkött, gödkalvstek, färskt fläsk och socker. Ringa prisförhöjning uppvisar Stockholm för margarin och socker, Oslo för ägg, kaffe och koks samt Köpenhamn för soppkött, gödkalvstek, färskt fläsk och fotogen.

Ehuru även den norska valutan numera liksom tidigare den danska åter uppnått den gamla guldpariteten från förkrigstiden, synas de föregående sammanställningarna med full tydlighet giva vid handen, att såväl i Köpenhamn som Oslo prissänkningarna i detaljhandeln gått avsevärt långsammare än valutastegringarna och att sålunda i ingendera av dessa städer deflationsperiodens sedvanliga verkningar på detta område ännu kunna anses övervunna.

Sammanfattande indextal för livsmedelskostnaderna ha icke publicerats för Köpenhamns vidkommande. För Stockholm och Oslo åter voro de (inberäknat kostnaderna för bränsle och lyse) för sistlidna januari månad resp. 153 och 174.

Indextalen för de totala levnadskostnadernas förskjutningar från juli 1914 till 1 januari 1928 i de tre skandinaviska länderna voro: Sverige 171, Norge 197 och Danmark 176.

---

[1] Beträffande tidpunkten för uppgifternas insamlande samt förekommande skiljaktigheter i kvalitetsbestämningar hänvisas till Soc. Medd. årg. 1921, sid. 1036.

MINUTHANDELSPRISER Å LIVSMEDEL I STOCKHOLM, OSLO OCH KÖPENHAMN

Varuslag	Stockholm				Oslo				Köpenhamn			
	1914	1927		1928	1914	1927		1928	1914	1927		1928
	Juli	Juli	Okt.	Jan.	Juli	Juli	Okt.	Jan.	Juli	Juli	Okt.	Jan.
	Pris i svenskt mynt (öre)				Pris i norskt mynt (öre)				Pris i danskt mynt (öre)			
Mjölk, oskummad . . l	17	24	26	26	19	30	30	30	19	31	33	33
Smör, mejeri- . . . . kg	246	303	364	330	256	392	443	393	235	324	385	356
Margarin, växt- . . »	139	150	140	140	[1] 140	[1] 220	[1] 220	[1] 220	125	163	160	160
Ägg, färska . . . . . tj	150	191	313	320	180	262	420	316	150	243	319	422
Potatis . . . . . 5 l	35	54	69	70	35	56	79	84	25	67	74	77
Ärter, gula[11] . . . . kg	26	52	55	57	40	91	86	86	40	105	100	99
Vetemjöl . . . . . »	32	48	45	44	[2] 32	[2] 52	[2] 49	[2] 46	26	40	40	39
Rågsiktmjöl . . . . . »	28	45	44	42	20	42	36	37	—	—	—	—
Havregryn . . . . . »	34	49	49	49	36	56	55	56	39	65	64	64
Rågbröd, sötlimpa . . »	40	70	70	68	24	45	42	43	[3] 24	[3] 56	[3] 56	[3] 56
Vetebröd, bak. m. mjölk »	66	116	117	117	—	88	86	84	40	83	83	83
Nötkött, färskt: stek . »	125	208	209	199	132	276	270	260	—	[4] 287	[4] 273	[4] 258
soppkött »	102	149	159	150	126	220	216	207	125	165	157	148
Kalvkött, stek: gödkalv »	145	249	241	255	141	312	273	270	[5] 125	[5] 163	[5] 159	[5] 149
spädkalv »	101	150	150	150	83	166	146	136	—	—	—	—
Fläsk: färskt . . . . »	149	218	233	212	145	220	217	239	[6] 140	[7] 135	[7] 146	[7] 127
salt . . . . . »	150	217	235	215	160	253	249	251		[8] 213	[8] 235	[8] 197
Kaffe, Santos[10] . . . »	166	285	286	304	214	332	348	359	210	[9] 476	[9] 467	[9] 466
Socker, bit- . . . . . »	64	67	61	63	57	88	87	85	43	61	60	58
Fotogen, Water White l	18	31	29	29	18	26	26	25	18	26	23	23
Kol . . . . . hl	239	360	360	360	180	284	284	284	170	274	274	275
Koks, gasverks- . . . »	133	309	309	309	165	300	275	275	125	222	224	233
	Relativa tal efter omräkning till sv. kronor (juli 1914 = 100)											
Mjölk, oskummad . . l	100	141	153	153	100	153	155	156	100	163	173	173
Smör, mejeri- . . . . kg	100	123	148	134	100	148	169	152	100	138	163	151
Margarin, växt- . . . »	100	108	101	101	100	152	154	156	100	130	128	128
Ägg, färska . . . . . tj	100	127	209	213	100	141	228	174	100	162	212	281
Potatis . . . . . 5 l	100	154	197	200	100	155	221	238	100	268	295	307
Ärter, gula . . . . . kg	100	200	212	219	100	220	211	213	100	262	249	247
Vetemjöl . . . . . »	100	150	141	138	100	157	150	142	100	154	153	150
Rågsiktmjöl . . . . . »	100	161	157	150	100	203	176	183	—	—	—	—
Havregryn . . . . . »	100	144	144	144	100	150	150	154	100	166	163	164
Rågbröd, sötlimpa . . »	100	175	175	170	100	181	171	177	100	233	232	233
Vetebröd, bak. m. mjölk »	100	176	177	177	—	—	—	—	100	207	207	207
Nötkött, färskt: stek . »	100	166	167	159	100	202	200	195	—	—	—	—
soppkött »	100	146	156	147	100	169	168	163	100	132	125	118
Kalvkött, stek: gödkalv »	100	172	166	176	100	214	190	190	100	130	127	119
spädkalv »	100	149	149	149	100	193	172	162	—	—	—	—
Fläsk: färskt . . . . »	100	146	156	142	100	147	147	163	100	96	104	90
salt . . . . . »	100	145	157	143	100	153	152	155		152	167	140
Kaffe, Santos . . . . »	100	172	172	183	100	150	159	166	100	226	222	221
Socker, bit- . . . . . »	100	105	95	98	100	149	149	148	100	142	139	135
Fotogen, Water White l	100	172	161	161	100	140	141	138	100	144	127	127
Kol . . . . . hl	100	151	151	151	100	152	154	156	100	161	161	161
Koks, gasverks- . . . »	100	232	232	232	100	176	163	165	100	177	179	186

[1] Gräddmargarin. — [2] Amerikanskt vetemjöl. — [3] »Sigtebrød.» — [4] »Oksekød, skært Kød.» — [5] »Kalvekød, Forkød.» — [6] »Bov- og Brystflæsk.» — [7] »Fersk Svinebov.» — [8] »Saltet Brystflæsk.» — [9] Medelpris av olika kaffesorter. — [10] I Stockholm obränt, i Oslo och Köpenhamn bränt kaffe. — [11] I Oslo och Köpenhamn skalade ärter.

Sveriges offentliga arbetsförmedling.

Mars månad år 1928.

Under hänvisning till efterföljande tabeller, som närmare redogöra för den offentliga arbetsförmedlingen i olika delar av landet, lämnas här en sammanfattande framställning av dess viktigaste resultat under mars månad.

Översikt av verksamheten under mars månad 1928.

Anstalter (med avseende å anstalternas olika kontor hänvisas till förteckningen å omslagets 3:e sida)	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			Ansökningar per 100 led. pl.		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	mars 1928	febr. 1928	mars 1927
Stockholms stad	5 532	1 288	1 167	3 756	2 952	2 045	**9 288**	**4 240**	**3 212**	219	273	194
Stockholms län	2 880	1 174	1 101	534	494	315	**3 414**	**1 668**	**1 416**	205	241	225
Uppsala stad o. län	881	341	265	257	286	215	**1 138**	**627**	**480**	181	238	176
Södermanlands län	903	521	397	573	518	297	**1 476**	**1 039**	**694**	142	169	162
Östergötlands län	1 565	651	553	860	504	356	**2 425**	**1 155**	**909**	210	266	199
Norrköping	899	130	143	182	171	113	**1 081**	**331**	**256**	327	389	300
Jönköpings län	488	263	175	328	240	153	**816**	**503**	**328**	162	198	184
Kronobergs län	117	96	72	126	139	96	**243**	**235**	**168**	103	126	110
Norra Kalmar län	181	57	52	51	50	31	**232**	**107**	**83**	217	247	178
Södra Kalmar län	628	192	171	215	122	83	**843**	**314**	**254**	268	331	255
Gotlands län	103	78	62	93	125	60	**196**	**203**	**122**	97	138	87
Blekinge län	1 000	421	346	407	302	168	**1 407**	**723**	**514**	195	282	182
Kristianstads län	811	553	422	653	562	318	**1 464**	**1 115**	**740**	131	188	122
Malmöhus län: Malmö	2 265	488	453	1 513	1 015	689	**3 778**	**1 503**	**1 142**	251	371	292
Malmöhus län: Lund	437	118	116	112	91	72	**549**	**209**	**188**	263	465	432
Malmöhus län: Landskrona	402	145	136	43	36	24	**445**	**181**	**160**	246	253	259
Malmöhus län: Hälsingborg	1 488	305	295	326	267	180	**1 814**	**572**	**475**	317	488	259
Malmöhus län: Ystad	333	135	127	67	46	35	**400**	**181**	**162**	221	326	220
Malmöhus län: Trälleborg	545	308	301	93	57	51	**638**	**365**	**352**	175	193	169
Malmöhus län: Eslöv	180	87	75	43	47	36	**223**	**134**	**111**	166	211	152
Malmöhus län: Skurup	89	95	47	40	67	19	**129**	**162**	**66**	80	54	86
Malmöhus län: Vellinge	170	66	61	26	23	17	**196**	**89**	**78**	220	289	150
Hallands län	550	251	163	182	165	94	**732**	**416**	**257**	176	201	140
Göteborgs o. Boh. l.	411	211	137	236	212	96	**647**	**423**	**233**	153	234	163
Göteborg	5 073	1 017	975	1 031	842	585	**6 104**	**1 859**	**1 560**	328	426	425
Älvsborgs län	325	251	198	120	158	72	**445**	**409**	**270**	109	199	201
Skaraborgs län	702	621	325	461	643	265	**1 163**	**1 264**	**590**	92	131	118
Värmlands län	488	154	145	245	298	180	**733**	**452**	**325**	162	202	149
Örebro län	1 155	384	295	488	660	333	**1 643**	**1 044**	**628**	157	198	124
Västmanlands län	1 041	446	348	404	386	255	**1 445**	**832**	**603**	174	246	145
Kopparbergs län	333	198	195	279	197	142	**612**	**395**	**337**	155	184	197
Gävleborgs län	543	127	127	166	113	101	**709**	**240**	**228**	295	267	367
Västernorrlands l.	254	101	101	48	33	25	**302**	**134**	**126**	225	262	275
Jämtlands län	239	100	100	265	215	177	**504**	**315**	**277**	160	182	162
Västerbottens län	192	47	46	167	140	114	**359**	**187**	**160**	192	216	204
Norrbottens län	112	67	65	113	92	71	**225**	**159**	**136**	142	133	128
Tills. mars 1928	**33 315**	**11 517**	**9 757**	**14 503**	**12 268**	**7 883**	**47 818**	**23 785**	**17 640**	**201**	—	—
» febr. 1928	*33 481*	*9 230*	*8 002*	*12 624*	*8 499*	*5 798*	*46 105*	*17 729*	*13 800*	—	260	—
» mars 1927	34 730	11 760	10 063	13 908	11 677	7 401	48 638	23 437	17 464	—	—	208
» » 1926	30 209	11 012	9 470	13 978	12 110	7 988	44 187	23 122	17 458	—	—	—
» » 1925	29 620	10 332	8 838	13 715	10 632	7 332	43 335	20 964	16 170	—	—	—

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

Yrkesgrupper	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar per 100 led. pl.			Tillsatta platser per 100 lediga		
					mars 1928	febr. 1928	mars 1927	mars 1928	febr. 1928	mars 1927
Manliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	6 948	7 115	5 253	3 768	135	179	138	72	67	72
Industri och hantverk	9 586	9 821	755	688	1 301	1736	1314	91	88	92
Sjöfart och fiske	5 454	5 628	1 365	1 342	412	516	362	98	97	99
Handel och samfärdsel	3 532	3 662	1 131	1 003	324	387	431	89	91	88
Husligt arbete	1	1	—	—	—	-	—	—	-	—
Annat arbete	6 569	7 088	3 013	2 956	235	225	219	98	99	99
Summa	**32 090**	**33 315**	**11 517**	**9 757**	**289**	**363**	**295**	**85**	**87**	**86**
Kvinnliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	1 139	1 154	2 046	777	56	68	51	38	40	34
Industri och hantverk	820	855	376	282	227	345	237	75	80	78
Sjöfart och fiske	337	345	107	99	322	-	292	93	-	93
Handel och samfärdsel	2 161	2 244	1 463	1 067	153	214	150	73	80	73
Husligt arbete	7 721	9 386	8 241	5 629	114	136	116	68	72	68
Annat arbete	510	519	35	29	-	-	-	-	-	-
Summa	**12 688**	**14 503**	**12 268**	**7 883**	**118**	**149**	**119**	**64**	**68**	**63**
Tillsammans										
Jordbruk och skogshushållning . .	8 087	8 269	7 299	4 545	113	145	114	62	59	62
Jordbruk	7 906	8 088	7 226	4 474	112	145	112	62	58	62
Skogshushållning	181	181	73	71	-	163	-	-	93	-
Industri och hantverk	10 406	10 676	1 131	970	944	1356	977	86	86	87
Gruvdrift och malmförädling . . .	575	578	4	4	-	-	-	-	-	-
Jord-, sten- och glasindustri . . .	392	412	45	41	-	-	-	-	-	-
Metall- och maskinindustri . . .	2 302	2 356	238	203	990	1055	1696	85	84	80
Trävaruindustri	624	645	50	46	-	-	-	-	-	-
Byggnadsverksamhet	3 689	3 760	249	234	1 510	2130	1035	94	94	96
Läder-, hår- och gummiindustri . .	178	193	31	30	-	-	-	-	-	-
Textilindustri	183	184	6	3	-	-	-	-	-	-
Beklädnadsindustri	468	496	147	113	337	-	315	77	-	77
Närings- och njutningsmedelsindustri	686	706	136	93	519	-	636	68	-	72
Kemisk-teknisk o. belysningsindustri	117	120	30	30	-	-	-	-	-	-
Trämasse- och pappersindustri . .	138	141	41	39	-	-	-	-	-	-
Grafisk industri	140	143	10	6	-	-	-	-	-	-
Ej särskilt specificerade	914	942	144	128	654	991	1089	89	90	84
Sjöfart och fiske	5 791	5 973	1 472	1 441	406	519	357	98	97	99
Handel och samfärdsel	5 693	5 906	2 594	2 070	228	300	259	80	86	79
Kontors-, bank- o. d. personal . .	445	449	91	69	-	-	-	-	-	-
Butiks- och magasinspersonal . . .	1 636	1 673	233	197	718	1015	869	85	88	82
Hotell- och restaurangpersonal . .	1 342	1 413	984	744	144	211	141	76	82	74
Transportarbetare	2 009	2 107	1 108	943	190	236	271	85	89	84
Allmän och litterär verksamhet . .	245	248	151	99	164	180	145	66	78	71
Ej särskilt specificerade	16	16	27	18	-	-	-	-	-	-
Husligt arbete	7 722	9 387	8 241	5 629	114	136	117	68	72	68
Annat arbete	7 079	7 607	3 048	2 985	250	238	234	98	99	99
Summa	**44 778**	**47 818**	**23 785**	**17 640**	**201**	**260**	**208**	**74**	**78**	**75**

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 1 879 platser, varav 1 547 manliga och 332 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 217, 1 815 och 402 samt under nästlidna månad resp. 1 598, 1 361 och 237.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri			Metall- o. maskinindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	6 934	5 180	3 697	181	73	71	578	4	4	403	44	40	2 283	221	190
1	Stockholms stad	67	—	—	2	—	—	—	—	—	43	—	—	612	74	61
2	Stockholms län	1 319	861	804	41	37	35	2	—	—	22	1	1	148	10	9
3	Uppsala stad och län	421	216	153	3	2	2	—	—	—	43	1	—	42	1	1
4	Södermanlands län	344	356	234	—	—	—	—	—	—	—	—	—	92	10	10
5	Östergötlands län	890	525	429	3	4	4	5	—	—	73	1	1	55	7	6
6	Norrköping	195	81	65	—	—	—	—	—	—	2	—	—	62	—	—
7	Jönköpings län	149	190	108	8	3	3	—	—	—	6	—	—	64	6	4
8	Kronobergs län	48	67	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—
9	Kalmar län	145	111	87	—	—	—	—	—	—	3	—	—	14	3	2
10	Gotlands län	60	51	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	179	171	101	—	—	—	—	—	—	11	—	—	27	—	—
12	Kristianstads län	514	462	351	3	—	—	—	—	—	29	9	8	40	11	7
13	Malmöhus län: Malmö	79	52	21	—	—	—	—	—	—	24	—	—	218	22	22
14	Hälsingborg	98	41	33	—	—	—	96	—	—	5	—	—	63	—	—
15	Övriga anstalter	531	335	249	—	—	—	—	—	—	29	—	—	178	8	8
16	Hallands län	149	163	81	1	—	—	2	—	—	13	2	—	27	6	4
17	Göteborgs och Bohus län	145	151	83	—	—	—	—	—	—	4	—	—	17	—	—
18	Göteborgs stad	181	78	69	—	1	1	—	—	—	12	4	4	319	37	33
19	Älvsborgs län	69	93	41	—	—	—	—	—	—	1	—	—	29	2	2
20	Skaraborgs län	468	583	290	—	—	—	—	—	—	10	4	4	15	3	1
21	Värmlands län	126	85	76	29	10	10	22	—	—	8	—	—	32	2	2
22	Örebro län	279	221	154	40	8	8	376	4	4	8	—	—	75	9	9
23	Västmanlands län	381	267	169	5	4	4	55	—	—	44	—	—	82	2	2
24	Kopparbergs län	31	14	12	9	—	—	20	—	—	2	—	—	25	3	3
25	Gävleborgs län	15	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	20	2	2
26	Västernorrlands län	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—
27	Jämtlands län	32	—	—	20	4	4	—	—	—	—	16	16	6	—	—
28	Västerbottens län	16	6	5	17	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	6	3	3	2
	Kvinnliga avdelningen	1 154	2 046	777	—	—	—	—	—	—	9	1	1	73	17	13
1	Stockholms stad	11	—	—	—	—	—	—	—	—	9	1	1	68	7	3
2	Stockholms län	72	109	62	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
3	Uppsala stad och län	66	69	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	74	128	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	113	139	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
6	Norrköping	12	22	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	24	61	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	23	47	24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	19	42	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	9	35	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	48	107	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	126	231	69	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	8	37	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	8	8
14	Hälsingborg	23	23	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	44	100	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	26	57	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	69	53	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	23	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
19	Älvsborgs län	6	21	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	67	233	52	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	63	83	47	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	81	205	64	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	75	133	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	27	31	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	8	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	17	42	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	19	24	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Trävaruindustri			Byggnadsverksamhet			Läder-, hår- o. gummiindustri			Textilindustri			Beklädnadsindustri			Närings- o. njutningsmedelsindustri			Kem.-tekn. o. belysningsindustri			
Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	
645	50	46	3 760	249	234	182	29	29	156	1	1	224	8	8	435	19	14	107	21	21	
66	14	14	1 261	30	26	46	19	19	6	—	—	25	—	—	66	3	3	22	—	—	1
26	9	9	307	41	41	6	—	—	3	—	—	18	1	1	23	—	—	4	—	—	2
6	—	—	38	—	—	3	—	—	—	—	—	4	—	—	29	—	—	1	—	—	3
16	1	1	24	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
16	1	1	168	11	11	2	1	1	2	—	—	5	—	—	15	1	1	1	—	—	5
18	—	—	248	—	—	1	—	—	73	—	—	4	—	—	12	—	—	—	—	—	6
20	—	—	21	5	5	14	1	1	10	—	—	13	—	—	8	—	—	3	—	—	7
—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
17	5	5	12	2	2	—	—	—	1	—	—	2	—	—	2	—	—	4	3	3	9
—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	10
9	—	—	20	1	1	5	—	—	5	—	—	3	1	1	10	—	—	1	—	—	11
19	8	5	30	12	10	—	—	—	1	—	—	5	—	—	10	1	—	—	—	—	12
32	3	2	387	24	24	16	2	2	6	—	—	45	3	3	64	1	1	37	—	—	13
1	—	—	193	16	16	21	—	—	1	—	—	9	—	—	15	—	—	3	—	—	14
12	2	2	139	6	6	44	3	3	6	—	—	13	2	2	49	1	1	2	17	17	15
11	—	—	86	1	1	2	—	—	8	—	—	4	—	—	5	1	—	—	—	—	16
17	—	—	48	13	9	—	—	—	4	—	—	2	1	1	6	—	—	2	—	—	17
225	6	6	399	43	40	14	2	2	24	1	1	34	—	—	46	1	—	13	—	—	18
3	—	—	26	2	2	—	—	—	4	—	—	3	—	—	2	1	1	—	—	—	19
1	—	—	18	2	2	1	—	—	—	—	—	2	—	—	19	5	4	11	1	1	20
28	1	1	35	3	3	—	—	—	1	—	—	3	—	—	3	—	—	—	—	—	21
18	—	—	30	1	1	4	1	1	—	—	—	22	—	—	12	—	—	2	—	—	22
7	—	—	134	1	1	1	—	—	3	—	—	2	—	—	16	3	3	—	—	—	23
2	—	—	20	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	24
53	—	—	23	1	1	1	—	—	—	—	—	4	—	—	8	—	—	—	—	—	25
11	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	26
1	—	—	20	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	1	—	—	27
9	—	—	31	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
1	—	—	16	12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	29
—	—	—	—	—	—	11	2	1	28	5	2	272	139	105	271	117	79	13	9	9	
—	—	—	—	—	—	2	1	1	5	—	—	106	57	44	75	41	27	6	7	7	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	2	6	3	2	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	1	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	4	2	2	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	3	2	10	4	3	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	2	1	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	4	3	3	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	1	—	3	1	1	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	4	3	2	14	5	3	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	9	—	—	7	—	—	103	39	25	95	7	5	4	—	—	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	3	2	1	—	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	5	5	8	2	2	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	2	5	5	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	—	1	—	—	17
—	—	—	—	—	—	—	1	—	7	1	—	16	9	6	24	25	20	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	1	1	8	3	1	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	5	4	5	7	4	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	2	—	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	4	1	1	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske			Kontors-, bank- o. d. personal		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	**67**	**4**	**4**	**134**	**10**	**6**	**847**	**95**	**91**	**5628**	**1365**	**1342**	**320**	**55**	**44**
1	Stockholms stad	13	—	—	37	7	4	277	51	48	639	171	164	123	29	20
2	Stockholms län	—	—	—	2	—	—	31	—	—	76	10	10	12	—	—
3	Uppsala stad och län	—	—	—	2	1	1	13	4	4	10	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	—	2	2	3	—	—	41	—	—	109	52	52	—	—	—
5	Östergötlands län	—	—	—	4	—	—	22	1	1	12	1	1	5	—	—
6	Norrköping	11	1	1	10	—	—	9	1	1	96	39	39	—	1	1
7	Jönköpings län	1	—	—	—	—	—	9	—	—	4	—	—	3	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	1	—	—	1	—	—	8	—	—	494	87	86	—	1	1
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	23	10	10	—	—	—
11	Blekinge län	10	—	—	1	—	—	13	—	—	380	91	91	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	17	2	2	27	5	5	1	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	2	—	—	8	1	—	180	7	7	303	93	92	58	2	2
14	Hälsingborg	—	—	—	4	—	—	14	2	2	763	202	202	1	—	—
15	Övriga anstalter	1	—	—	4	—	—	21	1	1	439	135	130	4	—	—
16	Hallands län	—	—	—	3	—	—	1	2	2	173	32	32	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	42	17	16	3	—	—
18	Göteborgs stad	22	1	1	39	—	—	126	21	20	1823	414	406	103	20	18
19	Älvsborgs län	—	—	—	1	—	—	10	2	2	1	2	2	2	1	1
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	3	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	2	—	—	2	—	—	14	—	—	—	—	—
22	Örebro län	4	—	—	3	—	—	9	—	—	4	—	—	—	1	1
23	Västmanlands län	1	—	—	2	—	—	27	—	—	7	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	2	—	—	4	—	—	158	4	4	1	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	27	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	4	1	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	1	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kvinnliga avdelningen	**74**	**37**	**35**	**9**	**—**	**—**	**95**	**49**	**37**	**345**	**107**	**99**	**129**	**36**	**25**
1	Stockholms stad	17	16	15	4	—	—	19	36	24	231	47	46	53	21	15
2	Stockholms län	—	—	—	2	—	—	3	—	—	3	3	3	—	—	—
3	Uppsala stad och län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	3	2	2	—	—	—	6	1	1	—	—	—	1	—	—
5	Östergötlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	4	2	1
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	2	—	—	—
7	Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	9	7	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	4	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	37	1	1	2	—	—	61	11	11	8	3	3	51	10	6
14	Hälsingborg	1	4	4	—	—	—	5	1	1	7	5	4	1	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	4	—	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	11	11	10	1	—	—	1	—	—	79	30	28	8	—	—
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	3	3
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Handel och samfärdsel, ej specific.			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1157	**118**	**110**	**156**	**28**	**25**	**1947**	**909**	**806**	**67**	**4**	**3**	**15**	**17**	**15**	**1**	—	—	**7 088**	**3 013**	**2 956**	
512	51	47	65	3	2	629	273	200	36	3	2	—	5	3	1	—	—	984	555	554	1
42	4	4	9	—	—	138	36	33	2	—	—	—	—	—	—	—	—	649	164	154	2
10	3	2	2	—	—	43	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	211	109	98	3
5	—	—	—	—	—	24	11	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	241	82	82	4
10	3	3	8	2	2	76	19	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	74	74	5
12	3	3	1	—	—	77	11	10	2	—	—	—	—	—	—	—	—	66	23	23	6
7	3	2	2	—	—	20	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126	50	48	7
1	1	1	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	53	26	26	8
4	—	—	—	—	—	9	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	92	29	29	9
2	1	1	1	—	—	13	10	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	4	10
1	—	—	1	—	—	24	7	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	301	150	146	11
9	3	3	7	6	5	17	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	31	23	12
148	3	3	5	—	—	134	71	70	6	—	—	—	—	—	—	—	—	513	204	204	13
10	—	—	5	—	—	43	11	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	143	33	33	14
18	16	16	3	—	—	73	166	166	—	—	—	—	1	1	—	—	—	590	261	261	15
8	—	—	1	—	—	22	8	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	36	36	16
6	2	1	1	2	2	23	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	87	20	20	17
305	23	22	23	7	7	358	235	222	18	1	1	13	11	11	—	—	—	976	111	111	18
—	—	—	1	—	—	5	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	166	147	147	19
6	2	2	3	1	1	17	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	123	17	17	20
3	—	—	2	1	1	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	161	52	52	21
12	—	—	1	2	1	28	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	228	132	112	22
6	—	—	3	—	—	37	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	228	163	163	23
4	—	—	4	2	2	10	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	169	169	24
9	—	—	1	—	—	48	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	190	117	117	25
1	—	—	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151	101	101	26
4	—	—	7	2	2	19	3	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	117	74	74	27
2	—	—	—	—	—	10	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	99	33	33	28
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	83	46	45	29
516	**115**	**87**	**1257**	**956**	**719**	**160**	**199**	**137**	**181**	**147**	**96**	**1**	**10**	**3**	**9 386**	**8 241**	**5 629**	**519**	**85**	**29**	
227	53	40	414	269	212	91	120	89	74	47	25	1	10	3	2 166	2 215	1 490	177	4	3	1
7	4	4	35	21	18	1	1	1	6	4	4	—	—	—	394	347	219	—	—	—	2
—	—	—	9	11	11	—	1	—	—	—	—	—	—	—	155	173	134	25	29	24	3
3	1	1	26	28	19	4	2	2	1	—	—	—	—	—	412	350	212	37	—	—	4
13	3	2	48	37	30	6	1	—	13	8	7	—	—	—	608	300	220	36	2	2	5
—	—	—	14	14	11	3	2	1	5	6	2	—	—	—	130	123	89	11	—	—	6
2	1	1	26	21	13	1	—	—	6	5	5	—	—	—	258	147	107	3	—	—	7
—	—	—	6	10	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	82	62	—	—	—	8
—	—	—	11	11	7	—	—	—	2	2	2	—	—	—	210	106	84	16	—	—	9
1	—	—	9	15	2	3	2	2	3	4	3	—	—	—	68	69	44	—	—	—	10
2	—	—	52	18	14	1	1	1	—	—	—	—	—	—	299	174	119	—	—	—	11
15	2	2	71	58	43	1	1	1	2	—	—	—	—	—	410	257	195	3	—	—	12
164	20	18	105	43	31	3	25	12	16	13	11	—	—	—	766	798	557	72	—	—	13
3	8	7	50	31	22	2	4	1	2	7	6	—	—	—	217	182	124	8	—	—	14
4	3	2	19	32	30	13	3	3	3	2	2	—	—	—	317	215	177	10	—	—	15
—	—	—	13	19	17	3	1	1	4	—	—	—	—	—	125	81	57	6	—	—	16
—	3	—	27	30	10	—	—	—	—	3	1	—	—	—	126	122	70	10	—	—	17
51	11	5	48	30	16	17	26	15	8	9	2	—	—	—	642	683	481	93	—	—	18
2	—	—	11	12	8	—	—	—	3	4	2	—	—	—	96	121	60	—	—	—	19
4	4	4	25	39	26	—	1	—	2	3	1	—	—	—	338	355	176	8	—	—	20
—	—	—	17	19	16	—	—	—	—	3	—	—	—	—	165	192	116	—	—	—	21
4	1	—	36	42	26	4	5	5	8	5	5	—	—	—	340	390	225	3	—	—	22
9	—	—	29	37	27	4	1	1	3	4	3	—	—	—	280	208	158	—	—	—	23
—	—	—	51	32	25	—	—	—	5	4	3	—	—	—	196	130	97	—	—	—	24
1	—	—	11	12	12	3	1	1	3	1	—	—	—	—	134	92	83	1	—	—	25
1	—	—	5	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	27	19	—	—	—	26
2	—	—	64	46	44	—	1	1	9	11	10	—	—	—	166	113	103	—	—	—	27
1	1	1	17	9	9	—	—	—	3	2	2	—	—	—	125	103	85	—	—	—	28
—	—	—	8	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	86	66	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 29 februari 1928.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. .	44	1 790	2 880	**4 670**	106	173	**279**	**6·0**	6·9
Bleck- o. plåtslagareförb. .	31	1 603	—	**1 603**	580	—	**580**	**36·2**	33·5
Bokbindareförbundet . . .	23	1 283	2 755	**4 038**	51	73	**124**	**3·1**	2·4
Bryggeriindustriarb.-förb. .	51	3 390	821	**4 211**	136	128	**264**	**6·3**	6·4
Byggnadsträarbetareförb. .	94	9 410	—	**9 410**	3 951	—	**3 951**	**42·0**	45·2
De förenade förbunden . .	42	2 702	827	**3 529**	337	73	**410**	**11·6**	12·2
Elektriska arbetareförb. . .	67	2 899	—	**2 899**	542	—	**542**	**18·7**	16·9
Gjutareförbundet	87	4 066	2	**4 068**	346	—	**346**	**8·5**	7·5
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	227	19 883	2 791	**22 674**	5 854	699	**6 553**	**28·9**	32·3
Gruvindustriarbetareförb. .	15	1 428	1	**1 429**	498	1	**499**	**34·9**	33·0
Handelsarbetareförb. . . .	155	8 048	2 991	**11 039**	689	71	**760**	**6·9**	6·7
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	13	297	380	**677**	33	40	**73**	**10·8**	8·7
Hattarbetare	5	75	78	**153**	12	17	**29**	**19·0**	13·8
Pälsvaruarbetare	8	222	302	**524**	21	23	**44**	**8·4**	5·6
Kommunalarbetareförb. . .	155	16 948	1 605	**18 553**	1 043	192	**1 235**	**6·7**	7·7
Litografiska förbundet . .	7	1 087	21	**1 108**	18	1	**19**	**1·7**	2·3
Livsmedelsarbetareförb. . .	73	6 435	2 487	**8 922**	903	316	**1 219**	**13·7**	14·9
Metallindustriarb.-förb. . .	217	76 143	3 907	**80 050**	7 433	192	**7 625**	**9·5**	10·1
Järnbruksarbetare . . .	60	17 483	17	**17 500**	1 692	1	**1 693**	**9·7**	9·5
Verkstadsarbetare . . .	157	58 660	3 890	**62 550**	5 741	191	**5 932**	**9·5**	10·2
Murareförbundet	55	4 198	—	**4 198**	1 598	—	**1 598**	**38·1**	41·2
Måleriarbetareförbundet . .	44	2 794	—	**2 794**	1 340	—	**1 340**	**48·0**	60·2
Pappersindustriarb.-förb. .	102	18 101	829	**18 930**	1 033	66	**1 099**	**5·8**	6·2
Sadelm.- o. tapetseraref. .	24	909	64	**973**	150	6	**156**	**16·0**	20·0
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	39	4 796	2 199	**6 995**	469	35	**504**	**7·2**	8·4
Stenindustriarbetareförb. .	96	5 469	—	**5 469**	408	—	**408**	**7·5**	9·9
Sågverksindustriarb.-förb. .	241	20 700	2	**20 702**	3 116	—	**3 116**	**15·1**	18·8
Textilarbetareförbundet . .	58	4 735	6 049	**10 784**	160	69	**229**	**2·1**	2·5
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	548	2 024	**2 572**	31	192	**223**	**8·7**	22·6
Transportarbetareförb. . .	36	2 218	24	**2 242**	514	24	**538**	**24·0**	17·3
Träindustriarbetareförb. . .	98	6 846	77	**6 923**	776	10	**786**	**11·4**	14·2
Tunnbinderiarbetareförb. .	15	245	—	**245**	57	—	**57**	**23·3**	24·5
Typografförbundet	27	3 942	299	**4 241**	214	29	**243**	**5·7**	5·7
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	25	1 093	2	**1 095**	407	—	**407**	**37·2**	36·5
Summa	**2 171**	**234 006**	**33 037**	**267 043**	**32 793**	**2 390**	**35 183**	**13·2**	**14·5**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under februari uppgivits till inalles 136 902, vilket i genomsnitt motsvarar 3·9 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

Anlitad statistik (Jfr Soc. Medd. årg. 1926, s. 241)	1927											1928	
	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	jan.	febr.
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	[1] 14·5	13·2
Ansökn. per 100 lediga platser .	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	279	260
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	3·04	·	·	3·25	·	·	3·24	·	·	3·21	·	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	26·6	24·3	23·8	22·3	20·6	17·3	19·0	21·1	21·5	21·6	24·5	22·3	20·5
Danmark. Arbetslöshet, i % .	31·1	26·1	22·9	19·0	17·9	17·1	16·3	16·1	17·5	21·8	30·5	30·3	25·9
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	93	78	69	54	54	50	48	46	48	61	86	83	74
Finland. Registr. arbetslösa .	3052	2 012	1 702	1 239	954	882	1 260	1 205	1 621	2 447	2 168	2 942	2 535
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	264	288	335	198	179	166	154	157	209	304	352	250	234
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	10·9	9·8	9·4	8·7	8·8	9·2	9·3	9·3	9·5	10·0	9·8	10·7	10·4
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	1208	1 115	1 075	1 015	1 032	1 055	1 076	1 075	1 132	1 172	1 127	1 199	1 139
Irland. Arbetslöshet, i % . . .	11·7	11·0	10·5	10·1	9·3	9·2	9·0	·	·	11·6	—	—	—
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	13·9	9·1	7·5	6·3	6·0	6·9	6·6	6·7	6·6	8·3	[1] 14·9	[1] 16·1	8·6
Arbetslöshetsindex	11·0	7·5	6·1	5·1	4·9	5·6	5·4	5·6	5·5	6·9	12·7	13·8	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	5·9	4·9	5·2	5·3	4·7	5·2	5·3	4·9	4·9	4·8	9·2	7·5	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	15·5	11·5	8·9	7·0	6·3	5·5	5·0	4·6	4·5	7·4	12·9	11·2	10·4
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1696	1 121	870	649	541	452	404	355	340	605	1 188	[1] 1 333	1 237
Ansökn. per 100 lediga platser .	584	422	394	328	295	253	237	223	236	333	486	443	425
Sysselsättn:index (dec. 1921 = 100)	96·5	102·2	106·2	109·4	110·4	111·0	111·5	111·8	112·3	109·7	103·8	104·8	—
Arbetstillgång (medelgod = 2·00)	1·89	2·01	2·06	2·10	2·11	2·12	2·16	2·18	2·21	2·19	2·18	2·08	2·07
Österrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	244	208	181	158	145	137	136	130	127	160	207	231	224
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	·	2·8	·	·	1·6	·	·	1·7	·	·	4·5	·	·
Ansökn. per 100 lediga platser .	331	196	165	147	140	145	151	144	164	218	252	238	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	100	·	·	104	·	·	110	·	·	111	·	·
Frankrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	77	78	58	24	24	17	15	13	9	10	13	18	15
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	259	228	215	216	215	263	292	306	332	376	414	439	—
Estland. Oplac. arbetssökande	4734	4 405	2 970	2 337	1 907	729	809	1 201	2 864	4 940	[1] 4437	4 421	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	4596	4 028	2 687	1 621	882	1 278	944	1 422	3 662	5 033	6 399	6 633	6 461
Polen. Arbetslösa (i 1 000-tal) .	213	208	190	177	164	148	138	125	117	133	165	182	180
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	2·7	2·5	2·1	1·6	1·3	1·1	0·9	0·9	0·8	—	—	—	—
Ungern. Arbetslöshet, i % . .	12·8	11·8	11·1	8·8	7·8	7·7	7·4	6·8	6·6	7·8	8·6	10·8	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	339	241	199	172	147	140	151	143	159	231	265	271	277
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	6·5	5·7	6·0	5·2	3·2	3·3	3·7	3·1	3·9	5·2	6·6	6·8	—
Sysselsättn:index (jan. 1920 = 100)	96·3	96·2	100·6	105·9	108·4	109·2	109·7	109·0	107·5	106·8	99·5	100·8	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1923 = 100)	91·0	91·4	90·6	89·7	89·1	87·3	87·4	88·0	87·6	85·9	85·1	84·2	—
Fed. Reserve Board (1919 = 100)	93·6	93·9	93·2	92·6	92·4	90·7	91·2	91·9	91·7	90·1	89·0	87·9	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	5·9	·	·	6·4	·	·	6·7	·	·	8·9	·	·
Nya S. Wales. Arbetslösa (1000-tal)	7	7	8	8	7·5	6·5	8·5	10·5	12·5	11·5	—	—	—
Nya Zeeland. Arbetslöshet, i % .	9·4	·	·	9·7	·	·	11·6	·	·	9·7	·	·	—

[1] Reviderade siffror.

Levnadskostnader under första kvartalet 1928.

Prisstatistik och indexberäkningar.

På grundval av från 49 ombudsorter inhämtade prisuppgifter har socialstyrelsen numera verkställt beräkningar rörande levnadskostnadernas allmänna förskjutningar från juli 1914 till 1 april 1928. I efterföljande sammanställning lämnas redogörelse för de förändringar, som under det senast tilländalupna kvartalet träffat de olika posterna.

I indexberäkningen ingående huvudposter.

Livsmedel, bränsle och lyse. De prisuppgifter, som beträffande posterna livsmedel, bränsle och lyse användas vid indexberäkningen, avse samtliga kvartalets sista månad. För livsmedel insamlas uppgifter varje vecka å färskvaror (smör, ägg, kött, fläsk och fisk), varefter medeltal tagas för samtliga veckor under månaden; övriga varor noteras en gång i månaden, omkring den 15. Vid sistnämnda tidpunkt inhämtas jämväl noteringar å bränsle- och lyseartiklar. Under hänvisning till sammandragstabellen för livsmedelspriserna (sid. 294—295) och tabellerna över kreaturs- och fiskpriser i vissa större städer (sid. 306—309) må följande anföras rörande de under kvartalet iakttagna prisväxlingarna å de särskilda varuslagen.

Medelpriset å *mjölk* har kvarstått oförändrat i 22 öre per liter för oskummad, 12 öre för handskummad och 8 öre för separerad vara, vilket sammanhänger med att *smörpriserna* efter en vid årsskiftet inträffande prissänkning förblivit i stort sett oförändrade. Å en del ombudsorter ha visserligen prisförskjutningar å mjölk ägt rum, men dessa ha icke haft tillräcklig omfattning för att åstadkomma någon förändring av medeltalet. Priset på oskummad mjölk har sålunda å flera orter sjunkit med 1—3 öre per liter och å andra stigit med 1—2 öre. Noteringarna under det gångna kvartalet utvisa en påfallande prisutjämning å de norrländska ombudsorterna, för vilka priset å oskummad mjölk f. n. utgör 25 öre per liter utom i Umeå (23 öre) och i Sundsvalls sågverksdistrikt samt Kiruna, vilka sistnämnda orter jämte Stockholm uppvisa de högsta noteringarna, som förekommit å några ombudsorter i hela landet, 26 öre per liter.

Det för denna årstid vanliga prisfallet å *färska ägg* har kännetecknat äggmarknaden under kvartalets samtliga månader. Från 3·38 kr. per tjog i december har medelpriset gått ned till 2·14 kr. i mars. I allmänhet har prisfallet varit störst i Skåne med c:a 1·70 kr. per tjog och minst i Dalarne och Norrland med c:a 1 kr. Under hela vintern har medelpriset för ägg legat något högre än ett år tidigare.

Fjolårets dåliga *potatis*skörd har under det gångna kvartalet visat sina verkningar i ännu högre grad än under höstmånaderna, i det att fortsatta prisstegringar ägt rum, som på sina håll varit högst kännbara. Vid en jämförelse av prisnoteringarna inom olika landsdelar framgår, att fördyringen kraftigast träffat en del trakter i södra och mellersta Sverige, under det Norrland blivit mera oberört. Den dyraste potatisen under mars vid köp i småposter rapporterades från Linköping, Uppsala och Norrköping med resp. 95, 91 och 89 öre per 5 liter, den billigaste från Kramfors och Luleå med resp. 51 och 55 öre. Medelpriset för samtliga ombudsorter utgjorde vid kvartalets slut 69 öre per 5 liter mot 62 öre i december och ligger mer än 50 % högre än marspriset förra året.

Noteringarna å *bruna bönor* förete en för årstiden mera ovanlig utveckling, i det att fortsatta prishöjningar ägt rum om ock i väsentligt mindre omfattning än under hösten; uppgången belöper sig till i medeltal 8 öre per kg.

Mjöl- och *brödpriserna* utvisa endast obetydliga fluktuationer.

Priserna å *slaktdjur* samt *kött* och *fläsk* ha ytterligare sjunkit något sedan förra kvartalsskiftet med undantag för får och fårkött, som stigit med resp. c:a 13 och 6 %, vilket ej är ovanligt vid denna tid på året. Priserna på fårkött och nötkött ligga f. n. c:a 60 % över förkrigsnivån, varemot prisfördyringen för kalvkött uppgår till c:a 90 % men för fläsk till endast c:a 40 %. För motsvarande slaktdjur däremot har prisstegringen varit väsentligt mindre, för nötkreatur c:a 14 %, kalvar c:a 50, får c:a 30 och för svin endast c:a 12 %.

Kaffepriserna, som redan vid förra kvartalsskiftet visade uppåtgående tendens, ha under den nu gångna kvartalsperioden undergått ytterligare stegringar, som å vissa orter varit rätt kraftiga. Vid jämförelse med den starka höjningen av partipriserna har dock uppgången inom detaljhandeln i stort sett gått långsamt och medelnoteringen i mars låg endast 13 öre per kg över decembernoteringen.

Sockerpriset, som under förra kvartalet sjönk med i genomsnitt 8 öre per kg för bitsocker, har därefter varit föremål för både sänkningar och höjningar, varvid dock de senare varit övervägande. Medelpriset å bitsocker utgjorde sålunda i mars 68 öre per kg mot 66 öre i december. De lägsta noteringarna utvisa Stockholm och Landskrona med 63 öre per kg och de högsta Luleå och Malmberget med 75 öre samt Söderhamn och Kramfors med 74 öre per kg. Å en del norrlandsorter höjdes detaljpriserna kraftigt redan i januari i sammanhang med sjöfartens upphörande vid denna årstid. Från Söderhamn, Sundsvall och Luleå rapporterades sålunda för sistnämnda månad förhöjning av bitsockerpriset med resp. 7, 6 och 8 öre per kg.

Vad slutligen *bränsle* och *lyse* beträffar, ha de under kvartalet inträffade prissänkningarna i och för sig varit av mindre betydelse, men det kan dock anses vara anmärkningsvärt, att, såsom indextalen för bränsle- och lyseposten å sid. 291 utvisa, först nu den starka prisstegring av detaljpriserna å bränslemarknaden, som den engelska kolgruvekonflikten medförde under hösten 1926, hunnit bli till fullo utjämnad.

Livsmedelskostnadernas (inkl. bränsle och lyse) förändringar 1914—1928.
Indextal (juli 1914 = 100).

År	Mejeriprod., ägg o. margarin (9 varuslag)	Bröd, mjöl och gryn (11 varuslag)	Kött (8 varuslag)	Fisk (9 varuslag)	Övriga födoämnen (6 varuslag)	Bränsle och lyse (7 varuslag)	Aritmetiska (»oviktade») medeltal	»Vägda» indextal
1914 Juli	100	100	100	100	100	100	**100**	**100**
Senare halvåret	106	114	97	102	108	108	**106**	**105**
1915	123	129	126	116	131	129	**126**	**121**
1916	153	127	169	169	148	176	**157**	**139**
1917	202	160	197	211	219	257	**208**	**181**
1918	319	199	432	354	245	367	**319**	**270**
1919	392	262	456	315	270	392	**348**	**320**
1920	317	292	348	268	241	461	**321**	**298**
1921	238	234	255	224	208	310	**245**	**237**
1922	167	178	191	186	193	204	**186**	**180**
1923	160	156	177	166	173	192	**171**	**163**
1924	164	158	170	175	187	186	**174**	**164**
1925	160	170	188	186	182	171	**176**	**168**
1926	147	159	185	179	167	175	**169**	**158**
1927 1:a kv.	142	159	171	179	169	186	**168**	**153**
2:a kv.	134	160	166	169	165	180	**162**	**151**
3:e kv.	139	163	168	170	168	174	**164**	**153**
4:e kv.	151	162	166	165	180	167	**166**	**155**
1928 1:a kv.	145	162	162	167	187	166	**165**	**153**
Jan.	148	162	163	168	184	167	**165**	**153**
Febr.	145	162	162	168	186	166	**165**	**153**
Mars	143	162	161	164	191	166	**165**	**154**

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar sedan juli 1914. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna (inberäknat bränsle och lyse) ägt rum i detaljhandeln från tiden före världskrigets utbrott till och med mars 1928, meddelas i ovanstående tabell tvenne indexserier, vilka utarbetats på sätt förut beskrivits i Sociala Meddelanden (årg. 1920, sid. 752 ff.). Av dessa indexserier är det den »vägda», som användes vid beräknandet av de totala levnadskostnadernas förändringar.

Bostad. Hyresindexen har beräknats på grundval av en av styrelsen verkställd undersökning angående hyrestendensen vid oktoberflyttningen förra året och har det därvid befunnits, att den under innevarande hyresår (1927/28) gällande hyresnivån undergått någon om ock synnerligen svag stegring. Den genomsnittliga sammanlagda hyresstegringen för smålägenheter mellan hyresåren 1913/14—1927/28 har sålunda nu beräknats uppgå till 99 % mot 98 % närmast föregående år.

Beklädnadsartiklar. (Medelpris för socialstyrelsens ombudsorter.)

Beklädnadsartiklar	1914 (mitten)	1920	1922	1924	1926	1927	April 1927	Juli 1927	Okt. 1927	Jan. 1928	April 1928
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Tyger och garner:											
Ylletyg (till damklänning) . pr m	2·50	12·00	4·45	3·90	3·75	3·60	3·60	3·55	3·55	3·55	3·60
Bomullstyg (till dito) . . . pr m	0·50	2·15	1·05	0·95	0·90	0·85	0·85	0·85	0·85	0·85	0·85
Ullgarn . . » kg	6·50	36·40	11·95	10·75	10·35	10·15	10·15	10·10	10·15	10·25	10·50
Herrkläder:											
Herrkostym, best. .	65·00	270·00	169·00	153·00	151·00	148·00	148·00	148·00	148·00	148·00	148·00
» konf. .	40·00	179·00	108·00	97·00	94·00	91·00	91·00	90·00	91·00	90·00	90·00
Vinteröverrock, best.	70·00	260·00	166·00	147·00	145·00	143·00	142·00	142·00	143·00	143·00	143·00
» konf.	40·00	167·00	102·00	89·00	88·00	85·00	85·00	85·00	84·00	85·00	85·00
Bomullsskjorta . .	2·00	7·00	3·70	3·40	3·30	3·10	3·10	3·05	3·10	3·15	3·15
Tröja (ullbomull) .	1·50	6·00	4·25	3·45	3·25	3·10	3·10	3·10	3·10	3·15	3·15
Kalsonger »	1·75	6·50	4·55	3·70	3·50	3·35	3·35	3·30	3·30	3·35	3·35
Yllestrumpor . . .	1·25	5·00	2·35	2·15	2·25	2·20	2·20	2·20	2·20	2·20	2·25
Arbetsblus	1·75	7·90	4·35	4·00	3·85	3·70	3·70	3·65	3·70	3·70	3·70
Skodon:											
Kängor, smorläders-	8·50	33·50	15·50	13·50	13·00	13·00	12·75	12·75	13·00	13·25	13·75
Stövlar	16·50	65·00	28·75	25·50	25·50	25·25	25·00	25·00	25·00	25·50	26·50
Kängor av boxkalv:											
mans-	13·00	44·25	22·00	18·75	18·25	18·00	18·00	18·00	18·00	18·25	19·00
dam-	11·50	41·50	21·50	18·50	18·00	17·75	17·75	17·50	17·75	18·00	18·75
barn-	7·00	19·50	12·00	11·00	10·75	10·50	10·50	10·50	10·50	10·75	11·25
Halvsulning och klackning . . .	3·50	11·15	8·00	6·85	6·65	6·45	6·45	6·45	6·45	6·45	6·55

Beklädnad. Uppgifterna angående beklädnadsartiklar avse de priser, som gällde omkring den 15 i kvartalets sista månad. I fråga om insamlingsförfarandet hänvisas till Soc. Medd. årg. 1920, sid. 549 samt årg. 1922, sid. 155. Den nu slutförda undersökningen visar, att en mindre uppgång ägt rum, huvudsakligen betingad av höjda skopriser till följd av den starka prisstegring på hudar och läder, som pågått en längre tid. Den genomsnittliga stegringen av beklädnadskontot sedan 1914 torde för närvarande kunna beräknas till 84 % (mot 82 % ett kvartal tidigare).

Skatter. Skatteberäkningarna verkställas två gånger årligen, varvid omräkning av kommunalskatten äger rum den 1 april samt av krono- och landstingsskatterna den 1 oktober (se härom Soc. Medd. årg. 1922, sid. 947). Resultatet av den omräkning, som nu företagits av kommunalskatten, har blivit en sänkning av skatteindexen med 1 enhet, från 184 till 183. Sänkningen har åstadkommits av att den genomsnittliga kommunalskattesatsen sjunkit något.

Övriga utgifter. Beräkningarna rörande denna post avse dels priser omkring den 15 i kvartalets sista månad, dels taxor såvitt möjligt fr. o. m. kvartalsskiftet. Den nu avslutade undersökningen ger vid handen, att den

Indextal för viktigare poster inom gruppen »övriga utgifter».

	1914 (mitten)	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1927			1928	
										apr.	juli	okt.	jan.	apr.
Inventarier (möbler, köksaker m. m.)	100	306	269	211	193	188	180	172	166	166	165	165	165	164
Tvätt och renhållning	100	293	229	186	167	163	157	150	146	148	143	144	145	143
Hygien (sjuk- och hälsovård)	100	220	230	208	196	190	189	189	189	189	189	189	187	187
Intellektuella ändamål	100	255	293	229	220	220	219	217	215	216	216	212	212	212
Förenings- o. försäkringsavg.	100	175	187	187	175	173	175	177	178	177	177	178	178	178
Nöjen och förströelser	100	233	236	217	208	207	205	208	214	214	215	214	214	214
Resor (järnvägs- o. spårvägs-)	100	241	259	219	219	206	197	197	197	197	197	197	197	196
Telefon, post- och skrivutensilier	100	229	240	205	180	179	179	178	177	177	177	177	177	176
Arbetshjälp i hemmet	100	252	279	222	198	196	196	196	196	196	196	196	196	196
Samtliga poster	**100**	**233**	**231**	**200**	**188**	**185**	**182**	**180**	**179**	**179**	**179**	**180**	**179**	**179**

genomsnittliga prisnivån icke undergått någon förändring sedan föregående kvartal, och den procentuella stegringen från juli 1914 till april 1928 uppgår sålunda liksom vid förra undersökningstillfället till 79 %.

Sammanfattning. Levnadskostnadsindex.

Under det att de å sid. 288 angivna indexsiffrorna, vilka framräknas månatligen, endast gälla de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse, avser socialstyrelsens vid varje kvartalsskifte meddelade levnadskostnadsindex förutom nyssnämnda poster jämväl kostnaderna för bostad, beklädnad, skatter och »övriga utgifter».

Den nu senast utförda beräkningen rörande levnadskostnadernas förskjutningar sedan juli 1914 avser prisläget omkring den 1 april 1928 och hänför sig som förut närmast till förhållandena inom arbetar- och lägre tjänstemannafamiljer samt därmed jämställda samhällsklasser med en utgiftsstat före kriget av cirka 2 000 kr. Beträffande tillvägagångssättet vid framräknandet av denna index hänvisas till Soc. Medd. årg. 1918, sid. 186.

Förhållandet mellan utgifterna för *årsbudgetens särskilda huvudposter*, beräknade enligt prisläget dels vid mitten av år 1914 och dels vid tidpunkten för resp. indexberäkningar, belyses genom vidstående översikt (sid. 291).

Som av sammanställningen framgår, utgör den allmänna stegringen av levnadskostnaderna från juli 1914 till det senaste undersökningstillfället, den 1 april 1928, 71 % och kan sålunda betecknas med indexsiffran 171. Detta innebär, att en familj med en årsbudget före kriget av 2 000 kr. numera måste giva ut c:a 3 420 kr. för att uppehålla sin tidigare levnadsstandard.

I jämförelse med indexsiffran vid närmast föregående kvartalsskifte visar den nu framräknade ingen ändring.

		Föda- och njutnings-ämnen	Bostad	Bränsle och lyse	Beklädnad	Skatter	Övriga utgifter	Summa utgifter	Ökn. l. minskn. i % fr. närmast föreg. beräkn.
1914	juli	100	100	100	100	100	100	**100**	—
1916	dec.	152	108	168	160	109	125	**139**	.
1917	maj	174	108	190	170	109	130	**152**	+ 9·1
	sept.	180	112	240	210	109	150	**166**	+ 9·3
1918	1 jan.	214	112	275	250	109	175	**192**	+ 15·6
	1 april	229	112	280	270	114	185	**203**	+ 5·8
	1 juli	258	112	286	285	114	195	**219**	+ 8·2
	1 okt.	281	112	305	350	114	220	**242**	+ 10·5
1919	1 jan.	323	120	381	350	114	225	**267**	+ 10·0
	1 april	327	120	367	320	160	215	**265**	— 0·5
	1 juli	318	120	326	310	160	210	**257**	— 3·0
	1 okt.	311	130	294	330	160	215	**257**	—
1920	1 jan.	307	130	307	345	160	220	**259**	+ 0·5
	1 april	287	130	333	370	290	230	**265**	+ 2·4
	1 juli	287	130	372	390	290	235	**270**	+ 1·8
	1 okt.	298	155	400	390	290	245	**281**	+ 4·3
1921	1 jan.	286	155	380	355	290	245	**271**	— 3·6
	1 april	247	155	316	295	372	235	**249**	— 8·0
	1 juli	231	155	264	270	372	225	**236**	— 5·5
	1 okt.	228	163	231	250	372	220	**231**	— 2·0
1922	1 jan.	202	163	207	240	372	210	**216**	— 6·5
	1 april	184	163	196	225	264	200	**195**	— 9·5
	1 juli	178	163	188	210	264	195	**190**	— 2·8
	1 okt.	180	163	183	205	263	195	**190**	—
1923	1 jan.	166	163	188	203	263	190	**183**	— 3·7
	1 april	164	163	188	199	211	188	**177**	— 3·3
	1 juli	158	163	185	196	211	188	**174**	— 1·7
	1 okt.	163	178	183	194	201	187	**177**	+ 1·8
1924	1 jan.	162	178	181	192	201	187	**176**	— 0·4
	1 april	160	178	183	192	173	185	**173**	— 1·9
	1 juli	155	178	182	192	173	183	**171**	— 1·5
	1 okt.	164	178	180	191	170	183	**174**	+ 2·0
1925	1 jan.	171	186	181	192	170	183	**178**	+ 2·5
	1 april	171	186	179	192	162	182	**177**	— 0·5
	1 juli	168	186	177	191	162	181	**176**	— 1·0
	1 okt.	167	186	172	190	168	180	**175**	— 0·3
1926	1 jan.	163	188	171	190	168	180	**174**	— 0·9
	1 april	158	188	170	188	185	179	**173**	— 0·7
	1 juli	156	188	168	187	185	180	**172**	— 0·5
	1 okt.	156	188	166	184	183	180	**171**	— 0·3
1927	1 jan.	155	188	186	182	183	179	**171**	—
	1 april	149	198	180	181	184	179	**170**	— 0·8
	1 juli	148	198	176	180	184	179	**169**	— 0·4
	1 okt.	154	198	171	181	184	180	**172**	+ 1·6
1928	1 jan.	152	198	168	182	184	179	**171**	— 0·6
	1 april	152	199	166	184	183	179	**171**	—

Av de i beräkningarna ingående sex huvudposterna ha emellertid som tidigare nämnts fyra undergått förändringar, varvid hyres- och beklädnadsposterna visat *stigande* tendens men skatte- samt bränsle- och lyseposterna *sjunkande*. Livsmedelsposten samt posten »övriga utgifter» kvarstår denna gång *oförändrade*. I detta sammanhang erinras om att prisuppgifterna på livsmedel, bränsle och lyse äro de i efterföljande tabell sid. 294—295 angivna och för mars månad insamlade.

Livsmedelskostnadernas förändringar å vissa orter i riket.

Utgifter för livsmedel, bränsle och lyse för en familj med en utgiftsstat år 1914 av c:a 2 000 kronor.[1]

A. Juli 1914 = 100.

Ort	1914		1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1927	1928
	Juli	2:dra halvåret											4:de kvartalet	1:sta kvartalet
Stockholm	100	106	283	330	307	239	181	163	166	168	156	149	151	150
Södertälje	100	106	273	319	298	229	174	158	158	161	151	146	148	147
Uppsala	100	108	281	334	314	249	184	165	169	172	159	154	157	157
Nyköping	100	104	268	319	293	229	173	159	159	164	152	146	148	148
Eskilstuna	100	105	267	319	289	228	170	157	158	165	154	149	151	149
Linköping	100	107	277	330	306	243	187	172	169	173	160	155	158	157
Norrköping	100	105	267	320	298	230	177	162	163	166	154	150	153	151
Motala	100	104	280	332	310	240	181	166	164	171	157	153	157	156
Jönköping	100	104	271	326	304	237	177	162	165	168	155	151	154	154
Växjö	100	105	267	322	300	233	182	168	168	170	159	155	157	156
Kalmar	100	104	260	297	277	222	172	155	157	165	156	151	149	149
Västervik	100	103	261	307	291	223	171	156	156	163	153	145	145	146
Visby	100	106	249	305	289	229	175	157	158	164	157	150	154	153
Karlskrona	100	105	253	303	284	229	180	164	162	169	158	153	153	153
Kristianstad	100	108	283	318	296	236	178	163	165	174	161	155	157	155
Malmö	100	104	281	318	295	233	181	166	163	171	162	151	153	152
Lund	100	105	278	312	292	230	178	160	160	164	156	152	150	148
Landskrona	100	106	275	325	306	244	184	166	165	171	166	159	161	158
Hälsingborg	100	105	276	313	293	236	179	161	164	170	162	157	159	156
Ystad	100	105	281	312	297	231	178	159	163	167	161	155	157	154
Halmstad	100	106	274	310	290	232	178	161	162	168	158	156	158	155
Göteborg	100	106	299	337	318	254	191	178	176	180	165	161	167	165
Lysekil	100	105	268	312	297	229	177	163	167	170	157	150	153	152
Vänersborg	100	104	285	330	308	241	183	168	171	171	160	157	161	160
Borås	100	106	282	322	306	243	190	174	176	177	164	160	164	162
Tidaholm	100	103	260	307	285	233	178	162	163	168	155	152	156	150
Karlstad	100	108	274	327	311	240	181	169	169	168	158	154	156	155
Örebro	100	107	267	321	300	231	174	158	160	164	152	148	151	149
Kopparberg	100	107	272	331	312	243	177	—	—	—	—	—	—	—
Västerås	100	105	276	333	307	233	173	157	161	167	154	147	150	149
Falun	100	105	275	326	308	245	180	163	165	169	156	150	153	153
Domnarvet[2]	100	105	288	334	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ludvika	100	103	268	328	302	238	172	157	160	167	152	148	151	151
Gävle	100	107	278	325	312	244	178	161	166	169	156	147	148	150
Söderhamn	100	108	280	334	317	249	184	169	172	176	165	160	158	160
Sundsvall: staden	100	105	282	337	318	241	180	166	168	166	156	155	158	153
sågverksdistr.	100	103	283	333	317	246	184	169	172	169	160	157	161	157
Nyland	100	103	266	322	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östersund	100	106	270	317	305	252	187	162	161	163	156	152	153	152
Umeå	100	106	269	324	308	248	187	176	177	178	170	167	165	161
Luleå	100	104	270	322	310	249	190	167	169	169	164	161	165	162
Boden	100	107	277	330	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmberget[3]	100	104	257	323	309	251	187	162	161	167	154	154	154	153
Kiruna	100	104	262	325	316	263	196	170	168	172	161	158	160	160
Samtliga orter	**100**	**105**	**270**	**320**	**298**	**237**	**180**	**164**	**164**	**168**	**158**	**153**	**155**	**153**

[1] Såsom framhållits i Soc. Medd., årg. 1920, sid. 748, hava dessa tabeller varit föremål för en omräkning, varvid indextalen för åren 1914—1919 undergått smärre förändringar. Det må observeras, att samtliga meddelade indexsiffror äro medeltal för de angivna perioderna.

[2] Jämte Borlänge.

[3] Jämte Gällivare.

B. Den genomsnittliga utgiftssumman för samtliga orter = 100.

Ort	1913	1914	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1927 4:de kvartalet	1928 1:sta kvartalet
Stockholm	119	120	124	123	122	120	121	120	121	120	119	117	117	117
Södertälje	105	108	106	105	105	102	102	103	102	101	102	101	101	101
Uppsala	102	103	103	104	104	105	103	101	103	103	101	101	101	103
Nyköping	98	99	98	99	97	95	96	97	96	97	96	95	95	96
Eskilstuna	101	103	101	103	100	99	98	99	99	102	101	101	101	100
Linköping	96	97	98	99	98	98	101	102	99	99	98	98	98	99
Norrköping	100	103	101	103	103	101	103	103	104	103	102	103	103	103
Motala	93	94	97	97	97	95	95	96	94	96	94	95	96	96
Jönköping	95	93	92	94	94	92	92	92	93	93	92	92	93	93
Värnamo	—	—	—	—	89	89	88	88	87	87	89	90	89	90
Växjö	89	88	86	89	88	86	89	91	90	89	89	89	89	90
Kalmar	102	101	97	94	94	95	97	97	97	100	101	101	98	99
Västervik	93	93	90	89	91	88	90	90	90	91	92	89	88	90
Visby	97	96	87	91	92	91	93	92	92	93	95	93	94	95
Karlskrona	101	100	93	95	95	97	101	101	99	101	101	101	100	100
Kristianstad	96	96	99	94	94	95	94	95	95	98	97	96	96	96
Malmö	101	101	105	101	100	100	103	104	102	104	105	101	101	101
Lund	99	99	101	96	97	96	99	98	97	98	99	99	97	96
Landskrona	99	97	99	99	100	100	101	100	99	100	104	103	102	102
Hälsingborg	99	98	101	97	97	98	99	98	99	100	102	102	102	101
Ystad	98	96	99	93	94	93	95	94	96	96	98	98	98	96
Halmstad	101	99	99	95	95	96	97	97	97	98	99	100	100	100
Varberg	—	—	—	—	92	92	91	92	92	92	92	93	93	93
Göteborg	102	102	112	107	108	108	108	111	109	109	107	107	110	109
Lysekil	101	101	100	99	101	99	101	102	104	104	102	101	101	101
Vänersborg	99	98	103	101	99	100	100	101	102	100	100	101	102	102
Borås	98	99	102	98	100	100	104	105	105	103	102	103	104	104
Lidköping	—	—	—	—	94	93	95	96	97	97	95	95	97	96
Tidaholm	97	97	95	94	94	97	98	98	98	98	98	99	99	96
Karlstad	99	101	99	100	102	100	100	103	102	99	100	100	100	100
Arvika	—	—	—	—	101	99	99	102	102	99	97	97	99	100
Filipstad	—	—	—	—	—	—	—	—	97	99	97	97	96	96
Örebro	100	101	98	99	99	97	97	97	97	98	97	97	97	97
Kopparberg	93	93	93	96	97	95	92	—	—	—	—	—	—	—
Västerås	100	100	101	104	102	98	97	97	99	100	99	97	98	98
Falun	99	99	100	101	101	103	100	100	100	100	99	98	99	100
Avesta	—	—	—	—	98	94	90	90	91	93	93	93	93	93
Domnarvet [1]	93	93	96	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ludvika	97	97	99	100	98	98	94	95	96	98	95	95	96	97
Mora	—	—	—	—	103	104	97	94	98	98	97	96	95	96
Gävle	101	101	102	101	104	102	99	99	101	101	99	96	96	98
Söderhamn	96	97	98	99	101	101	99	100	101	100	102	101	99	101
Sundsvall: staden	104	103	106	108	108	104	103	105	105	101	102	104	105	103
sågverksdistr.	98	98	101	101	103	101	100	101	102	98	100	101	101	100
Nyland	100	98	95	98	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kramfors	—	—	—	—	101	105	104	103	102	98	100	102	100	101
Östersund	102	102	101	101	104	109	107	102	101	99	102	102	101	102
Umeå	97	95	93	95	96	98	99	102	102	100	102	103	100	99
Vilhelmina	—	—	—	—	109	117	113	113	112	110	112	112	108	110
Luleå	103	104	103	105	108	110	111	107	108	105	109	110	111	111
Boden	101	103	104	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmberget [2]	116	115	110	117	119	123	122	116	115	116	114	118	116	117
Kiruna	118	116	111	117	122	129	127	121	119	119	119	121	120	121
Samtliga orter	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

[1] Jämte Borlänge.
[2] Jämte Gällivare.

Medelpris per år (1913—1927) och per månad (mars 1927—mars 1928) för

	Varuslag	Kvantitet	1913	1914	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
			öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre
1	Mjölk: oskummad	l	14	15	47	44	35	25	23	24	24	22	21
2	handskummad	»	8	8	—	26	20	13	12	13	13	12	11
3	separerad	»	6	6	23	19	13	9	9	9	9	8	8
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	239	729	657	496	375	366	374	384	337	339
5	mat- (lands-)	»	213	218	727	651	486	358	350	350	353	311	306
6	Ost: helfet, okryddad	»	164	162	624	524	389	277	275	289	266	248	236
7	halvfet, »	»	121	119	500	374	267	178	187	203	182	174	171
8	Margarin: växt-, bästa sort	»	135	144	433	376	293	178	184	178	178	166	148
9	Ägg: svenska, färska	tjog	159	171	681	578	428	320	271	274	265	247	232
10	» konserverade	»	137	151	716	533	393	348	260	279	273	257	212
11	Potatis: gammal	hl	—	—	1271	963	947	699	771	986	937	672	783
12	»	5 l	28	30	71	60	60	47	50	61	58	45	51
13	färsk	»	46	80	102	191	124	119	180	187	113	107	158
14	Ärter, gula	kg	31	35	78	69	58	48	50	51	50	48	57
15	Bruna bönor	»	48	49	214	130	83	97	72	88	72	58	58
16	Mjöl: vete-, svenskt, kärn- (patent-)	»	31	33	× 75	91	71	52	45	44	48	48	48
17	råg-, » bästa sort	»	22	23	× 56	56	46	31	27	30	33	28	31
18	rågsikt-, » » »	»	27	29	× 73	73	63	44	38	40	42	38	43
19	Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	36	42	99	101	72	52	50	48	50	46	47
20	ris-, Burma eller svenska (bästa)	»	41	41	111	176	85	61	53	54	53	53	53
21	Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	43	96	111	108	86	75	73	77	72	73
22	Rågbröd: hårt, knäckebröd	»	—	—	—	139	132	110	97	95	99	93	95
23	limpa, söt	»	38	40	96	105	93	73	65	64	70	66	65
24	grovbröd (surlimpa, ankarstock)	»	30	31	64	71	65	50	44	46	52	48	48
25	Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	78	230	254	217	172	157	156	161	156	154
26	mjukt, bakat med vatten	»	43	46	116	128	113	88	77	77	85	79	77
27	mjukt, » » mjölk	»	60	61	167	145	129	103	90	91	99	94	94
28	Nötkött, färskt: stek	»	122	116	563	398	301	223	209	204	212	210	197
29	soppkött	»	100	95	490	333	243	175	169	167	175	174	164
30	Kalvkött, stek: gödkalv	»	131	130	512	493	377	280	256	247	255	253	240
31	spädkalv	»	72	70	312	274	204	155	149	144	152	152	144
32	Fårkött: färskt, stek	»	133	130	600	431	310	233	225	223	241	238	225
33	salt, svenskt	»	114	118	547	385	264	193	184	181	198	198	183
34	Renkött, färskt, stek	»	119	121	557	442	348	270	264	239	247	240	242
35	Fläsk: färskt, svenskt (sidfläsk)	»	133	129	605	449	321	250	214	197	249	238	191
36	salt, » »	»	140	137	619	470	338	263	227	204	256	248	199
37	» amerikanskt »	»	—	—	—	364	275	204	192	189	236	243	223
38	Fisk, färsk: abborre	»	75	76	202	191	166	140	132	135	132	120	124
39	gädda	»	108	110	333	312	260	211	209	212	204	191	185
40	sill	»	34	35	110	102	92	79	67	72	78	75	67
41	strömming	»	38	39	114	106	91	70	61	66	74	75	69
42	torsk	»	55	57	160	139	119	100	94	100	101	97	95
43	rödspotta (»spätta»)	»	79	81	244	219	199	169	154	154	155	154	151
44	kolja	»	—	—	—	152	134	113	111	120	120	116	118
45	salt: sill, prima	»	45	45	148	120	87	77	59	70	86	66	66
46	strömming	»	30	31	105	74	65	51	45	46	52	53	50
47	Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	58	223	156	113	97	83	90	98	105	96
48	Kaffe (obränt), prima Santos	»	170	159	316	331	210	219	244	281	335	329	296
49	Socker, bit-	»	67	65	× 133	× 168	× 170	× 156	107	96	78	71	72
50	Salt (matsalt)	»	—	10	32	31	26	21	20	19	19	19	19
51	Svagdricka	l	6	6	16	16	17	15	14	14	15	15	15
52	Fotogen, Water White	»	20	21	71	60	53	38	32	31	30	31	31
53	Ved: björk-, osågad, hemkörd	kbm	720	740	2310	2895	1990	1490	1475	1450	1400	1310	1330
54	Ved: barr-, osågad, hemkörd	»	575	595	1895	2310	1580	1075	1075	1080	1055	995	1010
55	Bränntorv	100 kg	196	220	896	964	659	460	449	441	441	440	422
56	Kol: antracit- (»valnöt») hemkörd	hl	401	411	—	2069	1286	948	840	782	737	787	794
57	eng. hushålls- (fyrkol) hemkörd	»	234	242	—	1664	703	444	414	389	344	404	383
58	Koks: gasverks- (krossad)[1] hemkörd	»	165	157	—	1177	452	326	310	303	256	254	273
59	eng. kamin- » hemkörd	»	189	190	—	1249	481	356	337	326	278	293	303

[1] Före 1918 avse uppgifterna okrossad koks. — × Maximipris.

samtliga orter (44 orter åren 1913—1919 samt 49 orter fr. o. m. år 1920).

Mars 1927	April 1927	Maj 1927	Juni 1927	Juli 1927	Aug. 1927	Sept. 1927	Okt. 1927	Nov. 1927	Dec. 1927	Jan. 1928	Febr. 1928	Mars 1928	Höjning (+) eller sänkning (—) i %		
öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	mars 1914—mars 1928	mars 1927—mars 1928	
21	21	21	21	21	21	22	22	22	22	22	22	22	+ 57·1	+ 4·8	1
11	11	11	11	11	11	11	11	12	12	12	12	12	+ 50·0	+ 9·1	2
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	+ 33·3	0·0	3
331	328	312	316	311	329	358	363	372	360	338	342	359	+ 54·1	+ 8·5	4
295	292	285	288	284	298	320	322	332	338	322	317	322	+ 53·3	+ 9·2	5
237	238	235	235	232	234	234	234	236	236	237	236	236	+ 45·7	— 0·4	6
171	172	171	171	171	171	171	172	170	172	172	171	172	+ 43·3	+ 0·6	7
150	150	150	150	150	150	150	140	140	140	140	140	140	+ 1·4	— 6·7	8
202	172	167	171	173	202	243	280	328	338	289	259	214	+ 55·1	+ 5·9	9
179	141	—	—	—	—	215	241	250	259	258	241	237	+ 78·2	+ 32·4	10
663	664	661	679	726	692	929	1014	1014	1015	1036	1078	1133	—	+ 70·9	11
45	45	45	46	49	49	58	63	62	62	63	65	69	+ 155·6	+ 53·3	12
—	—	—	—	243	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
55	55	55	55	55	55	55	60	61	62	62	62	63	+ 103·2	+ 14·5	14
56	54	53	53	52	53	53	61	68	71	71	75	79	+ 71·7	+ 41·1	15
48	47	48	49	50	49	49	48	47	47	47	46	46	+ 48·4	— 4·2	16
29	29	30	32	32	32	32	32	31	31	31	31	31	+ 47·6	+ 6·9	17
41	41	42	44	44	44	44	44	43	43	43	43	43	+ 65·4	+ 4·9	18
46	45	45	46	47	48	48	48	48	48	49	49	50	+ 38·9	+ 8·7	19
53	53	53	53	53	54	54	53	54	54	54	54	54	+ 38·5	+ 1·9	20
72	72	72	73	72	73	73	73	74	74	74	74	74	+ 80·5	+ 2·8	21
94	93	94	95	95	95	95	95	95	95	96	96	96	—	+ 2·1	22
64	64	64	65	65	65	66	66	65	65	66	66	66	+ 69·2	+ 3·1	23
48	48	48	48	49	49	49	48	48	49	49	49	48	+ 54·8	0·0	24
153	153	153	153	153	154	154	154	155	154	154	153	154	+ 105·3	+ 0·7	25
77	77	77	77	78	78	77	77	77	77	77	77	77	+ 75·0	0·0	26
93	93	93	95	95	95	95	95	94	94	94	94	94	+ 56·7	+ 1·1	27
197	195	195	196	197	199	199	197	194	191	190	188	187	+ 55·8	— 5·1	28
165	164	164	164	164	165	165	165	163	160	159	157	156	+ 57·6	— 5·5	29
240	239	239	239	241	241	242	240	237	236	237	237	235	+ 78·0	— 2·1	30
145	144	144	144	144	143	144	143	143	143	141	140	140	+ 91·8	— 3·4	31
227	230	231	231	232	234	226	217	210	211	214	219	223	+ 65·2	— 1·8	32
181	179	180	182	184	183	186	187	180	184	181	181	182	+ 54·2	+ 0·6	33
247	243	248	245	—	—	—	191	246	251	244	239	237	+ 86·6	— 4·0	34
192	186	183	183	185	186	191	193	190	186	184	180	177	+ 36·2	— 7·8	35
201	197	193	192	192	191	199	199	197	195	193	189	185	+ 35·0	— 8·0	36
228	225	225	222	222	224	221	215	214	213	213	214	210	—	— 7·9	37
135	124	119	110	116	121	123	123	125	128	130	136	134	+ 67·5	— 0·7	38
196	172	165	165	180	193	192	190	186	182	185	190	189	+ 61·5	— 3·6	39
58	64	70	74	80	75	71	68	70	61	62	57	54	+ 68·8	— 6·9	40
78	78	65	62	63	63	66	66	69	71	74	73	72	+ 89·5	— 7·7	41
94	94	93	93	93	98	94	95	95	93	98	95	90	+ 55·2	— 4·3	42
151	146	145	148	151	151	151	150	150	151	160	159	150	+ 87·5	— 0·7	43
122	120	115	116	114	113	115	117	119	116	123	126	120	—	— 1·6	44
77	74	71	70	68	62	54	54	52	51	52	54	55	+ 22·2	— 28·6	45
50	48	50	50	53	53	48	47	46	47	47	47	47	+ 42·4	— 6·0	46
102	99	97	97	94	93	92	90	92	92	91	93	93	+ 66·1	— 8·8	47
303	299	294	293	291	290	288	288	291	291	296	300	304	+ 91·2	+ 0·3	48
75	74	73	71	72	72	74	65	66	66	68	66	68	+ 6·3	— 9·3	49
19	18	19	18	18	19	19	18	18	18	18	18	18	—	— 5·3	50
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	+ 150·0	0·0	51
32	32	31	31	31	31	31	30	30	30	30	29	29	+ 45·0	— 9·4	52
1345	1340	1330	1325	1320	1310	1305	1320	1325	1335	1330	1330	1320	+ 74·8	— 1·9	53
1015	1005	1000	1000	1005	1005	1000	1005	1010	1010	1005	1000	1000	+ 70·9	— 1·5	54
440	415	415	404	418	420	416	416	416	413	416	416	405	+ 93·8	— 8·0	55
824	818	816	812	799	785	764	739	736	735	732	731	729	+ 84·6	— 11·5	56
408	403	405	391	378	363	351	347	341	339	339	340	336	+ 48·0	— 17·6	57
285	284	282	279	275	269	257	249	251	253	251	252	252	+ 59·5	— 11·6	58
316	316	312	310	302	297	291	279	278	277	278	278	277	+ 52·2	— 12·3	59

	Varuslag	Kvantitet	Stockholm			Södertälje			Uppsala			Nyköping		
			Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars
1	Mjölk: oskummad	l	26	26	26	23	23	23	24	24	24	21	21	21
2	handskummad	»	—	—	—	10	10	10	—	12	—	—	—	—
3	separerad	»	10	10	10	7	7	7	10	10	10	7	7	7
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg	330	346	368	333	350	373	341	350	375	320	335	360
5	mat- (lands-)	»	305	317	330	317	331	346	320	322	336	303	311	326
6	Ost: helfet	»	247	248	247	256	250	250	253	250	250	267	267	275
7	halvfet	»	182	179	179	170	180	170	200	199	199	186	193	193
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: färska	tjog	320	279	207	271	252	221	247	258	233	234	238	190
10	konserverade	»	259	264	—	—	—	—	—	220	—	—	—	—
11	Potatis: gammal	hl	1261	1293	1367	1250	1286	1357	1240	1400	1478	910	1211	1260
12	»	5 l	70	72	76	67	70	70	71	76	91	56	66	71
13	färsk	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg	57	58	58	54	56	54	54	56	60	55	55	55
15	Bruna bönor	»	70	76	79	70	71	72	74	79	88	71	71	78
16	Mjöl: vete-	»	44	43	43	45	45	45	45	45	45	47	47	45
17	råg-	»	30	30	31	30	30	30	28	29	29	33	32	32
18	rågsikt-	»	42	42	42	43	43	43	42	42	42	43	43	43
19	Gryn: havre-	»	49	49	50	47	48	49	48	48	48	50	50	50
20	*ris-*	»	51	50	50	60	60	60	50	50	50	54	51	50
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	69	69	69	66	67	67	66	66	63	63	64	63
22	knäckebröd	»	103	103	103	97	97	97	87	94	93	81	77	77
23	limpa, söt	»	68	68	68	62	60	60	76	73	73	64	64	63
24	grovbröd	»	59	59	59	47	47	47	49	50	50	49	44	44
25	Vetebröd: skorpor	»	171	171	173	145	145	145	169	170	170	142	142	140
26	mjukt bakat med vatten	»	72	72	74	69	69	69	77	77	78	61	60	61
27	mjukt » » mjölk	»	117	117	116	93	93	93	117	119	118	80	78	80
28	Nötkött, färskt: stek	»	199	195	193	195	193	193	206	203	198	191	192	192
29	soppkött	»	150	147	146	162	162	161	161	169	166	162	166	161
30	Kalvkött: gödkalv	»	255	244	243	233	241	240	225	242	241	212	216	212
31	spädkalv	»	150	150	148	147	147	149	129	113	112	—	—	—
32	Fårkött: färskt	»	242	250	255	215	231	230	218	243	243	220	—	250
33	salt	»	178	186	184	—	—	—	188	200	200	—	—	—
34	Renkött, färskt	»	252	246	250	250	250	238	—	250	250	250	225	—
35	Fläsk: färskt	»	212	206	200	201	201	201	180	172	172	191	192	190
36	salt, svenskt	»	215	208	201	215	212	200	176	175	173	200	200	190
37	» amerikanskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fisk, färsk: abborre	»	156	165	169	117	142	125	113	156	163	87	82	95
39	gädda	»	201	222	235	191	199	200	184	192	196	163	169	169
40	sill	»	68	53	53	70	69	58	78	58	58	55	50	50
41	strömming	»	79	73	73	73	67	64	76	75	73	60	58	57
42	torsk	»	151	142	139	140	129	125	142	137	129	102	118	117
43	rödspotta	»	171	161	146	174	170	168	198	188	200	170	171	170
44	kolja	»	164	166	159	153	148	142	150	150	150	114	133	120
45	[1]) salt: sill	»	49	51	53	44	46	45	39	46	45	45	46	49
46	strömming	»	60	62	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Kabeljo	»	88	88	88	88	88	85	90	91	91	100	106	105
48	Kaffe	»	304	305	313	290	299	308	323	320	326	306	308	311
49	Socker	»	63	62	63	66	64	66	69	67	69	66	64	65
50	Salt	»	20	20	20	17	17	17	20	20	20	18	18	18
51	Svagdricka	l	24	23	23	16	16	16	15	15	15	15	15	15
52	Fotogen	»	29	29	29	30	30	30	28	28	28	26	26	26
53	[2])Ved: björk-	kbm	1560	1575	1605	1350	1350	1350	1235	1295	1305	1125	1140	1140
54	barr-	»	1070	1075	1090	950	950	950	840	815	805	840	815	810
55	Bränntorv	100 kg	—	—	—	—	—	—	418	418	418	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl	800	800	800	800	800	800	825	825	825	800	800	800
57	eng. hushålls-	»	360	360	360	380	380	380	425	425	425	400	400	400
58	Koks: gasverks-	»	309	309	309	250	250	250	323	321	321	270	270	270
59	eng. kamin-	»	310	310	310	330	330	330	—	—	—	300	300	300

[1]) Noteringarna avse islandssill utom för de orter, där annan sillsort uppgives. — [2]) Uppsala:

Eskilstuna			Linköping			Norrköping			Motala			Jönköping			Värnamo			
Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	
22	22	22	19	19	20	21	21	21	20	19	21	20	20	20	20	20	20	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	10	10	10	—	10	—	—	—	2
6	6	6	8	8	8	8	8	8	7	6	6	8	8	8	5	6	6	3
318	334	358	328	341	364	335	350	370	326	339	363	351	352	375	330	330	338	4
310	320	338	306	308	329	308	310	327	311	319	334	333	326	331	300	300	300	5
245	245	245	247	247	248	249	249	250	260	263	260	226	226	219	223	226	226	6
168	168	168	174	177	175	191	193	193	193	187	183	165	165	166	178	178	178	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	8
230	248	202	275	268	193	281	266	199	255	232	191	230	233	212	244	219	213	9
—	—	—	—	—	—	260	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
1173	1184	1264	1061	1289	1311	1179	1383	1410	983	1125	1170	970	970	1030	1050	1050	1050	11
65	67	69	75	89	95	73	78	89	61	70	69	61	62	66	75	75	75	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
55	55	55	54	55	55	60	60	60	53	53	52	65	65	65	68	68	68	14
69	70	85	78	87	87	79	80	88	73	75	75	70	85	95	78	78	82	15
46	46	46	45	44	44	46	46	46	46	46	46	47	47	46	47	47	47	16
30	30	32	33	33	33	34	35	35	31	32	32	33	32	34	31	31	31	17
43	43	44	42	42	43	43	43	44	42	41	41	44	44	44	43	43	43	18
50	50	50	50	50	50	50	50	55	47	47	47	50	50	50	50	50	53	19
52	53	53	59	60	60	49	49	54	50	50	50	50	50	50	60	60	60	20
63	63	63	77	77	78	69	69	68	69	70	68	90	90	90	82	82	82	21
83	83	83	101	101	100	96	93	93	93	93	93	100	100	100	95	95	95	22
73	73	73	67	67	67	68	68	68	69	72	73	62	62	62	55	55	55	23
45	45	45	52	52	52	58	58	58	49	51	53	50	50	50	42	42	42	24
167	167	167	172	172	173	164	164	164	146	147	153	155	155	155	145	145	145	25
84	84	84	67	67	67	92	92	92	61	61	63	78	78	78	63	63	63	26
109	109	109	95	95	95	119	119	119	—	—	—	90	90	90	65	65	65	27
224	224	223	179	176	177	197	193	191	181	174	174	185	185	183	160	160	160	28
176	176	175	169	166	166	169	163	162	160	158	162	167	167	162	143	143	143	29
246	246	244	248	247	245	251	248	248	217	212	210	208	208	204	203	207	208	30
150	150	150	132	139	143	—	—	—	126	130	129	140	139	139	125	127	126	31
273	275	271	245	243	250	251	256	260	222	227	216	192	193	203	186	200	202	32
—	—	—	198	197	206	192	192	192	187	183	193	—	—	—	163	160	160	33
—	—	—	—	—	—	253	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
194	194	183	177	174	172	200	200	200	165	158	155	185	174	170	163	163	163	35
196	196	180	189	183	181	206	204	204	172	161	157	190	187	183	163	163	167	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
129	132	128	147	153	157	132	148	143	129	122	121	125	150	125	96	100	98	38
175	182	170	194	200	200	198	200	200	194	200	200	178	207	200	153	157	163	39
60	49	50	60	50	50	50	47	41	60	58	57	60	53	48	57	56	55	40
80	82	80	67	70	70	55	54	55	77	71	70	75	75	75	65	66	64	41
135	123	121	111	106	102	115	125	114	100	100	93	100	98	83	82	89	89	42
160	156	142	160	153	144	166	151	111	150	157	136	158	147	147	143	157	142	43
150	160	151	142	150	145	145	149	140	140	149	130	129	122	126	99	106	110	44
49	49	48	44	48	50	46	49	49	44	49	50	50	59	50	50	57	57	45
—	—	—	—	—	—	43	47	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
87	87	93	100	103	100	90	93	93	85	82	84	90	90	90	—	—	—	47
305	305	305	294	309	312	306	315	315	286	293	293	270	280	280	280	293	293	48
68	66	68	67	65	67	67	64	66	68	66	68	69	67	69	68	66	68	49
20	20	20	20	20	20	19	19	19	15	15	15	20	20	20	18	18	18	50
16	16	16	20	20	20	15	15	15	15	15	15	12	12	12	15	15	15	51
28	29	29	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	31	31	31	52
1310	1310	1310	1200	1200	1165	1375	1340	1340	1335	1335	1335	1375	1375	1375	1050	1050	1050	53
900	900	900	970	955	930	1140	1125	1125	985	1000	985	925	915	915	750	750	750	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	400	400	400	—	—	—	55
750	750	750	718	717	714	700	700	700	750	750	733	700	700	700	750	725	725	56
—	—	—	408	390	396	350	350	350	358	367	362	350	350	350	350	350	350	57
250	250	250	220	220	220	288	315	315	265	265	265	220	220	220	238	238	238	58
300	300	300	268	258	268	295	320	320	280	280	280	269	275	275	288	288	288	59

alved januari 10·00 samt februari och mars 10·50 kr. per kbm.

	Varuslag	Kvantitet	Växjö			Kalmar			Västervik			Visby		
			Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars
1	Mjölk: oskummad	l	20	20	20	22	22	22	20	20	20	20	20	20
2	handskummad	»	—	—	—	14	14	14	—	—	—	—	—	—
3	separerad	»	8	8	8	8	8	8	5	5	5	6	6	6
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg	328	324	350	328	344	368	320	321	349	318	324	353
5	mat- (lands-)	»	305	299	322	306	310	323	302	296	318	305	294	304
6	Ost: helfet	»	226	225	226	259	259	257	250	250	250	271	271	271
7	halvfet	»	175	175	175	—	—	—	—	—	—	200	200	200
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: färska	tjog	253	231	171	284	244	176	281	243	185	277	237	169
10	konserverade	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Potatis: gammal	hl	1000	1000	1000	1040	1020	1050	1000	1107	1107	1000	1000	1000
12	»	5 l	57	60	60	57	57	62	53	60	60	75	75	75
13	färsk	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg	70	70	70	60	60	60	60	60	63	59	59	60
15	Bruna bönor	»	80	80	88	75	75	84	75	75	86	71	71	71
16	Mjöl: vete-	»	48	48	49	43	43	42	46	46	46	48	48	48
17	råg-	»	32	32	34	26	26	26	31	32	32	30	30	30
18	rågsikt-	»	44	45	45	40	40	40	43	44	44	45	45	45
19	Gryn: havre-	»	50	50	55	48	48	49	49	50	50	52	52	52
20	ris-	»	60	60	59	50	51	51	60	60	60	52	52	52
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	90	87	90	74	76	76	89	87	87	75	75	75
22	knäckebröd	»	100	100	100	95	93	93	100	100	100	110	110	110
23	limpa, söt	»	50	50	50	57	57	57	49	49	49	60	60	60
24	grovbröd	»	40	40	41	40	40	39	41	41	41	50	50	50
25	Vetebröd: skorpor	»	150	150	150	126	126	126	140	140	140	125	125	125
26	mjukt bakat med vatten	»	70	70	70	65	65	65	94	94	94	80	80	80
27	mjukt » » mjölk	»	80	80	80	83	83	83	100	100	100	115	115	115
28	Nötkött, färskt: stek	»	187	183	185	166	168	165	190	190	190	159	159	162
29	soppkött	»	169	164	167	154	147	146	150	150	150	139	139	136
30	Kalvkött: gödkalv	»	223	225	223	233	225	225	225	225	225	169	171	169
31	spädkalv	»	140	140	141	135	136	133	117	117	119	—	—	—
32	Fårkött: färskt	»	182	186	190	180	181	189	224	242	242	161	161	168
33	salt	»	160	180	180	—	—	—	180	180	180	162	162	158
34	Renkött, färskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	Fläsk: färskt	»	155	155	155	160	155	154	190	190	190	157	157	156
36	salt, svenskt	»	159	160	160	161	159	157	188	185	185	157	157	157
37	» amerikanskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fisk, färsk: abborre	»	125	124	153	150	150	150	73	74	70	160	—	—
39	gädda	»	175	191	200	183	187	191	150	150	158	158	164	168
40	sill	»	56	56	55	60	71	63	—	50	50	80	80	75
41	strömming	»	65	59	55	70	67	60	59	60	58	60	57	40
42	torsk	»	94	95	99	73	68	61	71	70	65	117	105	111
43	rödspotta	»	140	140	141	—	—	100	—	—	—	180	170	160
44	kolja	»	125	125	125	—	117	113	—	—	—	150	140	140
45	[1]) salt: sill	»	50	50	60	35	39	41	40	40	50	50	50	50
46	strömming	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Kabeljo	»	—	—	—	—	120	—	—	—	—	101	99	100
48	Kaffe	»	278	284	294	279	288	290	279	279	285	310	310	310
49	Socker	»	68	66	68	66	64	65	66	64	66	70	70	70
50	Salt	»	20	20	20	16	15	16	20	20	20	20	20	20
51	Svagdricka	l	15	15	15	15	15	15	12	12	12	11	11	11
52	Fotogen	»	31	30	30	24	24	24	26	26	26	26	26	26
53	[2])Ved: björk-	kbm	1045	1045	1045	990	990	990	1150	1150	1150	1675	1675	1675
54	barr-	»	695	695	695	745	745	745	850	850	850	1200	1200	1200
55	Bränntorv	100 kg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl	750	750	750	675	675	675	750	750	750	800	800	800
57	eng. hushålls-	»	350	350	350	—	—	—	275	275	275	375	375	375
58	Koks: gasverks-	»	257	257	257	220	220	220	250	250	250	260	285	285
59	eng. kamin-	»	253	253	250	250	250	250	250	250	250	325	325	325

[1]) Se anm. sid. 296. — [2]) Visby: alved under hela kvartalet 13·00 kr. per kbm.

Karlskrona			Kristianstad			Malmö			Lund			Landskrona			Hälsingborg			
Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	
20	20	20	18	18	20	20	20	21	20	20	20	20	20	20	20	20	20	1
14	14	14	9	9	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
7	7	7	6	6	6	8	8	8	8	8	8	6	6	6	6	6	6	3
333	350	375	310	328	350	314	324	352	310	325	348	323	330	358	316	333	358	4
285	289	326	302	316	335	294	305	330	290	—	—	—	—	—	—	—	—	5
246	246	242	271	267	270	239	237	237	235	235	231	239	239	243	208	208	204	6
162	162	162	170	170	168	152	152	153	170	165	170	175	175	182	—	—	—	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	8
284	244	168	271	235	164	298	250	177	280	248	168	263	236	165	263	229	159	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
950	1000	1017	900	933	1000	935	955	1091	900	900	1000	933	1000	1100	967	1000	1050	11
57	65	67	60	65	65	63	62	68	50	50	75	62	64	70	61	61	64	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
65	65	65	65	63	60	62	64	63	61	60	70	67	66	67	66	66	68	14
79	75	87	69	70	68	67	76	77	69	69	79	73	71	72	74	80	80	15
50	50	50	46	45	44	46	46	44	46	46	46	48	47	47	46	46	45	16
32	32	32	30	30	31	34	33	34	32	32	32	31	30	30	34	34	34	17
46	46	46	42	42	42	43	43	43	43	43	43	43	42	41	43	43	43	18
52	52	54	50	50	50	47	47	48	44	45	46	50	50	50	50	51	51	19
58	58	58	60	60	60	50	50	50	51	51	51	57	56	54	60	60	60	20
93	93	93	104	104	103	81	81	81	88	86	86	78	78	88	88	88	88	21
106	106	106	116	115	115	120	121	121	116	111	111	130	130	130	107	107	107	22
62	62	62	44	44	44	47	47	47	42	42	42	54	53	53	57	57	57	23
42	41	41	38	38	38	39	39	39	35	35	35	40	40	40	40	40	40	24
158	158	150	180	180	180	158	158	158	142	142	142	140	140	141	144	144	144	25
—	—	—	—	—	—	73	73	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26
100	101	101	100	100	100	77	77	77	71	71	71	89	87	87	74	74	74	27
196	192	193	162	160	160	227	225	225	200	200	200	211	208	200	189	182	172	28
161	160	158	142	136	136	177	175	175	180	180	180	190	188	185	172	164	157	29
250	250	250	229	226	225	270	270	269	250	250	250	250	246	238	247	243	243	30
123	125	124	150	149	150	165	165	165	150	150	150	175	175	175	144	140	137	31
207	227	242	240	245	250	249	247	250	250	250	250	250	250	250	234	225	225	32
154	156	152	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	250	250	250	—	—	—	—	—	—	34
180	177	176	156	155	156	179	173	169	150	150	150	183	180	180	157	151	150	35
180	176	176	200	180	180	225	212	201	200	200	200	225	193	193	187	185	180	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
108	—	—	140	150	131	142	144	138	119	138	131	—	—	—	150	—	144	38
150	156	171	198	196	195	218	237	204	205	200	200	225	232	225	208	200	200	39
65	60	50	60	58	56	79	77	80	75	68	58	—	64	60	67	60	68	40
50	80	61	52	56	—	82	68	61	90	60	70	—	—	—	66	61	59	41
52	42	35	45	47	46	75	73	68	66	62	56	60	54	53	61	55	55	42
106	113	100	128	115	106	171	167	163	125	128	118	125	125	125	155	147	136	43
—	—	—	150	144	150	131	155	135	—	—	—	—	—	—	113	113	90	44
58	58	58	52	60	58	52	58	58	60	60	60	60	64	63	53	54	54	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
110	110	110	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
276	278	286	300	300	312	299	311	308	293	295	294	333	333	334	307	307	305	48
69	67	69	66	63	65	63	61	64	64	62	64	63	61	63	66	64	66	49
19	19	19	15	15	15	18	17	17	16	16	16	15	15	15	17	17	17	50
13	13	13	11	11	11	12	12	12	10	10	10	12	12	12	12	12	12	51
28	28	28	29	29	29	27	27	27	29	29	29	27	27	27	28	28	28	52
1265	1265	1265	1500	1500	1400	1965	1965	1965	1700	1700	1700	1700	1700	1700	1700	1700	1700	53
800	800	800	1200	1200	1200	1780	1780	1780	1450	1450	1450	1600	1600	1600	1500	1500	1500	54
—	—	—	450	450	450	500	500	—	500	500	500	—	—	—	400	400	400	55
800	800	800	700	700	650	693	693	693	700	700	700	675	675	675	775	775	775	56
300	300	300	325	325	300	264	264	264	335	335	335	240	240	240	345	345	345	57
240	250	250	230	220	220	230	230	230	225	215	205	200	200	180	215	215	215	58
250	250	250	250	250	230	249	249	249	265	265	265	225	225	225	275	275	275	59

	Varuslag	Kvantitet	Ystad			Halmstad			Varberg			Göteborg		
			Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars
1	Mjölk: oskummad	l	20	20	20	20	20	20	20	20	20	25	25	25
2	handskummad	»	—	—	—	—	—	—	10	10	10	—	—	—
3	separerad	»	6	6	6	6	6	6	6	6	6	12	12	12
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg	309	324	345	331	346	368	326	343	366	347	361	383
5	mat- (lands-)	»	—	—	—	308	308	330	288	297	313	317	325	336
6	Ost: helfet	»	212	212	212	248	248	248	211	200	200	230	230	230
7	halvfet	»	160	160	160	166	166	166	157	153	152	165	165	165
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: färska	tjog	298	239	170	264	244	164	251	225	157	281	256	191
10	konserverade	»	—	—	—	—	—	—	225	—	—	—	—	—
11	Potatis: gammal	hl	750	750	850	1179	1180	1183	1000	1000	1200	1100	1200	1225
12	»	5 l	60	60	60	67	69	70	60	60	70	72	72	72
13	färsk	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg	63	63	65	67	70	70	62	64	64	60	60	60
15	Bruna bönor	»	67	70	70	72	82	87	68	75	81	69	88	89
16	Mjöl: vete-	»	46	46	45	44	44	44	45	45	44	44	44	44
17	råg-	»	30	30	29	29	29	29	29	29	29	31	31	31
18	rågsikt-	»	43	43	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42
19	Gryn: havre-	»	47	47	47	47	47	51	50	50	50	45	45	45
20	ris-	»	57	57	57	50	50	50	54	54	53	47	46	47
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	74	74	74	87	87	87	80	80	80	75	75	75
22	knäckebröd	»	111	111	111	110	110	107	107	108	108	85	85	85
23	limpa, söt	»	50	50	50	55	55	55	49	49	49	93	93	94
24	grovbröd	»	38	37	37	43	43	42	47	48	47	52	52	50
25	Vetebröd: skorpor	»	135	133	133	135	135	142	125	125	125	152	152	136
26	mjukt bakat med vatten	»	70	70	70	—	—	—	70	73	75	100	100	99
27	mjukt » » mjölk	»	104	104	104	84	84	86	100	100	100	115	115	113
28	Nötkött, färskt: stek	»	183	183	183	173	171	170	175	175	175	205	202	199
29	soppkött	»	148	150	150	150	148	145	145	145	145	165	165	165
30	Kalvkött: gödkalv	»	216	215	215	215	214	213	—	—	—	272	272	251
31	spädkalv	»	125	125	125	148	147	147	140	137	138	127	118	118
32	Fårkött: färskt	»	205	203	200	191	188	191	179	177	175	218	232	253
33	salt	»	200	200	200	200	200	200	—	—	—	—	150	150
34	Renkött, färskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	264	258	229
35	Fläsk: färskt	»	165	160	160	177	167	166	155	155	154	210	203	202
36	salt, svenskt	»	202	197	168	219	209	206	173	174	170	210	200	200
37	» amerikanskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fisk, färsk: abborre	»	138	138	138	—	—	—	—	—	—	150	188	163
39	gädda	»	188	188	188	200	200	200	—	183	165	228	232	235
40	sill	»	—	—	—	72	59	47	—	50	—	68	68	63
41	strömming	»	59	60	60	89	85	80	—	—	—	100	100	100
42	torsk	»	54	50	50	72	52	34	33	34	30	89	80	65
43	rödspotta	»	125	125	125	150	137	134	150	150	125	231	219	182
44	kolja	»	125	125	125	89	128	119	76	78	86	153	138	103
45	[1])salt: sill	»	60	60	60	47	47	50	56	56	60	49	60	55
46	strömming	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Kabeljo	»	—	—	—	—	—	—	80	80	85	80	90	90
48	Kaffe	»	295	295	305	284	284	297	275	285	291	280	300	322
49	Socker	»	65	63	65	67	65	67	67	65	67	64	62	64
50	Salt	»	17	17	17	16	16	16	18	18	18	15	15	15
51	Svagdricka	l	9	9	9	13	13	13	13	13	13	18	18	18
52	Fotogen	»	29	29	29	24	23	23	27	27	27	26	26	26
53	[2]) Ved: björk-	kbm	1800	1800	1800	1570	1555	1525	1600	1600	1600	1900	1900	1900
54	barr-	»	1600	1600	1600	1225	1185	1165	—	—	—	1550	1550	1550
55	Bränntorv	100 kg	300	300	300	350	350	350	—	—	—	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl	600	600	600	750	750	750	780	780	780	780	780	780
57	eng. hushålls-	»	220	220	220	300	294	294	315	315	315	340	340	340
58	Koks: gasverks-	»	180	180	180	250	250	250	280	280	280	205	205	205
59	eng. kamin-	»	220	220	220	218	218	218	315	315	315	325	325	325

[1]) Se anm. sid. 296. — [2]) Halmstad: bokved januari 15·85, februari 16·05 samt mars 15·90 talet 17·00 kr. per kbm.

Lysekil			Vänersborg			Borås			Lidköping			Tidaholm			Karlstad			
Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	
24	24	24	22	20	20	24	24	25	17	17	18	19	19	19	22	22	22	1
—	—	—	13	12	12	—	—	—	—	—	—	10	10	10	—	—	—	2
5	5	5	10	10	10	8	8	8	7	7	7	5	5	5	8	8	8	3
351	355	380	345	353	378	342	357	375	320	338	355	343	334	330	345	336	363	4
324	296	310	307	299	318	332	333	334	299	306	337	321	306	303	324	307	313	5
215	212	212	229	223	219	231	223	221	211	211	211	200	200	200	229	229	229	6
165	165	165	150	150	150	153	153	153	142	142	142	—	—	—	160	160	160	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	8
301	211	163	283	244	184	246	244	199	236	221	178	231	213	180	220	229	216	9
245	—	—	—	—	—	244	240	—	—	—	—	—	—	—	—	204	—	10
1340	1325	1450	1375	1375	1375	1165	1183	1248	1230	1240	1240	1125	1188	1300	1273	1324	1400	11
74	69	73	75	75	75	68	67	69	66	66	66	75	71	75	76	79	81	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
69	69	69	68	68	67	60	68	68	62	58	60	60	60	60	70	70	70	14
71	74	83	74	78	87	74	83	83	70	78	80	70	70	74	75	90	90	15
46	46	46	47	47	47	46	46	46	49	48	48	47	45	45	45	45	45	16
31	31	31	30	30	30	32	32	32	30	30	30	31	31	31	31	31	32	17
43	43	44	44	44	44	43	43	43	43	43	43	44	44	44	43	43	44	18
50	50	50	50	50	50	45	45	45	50	50	54	50	50	54	50	50	50	19
49	45	45	50	50	50	61	61	61	45	45	45	60	60	60	59	58	58	20
73	73	73	90	90	90	83	83	83	75	75	75	69	70	72	73	73	73	21
90	97	96	105	105	105	112	111	111	91	91	91	96	98	96	100	100	100	22
66	66	66	65	65	65	79	76	76	71	71	71	73	73	73	76	76	76	23
53	53	53	50	50	50	52	54	54	50	50	50	55	57	58	52	52	52	24
150	149	150	140	140	140	147	143	143	121	121	121	135	135	140	152	152	152	25
82	82	82	50	50	50	73	68	68	59	59	59	73	73	73	84	84	87	26
83	83	83	75	75	75	96	96	96	71	71	71	90	90	87	110	110	110	27
190	190	190	194	188	188	211	209	203	200	200	200	211	190	190	180	178	179	28
160	160	160	169	163	163	186	186	182	177	177	177	158	143	144	158	155	153	29
220	220	220	213	213	213	232	232	224	238	219	211	213	209	213	225	225	225	30
140	140	140	125	125	125	134	133	129	138	139	138	117	109	109	125	130	130	31
220	220	220	213	213	213	236	236	232	238	203	208	203	188	200	230	233	240	32
—	—	—	150	150	150	—	—	—	—	—	—	210	205	210	—	—	—	33
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34
190	190	190	170	170	170	166	162	160	178	155	160	191	183	169	195	194	190	35
185	183	183	180	180	180	163	160	160	171	171	171	195	190	190	193	192	189	36
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
—	—	—	—	—	150	147	160	148	—	—	—	131	—	—	150	150	150	38
—	—	—	156	150	153	186	194	190	144	150	150	192	208	208	174	179	163	39
57	46	43	61	55	50	65	56	47	56	51	54	46	48	43	59	51	47	40
—	—	—	90	90	83	88	88	87	71	71	70	75	78	78	78	78	78	41
51	48	45	89	84	75	71	66	59	80	79	68	108	100	96	120	118	113	42
152	148	140	183	194	175	166	166	147	135	146	151	146	144	138	175	186	177	43
89	86	77	138	133	123	133	133	116	112	111	112	97	109	109	126	128	127	44
49	48	58	53	58	59	48	57	58	46	58	62	40	40	40	50	60	60	45
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
80	80	80	74	77	73	85	83	85	80	89	89	89	89	86	96	96	100	47
293	297	305	280	279	300	325	325	325	270	270	296	289	295	310	288	299	301	48
64	62	64	67	65	67	68	66	68	66	64	66	67	65	67	70	68	70	49
20	20	20	19	15	15	18	18	18	20	20	20	20	20	20	20	20	20	50
15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15	20	20	20	51
26	26	26	27	27	27	27	27	27	28	28	28	30	30	30	29	29	29	52
1765	1765	1750	1650	1685	1700	1695	1680	1645	1500	1500	1500	1080	1100	1085	1450	1450	1450	53
1265	1265	1275	1300	1300	1400	1205	1190	1200	1100	1100	1165	680	700	685	1100	1100	1100	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	425	425	425	—	—	—	—	—	—	55
606	606	606	650	650	650	710	710	710	700	700	700	700	700	700	725	725	725	56
256	250	250	325	325	292	325	338	338	350	350	350	—	—	—	350	350	350	57
—	—	—	210	210	230	260	260	260	220	220	220	250	255	255	200	190	190	58
250	250	250	200	200	208	272	272	272	250	250	250	300	300	300	275	275	275	59

kr. per kbm; ribbved under hela kvartalet 8·65 kr. per kbm. Varberg: bokved under hela kvar-

	Varuslag	Kvantitet	Filipstad			Arvika			Örebro			Västerås		
			Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars
1	Mjölk: oskummad	l.	23	23	23	24	24	24	20	20	20	22	22	22
2	*handskummad*	»	—	—	—	12	10	10	11	11	11	—	—	—
3	separerad	»	8	8	8	10	9	8	8	8	8	8	8	8
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg	351	348	360	332	341	345	325	339	358	322	331	357
5	mat- (lands-)	»	339	315	301	328	313	310	305	309	308	313	320	343
6	Ost: helfet	»	238	238	240	232	220	220	197	202	212	220	220	190
7	halvfet	»	171	170	167	190	180	180	152	155	155	159	159	154
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: *färska*	tjog	277	255	229	262	228	255	270	247	188	273	262	218
10	konserverade	»	—	—	—	180	210	210	260	—	—	—	—	—
11	Potatis: gammal	hl	1048	1101	1179	1000	1000	1000	961	1103	1125	1166	1246	1343
12	»	5 l	57	60	63	61	67	67	65	67	70	59	62	67
13	*färsk*	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg	61	62	61	67	68	68	55	56	58	58	59	58
15	Bruna bönor	»	68	70	77	70	70	82	68	68	69	71	70	78
16	Mjöl: vete-	»	47	47	46	46	46	45	45	44	44	44	44	44
17	råg-	»	32	32	32	30	30	30	31	31	31	30	30	30
18	rågsikt-	»	43	43	43	42	42	42	40	40	40	41	41	41
19	Gryn: havre-	»	45	45	46	49	49	49	45	48	48	46	46	47
20	ris-	»	52	57	54	45	45	45	55	55	55	48	48	47
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	62	63	62	65	67	70	63	63	63	58	57	58
22	knäckebröd	»	90	92	87	90	92	93	88	88	88	86	86	86
23	limpa, söt	»	63	71	63	70	70	70	77	79	79	72	72	72
24	grovbröd	»	50	58	40	58	58	58	53	55	55	47	47	47
25	Vetebröd: skorpor	»	160	135	160	150	150	150	130	132	131	155	155	155
26	mjukt { bakat med vatten	»	71	71	71	61	61	61	74	74	74	72	72	72
27	mjukt { » » *mjölk*	»	71	71	71	86	86	86	119	118	119	86	86	86
28	Nötkött, färskt: stek	»	178	178	178	196	183	180	210	206	201	192	187	187
29	soppkött	»	148	148	149	158	152	150	168	167	163	155	143	143
30	Kalvkött: gödkalv	»	204	204	204	249	250	240	221	230	222	224	229	226
31	spädkalv	»	145	145	145	135	132	132	130	133	135	144	144	144
32	Fårkött: färskt	»	200	200	206	200	197	200	217	246	250	227	230	232
33	salt	»	—	—	—	—	—	—	158	156	154	—	—	—
34	Renkött, färskt	»	—	—	—	—	—	-	250	250	250	—	—	—
35	Fläsk: färskt	»	188	188	188	200	187	180	188	163	167	200	189	180
36	salt, svenskt	»	183	184	184	200	200	200	185	163	160	200	190	180
37	» amerikanskt	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Fisk, färsk: abborre	»	129	137	133	170	150	150	98	119	119	134	132	138
39	gädda	»	174	181	181	193	191	181	191	196	196	186	190	185
40	sill	»	56	51	50	68	60	56	60	50	46	50	50	51
41	strömming	»	72	70	70	79	80	79	76	73	70	73	75	71
42	torsk	»	118	111	104	125	121	101	111	106	105	140	138	134
43	rödspotta	»	150	150	141	180	180	170	188	182	173	160	158	158
44	kolja	»	100	98	105	125	132	117	133	142	137	142	151	144
45	[1]) salt: sill	»	50	50	52	50	50	50	45	45	49	40	41	44
46	strömming	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
47	Kabeljo	»	92	93	94	90	90	90	88	85	85	87	88	92
48	Kaffe	»	295	296	311	300	300	312	273	282	291	293	302	306
49	Socker	»	69	66	68	68	66	68	69	66	68	66	64	66
50	Salt	»	20	20	20	15	15	15	20	20	20	15	15	15
51	Svagdricka	l	18	18	18	15	15	15	14	14	14	15	15	15
52	Fotogen	»	30	30	30	29	28	28	28	28	28	26	26	26
53	[2]) Ved: björk-	kbm	1250	1250	1250	1400	1400	1400	1365	1375	1365	1315	1310	1315
54	barr-	»	850	750	750	950	975	975	1135	1165	1150	980	965	965
55	Bränntorv	100 kg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl	665	665	665	675	675	675	700	700	700	800	800	800
57	eng. hushålls-	»	400	400	—	400	400	400	300	333	333	360	360	360
58	Koks: gasverks-	»	—	—	—	—	—	—	230	230	230	290	290	290
59	eng. kamin-	»	265	265	265	275	257	275	275	275	275	325	325	325

[1]) Se anm. sid. 296. — [2]) Söderhamn: plankknubb under hela kvartalet 13·25 kr. per kbm.

Falun			Ludvika			Avesta			Mora			Gävle			Söderhamn			
Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	
24	24	24	23	23	23	21	21	21	22	22	22	25	25	25	25	25	25	1
12	12	12	—	—	—	—	—	—	12	12	12	16	16	16	—	—	—	2
11	11	11	—	—	—	6	6	6	—	—	—	12	12	12	10	10	10	3
348	340	350	340	359	366	340	329	350	354	342	353	348	341	356	376	358	365	4
327	325	326	330	330	308	327	324	325	336	334	332	349	321	308	360	341	341	5
239	234	229	210	210	210	220	225	245	230	235	250	223	222	222	242	240	240	6
174	170	168	180	180	180	177	167	180	150	150	150	150	150	150	167	167	177	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	8
266	226	218	308	266	251	272	237	245	284	268	251	303	283	261	318	280	256	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
1106	1190	1260	1214	1286	1285	1141	1085	1190	1071	1071	1071	734	852	1029	982	956	1029	11
62	67	70	63	67	67	63	61	67	63	64	64	51	58	68	55	56	60	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
60	63	59	57	57	60	61	60	63	60	60	60	55	55	55	70	70	70	14
65	68	73	70	70	70	70	70	80	72	75	78	67	69	74	72	72	87	15
48	48	48	47	47	47	46	46	45	48	48	48	46	45	45	46	46	46	16
30	30	30	30	30	30	31	30	30	34	34	34	29	29	29	31	31	31	17
44	43	45	43	43	43	43	43	43	43	43	43	42	42	42	43	43	43	18
44	44	45	45	45	45	48	48	48	45	45	46	44	45	45	55	55	55	19
46	48	50	47	47	47	48	50	48	60	60	60	52	54	55	62	60	59	20
58	57	58	64	64	64	64	65	64	61	65	65	61	61	61	68	68	68	21
85	83	85	83	83	83	83	80	85	95	95	89	90	90	90	87	87	87	22
86	85	86	65	65	65	61	61	61	66	66	68	72	72	62	72	70	73	23
—	—	—	55	55	55	—	—	—	—	—	—	58	58	49	—	—	—	24
139	136	138	160	160	160	164	164	164	150	150	150	168	168	172	199	197	197	25
85	83	85	77	77	77	69	69	69	83	83	83	85	85	85	91	91	98	26
85	85	86	—	—	—	—	—	—	—	—	—	106	106	102	96	100	101	27
222	223	225	195	190	185	195	190	187	200	200	200	167	167	167	187	187	188	28
175	175	175	165	160	155	166	166	163	150	150	150	137	137	139	160	164	165	29
242	244	245	230	230	230	201	202	202	250	250	250	251	249	248	300	300	296	30
151	151	150	150	150	150	137	131	127	150	150	150	143	143	142	178	184	178	31
237	239	239	205	224	248	210	225	213	180	180	180	211	228	245	237	245	240	32
—	—	—	190	—	—	215	215	223	—	—	—	160	160	160	180	190	190	33
—	250	250	-	—	—	—	—	—	250	250	250	—	—	—	253	250	250	34
201	185	181	200	193	185	173	174	173	205	190	190	183	176	169	199	199	200	35
203	193	182	210	195	195	177	177	180	190	195	193	186	182	176	190	195	200	36
180	180	175	—	—	—	—	—	—	207	210	205	—	—	—	213	217	208	37
150	150	150	150	—	142	155	150	—	150	150	150	100	150	139	95	100	100	38
208	200	198	200	219	200	200	200	200	200	225	213	202	226	230	175	175	181	39
65	60	60	61	49	45	60	54	58	61	53	50	—	—	—	50	50	50	40
70	70	70	75	75	75	74	75	70	58	61	63	98	81	92	64	60	64	41
104	113	120	125	125	125	143	149	151	130	129	100	150	150	150	125	125	125	42
175	175	175	206	194	194	149	156	150	175	200	150	200	200	200	150	150	150	43
125	121	108	135	128	125	125	125	127	125	119	113	150	156	150	125	125	125	44
49	56	55	40	45	45	51	53	54	60	60	60	40	41	42	50	50	54	45
40	40	40	—	—	—	40	40	—	40	40	40	34	35	35	—	—	—	46
90	90	100	93	93	93	100	100	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	47
337	327	330	305	310	310	275	280	293	300	300	300	303	295	290	300	313	320	48
69	67	69	67	65	67	69	67	69	70	69	69	67	65	67	74	74	74	49
20	20	20	15	15	15	16	16	16	20	20	20	15	15	15	20	20	20	50
15	15	15	18	18	18	15	15	15	20	20	20	12	12	12	13	13	13	51
30	30	30	30	30	30	30	30	30	35	35	35	26	25	25	29	28	28	52
1215	1250	1250	1050	1050	1050	1000	1000	1000	990	990	990	1190	1180	1180	1050	1050	1050	53
815	800	800	750	750	750	650	650	650	635	670	670	840	880	880	835	835	835	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55
700	700	700	750	750	750	800	800	800	750	750	750	650	650	650	631	613	613	56
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	350	350	350	318	318	318	57
258	267	267	300	300	300	350	350	350	—	—	—	285	280	285	—	—	—	58
300	300	300	—	—	—	—	—	—	300	300	300	240	240	240	250	250	250	59

	Varuslag	Kvantitet	Sundsvall: staden			Sundsvall: sågverksdistriktet			Kramfors			Östersund		
			Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars
1	Mjölk: oskummad	l.	25	25	25	26	26	26	25	25	25	25	25	25
2	handskummad	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14	14
3	separerad	»	11	10	10	11	11	11	12	12	12	12	12	12
4	Smör: bords- (mejeri-)	kg	364	348	356	365	352	347	401	388	377	353	337	336
5	mat- (lands-)	»	365	317	302	356	314	293	374	329	300	337	327	312
6	Ost: helfet	»	250	248	250	231	226	235	246	247	247	240	240	240
7	halvfet	»	171	174	176	163	160	161	200	193	180	173	175	175
8	Margarin, växt-	»	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140
9	Ägg: färska	tjog	363	292	268	357	290	267	358	307	251	355	318	273
10	konserverade	»	—	—	—	258	250	200	300	—	—	—	—	—
11	Potatis: gammal	hl	1143	1143	1143	964	976	857	800	800	800	857	831	830
12	»	5 l	68	65	68	60	62	58	51	53	51	56	56	58
13	färsk	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Ärter, gula	kg	60	63	61	61	62	63	61	60	61	65	65	65
15	Bruna bönor	»	71	73	74	68	70	73	66	66	72	70	75	75
16	Mjöl: vete-	»	47	48	47	48	48	48	45	45	45	49	49	48
17	råg-	»	33	33	32	32	33	31	31	31	31	35	35	35
18	rågsikt-	»	45	45	45	44	44	44	43	43	43	45	45	45
19	Gryn: havre-	»	50	49	50	48	48	48	49	50	50	47	48	48
20	ris-	»	58	58	57	56	57	56	62	62	62	52	51	51
21	Rågbröd: grovt spisbröd	»	70	70	70	70	70	70	70	68	68	71	72	73
22	knäckebröd	»	81	80	80	80	80	80	90	90	90	92	92	91
23	limpa, söt	»	68	69	69	68	68	67	79	75	74	68	68	68
24	grovbröd	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	63	63
25	Vetebröd: skorpor	»	149	150	150	157	158	159	139	134	135	188	188	188
26	mjukt { bakat med vatten	»	83	82	82	85	83	83	80	80	80	73	73	73
27	mjukt { » » mjölk	»	94	95	95	95	95	94	110	110	110	90	90	90
28	Nötkött, färskt: stek	»	197	197	195	188	190	186	180	175	170	186	185	184
29	soppkött	»	165	164	161	156	153	154	150	145	140	156	154	153
30	Kalvkött: gödkalv	»	250	248	248	219	226	224	—	—	—	315	315	315
31	spädkalv	»	163	159	155	138	139	136	150	150	150	152	148	146
32	Fårkött: färskt	»	231	231	230	190	195	200	188	194	194	186	189	194
33	salt	»	185	193	190	170	175	188	—	—	—	183	189	188
34	Renkött, färskt	»	253	250	250	280	—	250	250	250	250	250	250	250
35	Fläsk: färskt	»	194	194	189	182	176	168	200	200	200	182	181	180
36	salt, svenskt	»	196	200	186	196	197	186	185	175	200	200	197	195
37	» amerikanskt	»	225	225	215	225	222	217	220	220	217	200	200	200
38	Fisk, färsk: abborre	»	150	—	—	130	—	150	—	—	132	181	200	192
39	gädda	»	211	206	200	188	183	179	196	190	190	209	207	212
40	sill	»	58	60	58	52	54	51	60	53	50	61	62	63
41	strömming	»	94	100	100	81	83	86	77	73	80	85	84	83
42	torsk	»	150	143	138	—	—	—	99	95	92	112	110	107
43	rödspotta	»	200	200	200	—	—	—	—	150	—	150	148	147
44	kolja	»	150	148	138	—	—	—	98	—	92	115	114	110
45	[1]) salt: sill	»	68	69	67	69	64	62	64	60	59	44	52	50
46	strömming	»	—	—	—	—	—	—	—	—	38	—	—	—
47	Kabeljo	»	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
48	Kaffe	»	294	296	298	297	301	295	323	323	323	308	311	305
49	Socker	»	70	67	68	71	67	67	68	68	74	72	70	72
50	Salt	»	19	19	19	18	18	18	19	19	20	20	20	20
51	Svagdricka	l	15	15	15	14	14	14	—	—	20	20	20	20
52	Fotogen	»	30	30	30	30	30	30	33	33	33	37	37	37
53	[2])Ved: björk-	kbm	1175	1170	1145	1030	1000	940	1085	1085	1055	1055	1055	1055
54	barr-	»	915	900	850	840	800	735	845	820	820	760	760	760
55	Bränntorv	100 kg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
56	Kol: antracit-	hl	750	750	750	—	—	—	800	800	800	750	750	750
57	eng. hushålls-	»	350	350	350	—	—	—	375	375	375	—	—	—
58	Koks: gasverks-	»	—	—	—	—	—	—	275	275	275	300	300	300
59	eng. kamin-	»	275	275	250	—	—	—	—	—	—	338	338	338

[1]) Se anm. sid. 296. Kramfors: norsk isterfetsill. — [2]) Sundsvall: staden: bräd- och februari 9·15 samt mars 7·90 kr. per kbm. Sundsvall: distr.: bräd- och ribbved (medelpris) kbm. Umeå: bakar januari 5·00 kr. per kbm. Vilhelmina: bakar under hela kvartalet 3·75 samt barrved till 10·80 kr. per kbm. under hela kvartalet.

Umeå			Vilhelmina			Luleå			Malmberget o. Gällivare			Kiruna			Samtliga orter			
Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	
23	23	23	25	25	25	25	25	25	25	25	25	26	26	26	**22**	**22**	**22**	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**12**	**12**	**12**	2
10	10	10	—	—	—	7	7	7	—	—	—	—	—	—	**8**	**8**	**8**	3
345	343	358	—	—	—	355	345	356	372	352	353	368	351	349	**338**	**342**	**359**	4
347	331	319	299	296	295	360	352	345	364	346	330	365	349	346	**322**	**317**	**322**	5
250	250	250	247	247	247	264	261	259	246	240	240	239	239	235	**287**	**286**	**286**	6
200	200	200	188	188	188	200	190	200	186	180	180	—	—	—	**172**	**171**	**172**	7
140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	140	**140**	**140**	**140**	8
324	300	264	412	365	306	427	360	294	386	340	300	396	351	308	**289**	**259**	**214**	9
—	—	—	—	—	—	300	300	300	300	—	—	—	—	—	**258**	**241**	**287**	10
800	933	933	667	667	667	750	775	900	1071	1078	1148	—	—	—	**1036**	**1078**	**1133**	11
53	60	60	70	70	70	55	55	55	61	61	65	63	63	63	**63**	**65**	**69**	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
60	60	60	67	67	67	70	70	70	69	69	68	71	71	70	**62**	**62**	**63**	14
70	70	70	71	71	74	76	79	79	71	74	80	70	70	73	**71**	**75**	**79**	15
48	48	48	49	49	49	49	49	49	51	51	51	50	50	50	**47**	**46**	**46**	16
33	33	33	33	33	33	33	33	33	33	33	35	33	34	33	**31**	**31**	**31**	17
45	45	45	44	44	44	44	44	44	45	46	47	46	46	46	**43**	**43**	**43**	18
50	50	50	53	53	53	50	50	50	50	50	53	51	51	51	**49**	**49**	**50**	19
50	50	50	63	63	63	53	54	54	49	50	52	52	53	52	**54**	**54**	**54**	20
70	70	70	70	70	70	69	70	74	70	70	70	70	71	68	**74**	**74**	**74**	21
80	80	80	86	86	86	94	95	95	91	92	91	83	83	83	**96**	**96**	**96**	22
77	77	78	80	80	80	63	63	64	80	80	80	79	79	79	**66**	**66**	**66**	23
51	51	52	—	—	—	52	53	52	60	60	68	—	—	—	**49**	**49**	**48**	24
200	200	200	150	165	165	200	200	200	174	170	173	166	166	166	**154**	**153**	**154**	25
100	100	100	75	75	75	98	100	99	—	—	—	100	100	100	**77**	**77**	**77**	26
—	—	—	—	—	—	125	125	125	—	—	—	—	—	—	**94**	**94**	**94**	27
193	186	179	160	160	160	180	180	186	187	185	185	193	193	194	**190**	**188**	**187**	28
139	139	139	133	133	133	155	154	158	151	152	152	148	143	144	**159**	**157**	**156**	29
—	—	—	—	—	—	299	300	300	243	253	247	272	272	274	**237**	**237**	**235**	30
136	135	136	128	128	128	149	149	148	148	142	141	143	144	143	**141**	**140**	**140**	31
248	250	250	160	—	—	208	221	224	194	194	198	197	197	195	**214**	**219**	**223**	32
—	—	—	—	—	—	184	192	200	183	178	—	188	188	170	**181**	**181**	**182**	33
229	222	210	—	—	—	250	250	250	183	175	178	183	178	170	**244**	**239**	**237**	34
193	193	192	190	190	190	215	214	196	179	174	173	220	219	217	**184**	**180**	**177**	35
240	240	230	190	190	190	224	220	200	197	189	185	232	230	210	**193**	**189**	**185**	36
210	210	210	194	194	194	224	233	231	220	222	223	238	238	229	**213**	**214**	**210**	37
100	100	100	—	—	—	100	100	100	—	150	145	75	75	77	**180**	**186**	**184**	38
175	181	200	—	—	—	159	150	150	147	143	140	149	149	151	**185**	**190**	**189**	39
—	—	—	—	—	—	59	64	55	58	51	49	60	58	52	**62**	**57**	**54**	40
94	97	100	—	—	—	81	100	100	59	60	54	68	71	58	**74**	**73**	**72**	41
100	100	100	—	—	—	85	90	80	67	57	47	65	59	44	**98**	**95**	**90**	42
—	—	—	—	—	—	150	150	150	135	122	140	140	140	135	**160**	**159**	**150**	43
—	—	—	—	—	—	85	90	80	67	50	—	60	60	40	**123**	**126**	**120**	44
50	50	50	75	75	75	64	63	74	80	79	80	73	73	74	**52**	**54**	**55**	45
—	—	—	50	50	50	54	56	57	50	50	50	54	54	53	**47**	**47**	**47**	46
—	—	—	—	—	—	125	125	125	—	—	—	—	—	—	**91**	**93**	**93**	47
295	295	295	300	300	300	302	314	314	304	310	304	291	291	287	**296**	**300**	**304**	48
72	70	72	70	70	70	75	75	75	71	71	75	73	73	73	**68**	**66**	**68**	49
20	20	20	21	21	21	21	21	21	22	22	21	18	18	18	**18**	**18**	**18**	50
16	16	16	—	—	—	20	20	20	20	20	20	21	21	21	**15**	**15**	**15**	51
35	35	35	39	39	39	40	40	40	40	40	40	40	40	40	**30**	**29**	**29**	52
950	950	950	685	685	685	1135	1135	1065	1100	1100	1100	1400	1400	1400	**1330**	**1330**	**1320**	53
775	775	775	480	480	480	935	915	865	900	900	900	1100	1100	1100	**1005**	**1000**	**1000**	54
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**416**	**416**	**405**	55
—	—	—	—	—	—	700	700	700	—	—	—	900	900	900	**732**	**731**	**729**	56
—	—	—	—	—	—	375	375	375	—	—	—	—	—	—	**339**	**340**	**336**	57
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	**251**	**252**	**252**	58
240	240	240	—	—	—	265	265	265	—	—	—	450	450	450	**278**	**278**	**277**	59

ribbved (medelpris) januari och februari 7·05 samt mars 6·40 kr. per kbm; plankved januari 9·30, under hela kvartalet 5·40 kr. per kbm; plankved januari och februari 7·65 samt mars 7·60 kr. per kr. per kbm. — Kiruna: Luoss.—Kiir. ab. har tillhandahållit sin personal björkved till 12·80

Kreatursslag	Stockholm			Eskilstuna			Linköping		
	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars
Kreatурspriser. (Öre per kg levande vikt.)									
Kor:									
Extra prima	70	72	70	59	55	55	68	67	67
Kl. 1. Yngre, fullt feta, köttiga	61	63	60	49	45	45	59	58	57
» 2. Äldre, fullt feta, köttiga	53	53	52	40	40	41	48	47	45
» 3. Mindre feta	25	27	20	35	35	35	38	36	34
» 4. Magra, simpla	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kvigor (och stutar):									
Extra prima	73	75	75	64	60	60	75	74	74
Kl. 1. Fullt feta, köttiga	66	65	65	55	55	55	67	67	65
» 2. Mindre feta	30	35	33	45	45	45	49	48	48
» 3. Magra, simpla	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tjurar:									
Extra prima	66	67	64	—	—	—	71	68	66
Kl. 1. Fullt köttiga (minst 700 kg)	59	62	59	—	—	—	62	62	61
» 2. Fullt köttiga (500—700 »)	54	57	54	55	55	55	56	56	55
» 3. Mindre köttiga	43	43	41	45	45	45	52	52	50
» 4. Magra, simpla	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oxar:									
Extra prima	70	72	70	—	—	—	68	67	65
Kl. 1. Fullt feta, köttiga	63	62	59	—	—	—	59	58	57
» 2. Mindre feta	25	28	25	—	—	—	45	44	43
» 3. Magra, simpla	—	—	—	—	—	—	33	33	32
Kalvar:									
Sötmjölkskalvar (90—100 kg)	104	101	95	95	95	90	106	103	98
» (70—90 »)				95	95	90	91	90	87
Skummjölkskalvar	74	69	64	75	75	70	63	63	62
Får:									
Yngre, feta	80	80	88	76	80	80	66	77	79
Äldre, »	50	50	58	56	60	60	42	53	55
Lamm	—	—	—	—	—	—	77	87	92
Svin:									
Slakterisvin (75—100 kg)	88	87	85	84	80	75	78	75	75
Rena, större svin (100—170 kg)	77	76	74	79	75	70	80	78	77
Suggor	45	45	45	55	55	49	61	60	61
Tillförseln till offentliga slakthus.[1]	st	st	st	st	st	st	st	st	st
Tjurar, Kor, Övriga nötkreatur	2 272	1 865	2 150	261	262	288	1 437	1 241	1 086
Gödkalvar	415	364	451	475	522	536	535	489	524
Spädkalvar	208	176	241	288	234	233	631	419	382
Får och lamm	38	24	41	20	37	11	238	191	121
Svin	1 350	1 526	2 193	662	843	936	1 756	1 959	1 532
Spädgrisar	57	17	39	6	5	5	—	—	—
Hästar och föl	38	54	38	26	20	21	40	43	44
Beräknad konsumtion av kött- och fläskvaror.									
Nötkreatur	4 992	3 960	4 049	272	275	289	—	—	—
Gödkalvar	9 428	8 068	8 476	454	473	462	—	—	—
Spädkalvar	3 990	2 487	2 533	425	328	337	—	—	—
Får och lamm	3 831	2 990	2 664	28	38	12	—	—	—
Svin	15 793	16 250	15 875	693	851	887	—	—	—
Spädgrisar	117	63	81	7	5	5	—	—	—
Hästar och föl	138	127	133	34	27	31	—	—	—

[1]) I Göteborg tillförseln till kreatursmarknaden och slakthuset.

Norrköping			Karlskrona			Malmö			Hälsingborg			Göteborg		
Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars	Jan.	Febr.	Mars
67	67	65	—	—	—	68	68	68	66	—	—	—	—	—
60	60	58	—	—	—	60	59	59	59	59	58	56	56	54
47	47	45	—	—	—	53	49	49	50	50	50	46	46	43
40	40	38	—	—	—	38	35	34	35	35	35	38	38	33
30	30	28	—	—	—	28	25	24	—	—	—	—	—	—
77	77	75	—	—	—	79	80	79	—	—	78	—	—	—
67	67	65	—	—	—	74	73	72	73	71	71	68	66	64
52	51	50	—	—	—	63	57	56	68	68	67	56	56	54
35	35	33	—	—	—	48	46	44	55	—	—	—	—	—
66	66	65	—	—	—	73	72	72	—	—	68	—	—	—
63	62	62	—	—	—	68	66	67	63	63	63	62	61	58
58	57	55	—	—	—	67	65	65	58	58	58	60	59	56
50	50	48	—	—	—	54	53	51	53	53	53	50	49	45
—	—	—	—	—	—	43	43	44	—	—	—	—	—	—
67	67	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
60	60	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	57
50	50	48	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	42
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
110	96	90	—	—	—	80	85	86	—	—	—	97	95	100
95	79	73	—	—	—				—	—	—	85	85	85
85	70	60	—	—	—	—	—	—	75	75	75	67	65	65
58	58	66	—	—	—	68	72	75	—	—	—	76	76	83
50	50	56	—	—	—	50	58	65	—	—	—	56	54	55
68	68	76	—	—	—	75	75	—	—	—	—	—	—	—
82	77	76	—	—	—	79	77	76	76	75	76	80	—	—
77	72	72	—	—	—	74	73	72	73	73	73	75	74	72
54	52	53	—	—	—	50	55	55	47	49	50	51	51	51
st	st	st	st	st	st	st	st	st	st	st	st	st	st	st
486	483	442	312	344	335	150	145	—	673	689	620	2 268	1 983	2 017
						1 663	1 475	—						
						813	956	—						
522	417	524	41	41	47	1 017	978	—	335	392	459	1 025	821	798
356	274	276	122	119	159	238	123	—	569	434	530	433	350	358
53	32	31	16	8	2	252	174	—	152	88	73	299	207	206
411	583	602	785	946	1 036	3 813	3 572	—	2 449	2 228	2 850	3 411	3 558	3 784
5	—	—	—	—	—	15	10	—	7	21	5	28	12	4
17	36	25	16	12	11	60	47	—	19	22	20	26	35	36
500	500	463	385	412	392	1 036	591	—	493	429	200	—	—	—
643	558	689	217	203	279	928	910	—	335	392	459	—	—	—
591	500	545	565	483	697	736	555	—	569	434	530	—	—	—
95	53	70	224	200	147	297	218	—	152	88	73	—	—	—
472	666	730	787	739	1 101	3 134	2 964	—	1 529	1 436	1 803	—	—	—
10	—	—	1	8	1	21	10	—	7	21	5	—	—	—
24	39	31	20	16	16	64	52	—	9	22	20	—	—	—

Kreatурspriser för Stockholm, Malmö och Göteborg 1913—mars 1928.

Medelpris (öre) för kg levande vikt per år (1913—1927) och per månad (jan. 1927—mars 1928) för alla tre orterna.

Kreatursslag	1913	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	Jan. 1927	Febr. 1927	Mars 1927	Apr. 1927	Maj 1927	Juni 1927	Juli 1927	Aug. 1927	Sept. 1927	Okt. 1927	Nov. 1927	Dec. 1927	Jan. 1928	Febr. 1928	Mars 1928
Kor:																									
Extra prima[1])	61	282	167	112	80	85	84	88	77	69	70	68	67	69	68	65	67	70	71	70	70	70	69	70	69
Kl. 1.	55	236	148	99	70	74	73	76	68	59	61	59	57	57	56	55	57	61	62	61	61	60	59	59	58
» 2. . . .	50	203	127	86	60	63	63	66	57	51	52	50	48	47	48	46	49	54	55	53	53	51	51	49	48
» 3.[2]) . . .	41	141	96	64	46	47	44	49	46	37	37	37	37	36	36	37	38	40	40	38	37	35	34	33	29
Kvigor (o. *stutar*):																									
Extra prima[1])	66	301	185	125	92	96	93	97	86	77	79	78	76	77	77	75	77	78	79	78	77	77	76	78	77
Kl. 1.	60	257	163	112	82	86	80	85	77	70	71	71	69	69	69	68	70	72	72	71	71	70	69	68	67
» 2. . . .	50	198	126	85	64	66	64	67	63	53	55	54	52	52	52	52	53	55	55	54	52	50	50	49	48
Tjurar:																									
Extra prima[1])	65	267	166	121	86	89	82	86	77	71	72	72	70	70	67	68	70	75	73	74	72	69	70	70	68
Kl. 1.	62	234	152	108	77	80	73	76	72	65	67	68	65	65	64	64	66	67	66	66	64	62	63	63	61
» 2.	58	215	139	102	74	75	68	72	67	61	62	63	60	60	59	59	62	64	64	63	60	59	60	60	58
» 3.[2]) . . .	50	175	120	81	59	62	55	59	57	52	51	51	50	49	50	51	54	56	56	53	51	50	49	48	46
Oxar:																									
Extra prima[3])	63	295	186	120	87	94	90	93	80	70	71	70	68	69	70	66	69	72	74	73	71	72	70	72	70
Kl. 1.[4]) . . .	57	258	159	105	70	75	73	78	69	61	63	61	57	56	57	55	58	61	66	65	64	63	63	61	58
» 2.[5]) . . .	48	200	123	83	53	54	52	60	53	40	46	46	42	42	42	43	44	47	40	36	28	25	25	37	34
Kalvar:																									
Sötmjölks-																									
(90—100 kg)[6])	78	285	241	182	129	115	109	105	93	86	93	91	82	83	85	85	83	86	87	86	87	89	92	92	91
(70— 90 »)[7])	67			157	117																				
Skummjölks-[8])	57	226	173	121	80	77	76	76	69	63	70	69	58	59	60	60	60	65	65	61	61	67	71	67	65
Får:																									
Yngre[9]) . . .	58	257	178	113	82	85	73	88	87	82	78	84	85	88	89	89	87	85	81	77	73	73	75	76	82
Äldre[10]) . . .	53	236	157	96	69	64	62	67	64	60	56	63	63	65	66	66	65	62	59	54	52	50	52	54	59
Svin:																									
Slakterisvin[11])	82	359	242	172	134	108	96	128	118	89	89	84	81	82	90	91	89	94	101	95	88	82	82	82	81
Rena, större .	81	348	236	164	128	96	93	125	114	81	84	79	76	74	80	80	80	82	89	85	82	76	75	74	73
Suggor	68	279	165	109	91	72	70	91	76	52	59	54	52	51	51	48	44	46	52	54	54	53	49	50	50

Uppgifterna avse: [1]) endast Stockholm och Malmö. — [2]) 1913 St. och M. — [3]) 1913—juli 1919 St. och M. samt därefter endast St. — [4]) aug. 1921—aug. 1927 St. och Göteborg, sept. 1927—jan. 1928 endast St., därefter St. och G. — [5]) april 1922—aug. 1927 St. och G., sept. 1927—jan. 1928 endast St., därefter St. och G. — [6]) 1913—mars 1919 endast M., vissa delar av åren 1922—1925 endast St. och G. — [7]) 1913—mars 1919 endast M.— [8]) fr. o. m. juli 1926 endast St. och G. — [9]) april—dec. 1925 endast St. och G. — [10]) 1924—1925 endast St. och G. — [11]) april—okt. 1927 samt jan. och febr. 1928 endast St. och M.

Fiskpriser i Stockholm och Göteborg januari 1927—mars 1928.

Partipriser (öre pr kg) för slaktad fisk av ordinär storlek (där ej annat uppgives).[1]

Slag	Jan. 1927	Febr. 1927	Mars 1927	April 1927	Maj 1927	Juni 1927	Juli 1927	Aug. 1927	Sept. 1927	Okt. 1927	Nov. 1927	Dec. 1927	Jan. 1928	Febr. 1928	Mars 1928
Stockholm.															
Abborre, stor.	125	125	125	100	80	70	50	50	45	50	60	50	100	125	140
liten	90	100	100	70	50	40	30	25	25	25	25	30	75	85	110
Braxen	80	75	100	90	80	85	70	65	65	65	70	75	100	—	110
Gädda, levande	—	—	—	160	130	130	—	—	—	150	140	150	160	—	—
slaktad	150	165	170	145	120	115	150	175	150	130	125	130	140	160	200
Gös	275	265	275	245	180	150	190	210	200	200	200	225	240	275	280
Hälleflundra, stor	200	170	175	150	140	150	140	150	—	175	150	175	180	190	175
liten	165	155	130	120	110	—	115	—	—	150	125	—	—	150	120
Id	—	—	85	60	45	55	50	—	60	60	50	60	—	95	95
Kolja, svensk	105	125	115	110	100	95	80	75	70	100	115	110	120	110	120
Kungsflundra	125	110	100	110	100	110	100	—	—	—	—	—	95	80	100
Lake, sjö-	stor	125	135	115	85	—	—	—	—	—	—	—	—	120	120	—
	liten	80	95	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100	85	—
Lax, färsk	550	500	500	475	370	275	300	325	325	325	500	325	360	550	525
Piggvar	250	265	225	175	—	—	—	—	—	150	160	150	200	200	200
Röding	275	275	275	250	—	225	230	225	250	250	250	250	—	250	—
Rödspotta, stor	90	80	90	70	75	100	90	70	70	80	90	80	110	80	80
liten	75	70	65	45	50	65	55	45	45	45	50	60	70	60	45
Sik, stor	150	—	175	150	135	135	135	135	135	135	125	120	—	175	175
liten	—	—	160	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—
Siklöja	—	—	—	—	—	—	100	—	—	—	—	—	—	—	—
Sill, färsk	35	30	32	—	—	—	—	—	40	40	40	—	20	18	15
Sjötunga, stor	200	170	200	180	150	150	160	140	140	175	180	160	180	200	180
liten	160	150	140	140	100	110	110	85	105	110	125	130	110	140	125
Slätvar	250	250	210	—	—	—	—	—	—	150	160	150	200	200	200
Strömming	55	65	60	55	35	30	35	50	50	50	35	60	40	35	45
Torsk, fm. huvud	50	50	45	35	45	35	—	—	—	50	40	50	45	45	45
svensk huvudlös	85	85	90	70	60	80	80	75	80	75	80	60	85	85	100
Vitling, stor	35	35	45	40	35	30	30	30	30	25	30	25	45	35	35
liten	20	25	35	15	20	20	15	—	—	—	—	—	25	28	—
Ål, levande, stor	—	—	310	—	340	325	275	275	250	260	260	275	350	—	355
liten	—	—	275	—	310	250	—	200	200	200	200	210	310	—	300
Göteborg.															
Sill, stor	23	24	22	40	37	37	47	24	29	32	41	29	32	29	27
blandad	17	14	13	—	—	—	28	14	13	24	33	16	27	21	11
liten	10	7	9	14	10	—	11	4	3	19	29	8	17	12	9
Kolja, stor	105	96	91	85	75	76	63	71	77	98	94	80	116	110	106
halvstor	97	91	87	76	54	54	44	51	61	80	86	75	108	100	99
liten	65	41	33	32	23	26	23	24	32	27	21	17	36	27	26
Vitling	32	26	24	27	19	23	10	10	17	17	17	15	33	25	22
Torsk, stor	47	62	57	46	39	41	37	50	65	64	49	42	67	69	51
liten	30	29	24	25	17	17	8	11	21	29	19	16	36	21	20
Långa	84	87	76	77	72	68	61	64	87	86	89	68	89	94	64
Gråsik	34	41	38	38	24	30	13	15	26	34	35	23	37	31	29
Tunga, röd	203	158	152	110	109	123	107	116	150	163	200	158	218	199	135
äkta	408	348	315	367	265	264	401	423	537	444	319	275	451	498	381
Piggvar	295	265	230	285	277	242	288	231	228	249	231	216	301	314	247
Slätvar	198	198	178	230	186	168	206	184	171	186	161	134	208	214	187
Rödspotta	135	119	70	64	65	104	90	77	81	68	73	88	157	126	70
Hälleflundra	213	173	159	168	156	141	129	149	138	175	138	147	210	208	177
Makrill	—	—	—	192	96	44	40	41	58	73	84	—	—	—	—
Tillförsel:															
Antal båtar	1985	2174	1678	1195	1 804	2 049	1 920	1 877	3 140	2803	1 757	1 810	1394	1869	2138
» lådor	84705	72767	41825	15778	20 692	18 111	25 490	35 249	48 014	32 605	28 895	47 664	42925	62141	60129

[1] *Stockholms*-noteringarna avse de priser, som av partihandlare i fisk betingats vid försäljning till minuthandlare i Stockholm. Ifrågavarande noteringar avse sålunda vara, som oftast passerat en eller flera mellanhänder. De från *Göteborg* erhållna noteringarna åter avse de priser, som av fiskeriidkarna erhållits vid fiskhamnsauktionerna i Göteborgs stads fiskhamn, och äro sålunda att betrakta såsom förstahandspriser utan inräknande av några transport- eller distributionskostnader.

Av ombuden meddelade minutpriser å vissa slag av färsk fisk.

	Öre per kg		
	Jan.	Febr.	Mars
Uppsala:			
Flundra . .	250	275	250
Lake	200	178	150
Nyköping:			
Gös	—	—	234
Vitling . . .	80	90	80
Eskilstuna:			
Gös	247	251	249
Linköping:			
Gös	296	300	296
Hälleflundra	250	250	250
Lake	159	157	153
Röding . . .	300	300	300
Sik	184	200	213
Sjötunga . .	225	255	194
Vitling . . .	77	76	78
Ål	350	359	371
Norrköping:			
Vitling . . .	78	74	65
Motala:			
Sjötunga . .	—	150	175
Jönköping:			
Lake	—	121	125

	Öre per kg		
	Jan.	Febr.	Mars
Visby:			
Flundra . .	120	113	100
Hälleflundra	260	—	240
Id	100	100	—
Lake	200	200	—
Sjötunga . .	—	—	194
Vitling . . .	100	100	100
Malmö:			
Ål	365	365	365
Halmstad:			
Flundra . .	81	72	62
Vitling . . .	62	58	49
Göteborg:			
Vitling . . .	90	88	83
Arvika:			
Hälleflundra	—	—	260
Lake	150	150	150
Västerås:			
Gös	250	250	250
Lake	150	150	150
Avesta:			
Lake	169	—	150
Vitling . . .	77	78	78

	Öre per kg		
	Jan.	Febr.	Mars
Söderhamn:			
Gös	250	250	250
Hälleflundra	250	250	250
Lake	163	175	167
Sik	200	200	200
Vitling . . .	—	100	100
Kramfors:			
Hälleflundra	248	—	—
Lake	150	150	150
Långa . . .	—	—	100
Sik	197	195	189
Umeå:			
Lake	100	100	100
Luleå:			
Harr	200	200	200
Lake	125	125	125
Sik	200	200	200
Malmberget:			
Flundra . .	197	—	—
Sik	134	130	127
Kiruna:			
Hälleflundra	223	235	250
Röding . . .	173	173	177
Sik	147	148	143

Levnadskostnadernas förändringar i Sverige och utlandet.

I anslutning till den i det föregående meddelade redogörelsen för levnadskostnaderna under första kvartalet 1928 lämnas i efterföljande tabeller (sid. 312) en översikt av partiprisens förändringar i Sverige samt levnadskostnadernas förskjutningar i de länder, som äga en användbar statistik häröver. Beträffande såväl primärmaterialets beskaffenhet som de använda beräkningsmetoderna och vissa i samband därmed vidtagna förändringar hänvisas till tidigare redogörelse i denna tidskrift (årg. 1923, sid. 146).

Av den jämförelse mellan detalj- och partiprisernas förändringar i Sverige, som lämnas i *tab. A*, framgår, att priskurvorna under de senaste månaderna i stort sett gått i samma riktning. Efter ett mindre prisfall i början av året konstaterades under mars stigande priser både i parti- och detaljhandeln. Vad partipriserna beträffar, var stegringen mera markerad i fråga om råvaror och produktionsförnödenheter än beträffande fabrikat och konsumtionsvaror. För animaliska livsmedel samt bränsle fortgick prisfallet fram till senaste kvartalsskiftet.

Av en jämförelse mellan de olika i indexberäkningen ingående huvudposterna i de tre skandinaviska länderna framgår (*tab. B.*), att Sverige alltjämt uppvisade de lägsta indextalen av samtliga poster utom för bostad och kläder, där Norge har de lägsta siffrorna. I fråga om bostadspriser står även Danmark under vårt land. De i tabellen upptagna danska gruppindextalen äro i vissa fall omräknade i syfte att göra dem mera jämförbara med de svenska. I officiell, okorrigerad form voro de danska siffrorna för januari 1928: livsmedel 152, bostad 189, bränsle och lyse 190, kläder, skodon och tvätt 196, skatter, kontingenter o. d. 241, övriga utgifter 170.

De i *tab. C* återgivna utländska indextalen visa i allmänhet en sjunkande prisnivå under årets båda första månader. För kvartalsskiftet mars/april 1928 föreligga som synes från flertalet länder ännu inga uppgifter.

Tab. A. Detalj- och partipriser i Sverige.

Tid	Socialstyrelsens detaljprisindex		Kommerskollegii partiprisindex											Sv. finanstidn. partiprisindex
	Samtl. levnadskostnader	Livsm., bränsle, lyse	Samtl. varor	Råvaror	Halvfabrikat	Helfabrikat	Produktionsförn.	Konsumtionsvaror	Vegetabil. livsm.	Animal. livsm.	Bränsle	Textilvaror	Läder-varor	
juni/juli 1920	270	294	375	385	363	375	415	341	271	285	664	471	311	366
» 1921	236	234	222	205	208	239	207	235	230	212	210	242	186	218
» 1922	190	179	174	148	156	197	153	191	183	157	140	216	133	164
» 1923	174	161	164	145	151	182	155	173	149	145	153	213	127	160
» 1924	171	158	158	141	144	174	144	170	138	146	136	227	126	149
» 1925	176	169	161	154	163	164	151	170	160	155	125	204	130	159
» 1926	172	157	150	140	150	155	138	160	146	144	118	189	120	143
» 1927	169	151	146	138	151	148	137	153	151	128	117	176	119	140
dec./jan. 1928	171	154	148	142	150	149	137	156	142	142	112	182	144	142
jan./febr. »	·	153	148	143	150	149	138	156	143	137	115	182	149	142
febr./mars »	·	153	147	142	149	149	138	156	142	137	111	183	146	142
mars/april »	171	154	149	145	150	150	140	157	146	136	110	183	148	145

Tab. B. Levnadskostnader i Sverige, Norge och Danmark. Indextal för de särskilda huvudposterna (livsmedel, bostad, bränsle och lyse, kläder, skatter, övriga utgifter).

Tid	Sverige						Norge						Danmark					
	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.	L.	Bo.	Br.	Kl.	Sk.	Övr.
juni/juli 1920	287	130	372	390	290	235	311	147	478	336	487	276	253	130	563	355	227	247
» 1921	231	155	264	270	372	225	290	161	366	292	732	344	239	141	401	242	526	203
» 1922	178	163	188	210	264	195	227	168	265	249	770	295	188	155	301	214	377	195
» 1923	158	163	185	196	211	188	213	173	242	230	738	262	192	160	282	236	329	207
» 1924	155	178	182	192	173	183	240	176	274	241	462	288	205	170	298	268	311	206
» 1925	168	186	177	191	162	181	261	179	243	257	502	272	213	178	252	275	346	203
» 1926	156	188	168	187	185	180	194	179	201	207	562	267	165	185	215	211	329	182
» 1927	148	198	176	180	184	179	172	181	185	173	606	252	157	189	201	192	255	182
dec./jan. 1928	152	198	168	182	184	179	171	181	170	172	476	241	156	189	190	197	255	183
mars/april »	152	199	166	184	183	179	171	179	—	169	—	—	—	—	—	—	—	—

Tab. C. Levnadskostnader. Internationell översikt.

Tid	Sverige	Norge	Danmark	Finland	Polen[1]	Storbritannien	Tyskland	Frankrike (Paris)	Belgien	Holland (Amsterdam)	Schweiz	Italien (Milano)	Förenta staterna	Kanada	Sydafrika	Australien
juni/juli 1920	270	302	262	·	·	252	·	341	453	219	·	441	217	200	179	153
» 1921	236	302	237	1110	·	219	·	307	379	208	216	494	180	166	162	149
» 1922	190	255	199	1109	·	184	·	302	366	187	·	488	167	156	135	139
» 1923	174	239	204	1087	·	169	·	334	419	173	·	491	170	157	131	148
» 1924	171	251	214	1125	·	170	124	366	492	173	·	518	169	153	133	146
» 1925	176	261	219	1168	·	173	138	390	505	179	168	596	174	155	134	150
» 1926	172	221	184	1152	·	170	141	485	579	171	162	650	175	157	131	157
» 1927	169	204	176	1162	119	166	148	525	785	167	160	586	173	155	132	150
dec./jan. 1928	171	197	176	1225	121	168	151	498	812	170	162	531	172	157	132	154
jan./febr. »	·	·	·	1198	120	166	151	·	813	·	161	—	·	156	132	·
febr./mars »	·	·	·	1188	118	164	151	·	811	·	161	—	·	156	—	·
mars/april »	171	193	—	1195	—	164	—	—	—	—	—	—	·	—	—	—

[1] Indextalen för Polen äro omräknade på grund av valutareformen.

Anm. Tecknet . betyder, att uppgift saknas, — att uppgift väntas, men ännu ej inkommit.

Tidskriftsöversikt.

(Mars 1928.)

Allmänna sociala frågor.

ALBRECHT, G. Wandlungen in Wesen und Aufgaben der Sozialpolitik. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 181.

ALEGÅRD, G. Folkökning och krigsfara. Tiden 1928, nr 2.

CARLESON, C. N. Industrialism och mänsklighet [John Burns]. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 11.

COBB, J. C. The significance and use of data in the social sciences. The Economic Journal mars 1928.

DALTON, H. The theory of population. Economica mars 1928.

DAVIS, J. J. Science and the worker. Monthly Labor Review febr. 1928.

FERENCZI, I. Erster Weltbevölkerungs-Kongress. Allg. Statistisches Archiv B. 17, s. 564.

FISCHER, IDA. Problem inom den moderna industrien. Hertha 1928, nr 3.

HARTIG, V. Arbeiterbildung und Volksbildung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 11—12.

HOLMBERG, G. H:SON. Termerna överklass och underklass. Tiden 1928, nr 2.

LANGE, J. Die Frage der geistigen Entartung in ihrer Beziehung zur Irrenfürsorge. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie 1928, nr 2.

PALMÉN, R. »Modern arbetarpolitik.» Industritidningen 1928, nr 4.

SHANAHAN, E. W. Great cities and their economic problems. Economica mars 1928.

[SJÖSTRAND, E.] Internationella arbetsorganisationen och sjöfolket. Svensk Flagg 1928, nr 12.

WEDGWOOD, J. The influence of inheritance on the distribution of wealth. The Economic Journal mars 1928.

Arbeidernes interesser i bedrifterne. [Diskussion.] Norges Industri 1928, nr 10/11.

Sverige.

G[UINCHAR]D, J. & S[ILÉ]N, G. De närmast kommande decenniernas befolkningsutveckling i Stockholm. Statistisk Månadsskrift 1928, nr 1.

[INDUSTRIFÖRBUNDET.] Principer för en ny gruvlagstiftning. Industriförbundets Meddelanden 1928, nr 1.

KOMMERSKOLLEGIUM. Utlåtande angående av socialiseringsnämnden framlagda principer för gruvlagstiftning. Kommersiella Meddelanden 1928, nr 4.

LAGERROTH, F. Mantal och fyrk. Ett blad ur den kommunala rösträttsfrågans historia. Statsvetenskaplig Tidskrift 1928, nr 1.

WILLNERS, G. Några erfarenheter om smittkällornas efterforskande enligt lex veneris. Sv. Läkartidningen 1928, nr 12.

De socialistiska motionerna för kapitalkonfiskation. Industria 1928, nr 5.

Amerikas förenta stater.

Labour conditions in the Philippine Islands. International Labour Review mars 1928.

Sick leave among employees in the Department of Commerce during 1926. Monthly Labor Review febr. 1928.

The work of women in Delaware vegetable canneries. International Labour Review mars 1928.

Finland.

De affärsanställdas arbets- och löneförhållanden under år 1925. Social Tidskrift 1928, nr 3.

Italien.

LABRIOLA, A. Fascism and anti-fascism in Italy. I. The Labour Magazine mars 1928.

Kanada.

Occupations of Indians in Canada. The Labour Gazette 1928, nr 2.

Norge.

HOLST, T. TH. Industrikapitalens demokratisering. Norges Industri 1928, nr 9.

Ryssland.

BURG, W. A. Aus der Industrie Sowjetrusslands. Technik und Wirtschaft 1928, nr 3.

Storbritannien.

CONNOR, L. R. On certain aspects of the distribution of income in the United Kingdom in the years 1913 and 1924. Journal of the Royal Statistical Society 1928, nr 1.

FEHLINGER, H. Die eheliche Fruchtbarkeit in England und Wales. Allg. Statistisches Archiv B. 17, s. 611.

HARRIES, E. P. Is whitleyism worth while? The Labour Magazine mars 1928.

LEVY, H. Arbeiterfrage und Liberalismus in England. Der Arbeitgeber 1928, nr 6.

TRACEY, H. Social revolution in our time. The Labour Magazine mars 1928.

WIGFORSS, E. Engelsk liberalism. Tiden 1928, nr 2.

YOUNG, A. A. English political economy. Economica mars 1928.
ÅKERMAN, J. Ekonomiska framtidsperspektiv. Ekonomen 1928, nr 2.

Tyskland.

ANTHES, H.-G. Erzwingung der Betriebsratswahlen durch Verwaltungszwangsstrafen? Der *Arbeitgeber* 1928, nr 5.
AUFHÄUSER, S. Germany's federal economic council. The Labour Magazine mars 1928.
KALCKBRENNER. Das Abänderungsgesetz zum Betriebsrätegesetz vom 28. Februar 1928. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 7.
KWASNIK, W. Landwirtschaft und Sozialpolitik. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 9.
SCHMÖLDERS, G. Die Lehren der Reichskriminalstatistik 1923—1925. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 265.
Änderung des Betriebsrätegesetzes. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 12.

Arbetarskydd.

[ARENHOLT, JULIE.] Särlagstiftning för kvinnor. [Ref. av föredrag.] Arbetarskyddet 1928, nr 3.
CAMPOAMOR, CLARA. La extensión del seguro maternal. Revista de Politica Social 1928, nr 2.
CASTNER. Förderung und Erhaltung der Gesundheit durch Verwendung der Druckluft. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 2.
CLAIR, J. R. The horse-drawn vehicle in the motor age. National Safety News dec. 1927.
DOWDALL, G. G. The surgeon safeguards railroad travel. National Safety News jan. 1928.
DUNLAP, K. Why some people have bad luck. National Safety News jan. 1928.
EDLUND, R. C. Clean workers in clean plants. National Safety News jan. 1928.
EVANS, I. L. Why do gauge glasses break? National Safety News dec. 1927.
GADSBY, G. M. By-products of accident prevention. National Safety News dec. 1927.
GENTLES, H. W. Saving life by the prone pressure method. National Safety News mars 1928.
GERMAN, W. J. Lighting the miner's path to safety. National Safety News jan. 1928.
GUILBERT, H. Every employee needs eye protection. National Safety News dec. 1927.
HAASE-LAMPE, W. Die Gebrauchsgrenze für Gasschutzgeräte mit Chemikalfiltern. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 2.
HAIDE, C. Die Zeichnung im Dienste der Unfallverhütung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 8.
KAMMANN. Gewerbliche Abwässer. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 2.
KOJRANSKI, B. Streckerschwäche bei Bleieinwirkung. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 2.
LEYMANN. Accidents in tar distillation caused on entering storage tanks, scrubbers, and stills. Industrial Safety Survey 1928, nr 1.
LINDEBORG, E. Olycksfall inom jordbruket. Arbetarskyddet 1928, nr 3.
LOW, H. W. Sharp edges in the rubber industry. National Safety News dec. 1927.
MCAULIFFE. E. What is the matter with coal mining? National Safety News dec. 1927.
PERLHEFTER, A. Verhütung von Massenpsychosen in Fabriksbetrieben. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1928, nr 3.
RITZMANN, F. The prevention of accidents in industrial undertakings. International Labour Review mars 1928.
RITZMANN, [F.] Die Unfallverhütung in gewerblichen Betrieben auf der Tagesordnung der 11. Internationalen Arbeitskonferenz. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 8.
ROARK, R. C. *Modern methods of disinfecting and fumigating.* National Safety News jan. 1928.
ROSENGREN, A. Ventilation av garage. Byggnadsvärlden 1928, nr 9.
SACHS, R. Die Absturzgefahren bei Bauten und ihre Verhütung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 8.
SCHMIDT-LAMBERG, H. Das Kraftfahrzeug im Rettungswesen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 2.
SEIFF. Schwefelkohlenstoff und sein Ersatz bei der Kaltvulkanisation von Kautschuk. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 8.
SZCZEPANSKI. Schutzvorrichtungen an Häckselmaschinen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 8.
UNDERWOOD, L. H. Accident prevention at blast furnaces. National Safety News jan. 1928.
WALKHOFF. Unfallverhütung in Wasserstoff- und Sauerstoffverdichtungsanlagen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 8.
WINKELMANN, H. Sägemehl als Feuerlöschmittel in elektrischen Betrieben. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 8.
Care cuts lost time on the construction job. National Safety News dec. 1927.
Caring for injured workers. (Safe practices pamphlet no 82.) National Safety News mars 1928.
How hazardous is spray coating? National Safety News jan. 1928.
Keeping men on their feet. National Safety News mars 1928.
Warning signs — their use and maintenance. (Safe practices pamphlet no 81.) National Safety News jan. 1928.

Sverige.

FORSBERG, G. Huru skyddsarbetet bör bedrivas. Arbetarskyddet 1928, nr 3.
GEETE, E. »En ändamålsenlig avverkningskoja.» Skogsvännen 1928, nr 1.
HEDEBY, R. Om skogshärbärgeslagens tillämpning och effektivitet. Skogsvännen 1928, nr 1.
[INDUSTRIFÖRBUNDET.] Läkarebesiktning av minderåriga enligt arbetarskyddslagen. Industriförbundets Meddelanden 1928, nr 1.
WALLNER, O. Om lagstiftningen i Sverige angående skogs- och flottningsarbetarnas bostadsförhållanden, dess tillämpning och effektivitet. Social Tidskrift 1928, nr 2—3.

Amerikas förenta stater.

EVANS, L. W. Preventing »fireworks» around

the oil refinery. National Safety News mars 1928.

McCLINTOCK, M. Why uniform traffic regulations? National Safety News dec. 1927.

MATHIEU, A. Safety work pays — even with 25 employees. National Safety News jan. 1928.

POLLOCK, F. A. The safety engineer as a community factor. National Safety News dec. 1927.

PRUSSING, G. F. Organizing for nation-wide safety in the petroleum industry. National Safety News mars 1928.

STEWART, E. The new accident prevention and compensation problem. National Safety News mars 1928.

WELLER, J. A. Safety rivalry in the woods. National Safety News mars 1928.

WHITCOMBE, S. E. Accident peaks dropped. National Safety News jan. 1928.

Employment of young persons in the Pennsylvania glassware industry. International Labour Review mars 1928.

Value of concerted effort in accident prevention. The Service Letter on Industrial Relations 1928, nr 5.

Danmark.

STRUNK, A. Om Samarbejdet mellem Embedslægerne og Fabriktilsynet. Socialt Tidsskrift 1928, nr 2.

Danzig.

RUTHENBERG. Der Arbeitsschutz und die Gewerbeaufsicht in Danzig. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 8.

Finland.

Härbärgen för skogs- och flottningsarbetare. Industritidningen 1928, nr 5.

Schweiz.

Statistische Angaben über die Arbeitsaufsicht und die Verhütung von Unfällen im Jahr 1926. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 3.

Stellungsnahme der Schweiz in der Bleiweissfrage. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 3.

Tyskland.

MASCHKE, W. Arbeitsschutz für Jugendliche. Die Arbeit 1928, nr 3.

Österrike.

RAGER, F. Gewerblicher Jugendschutz in Österreich. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 9.

Arbetslön.

GAERTNER, A. Zum Problem einer internationalen Regelung der Mindestlöhne. Der Arbeitgeber 1928, nr 6.

PEDERSEN, J. Arbejdseffektivitet og Arbejdsløn. Nationaløkonomisk Tidsskrift 1928, nr 1.

PRIBRAM, K. The regulation of minimum wages as an international problem. International Labour Review mars 1928.

Amerikas förenta stater.

Index numbers of wages, 1840 to 1926. Monthly Labor Review febr. 1928.

Danmark.

Arbejdslønnen i Industrien. Juli Kvartal 1927. Statistiske Efterretninger 1928, nr 8.

Frankrike.

Mouvements des salaires en 1927. Bulletin de la Statistique générale de la France 1928, nr 2.

Tyskland.

LEMMER, F. Die Lohnwelle. Der Arbeitgeber 1928, nr 5.

O. E. Zur Frage der Deputatentlohnung in der Landwirtschaft. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 10.

Hauptergebnisse der amtlichen Lohnerhebung in der Textilindustrie im September 1927. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 9.

Die Tariflöhne in Deutschland im Jahre 1927. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 7.

Tyska avtalslöner i december 1927. Industria 1928, nr 6.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

CLAY, H. Unemployment and wage rates. The Economic Journal mars 1928.

DAM, J. C., VAN. Over Werkloosheidsstatistiek. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 3.

POHLEN, K. Die arithmetische und geometrische Betrachtungsweise bei der Ausschaltung von saisonmässigen Schwankungen aus Wirtschaftszeitreihen. Allg. Statistisches Archiv B. 17, s. 556.

Arbetslösheten i Europa. Sv. Finanstidning 1928, nr 13.

Seasonal fluctuations in employment. International Labour Review mars 1928.

Sverige.

Arbetslöshetskommissionens förklaring till Altorpsbeslutet. Industria 1928, nr 6.

Den industriella produktionens volym i Sverige år 1926. Kommerstella Meddelanden 1928, nr 5.

Sysselsättningen inom verkstadsindustrien. Verkstäderna 1928, nr 3.

Amerikas förenta stater.

Arbetslösheten i U. S. A. Sv. Finanstidning 1928, nr 12.

Australien.

Unemployment insurance in Queensland in 1926—1927. International Labour Review mars 1928.

Danmark.

DREYER, E. 20 Aars Arbejdsløshedslovgivning. Socialt Tidsskrift 1928, nr 2.

Begynder Fagforeningerne at tænke? Arbejdsgiveren 1928, nr 10.

Begynder Fagforeningerne at tænke? [Replik.] Arbejderen 17 mars 1928.

Indien.

SAUNDERS, A. J. Unemployment in the Madras presidency. The Economic Journal mars 1928.

Nederländerna.

HUIZINGA, J. Werkloosheid in en om Terneuzen. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 3.

MOK, S. De jurisprudentie over het Werkloosheidsbesluit — 1917. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 3.

RIET, J. E., VAN. Een en ander over de opleiding van ambtenaren der arbeidsbemiddeling. 1. De Arbeidsmarkt 1928, nr 3.

Schweiz.

Die Versetzbarkeit der Stellensuchenden. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 3.

Storbritannien.

JEWKES, J. & CAMPION, H. The mobility of labour in the cotton industry. The Economic Journal mars 1928.

Estimated number of insured persons in employment in Great Britain, 1921—1928. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 3.

Forestry and rural employment in Great Britain. International Labour Review mars 1928.

Tyskland.

GLEITZE, B. Die deutsche Arbeitsmarktstatistik. Die Arbeit 1928, nr 3.

HERRNSTADT, E. Die Rechtsverhältnisse zwischen dem Träger einer Notstandsarbeit und der fördernden Stelle. Arbeit und Beruf 1928, nr 4.

MICHALKE. Zur Ausbildung und Fortbildung des Arbeitsnachweispersonals. Arbeit und Beruf 1928, nr 5.

PAUL. Zur Messung des Beschäftigungsgrades nach der Monatsstatistik der Krankenkassen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 9.

SCHNEIDER, TH. Die Auswirkung des jetzigen Arbeitslosen-Versicherungsgesetzes auf die Wirtschaft. Arbeit und Beruf 1928, nr 5.

SCHÄFER, K. Die zukünftige Organisation der Arbeitsvermittlung. Arbeit und Beruf 1928, nr 4.

Krisenfürsorge und Wartezeit im Arbeitslosenschutz. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 11.

Der Personenkreis der Arbeitslosenversicherung bei der Eingliederung der 13 Landesarbeitsämter in die Reichsanstalt. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 9.

Die Rechnungsergebnisse der Reichsanstalt für Arbeitslosenversicherung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 11.

Österrike.

MÖBIUS, TH. Arbeitslosenversicherung im Burgenland, finanzielle Schwierigkeiten. Arbeit und Beruf 1928, nr 6.

PROKSCH, A. Alter und Geschlecht der Arbeitslosen. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 6.

VONDERWINKLER, K. Hindernisse zu einem grösseren Ausbau der Arbeitsvermittlung. Arbeit und Beruf 1928, nr 6.

Arbetstid.

HALBFELL, S. Die Arbeitszeit im englischen und im Ruhr-Bergbau. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 10.

Stimmen zur Frage der Revision des Washingtoner Übereinkommens. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 11.

Ryssland.

The problem of hours of work in the Soviet Union. International Labour Review mars 1928.

Storbritannien.

FEHLINGER, H. Die Arbeitsdauer in Grossbritannien. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 11.

Great Britain and the hours convention. Industrial and Labour Information 26 mars 1928.

Bostadsförhållanden.

Kvadraten som hyreshusplan. Byggnadsvärlden 1928, nr 10.

Sverige.

ANGER, F. Hyresutvecklingen i Stockholm under år 1927. Byggnadsvärlden 1928, nr 11.

ERIKSSON, A. Bostadsproduktionen i Stockholm. Byggmästaren 1928, nr 7.

G[UINCHAR]D, J. & S[JÄLANDER], V. Bostadshyror i Stockholm vid årsskiftet 1927/28. Statistisk Månadsskrift 1928, nr 1.

ROMDAHL, A. Nytt vin på gamla läglar. Byggnadsvärlden 1928, nr 12.

G. W. Kooperativ byggnadsproduktion i Malmö. Byggmästaren 1928, nr 9.

Amerikas förenta stater.

NYSTRÖM, B. Amerikanska byggnadsföreningar. Sunt Förnuft 1928, nr 2.

Finland.

SIMILÄ, Y. Översikt av bostadsproduktionen i Helsingfors efter världskriget. Social Tidskrift 1928, nr 2.

Norge.

Utilbørlig husleie og trustlovens § 13. Trustkontrollen 1928, nr 9.

Schweiz.

Die Bautätigkeit in der Schweiz im Jahre 1927. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 3.

Storbritannien.

ROBINSON, W. Present housing needs. The Co-operative Review mars 1928.

Tyskland.

Änderungen im Mieterschutz. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 11.

Österrike.

KAUTSKY, B. Der neue Anschlag gegen den Mieterschutz. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 5.

Fattigvård och barnaskydd.

Sverige.

EKLUNDH, CAROLA. Kuratorsverksamhet för psykiskt sjuka. Hertha 1928, nr 3.

PETRÉN, A. Förhållandet mellan den statliga sinnessjukvården och kommunernas fattigvård. [Föredrag.] Landskommunernas Tidskrift 1928, nr 2.

Hem för kroniskt sjuka. Sv. Läkartidningen 1928, nr 10.

Om gränsen mellan fattigvårdssamhällets och fattigvårdsstyrelsens befogenheter. Landskommunernas Tidskrift 1928, nr 2.

Danmark.

Hjælpekasserne. Arbejsgiveren 1928, nr 12.

Tyskland.

BANNIER, A. Die Einrichtungen der freien Wohlfahrtspflege im Deutschen Reiche. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 9.

BETZ, F. Fürsorgerische Erfahrungen und gesetzliche Möglichkeiten gegen arbeitsscheue und pflichtvergessene Familienväter. Blätter für praktische Trinkerfürsorge 1928, nr 1/2.

Österrike.

KARNER, F. Der Ausbau der Wohlfahrtspflege der Stadt Wien. Berliner Wohlfahrtsblatt 1928, nr 4.

Föreningsväsen.

FAGERHOLM, K. A. Rysk-norsk-finska konferensen i Köpenhamn. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 10.

HANSSON, S. En kommunistisk fackföreningskatekes. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 12.

SCHWARZ, S. Norwegisch-finnisch-russische Gewerkschaftskonferenz. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 11.

Einfluss der Gewerkschaftsbewegung auf die Vorbereitung von Gesetzen auf dem Gebiete der Arbeit. Die internationale Gewerkschaftsbewegung 1928, nr 2.

Den fackliga konferensen i Köpenhamn. Industritidningen 1928, nr 4.

Sverige.

HANSSON, S. Lex Järte rediviva. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 9.

Amerikas förenta stater.

NYSTRÖM, B. Amerikansk arbetarrörelse. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 12—13.

Trade-union old-age pensions and homes for the aged and tubercular. Monthly Labor Review febr. 1928.

Estland.

BERGMAN, P. Fackföreningsrörelsen i Estland. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 9.

Frankrike.

LENZ, K. Ein Programm des französischen Gewerkschaftsbundes. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 9.

Storbritannien.

MILNE-BAILEY, W. Den engelska fackföreningsrörelsens problem. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 10—11.

Tjeckoslovakien.

Die Gewerkschaften und die Lage der Arbeiter in der Tschechoslowakei. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 10—12.

Tyskland.

Die Verbände der Arbeiter und Angestellten im Deutschen Reich Ende 1926. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 9.

Jord- och egnahemsfrågan.

HARKNESS, D. A. E. Agriculture and the price level. The Economic Journal mars 1928.

Norge.

Ekspropriationsret til jord! Norges Industri 1928, nr 12/13.

Tyskland.

WILBRANDT, H. Die Lage der Landwirtschaft. Die Arbeit 1928, nr 3.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

BROECKER, B. Wirtschaftliche Selbstverwaltung und staatliche Schlichtung. Die Arbeit 1928, nr 3.

STEINER-JULLIEN, J. Die Gewerkschaften und die Presse. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 12.

Sverige.

BRUNIUS, A. De stora arbetsstriderna i Sverige. Industritidningen 1928, nr 5.

BRUNIUS, A. De store arbeidskonflikter i Sverige. Arbeidsgiveren (Norge) 1928, nr 5.

BRUNIUS, A. De store Arbejdskampe i Sverige. Arbejdsgiveren (Danmark) 1928, nr 11.

HANSSON, S. Bakom fronterna. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 13.

HANSSON, S. Regeringens bekymmer för arbetsfreden. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 10.

Arbetskonflikterna. Tiden 1928, nr 2.

Förslag till lag om kollektivavtal och arbetsdomstol. Verkstäderna 1928, nr 3.

Kollektivavtal och arbetsdomstolar. Den socialdemokratiska motionen mot regeringens lagförslag. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 13.

Massakonflikten och dess lärdomar. Sv. Tidskrift 1928, nr 2.

Regeringens förslag till rättsordning för kollektivavtal. Industria 1928, nr 6.
De stora arbetsstriderna i Sverige. Industria 1928, nr 6.
Striden fortsätter. Pappersbrukslockout. Industria 1928, nr 5.
Stridens kärna. Sv. Pappers-Tidning 1928, nr 4.

Amerikas förenta stater.

BERMAN, E. The supreme court and compulsory arbitration. The American Economic Review 1928, nr 1.

Australien.

Arbitration in Australia. Industrial and Labour Information 12 mars 1928.

Finland.

OLBERG, P. Gewerkschaftspraxis und Lohnbewegungen in Finnland. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 10.

Kanada.

Strikes and lockouts in Canada and other countries, 1927. The Labour Gazette 1928, nr 2.

Norge.

Spørsmaalet om streikeforbud og tvungen voldgift for offentlige tjenestemænd. Arbeidsgiveren 1928, nr 4.

Schweiz.

Die Tätigkeit der kantonalen Einigungsämter im Jahre 1927. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 3.

Storbritannien.

MORRIS, H. The industrial court and its working. Economica mars 1928.

Tyskland.

GRÜNFELD, JUDITH. Die Lohnkämpfe in der deutschen Metallindustrie. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 6.
HANDKE, O. Der Lohnkampf der Metallarbeiter in Mitteldeutschland. Gewerkschafts-Zeitung 1928, n:r 9.
HANSSON, S. *Tysk lockouttaktik. Fackföreningsrörelsen* 1928, nr 11.
KRULL, F. Vor neuen Wirtschaftskämpfen im Kohlenbergbau? Der Arbeitgeber 1928, nr 5.
LANDMANN, H. Lohn und Schlichtung. Der Arbeitgeber 1928, nr 5.
NÖRPEL, C. Voldgiftsrättsvæsenet i Tyskland. Arbejderen 25 Febr. 1928.
TÄNZLER, F. Konflikt in der Mitteldeutschen Metallindustrie. Der Arbeitgeber 1928, nr 5.
Arbetskonflikten i Tysklands bearbetande metallindustri. Industria 1928, nr 5.
Denkschriften, Lohnkämpfe und Aussperrungen. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 10.
Lönekonflikterna i Tyskland. Industria 1928, nr 6.
Monopol för tyska fackföreningar att sluta kollektivavtal? Industria 1928, nr 6.
Streiks und Aussperrungen im Deutschen Reich 1927. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 9.

Kooperation.

GRIFFITHS, G. E. The master key. The Co-operative Review mars 1928.
GROTKOPP, W. Kapitalistische Monopole und konsumgenossenschaftliche Eigenproduktion. Die Arbeit 1928, nr 3.
TOMLINSON, CH. E. Towards co-operative civilisation. The Co-operative Review mars 1928.
TOPHAM, E. Blind buying. The Co-operative Review mars 1928.

Finland.

MANNERMAA, S. T. The law relating to co-operative societies: Finland. International Co-operative Bulletin 1928, nr 3.

Polen.

KWIECINSKI, J. The law relating to co-operative societies: Poland. International Co-operative Bulletin 1928, nr 3.

Schweiz.

Der Verband schweiz. Konsumvereine im Jahre 1927. I. Schweiz. Konsum-Verein 1928, nr 12.

Spanien.

M. A. Los ideales de la cooperación. Revista de Política Social 1928, nr 2.

Storbritannien.

FAY, C. R. British achievement in co-operative banking. The Co-operative Review mars 1928.
FOSTER, I. Aktuella brittiska problem. Kooperatören 1928, nr 3
JONES, B. Arthur Dyke Acland's work for co-operation. The Co-operative Review mars 1928.
WHITEHEAD, A. Emergency rules for members' meetings. The Co-operative Review mars 1928.
Co-operation in agriculture and fisheries in 1926. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 3.

Levnadskostnader.

De invloed van de Vereenigde Staten op het Wereldprijsniveau. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 3.

Finland.

Den relativa dyrheten å olika orter. Social Tidskrift 1928, nr 2.

Frankrike.

Mouvements comparés des prix de gros et des prix de détail de quelques denrées. Bulletin de la Statistique générale de la France 1928, nr 2.

Tyskland.

GURADZE, H. Die Brotpreise und Kosten des Lebensbedarfs in Berlin im Jahre 1927. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 273.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

HISCHE, W. Schulzeugnis und Berufsberater. Arbeit und Beruf 1928, nr 4.

Sverige.

ERIKSSON, A. Några reflexioner angående den kommunala yrkesundervisningen. Byggmästaren 1928, nr 9.

Danmark.

Lærlingeloven. Arbejdsgiveren 1928, nr 12.

Storbritannien.

Apprenticeship and training inquiry. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 3.

Tyskland.

FISCHER, W. Einrichtungen der Berufsberatung und Lehrstellenvermittlung ausserhalb der Reichsanstalt. Arbeit und Beruf 1928, nr 5.

MENNE, A. Das Berufsamt als Behördensachverständiger. Arbeit und Beruf 1928, nr 6.

Österrike.

KIMML, A. Wir fordern paritätische Lehrlingskommissionen. Arbeit and Wirtschaft 1928, nr 5.

Nykterhetsfrågan.

JENNY, O. H. Sterblichkeitsbewegung und Alkoholknappheit. Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 1.

KATSCHER, L. Prohibition und Landwirtschaft. Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 1.

RUDOLF, F. Mässigkeit und Abstinenz. Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 1.

Sverige.

GAHN, H. Till frågan om alkoholens vinst- och förlustkonto. Tirfing 1928, nr 3/5.

GRANBERG, E. Några ord om nykterhetsnämndsarbetet inom en landsortskommun. Tidskrift för Nykterhetsnämnderna 1928, nr 2.

H[OLM]B[ER]G, TH. Motboksförhållandena och utminuteringen. Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 2.

THULIN, E. Nykterhetstillståndet i mitten av förra århundradet. Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 2.

Danmark.

ARUP, INGEBORG M. Den anden Ædrueligheds Kommissions Betænkning. Nationaløkonomisk Tidsskrift 1928, nr 1.

Tyskland.

THIKEN, J. Eine Denkschrift betr. steigende Zunahme des Alkoholismus etc. Revue internationale contre l'alcoolisme 1928. nr 1.

Socialförsäkring.

Ö[STERGRE]N, T. Ersättning för yrkessjukdomar. En överblick över lagstiftningen i vissa länder. Arbetarskyddet 1928, nr 3.

Public-service retirement systems in foreign countries. Monthly Labor Review febr. 1928.

Sverige.

[INDUSTRIFÖRBUNDET.] Frivillig tjänstemannapensionering. Industriförbundets Meddelanden 1928, nr 1.

J[ERNEMA]N, T. Några vanliga missuppfattningar i frågor rörande pensionsförsäkringen. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1928, nr 2.

SIDVALL, S. Om invaliditetsersättningar. Arbetarskyddet 1928, nr 3.

[SV. LIFFÖRSÄKRINGSBOLAGS DIREKTÖRSFÖRENING.] Pensionsstyrelsens utvidgningsplaner. [Yttrande.] Nordisk Försäkringstidskrift 1928, nr 2.

Auktoritativ tolkning av sjukkasselagens § 15 mom. 8. »en sjukdom ensam» etc. Sv. Sjukkasse-Tidning 1928, nr 4.

Inkomst enligt pensionslagen. Landskommunernas Tidskrift 1928, nr 2.

Maskinbefälets pensionsförslag. Svensk Flagg 1928, nr 12.

När löses sjöfolkets pensionsfråga? Svensk Flagg 1928, nr 12.

Olycksfallsförsäkring. Sv. Lantarbetsgivareföreningarnas Medlemsblad 1928, nr 3.

Socialförsäkringens begränsning. Sunt Förnuft 1928, nr 2.

Upplysningsarbete och kontroll ifråga om pensionsärendenas behandling i pensionsnämnderna. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1928, nr 2.

Amerikas förenta stater.

E[ISEN], A. Några amerikanska rättsfall. Arbetarskyddet 1928, nr 3.

Federal employees' retirement act. Monthly Labor Review febr. 1928.

Kanada.

Old age pensions regulations. The Labour Gazette 1928, nr 2.

Norge.

Eksklusivordning mellem Nordenfjeldske Tandlægeforening og Trondhjems kretssykekasse. Trustkontrollen 1928, nr 9.

Polen.

WOLFF, W. Das polnische Angestelltenversicherungsgesetz. Die Arbeit 1928, nr 3.

Spanien.

MALLART, J. La reeducación profesional de los inválidos del trabajo en España. Revista de Politica Social 1928, nr 2.

Storbritannien.

The government refuses to remove contributory

pensions anomalies. The Labour Magazine mars 1928.

National health insurance bill, 1928. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 3.

Tyskland.

BRAETSCH, H. Die Gesetzgebung auf dem Gebiete der Sozialversicherung seit dem 1. Januar 1927. Der Arbeitgeber 1928, nr 6.

Österrike.

KOMPERT, P. Das neue Altersfürsorgegesetz für Hausgehilfinnen in Österreich. Zentralblatt für Reichsversicherung 1928, nr 2.

Ut- och invandring.

ÅKERMAN, J. Emigration och konjunkturer. Sv. Finanstidning 1928, nr 12.

Sverige.

HEIDENSTAM, H., v. Utlandet och kvalificerad svensk arbetskraft. Teknisk Tidskrift 1928, nr 10.

Danmark.

Betænkning vedrørende Udvandringsvæsen. Socialt Tidsskrift 1928, nr 2.

Kanada.

Immigration into Canada in 1926 and 1927. The Labour Gazette 1928, nr 2.

Tyskland.

Aus- und Einwanderung im Jahre 1927. Wirtschaft und Statistik 1928, nr 4.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 mars—10 april 1928 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
33.	Lag om ändrad lydelse av 90 § i lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvården	2 mars
41.	Lag ang. ändring i vissa delar av lagen den 22 juni 1911 (nr 55 s. 1) om ekonomiska föreningar	23 »
47.	K. kung. ang. undantag för medborgare i Polen från vissa bestämmelser i lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete	9 »

Arbetsmarknaden under april månad 1928.

Arbetsmarknadsläget under årets tre första månader rubbades i viss mån av de då pågående storkonflikterna inom trä- och pappersindustrierna samt gruvorna, och arbetsförmedlingssiffrorna vittnade om en till följd härav hämmad arbetstillgång inom sjöfart och transportverksamhet. I och med avtalsuppgörelsen inom den förstnämnda industrigruppen natten till påskdagen den 8 april avlägsnades den kraftigaste rubbningsorsaken, och under loppet av april månad kunde arbetsmarknaden utveckla sin vid denna årstid fullt normala aktivitet. Läget förbättrades i så avsevärd mån, att siffran för antalet arbetsansökningar å 100 lediga platser vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna kunde reduceras från 201 i mars till 165 i april. Den i den följande kvartalsöversikten över arbetstillgången inom industrien konstaterade gynnsamma konjunkturutvecklingen kunde avläsas mot fjolårets aprilsiffra från arbetsförmedlingarna, vilken siffra uppgick till 171. Från olika håll vittnades om näringslivets stigande aktivitet, och från jordbruk och metallindustri rapporterades svårigheter att uppbringa tillräckligt med villig och kunnig arbetskraft. Antalet hos arbetslöshetskommissionen sysselsatta nödhjälpsarbetare utgjorde vid slutet av april c:a 4 000, vilket är 500 mer än vid samma tid föregående år, men däremot innebär en nedgång med c:a 900 sedan månadens början. Visserligen var den frivilliga avgången av arbetskraft vid nödhjälpsförläggningarna ganska stor till följd av den ökade arbetstillgången å den öppna marknaden, men den ännu relativt omfattande hänvisningen dit av andra hjälpsökande arbetslösa tydde på svårigheter för kommunerna att i hemorten uppbringa för dessa lämpligt ordinärt arbete. I fråga om tillgången å arbetskraft inom de yngsta åldersklasserna på arbetsmarknaden rådde däremot viss brist, vilken troligen kommer att förbytas i överflöd vid tiden för skolavslutningarna. Med anledning av årets riksdagsbeslut om statliga åtgärder till befrämjande av ungdomens yrkesval och arbetsanvisning träffades från socialstyrelsens sida under månaden vissa anordningar för att i olika orter möta detta behov redan vid innevarande vårtermins utgång.

April månad betydde för jordbruket en kännbar ökning av behovet av arbetskraft, och även om tillgången å arbetskraft mestadels var tillräcklig, förelåg dock brist å ladugårdspersonal och yngre arbetsdrängar. Efterfrågan å lantarbetare var större än i fjol, men tillgången var mindre. För arbete vid sockerbetsodlingen tecknades redan kontrakt i stor utsträckning. I fråga om kvinnlig arbetskraft till jordbruket var bristen å sökande så stor, att antalet lediga platser uppgick till det dubbla gentemot antalet arbetsansökningar.

Inom industri och hantverk var läget avsevärt gynnsammare än för ett år sedan. Verkstadsindustrien efterfrågade alltjämt duglig arbetskraft, men sådan stod icke att uppbringa i tillräcklig utsträckning. Däremot rådde överflöd å hantlangare och hjälparbetare. Skeppsvarven hade god arbetstillgång. Byggnadsverksamheten, som under föregående år visade någon avmattning, synes nu kunna bereda ökade arbetsmöjligheter, och ställningen å arbetsmarknaden var här avgjort gynnsammare.

Inom handel och samfärdsel märktes i första hand seglationens utvidgning, vilken medförde en påtaglig förbättring av tillgången å hyror. Att antalet arbetssökande sjömän samtidigt steg berodde på att de till sina hemorter under vintern avresta sjömännen nu återvände till hamnarna för att vara tillreds. Sjömanshusen rapporterade 4 656 påmönstringar mot 2 480 avmönstringar. Arbetet i hamnarna ökades i motsvarande grad. Inom affärsverksamheten var även läget gynnsammare, vilket kunde avläsas i ökad efterfrågan å butiks- och magasinspersonal.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under april samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1902—1912	182	150	119	104	106	119	118	101	93	104	141	134
1913—1922	196	203	171	148	134	138	129	123	115	127	174	187
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243
1928	*279*	*260*	*201*	*165*	—	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:												
1925	206	148	120	96	92	91	94	113	122	129	186	220
1926	189	152	112	101	106	95	96	107	126	138	211	244
1927	205	155	114	101	96	81	77	104	106	111	164	191
1928	*178*	*145*	*113*	*93*	—	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:												
1925	316	289	243	196	180	176	186	177	168	197	263	227
1926	290	273	223	189	177	185	184	171	172	210	289	272
1927	310	287	250	202	192	184	179	168	161	208	265	251
1928	*300*	*297*	*240*	*197*	—	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·3	14·1
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6
1928	*14·8*	*13·4*	*13·1*	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Arbetslöshetens utbredning inom olika fack framgår närmare av tabellen å sid. 388.

Arbetstillgången under första kvartalet 1928

enligt uppgifter från industriidkare m. fl.

Följande översikt över arbetstillgång m. m. inom olika yrken och näringar under första kvartalet år 1928 är, liksom föregående redogörelser av samma slag, till huvudsaklig del grundad på uppgifter, som å särskilda frågeformulär inhämtats från arbetsgivare inom olika näringsgrenar. Frågeformulären ha till största delen insamlats genom socialstyrelsens ombud i orterna. Av ombuden, vilka för närvarande uppgå till ett antal av 47, äro 20 föreståndare för arbetsförmedlingskontor, tillhörande Sveriges offentliga arbetsförmedling. Direkt av socialstyrelsen ha dylika uppgifter insamlats från arbetsgivare i Stockholm med närmaste omnejd ävensom från sådana större arbetsgivare i landsorten, som i regel sysselsätta minst 200 arbetare.

För ifrågavarande kvartal ha besvarade formulär inkommit från 1 852 arbetsgivare med 222 891 arbetare inom industri och hantverk samt transportarbete, vartill kommer ett mindre antal uppgiftslämnare från jordbruk och andra näringsgrenar. Antalet uppgiftslämnare är något mindre än föregående kvartal, vilket till huvudsaklig del förklaras av de under större delen av redogörelsekvartalet rådande storkonflikterna inom några av de svenska stapelindustrierna, nämligen pappersmassefabrikerna, malmgruvorna, sågverken och pappersbruken samt ävenledes sockerbruken. Av de arbetsgivare inom dessa branscher, som normalt deltaga i rapporteringen, ha en del denna gång uppgivit, att de på grund av arbetsinställelse ej kunna avgiva några uppgifter; andra ha på vanligt sätt ifyllt formulären, men samtidigt anmärkt, att konflikt pågått under redogörelseperioden. För konsekvensens skull ha i statistiken ej medtagits några av dessa företag, vilka inalles uppgått till ett antal av 168, därav: pappersmassefabriker 48, malmgruvor 23, sågverk 53, pappersbruk 23 och sockerfabriker 21.

En bearbetning av de i detta sammanhang brukbara svaren har givit vid handen, att arbetstillgången under första kvartalet 1928, i jämförelse med samma kvartal föregående år, ansågs:

såsom *bättre* av 375 arbetsgivare med 62 628 arbetare (28 %),
såsom *oförändrad* av 1 097 arbetsgivare med 125 617 arbetare (56 %) och
såsom *sämre* av 380 arbetsgivare med 34 646 arbetare (16 %).

Av de redovisade arbetarna ha 44 % varit anställda hos arbetsgivare, vilka angivit arbetstillgången såsom mer än medelgod, medan 35 % haft medelgod och 21 % mindre än medelgod arbetstillgång. Motsvarande siffror för närmast föregående kvartal voro resp. 43, 36 och 21 samt för första kvartalet 1927 resp. 36, 36 och 28.

Arbetstillgångens växlingar under den senaste tioårsperioden framgå av efterföljande tablå, i vilken mycket god arbetstillgång motsvarar poäng-

siffran 5 och siffrorna 4, 3, 2 och 1 i tur och ordning beteckna god, medelgod, mindre god och dålig arbetstillgång.[1]

Kvartal	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
I	3·23	2·71	3·76	1·80	2·12	2·96	3·03	2·91	3·01	3·04	3·22
II	3·38	3·06	3·83	1·87	2·62	3·19	3·12	3·11	3·09	3·25	—
III	3·42	3·29	3·27	2·11	2·89	3·24	3·04	3·07	3·06	3·24	—
IV	3·14	3·48	2·34	2·14	2·87	3·17	2·98	3·08	3·07	3·21	—
Medeltal	**3·29**	**3·14**	**3·30**	**1·98**	**2·63**	**3·14**	**3·04**	**3·04**	**3·06**	**3·19**	—

Konjunktursiffran för rapportkvartalet angiver arbetstillgången för hela den berörda industrien såsom över medelgod. I jämförelse med föregående kvartal visade sig konjunkturläget vara stabilt, trots de pågående storkonflikterna. Den hämning av arbetslivet inom stora delar av vårt land, som dessa konflikter otvivelaktigt medfört, synes sålunda åtminstone icke under rapportkvartalet ha mera nämnvärt förmått rubba den inom andra industriella arbetsområden förefintliga gynnsamma arbetstillgången. Konjunktursiffrans förmånliga höjd under årets första kvartal belyses bl. a. av det förhållandet, att densamma ligger över såväl siffran för motsvarande kvartal i fjol som medeltalet för hela fjolåret.

De här berörda konjunktursiffrorna återspegla emellertid endast den ena faktorn på arbetsmarknaden, nämligen tillgången å arbete. Frågan om arbetstillgångens storlek i förhållande till utbudet av arbetskraft får emellertid icke sin belysning ur detta material. För att åskådliggöra relationen mellan tillgång och efterfrågan å arbetskraft meddelas här följande siffror ur de månatliga redogörelserna för den offentliga arbetsförmedlingens verksamhet.

På 100 *lediga platser* kommo å arbetsförmedlingskontoren i genomsnitt följande antal *ansökningar om arbete:*

	1:a kvartalet 1928			4:e kvartalet 1927			1:a kvartalet 1927		
	mars	febr.	jan.	dec.	nov.	okt.	mars	febr.	jan.
Jordbruk och skogshushållning	113	145	178	191	164	111	114	155	205
Övriga näringsgrenar	240	297	300	251	265	208	250	287	310
Samtliga »	**201**	**260**	**279**	**243**	**242**	**170**	**208**	**258**	**293**

Även om ett visst överskott av arbetskraft alltjämt är tillfinnandes å den svenska arbetsmarknaden, återspegla dock de förevarande arbetsförmedlingssiffrorna en stigande tendens till jämvikt. På grund av omsättningsarbetslöshetens ofrånkomlighet och den av skilda orsaker förefintliga svårplacerbarheten (t. ex. hög ålder, bristande yrkeskunskap) hos vissa grupper arbetssökande kan man aldrig räkna med att arbetsförmedlingens relationstal skall gå ned till 100, utan man måste utgå ifrån att ett jämviktsläge skall kunna inställa sig ganska mycket över detta tal. Endast vid absolut brist å arbetskraft — såsom tidvis inom jordbruket — sjunker siffran under 100. För

[1] Se Soc. Medd. årg. 1925, sid. 880 ff.

kvartalet äro i stort sett att anteckna gynnsammare tal än i fjol. Visserligen kan anmärkas, att de av arbetsinställelserna direkt berörda, huvudsakligen till landsbygden förlagda industrierna i jämförelsevis ringa grad anlita arbetsförmedlingen och sålunda ej så mycket influera denna statistik; å andra sidan ha emellertid konflikterna även haft kännbara återverkningar på sjöfarten och därmed sammanhängande arbetsområden, vilkas konjunkturväxlingar tydligt och omedelbart återspeglas i arbetsförmedlingsrapporterna.

Med ledning av tabellen å sid. 326—27, som utgör en sammanfattning av de lämnade uppgifterna från arbetsgivare inom industri och hantverk, har dessutom utarbetats följande översikt över arbetstillgången inom vissa större näringsgrupper:

	Konjunktursiffror				
	1:a kvart. 1928	4:e kvart. 1927	3:e kvart. 1927	2:a kvart. 1927	1:a kvart. 1927
Malmbrytning och metallindustri	3·37	3·15	3·02	3·12	2·91
Jord- och stenindustri	2·49	2·42	2·94	3·11	2·99
Trävaruindustri	3·10	3·15	3·43	3·45	2·77
Pappers- och grafisk industri	3·49	3·53	3·47	3·52	3·37
Livsmedelsindustri	3·22	3·40	3·36	3·28	3·17
Textil- och beklädnadsindustri	3·28	3·39	3·43	3·27	3·12
Läder-, hår- och gummivaruindustri	3·42	3·43	3·10	3·08	3·07
Kemisk-teknisk industri	3·12	3·15	3·23	3·20	3·19

Konjunktursiffrorna för industriens specialbranscher återfinnas i den efterföljande huvudtabellen.[1]

Siffrorna från de av konflikterna drabbade näringsgrenarna hänföra sig endast till ett mindre antal utom striden stående uppgiftslämnare och äro mestadels fördelaktiga, enär de arbetande företagen ofta gynnats av ökad efterfrågan. I slutsiffran för kvartalet väga de givetvis mycket lätt på grund av sitt fåtal och ha sålunda icke kunnat påverka konjunkturutslaget.

Om man inom gruppen *malmbrytning och metallindustri* bortser från malmgruvorna, redovisades fortsatt ökning av arbetstillgången med ställvis framträdande brist å arbetskraft. De mekaniska verkstäderna och skeppsvarven visade sålunda stegrade sysselsättningssiffror, och ställningen inom den elektromekaniska industrien var alltjämt tillfredsställande, även om man här för tillfället hade viss känning av konfliktens verkningar. Utvecklingen inom grupperna malmförädlingsverk och järn- och stålmanufaktur var likaledes övervägande gynnsam, och arbetstillgången översteg den under fjolåret rapporterade, vilket icke hindrade, att läget vid flera företag med hänsyn till rådande försäljningspriser ansågs oförmånligt. Den inom flera av metallindustriens grenar påtalade bristen å arbetskraft gällde undantagslöst yrkeskvalificerad sådan, och denna brist synes bliva allt kännbarare. Före-

[1] Motsvarande siffror för tiden tredje kvartalet 1915—tredje kvartalet 1925 återgivas i Soc. Medd. årg. 1925, sid. 882—885, varefter de för de följande kvartalen finnas införda i den fortlöpande kvartalsstatistiken över arbetstillgången.

	Näringsgrenar	Hela antalet		Tillgång å arbete										Konjunkturtursiffra
				Mycket god		God		Medelgod		Mindre god		Dålig		
		Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	
	Malmbrytn. o. metallind.													
1	Malmgruvor	16	736	—	—	3	396	3	124	4	119	6	97	3·11
2	Malmförädlingsverk	55	20 981	3	4 599	10	4 597	11	3 617	16	5 792	15	2 376	3·15
3	Järn- och stålmanufaktur	62	6 735	2	517	19	1 719	18	3 467	10	309	13	723	3·15
4	Mekaniska verkstäder	217	32 940	10	1 711	73	16 305	74	9 783	44	4 389	16	752	3·42
5	Skeppsvarv	18	8 233	—	—	11	7 696	4	173	2	128	1	236	3·86
6	Elektromekanisk industri	22	7 986	—	—	5	5 112	8	2 389	6	398	3	87	3·57
7	Annan metallindustri	49	3 435	4	247	9	821	19	1 700	10	461	7	206	3·13
	Jord- och stenindustri													
8	Kolgruvor	6	1 888	—	—	1	42	1	379	—	—	4	1 467	1·47
9	Torvindustri	17	289	—	—	1	18	2	176	4	25	10	70	2·49
10	Stenbrott o. -huggerier	49	8 583	1	72	11	633	14	3 176	15	4 030	8	672	2·46
11	Kakel- o. porslinsind.	13	2 291	—	—	2	274	4	1 048	2	823	5	146	2·63
12	Tegelbruk	75	2 182	3	72	9	1 235	22	493	28	309	13	73	3·42
13	Glasbruk	24	3 061	—	—	5	376	4	958	9	1 037	6	690	2·33
14	Cementfabriker, kalkbruk	34	3 244	1	54	8	439	6	1 012	15	1 542	4	197	2·57
	Trävaruindustri													
15	Sågverk	125	7 972	3	319	40	2 926	47	2 642	21	1 695	14	390	3·14
16	Snickeri- o. möbelfabr.	125	6 208	5	203	30	1 608	54	2 992	29	1 184	7	221	3·06
17	Annan trävarufabrikation	15	556	—	—	4	268	5	150	4	70	2	68	3·11
	Pappers- o. grafisk ind.													
18	Trämassefabriker	16	2 254	—	—	6	1 041	5	905	3	279	2	29	3·31
19	Pappersbruk	7	1 133	—	—	5	1 010	1	110	1	13	—	—	3·88
20	Bokbinderier m. m.	36	2 588	2	81	17	1 551	11	783	4	132	2	41	3·58
21	Boktryckerier o. graf. anst.	79	5 304	7	336	31	2 283	35	1 973	3	545	3	67	3·45
	Livsmedelsindustri													
22	Kvarnindustri	19	1 168	—	—	9	615	5	277	5	276	—	—	3·29
23	Bagerier	39	2 104	—	—	11	672	16	1 125	9	241	3	66	3·14
24	Sockerindustri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Choklad- o. konfektfabr.	21	2 585	—	—	7	1 195	8	745	6	645	—	—	3·21
26	Bryggerier och bränn erier	63	3 470	—	—	12	322	39	2 671	9	313	3	164	2·91
27	Tobaksfabriker	10	2 368	—	—	4	824	6	1 544	—	—	—	—	3·35
28	Annan livsmedelsindustri	43	2 122	3	133	21	1 203	15	658	3	99	1	29	3·62
	Textil- o. beklädnadsind.													
29	Bomullsindustri	42	14 815	1	99	16	4 608	18	8 637	5	507	2	964	3·16
30	Jute- och linneindustri	11	3 147	—	—	4	1 511	5	974	1	281	1	381	3·15
31	Ylleindustri	48	7 977	1	53	17	4 389	16	2 148	10	1 041	4	346	3·35
32	Trikåfabriker	25	4 592	2	123	12	3 979	8	430	2	16	1	44	3·90
33	Skrädderi- o. sömnadsyrket	57	6 644	5	567	17	2 256	24	2 304	8	1 465	3	52	3·27
34	Annan hithör. industri	64	4 684	2	52	21	1 342	26	2 189	13	1 039	2	62	3·06
	Läder-, hår- o. gummiind.													
35	Garverier o. läderfabriker	17	1 482	—	—	8	526	5	643	3	290	1	23	3·13
36	Skofabriker	53	6 670	2	121	23	3 019	19	2 337	6	550	3	583	3·23
37	Gummivarufabriker	4	4 176	—	—	4	4 176	—	—	—	—	—	—	4·00
38	Annan hithör. industri	24	913	—	—	8	239	12	382	1	35	3	256	2·66
	Kemisk-teknisk industri													
39	Ljus-, tvål- o. oljefabriker	26	1 266	—	—	9	438	14	733	3	95	—	—	3·27
40	Konstgödningsfabriker	8	1 056	1	195	6	671	1	190	—	—	—	—	4·00
41	Tändsticksfabriker	9	5 509	—	—	—	—	8	5 409	1	100	—	—	2·98
42	Annan hithör. industri	31	2 970	—	—	13	965	12	1 105	5	795	1	105	2·99
43	**Byggnadsverksamhet**	79	3 004	1	104	10	611	40	1 564	20	641	8	84	3·00
44	**Kraft-, belysn.- o. vattenv.**	41	5 395	—	—	12	1 339	15	1 779	11	2 084	3	193	2·79
45	**Handel och varulager**	36	1 920	—	—	10	883	19	871	5	143	2	23	3·36
46	**Land- och sjötransport**	22	4 256	2	314	6	1 263	7	2 253	3	189	4	237	3·29
47	*Summa* 1:a kv. 1928	**1 852**	**222 891**	**61**	**9 972**	**560**	**87 496**	**686**	**79 078**	**359**	**34 125**	**186**	**12 220**	**3·22**
48	» 4:e » 1927	2 000	265 924	77	15 874	659	98 183	702	96 793	359	35 980	203	19 094	3·21
49	» 3:e » »	2 041	277 086	92	11 522	735	110349	734	103 392	316	36 520	164	15 303	3·24
50	» 2:a » »	1 973	271 566	72	10 358	666	111 259	781	98 237	326	38 935	128	12 777	3·25
51	» 1:a » »	2 033	259 393	50	6 672	532	85 808	768	94 927	471	53 932	212	18 054	3·04

Arbetstillgången i jämförelse med näst föregående kvartal						Arbetstillgången i jämförelse med samma kvartal föregående år						Tillgång å arbetskraft						
Bättre		Oförändrad		Sämre		Bättre		Oförändrad		Sämre		Brist		Normal tillgång		Överflöd		
Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	Ag.	Arb.	
2	120	12	577	2	39	4	418	9	265	3	53	—	—	10	509	6	227	1
15	6 304	34	13 891	6	786	22	13 339	21	4 626	12	3 016	1	88	19	4 748	35	16 145	2
21	2 684	28	2 776	13	1 275	20	2 985	22	2 280	20	1 470	3	159	32	2 169	27	4 407	3
55	10 438	127	19 047	35	3 455	68	16 488	99	9 791	50	6 661	7	810	145	23 248	65	8 882	4
10	4 111	6	3 994	2	128	6	2 372	10	5 733	2	128	2	3 112	12	4 772	4	349	5
1	278	11	6 395	10	1 313	3	3 614	11	3 148	8	1 224	—	—	14	6 846	8	1 140	6
8	854	22	1 325	19	1 256	12	1 008	25	1 690	12	737	—	—	33	2 213	16	1 222	7
—	—	6	1 888	—	—	1	379	3	729	2	780	—	—	1	296	5	1 592	8
1	18	5	203	11	68	—	—	9	239	8	50	—	—	13	220	4	69	9
14	1 379	23	6 224	12	980	10	1 142	24	6 183	15	1 258	—	—	30	7 236	19	1 347	10
1	48	7	1 642	5	601	2	274	6	1 416	5	601	—	—	8	735	5	1 556	11
16	440	42	1 583	17	159	12	215	56	1 870	7	97	—	—	32	551	43	1 631	12
1	98	11	1 465	12	1 498	3	611	8	851	13	1 599	—	—	16	1 863	8	1 198	13
7	326	16	1 479	11	1 439	5	216	16	1 591	13	1 437	—	—	12	814	22	2 430	14
24	1 487	77	4 649	24	1 836	24	2 290	89	5 345	12	337	—	—	63	2 732	62	5 240	15
25	1 368	50	2 511	50	2 329	24	1 576	75	3 643	26	989	1	21	88	4 234	36	1 953	16
2	30	6	342	7	184	3	80	10	412	2	64	—	—	11	425	4	131	17
2	173	12	1 903	2	178	3	328	9	1 420	4	506	—	—	7	554	9	1 700	18
—	—	6	1 023	1	110	—	—	6	1 120	1	13	—	—	1	60	6	1 073	19
4	220	23	1 826	9	542	8	554	19	1 589	9	445	—	—	30	2 343	6	245	20
7	992	55	2 626	17	1 686	14	1 089	56	3 476	9	739	1	20	60	4 598	18	686	21
2	167	14	716	3	285	4	380	15	788	—	—	—	—	10	577	9	591	22
3	316	29	1 445	7	343	10	486	22	1 464	7	154	—	—	25	1 557	14	547	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	11	1 066	10	1 519	3	424	14	1 522	4	639	1	198	14	2 107	6	280	25
2	144	50	2 623	11	703	1	34	48	2 430	14	1 006	—	—	40	2 077	23	1 393	26
—	—	9	2 351	1	17	—	—	9	2 351	1	17	—	—	8	2 249	2	119	27
2	39	30	1 506	11	577	6	198	32	1 725	5	199	—	—	29	1 225	14	897	28
2	141	33	13 087	7	1 587	8	2 919	25	9 689	9	2 207	2	1 817	30	10 192	10	2 806	29
1	240	5	1 138	5	1 769	2	335	6	1 817	3	995	1	95	6	1 854	4	1 198	30
2	150	27	5 500	19	2 327	8	1 207	29	5 677	11	1 093	—	—	34	6 453	14	1 524	31
1	46	18	4 293	6	253	3	197	18	4 221	4	174	—	—	21	4 158	4	434	32
5	326	36	5 250	16	1 068	10	471	40	5 798	7	375	1	109	45	5 583	11	952	33
4	192	42	3 182	18	1 310	7	898	39	2 569	18	1 217	—	—	53	3 921	11	763	34
2	41	10	744	5	697	5	275	9	917	3	290	—	—	10	585	7	897	35
5	446	39	5 452	9	772	16	2 281	30	3 755	7	604	—	—	41	5 693	12	977	36
—	—	4	4 176	—	—	—	—	4	4 176	—	—	—	—	4	4 176	—	—	37
2	45	13	451	9	416	4	103	17	560	3	249	—	—	20	663	4	249	38
3	141	15	774	8	351	3	157	19	976	4	133	—	—	12	708	14	558	39
3	287	5	769	—	—	1	30	7	1 026	—	—	—	—	6	641	2	415	40
—	—	9	5 509	—	—	—	—	9	5 509	—	—	—	—	1	1 419	8	4 090	41
4	211	20	1 867	7	892	8	504	17	1 636	6	830	—	—	15	1 258	16	1 712	42
17	736	30	1 094	32	1 174	19	1 130	36	1 194	24	680	—	—	43	1 772	36	1 232	43
8	984	26	3 900	7	511	7	1 481	27	2 770	7	1 144	—	—	12	847	29	4 548	44
2	24	24	1 450	10	446	4	53	27	1 750	5	117	—	—	16	776	20	1 144	45
2	66	9	2 778	11	1 412	2	87	15	3 850	5	319	—	—	12	2 795	10	1 461	46
288	**36 110**	**1 087**	**148 490**	**477**	**38 291**	**375**	**62 628**	**1 097**	**125 617**	**380**	**34 646**	**20**	**6 429**	**1 144**	**134 452**	**688**	**82 010**	47
326	42 538	1 174	173 187	500	50 199	395	66 163	1 252	161 158	353	38 603	20	2 881	1 243	156 441	737	106 602	48
418	53 976	1 276	187 688	347	35 422	410	67 768	1 300	167 712	331	41 606	36	6 179	1 331	167 228	674	103 679	49
503	70 059	1 236	177 009	234	24 498	335	61 566	1 248	163 235	390	46 765	27	4 717	1 238	161 594	708	105 255	50
339	37 245	1 158	157 633	536	64 515	508	40 580	1 244	162 854	481	55 959	15	3 772	1 152	138 568	866	117 053	51

fintligt överflöd av arbetssökande utgjordes av icke yrkeskunnig eller ur anställningssynpunkt överårig arbetskraft, vilken alltjämt torde ha svårighet att erhålla sysselsättning, åtminstone mera fast sådan.

Jord- och stenindustrien har sin sämsta tid under vinterhalvåret, varför man här hade att räkna med ej fullt medelgod arbetstillgång. Bäst var läget inom tegelindustrien, synbarligen en följd av den från många håll rapporterade nya stegringen av byggnadsverksamheten. Inom stenbrott och stenhuggerier förbättrades ställningen något, men var dock ogynnsammare än för ett år sedan. Mellan ledande arbetsgivare och arbetare inom denna industri försiggick under kvartalet en livlig och intressant pressdiskussion om lämpliga rationaliseringsåtgärder till näringsgrenens befrämjande. Flertalet grenar inom glasbruksindustrien voro synnerligen svårt ställda, och rapporter ingingo om driftsnedläggelser och avskedanden.

Arbetstillgången inom de båda huvudgrupperna *trävaru-* och *pappersindustri* lamslogs nästan helt av arbetsstriderna. Snickeri- och möbelfabrikerna hade emellertid bättre tillgång å arbete än motsvarande tid i fjol, och beträffande boktryckerier och bokbinderier inträdde visserligen en viss avmattning efter julsäsongen, men konjunktursiffrorna voro alltjämt mycket tillfredsställande.

Livsmedelsindustrien, som har sin brådaste arbetstid under julkvartalet, redovisade någon minskning av arbetstillgången. Sysselsättningen var dock alltjämt medelgod och däröver inom alla branscher utom bryggerinäringen, där en för årstiden karakteristisk minskning av omsättningen gjorde sig gällande, vilken bl. a. tog sig uttryck i inskränkningar av veckoarbetstiden. Från makaronfabrikationen rapporterades ökat arbete till följd av den minskade tillgången å potatis. Å andra sidan sades de höga potatismjölspriserna verka hämmande på tillverkningen av dextrin och sago. Margarinfabrikerna förklarade ställningen vara fördelaktig.

Sysselsättningen inom *textil- och beklädnadsindustrien* var alltjämt medelgod, men den genom konflikterna minskade köpkraften hos därav berörda arbetarkategorier uppgavs på sina håll ha gjort sig märkbar. Några avskedanden rapporterades dock icke. Snarare syntes man i några fall ha brist på yrkeskunnig kvinnlig arbetskraft, och vid ett par fabriker måste övertidsarbete tillgripas. Även om sålunda enstaka arbetsgivare skildrade läget såsom temporärt försämrat, syntes konjunkturutvecklingen i det stora hela vara gynnsam. Den ur arbetstillgångssynpunkt bäst ställda branschen var trikåfabrikationen. Skrädderierna hade sin sedvanliga säsongnedgång under kvartalet.

Inom *läder-, hår- och gummiindustrien* dominerade gummifabrikernas goda arbetstillgång till följd av årstiden. Skofabriker och reparationsverkstäder hade känning härav i ogynnsam riktning, men förhållandena voro dock gynnsammare än i fjol.

Beträffande den *kemisk-tekniska industrien* förelågo inga större förändringar. Konstgödningsfabrikerna ökade emellertid sin avsättning inför vårarbetena vid jordbruket.

Bostadsproduktionen under år 1927 inom Stockholm jämte förortsområde.

De statistiska översikter av byggnadsverksamheten i Sveriges städer, köpingar och municipalsamhällen, vilka av socialstyrelsen årligen utarbetas på grundval av uppgifter från vederbörande byggnadsnämnder, kunna ej ge någon fullständig överblick av den bostadsproduktion, som äger rum inom de större städernas förortsområden. Inom dessa förefinnas nämligen ett flertal orter med stadsliknande bebyggelse, vilka ännu icke organiserats såsom särskilda samhällsenheter och där byggnadsverksamheten i regel icke kontrolleras genom byggnadsnämnd. Beträffande Stockholms förortsområde ha emellertid, frånsett en försöksundersökning för tiden 1 jan.—1 okt. 1923, företagits en specialutredning med avseende på år 1926, varvid man genom hänvändelse till tomtbolag, egnahems- och villaägarföreningar samt eljest ortskunniga personer införskaffade någorlunda fullständiga uppgifter om nybyggda bostadshus även för dylika orter.[1] Då utvecklingen av Stockholms faktiska bostadsområde alltjämt erbjuder stort intresse, har inom socialstyrelsen sistnämnda utredning nu fullföljts med avseende på år 1927. Uppgifter till denna ha, förutom från byggnadsnämnderna i de förstadssamhällen, där sådana förefinnas, efter särskilt formulär införskaffats från tillhopa 36 fastighets- och tomtbolag samt andra markförsäljare, ävensom från 15 villa- och egnahemsägarföreningar samt andra tomtköparrepresentanter. Önskade uppgifter ha genomgående lämnats med beredvillighet och intresse.

Undersökningen torde beröra alla orter av nämnvärd betydelse, där enligt sakkunnigas uppfattning personer äro bosatta, som ha sitt dagliga arbete i huvudstaden. Dessa orter äro utströdda över en cirkelyta med en radie av 20—25 km från Gustav Adolfs torg, sålunda ett avstånd, vars tillryggaläggande medelst spårväg, järnväg, omnibus e. d. erfordrar högst en timme. Inom detta område torde antalet tättbebyggda orter uppgå till c:a 125, däribland 4 städer (Lidingö, Djursholm, Vaxholm och Sundbyberg), 3 köpingar (Stocksund, Saltsjöbaden och Hässelby villastad) samt 17 municipalsamhällen. Övriga medtagna orter äro av växlande art och storlek, från folkrika egnahemsområden på väg att organisera sig som särskilda samhällsenheter till smärre grupper av villor och stugor, till god del bebodda endast sommartid. Framhållas må emellertid, att i statistiken icke medtagits distrikt med uteslutande sommarville- eller kolonistugebebyggelse, liksom hänsyn ej heller tagits till byggnadsverksamheten inom de vidsträckta rent landsbygdsartade områden, som alltjämt utbreda sig omkring och emellan de mer eller mindre stadslikt bebyggda samhällena.

[1] Soc. Medd. årg. 1923, sid. 885 ff., årg. 1927, sid. 361 ff.

Tab. A. Under år 1927 nybyggda boningshus och i dessa förefintliga bostadslägenheter inom Stockholm jämte förortsområde.

Obs! Statistiken innefattar icke bostadslägenheter, som tillkommit genom om- eller tillbyggnad av boningshus eller genom nybyggnad av andra hus (industri- och affärsbyggnader, skolhus etc.).

Bebyggelsezoner och orter (Församlingars resp. socknars namn anges inom parentes)	Antal *boningshus* avsedda att bebos *året om*	Därav boningshus				Antal *bostadslägenheter* om					Tillhopa		Antal lägenheter med badrum	Antal *sommarbostäder* om	
		av sten	av trä	med 1 läg.	med verkstads- o. butikslok. etc.	t. o. m. 2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	6 o. fl. rum och kök	bostadsläg.	rum och kök		högst 2 rum och kök	över 2 rum och kök
A. Egentliga Stockholm [1]	**175**	**169**	**6**	**7**	**122**	**4 802**	**430**	**233**	**79**	**63**	**5 607**	**13 672**	**4 562**	—	—
B. Förortsområdet [1]	**1 058**	**45**	**1 013**	**813**	**76**	**944**	**256**	**175**	**58**	**136**	**1 569**	**5 625**	**507**	**186**	**14**
Därav a) inom 10 km [2]	**769**	**40**	**729**	**571**	**60**	**754**	**176**	**127**	**46**	**130**	**1 233**	**4 452**	**476**	**27**	**4**
Enskede vst. (Brännk.)	169	14	155	140	5	175	42	66	13	4	300	1 020	181	—	—
Skarpnäcks trädg.-st. »	9	1	8	9	1	3	5	1	—	—	9	33	4	—	—
Stureby (förut Ersta) »	21	—	21	12	1	22	7	2	—	—	31	98	4	—	—
Örby vst. »	13	—	13	10	—	10	5	1	—	—	16	52	—	—	—
Älvsjö gård o. vst. »	8	—	8	1	1	13	2	—	—	—	15	46	2	—	—
Långsjö »	12	—	12	11	—	10	1	2	—	—	13	45	1	—	—
Herrängen »	13	—	13	10	—	10	5	1	—	—	16	52	—	—	—
Mälarhöjden »	44	—	44	10	1	74	4	3	1	—	82	226	5	—	—
Hägersten »	16	—	16	11	—	15	3	2	—	1	21	69	4	—	—
Långbro m. fl. orter »	10	—	10	7	—	10	3	1	2	—	16	53	1	—	—
Ålstens trädg.-st. (Bromma)	138	9	129	125	8	72	25	21	18	72	208	989	165	—	—
Smedslättens trädg.-st. »	7	—	7	7	—	—	—	1	1	5	7	50	7	—	—
Äppelviken »	35	3	32	32	1	26	6	3	2	22	59	268	49	—	—
Bromma trädg. o. vst. »	6	—	6	3	—	8	—	—	1	—	9	27	1	—	—
Mariehäll m. fl. orter »	7	1	6	3	—	23	—	1	—	—	24	68	2	—	—
Sundbybergs stad	2	1	1	1	—	16	5	—	—	—	21	66	—	—	—
Lilla Alby (Solna)	2	—	2	—	1	2	2	—	—	—	4	14	—	—	—
Huvudsta [4] »	2	2	—	—	2	34	—	—	—	—	34	68	—	—	—
Hagalunds m:e [5] »	1	1	—	1	1	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—
Råsunda m:e »	2	—	2	1	2	—	—	2	—	1	3	21	3	—	—
Duvbo m:e (Spånga)	17	—	17	1	2	41	2	2	—	—	45	125	9	—	—
Ulriksdals järnvägshem »	6	—	6	1	2	10	—	—	1	—	11	32	1	—	—
Stocksunds kpg	1	—	1	—	1	—	2	—	—	—	2	8	1	—	—
Långängen (Danderyd)	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—	1	4	1	—	—
Klingsta, Kevinge [6] »	26	1	25	14	3	34	3	1	—	—	38	88	—	4	—
Nora trädg.-st. »	22	—	22	18	4	17	5	2	2	—	26	83	2	—	—
Djursholms stad	16	2	14	15	14	2	1	—	2	12	17	139	15	—	—
Lidingö stad	24	3	21	13	1	13	10	2	1	10	36	176	14	8	2
Stora Björknäs (Bo)	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	2	—	10	—
Skuru, Skuruhall (Nacka)	4	—	4	2	—	5	2	1	—	—	8	22	—	1	—
Saltsjö-Duvnäs »	5	1	4	4	1	3	1	—	—	2	6	28	2	—	—
Storängen »	1	—	1	1	1	—	—	—	—	1	1	7	1	—	—
Sickla, Nysätra [7] »	16	—	16	7	2	18	6	2	—	—	26	80	—	—	—
Älta, Kolarängen »	34	—	34	32	—	23	11	1	1	—	36	118	—	—	2
Stuvsta m:e (Huddinge)	60	1	59	55	4	41	15	9	1	—	66	215	1	—	—
Milsten, Snättringe »	5	—	5	5	1	4	1	—	—	—	5	13	—	4	—
Segeltorps m:e »	13	—	13	7	—	18	1	—	—	—	19	45	—	—	—
b) Inom 10—15 km [3]	**193**	**3**	**190**	**157**	**12**	**118**	**57**	**42**	**9**	**3**	**229**	**823**	**23**	**121**	**1**
Stortorp (Huddinge)	2	—	2	2	—	1	—	1	—	—	2	7	—	1	—

[1] Jfr noten å sid. 332. — Inga nybyggnader ha redovisats för: [2] Aspudden, Gröndal, Tellusborg, Midsommarkransen, Västberga, Årsta med Valla, Bällsta, Kratsboda, Kungsholms vst., Stora och Lilla Essingen, Ulvsunda industriområde, Nya Huvudsta m:e, Karlberg, Tomteboda, Lilla Ursvik, Stockby, Berga, Järla, Vikdalen, Ektorp, [3] Södertörns vst., Ågesta, Hörningsnäs m:e, Fittja, Kälvesta, Ensta, Gustavsvik. — [4] Uppgiften avser Huvudsta exkl. Nya Huvudsta m:e. — [5] Den 8 april 1927 inkorporerades Västra Hagalund, Vasalund och Brahelund i Hagalunds m:e. — [6] Inkl. Karlsro. — [7] Inkl. Hästhagen och Trollebo.

Tab. A (forts.). **Nybyggda bostäder inom Stockholm jämte förortsområde år 1927.**

Bebyggelsezoner och orter (Församlingars resp. socknars namn anges inom parentes)	Antal *boningshus* avsedda att bebos *året om*	Därav boningshus				Antal *bostadslägenheter* om					Tillhopa		Antal lägenheter med badrum	Antal *sommarbostäder* om	
		av sten	av trä	med 1 läg.	med verkstads- o. butikslok. etc.	t. o. m. 2 rum och kök	3 rum och kök	4 rum och kök	5 rum och kök	6 o. fl. rum och kök	bostadsläg.	rum och kök		högst 2 rum och kök	över 2 rum och kök
Huddinge m:e [1] (Huddinge)	11	—	11	11	—	3	6	2	—	—	11	41	—	—	—
Fullersta m:e »	6	—	6	5	—	3	4	—	—	—	7	23	—	—	—
Flemmingsberg »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	1
Vårby, Haga [2] »	12	—	12	7	4	16	1	—	—	—	17	49	—	—	—
Beckomberga (Bromma)	8	—	8	5	—	4	7	—	—	—	11	39	6	—	—
Flysta m:e (Spånga)	3	—	3	3	—	3	—	—	—	—	3	9	—	—	—
Solhems m:e »	16	—	16	16	1	1	5	6	2	2	16	80	2	—	—
Nälsta, Vinsta »	22	1	21	15	1	23	3	2	1	—	29	82	2	1	—
Bromstens m:e »	8	—	8	6	1	6	1	1	2	—	10	37	2	—	—
Skälby (Järfälla)	3	—	3	3	—	2	1	—	—	—	3	8	—	—	—
Barkarby, Barsbro »	6	—	6	4	—	7	1	—	—	—	8	23	1	—	—
Tureberg (Sollentuna)	50	2	48	41	1	25	18	14	2	—	59	219	2	10	—
Enebybergs m:e [2] (Danderyd)	6	—	6	6	—	—	—	6	—	—	6	30	—	—	—
Näsby [3] (Täby)	17	—	17	15	2	8	4	6	1	—	19	73	3	43	—
Viggbyholm »	3	—	3	1	—	4	1	—	—	—	5	15	—	1	—
Kummelnäs [4] (Bo)	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	8	—
Lännersta, Tollare »	6	—	6	6	—	2	2	1	1	—	6	24	—	—	—
Saltsjöbadens kpg	8	—	8	5	1	4	3	3	—	1	11	47	5	1	—
Kumla, Hanviken [2] (Tyresö)	5	—	5	5	1	5	—	—	—	—	5	14	—	41	—
c) Inom 15—20 km [5]	**39**	**1**	**38**	**36**	**1**	**27**	**11**	**3**	**—**	**1**	**42**	**132**	**2**	**24**	**5**
Vendelsö, Norrby vst. (Österh.)	10	—	10	9	—	8	1	2	—	—	11	35	1	5	—
Handen »	5	1	4	3	—	7	—	—	—	—	7	14	—	8	1
Tullinge [7] (Botkyrka)	6	—	6	6	—	3	2	1	—	—	6	21	—	2	3
Hässelby vst. kpg	3	—	3	3	—	3	—	—	—	—	3	5	—	1	1
Jakobsberg (Järfälla)	2	—	2	2	—	—	2	—	—	—	2	8	—	1	—
Viby, Norrviken (Sollentuna)	7	—	7	7	1	4	2	—	—	1	7	27	1	3	—
Gillbo »	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	3	—
Täby m:e (Täby)	4	—	4	4	—	—	4	—	—	—	4	16	—	1	—
Vaxholms stad	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	—	—
d) Inom 20—25 km [6]	**57**	**1**	**56**	**49**	**3**	**45**	**12**	**3**	**3**	**2**	**65**	**218**	**6**	**14**	**4**
Österskär [8] (Österåker)	6	—	6	6	—	4	—	1	1	—	6	21	1	12	4
Tungelsta (Västerhaninge)	8	—	8	8	—	5	3	—	—	—	8	24	—	—	—
Tumba m:e (Botkyrka)	4	—	4	3	2	4	1	—	—	—	5	15	—	—	—
Hågelby »	4	—	4	4	—	3	1	—	—	—	4	13	—	—	—
Uttran (Grödinge)	2	—	2	1	—	2	—	—	1	—	3	11	1	2	—
Rönninge m:e (Salem)	4	—	4	4	—	3	—	1	—	—	4	13	—	—	—
Runby, Almarestäket (Ed)	8	—	8	6	—	7	2	—	—	1	10	37	3	—	—
Odenslunda (Fresta)	14	—	14	10	—	13	4	1	—	—	18	55	—	—	—
Bollstanäs »	2	1	1	2	1	—	—	—	1	1	2	13	1	—	—
Vallentuna vst. (Vallentuna)	5	—	5	5	—	4	1	—	—	—	5	16	—	—	—
Sthlm med förortsområde	**1 233**	**214**	**1 019**	**820**	**198**	**5 746**	**686**	**408**	**137**	**199**	**7 176**	**19 297**	**5 069**	**186**	**14**

[1] Inkl. Fornborgen och Huddinge Parkhem. — [2] Approximativa siffror. — [3] Härmed avses Roslags-Näsby samt Näsby Östra och Västra Park. — [4] Omfattar Östra K. och Västra K. — Inga ombyggnader ha redovisats för: [5] Gribbylund och Vretarne, [6] Ribby, Skrävsta, Skäcklinge, Kallhäll och Väsby. — [7] Omfattar Tullinge Lanthem, Skogshem och Parkhem. — [8] Inkl. Åkersberga.

Förortsbebyggelsens intensitet är till väsentlig del beroende på avståndet från huvudstaden, och med hänsyn härtill har förortsområdet indelats i fyra zoner, nämligen en inre zon med 10 km radie, bl. a. inneslutande praktiskt taget hela Brännkyrka och Bromma,[1] samt trenne ytterzoner, omfattande förorter å resp. 10—15, 15—20 och 20—25 km avstånd. Samhällen, vilka sträcka sig över gränsen mellan tvenne zoner, ha upptagits under den, vilken innefattar huvudmassan av arealen.

Efter dessa grunder har upprättats den statistik över bostadsbyggnadsverksamheten i Stockholm jämte förortsområde, som innefattas i förestående tab. A. Tabellen utvisar, att under år 1927 bostadsproduktionen i något större skala ägt rum å omkring 90 särskilt redovisade orter. Inom hela Stockholm med förortsområde uppgick det sammanlagda bostadstillskottet till 1 233 hus, som övervägande användes till bostadsändamål och inrymde 7 176 bostadslägenheter med tillhopa 19 297 rum och kök. Härav kommo på förortsområdet sammanlagt 1 058 bostadshus med 1 569 lägenheter och 5 625 »eldstäder», motsvarande resp. 85·8, 21·9 och 29·1 % av hela den redovisade bostadsbyggnadsverksamheten i »Stor-Stockholm». Påpekas bör, att tabellen icke redovisar sådana bostadslägenheter, som tillkommit genom om- eller tillbyggnad av redan förefintliga boningshus eller genom nybyggnad av andra hus än bostadshus (fabriks- och affärsbyggnader, skolhus o. d.). Beträffande Stockholm uppgick nämnda här icke redovisade tillskott år 1927 till sammanlagt 488 lägenheter (8·0 %) med 819 »eldstäder» (5·7 %) i den egentliga staden och till resp. 3 (0·4 %) och 21 (0·7 %) i Brännkyrka och Bromma.

För att få en föreställning om byggnadsverksamhetens betydelse för bostadsbehovets täckning bör man emellertid även taga hänsyn till folkmängden. Inom de c:a 40 kommuner, som helt eller delvis innefattas av Stockholms förortsområde i förut angivna bemärkelse, utgjorde folkmängden vid 1927 års början c:a 200 000 personer, varav omkring 160 000 kommo på de tättbebyggda orter undersökningen avser. Med utgångspunkt härifrån kan man beräkna antalet under året nytillkomna bostadslägenheter till c:a 100 per 10 000 invånare inom förorterna och ungefär 141 i egentliga Stockholm. Antalet nya »eldstäder» per 10 000 invånare utgjorde i förorterna omkring 352 och i det egentliga Stockholm 344.

Granskar man närmare tab. A med avseende på ortsgrupper och orter, visar det sig, att den inre zonen, vilken torde inrymma över två tredjedelar av förortsbefolkningen, även upptagit största delen (efter lägenhetsantal räknat 78·6 %) av hela förortsrayonens byggnadsverksamhet. Inom Stockholms stads administrativa område förete särskilt Enskede och Ålsten höga siffror, men även orter sådana som Mälarhöjden och Äppelviken utmärka sig för livlig bostadsbyggnadsverksamhet. Utom stadens område uppvisa Stuvsta, Älta, Kolarängen, Duvbo, Klingsta, Nora m. fl. samhällen relativt höga bostadstillskott. Å andra sidan förefinnas äldre folkrika orter, såsom Hagalund,

[1] Brännkyrka och Bromma ha i denna framställning genomgående hänförts till förortsområdet, medan beteckningen »egentliga Stockholm» användes om Stockholm exklusive dessa båda församlingar.

Råsunda, Nya Huvudsta, Stocksund, Aspudden, Gröndal och Tellusborg med Midsommarkransen, där ringa eller ingen byggnadsverksamhet synes ha ägt rum under året.

Övergår man till ytterzonerna, framträder en i stort sett avtagande tendens hos bostadsproduktionen, ju längre utåt man kommer. Inom 10—15 km området förefinnes sålunda någon starkare byggnadsverksamhet nästan endast i norr och väster (Näsby, Tureberg, Solhem, Nälsta och Vinsta). Inom de två följande ringarna ha, möjligen med undantag för Odenslunda, uppförande av vinterbostäder under året knappast förekommit annat än sporadiskt. Även byggandet av sommarvillor o. d. synes ha inskränkts, åtminstone inom de orter i ytterområdet, som medtagits i undersökningen. Ett par närmare huvudstaden belägna samhällen, nämligen Kumla och Näsby, förete däremot i detta avseende rätt höga siffror, vilka dock till god del avse smärre sport- och kolonistugor.

Stockholms förortsområde i här använd bemärkelse kan, såsom nämnts, anses beröra omkring 40 olika kommuner, av vilka 28 innesluta orter, som medtagits i denna undersökning. Hur byggnadsverksamheten fördelar sig på dessa kommuner, utvisas närmare av tab. B. Av denna framgår, att under fjolåret de med Stockholm inkorporerade områdena intagit en dominerande ställning i bostadsproduktionshänseende, ty över hälften (53·3 %) av förorternas totala lägenhetstillskott kom då på Brännkyrka och Bromma. Av landskommunerna förete endast sådana, som ligga relativt nära Stockholm, nämligen Huddinge, Nacka, Spånga, Sollentuna och Danderyd, någon mera livlig byggnadsverksamhet. Även städerna Lidingö, Djursholm och Sundbyberg uppvisa tämligen höga siffror, under det att köpingarna knappast haft någon bostadsproduktion att tala om.

Ur tab. A och B kunna jämväl erhållas ett flertal andra uppgifter, vilka äro ägnade att ur byggnadsteknisk och allmänt social synpunkt belysa den byggnadsverksamhet, som äger rum å ena sidan i det högt och slutet bebyggda egentliga stadsområdet, å den andra i förstadszonerna med deras glesa öppna byggnadssätt. Medan sålunda i gamla Stockholm nästan uteslutande byggts stenhus, utgöras förortshusen alldeles övervägande (95·7 %) av trähus. Inom förortsområdet ha vidare omkring tre fjärdedelar av bostadsbyggnaderna uppförts som enfamiljshus, medan i det egentliga Stockholm blott ett ringa fåtal (4·0 %) byggts uteslutande för att tillgodose ägarens bostadsbehov; återstoden utgjordes av stora hyreshus med i genomsnitt 33 lägenheter. Av de nytillkomna bostäderna voro i gamla Stockholm ungefär fem sjättedelar (85·7 %) smålägenheter om högst 2 rum och kök, medan inom förortsområdet så var fallet med närmare två tredjedelar (60·1 %). De medelstora lägenheterna om 3—5 rum och kök omfatta här bortåt en tredjedel (31·2 %) mot knappt en sjundedel (13·2 %) inne i staden. De stora våningarna om 6 rum och kök och däröver utgöra i båda fallen blott en ringa del av bostadstillskottet (1·1 % i den inre staden, 8·7 % i förstadsområdet). Anmärkningsvärt är, att trots den större bostadsrymligheten i förorterna badrum där inredas betydligt mera sällan än i den inre staden, i det att i förra fallet 32·3 % och i det senare 81·4 % av

Tab. B. Bostadsproduktionen inom Stockholms förortsområde med fördelning på kommuner.[1]

Kommuner	Antal år 1927 tillkomna													Antal år 1926 tillkomna	
	Boningshus	Därav boningshus: av sten	av trä	med 1 läg.	med verkstads- och butikslok. etc.	Antal bostadslägenheter om: t. o. m. 2 rum o. kök	3 rum o. kök	4 rum o. kök	5 rum o. kök	6 o. fl. rum o. kök	Tillhopa: bostadsläg.	rum och kök	Lägenheter med badrum	bostadslägenheter	rum och kök
Brännkyrka förs. \ Sthlms stad	315	15	300	221	9	342	77	79	16	5	519	1 694	202	639	2 067
Bromma » / stad	201	13	188	175	9	133	38	26	22	99	318	1 441	230	454	1 808
Sundbybergs stad	2	1	1	1	—	16	5	—	—	—	21	66	—	62	164
Solna	7	3	4	2	6	37	2	2	—	1	42	105	5	84	216
Spånga	72	1	71	42	7	84	11	11	6	2	114	365	16	154	504
Hässelby vst:s köping	3	—	3	3	—	3	—	—	—	—	3	5	—	31	96
Järfälla	11	—	11	9	—	9	4	—	—	—	13	39	1	41	118
Sollentuna	58	2	56	49	2	30	20	14	2	1	67	249	3	263	745
Ed	8	—	8	6	—	7	2	—	—	1	10	37	3	11	29
Hammarby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Fresta	16	1	15	12	1	13	4	1	1	1	20	68	1	21	76
Vallentuna	5	—	5	5	—	4	1	—	—	—	5	16	—	3	6
Täby	24	—	24	20	2	12	9	6	1	—	28	104	3	18	69
Danderyd	55	1	54	39	7	51	9	9	2	—	71	205	3	74	239
Djursholms stad	16	2	14	15	14	2	1	—	2	12	17	139	15	22	167
Stocksunds köping	1	—	1	—	1	—	2	—	—	—	2	8	1	—	—
Lidingö stad	24	3	21	13	1	13	10	2	1	10	36	176	14	39	190
Österåker	6	—	6	6	—	4	—	1	1	—	6	21	1	—	—
Vaxholms stad	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	1	3	—	1	2
Bo	8	—	8	8	—	4	2	1	1	—	8	29	—	6	20
Saltsjöbadens köping	8	—	8	5	1	4	3	3	—	1	11	47	5	20	66
Nacka	60	1	59	46	4	49	20	4	1	3	77	255	3	79	258
Tyresö	5	—	5	5	1	5	—	—	—	—	5	14	—	12	39
Österhaninge	15	1	14	12	—	15	1	2	—	—	18	49	1	17	43
Västerhaninge	8	—	8	8	—	5	3	—	—	—	8	24	—	8	25
Huddinge	109	1	108	92	9	86	28	12	1	—	127	393	1	354	980
Botkyrka	14	—	14	13	2	10	4	1	—	—	15	49	—	30	86
Salem	4	—	4	4	—	3	—	1	—	—	4	13	—	5	17
Grödinge	2	—	2	1	—	2	—	—	1	—	3	11	1	1	5
Hela förortsområdet	**1 058**	**45**	**1 013**	**813**	**76**	**944**	**256**	**175**	**58**	**136**	**1 569**	**5 625**	**507**	**2 450**	**8 036**

de nybyggda bostäderna uppgivits vara försedda med denna bekvämlighet. Härvidlag framträder emellertid, såsom särskilt framgår av tab. B, en väsentlig skillnad mellan stockholmsförsamlingarna Brännkyrka och Bromma med badrum i över hälften (51·6 %) av de nybyggda lägenheterna och de övriga förortssamhällena, för vilka motsvarande tal blott är femtedelen så högt (10·2 %). Detta torde i de flesta fall sammanhänga med att vatten- och avloppsförhållandena ännu ej blivit fullt ordnade.

Av tab. B framgår även, hur förorternas byggnadsverksamhet under fjolåret gestaltade sig i jämförelse med år 1926. Som synes, kan för området

[1] Tabellen upptar endast bostäder avsedda att användas året om.

Tab. C. Inom förortsområdet under åren 1926 och 1927 tillkomna boningshus, fördelade efter byggherrens yrke etc.[1]

Bebyggelsezoner m. m.	Antal nybyggda boningshus, för vilka uppgift om byggherrens yrke erhållits	Därav (i %) boningshus, vilkas byggherrar uppgivits vara							
		arbetare	därav byggnadsarbetare	tjänstemän	näringsidkare	därav byggmästare	pensionärer, utan uppgivet yrke	bolag, föreningar etc.	därav kooperativa bostadsför.
År 1927.									
Hela förortsområdet . . .	**712**	**42·8**	**18·3**	**19·0**	**28·7**	**18·4**	**3·6**	**5·9**	—
därav									
a. inom 10 km	511	37·8	18·8	19·6	32·5	25·2	3·3	6·8	—
1. inom Stockholms område	380	36·1	19·2	16·6	37·1	31·1	1·8	8·4	—
Brännkyrka . .	194	46·9	26·3	11·9	23·7	15·4	2·1	15·4	—
Bromma	186	24·7	11·8	21·5	51·1	47·3	1·6	1·1	—
2. utom Stockholms område	131	42·7	17·6	28·3	19·1	8·4	7·6	2·3	—
b. inom 10—15 km . . .	123	58·5	22·8	18·7	17·1	—	0·8	4·9	—
c. » 15—20 » . . .	37	62·2	5·4	10·8	5·4	—	18·9	2·7	—
d. » 20—25 » . . .	41	41·5	9·8	19·5	36·6	4·9	2·4	—	—
År 1926.									
Hela förortsområdet . . .	**1 158**	**48·9**	**19·6**	**12·2**	**19·0**	**10·2**	**8·4**	**11·5**	**2·3**

i dess helhet konstateras nedgång med närmare en tredjedel (30·0 %). Växlingarna härvidlag äro dock mycket olika inom olika områden. Bäst har bostadsproduktionen hållit sig i Bromma och Brännkyrka, där Enskede villastad t. o. m. uppvisar betydande stegring gentemot 1926 års siffra. Även Danderyd, Nacka och Täby kommuner förete oförändrad eller något ökad byggnadsverksamhet. I stort sett innebära nu antydda förskjutningar, att de med Stockholm inkorporerade områdenas andel i förortsområdets lägenhetstillskott ökats, nämligen från 44·6 till 53·3 %, under det att de inom mellanzonen (10—15 km) befintliga samhällenas insats gått relativt tillbaka (från 22·1 till 14·6 %).

I samband med dessa lokala förskjutningar av byggnadsverksamheten synas även stå sådana av social natur. En antydan härom ger det förhållandet, att medan inom hela förortsområdet år 1926 varje nybyggd bostadslägenhet i genomsnitt räknade 3·3 rum och kök, har detta tal för år 1927 stigit till 3·6. Mera direkta upplysningar i här förevarande avseende erhållas emellertid genom att undersöka, vilka som uppburit förorternas bostadsproduktion, vilken ju till större delen har karaktären av egnahemsbyggnadsverksamhet. Åtskilliga upplysningar kunna härutinnan hämtas ur

[1] Se noten å föregående sida.

de uppgifter, som sammanförts i tab. C, låt vara att dessa måste betecknas såsom i vissa avseenden ofullständiga. Man finner härav, att år 1927 omkring två femtedelar av de redovisade egnahemsbyggarna tillhörde arbetarklassen, medan så år 1926 var fallet med nära hälften. Av arbetarna utgjordes närmare halva antalet av byggnadsarbetare, vilka emellertid på en del håll synas ha byggt på spekulation för att sedan sälja husen till andra. Å andra sidan framträder en viss relativ ökning i antalet byggherrar, vilka rubricerats som tjänstemän och näringsidkare. Härvidlag bortses från yrkesbyggmästarna, vilka nu som föregående år på spekulation uppfört ett betydande antal villor, framför allt i Bromma. Det faller även i ögonen, att bostadskooperationen, som år 1926 svarade för ett tjugotal husbyggen i Enskede, under fjolåret icke synes ha medverkat till färdigställandet av några nya byggnader inom förortsområdet utan helt inskränkt sin verksamhet till den inre staden.

Med hänsyn till de betydande förändringar byggnadsverksamheten inom Stockholms förortsområde företett under år 1927 i jämförelse med år 1926, skulle det vara önskvärt att som bakgrund ha tillgång till motsvarande uppgifter för en längre tidsperiod. Beträffande tidigare år föreligga emellertid, såsom förut nämnts, inga fullständiga siffror för byggnadsverksamheten inom sådana förorter, som sakna byggnadsnämnd. Dock kan bostadstillskottet för dessa nu beräknas för åren 1923, 1926 och 1927, varvid befinnes, att bostadstillskottet i »icke organiserade» samhällen alla tre åren utgjort omkring tre tiondelar eller resp. 31·3, 30·8 och 27·7 % av förortsområdets totala bostadsproduktion. Det vill därför synas, som om nedanstående med utgångspunkt från nämnda procenttal beräknade siffror för övriga år knappast skulle innehålla så stora felaktigheter, att dessa kunna inverka på den allmänna bild av utvecklingen, som sammanställningen ger.[1]

Antal tillkomna bostadslägenheter inom	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
a. Stockholm jämte förortsområde .	1 696	1 370	2 698	4 236	5 120	7 546	7 677
b. Endast förortsområdet	735	1 040	1 641	1 510	1 978	2 508	1 582
b i % av a	43·3	75·9	60·8	35·6	38·6	33·2	20·6

Man finner härav, att absolut taget bostadsproduktionen inom förortsområdet under fjolåret varit betydligt mindre än under åren 1925 och 1926, men däremot ungefär lika stor som 1923 och 1924 och betydligt större än 1921 och 1922. Relativt sett har förortsproduktionens betydelse för tillgodoseendet av Stor-Stockholms bostadsbehov gått tillbaka fr. o. m. år 1923, beroende på den starka ökning, som då satte in beträffande bostadsbyggnadsverksamheten inom den inre staden.

[1] Anmärkas bör, att i fråga om egentliga Stockholm, Brännkyrka och Bromma samt övriga »organiserade» förorter även lägenheter, vilka tillkommit genom om- eller tillbyggnad av gamla hus eller genom nybyggnad av industri- och affärshus o. d. (jfr ovan sid. 332), ingå i dessa siffror.

Bostadsmarknaden i rikets städer vid aprilflyttningen 1928.

Undersökningens syftemål och omfattning. Alltsedan år 1922 har socialstyrelsen årligen på grundval av uppgifter, lämnade av vederbörande kommunala myndigheter, verkställt undersökningar rörande bostadsmarknadens allmänna utveckling i rikets städer, sådan denna framträtt vid de årliga oktoberflyttningarna samt, beträffande de senaste åren, även vid fardagen i april månad. Kortfattade redogörelser för undersökningsresultaten ha lämnats i denna tidskrift.[1]

Vid undersökningen rörande ställningen på bostadsmarknaden omkring 1 april innevarande år ha uppgifterna som vanligt erhållits genom frågeformulär, som ifyllts av vederbörande kommunala myndigheter. Beträffande frågorna har från närmast föregående undersökningstillfälle endast vidtagits den förändringen, att uppgifter denna gång ej begärts om bostadsproduktionens utveckling, enär dylika numera erhållas genom den år 1927 upprättade statistiken över beviljade byggnadslov. Svar på frågeformuläret ha ingått från samtliga städer utom från Djursholm, där någon egentlig hyresmarknad ej torde förefinnas.

Vid bearbetningen har liksom vid föregående tillfällen skett en uppdelning av materialet på större städer (med över 10 000 inv.) och mindre städer.

Större städer. Följande sifferrader utgöra en sammanfattning av de inkomna uppgifterna angående bostadstillgången i 39 större städer vid 1928 års aprilflyttning:

I nedanstående antal städer har tillgången uppgivits vara:

	för smålägenheter (t. o. m. 2 rum o. kök)				för medelstora lägenheter (3—5 rum och kök)				för större lägenheter (6 o. fl. rum o. kök)			
	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.
Äldre läg. . .	3	15	15	6	8	30	1	—	16	23	—	—
Nybyggda läg.	4	15	13	7	8	25	6	—	[2]9	[2]23	[2]3	—

Som synes, är det endast beträffande smålägenheter — i några fall speciellt beträffande 1 rum och kökslägenheter — kommunalmyndigheterna i 6—7 städer tala om verklig brist. Knapp tillgång på dylika bostäder anses dock råda inom 13—15 orter. Å en del håll konstateras knapphet även i fråga om nybyggda medelstora lägenheter, under det att tillgången på större våningar så gott som överallt synes vara god eller åtminstone tillräcklig.

Bostadsmarknadens utveckling sedan hyresstegringslagens upphävande den 1 oktober 1923 framgår av omstående tablå, vari uppgifterna för april

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1923, sid. 25 ff. och 877 ff., årg. 1924, sid. 894 ff., årg. 1925, sid. 530 ff. och 971 ff., årg. 1926, sid. 465 ff. och 947 ff. samt årg. 1927 sid. 468 ff. och 935 ff.

[2] I 4 städer uppges inga större lägenheter ha nybyggts.

1928 med avseende på 36 i samtliga tidigare undersökningar medtagna städer sammanfattats till enhetssiffror under hänsynstagande till att antalet nytillkomna lägenheter endast utgör en mindre del av det totala lägenhetsbeståndet.

I nedanstående antal städer har tillgången uppgivits vara:

	för smålägenheter (t. o. m. 2 rum o. kök)			*för medelstora lägenheter* (3—5 rum och kök)			*för större lägenheter* (6 o. fl. rum o. kök)		
	god	tillr.	knapp otillr.	god	tillr.	knapp otillr.	god	tillr.	knapp otillr.
Okt. 1923 . . .	4		8 24	13		18 5	28		8 —
Okt. 1924 . . .	5		10 21	20		15 1	33		3 —
April 1925 . . .	5		11 20	16		19 1	33		3 —
Okt. 1925 . . .	1	6	13 16	9	21	6 —	17	16	3 —
April 1926 . . .	—	9	15 12	6	23	7 —	13	21	2 —
Okt. 1926 . . .	1	6	16 13	12	20	4 —	19	15	2 —
April 1927 . . .	3	12	13 8	10	22	4 —	17	18	1 —
Okt. 1927 . . .	3	14	13 6	12	22	2 —	16	19	1 —
April 1928 . . .	2	15	13 6	7	27	2 —	14	21	1 —

Under det att omdömena om bostadstillgången vid nästan varje nytt undersökningstillfälle gingo i allt gynnsammare riktning ända fram till april 1927, ha de under det senaste året knappast företett några märkbara variationer. Detta kan möjligen fattas såsom uttryck för att jämvikten på bostadsmarknaden numera återvunnits inom flertalet av de större städerna.

Intrycket av förbättring i de mindre bemedlades bostadsförsörjning be-

Tab. A. I kommunala nödbostäder intagna husvilla vid vissa tidpunkter åren 1923—1928.

Tidpunkter[1]	Antal i nödbostäder boende före fardagen		Antal i samband med flyttningen i nödbostäder nyintagna		Antal efter flyttningen i nödbostäder kvarboende		Antal städer, i vilka dylik inkvartering efter flyttningen förekommit
	familjer	personer	familjer	personer	familjer	personer	
Okt. 1923	·	·	·	·	1 612	·	23
Okt. 1924	1 157	5 581	622	2 993	[2] 1 549	[2] 7 305	23
April 1925	1 276	·	163	·	[3] 1 298	·	20
Okt. 1925	1 074	4 992	291	1 477	[2] 1 231	[2] 5 992	21
April 1926	946	4 864	26	139	[4] 899	[4] 4 655	17
Okt. 1926	748	3 865	72	337	[5] 708	[5] 3 695	19
April 1927	521	2 883	12	71	[6] 503	[6] 2 784	18
Okt. 1927	426	2 384	33	159	[7] 336	[7] 1 935	15
April 1928	286	1 607	33	175	[8] 292	[8] 1 656	14

[1] *Vid 1922 års undersökning kunde här ifrågavarande uppgifter ej erhållas för Stockholm,* varför siffrorna för nämnda år icke ansetts böra medtagas i denna översikt. — [2] Antalet inkvarterade den 6 okt. — [3] Antalet inkvarterade den 10 april. — [4] Antalet inkvarterade den 8 april. — [5] Antalet inkvarterade den 11 okt. — [6] Antalet inkvarterade den 9 april. — [7] Antalet inkvarterade den 10 okt.

styrkes även genom en blick på tab. A, vilken redovisar antalet genom resp. kommuners försorg provisoriskt inkvarterade husvilla vid olika tidpunkter. Antalet omhändertagna husvilla har sålunda under de senaste tolv månaderna nedgått med omkring 200 familjer om tillhopa c:a 1 100 à 1 300 personer och utgör nu blott omkring en femtedel mot för fyra à fem år sedan.

Såsom framgår av efterföljande tab. B, förekom i oktober 1927 ingen husvillhet i här avsedd mening i sammanlagt 23 av rikets 39 städer med över 10 000 invånare. Bland de övriga var den sålunda redovisade husvillheten störst i Malmö, Eskilstuna, Norrköping, Hälsingborg och Halmstad (motsvarande resp. 3·4, 10·7, 3·3, 3·5 och 9·3 per 1 000 inv.). Med undantag för Malmö och Halmstad förete dock dessa liksom flertalet andra städer större eller mindre nedgång i antalet provisoriskt inkvarterade husvilla sedan april 1927. Vad huvudstaden beträffar, stå nödbostäderna där för närvarande tomma, medan de omedelbart efter 1927 års aprilflyttning hyste 52 husvilla familjer om tillhopa 237 personer.

Påpekas bör emellertid, att nu meddelade uppgifter icke kunna ge någon mera allsidig och säker uppfattning om den faktiska förekomsten av bostadslöshet å resp. orter. Siffrorna avse, som nämnts, närmast de husvilla, som genom stadens försorg inkvarterats i provisoriska nödbostäder. Dessa äro emellertid av växlande art och beskaffenhet och skilja sig stundom icke mycket från lägenheter, upplåtna i gatureglerings fastigheter o. d., varför de uppgiftslämnande myndigheterna ej alltid kunnat ha samma uppfattning om vilka av resp. kommuner tillhandahållna bostäder skulle inordnas under ifrågavarande kategori. I verkligheten torde ett betydande antal av de såsom husvilla redovisade familjerna sedan flera år ha varit inhysta i de kommunala nödbostäderna, och vissa tecken tyda på, att den kommunala hjälpverksamheten på detta område allt mera kommit att ingå såsom ett led i fattigvårdsarbetet. Belysande är sålunda, att husvillheten numera oftare anses bero på de omhändertagna personernas sociala och ekonomiska nödläge och därmed sammanhängande bristande hyresbetalningsförmåga eller med vederbörandes mindre önskvärda egenskaper som hyresgäst än med någon allmän brist på smålägenheter. Att de husvilla till större del än förut utgöras av barnrika familjer, antydes genom att antalet personer per familj oktober 1924 utgjorde 4·7 men numera uppgår till 5·7.

Vid sidan av den så att säga officiellt registrerade husvillheten förefinnas därjämte andra former av mer eller mindre utpräglad bostadslöshet. Ett antal husvilla kunna sålunda föredraga att innebo hos släktingar och vänner framför att taga sin tillflykt till kommunala nödbostäder. Vidare torde det på åtskilliga håll förekomma, att gamla och skröpliga bostäder, som ur hälsovårdssynpunkt utdömts eller bort utdömas, fortfarande användas, liksom att till sommarbruk avsedda kolonistugor begagnas till vinterbostäder. Nämnas må i detta samband, att man i Malmö nyligen avhyst från kolonistugorna alla vinterboende familjer, vilket emellertid förorsakat en ökning i antalet av kommunen omhändertagna husvilla. Å Stockholms koloniområden uppgivas vintern 1927/28 ha kvarbott omkring 300 familjer

Tab. B. I kommunala nödbostäder intagna husvilla i de större städerna vid 1928 års aprilflyttning.

Städer [1]	Antal i nödbostäder boende före 1 apr. 1928		Antal i samband med aprilflyttningen nyintagna		Antal i nödbostäder boende den 10 apr. 1928		Städer [1]	Antal i nödbostäder boende före 1 apr. 1928		Antal i samband med aprilflyttningen nyintagna		Antal i nödbostäder boende den 10 apr. 1928	
	familjer	personer	familjer	personer	familjer	personer		familjer	personer	familjer	personer	familjer	personer
Södertälje	2	11	—	—	2	11	Malmö . .	53	278	23	117	76	395
Uppsala .	8	32	1	10	9	43	Landskrona	24	110	—	—	19	96
Nyköping	1	7	—	—	1	7	Hälsingborg	32	171	3	15	35	186
Eskilstuna	53	327	2	10	53	327	Halmstad .	25	167	1	5	26	172
Linköping	18	102	—	—	18	102	Mölndal .	2	9	—	—	2	9
Norrköping	33	202	1	10	32	199	Borås . . .	13	89	—	—	12	84
Kalmar .	5	24	—	—	—	—	Örebro . .	12	61	—	—	—	—
Västervik	1	3	2	8	3	11	Summa	286	1 607	33	175	292	1 656
Karlskrona	4	14	—	—	4	14							

om c:a 800 personer, vilket dock betecknar en viss minskning gentemot föregående år, då så var förhållandet med 444 familjer.

Nedgången i husvillheten sammanhänger givetvis med de senare årens starka ökning i byggnadsverksamheten. Beträffande denna ha, såsom nämnts, inga uppgifter inhämtats till förevarande undersökning, men synes de till den ordinarie byggnadsverksamhetsstatistiken meddelade uppgifterna om under år 1927 beviljade byggnadsföretag tyda på, att bostadsproduktionen numera tenderar till att åtminstone under den närmaste tiden kvarstå på en hög nivå (se Soc. Medd. årg. 1928, sid. 252 ff.).

Även hyresnivåns läge och utveckling torde för närvarande ur hyresgästsynpunkt te sig fördelaktigare än under vissa föregående år, såsom framgår av efterföljande sammanställningar avseende 39 resp. 35 större städer:

Antal städer, varest i april 1928 hyresnivån uppgivits vara:

	för småhägenheter			för medelstora lägenheter			för större lägenheter		
	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande
Äldre läg. .	—	35	4	5	33	1	12	26	1
Nybyggda läg.	2	32	5	4	31	4	[2] 5	[2] 30	[2] —

Som synes, anses hyrorna i de flesta städer för närvarande icke förete någon märkbar rörelsetendens. Å de relativt fåtaliga orter, där hyresnivån

[1] I följande större städer uppges inga inkvarteringar i provisoriska nödbostäder ha förekommit: Stockholm, Lidingö, Jönköping, Visby, Kristianstad, Lund, Ystad, Trälleborg, Göteborg, Uddevalla, Trollhättan, Skövde, Karlstad, Kristinehamn, Västerås, Falun, Gävle, Söderhamn, Härnösand, Sundsvall, Östersund, Umeå och Luleå. Från Gävle meddelas dock, att där 32 familjer om 183 personer den 10 april voro inkvarterade i nödbostäder, ehuru av mera permanent natur.

[2] I 4 städer saknas större nybyggda lägenheter.

anses vara stadd i förskjutning, synas i fråga om större och medelstora lägenheter, särskilt sådana av äldre typ, sänkningar vara vanligare än stegringar.

Under föregående år voro emellertid stegringstendenserna, i synnerhet i fråga om smålägenheter, mera framträdande än för närvarande, såsom närmare framgår av följande tablå, där omdömena angående hyresläget sammanfattats *för äldre och nybyggda lägenheter:*

	Antal städer, varest hyresnivån uppgivits vara:								
	för smålägenheter			för medelstora lägenheter			för större lägenheter		
	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande
Okt. 1925	1	22	12	3	26	6	9	24	2
April 1926	2	26	7	5	24	6	13	22	—
Okt. 1926	3	24	8	8	25	2	18	17	—
April 1927	1	26	8	5	25	5	11	22	2
Okt. 1927	—	28	7	6	27	2	13	21	1
April 1928	1	30	4	3	30	2	9	25	1

Att man dock icke får draga alltför vittgående slutsatser av allenast på subjektiva omdömen grundade hyresuppgifter sådana som de nu återgivna, belyses därav att enligt socialstyrelsens berättelse över 1926 års hyresräkning den genomsnittliga hyresstegringen mellan hyresåren 1924/25 och 1926/27 utgjort 7 à 8 % (mellan 1913/14 och 1926/27 c:a 100 %).[1] Anmärkas bör emellertid, att den sålunda beräknade hyresstegringen till någon del torde återspegla en förbättring i bostadsbeståndets genomsnittskvalitet, åstadkommen genom det starka tillskottet av nya, modernt inredda lägenheter i förening med bortrivning av äldre bostäder med enklare utrustning.

Mindre städer. Bostadsfrågan torde f. n. å de flesta mindre orter ha upphört att vara något mera brännande socialt problem, och det är endast sällan, som vittnesbörd om något egentligt nödläge förekomma. Efterföljande sifferrader utgöra en sammanställning av de erhållna upplysningarna om bostadstillgången, som till denna utredning erhållits från 73 mindre städer:

	I nedanstående antal städer har tillgången uppgivits vara:[2]											
	för smålägenheter (t. o. m. 2 rum o. kök)				för medelstora lägenheter (3—5 rum o. kök)				för större lägenheter (6 o. fl. rum o. kök)			
	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.
Äldre läg.	19	40	14	—	27	41	4	1	25	40	7	—
Nybyggda läg.	18	36	15	2	25	38	4	2	20	39	7	—

Tillgången på medelstora och större lägenheter torde sålunda endast i undantagsfall understiga efterfrågan, medan däremot tillgången på smålägenheter ställer sig sämre. Denna har visserligen endast i ett par städer direkt betecknats såsom otillräcklig, men från 14 resp. 15 orter föreligga uppgifter om knapp tillgång.

[1] Sveriges officiella statistik: Socialstatistik. Hyresräkningen år 1926.

[2] I 7 städer saknas större, i 4 medelstora och i 2 mindre nybyggda lägenheter; i 1 stad redovisas inga äldre lägenheter med över 5 rum och kök.

I nedanstående antal städer har tillgången uppgivits vara:

	för smålägenheter			för medelstora lägenheter			för större lägenheter[1]		
	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.	god	tillr.	knapp	otillr.
Okt. 1922 . . .	28		30	11	45		22	2	51		13	3
Okt. 1923 . . .	36		19	14	50		16	3	59		4	5
Okt. 1924 . . .	37		24	8	60		9	—	66		3	—
Okt. 1925 . . .	13	34	14	8	24	39	5	1	25	40	1	—
April 1926 . . .	16	32	16	5	21	39	9	—	29	33	7	—
Okt. 1926 . . .	11	41	14	3	30	33	6	—	36	25	7	—
April 1927 . . .	14	35	18	2	30	31	8	—	31	30	6	1
Okt. 1927 . . .	9	43	15	2	22	42	4	1	26	34	7	1
April 1928 . . .	17	38	13	1	25	39	4	1	25	37	7	—

Ovanstående sammanställning för 69 små och medelstora städer av uppgifter för åren 1922—1928 visar, att kommunalmyndigheternas omdömen om bostadstillgången i stort sett utfallit gynnsammare år från år och att bostadsförhållandena i de mindre städerna numera tämligen fullständigt övervunnit kristidens störningar och återgått till det normala.

Den i de mindre städerna officiellt registrerade husvillheten, som aldrig varit stor, har nu ytterligare nedgått. Strax före den 1 april 1928 förefunnos kommunala nödbostäder i 2 städer (Eksjö och Hudiksvall), inrymmande sammanlagt 9 familjer med 57 personer (vid 1927 års aprilflyttning 20 familjer med 124 personer). Den 10 april uppgåvos i provisoriska bostäder kvarbo 11 familjer om 77 personer (vid samma tid 1926 17 familjer med 112 personer). Högsta antalet inkvarteringar redovisas från Eksjö (8 familjer med 51 personer). Nämnas må emellertid, att i Sundbyberg inhysas c:a 30 familjer i halvprovisoriska bostäder, vilka dock ej ansetts kunna betecknas såsom egentliga nödbostäder.

Till sist lämnas nedan ett par sammanställningar över de erhållna uppgifterna om hyresnivåns läge i 73 resp. 69 mindre städer:

	Antal städer, varest hyresnivån uppgivits vara:[2]								
	för smålägenheter			för medelstora lägenheter			för större lägenheter		
	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande
Äldre läg. . . .	7	58	8	9	56	8	10	57	5
Nybyggda läg. .	6	54	11	8	49	12	9	51	6

Även inom de mindre städerna anses sålunda hyrorna i det övervägande antalet fall numera vara tämligen stillastående. I de fall, där förändringar försports, anses i fråga om större och medelstora lägenheter av äldre typ sänkningar vara vanligast, under det att stegringstendenser mera framträda i fråga om nybyggda medelstora och mindre lägenheter. — Huru utvecklingen i detta avseende gestaltat sig sedan år 1925 utvisas av efterföljande tablå.

[1] Åren 1922, 1923, 1925, okt. 1926 samt april och okt. 1927 ha inga större lägenheter uppgivits förekomma i resp. 2, 1, 3, 1, 1 och 1 av de här redovisade städerna.

[2] Jfr not 2 å föregående sida.

Antal städer, varest hyresnivån uppgivits vara:

	för småhyreslägenheter			för medelstora lägenheter			för större lägenheter			Uppgift om större lägenheter saknas
	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande	fallande	stillastående	stigande	
Okt. 1925 . .	5	56	8	9	57	3	13	51	2	3
April 1926 . .	7	55	7	10	56	3	15	53	—	1
Okt. 1926 . .	5	59	5	14	52	3	22	43	2	2
April 1927 . .	4	57	8	8	57	4	13	52	3	1
Okt. 1927 . .	11	53	5	15	52	2	15	53	1	—
April 1928 . .	6	56	7	8	53	8	10	54	4	1

Rörande dessa hyresuppgifters begränsade värde torde få anses gälla samma omdöme som ovan uttalats med avseende på motsvarande uppgifter för de större städerna.

Arbetslöshetssakkunnigas betänkande rörande arbetslöshetsförsäkring m. m.

Den 27 april 1928 inlämnade 1926 års arbetslöshetssakkunniga sitt betänkande rörande arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och reservarbeten. De sakkunniga ha utgjorts av följande personer: ledamöterna av riksdagens andra kammare Herm. Lindqvist (ordförande), kapten Erik Bernström, lantbrukaren O. L. Carlström, byråassistenten Oskar Hagman och lantbrukaren J. Johansson i Kälkebo samt dessutom professorn Eli F. Heckscher, kanslirådet G. H. von Koch och byråchefen Erik Odelstierna. Såsom sekreterare hos de sakkunniga ha tjänstgjort hovrättsassessorn Sture Petersson och förste aktuarien, fil. doktor O. A. Åkesson.

De sakkunnigas uppdrag har avsett utredning angående såväl obligatorisk som frivillig arbetslöshetsförsäkring samt därjämte även spörsmålet i vilken mån och på vad sätt försäkringslinjen och arbetslinjen böra bringas att samverka med varandra. I överensstämmelse härmed ha de sakkunniga, oberoende av sin uppfattning rörande arbetslöshetsförsäkringens lämplighet eller olämplighet, utarbetat lagförslag till både obligatorisk och frivillig försäkring. Dessutom ha framlagts förslag till lag om offentlig arbetsförmedling och till förordning angående anordnande av reservarbeten (nödhjälpsarbeten).

Det föreliggande betänkandet skiljer sig från den gängse typen i så måtto, att det icke är upplagt såsom ett majoritetsbetänkande med tillhörande reservationer. I stället ha på varje punkt, där olika meningar gjort sig gällande bland de sakkunniga, dessa skilda meningar framlagts och motiverats och därtill i regel även utformats i lagtext.

De sakkunnigas principståndpunkter.

Efter en översikt av arbetslöshetsfrågans tidigare behandling i vårt land och en kortfattad redogörelse för arbetslöshetsförsäkring och övriga hjälpåtgärder för de arbetslösa i utlandet utveckla de sakkunniga sina principståndpunkter i avseende på den centrala frågan *försäkring* eller *icke försäkring* och motiven härför.

Av ledamöterna tillstyrka herrar Lindqvist, Hagman, Odelstierna samt von Koch införande av arbetslöshetsförsäkring, den senare dock endast under förutsättning att reservarbeten på visst sätt inkopplas i försäkringssystemet. I motsats till de fyra nämnda ledamöterna avstyrkes försäkringen av herrar Bernström, Carlström, Heckscher och Johansson. Vid valet mellan obligatorisk och frivillig arbetslöshetsförsäkring ha samtliga sakkunniga varit eniga om att tillerkänna det obligatoriska systemet ett principiellt företräde framför det frivilliga. Herr Hagman har dock ansett, att början bör göras med frivillig försäkring. Då upptagandet av lant- och skogsarbetarna i en obligatorisk försäkring skulle erbjuda betydande svårigheter har detta föranlett herr Johansson, oaktat han ger principiellt företräde åt det obligatoriska systemet, att i likhet med herr Hagman för närvarande förorda det frivilliga systemet.

Såsom skäl för sin ståndpunkt betona herrar *Lindqvist, Hagman* och *Odelstierna* till en början det allvarliga i arbetslöshetens följder för såväl den arbetslöse själv och hans familj som även för arbetsmarknaden och samhället i dess helhet. Med hänsyn härtill måste det anses vara av synnerlig vikt att vidtaga åtgärder i syfte att mera jämnt fördela det tryck, som arbetslösheten åstadkommer och därigenom mildra dess verkningar. Härtill kommer, att den nuvarande sammanblandningen av stats- och kommuningripande åstadkommit ett sannskyldigt kaos på hjälpverksamhetens område, som det är av största betydelse att komma ifrån.

Då det gäller att taga ställning till under vilka former det allmänna bör inträda, anse sig dessa sakkunniga icke kunna biträda någon hjälpform, som innebär att hjälpen vid oförvållad arbetslöshet skall utgå enbart efter behovsprövning. Behovsprövningen kommer nämligen alltid att utgöra ett irritationsmoment hos de arbetslösa, bland annat därför, att den i många fall verkar så, att sparsamma och skötsamma personer anses icke vara i behov av hjälp, medan däremot mindre sparsamma och mindre skötsamma personer erhålla hjälp. Grundprincipen för samhällets hjälpverksamhet bör i stället vara »hjälp till självhjälp», vilken princip naturligast realiseras under försäkringens form. Det erinras även om att utvecklingen i andra länder följt just dessa linjer. Vad reservarbetena beträffar böra dessa, såvida behov föreligger, komma till användning dels för sådana personer, som uttömt sin rätt till understöd från försäkringen, dels för sådana, som ej omfattas av försäkringen.

Herr *von Koch* gör sin tillstyrkan av försäkringen beroende av huruvida arbetslinjen inkopplas i systemet på sådant sätt, att reservarbetet ingår som en

del av de försäkrades förmåner. Denna ståndpunkt motiveras därav, att det första och viktigaste kravet bör vara att söka bereda de arbetslösa arbete. Kan detta ej ske i öppna marknaden, måste reservarbeten anordnas. Förutom de produktiva värden, som härigenom skapas, erhålles ett oumbärligt medel att från hjälpverksamheten avskilja sådana individer, som icke vilja med egna krafter försörja sig och de sina. För den händelse arbetslöshetsförsäkring enligt de sakkunnigas förslag ej skulle komma till stånd, har herr von Koch skisserat ett alternativt förslag, som går ut på bildandet av särskilda lämpligt avgränsade understöds- och pensionssamhällen, omfattande en eller flera kommuner, som skulle omhänderhava all samhällets hjälpverksamhet, som är avsedd att genomgående baseras på behovsprincipen. Inom varje dylikt område skulle hjälpverksamheten icke såsom nu handhavas av olika organ, utan av en för hela verksamheten gemensam social nämnd.

Herrar *Bernström*, *Carlström*, *Heckscher* och *Johansson*, som avstyrka införandet av en arbetslöshetsförsäkring, anse, att det allmännas ingripande på arbetslöshetens område bör regleras enligt behovsprincipen samt att de arbetslösa böra behandlas enligt i grund och botten samma regler som samhällets övriga hjälpbehövande medlemmar. De betvivla, att försäkringen skall kunna bli någon verklig »hjälp till självhjälp», och se i ett misslyckat försök därtill en risk för uppluckring av den offentliga hjälpverksamheten, sådan som de förmena har inställt sig i England i samband med försäkringen. Även de framhålla emellertid riskerna i den nuvarande svenska utvecklingen, särskilt genom stora stadskommuners urskillningslösa användning av fattigvården i fråga om arbetslöshetshjälp, och ge sitt stöd åt grundtankarna i den alternativa plan, som framlagts av herr von Koch.

I fråga om arbetslöshetsförsäkringens brister framhålla tre av dessa sakkunniga, herrar Bernström, Heckscher och Johansson, särskilt följande synpunkter. Vad som kallas arbetslöshetsförsäkring är närmast hjälp från utomstående, och det är då olyckligt, att denna hjälp sättes in på en punkt, där den är minst behövlig, nämligen i fråga om de korta arbetslöshetsperioderna, och att den ej heller kan undgå att omfatta den i Sverige mer än annorstädes viktiga säsongarbetslösheten. Genom att det skapas en rätt till understöd vid arbetslöshet, vare sig behov föreligger eller icke, ökas ej blott den totala understödsverksamheten, utan också själva arbetslösheten; en lönepolitik med denna verkan understödjes, de arbetslösas iver att skaffa sig arbete minskas — underhjälpt av arbetsförmedlingens brister som organ för försäkringen — och de arbetslösa komma sannolikt i ökad grad att taga fattigvården i anspråk, sedan deras ganska godtyckligt avgränsade understödstid utgått. Reservarbeten anse också dessa sakkunniga nödvändiga som led i en försäkring, men de tvivla på möjligheten och lämpligheten av att få dem till stånd i därför behövlig utsträckning och vilja ej vara med om en försäkring, som skulle öka behovet av detta korrektiv.

Den fjärde inom denna grupp bland de sakkunniga, herr Carlström, har utöver detta särskilt framhållit, att den föreslagna åtgärden skulle komma att bli försäkring ej blott mot arbetslöshet, utan också mot lägre lön för industriarbe-

tarna, samtidigt med att tusentals människor få hålla till godo med de arbetsvillkor jordbruket erbjuder. Industrien har nu visat tecken till avmattning, men om nya levebröd skola kunna framskapas inom jordbruket, går det ej att där kräva en »vanlig» lön i den bemärkelse, som på industriarbetarhåll är gängse. Ses frågan ur hela folkets synpunkt, måste den fria prisbildningen på arbetskraft därför få göra sig gällande över hela linjen.

Förslaget till obligatorisk arbetslöshetsförsäkring.

Försäkringens omfattning. Försäkringen är avsedd att med vissa undantag omfatta envar arbetare mellan 16 och 67 år, som mot avlöning användes till arbete för arbetsgivares räkning i industriell eller annan rörelse. De viktigaste undantagen utgöras av kontors- och butikspersonal samt lant- och skogsarbetare. Dessutom äro personer med ordinarie anställning i statens tjänst uteslutna. Enligt verkställd beräkning skulle försäkringens klientel komma att utgöras av cirka 625 000 årsarbetare. Samtliga sakkunniga ha förordat, att de sålunda uteslutna gruppernas ställning till försäkringen upptages till förnyad prövning, så snart någon erfarenhet vunnits från den nu föreslagna försäkringen och i varje fall inom fem år efter försäkringens ikraftträdande.

Kostnaderna för försäkringen skola enligt förslaget bestridas genom försäkringsavgifter av arbetare och arbetsgivare med bidrag av statsmedel. Försäkringsavgifterna skola avse en period av en vecka.

Villkor för ersättning. Ett grundläggande villkor för rätt till ersättning är, att minst 26 veckoavgifter skola vara erlagda under de fyra nästföregående kvartalen. Genom ett villkor av denna art komma kroniskt arbetslösa personer att utskiljas från försäkringen. Vidare föreskrives, att den arbetslöse är skyldig att varje dag anmäla sig som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. Endast under förutsättning, att han icke kan erhålla lämpligt arbete, är han berättigad till ersättning.

Beträffande frågan om vilket arbete, som skall anses som lämpligt, äro alla sakkunniga ense därom, att arbetet skall motsvara arbetarens krafter och färdigheter. I avseende på frågan om arbetets lämplighet ur avlöningssynpunkt gå meningarna däremot isär, i det vissa av de sakkunniga kräva, att avlöningen icke får understiga den i arbetsorten *vanliga* avlöningen för sådant arbete, medan andra anse att, därest avlöningen är *skälig i förhållande till å arbetsorten förekommande* avlöning för sådant arbete, arbetet skall betraktas såsom lämpligt. Slutligen gäller, att den, som frivilligt lämnat sitt arbete eller på grund av otillbörligt uppförande skilts från arbetet eller utan giltig anledning vägrar eller underlåter att åtaga sig erbjudet lämpligt arbete, har förlorat rätten till ersättning under en tid av fyra veckor därefter.

En fråga av särskild betydelse är den om försäkringens förhållande till arbetskonflikter och den arbetslöshet, som här kan uppkomma. Samtliga sakkunniga äro ense om att ersättning icke skall utgå till den, som deltager i strejk

eller är föremål för lockout, så länge konflikten varar. Medan vissa ledamöter anse, att en arbetskonflikt bör diskvalificera endast de i konflikten indragna, kräva andra ledamöter genom bestämmelser av något olika innehåll, att även sådana arbetare skola diskvalificeras, som blivit arbetslösa på grund av en konflikt och vilkas löne- och anställningsvillkor skäligen kunna antagas röna inverkan av konflikten.

Av de sakkunniga ha herrar Bernström, Carlström, Heckscher, Johansson och von Koch förordat en maximal understödstid av 15 veckor per år, medan övriga sakkunniga förordat 20 veckor (en veckas karenstid förutsättes). Förstnämnda sakkunniga ha dessutom föreslagit en bestämmelse, enligt vilken arbetslös, som uppburit ersättning under 36 dagar, skall kunna hänvisas till reservarbete under viss tid, ej överskjutande 12 veckor. Den tid, varunder den arbetslöse erhållit reservarbete, skall avdragas å ersättningstiden, varvid två dagars reservarbete skall anses motsvara en dags ersättning.

Beträffande yrken med mera utpräglad säsongkaraktär föreslå de sakkunniga, att socialstyrelsen i enlighet med vissa angivna riktlinjer rörande karenstidens längd m. m. skall bestämma de närmare villkoren.

Ersättning på grund av erlagda försäkringsavgifter utgår för sex dagar i veckan med ett för dag beräknat belopp, kallat daghjälp. Därjämte utgår till vissa familjeförsörjare s. k. familjetillägg, vilket bestrides av statsmedel. Såväl daghjälpen som familjetilläggen utgå i relation till arbetsförtjänsten. För ändamålet ha de försäkrade indelats i sex löneklasser, på sätt som framgår ur följande schema:

Löneklass	Daglig arbetsförtjänst Kr.	Daghjälp Kr.
I	Under 2·50	1·25
II	2·50—3·49	1·50
III	3·50—4·49	2·00
IV	4·50—5·49	2·50
V	5·50—6·49	3·00
VI	6·50 och däröver	3·25

Familjetilläggen utgå inom varje klass med 20, 40 eller 60 % av daghjälpen, beroende på huruvida den arbetslöse har 1 eller 2, 3 eller 4 resp. 5 eller flera att försörja. I högsta löneklassen, där daghjälpen är 3·25 kronor, kan sålunda det sammanlagda understödet uppgå till högst 5·20 kronor.

Försäkringsavgifter. Försäkringsavgiften, av vilken arbetaren och arbetsgivaren betala vardera hälften, är fastställd till visst belopp för varje särskild löneklass. Under förutsättning att den maximala understödstiden fastställes till 15 veckor, har den erforderliga avgiften per vecka beräknats till resp. 28, 32, 44, 54, 64 och 70 öre per vecka i de sex löneklasserna. Arbetarens andel kommer sålunda att utgöra hälften av dessa belopp. Med hänsyn till den osäkerhet, som måste vidlåda varje uppskattning av kostnaderna för en försäkring av denna art, har föreslagits en bestämmelse, enligt vilken konungen, om

så skulle befinnas erforderligt, äger höja ifrågavarande avgifter med högst 50 %.

Uppbörden av försäkringsavgifterna verkställes medelst ett märkessystem på följande sätt. Varje försäkrad erhåller ett s. k. försäkringskort, gällande för ett visst försäkringsår, varmed förstås tiden från första måndagen i juli ena året till första måndagen i juli nästa år. Å kortet, som skall förvaras hos vederbörande arbetsgivare, har denne att varje vecka anbringa ett märke, vars valör motsvarar arbetarens och arbetsgivarens sammanlagda avgift per vecka inom den löneklass arbetaren tillhör. Hälften av kostnaden för märket avdrages å arbetarens avlöning. Det åligger arbetsgivaren att minst en gång i månaden hålla arbetaren kortet tillgängligt för granskning. Försäkringsmärkena äro avsedda att tillhandahållas genom postverket, som varje månad redovisar de försålda märkena. Influtna medel tillföras en fond, som förvaltas av statskontoret i samråd med socialstyrelsen efter grunder, som fastställas av konungen.

Försäkringens organisation. Försäkringen organiseras i omedelbar anslutning till den offentliga arbetsförmedlingen, som sålunda kommer att tjänstgöra som försäkringens kontrollorgan. För ändamålet föreslås en väsentlig utbyggnad av förmedlingen. Den centrala ledningen av försäkringen förlägges till *socialstyrelsen*, inom vilket verk upprättas en särskild *byrå för arbetsförmedling och arbetslöshetsförsäkring*. Då det ansetts erforderligt att alla de statliga hjälpåtgärderna på arbetslöshetens område samordnas med varandra i en enhetlig organisation föreslås att även ledningen av reservarbetena, som nu åvilar arbetslöshetskommissionen, skall förläggas till socialstyrelsen och där omhänderhavas av en särskild *byrå för reservarbeten*. I samband härmed föreslå de sakkunniga, att sjukkassebyrån och yrkesinspektionen, som icke ha något direkt samband med socialstyrelsens blivande huvuduppgift — att tjänstgöra som statens organ för handhavandet av arbetsmarknadens olika frågor — överflyttas till annat ämbetsverk. Enligt de sakkunnigas mening erbjuder sig för yrkesinspektionen en naturlig anknytning till riksförsäkringsanstalten, medan för sjukkassornas vidkommande pensionsstyrelsen närmast torde komma i fråga.

Kostnaderna för försäkringen. Den sammanlagda kostnaden för en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring enligt de sakkunnigas förslag har för en maximal understödstid av 15 veckor, som förordats av de sakkunnigas flertal, och under vissa antaganden rörande arbetslöshetens omfattning uppskattats till 24·3 miljoner kronor. Härav skulle kostnaderna för daghjälp, vilka delas lika mellan arbetare och arbetsgivare, uppgå till sammanlagt 19 miljoner, familjetilläggen, som bestridas av statsmedel, till 3·3 miljoner och förvaltningskostnaderna, som likaledes skulle bestridas av statsmedel, till 2 miljoner. Skulle den maximala understödstiden utsträckas till 20 veckor, torde kostnaderna komma att ökas till sammanlagt cirka 28·4 miljoner kronor.

Den angivna förvaltningskostnaden hänför sig huvudsakligen till arbetsför-

medlingen. Då försäkringen skulle medföra en icke ringa ökning i arbetsförmedlingsanstalternas arbete, har föreslagits, att staten betalar $^3/_4$ av anstalternas kostnader.

Förslaget till frivillig arbetslöshetsförsäkring.

Förslaget rörande frivillig arbetslöshetsförsäkring går ut därpå, att det allmänna lämnar bidrag till av arbetarna själva bildade arbetslöshetskassor, som fylla vissa i lagen angivna villkor rörande medlemsantal m. m. och bedriva sin verksamhet i enlighet med givna föreskrifter. Medan den obligatoriska försäkringen föreslås finansierad av både arbetare, arbetsgivare och staten, skulle arbetsgivarbidrag icke komma ifråga vid en frivillig försäkring. Såsom tillsynsmyndighet över arbetslöshetskassorna föreslås socialstyrelsen.

Villkoren för rätt till ersättning vid inträdande arbetslöshet äro med vissa undantag desamma som enligt förslaget till obligatorisk försäkring. Arbetslöshetskassa får sålunda ej utgiva understöd för någon dag till annan än den, som varit medlem av kassan under nästföregående tolv månader och erlagt avgifter för minst halva denna tid. Rörande understödets storlek har föreskrivits, att daghjälp för familjeförsörjare ej får överstiga fyra femtedelar och för annan medlem hälften av den i orten vanliga arbetsförtjänsten för arbetsdag för arbetare inom samma yrke och av samma arbetsförmåga som den arbetslöse. I varje fall får daghjälpen för dessa båda grupper icke överstiga 5 resp. 3 kronor.

Samtliga sakkunniga utom herr von Koch förorda, att det allmännas bidrag till arbetslöshetskassorna skall bäras av staten ensam och bestämmas till ett belopp motsvarande medlemmarnas sammanlagda avgifter. Det är emellertid att märka, att detta statsbidrag, som för varje månad skall gottskrivas kassan, utbetalas allenast i den mån det erfordras för bestridande av kassans utgifter. Härigenom vinnes den fördelen, att det allmännas bidrag icke kommer att förvaltas av kassorna. Herr von Koch har för sin del förordat en anordning, varigenom det allmännas bidrag skulle utgå med hälften av det understödsbelopp kassan under ett år utbetalat till sina medlemmar. Kostnaderna för detta bidrag föreslås skola bestridas till hälften av staten och till hälften av de understödda medlemmarnas hemkommuner.

Den offentliga arbetsförmedlingen.

Oavsett huruvida obligatorisk eller statsunderstödd frivillig försäkring kommer att genomföras, kräves enligt de sakkunnigas mening en viss utbyggnad av den nuvarande offentliga arbetsförmedlingen. Verkställd uppskattning har givit vid handen, att en obligatorisk försäkring sannolikt kommer att medföra en fördubbling av det nuvarande antalet kontor samt dessutom ett icke ringa antal ombud. De sakkunniga ha även föreslagit vissa anordningar i syfte att stärka arbetsförmedlingens effektivitet.

Enligt förslaget skall för varje landstingsområde och för varje stad, som ej

deltager i landsting, genom landstingets eller stadsfullmäktiges försorg upprättas en arbetsförmedlingsanstalt. Det föreskrives därjämte, att sådan anstalt skall för sin verksamhet ha ett huvudkontor samt erforderligt antal på lämpliga platser förlagda avdelningskontor eller ombud. Arbetsförmedlingsanstalt skall stå under ledning av en styrelse, bestående av ordförande och minst fyra ledamöter. Av ledamöterna skall halva antalet representera arbetsgivarnas och halva antalet arbetarnas intressen. Då vid en obligatorisk försäkring arbetsförmedlingen skall tjänstgöra som försäkringens lokala organ, ha de sakkunniga, i syfte att utöver socialstyrelsens tillsyn stärka det statliga inflytandet, föreslagit, att ordföranden i arbetsförmedlingsanstalts styrelse såväl som suppleant för honom skall utses av konungen. I samma syfte har även föreslagits, att föreståndare för arbetsförmedlingsanstalts huvudkontor skall utses av socialstyrelsen, som även skall äga att bestämma avlöningens storlek. Den sålunda föreslagna skärpningen av det statliga inflytandet har icke ansetts erforderlig, därest en frivillig arbetslöshetsförsäkring skulle komma till stånd.

Vid en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring föreslås, att staten skall bestrida $^3/_4$ av arbetsförmedlingsanstalternas förvaltningskostnader. Vid frivillig arbetslöshetsförsäkring inskränkes statsbidraget till kostnaden för post-, telegram- och telefonavgifter, formulär och blanketter, som fastställas av socialstyrelsen, samt till $^1/_4$ av övriga erforderliga utgifter. Därtill skall såväl vid obligatorisk som frivillig försäkring statsbidrag utgå med $^3/_4$ av belopp, som arbetsförmedlingsanstalt utgivit till täckande av vissa resekostnader för arbetslösa.

Anordnande av reservarbeten.

I en särskild förordning angående anordnandet av reservarbeten fastslås, i anslutning till vad som redan gäller, att staten och kommun må, där så kan anses påkallat, anordna reservarbeten för att bereda sysselsättning åt arbetslösa. Statens verksamhet för anordnande av reservarbeten skall, såsom redan tidigare omnämnts, omhänderhavas av socialstyrelsen, vadan arbetslöshetskommissionen sålunda skulle komma att upphöra.

Lönen vid reservarbeten skall understiga den arbetslön, som på den öppna arbetsmarknaden i orten är gällande för icke yrkesutbildade arbetare. Kommun, som önskar erhålla statsbidrag till anordnande av reservarbete, har att, innan verksamheten begynnes, inhämta socialstyrelsens medgivande härtill samt ställa sig till efterrättelse de närmare föreskrifter, som socialstyrelsen meddelar angående arbetsföretagets anordnande, de arbetslösas anvisande till arbete och arbetslönens storlek.

Statsbidraget till kommun, som anordnar reservarbeten, föreslås skola utgå med högst hälften av det belopp, som kommunen i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter ägt utbetala såsom arbetslön till de arbetslösa.

Enligt vissa av de sakkunniga skulle även landstingsområde, vägdistrikt eller annat sådant kommunalsamfund kunna anordna reservarbete och för ändamålet åtnjuta statsbidrag.

Fylleriförseelser och spritsmuggling under första kvartalet 1928.

Fylleriförseelser under första kvartalet 1928. Enligt en inom kontrollstyrelsen verkställd preliminär sammanräkning, vars resultat delgivits socialstyrelsen och i sammandrag återges i tab. A, utgjorde antalet fylleriförseelser, för vilka personer blivit sakfällda under första kvartalet 1928, tillhopa 5 772, av vilka 5 619 begåtts av män och 153 av kvinnor. Antalet avdömda fylleriförseelser per kvartal dels under år 1913, såsom representerande förhållandena före världskriget och det individuella kontrollsystemets mera allmänna tillämpning, dels för tiden fr. o. m. år 1921 har utgjort som följer:

	Medeltal per kvartal								1 kv.	4 kv.	1 kv.
	1913	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1927	1927	1928
Antal förseelser	14 727	7 717	7 072	7 532	8 171	8 130	7 425	7 152	6 690	6 982[2]	5 772[1]
Per 100 000 inv.	262	130	118	126	136	134	123	118	110	115	95

Dessa siffror återge emellertid icke hela den faktiska fyllerifrekvensen å offentliga platser. Man får nämligen i allmänhet räkna med att för varje kvartal något eller några hundratal personer, som blivit anhållna för fylleri, sedermera icke sakfällas, merendels av det skäl att de icke kunnat med stämning anträffas och inställas inför rätta. Påpekas bör därjämte, att å ena sidan en del förseelser, som avdömts under en redovisningsperiod, ha begåtts under en tidigare, medan å andra sidan en del under perioden begångna förseelser avdömas först under ett följande redovisningsskede. Vad beträffar den preliminära siffran för första kvartalet 1928, lärer den med all sannolikhet genom senare inkomna rapporter komma att något höjas, varigenom skillnaden gentemot den fyllerifrekvens, som registrerats för fjärde kvartalet 1927 (6 982 förseelser) torde komma att minskas.

Fylleriförseelsernas fördelning på månader fr. o. m. år 1924 ter sig som följande tablå utvisar:

År	jan.	febr.	mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.
1924 . . .	2 092	2 083	2 259	2 742	2 816	2 731	2 526	2 834	3 676	3 174	2 966	2 786
1925 . . .	2 705	2 457	2 780	2 678	2 619	2 720	2 216	2 651	3 629	3 255	2 921	1 890
1926 . . .	2 052	1 982	2 478	2 709	2 782	2 361	2 023	2 440	3 476	2 600	2 763	2 034
1927 . . .	2 157	2 101	2 432	2 321	2 653	2 294	1 942	2 579	3 147	2 787	2 481	1 714
1928 . . .	1 989[1]	1 852[1]	1 931[1]	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[1] Preliminär siffra.
[2] De tidigare meddelade siffrorna för fjärde kvartalet 1927 ha här liksom på övriga ställen i redogörelsen ökats med 64 senare rapporterade förseelser.

Fyllerifrekvensen har under de senast redovisade tre månaderna varit lägre än under motsvarande tid föregående år och likaså lägre än i genomsnitt under 1927 års fjärde kvartal, under vilket dock framträtt ett anmärkningsvärt lågt tal för december. Beträffande siffran för mars 1928 må påpekas, att denna säkerligen kommer att icke oväsentligt höjas, eftersom kvartalets ännu ej redovisade fyllerifall till övervägande del torde ha inträffat mot slutet av perioden.

Hur fylleriförseelserna under redovisningskvartalet fördelade sig på vissa ortsgrupper och på olika delar av landet åskådliggöres av följande tablå, varuti för Stockholm meddelas tvenne sifferserier, nämligen a) antalet sakfällda enligt den officiella statistiken och b) antalet för fylleri anhållna enligt Statistisk månadsskrift, utgiven av Stockholms stads statistiska kontor:

Antal fylleriförseelser under 1 kv. 1928	Stockholms stad a	Stockholms stad b	Östra Sverige	Småland och öarna	Södra Sverige	Västra Sverige	Norra Sverige	Hela riket 1 kv. 1928	Hela riket 4 kv. 1927	Hela riket 1 kv. 1927
i städer med mer än 10 000 inv.	1 328	1 342	324	165	593	1 269	452	4 131	4 745	4 827
i övriga städer .	—	—	165	116	82	289	61	713	933	775
å landsbygden . .	—	—	95	133	127	176	397	928	1 304	1 088
tillhopa	**1 328**	**1 342**	**584**	**414**	**802**	**1 734**	**910**	**5 772**	**6 982**	**6 690**
4 kvart. 1927 . .	1 455	1 405	754	402	981	2 066	1 324	—	6 982	—
1 kvart. 1927 . .	1 510	1 608	768	418	967	2 160	867	—	—	6 690

Den nedgång i fyllerifrekvensen under 1928 års första kvartal, varmed man torde kunna räkna åtminstone vid jämförelse med närmast föregående kvartal, synes av de preliminära siffrorna att döma ha framträtt såväl i större och mindre städer som å landsbygden. Även de olika landsdelarna förete sjunkande tal med undantag av Småland och öarna. En jämförelse med siffrorna för första kvartalet 1927 leder delvis till samma iakttagelser. Dock framträder härvidlag ingen minskning beträffande norra Sverige. Man bör emellertid ihågkomma, att de definitiva siffrorna kunna komma att ge en något avvikande bild av utvecklingen.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas kön och ålder. Av samtliga fylleriförseelser, för vilka personer sakfälldes under 1928 års första kvartal, begingos, som ovan nämnts, 153 eller 2·7 % av kvinnor, därav, som efterföljande tab. A visar, 97 i Stockholm, 30 i Göteborg, 8 i Malmö, 18 i övriga städer och inga på landsbygden. — Huvudtabellen ger även möjlighet att fastställa, i vilken utsträckning fylleriförseelserna begåtts av yngre och av äldre personer, varvid åldersgränsen dragits vid 25 år.[1] Av hela antalet avdömda förseelser, beträffande vilka uppgifter i detta avseende meddelats, hade 1 378 eller 23·9 % begåtts av män och kvinnor i ungdomsåldrarna, medan 4 387 eller 76·1 % kommit på äldre individer.[2] Av samtliga under år

[1] Härvid ha personer, som äro födda före 1903, hänförts till den äldre åldersgruppen, och sådana, som äro födda 1903 eller senare, till den yngre.

[2] Av de sakfällda voro 7 av okänd ålder.

Orter	Antal fylleriförseelser, för vilka personer sakfällts under				Förseelser, begångna av *män*						Förs., beg. av *kvinnor*		
					med mot-bok		*utan* mot-bok	Summa	Därav		Hela antalet	Därav	
	jan.	febr.	mars	hela kvartalet	full inköpsrätt	begr. inköpsrätt			25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]		25 år eller däröver[1]	under 25 år[2]
Stockholms stad	449	421	458	**1 328**	72	302	857	**1 231**	1 087	144	97	84	13
Östra Sverige: Södertälje	10	7	11	**28**	—	3	25	**28**	21	7	—	—	—
Lidingö	1	2	—	**3**	—	—	3	**3**	3	—	—	—	—
Uppsala	17	19	16	**52**	—	12	40	**52**	43	9	—	—	—
Västerås	12	15	17	**44**	—	5	37	**42**	25	17	2	2	—
Nyköping	6	8	5	**19**	—	3	16	**19**	16	3	—	—	—
Eskilstuna	14	20	17	**51**	1	17	32	**50**	41	9	1	1	—
Linköping	8	11	13	**32**	1	6	25	**32**	24	8	—	—	—
Norrköping	34	30	31	**95**	1	15	73	**89**	72	17	6	4	2
Övriga städer	63	41	61	**165**	6	38	121	**165**	127	38	—	—	—
Landsbygden	32	29	34	**95**	—	17	78	**95**	49	42	—	—	—
Småi. m. m.: Jönköping	25	13	9	**47**	3	12	32	**47**	35	12	—	—	—
Kalmar	22	22	21	**65**	1	6	58	**65**	43	22	—	—	—
Västervik	11	9	7	**27**	—	1	26	**27**	16	11	—	—	—
Visby	4	11	11	**26**	—	3	23	**26**	20	6	—	—	—
Övriga städer	46	38	32	**116**	3	12	101	**116**	77	39	—	—	—
Landsbygden	47	41	45	**133**	2	13	118	**133**	79	51	—	—	—
Södra Sverige: Karlskrona	6	8	20	**34**	2	10	22	**34**	30	4	—	—	—
Kristianstad	12	10	21	**43**	4	6	33	**43**	39	4	—	—	—
Malmö	75	84	80	**239**	15	36	180	**231**	189	42	8	7	1
Lund	6	19	36	**61**	5	14	42	**61**	50	11	—	—	—
Landskrona	32	28	15	**75**	3	7	65	**75**	48	27	—	—	—
Hälsingborg	48	29	27	**104**	4	17	83	**104**	87	17	—	—	—
Ystad	1	4	3	**8**	1	—	7	**8**	6	2	—	—	—
Trälleborg	6	9	14	**29**	3	3	23	**29**	24	5	—	—	—
Övriga städer	23	35	24	**82**	1	18	63	**82**	60	22	—	—	—
Landsbygden	31	54	42	**127**	5	22	100	**127**	52	75	—	—	—
Västra Sverige: Halmstad	13	9	31	**53**	1	11	41	**53**	38	15	—	—	—
Göteborg	287	305	288	**880**	22	205	623	**850**	671	179	30	27	3
Mölndal	13	9	7	**29**	1	1	26	**28**	21	7	1	1	—
Uddevalla	21	7	12	**40**	3	3	34	**40**	34	6	—	—	—
Trollhättan	10	18	8	**36**	—	1	35	**36**	29	7	—	—	—
Borås	12	14	12	**38**	1	14	23	**38**	31	7	—	—	—
Skövde	8	11	11	**30**	—	6	24	**30**	23	7	—	—	—
Karlstad	18	18	21	**57**	1	11	45	**57**	45	12	—	—	—
Kristinehamn	4	4	2	**10**	—	2	8	**10**	5	5	—	—	—
Örebro	35	34	27	**96**	—	12	83	**95**	80	15	1	1	—
Övriga städer	94	101	94	**289**	3	53	233	**289**	204	85	—	—	—
Landsbygden	72	51	53	**176**	7	26	143	**176**	97	79	—	—	—
Norra Sverige: Falun	7	6	1	**14**	—	—	14	**14**	10	4	—	—	—
Gävle	73	48	70	**191**	—	32	159	**191**	156	35	—	—	—
Söderhamn	15	17	8	**40**	—	9	31	**40**	32	8	—	—	—
Härnösand	7	1	14	**22**	—	—	22	**22**	18	4	—	—	—
Sundsvall	27	37	47	**111**	—	25	79	**104**	88	16	7	5	2
Östersund	23	1	11	**35**	—	4	31	**35**	28	7	—	—	—
Umeå	15	—	15	**30**	—	4	26	**30**	22	8	—	—	—
Luleå	1	3	5	**9**	—	3	6	**9**	8	1	—	—	—
Övriga städer	28	21	12	**61**	—	9	52	**61**	44	17	—	—	—
Landsbygden	165	120	112	**397**	—	41	356	**397**	208	189	—	—	—
Hela riket: städerna	**1 642**	**1 557**	**1 645**	**4 844**	**158**	**951**	**3 582**	**4 691**	**3 770**	**921**	**153**	**132**	**21**
Hela riket: landsb.	**347**	**295**	**286**	**928**	**14**	**119**	**795**	**928**	**485**	**436**	—	—	—
Summa	**1 989**	**1 852**	**1 931**	**5 772**	**172**	**1070**	**4 377**	[3]**5619**	**4 255**	**1 357**	**153**	**132**	**21**

[1] Härmed avses personer födda före år 1903. — [2] Härmed avses personer födda år 1903 eller senare. — [3] Därav 7 personer med okänd ålder.

1927 sakfällda fyllerister tillhörde 6 448 eller 22·6 % den yngre åldersgruppen, medan 1926 motsvarande antal var 6 438 eller 21·7 %. De efter något avvikande grunder beräknade procentsiffrorna för 1923, 1924 och 1925 voro resp. 19·9, 20·7 och 21·4.

Fylleriförseelsernas fördelning efter de sakfälldas inköpsrätt till spritdrycker. På grundval av systembolagens uppgifter ha i tab. A förseelserna vidare uppdelats med hänsyn till om de sakfällda innehaft motbok (med full eller begränsad inköpsrätt) eller varit avstängda från laglig spritdryckstilldelning.

Av samtliga manliga fyllerister voro 4 377 eller 77·9 % personer utan motbok, vilket är ett något lägre tal än närmast föregående kvartal (79·3 %). Av de kvinnliga fylleristerna var nu ingen enda innehavare av motbok. Dessa siffror giva en antydan om omfattningen av den olagliga rusdryckshandelns och särskilt spritsmugglingens inverkan på nykterhetstillståndet.

Jämförelse mellan fylleriförseelserna i Sverige och dess grannländer. Liksom i föregående kvartalsredogörelser må slutligen i jämförelsesyfte en sammanställning göras mellan den svenska fylleristatistiken och f. n. tillgängliga uppgifter för Norge enligt Statistiske Meddelelser. I översikten här nedan ha dessutom medtagits motsvarande kvartalssiffror för Finland, vilka fr. o. m. år 1922 finnas tillgängliga i Social Tidskrift:

	Medeltal per kvartal								1 kv.	4 kv.	1 kv.
	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1927	1927	1928
Sverige . . .	11 493	7 717	7 072	7 532	8 171	8 130	7 425	7 152	6 690	6 982	5 772
Norge	8 635	8 876	11 171	12 255	10 797	9 611	9 003	9 012	8 407	9 281	·
Finland . . .	·	·	10 700	14 103	15 851	17 576	18 457	21 798	17 895	22 018	·

Såsom härav synes, kan man för Norges del registrera en viss nedgång i fyllerifrekvensen från och med år 1924, under det att för Finland kvartalsmedeltalen snarast tyda på stegring.

Av intresse är jämväl att sammanställa fylleriförseelserna i respektive huvudstäder, såsom skett i nedanstående tablå:

Antal fylleriförseelser i	År 1913	År 1920	År 1921	År 1922	År 1923	År 1924	År 1925	År 1926	År 1927	4 kv. 1927	1 kv. 1928
Stockholm[1] .	17 696	10 207	6 950	7 488	8 069	8 181	7 275	6 689	6 452	1 608	1 342
Oslo	20 293	13 624	13 750	18 195	22 504	18 704	16 518	15 197	14 709	3 803	3 375
därav anhållna	16 455	10 402	10 927	14 572	18 702	15 497	13 516	12 879	12 722	3 312	·
Helsingfors[1] .	23 266	12 307	13 769	13 082	18 462	18 863	18 630	18 602	22 003	5 480	·

Det framgår härav, att antalet fylleriförseelser, särskilt om hänsyn tages till vederbörande städers folkmängd,[2] ställer sig väsentligt lägre i Stockholm än i Helsingfors och Oslo. Då emellertid av gatufylleriet blott en viss, efter lagstiftning och praxis växlande del blir föremål för polisingripande och sålunda redovisad i statistiken, kunna dessa siffror mindre göra anspråk

[1] Siffrorna avse antalet anhållna personer enligt polisstatistiken.
[2] Folkmängdssiffrorna äro för Stockholm 464 699, för Oslo 253 916 och för Helsingfors 211 691 invånare.

på att giva en inbördes fullt jämförbar bild av nykterhetstillståndet i resp. städer vid en och samma tidpunkt än av utvecklingens gång i berörda avseende i de särskilda orterna under den redovisade tidsperioden.

Uppgifter rörande spritsmugglingen. Som komplement till fylleriförseelsestatistiken meddelas i tab. C vissa uppgifter från generaltullstyrelsens statistiska avdelning för åren 1926—1928 rörande antalet beslag, som helt eller delvis avsett sprit (eller brännvin), samt beslagtagna kvantiteter av sådana varor. Vissa i tabellen upptagna beslag lära sedermera ha upphävts av vederbörande domstol.

Tab. C. Gjorda beslag och beslagtagna kvantiteter av spritdrycker åren 1926—1928.

Månad	Stockholms tullkammardistrikt						Samtliga tullkammardistrikt					
	Antal beslagsmål			Kvantitet, i liter			Antal beslagsmål			Kvantitet, i liter		
	1926	1927	1928	1926	1927	1928	1926	1927	1928	1926	1927	1928
januari	91	89	128	300	215	1 719	126	135	203	419	729	2 293
februari	48	84	65	108	485	421	76	123	117	1 120	1 233	593
mars	79	84	81	306	781	556	104	115	125	475	1 959	694
april	89	124		58 593	607		140	174		58 837	883	
maj	77	90		590	1 201		121	149		1 066	2 557	
juni	53	93		232	238		131	154		952	865	
juli	144	105		1 404	383		187	199		1 740	663	
augusti	139	135		871	61 150		196	219		1 375	62 258	
september . . .	135	99		651	367		196	167		1 289	856	
oktober	167	175		1 617	857		222	232		2 120	1 042	
november . . .	130	119		1 219	2 896		181	188		17 739	3 408	
december . . .	127	95		1 595	271		168	165		16 820	839	
Hela året	**1 279**	**1 292**		**67 486**	**69 451**		**1 848**	**2 020**		**103 952**	**77 292**	

Tabellen ger vid handen, att på Stockholms tullområde, dit spritsmugglingen företrädesvis synes vara riktad, men där striden mot den olagliga hanteringen också torde bedrivas med större energi än annorstädes, kommo under åren 1926 och 1927 omkring två tredjedelar av de ertappade spritsmugglarna. För landet i dess helhet medförde år 1926 en betydande nedgång i antalet beslagsmål från år 1925, då totalsiffran var 2 590, medan år 1927 företedde en viss ökning. I fråga om kvantiteten beslagtagen sprit äro talen närmast i nedgående.

Till jämförelse må nämnas, att i Norge under åren 1926 och 1927 uppges ha beslagtagits resp. 127 190 och 68 518 liter sprit och brännvin, vilket synes innebära, att den olagliga rusdryckshanteringen väsentligt minskats under fjolåret.

Industrien i Sverige år 1926.

(Enligt kommerskollegii berättelse.)

Sveriges industri arbetade år 1926 under i stort sett tillfredsställande förhållanden. Året präglades sålunda av arbetsfred för samtliga viktigare industrigrenar med undantag av stenhuggerierna, och industriens avsättningsmöjligheter förbättrades såväl å den inhemska som särskilt å exportmarknaden. Resultatet har blivit, att den industriella produktionen som helhet gått ej oväsentligt framåt. Belysande för utvecklingen är en beräkning, enligt vilken indextalet för industriprodukternas kvantitet, då 1913 års produktion tages som bas, för år 1926 utgör 123 mot 112 för år 1925, d. v. s. en ökning med nära 10 procent. Berörda ökning sammanhänger huvudsakligen med stegrad produktion av maskiner och andra metallarbeten, trävaror, snickeriarbeten, pappersmassa och papper, socker och mejeriprodukter samt textilvaror och sömnadsarbeten. Produktionsökning av mindre omfattning förekommer emellertid även för flertalet andra viktigare industrivaror. Såsom mera anmärkningsvärda undantag äro endast att nämna gat- och kantsten samt skofabrikat, varav produktionen nedgått, i förra fallet på grund av en under mera än halva året pågående arbetskonflikt, i senare fallet på grund av försvagat konjunkturläge och ökad utländsk konkurrens. För järnhanteringen medförde året väl något ökade tillverkningskvantiteter, men

Tab. 1. Industriella anläggningar i Sverige år 1926.

Industrigrupper	Antal arbetsställen	Förvaltningspersonal	Arbetspersonal			Tillverkningsvärde			Effekt. hkr använda i omedelbar maskindrift
			Antal	i % av hela antalet	per arbetsställe	i miljoner kr.	i % av totalbeloppet	i kr. per arbetsställe	
Malmbrytning och metallindustri	2 286	15 602	118 970	29·2	52	1 054·5	23·5	452 556	515 411
Jord- och stenindustri	1 171	2 246	41 749	10·3	36	158·8	3·6	135 624	85 748
Träindustri	2 332	3 201	57 998	14·3	25	405·0	9·2	173 675	204 005
Pappers- o. grafisk industri	1 021	5 060	51 854	12·8	51	673·0	15·3	659 151	465 353
Livsmedelsindustri	3 872	5 783	43 060	10·6	11	1 126·8	25·6	291 012	163 883
Textil- och beklädnadsindustri	667	4 719	53 435	13·1	80	440·6	10·0	660 522	89 427
Läder-, hår- och gummivaruindustri	450	1 918	18 888	4·6	42	196·8	4·4	437 326	23 712
Kemisk-teknisk industri	363	2 250	14 391	3·5	40	221·2	5·0	609 283	40 472
Kraft-, belysnings- och vattenverk	743	2 347	6 346	1·6	9	151·9	3·4	204 447	21 947
Summa år 1926	**12 905**	**43 126**	**406 691**	**100·0**	**32**	**4 408·6**	**100·0**	**341 620**	**1 609 958**
» » 1925	11 493	40 064	391 692	100·0	34	4 198·0	100·0	365 265	1 532 761
» » 1924	11 193	38 678	379 523	100·0	34	4 084·8	100·0	364 721	1 477 998
» » 1923	10 990	37 363	358 083	100·0	33	3 819·8	100·0	347 569	1 405 997
» » 1922	10 432	36 443	326 221	100·0	31	3 715·5	100·0	356 161	1 338 860
» » 1921	10 775	39 300	328 416	100·0	30	4 119·2	100·0	382 296	1 346 290
» » 1920	12 022	45 685	417 381	100·0	35	6 989·9	100·0	581 426	1 358 752

Tab. 2. Industrien inom olika län.

Län	Antal arbetsställen	Antal industriarbetare	Tillverkningens värde		Medelfolkmängd	Antal industriarbetare på 1 000 inv.	Tillverkningens värde i kronor per inv.
			Miljoner kronor	%			
Stockholms stad	1 172	42 424	567·4	12·9	447 930	95	1 267
Stockholms län	395	14 454	199·3	4·5	262 523	55	759
Uppsala län	286	7 470	83·7	1·9	139 992	53	598
Södermanlands län	494	13 474	114·2	2·6	191 920	70	595
Östergötlands län	750	22 500	238·7	5·4	310 362	72	769
Jönköpings län	683	16 286	123·3	2·8	231 431	70	533
Kronobergs län	314	7 370	46·4	1·1	157 903	47	294
Kalmar län	553	11 770	120·9	2·7	231 316	51	523
Gotlands län	94	1 849	17·8	0·4	56 969	32	304
Blekinge län	316	9 033	73·4	1·7	148 127	61	496
Kristianstads län	614	9 842	146·1	3·3	245 163	40	596
Malmöhus län	1 158	41 945	561·1	12·7	502 883	83	1 116
Hallands län	304	6 573	88·2	2·0	149 736	44	589
Göteborgs och Bohus län	909	42 721	411·9	9·3	443 431	96	929
Älvsborgs län	658	25 876	261·9	5·9	310 545	83	843
Skaraborgs län	744	10 075	87·3	2·0	245 791	41	355
Värmlands län	464	16 846	182·0	4·1	270 657	62	672
Örebro län	573	19 144	171·7	3·9	222 287	86	772
Västmanlands län	407	13 155	121·4	2·7	164 746	80	737
Kopparbergs län	502	17 362	149·1	3·4	253 379	69	589
Gävleborgs län	525	22 283	228·0	5·2	278 097	80	820
Västernorrlands län	374	18 316	222·7	5·2	273 797	67	813
Jämtlands län	181	2 817	28·7	0·6	136 403	21	210
Västerbottens län	239	5 996	62·2	1·4	196 887	30	316
Norrbottens län	196	7 110	101·7	2·3	191 690	37	530
Hela riket	**12 905**	**406 691**	**4 408·6**	**100·0**	**6 063 965**	**67**	**727**

ökningen var dock alltför obetydlig för att kunna betecknas såsom något bestämt tecken till lättnad i efterkrigsårens svåra depression. Att industrien som helhet uppnått ökad produktion torde även innebära, att dess räntabilitet under redogörelseåret generellt sett förbättrats, ehuruväl här får tagas i betraktande, att prisläget för industriprodukter varit i övervägande grad sjunkande.

Antalet redovisade arbetsställen uppgick för år 1926 till 12 905 och antalet av den vid dem sysselsatta personalen till 449 817, därav 43 126 tillhörande förvaltnings- och 406 691 arbetarpersonalen. Den använda primära drivkraften har uppgivits till 2 019 117 effektiva hästkrafter; härav nyttjades 368 257 för omedelbar maskindrift. Med inräkning jämväl av elektriska motorer uppgick den direkt använda drivkraften till 1 609 958 hästkrafter.

Det sammanlagda saluvärdet av tillverkningen, beräknat å produktionsplatsen, utgör 4 409 milj. kr., vilket innebär en ökning från nästföregående år med 5 procent. Med avseende på ifrågavarande värde bör observeras, att detsamma tillkommit genom summering av tillverkningens försäljningsvärde vid vart och ett av de redovisade arbetsställena och alltså representerar ett bruttobelopp, vilket är av intresse såsom ungefärligt mått på industriens omsättning, men tydligen innesluter dubbelräkningar, i den mån produkterna försålts till andra inhemska industriföretag. Vid jämförelse av

Tab. 3. Industrien i rikets städer.

Städer med mer än 1 000 industriarbetare:	Antal arbetsställen	Antal arbetare	Tillverkningens värde		Medelfolkmängd	Antal industriarbetare på 1 000 inv.	Tillverkningens värde i kronor per inv.
			Miljoner kronor	%			
Stockholm	1 172	42 424	567·4	23·0	447 930	95	1 267
Göteborg	536	25 726	305·1	12·4	231 110	111	1 320
Malmö	377	16 238	204·9	8·3	116 588	139	1 757
Norrköping	188	9 600	103·0	4·2	60 266	159	1 708
Borås	128	7 013	71·2	2·9	32 930	213	2 163
Hälsingborg	152	6 884	88·0	3·6	51 926	132	1 694
Eskilstuna	154	6 316	51·4	2·1	30 561	207	1 681
Gävle	136	5 414	70·6	2·9	39 342	138	1 795
Örebro	147	4 560	49·1	2·0	36 354	125	1 351
Jönköping	96	3 946	29·7	1·2	29 965	132	993
Västerås	60	3 311	48·7	2·0	29 137	114	1 673
Uppsala	102	2 879	37·2	1·5	30 096	96	1 237
Mölndal	24	2 751	38·2	1·5	16 732	164	2 283
Karlskrona	52	2 446	16·9	0·7	27 452	89	617
Södertälje	31	2 292	37·8	1·5	14 892	154	2 537
Karlstad	76	2 202	22·2	0·9	19 959	110	1 113
Linköping	80	2 191	23·4	0·9	29 137	75	803
Halmstad	61	2 141	29·7	1·2	18 392	116	1 617
Trollhättan	35	1 994	32·2	1·3	15 801	126	2 036
Landskrona	57	1 974	45·4	1·8	19 009	104	2 391
Huskvarna	13	1 956	13·7	0·6	8 017	244	1 709
Uddevalla	37	1 864	16·8	0·7	14 108	132	1 191
Nyköping	45	1 703	16·3	0·7	12 193	140	1 338
Lund	75	1 665	16·9	0·7	24 044	69	702
Söderhamn	32	1 645	17·6	0·7	11 635	141	1 515
Tidaholm	10	1 510	10·0	0·4	4 583	329	2 179
Kalmar	46	1 447	42·5	1·7	18 549	78	2 291
Lidköping	31	1 410	17·2	0·7	8 770	161	1 958
Västervik	35	1 381	11·0	0·4	12 353	112	888
Arvika	29	1 374	22·3	0·9	7 762	177	2 871
Alingsås	32	1 241	13·3	0·5	6 880	180	1 934
Vänersborg	25	1 230	10·4	0·4	9 067	136	1 144
Trälleborg	41	1 204	27·7	1·1	12 620	95	2 195
Kristianstad	42	1 140	22·4	0·9	13 159	87	1 705
Övriga städer	1 501	29 452	339·0	13·7	417 668	71	811
Summa	**5 658**	**202 474**	**2 469·2**	**100·0**	**1 878 987**	**108**	**1 314**

saluvärdena för olika år äro vidare penningvärdets förändringar givetvis att hålla i minnet.

Industriens fördelning gruppvis och de olika gruppernas relativa betydelse belyses av tab. 1. Vad de vid fabrikerna anställda *arbetarna* beträffar, äro närmare uppgifter om dessas fördelning på olika industrigrenar att finna i efterföljande specialredogörelse rörande kvinnors och minderårigas användande inom industrien. Under rubriken *förvaltningspersonal* ha sammanförts fem personalgrupper med nedanstående antal anställda:

	1926		1925	
Företagsledare	6 126	(därav 95 kvinnor)	5 921	(därav 84 kvinnor)
Teknisk förvaltningspersonal	12 356	(» 449 »)	10 567	(» 365 »)
Kontorspersonal	19 163	(» 6 225 »)	18 435	(» 5 879 »)
Lagerbokhållare, m. fl.	3 119	(» 741 »)	3 023	(» 719 »)
Resande i firmans tjänst	2 362	(» 42 »)	2 118	(» 26 »)

Industriens fördelning ortsvis åskådliggöres av förestående tab. 2 och 3, den ena för länen, den andra för viktigare städer. De senare äro, som synes, i tabellen upptagna i ordningsföljd efter antalet redovisade industriarbetare. I förhållande till folkmängden har Tidaholm liksom de närmast föregående åren hävdat sin ställning som Sveriges mest industrialiserade stad.

Kvinnors och minderårigas användande inom industrien i Sverige år 1926.

Enligt kommerskollegii industriberättelse, varav i det föregående ett referat lämnats, sysselsattes inom den svenska industrien år 1926 tillhopa *406 691 arbetare, mot 391 692 år 1925 och 379 523 år 1924*. I vad mån kvinnor och minderåriga ingå i dessa siffror framgår av följande tablå:

	Antal			I % av hela antalet arbetare		
	1926	1925	1924	1926	1925	1924
Kvinnor, inalles	74 543	70 859	69 525	18·33	18·09	18·32
därav: vuxna	64 614	61 177	59 390	15·89	15·62	15·65
minderåriga	9 929	9 682	10 135	2·44	2·47	2·67
Män, »	27 744	28 119	27 277	6·82	7·18	7·19
Summa minderåriga	37 673	37 801	37 412	9·26	9·65	9·86
Hela antalet vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen .	**102 287**	**98 978**	**96 802**	**25·15**	**25·27**	**25·51**

Absolut taget har, såsom av tablån framgår, antalet kvinnor (vuxna och minderåriga) under 1926 ökats, medan manliga minderåriga minskats. I förhållande till hela antalet inom industrien sysselsatta arbetare kan däremot för samtliga minderåriga någon minskning konstateras.

Av tabellen å nästa sida framgår, i vad mån olika län förete skiljaktigheter med avseende å förekomsten av kvinnor och minderåriga inom industrien. Deras sammanlagda antal var relativt taget störst i Älvsborgs län med 41·4 %, varefter följa Stockholms stad med 35·3, Östergötlands och Malmöhus län med vardera 32·9, Hallands län med 32·7 samt Göteborgs och Bohus län med 32·2 %. Sist kommer Norrbottens län med 8·3 %.

Beträffande kvinnors och minderårigas användande i arbete inom olika industrigrenar meddelas detaljerade uppgifter i tabellen å sid. 361—362.[1]

Kvinnor och minderåriga utgöra tillsammans mer än hälften av arbetsstyrkan inom *textil- och beklädnadsindustrien* (72·6 %) samt dessutom inom följande till andra industrigrupper hörande yrkesgrenar:

[1] De i denna tabell meddelade siffrorna för de särskilda industrigrupperna överensstämma ej helt med de i tab. 1 å sid. 356 angivna, enär arbetare vid anläggningar, som driva tillverkning hänförlig till två eller flera grupper, här såvitt möjligt fördelats på dessa, medan i förutnämnda tab. 1 sådan fördelning ej ägt rum.

Choklad- och karamellfabriker	81·8 %	Punsch-, vin- och läskedrycksfabriker	58·7 %
Tobaksfabriker	81·7 »	Päls- och skinnvarufabriker	53·5 »
Kartongfabriker o. annan pappersindustri	71·9 »	Guld- och silvervarufabriker	51·4 »
Fiskberednings- o. konservfabriker	69·4 »	Mejerier	50·9 »
Gummivarufabriker	64·9 »		

Inom industrien sysselsatta kvinnor och minderåriga i olika län år 1926.

Län	Hela antalet arbetare	Kvinnor (vuxna och minderåriga)		Minderåriga		Vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	
		Antal	% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare
Stockholms stad	**42 424**	12 761	30·1	3 435	8·1	14 995	35·3
» län	**14 454**	2 045	14·1	1 407	9·7	3 143	21·7
Uppsala län	**7 470**	992	13·3	588	7·9	1 469	19·7
Södermanlands län	**13 474**	1 662	12·3	1 428	10·6	2 820	20·9
Östergötlands län	**22 500**	6 033	26·8	2 111	9·4	7 407	32·9
Jönköpings län	**16 286**	2 303	14·1	1 755	10·8	3 690	22·7
Kronobergs län	**7 370**	535	7·3	1 004	13·6	1 377	18·7
Kalmar län	**11 770**	1 302	11·1	1 167	9·9	2 275	19·3
Gotlands län	**1 849**	139	7·5	93	5·0	226	12·2
Blekinge län	**9 093**	1 259	13·9	740	8·2	1 853	20·5
Kristianstads län	**9 842**	1 430	14·5	760	7·7	2 027	20·6
Malmöhus län	**41 945**	11 521	27·5	3 985	9·5	13 814	32·9
Hallands län	**6 573**	1 666	25·3	730	11·1	2 152	32·7
Göteborgs och Bohus län	**42 721**	11 487	26·9	4 151	9·7	13 777	32·2
Älvsborgs län	**25 876**	9 052	35·0	2 915	11·3	10 711	41·4
Skaraborgs län	**10 075**	1 972	19·6	728	7·2	2 470	24·5
Värmlands län	**16 846**	1 470	8·7	1 279	7·6	2 590	15·4
Örebro län	**19 144**	2 671	14·0	1 610	8·4	3 887	20·3
Västmanlands län	**13 155**	506	3·8	1 274	9·7	1 718	13·1
Kopparbergs län	**17 362**	820	4·7	1 235	7·1	1 995	11·5
Gävleborgs län	**22 283**	2 014	9·0	2 215	9·9	3 962	17·8
Västernorrlands län	**18 316**	438	2·4	1 706	9·3	2 121	11·6
Jämtlands län	**2 817**	130	4·6	198	7·0	322	11·4
Västerbottens län	**5 996**	222	3·7	681	11·4	896	14·9
Norrbottens län	**7 110**	113	1·6	478	6·7	590	8·3
Hela riket år 1926	**406 691**	**74 543**	**18·3**	**37 673**	**9·3**	**102 287**	**25·2**
» » » 1925	**391 692**	70 859	18·1	37 801	9·7	98 978	25·3
Medeltal för åren 1921—1925	**356 787**	65 775	18·4	34 991	9·8	91 272	25·6
» » » 1916—1920	**398 944**	67 856	17·0	48 587	12·2	104 238	26·1
» » » 1911—1915	**357 147**	62 361	17·5	46 515	13·0	96 219	26·9
» » » 1906—1910	**328 012**	57 138	17·4	44 461	13·6	89 409	27·3
» » » 1901—1905	**301 965**	51 304	17·0	42 360	14·0	82 543	27·3

Det är i allmänhet kvinnorna — vuxna eller minderåriga — som i främsta rummet bidraga till de höga procenttalen inom förut nämnda yrkesgrupper. Å andra sidan kan anmärkas, hurusom inom träindustrien de manliga minderåriga utgöra 12·0 % av samtliga arbetare, kvinnorna däremot blott 1·2 %; inom metallindustrien äro motsvarande siffror 7·3 och 4·4 % samt inom jord- och stenindustrien 7·9 och 4·5 %. Absolut taget förekom största antalet minderåriga vid sågverken och hyvlerierna (5 203, därav blott 20 kvinnliga). I förhållande till hela arbetarantalet utgjorde de minderåriga inom denna industrigren dock ej mer än 12·6 %.

Kvinnors och minderårigas användande inom olika industrigrenar år 1926.

Yrkesgrupper	Hela antalet arbetare	Därav							
		kvinnor (vuxna och minderåriga)		minderåriga				vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	
		Antal	% av hela antalet arbetare	Antal			% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare
				Manl.	Kvinnl.	Summa			
Egentliga fabriksarbetare									
1. *Malmbrytning och metallindustri*	**114 361**	**5 062**	**4·4**	**8 301**	**746**	**9 047**	**7·9**	**13 363**	**11·7**
Järnmalmsgruvor och anrikningsverk	**7 461**	35	0·5	355	10	365	4·9	390	5·2
Andra malmgruvor och anrikningsverk	**1 230**	10	0·8	53	—	53	4·3	63	5·1
Verk för framställning av järn o. stål	**15 321**	8	0·1	553	—	553	3·6	561	3·7
Verk för framställning av andra metaller	**619**	—	—	11	—	11	1·8	11	1·8
Järn- och stålmanufaktur	**17 422**	1 173	6·7	1 992	199	2 191	12·6	3 165	18·2
Mekaniska verkstäder	**47 988**	722	1·5	2 946	91	3 037	6·3	3 668	7·6
Skeppsvarv och båtbyggerier	**6 873**	2	0·0	329	—	329	4·8	331	4·8
Fabriker för elektriska maskiner	**3 417**	260	7·6	480	19	499	14·6	740	21·7
Fabriker f. elektr. apparater o. ledningar	**5 143**	1 588	30·9	417	219	636	12·4	2 005	39·0
Instrument- och urfabriker	**1 383**	59	4·3	153	9	162	11·7	212	15·3
Metallmanufaktur	**5 878**	648	11·0	847	118	965	16·4	1 495	25·4
Guld- och silvervarufabriker	**1 269**	547	43·1	105	81	186	14·7	652	51·4
Annan järn- och metallindustri	**357**	10	2·8	60	—	60	16·8	70	19·6
2. *Jord- och stenindustri*	**39 738**	**1 781**	**4·5**	**3 156**	**493**	**3 649**	**9·2**	**4 937**	**12·4**
Kolgruvor	**2 201**	1	0·0	82	—	82	3·7	83	3·8
Torvindustri	**2 812**	324	11·5	314	136	450	16·0	638	22·7
Brytning jämte grovhuggning av sten	**12 532**	4	0·0	565	3	568	4·5	569	4·5
Finare stenförädlingsindustri	**1 888**	—	—	62	—	62	3·3	62	3·3
Kalk- och kritbruk	**1 722**	9	0·5	13	—	13	0·8	22	1·3
Cementfabriker	**1 262**	16	1·3	120	2	122	9·7	136	10·8
Stengods- och lergodsfabriker	**346**	12	3·5	76	2	78	22·5	88	25·4
Tegelbruk	**7 501**	109	1·5	714	8	722	9·6	823	11·0
Porslins- och kakelfabriker	**2 585**	980	37·9	258	193	451	17·4	1 238	47·9
Glasindustri	**5 394**	316	5·9	924	149	1 073	19·9	1 240	23·0
Annan jord- och stenindustri	**1 495**	10	0·7	28	—	28	1·9	38	2·5
3. *Träindustri*	**57 311**	**691**	**1·2**	**6 859**	**136**	**6 995**	**12·2**	**7 550**	**13·2**
Sågverk och hyvlerier	**41 174**	68	0·2	5 183	20	5 203	12·6	5 251	12·8
Låd- och fanerfabriker	**683**	20	2·9	179	6	185	27·1	199	29·1
Snickeri- och möbelfabriker	**13 188**	268	2·0	1 225	54	1 279	9·7	1 493	11·3
Annan trävarufabrikation	**2 266**	335	14·8	272	56	328	14·5	607	26·8
4. *Pappers- och grafisk industri*	**47 032**	**6 760**	**14·4**	**3 047**	**1 333**	**4 380**	**9·3**	**9 807**	**20·9**
Pappersmassefabriker	**19 111**	30	0·2	795	—	795	4·2	825	4·3
Pappersbruk och pappfabriker	**11 048**	1 870	16·9	541	270	811	7·3	2 411	21·8
Kartongfabriker o. annan pappersind.	**5 998**	3 979	66·3	336	934	1 270	21·2	4 315	71·9
Tapetfabriker	**305**	29	9·5	71	2	73	23·9	100	32·8
Grafiska anstalter	**1 832**	178	9·7	311	41	352	19·2	489	26·7
Boktryckerier	**8 738**	674	7·7	993	86	1 079	12·3	1 667	19·1
5. *Livsmedelsindustri*	**35 739**	**11 512**	**32·2**	**799**	**1 062**	**1 861**	**5·2**	**12 311**	**34·4**
Kvarnar	**2 437**	9	0·4	74	—	74	3·0	83	3·4
Stärkelsefabriker	**453**	—	—	2	—	2	0·4	2	0·4
Pressjästfabriker	**239**	22	9·2	11	2	13	5·4	33	13·8
Bagerier	**4 561**	1 678	36·8	145	83	228	5·0	1 823	40·0
Råsockerbruk (inkl. saftstationer)	**6 682**	80	1·2	8	—	8	0·1	88	1·3
Sockerraffinaderier	**1 356**	258	19·0	31	—	31	2·3	289	21·3

Yrkesgrupper	Hela antalet arbetare	Därav kvinnor (vuxna och minderåriga)		minderåriga				vuxna kvinnor och minderåriga av båda könen	
		Antal	% av hela antalet arbetare	Antal			% av hela antalet arbetare	Antal	% av hela antalet arbetare
				Manl.	Kvinnl.	Summa			
Choklad- och karamellfabriker	4 128	3 324	80·5	51	791	842	20·4	3 375	81·8
Brännvinsbrännerier	786	—	—	—	—	—	—	—	—
Destilleringsverk	76	—	—	—	—	—	—	—	—
Bryggerier och mälterier	3 156	47	1·5	193	2	195	6·2	240	7·6
Fabriker för andra dryckesvaror	557	294	52·8	33	3	36	6·5	327	58·7
Tobaksfabriker	2 831	2 301	81·3	12	47	59	2·1	2 313	81·7
Mejerier	4 528	2 242	49·5	65	22	87	1·9	2 307	50·9
Margarin- och flottfabriker m. m.	774	195	25·2	38	7	45	5·8	233	30·1
Slakterier och charkuterier	1 563	202	12·9	52	12	64	4·1	254	16·3
Fiskberednings- och konservfabriker	1 150	734	63·8	64	82	146	12·7	798	69·4
Annan livsmedelsindustri	462	126	27·3	20	11	31	6·7	146	31·6
6. Textil- och beklädnadsindustri	51 450	35 330	68·7	2 034	4 351	6 385	12·4	37 364	72·6
Bomullsindustri: spinnerier	6 365	4 014	63·1	510	703	1 213	19·1	4 524	71·1
väverier	7 127	4 908	68·9	295	520	815	11·4	5 203	73·0
vaddfabriker	249	128	51·4	7	8	15	6·0	135	54·2
Linne-, hamp- o. juteindustri: spinnerier	1 563	1 012	64·7	117	135	252	16·1	1 129	72·2
väverier	1 515	1 091	72·0	84	152	236	15·6	1 175	77·6
Ylleindustri: spinnerier	3 550	1 927	54·3	380	328	708	19·9	2 307	65·0
väverier	5 503	3 717	67·5	103	314	417	7·6	3 820	69·4
shoddyfabriker	85	33	38·8	1	—	1	1·2	34	40·0
Trikåfabriker	5 104	4 474	87·7	83	683	766	15·0	4 557	89·3
Band- och gardinfabriker m. m.	1 258	850	67·6	73	133	206	16·4	923	73·4
Repslagerier och bindgarnsfabriker	547	237	43·3	43	13	56	10·2	280	51·2
Sömnadsfabriker	10 858	9 293	85·6	81	969	1 050	9·7	9 374	86·3
Hatt- och mössfabriker	2 224	1 852	83·3	63	259	322	14·5	1 915	86·1
Färgerier och impregneringsfabriker	4 910	1 458	29·7	146	75	221	4·5	1 604	32·7
Annan hithörande industri	592	336	56·8	48	59	107	18·1	384	64·9
7. Läder-, hår- o. gummivaruindustri	18 529	6 699	36·2	1 639	1 078	2 717	14·7	8 338	45·0
Garverier	2 007	62	3·1	168	3	171	8·5	230	11·5
Päls- och skinnvarufabriker	860	422	49·1	38	54	92	10·7	460	53·5
Skofabriker	10 167	3 652	35·9	856	636	1 492	14·7	4 508	44·3
Gummivarufabriker	3 785	2 155	56·9	301	295	596	15·7	2 456	64·9
Annan hithörande industri	1 710	408	23·9	276	90	366	21·4	684	40·0
8. Kemisk-teknisk industri	12 917	4 076	31·6	591	553	1 144	8·9	4 667	36·1
Färg- och fernissfabriker	349	85	24·4	24	13	37	10·6	109	31·2
Olje-, tvål-, ljus- och parfymfabriker	1 761	728	41·3	58	96	154	8·7	786	44·6
Konstgödningsfabriker	669	1	0·1	15	—	15	2·2	16	2·4
Kolnings- och trädestillationsverk	660	5	0·8	33	—	33	5·0	38	5·8
Krutbruk o. andra sprängämnesfabriker	1 422	521	36·6	44	35	79	5·6	565	39·7
Tändsticksfabriker	5 202	2 227	42·8	308	317	625	12·0	2 535	48·7
Annan kemisk-teknisk industri	2 854	509	17·8	109	92	201	7·0	618	21·7
9. Kraft-, belysnings- o. vattenverk	7 548	75	1·0	59	—	59	0·8	134	1·8
Elektricitetsverk	4 740	35	0·7	44	—	44	0·9	79	1·7
Gasverk	1 646	26	1·6	7	—	7	0·4	33	2·0
Vattenledningsverk	1 162	14	1·2	8	—	8	0·7	22	1·9
Summa	384 625	71 986	18·7	26 485	9 752	36 237	9·4	98 471	25·6
Lagerarb., chaufförer, kuskar m. fl.	22 066	2 557	11·6	1 259	177	1 436	6·5	3 816	17·3
Samtliga arbetare	406 691	74 543	18·3	27 744	9 929	37 673	9·3	102 287	25·2

Lagstiftning m. m. rörande kooperationen i främmande länder.[1]

II. Tyskland.

Den tyska kooperationsrörelsen har sitt ursprung i det ekonomiska nödläge, i vilket hantverkare och småbönder befunno sig vid mitten av förra århundradet. Såsom förebild till de första kooperativa föreningarna (1849—50) tjänade Rochdalepioniärerna. Tre män kunna betraktas som grundläggare av den tyska kooperativa rörelsen. Professor V. A. Huber i Rostock var den, som först gjorde den engelska kooperationen känd i Tyskland, och hans förslag sattes i verket av Hermann Schulze-Delitzsch och F. W. Raiffeisen, av vilka den förre huvudsakligen hade sitt intresse riktat på städernas hantverkare, den senare på de smärre jordbrukarna. Genom dessa mäns bemödanden uppstodo i städerna bankföreningar och föreningar för anskaffande av råmaterial samt på landsbygden kreditkassor. Kredit- och sparkassorna för jordbruket ha emellertid ej såsom städernas bankföreningar begränsat sin verksamhet till beviljande av kredit utan kunna även ha hand om inköp av jordbruksförnödenheter, försäljning av jordbruksprodukter och drift av gemensamt ägda anläggningar för förädling av dylika produkter. Numera omtalas bägge slagen av kreditföreningar ofta under benämningen »folkbanker». Nästa steg i utvecklingen var bildandet av konsumtionsföreningar på initiativ av Schulze; därpå följde byggnadsföreningar och många andra slag av kooperativa sammanslutningar.

Med avseende på dessa företags laga ställning märkes, att de till en början icke, såsom fallet var i England, kunde inpassas i den tidens privaträttsliga lagstiftning. Deras rättigheter gentemot utomstående voro också till en början mycket osäkra; ett uttryck härför var, att medlemmarna obligatoriskt voro obegränsat ansvariga för föreningarnas förbindelser. Schulze utarbetade därför år 1860 ett utkast till en föreningslag, vilket efter åtskilliga omarbetningar år 1867 blev preussisk lag och år 1872 rikslag. Enligt denna lag om ekonomiska föreningars privaträttsliga ställning blevo föreningarna genom att införas i det genom lagen upprättade föreningsregistret självständiga juridiska personer och kunde i likhet med handelsbolag förvärva rättigheter, ikläda sig skyldigheter samt kära och svara inför domstol. I fråga om föreningarnas förbindelser gällde till en början medlemmarnas obegränsade ansvarighet såsom den enda tillåtna formen för ansvarighet, dock med den modifikationen att den endast kunde göras gällande, sedan föreningen försatts i konkurs. År 1889 infördes därjämte den begränsade ansvarigheten samt den obegränsade tillskottsplikten, vilka ävenledes i praktiken endast ha betydelse vid konkurs. Flera ändringar ha företagits i lagen, de senaste åren 1922, 1923 och 1926.

I den tyska lagstiftningen betraktas föreningarna såsom affärsdrivande i handelslagens mening. De äro därför principiellt underkastade handelslagens föreskrifter, där icke undantag uttryckligen gjorts. Det är alltså ej förvånande, att lagen hämtat bestämmelserna om föreningarnas organisation från den till handelslagstiftningen hörande bolagslagen och att föreningarna i huvudsak organiserats på samma sätt som aktiebolagen.

I den tyska lagens mening är en kooperativ förening en personsammanslutning, vilkens medlemsantal icke får begränsas och vilken har till syfte att bedriva förvärvs-

[1] Redogörelsen för lagbestämmelserna är hämtad ur International Co-operative Bulletin, medan uppgifterna rörande den statliga kooperationsstatistiken sammanställts av chefen för internationella arbetsbyråns kooperationsavdelning, dr G. Fauquet.

verksamhet eller att främja medlemmarnas hushållning genom gemensam affärsverksamhet. En förening, som icke uppfyller alla dessa villkor, kan icke komma i åtnjutande av de rättigheter, som tillkomma en registrerad förening. Lagen nöjer sig med en godtycklig uppräkning av några av de i praktiken betydelsefullaste slagen av föreningar, nämligen

1. spar- och kreditföreningar (folkbanker);
2. råvaruföreningar (föreningar av t. ex. hantverkare och jordbrukare för gemensamma inköp i parti);
3. avsättningsföreningar (för gemensam försäljning av alster av medlemmarnas verksamhet);
4. arbetarproduktionsföreningar (för samfälld produktion och försäljning av alster av föreningens verksamhet);
5. konsumtionsföreningar (för gemensamt inköp i parti och försäljning till medlemmarna i detalj);
6. maskinföreningar (för gemensamt anskaffande av driftsföremål till de enskilda medlemmarnas bruk);
7. byggnadsföreningar (för gemensamt byggande av bostäder avsedda att antingen förvärvas eller hyras av medlemmarna).

Kooperativ förening skall för att vinna registrering bestå av minst sju (fysiska eller juridiska) personer samt ha antagit stadgar, underskrivna av alla medlemmar, som deltagit i föreningens stiftande. Föreningens stadgar skola angiva:

1. föreningens firma, den ort, där föreningen har sitt säte, samt föremålet för föreningens verksamhet;
2. det sätt, varpå kallelse till generalförsamlingen skall ske, beslut skall fattas och ordförande vid generalförsamlingen utses;
3. det sätt, varpå meddelanden skola bringas till medlemmarnas kännedom, ävensom de offentliga tidningar, i vilka sådana skola införas;
4. huruvida medlemmarna skola åtaga sig obegränsad personlig ansvarighet, obegränsad tillskottsplikt eller begränsad personlig ansvarighet (genom lämpligt tillägg till föreningens firma skall tydligt angivas, vilken form av ansvarighet föreningen valt). Vid den begränsade personliga ansvarigheten måste ansvarighetsbeloppet angivas; detta får ej understiga insatsbeloppet;
5. det belopp, intill vilket de enskilda medlemmarna kunna deltaga med insatser i föreningen (en högsta gräns är icke föreskriven), och de inbetalningar, som varje medlem har att göra på sin insats. Dessa inbetalningar skola angivas till tid och belopp; de få dock ej understiga en tiondel av insatsen (återbetalning är utesluten utom vid avgång ur föreningen);
6. grunderna för uppgörandet och granskningen av balansräkningen;
7. huru en reservfond skall bildas för att täcka i balansräkningen uppvisad förlust; för detta ändamål skall fastställas, huru stor del av den årliga nettovinsten skall tillföras reservfonden;
8. om föreningen antagit någon av följande eljest mot lagen stridande bestämmelser:
   a. att föreningens verksamhet är begränsad till en viss tidsperiod;
   b. att förvärvande eller bibehållande av medlemskap gjorts beroende av hemvist inom ett visst område;
   c. att räkenskapsåret icke sammanfaller med kalenderåret eller omfattar kortare tid än ett år;
   d. att generalförsamlingen icke kan fatta beslut i vissa frågor med enkel majoritet, utan allenast med högre röstövervikt eller efter andra grunder;
   e. att affärsverksamheten kan utsträckas till andra än medlemmar. Detta är uttryckligen förbjudet för kredit- och konsumtionsföreningar, med undantag av sådana som äro verksamma på jordbrukets område.

En förening måste dessutom ha en styrelse (Vorstand), bestående av minst två ledamöter, och ett förvaltningsråd (Aufsichtsrat), bestående av minst tre personer.

Endast föreningsmedlemmar kunna utses härtill. Har föreningen till medlem annan registrerad förening eller består den helt och hållet av sådana föreningar, kunna medlemmar av dessa senare utses till ledamöter av styrelsen eller förvaltningsrådet.

Den av föreningens stiftare valda styrelsen har att anmäla föreningen till registreringsmyndigheten (Registergericht). Till sådan anmälan skola fogas föreningens stadgar, en förteckning över medlemmarna och en avskrift av handlingar rörande valet av styrelse och förvaltningsråd. Numera införas i föreningsregistret stadgarna och förteckning på styrelsens medlemmar. Först genom införandet i föreningsregistret förvärvar föreningen rättigheter såsom registrerad förening. De inregistrerade stadgarna kungöras i utdrag genom registreringsmyndighetens försorg. Därvid angives dagen för stadgarnas antagande, föreningens firma, den ort, där föreningen har sitt säte, föremålet för föreningens verksamhet samt föreningens varaktighet, om verksamheten är avsedd att vara begränsad till viss tidsperiod.

Efter det att stadgarna anmälts till registret, måste var och en, som söker medlemskap, underteckna en uttrycklig förklaring, att han önskar bli medlem. Antages den sökande av styrelsen såsom medlem, skall hans förklaring inlämnas till registreringsmyndigheten och hans namn uppföras på föreningens medlemsförteckning. Registreringsmyndigheten prövar, om den sökande äger behörighet att bli medlem. Behörighet äga alla fysiska och juridiska personer. Beträffande fysiska personer gäller emellertid, att endast sådana, som fyllt 21 år och äga full rättskapacitet kunna i egen person bli medlemmar; de övriga kunna i likhet med juridiska personer erhålla medlemskap genom sina lagliga ombud i enlighet med den allmänna lagens bestämmelser. Medlemskapet inträder först i och med att sökanden uppföres på medlemsförteckningen. Styrelsen skall även å sin sida föra en förteckning över medlemmarna och tillse, att denna överensstämmer med registreringsmyndighetens lista.

Såsom ovan nämnts ha bestämmelserna rörande de registrerade föreningarnas organisation (liksom i Sverige) hämtats från aktiebolagslagen. Föreningarnas styrelse, förvaltningsråd och generalförsamling äro i huvudsak underkastade samma regler, som gälla för aktiebolagen. Styrelsen äger att företräda föreningen samt att förvalta dess angelägenheter. Enligt lagen kan endast styrelsen i sin helhet företräda föreningen. Stadgarna kunna emellertid träffa andra bestämmelser; dock måste föreningen företrädas av minst två styrelseledamöter gemensamt. Vid firmateckning skola de, som teckna firman, även underskriva sina namn. Styrelsens befogenhet gentemot tredje man kan icke inskränkas. Styrelsen är emellertid gentemot föreningen skyldig att följa stadgarna och de av generalförsamlingen fattade besluten.

Förvaltningsrådet har till uppgift att övervaka styrelsens förvaltning. Dess medlemmar få icke mottaga några tantiemer, på det att de icke i sin kontrollplikt må låta påverka sig av några som helst vinstutsikter. Styrelsens och förvaltningsrådets ledamöter skola i alla angelägenheter iakttaga affärsmässig ordning och omsikt.

Generalförsamlingen utgör föreningens liksom aktiebolagets högsta organ. Den sammankallas av styrelsen. Att den kooperativa föreningen utgör en person och icke en kapitalsammanslutning får sitt uttryck däri, att varje medlem endast äger en röst, oberoende av hur hög hans penninginsats är. Då en förenings medlemsantal överstiger 3 000, skall generalförsamlingen bestå av representanter för medlemmarna; överstiger medlemsantalet 1 500 (men ej 3 000) kan representativt system införas, om stadgarna så föreskriva. Representanterna skola vara medlemmar av föreningen. Valbestämmelserna ävensom antalet representanter skola närmare angivas i stadgarna. Generalförsamlingen skall sammankallas, om så påfordras av minst en tiondel av medlemmarna eller det mindre antal, som kan vara bestämt i stadgarna. En dylik framställning skall prövas av styrelsen och förvaltningsrådet; avslås den, kan registreringsmyndigheten uppdraga sammankallandet åt dem, som påfordrat detta. På liknande sätt kan en minoritet påfordra, att visst ärende uppföres på en av styrelsen sammankallad generalförsamlings dagordning.

Minst vartannat år skall en revision av föreningens räkenskaper företagas genom

en av det allmänna godkänd revisor. För detta ändamål ha flertalet föreningar sammanslutit sig till s. k. revisionsförbund, vilka förlänats rätt att förordna revisor. Tillhör en förening ej ett sådant förbund, förordnas dess revisor av registreringsmyndigheten.

Medlemskap kan med föreningens samtycke överlåtas till annan person. På annat sätt kan medlemskap varken föryttras eller ärvas. Avlider en medlem, gäller hans medlemskap intill utgången av det räkenskapsår, under vilket han avlidit. Avgång ur förening kan även ske genom:

a. frivilligt utträde efter skriftlig uppsägning från medlemmens sida;

b. skriftlig uppsägning från medlems fordringsägares sida (för tagande i mät av medlemmens tillgodohavande);

c. uteslutning av medlem från föreningens sida av särskilda i stadgarna angivna skäl.

Då medlem avgått, äger han själv, hans arvingar eller fordringsägare inom sex månader från avgången utfå hans tillgodohavande. Upplöses föreningen inom sex månader från det medlem avgått, anses hans avgång ogiltig, och medlemmen blir bunden vid alla under denna tid fattade föreningsbeslut. Denna bestämmelse, som även träffar arvingarna, kan synas hård, men är nödvändig för att hindra massavgång, då en förening råkat i svårighet.

En förening kan när som helst upplösas efter beslut av generalförsamlingen. För sådant beslut erfordras tre fjärdedels majoritet. Beträffande spar- och kreditföreningar kräves dessutom yttrande av vederbörande revisionsförbund. En förening kan även upplösas på grund därav, att medlemsantalet nedgått under sju eller att föreningen gjort sig skyldig till lagstridig handling. I alla dessa fall sker likvidationen efter samma regler som i aktiebolagslagen. Som en upplösningsgrund må även sammanslutning av två föreningar särskilt nämnas, emedan sådan enligt lagen endast kan ske därigenom, att en förening upplöses och övertages av en annan, som inträder i den förras rättsställning. Syftet med denna bestämmelse är den, att de båda föreningarnas tillgångar icke måtte genast sammanslås, utan i fordringsägarnas intresse intill en viss tidpunkt förvaltas var för sig. Likvidation av den upplösta föreningen äger emellertid icke rum. En sammanslagning kan endast ske av föreningar med samma slags ansvarighet. Beslut om sammanslagning skall fattas av bägge föreningarnas generalförsamlingar med den för upplösning föreskrivna majoriteten.

En särskild anledning till upplösning utgör konkurs, som äger rum vid insolvens. Föreningar med begränsad ansvarighet kunna även försättas i konkurs, då skulderna överstiga en fjärdedel av medlemmarnas ansvarighetsbelopp. Dessutom äger konkurs rum efter en förenings upplösning, om vid likvidationen skulderna överstiga tillgångarna. I båda fallen tages medlemmarnas ansvarighet i anspråk för gäldande av föreningens förbindelser. Vid alla ansvarighetsformer äger uttaxering å de enskilda föreningsmedlemmarna rum. I föreningar med begränsad ansvarighet är den summa, som kan uttaxeras av en medlem, begränsad till hans ansvarighetsbelopp, medan däremot i föreningar med de bägge andra ansvarighetsformerna varje medlem är obegränsat ansvarig för föreningens förbindelser och alltså har att betala den på honom kommande delen av hela det belopp, som skall uttaxeras. Äro en del medlemmar oförmögna att betala, så sker förnyad uttaxering, ända tills skulden är till fullo betald eller de återstående medlemmarnas betalningsförmåga är uttömd. Har icke genom uttaxeringsförfarandet alla skulder blivit täckta, kunna medlemmarna efter en viss tid ånyo sökas av kreditorerna, vad medlemmar med begränsad ansvarighet beträffar dock endast för så vitt ansvarsbeloppet icke helt tagits i anspråk vid uttaxeringen. Om efter en viss tid något av skulden fortfarande kvarstår, kan fordringsägaren även söka de under de två senaste åren avgångna medlemmarna, dock endast för de intill tiden för avgången ingångna förbindelserna. I föreningar med obegränsad tillskottsplikt kan fordringsägaren icke söka de enskilda medlemmarna direkt. Däremot bli de under de senaste aderton månaderna avgångna medlemmarna tillskottspliktiga efter en viss tidsfrist.

Beträffande alla ansvarighetsformerna gäller, att de under de senaste sex månaderna avgångna medlemmarna äro likställda med de kvarstående.

Med avseende på den tyska kooperativa statistiken må följande meddelas.

Lagen ålägger varje förening av en viss storlek att i vissa i stadgarna angivna publikationer offentliggöra följande uppgifter rörande föreningens verksamhet: balansräkningen, medlemsantalet, det belopp, varmed insatskapitalet och medlemmarnas ansvarighet ökats eller minskats under året, samt insatskapitalets och ansvarighetssummans storlek vid årets slut. Vad föreningen sålunda publicerar, skall den även låta insända till registreringsmyndigheten, varjämte de viktigaste av dessa uppgifter i sin helhet eller i sammandrag publiceras i »Deutscher Reichsanzeiger», den tyska riksregeringens officiella organ. Dessa uppgifter jämte det hos registreringsmyndigheten tillgängliga materialet ligga till grund för den officiella statistik, som publicerats rörande kooperationen i Tyskland. Det rika material, som sålunda står statsmakterna till förfogande, har emellertid endast ofullständigt blivit utnyttjat. Sålunda ha endast uppgifter om antalet föreningar, uppdelade efter ändamål m. m., och dessas medlemsantal medtagits i den preussiska kooperationsstatistiken, som för första gången publicerades år 1898 av statistiska centralbyrån, men fr. o. m. år 1902 sammanställts av »Preussische Zentralgenossenschaftskasse» och under titeln »Mitteilungen zur deutschen Genossenschaftsstatistik» publiceras såsom »Ergängzungshefte zur Zeitschrift des Preussischen Statistisches Landesamts» samt i den av preussiska statistiska centralbyrån utgivna »Statistische Korrespondenz».

De tyska kooperatörerna ha på olika sätt vid sina kongresser, genom framställningar till statsmakterna samt i sina organ och årsberättelser påyrkat, att en allmän, detaljerad och objektiv statistik utarbetas och publiceras genom statens försorg. Denna skulle avse icke blott antalet kooperativa föreningar, utan även dessas ekonomiska förhållanden. Från kooperativt håll har därvid även föreslagits (i »Jahrbuch des Zentralverbandes deutscher Konsumvereine 1909, vol. I., s. 228) att — om så skulle erfordras, genom ett tillägg till kooperationslagen — ålägga föreningarna att direkt till Statistisches Reichsamt på ett enhetligt formulär insända de kompletterande uppgifter, som kunde anses behövliga. Dessa önskemål ha ännu icke tillfullo blivit uppfyllda. Emellertid är sedan år 1923 utarbetandet av kooperationsstatistiken anförtrott åt »Statistisches Reichsamt», som publicerar denna i tidskriften »Wirtschaft und Statistik» (månads- och årsöversikter) samt i »Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich». Till grund för denna statistik ligger dels det förut omnämnda, hos registreringsmyndigheten befintliga materialet, dels de av de stora kooperativa centralorganisationerna publicerade årsredogörelserna. Dessa centralorganisationer offentliggöra nämligen en mycket detaljerad statistik, huvudsakligen grundad på de uppgifter, som ställas till de av revisionsförbunden utsedda revisorernas förfogande. Då emellertid de av centralorganisationerna meddelade statistiska uppgifterna icke äro sinsemellan jämförbara, har på initiativ av Statistisches Reichsamt en överenskommelse träffats, enligt vilken centralorganisationerna fr. o. m. år 1921 på sina frågeformulär upptaga vissa gemensamma uppgifter, som sedan med minsta möjliga dröjsmål delgivas nämnda ämbetsverk.

Internationella arbetsorganisationen.

Paritetiska sjöfartskommissionen.

Paritetiska sjöfartskommissionen sammanträdde i Genève den 24 mars 1928 under ordförandeskap av M. Arthur Fontaine, ordförande i internationella arbetsbyråns styrelse.

Bland de frågor, som sysselsatte kommissionen, må nämnas arbetsförhållandena inom fiskerihanteringen, statistiken över skeppsbrott och olycksfall ombord å fartyg, besättningens säkerhet, däckslaster, överlastning av fartyg, lastning och lossning o. s. v.

Beträffande en internationell reglering av frågan om däckslaster antog kommissionen enhälligt en resolution, i vilken yrkas, att denna fråga, som är föremål för förhandlingar mellan staterna i och för åvägabringande av en internationell konvention, innefattas i de sjövärdighetscertifikat, som antagits av ett stort antal sjöfartsländer.

Vidare sysselsatte sig kommissionen med en del frågor, som uppkommit i samband med den s. k. »Lotus»-affären. Internationella föreningen av handelsflottans befälspersonal hade anhållit, att vid 1929 års sjöfartskonferens måtte upptagas frågan om fastställandet av internationella regler och straffbestämmelser rörande felnavigering och felmanövrering i internationellt farvatten ävensom frågan om behörighetsbevis för vakthavande befäl. På grundval av verkställd utredning beslöt kommissionen enhälligt antaga en resolution, i vilken arbetsbyråns styrelse anmodas överväga möjligheterna av att på dagordningen för 1929 års sjöfartskonferens uppföra frågan om utfärdandet i resp. sjöfartsländer av föreskrifter om den yrkeskunnighet, som bör fordras av befälhavare och övrigt befäl, tjänstgörande som vakthavande ombord å handelsfartyg.

Som bekant skall på dagordningen för 1929 års sjöfartskonferens uppföras följande tre frågor: 1) reglering av arbetstiden ombord å fartyg; 2) skyddsåtgärder för sjöfolket mot sjukdom, däri inbegripet vård av skadade ombord å fartyg; 3) välfärdsanordningar för sjömän i hamnarna.

Beträffande den förstnämnda frågan tog kommissionen del av de omfattande utredningar, som verkställts inom arbetsbyrån, och föreslog, att dessa skulle kompletteras med vissa upplysningar rörande det sätt, varpå lagstiftningen om arbetstiden tillämpas i olika länder. Jämväl ifrågasatte kommissionen, om icke arbetsbyrån kunde från sjöfartsländerna inhämta upplysningar om de punkter beträffande arbetstidens reglering, i vilka redare och sjömän voro eniga.

Vad gäller frågan om skyddsåtgärder för sjöfolket mot sjukdom, ansåg kommissionen i likhet med arbetsbyrån, att denna fråga innefattade två olika moment: a) redarnas allmänna förpliktelser i fall av sjukdom och olycksfall bland sjöfolket (underhåll, lön, behandling, läkarhjälp, medicin och hemförskaffning); b) sjukförsäkring för sjöfolket.

Kommissionen behandlade därjämte frågan om fartygs lastlinje och antog enhälligt en resolution, i vilken med tillfredsställelse konstateras, att denna fråga är föremål för granskning av vederbörande tekniska organ såsom förberedelse till inkallandet av en internationell diplomatisk konferens i och för åvägabringandet av en internationell reglering av frågan. Därjämte uttryckte kommissionen den förhoppningen, att en dylik reglering skulle erhålla allmän tillämpning under lämplig nationell kontroll, samt anmodade arbetsbyrån att delgiva medlemsstaterna den diplomatiska konferensens förslag i förening med förslag rörande de åtgärder, som i samband härmed kunde befinnas lämpliga att vidtaga i socialt hänseende.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

Anslag till Helsingforsutställningen i augusti 1928. I enlighet med kungl. proposition i ärendet har riksdagen nyligen beviljat ett anslag av 12 000 kr. för att möjliggöra deltagande från svensk sida i den blivande sociala utställningen i Helsingfors. Samtidigt ställdes 4 000 kr. till förfogande för besök å den i samband med utställningen anordnade sociala veckan.

I utställningen, som är avsedd att öppnas den 20 augusti, deltaga de fyra nordiska länderna samt Estland och Lettland. Utställningens tyngdpunkt är förlagd till arbetarskyddets och de sociala välfärdsanordningarnas område, men ett avsevärt utrymme kommer att ägnas även åt arbetarklassens och därmed jämställda sociala klassers allmänna levnadsförhållanden. De flesta ämbetsverk, vilkas verksamhet helt eller delvis faller inom utställningens intressesfär, komma att deltaga liksom även ett flertal föreningar och sammanslutningar. Därjämte har ett antal enskilda industriföretag beredvilligt lovat medverka med skioptikonbilder (ev. filmer) och fotografier av allehanda välfärdsanordningar för företagens personal.

Utställningen och den sociala veckan öppnas å ständerhuset den 20 augusti kl. 2 e. m. med hälsningstal av Finlands socialminister, varefter följa korta anföranden av representanter för de deltagande länderna. Därpå göras besök å utställningarna i ständerhuset samt å den permanenta finska utställningen för arbetarskydd och välfärd. På aftonen gives en stor filmföreställning.

De följande dagarna, tisdag, onsdag och torsdag, upptagas av föredrag och sammanträden under såväl för- som eftermiddagarna, varvid från svensk sida utlovats bl. a. ett föredrag av socialministern rörande bostadsfrågan i Sverige. På torsdag håller den finska föreningen för sociala reformer ett jubileumssammanträde. Under veckans lopp äro givetvis en del festligheter och utflykter planerade.

Den finska utställningskommittén hyser förhoppningar om talrika besök från de olika länderna. För deltagande i sociala veckan erlägges en avgift av 5 kr., som berättigar till inträde å samtliga utställningar, till de allmänna föredragen och till anordnade filmföreställningar. Program, en del broschyrer o. d. komma därjämte att gratis ställas till deltagarnas förfogande. För de utländska deltagarna beviljas 25 % rabatt å järnvägarna från gränsstationen till Helsingfors och åter, varjämte rabatt å Finska fartygsaktiebolagets ångbåtar ställts i utsikt.

Anmälan om deltagande göres till Svenska Helsingforskommittén, adress K. Socialstyrelsen, Stockholm 2 (telefon 140 65). Kommittén står även till tjänst med upplysningar angående utställningen och sociala veckan.

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under mars 1928. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av mars till 24 584 mot 26 322 vid månadens början. Yrkesfördelningen framgår av följande sammandrag:

	Hela antalet hjälpsökande	Därav: det lokala överskottet
Jordbruk	802	200
Skogshushållning	350	93
Gruvdrift och malmförädling	1 561	852
Jord-, sten- och glasindustri	768	351
Metall- och maskinindustri	1 842	615
Trävaruindustri	2 685	897
Byggnadsverksamhet	2 324	293
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	177	76
Textilindustri	124	45
Beklädnadsindustri	169	23
Närings- o. njutningsmedelsind.	321	83
Kemisk-tekn. o. belysningsind.	121	10
Trämasse- och pappersindustri	225	34
Grafisk industri	95	17
Industri och hantverk, ej spec.	645	207
Sjöfart och fiske	335	29
Handel och samfärdsel m. m.	1 915	362
Husligt arbete	21	2
Arbete, ej hänf. till annan grupp	10 104	2 435
Summa	**24 584**	**6 624**

Vid arbetslöshetskommissionens nödhjälpsarbeten sysselsattes vid månadens utgång 4 773 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 73, mot 72 vid månadens början.

Vid kommunala nödhjälpsarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 2 654 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 1 620 arbetare. Härförutom uppburo 3 746 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd samt 373 personer dylikt understöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för nödhjälpsåtgärderna uppgingo under mars till 840 000 kronor samt under årets tre första månader till sammanlagt c:a 2·1 miljoner kronor.

Undersökning rörande arbetslöshetsklientelet i England i april 1927. Engelska arbetsministeriet har nu framlagt resultatet av sin fjärde stora arbetslöshetsundersökning, grundad på stickprov ur det arbetslöshetsförsäkringen tillhörande materialet.[1] Under det den näst föregående undersökningen av detta slag (år 1926) avsåg samtliga i försäkringen ingående personer, oavsett om dessa vid undersökningstillfället voro arbetslösa eller icke, har denna gång liksom vid de båda första undersökningarna (1923 och 1924) urvalet begränsats till personer, som vid tillfället anmält sig för erhållande av understöd.[2] Det för undersökning uttagna materialet har som tidigare utgjort 1 % av hela klientelet, inalles 8 404 män och 1 344 kvinnor.

Tack vare den omständigheten, att man vid 1926 års undersökning för första gången erhöll närmare kännedom om de försäkrades åldersfördelning, har den relativa arbetslösheten inom olika åldersklasser nu kunnat beräknas med större säkerhet än vid föregående undersökningar, då man som hållpunkt endast hade 1921 års folkräkningssiffror, vilka avsågo totala antalet yrkesutövare inom resp. åldersklasser. Såsom undersökningens huvudresultat i denna punkt framhålles:

1) att inom åldrarna 16—20 år arbetslösheten endast varit ungefär hälften så stor som bland de äldre arbetarna;

2) att mellan 20 och 45 år arbetslösheten också i allmänhet legat något under genomsnittet, dock med undantag för åldern 25—30 år, som visat avsevärt högre siffror än vid tidigare undersökningar;

3) att från 45-årsåldern och uppåt arbetslösheten genomgående legat över medeltalet och företett en successiv stegring för varje årsklass.

De påfallande höga siffrorna för åldern 25—30 år äro huvudsakligen att tillskriva de många f. d. militärer, som vid denna ålder söka inträde på arbetsmarknaden och, tack vare en särskild lagbestämmelse, omedelbart bli delaktiga i arbetslöshetsförsäkringen.

Liksom vid de föregående undersökningarna har hela klientelet vidare uppdelats i vissa grupper allt efter personliga kvalifikationer och därav följande utsikter på arbetsmarknaden. Det härvid tillämpade klassifikationssystemet, vilket är detsamma, som använts vid vissa undersökningar i samband med 1927 års svenska arbetslöshetsräkning, upptager följande grupper:

A) Personer, som under normala förhållanden skulle kunnat räkna på ständig tillgång till arbete.

B) Personer, som under normala tider kunde räkna icke på alldeles regelbunden, men dock i stort sett tillräcklig arbetstillgång.

C) Personer, som under normala tider icke alltid kunde räkna på tillräcklig arbetstillgång men dock på det hela taget kunde anses i stånd att draga sig fram på egen hand.

D) Personer, som kunde anses stå på gränsen till arbetsoförmåga.

E) Personer icke hänförliga till någon av förestående grupper.

Till A-gruppen ha hänförts 64·8 % av de manliga och 80·5 % av de kvinnliga arbetslösa, till A- och B-grupperna sammanlagt 88·4 resp. 93·0 %. Klientelets genomsnittliga sammansättning har, av dessa siffror att döma, varit något bättre än vid 1924 års undersökning. De uppgifter, som erhållits beträffande de arbetslösas hälsotillstånd, tyda också på att den fysiska konstitutionen i stort sett förbättrats.

Vid bearbetningen av uppgifterna rörande arbetslöshetens varaktighet har särskild vikt lagts

[1] Report on an Investigation into the Personal Circumstances and Industrial History of 9 748 Claimants to Unemployment Benefit. April 4th to 9th, 1927.

[2] Jfr Soc. Medd. årg. 1924, sid. 414, årg. 1925, sid. 660 och årg. 1927, sid. 230.

vid att få avskilt sådana fall, som uppvisa ofta återkommande, långa arbetslöshetsperioder och sålunda kunna anses stå mer eller mindre nära gränsen till permanent arbetslöshet. Åtminstone bland det manliga klientelet urskiljes tydligt en sådan bottensats, som dock ej torde kunna uppskattas till mer än högst 7 % av hela antalet arbetslösa män. Frånräknar man dessa, vilka genom sina långa arbetslöshetstider väsentligen förrycka alla medeltalsberäkningar, torde det återstående klientelet kunna anses bestå av personer, som i genomsnitt äro i full sysselsättning $^3/_4$ à $^4/_5$ av året.

(The Ministry of Labour Gazette.)

— Levnadskostnader —

Ny dyrortsgruppering i Finland. Enligt en bestämmelse i den finska lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt av år 1924 kan finansministeriet bestämma, att å ort, där levnadskostnaderna äro betydligt högre än i landet i allmänhet, må vid skattebeloppets beräkning visst avdrag göras från den skattskyldiges inkomst.

För att kunna tillämpa detta stadgande företogs år 1925 en undersökning rörande prisen på de viktigaste slagen av livsmedel samt hyror och ved i landets samtliga kommuner. Något skatteavdrag på grund av denna undersökning beviljade finansministeriet emellertid ej vid 1926 års inkomst- och förmögenhetsbeskattning, men väl vid påföljande års. Centralbyråns socialstatistiska avdelning framhöll emellertid, att en dyrortsgruppering med ledning av 1925 års undersökning delvis skulle grunda sig på uppskattning, och föreslog, att en ny undersökning av den relativa dyrheten å olika orter skulle företagas. En sådan undersökning har nu även verkställts, avseende prisläget vid mitten av föregående år.

Vid utrönandet av den lokala dyrhetsnivån ha i jämförelse med 1925 års undersökning vissa förändringar vidtagits. Tidigare uträknades först den relativa dyrheten för var och en av grupperna föda, värme och bostad och på grund av de så erhållna relationstalen ett vägt medeltal, som sålunda utvisade den relativa dyrheten å orten med avseende å alla grupper. Vid den senaste undersökningen har man däremot med beaktande av den genomsnittliga förbrukningen i arbetarfamiljer beräknat en familjs utgifter för livsmedel i varje kommun enligt samma förfarande, som tillämpats vid uträknandet av det officiella indextalet för levnadskostnaderna. För viss korrigering har denna livsmedelskostnad ökats med 10 %, varefter tillagts priset för $^1/_4$ famn ved samt månadshyran för 1 rum och kök. Priserna å livsmedel och ved samt på landsbygden även hyresuppgifterna ha insamlats genom länsmännens och magistraternas förmedling under veckan 26 juni — 2 juli. I städerna anordnades en särskild hyresenquête. Den sammanlagda kostnaden av de angivna posterna i varje särskild kommun har lagts till grund för beräkningen av den relativa dyrheten i förhållande till genomsnittet för hela landet. Detta genomsnitt har satts = 1 000, varefter dyrhetstal för de särskilda orterna uträknats i förhållande därtill.

Förändringarna sedan år 1925 äro icke stora. Antalet orter, vilkas relativa tal överstego 1 200, var sålunda år 1925 33 och år 1927 31. Till gruppen 1 000—1 200 hörde vid de båda undersökningstillfällena resp. 107 och 101 orter och till gruppen under 1 000 resp. 438 och 456. Tager man icke i betraktande nytillkomna orter, finner man, att antalet orter i de lägre grupperna något ökats. Den dyraste orten i landet är Helsingfors med ett jämförelsetal av 1 643. För övriga större städer, såsom Åbo, Tammerfors, Viborg och Uleåborg, ligga i allmänhet indextalen något under 1 300, medan flertalet städer höra till gruppen 1 100—1 200. Under 1 000 ligger endast en stad. I de billigaste landskommunerna ligga levnadskostnaderna vid jämförelsetalet 800 eller något därunder.

(Social Tidskrift.)

— Ut- och invandring —

Utvandringen till främmande världsdelar under första kvartalet 1928. Utvandringen från Sverige till främmande världsdelar uppgick under första kvartalet 1928 till 3 295 personer, varav 2 333 män och 962 kvinnor. Sammanlagt 3 272 emigranter erhöllo sina utvandringskontrakt

godkända av svenska polismyndigheter (i Stockholm, Malmö, Hälsingborg och Göteborg), 18 av norska (i Oslo, Trondhjem och Bergen) samt 5 av danska (i Köpenhamn). Fördelningen på de olika hamnstäderna var som följer:

	Stockholm	Malmö	Hälsingborg	Göteborg	Oslo	Trondhjem	Bergen	Köpenhamn	Summa
Januari . . .	92	57	12	586	—	7	—	—	**754**
Februari . . .	130	155	20	724	1	4	—	2	**1 036**
Mars	170	237	27	1 062	2	3	1	3	**1 505**
1 kv. 1928	**392**	**449**	**59**	**2 372**	**3**	**14**	**1**	**5**	**3 295**
1 » 1927	385	354	71	2 045	3	35	—	8	**2 901**

Emigrationen under första kvartalet 1928 fördelade sig, i den mån utvandringskontrakten godkänts av polismyndigheterna i någon av de förut nämnda svenska, norska och danska städerna, på rikets olika delar sålunda:

Län	Utvandringskontrakt från			Summa utvandrare		Län	Utvandringskontrakt från			Summa utvandrare	
	Sverige	Norge	Danmark	1:a kv. 1928	1:a kv. 1927		Sverige	Norge	Danmark	1:a kv. 1928	1:a kv. 1927
Stockholms stad . .	203	—	—	**203**	215	Älvsborgs län .	200	1	—	**201**	185
» län .	75	—	—	**75**	54	Skaraborgs » .	111	—	—	**111**	76
Uppsala » .	34	—	—	**34**	11	Värmlands » .	238	—	—	**238**	225
Södermanlands » .	28	—	1	**29**	28	Örebro » .	62	—	—	**62**	95
Östergötlands » .	101	—	—	**101**	101	Västmanlands » .	62	—	—	**62**	42
Jönköpings » .	180	—	—	**180**	130	Kopparbergs » .	194	1	—	**195**	214
Kronobergs » .	125	—	—	**125**	142	Gävleborgs » .	124	1	—	**125**	105
Kalmar » .	190	—	—	**190**	138	Västernorrlands » .	125	5	—	**130**	81
Gotlands » .	13	—	—	**13**	11	Jämtlands » .	77	4	—	**81**	60
Blekinge » .	127	—	—	**127**	120	Västerbottens » .	110	5	—	**115**	79
Kristianstads » .	112	—	—	**112**	98	Norrbottens » .	204	1	—	**205**	247
Malmöhus » .	148	—	2	**150**	121	Ej angivet » .	—	—	2	**2**	2
Hallands » .	133	—	—	**133**	117						
Göteb. o. Bohus » .	296	—	—	**296**	204	Hela riket	**3 272**	**18**	**5**	**3 295**	**2 901**

De här redovisade utvandrarnas fördelning på vissa åldersgrupper framgår av följande översikt:

	Män		Kvinnor		Tillsammans	
	Antal	%	Antal	%	Antal	%
Under 15 år	76	3·3	89	9·2	165	5·0
15—25 »	1 357	58·2	468	48·6	1 825	55·4
25—35 »	742	31·8	294	30·6	1 036	31·4
35—45 »	115	4·9	68	7·1	183	5·6
45—55 »	30	1·3	27	2·8	57	1·7
Över 55 »	13	0·5	16	1·7	29	0·9
Summa	**2 333**	**100·0**	**962**	**100·0**	**3 295**	**100·0**

Antalet transiterande emigranter, d. v. s. personer, som från annat land passerat Sverige på väg till främmande världsdel, utgjorde under kvartalet 574. Dessa utvandrares nationalitet framgår av följande tablå:

	Danmark	Norge	Finland	Estland	Lettland	Litauen	Polen	Summa
Januari	4	6	101	5	1	—	—	**117**
Februari	5	4	148	—	—	—	2	**159**
Mars	4	19	237	9	—	29	—	**298**
Summa	**13**	**29**	**486**	**14**	**1**	**29**	**2**	**574**
Därav: män	10	21	258	12	—	29	—	**330**
kv.	3	8	228	2	1	—	2	**244**

I ovanstående siffror ingå de utlänningar, som befordrats till främmande världsdel direkt från svensk hamn (d. v. s. från Göteborg), men icke sådana transiterande emigranter, som passerat Sverige på genomfärd till annat land (Norge) för att därifrån anträda resan till främmande världsdel.

Invandringen till Kanada under budgetåret 1926/27. Enligt den av Kanadas Department of Immigration and Colonization avgivna redogörelsen för budgetåret 1 april 1926—31 mars 1927 hade under sagda år invandrat 143 991 personer mot 96 064 näst föregående år, vadan alltså en ökning uppstått om cirka 50 %. Till jämförelse angives här nedan invandringssiffrorna under det senaste decenniet.

Budgetår	1917–8	1918–9	1919–20	1920–1	1921–2	1922–3	1923–4	1924–5	1925–6	1926–7
Invandrare	79 074	57 702	117 336	148 477	89 999	72 887	148 560	111 362	96 064	143 991

Den ökade invandringen berör jämväl de nordiska länderna. Sålunda har antalet svenskar i jämförelse med föregående år ökats från 1 348 till 3 321, norrmännen från 1 088 till 4 639 och danskarna från 1 114 till 2 255.

Övervägande antalet immigranter inkom i Kanada genom sjöhamnarna, och endast 21 025 invandrade från Förenta staternas gränsstationer. Av de sjöledes inkomna befordrades:

till Nova Scotia	1 702	till Alberta	11 780
» New Brunswick	911	» British Columbia	8 060
» Prince Edward Island	125	» Yukon Territory	4
» Quebec	13 735	» Northwest Territories	3
» Ontario	34 769	» Okänd ort	5
» Manitoba	35 449	Summa	**122 966**
» Saskatchewan	16 423		

De månader, som visade den största tillströmningen av immigranter, voro mars, maj, april, juli, augusti, september och juni i nu nämnd ordning.

Fördelningen på olika yrkesgrupper av de sjöledes inkomna immigranterna framgår av följande siffror:

jordbruksarbetare	73 827	gruvarbetare	1 196
grovarbetare	7 163	hembiträden	13 019
verkstadsarbetare	7 363	andra yrkesklasser	16 566
handels- och kontorsbiträden	3 832	Summa	**122 966**

Såsom av ovanstående framgår, avser den officiella kanadensiska immigrationsstatistiken budgetår, d. v. s. tiden 1 april—31 mars. För vinnande av ökad möjlighet till jämförelse med den svenska, efter kalenderår beräknade utvandringsstatistiken, angives här nedan totalinvandringen från Sverige, Norge och Danmark under kalenderåret 1927 till Kanadas olika provinser:

	Svenskar	Norrmän	Danskar		Svenskar	Norrmän	Danskar
Nova Scotia	5	19	35	Saskatchewan	301	874	351
New Brunswick	49	26	305	Alberta	309	779	441
Prince Edward Island	—	5	4	British Columbia	499	727	121
Quebec	371	358	486	Northwest Territories	1	—	—
Ontario	555	270	362	Summa	**3 164**	**5 102**	**3 778**
Manitoba	1 074	2 044	1 673				

Till jämförelse kan erinras, att hela den transoceana utvandringen under år 1927, enligt i denna tidskrift förut meddelade uppgifter, utgjorde från Sverige 10 518, från Norge 11 881 och från Danmark 7 996 personer.

Rapporter från yrkesinspektörerna angående svårare olycksfall i arbete.

Olycksfall vid transport av tunga föremål.

XIV: 2. Vid ett stenbrott användes en enkel handdriven lyftkran med två strävor av trä. Båda strävorna voro med järnsprintar fästade i berget. På grund av brytningen i stenbrottet hade den ena strävan kommit att stå mycket nära pallkanten. Då nu ett nytt stenblock skulle lössprängas, ansågo sig de vid kranen sysselsatta arbetarna böra *flytta denna stréva* längre från pallkanten till fastare berg. För detta ändamål fastgjorde de svängbommen vid den stréva de ämnade flytta och lossade därefter densamma från dess fäste i berget, utan att på något sätt staga upp kranen. Resultatet blev, att *kranen störtade omkull.* När arbetarna då skulle hoppa undan för den fallande kranen, *råkade en av dem att snava,* varvid han ådrog sig ett benbrott å högra foten. Den förolyckade var vid olycksfallet iklädd trätofflor, en omständighet, som givetvis bidrog till olycksfallet. Den pall, utför vilken han hoppade, hade en höjd av endast ungefär 1 meter.

Naturligtvis borde kranen under strävans flyttning ha stagats upp med ett par linor, oavsett att det var synnerligen olämpligt att fastgöra svängbommen vid den stréva, som skulle flyttas.

Arbetsledningen var ej medveten om att flyttning av strävan var påtänkt.

Olycksfallets orsaker måste sålunda angivas vara en synnerligen stor brist på omtanke vid arbetets utförande, vilken är så mycket mera oförklarlig, som de därvid sysselsatta arbetarna voro vana vid flyttning av kranar.

Olycksfall vid stuveriarbete.

XVI: 6. A. jämte arbetskamrater var sysselsatt med lastningsarbete å en ångare, liggande vid ett sågverks lastageplats. A. skötte stuvningen av lasten på fördäcket. En sling om 20 stycken 3″ × 9″ furuplank skulle hivas ombord från en å fartygets babordssida liggande pråm. Slingen hade lättats så mycket, att densamma kom på glid i prånen med sin jämna ända mot fartygssidan, då *den malja, i vilken bomblocket var fästad i salningen, brast, varvid bommen föll ner och träffade A.* å högra sidan, så att han föll omkull med bommen över sig. A. fördes i sanslöst tillstånd till närmaste lasarett, där det konstaterades, att högra armen och benet krossats och att högra lungan söndertrasats. Efter några timmars vistelse på lasarettet avled A.

Orsaken till olycksfallet berodde säkerligen på att ovannämnda malja varit bristfällig. I själva krökningen, där svetsen var belägen, har en bräcka funnits, som så småningom öppnats mer och mer, så att schackelbulten, i vilken toppkättingen var fastgjord, kunnat pressas igenom öppningen. Brottytans struktur synes antyda, att godset bränts vid svetsningen. Vid besiktningen av maljan framgick, att nästan hela brottytan var rostig. Enligt fartygsbefälhavarens utsago lär han för några månader sedan ha låtit syna och smörja alla vinschar, vinschbommar med taljor och block samt därtill hörande material, och hade han icke haft någon kännedom om att ifrågavarande malja företett någon bristfällighet.

Centrala skiljenämndens beslut.

(1928.)

1. Skiljedom i tvist mellan Sveriges chokladindustriförbund ävensom aktiebolaget chokladfabriken Marabou, å ena, samt svenska livsmedelsarbetareförbundet, å andra sidan, angående rätt till vissa raster; beslutad den 16 januari 1928.

Den 19 januari 1925 har mellan Sveriges choklad-, konfekt- & karamellfabrikanters arbetsgivareförbund, som numera förändrat sin benämning till Sveriges chokladindustriförbund, samt svenska livsmedelsarbetareförbundet ingåtts ett kollektivavtal, vilket fortfarande är gällande. Vid de inför vederbörande förlikningsman före slutandet av nämnda avtal förda förhandlingarna gjorde förlikningsmannen en hemställan i olika punkter, vilken hemställan godkändes av parterna. Punkt 13 i denna hemställan är av följande lydelse: »För arbetare, som hittills åtnjutit fördelaktigare tidlön än av denna uppgörelse följer, skall uppgörelsen i och för sig icke verka till nedsättning.»

Mellan bolaget och de å reparationsavdelningen vid dess fabrik anställda arbetarna har uppkommit tvist, huruvida dessa arbetare äga rätt att, när övertidsarbete beordrats i omedelbar anslutning till den ordinarie arbetstiden, åtnjuta en s. k. kafferast utan avdrag å lönen för övertidsarbetet. Då denna tvist icke kunnat lösas vid förhandlingar, har densamma genom skrivelse den 19 december 1927 av bolaget och organisationerna hänskjutits till avgörande av centrala skiljenämnden.

Angående tvistens innebörd har å arbetarsidan anförts: Sedan lång tid tillbaka hade vid ifrågavarande företag tillämpats den anordningen, att när för arbetarna å reparationsavdelningen beordrats övertidsarbete av mer än tre timmars längd, dessa arbetare finge åtnjuta en s. k. kafferast om cirka tjugo minuter, vilken förlades till tiden omedelbart efter den ordinarie arbetstidens slut, men inräknades i tiden för övertidsarbetets fullgörande, så att ersättningen för detta omfattade även tiden för rasten. Oaktat någon uttrycklig bestämmelse i det gällande avtalet icke funnes om rätt till dylik rast utan löneavdrag, måste arbetarna vid ifrågavarande företag på grund av punkt 13 i förlikningsmannens hemställan anses fortfarande vara bibehållna vid rätten därtill. Å arbetarsidan yrkades följaktligen, att skiljenämnden måtte förklara, att löneavdrag icke skulle utgå för ifrågavarande rast, omfattande högst tjugo minuter, då det beordrade övertidsarbetet, inbegripet rasten, uppginge till mer än tre timmar.

Häremot har å arbetsgivarsidan anförts: Man ville icke bestrida, att i fall, varom nu vore fråga, en rast vore erforderlig, men ville med bestämdhet göra gällande, att rasten icke finge inräknas i arbetstiden. Det kunde icke vitsordas, att en stadigvarande praxis förelåge, enligt vilken lönen utgått även för den tid, som omfattats av rasten. I varje fall hade detta icke skett med arbetsledningens vetskap och vilja.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

På grund av vad i målet förekommit kan det icke antagas, att utbetalningen av lön även för den tid, som omfattas av ifrågavarande raster, skett på sådant sätt och under sådana omständigheter, att arbetarna därigenom erhållit någon med en avtalsbestämmelse jämställd förmån. På grund härav och då omförmälda punkt 13 i förlikningsmannens hemställan i varje fall endast kan hava avseende å avtalsenliga förmåner, finner skiljenämnden arbetarpartens yrkande icke kunna bifallas.

2. Skiljedom i tvist mellan Sveriges chokladindustriförbund, å ena, samt svenska livsmedelsarbetareförbundet, å andra sidan, angående tillämpning av lönetabell; beslutad den 16 januari 1928.

Den 19 januari 1925 har mellan Sveriges choklad-, konfekt- & karamellfabrikanters arbetsgivareförbund, som numera förändrat sin benämning till Sveriges chokladindustriförbund, samt svenska livsmedelsarbetareförbundet ingåtts ett kollektivavtal, vilket fortfarande är gällande. Enligt § 3 mom. 2 i nämnda avtal skola timlönerna utgå enligt en vid avtalet fogad lönetabell, vilken i vad angår Stockholm och Sundbyberg är av följande lydelse:

Manliga arbetare.		Kvinnliga arbetare.	
Under 18 år.	öre	Under 18 år.	öre
Fyllda 16 år	60	Fyllda 16 år	46
» 17 »	65	» 17 »	48
Över 18 år.		Över 18 år.	
Under 1:a anställningsåret	80	Under 1:a anställningsåret	51
» 2:a »	85	» 2:a »	54
» 3:e »	92	» 3:e »	60
Efter tre anställningsår	100	Efter tre anställningsår	63
» fem »	105	» fem »	66

Mellan parterna har uppkommit tvist angående tillämpningen av ifrågavarande lönetabell beträffande arbetare, som fyllt 18 år, men redan dessförinnan varit anställda i yrket. Genom skrivelse den 19 december 1927 havu parterna till centrala skiljenämnden hänskjutit att avgöra den sålunda uppkomna tvisten.

Vid skiljenämnden har å arbetarsidan anförts: Ifrågavarande lönetabell tillämpades vid aktiebolaget chokladfabriken Marabous fabrik i Sundbyberg på det sättet, att en arbetare, som före 18 års ålder längre tid varit anställd i yrket, efter uppnåendet av nämnda ålder tillerkändes allenast den avlöning av 80 respektive 51 öre, som i tabellen funnes upptagen för manlig respektive kvinnlig arbetare över 18 år under första anställningsåret och som tillkomme även arbetare, som först efter fyllda 18 år blivit anställd i yrket. Den arbetare, som tidigare arbetat i yrket, innehade emellertid tydligen större yrkesskicklighet och kompetens, och man förmenade därför å arbetarsidan, att en arbetare borde för uppflyttning i högre lönegrad få tillgodoräkna sig den tid, varunder han efter fyllda 16 år arbetat i yrket. Den som vid uppnåendet av 18 års ålder redan arbetat två år i yrket, borde följaktligen därefter erhålla den avlöning av 92 respektive 60 öre i timmen, som enligt lönetabellen tillkomme arbetare över 18 år under tredje anställningsåret.

Å arbetsgivarsidan har däremot genmälts: Den sålunda hävdade tolkningen vore ej riktig. Genom lönetabellen avsåges att bereda arbetarna en efter skäliga grunder avpassad större inkomst, allt efter som vederbörande uppnådde högre ålder och yrkesskicklighet. Det vore orimligt, om en person skulle i ett slag uppflyttas från en inkomst av 65 respektive 48 öre i timmen till en inkomst av 92 respektive 60 öre. I samband med att i september 1920 ett lokalt kollektivavtal slutits för här ifrågavarande företag jämte ett annat företag, hade visserligen genom en anteckning till protokollet den å arbetarsidan nu hävdade tolkningen godtagits i vad gällde dessa företag. Då sedermera år 1922 ett riksavtal i yrket kommit till stånd, hade å arbetarsidan framställts yrkande, att enahanda tillämpning av lönebestämmelserna skulle äga rum. Detta yrkande hade emellertid avvisats å arbetsgivarsidan, varför ej heller någon motsvarande protokollsanteckning gjorts. Vid tillkomsten av nu ifrågavarande avtal hade icke ens något yrkande i ämnet framställts från arbetarna.

Arbetarparten har i anledning härav ytterligare gjort gällande följande: Vid tillkomsten av 1922 års avtal hade på hemställan av vederbörande förlikningsman godkänts ett uttalande, att den träffade uppgörelsen icke skulle i och för sig verka till nedsättning för arbetare, som hittills åtnjutit fördelaktigare tidlön än som följde av uppgörelsen. Å ar-

betarsidan ville man göra gällande, att detta uttalande innebure, att arbetarna vid här ifrågavarande företag ej heller i det avseende, varom nu vore fråga, skulle komma i sämre läge än förut.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Med hänsyn till lönetabellens avfattning och innehåll och då överenskommelse i motsatt riktning icke blivit träffad, finner skiljenämnden, att åt lönetabellen icke kan givas sådan tolkning, att arbetare för uppflyttning i någon av de högre lönegrader, som gälla för arbetare över 18 år, äger tillgodoräkna sig den tid han före uppnåendet av nämnda ålder arbetat i yrket. Även om vid tillkomsten av 1922 års avtal ett uttalande gjorts av det innehåll, som å arbetarsidan angivits — något som icke blivit styrkt — kan detta dock icke antagas hava i det avseende, varom nu är fråga, inneburit mera än att arbetare hos bolaget, som vid tillkomsten av nämnda avtal med tillämpning av där förut gällande ordning redan blivit uppflyttad i högre lönegrad, skulle vara bibehållen vid denna förmån.

3. Skiljedom i tvist mellan sågverksförbundet ävensom Indals älvs flottningsförening, å ena, samt svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet, å andra sidan, angående ackordsflottning; beslutad i Stockholm den 23 januari 1928.

I ett den 17 april 1927 mellan sågverksförbundet ävensom ett flertal flottningsföreningar, däribland Indals älvs flottningsförening, å ena, samt skogs- och flottningsarbetareförbundet, å andra sidan, upprättat avtal, upptagande allmänna bestämmelser för kollektivavtal om flottningsarbete, har i § 4, som handlar om ackordsarbete, under A) upptagits följande bestämmelser:

»Förekommande flottningsarbete skall efter arbetsgivarens bestämmande bortsättas på ackord eller utföras som tidlönsarbete.
Överenskommelse om ackord träffas mellan arbetsledning och arbetslag eller, där arbetet skall utföras av en arbetare, med denne.
Vid underhandling rörande överenskommelse om ackord skall, där endera parten det påkallar, föras protokoll.»

Avtalet har tillkommit efter förhandlingar inför en av Kungl. Maj:t tillsatt medlingskommission. Till det vid dessa förhandlingar förda protokollet har gjorts bland annat följande av parterna godkända anteckning:

»Arbetare, som äro bosatta vid eller närmast intill arbetsplatsen och som tidigare vanligen utfört ifrågakommande arbete, böra vid i övrigt lika förhållanden i första hand komma i åtanke vid arbetsanställning.»

Genom tillkännagivande i vanlig ordning har flottningsföreningen våren 1927 infordrat anbud å bland annat flottningsarbetet å ett nedom Krångede vid Indalsälven beläget lossningsskifte, sträckande sig från Öforsen till och med Gammelängesforsen med undantag för den s. k. Koören. Den 27 april ingavs anbud å ifrågavarande arbete av ett arbetslag, bestående av Algot Amrén jämte Emil Pettersson, Arvid Persson och Erland Persson, mot en ackordssumma av 1 900 kronor. Då arbetet under de närmast föregående åren utförts av ett annat arbetslag, bestående av Anton Edholm jämte Albin Edholm, Nils Nilsson och A. H. Kadin, anmodade vederbörande flottningsinspektor detta arbetslag att även avgiva anbud å arbetet i fråga, och avgavs också den 1 maj av arbetslaget sådant anbud, upptagande en ackordssumma av 2 200 kronor. Vid prövning av anbuden antogs det av Amréns lag avgivna. Tvist har därefter uppkommit, huruvida avtalet blivit rätt tillämpat, då Edholms lag, som tidigare utfört arbetet, icke erhållit detta. Denna tvist har varit föremål för förhandlingar mellan parterna men, då enighet icke kunnat uppnås, hava parterna överenskommit att hänskjuta tvisten till centrala skiljenämnden genom att

till skiljenämndens avgörande uppställa följande fråga: »Har flottningsföreningen vid bortsättande av ackordsarbete å flottning i Indalsälven å lossningsskiftet från Öforsen till och med Gammelängesforsen våren 1927 förfarit riktigt eller oriktigt med hänsyn till gällande avtal?»

Inför skiljenämnden har å arbetarsidan anförts: Enär Edholms arbetslag tidigare utfört arbetet å ifrågavarande rensningsskifte, hade detta arbetslag enligt ovan återgivna protokollsanteckning bort äga företrädesrätt att erhålla arbetet även 1927. Visserligen hade detta lag avgivit ett högre anbud än Amréns lag, men under angivna förhållanden hade flottningsföreningen på grund av protokollsanteckningen, jämförd med § 4 i avtalet, bort bereda Edholms lag tillfälle att åtaga sig arbetet för den av Amréns lag erbjudna lägre ackordssumman. I en tidigare dom av den 13 november 1924 hade skiljenämnden antagit, att en dylik förpliktelse förelåge för en flottningsförening, när av två arbetslag det ena tillhörde ortens befolkning och det andra icke samt det förra laget avgivit högre anbud än det senare.

Häremot har å arbetsgivarsidan genmälts: I fråga om bosättning förelåge ingen skillnad mellan de båda arbetslagen. Även de personer, som tillhörde Amréns lag, uppfyllde kravet att vara bosatta vid eller närmast intill arbetsplatsen. Samma personer hade tidigare varit sysselsatta med annat flottningsarbete i orten. Edholms arbetslag hade fått särskilt tillfälle att ingiva anbud å arbetet. Det kunde icke antagas, att flottningsföreningen därutöver skulle haft skyldighet bereda detta lag tillfälle att efteråt underbjuda sitt eget pris. Den å arbetarsidan åsyftade skiljedomen hade tillkommit under helt andra avtalsbestämmelser än dem, varom nu vore fråga. Enligt nu gällande avtal förelåge företrädesrätt till arbetet endast vid i övrigt lika förhållanden. När av två arbetslag, vilkas medlemmar alla voro bosatta å platsen, det ena laget avgivit ett avsevärt lägre anbud än det andra, kunde förhållandena icke anses vara lika, och avtalet kunde icke anses ålägga flottningsföreningen skyldighet att själv åstadkomma lika förhållanden genom att bereda det ena laget tillfälle att sätta ner sitt anbud till samma ackordssumma, som det andra laget bjudit.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Den omtvistade anteckningen till protokollet har, enligt vad upplyst är, tillkommit för att skapa en rättvis grund för anställning av arbetare, så att vana flottningsarbetare från närmaste orten icke sättas till sidan för arbetare med avsevärt lägre kompetens eller från mera avlägset belägna orter. Härigenom ha särskilt avsetts att förhindra, att de i skogs- och flottningsarbetareförbundet organiserade arbetarna illojalt utestängas till förmån för andra. Anledning föreligger dock icke till antagande, att något illojalt syfte legat bakom flottningsföreningens förfarande i det fall, varom nu är fråga. Båda lagens medlemmar tillhöra den närmast belägna ortens befolkning samt hava förut sysslat med flottningsarbete, och det lag, som icke erhållit arbetet, hade särskilt anmodats att ingiva anbud på arbetets utförande. Visserligen har detta arbetslag under några av de närmast föregående åren utfört arbetet å just det ifrågavarande lossningsskiftet, men då den åberopade protokollsanteckningen icke kan antagas åsyfta en individuell företrädesrätt för vissa arbetare, som i övrigt äro likställda, utan en principiell företrädesrätt för vissa grupper arbetare på sätt ovan angivits, finner skiljenämnden ifrågavarande omständighet icke enligt nu gällande avtal hava i och för sig medfört skyldighet för flottningsföreningen att bereda detta lag tillfälle att åtaga sig arbetet för det lägre pris, som erbjudits av det andra laget. Den till skiljenämnden framställda frågan besvaras följaktligen så, att flottningsföreningen icke förfarit oriktigt i angivna hänseende.

Från beslutet voro ledamöterna Odelstierna, Thorberg och Johanson skiljaktiga och yttrade:

»Då enligt vad som i målet upplysts, förutsättningarna för det avtals ingående, varom tvist råder, inneburit, att arbetare, som äro bosatta vid eller närmast intill arbetsplatsen och *som tidigare vanligen utfört ifrågakommande arbete*, skulle vid i övrigt lika förhållanden i första hand komma i åtanke vid arbetsanställning, och då vidare förutsättningarna för avtalets ingående otvivelaktigt inneburit, att rätten till underhandling om inlämnade anbud skulle av arbetsgivaren i vidare mån än tidigare varit fallet tillgodoses, anse vi, att flottningsföreningen i det fall, varom tvist nu råder, icke förfarit i överensstämmelse med förutsättningarna för avtalets träffande.»

4. Skiljedom i tvist mellan Stockholms handelsarbetsgivareförbund, å ena, samt svenska transportarbetareförbundet, å andra sidan, angående sjukhjälp; beslutad den 30 januari 1928.

I ett mellan parterna den 30 maj 1927 upprättat kollektivavtal, avseende arbetsförhållandena hos vissa uppgivna firmor, har i § 7 intagits följande bestämmelse:

»Vid *sjukdom, som ej är självförvållad eller kronisk, erhåller arbetare, som har varit* anställd hos arbetsgivaren minst sex månader, $^3/_4$ av den vid tiden för sjukdomens början utgående faktiska veckolönen under sammanlagt högst sex veckor av tolv på varandra följande månader.»

Sedan tvist uppkommit mellan parterna beträffande innebörden av uttrycket »tolv på varandra följande månader», hava parterna genom skrivelse den 3 januari 1928 hänskjutit denna tvist till centrala skiljenämndens avgörande.

Å arbetsgivarsidan har hävdats, att ovannämnda bestämmelse borde så tolkas, att vid varje tillfälle, då fråga om sjukhjälp uppkomme, skulle fastställas, huruvida vederbörande arbetare under en tid av tolv månader närmast före sagda tillfälle åtnjutit sjukhjälp under sammanlagt sex veckor, och att sjukhjälp skulle utgå endast under förutsättning att så icke varit fallet. Transportarbetareförbundet har däremot gjort gällande, att man vid tillämpningen av förevarande bestämmelse borde räkna med bestämda sjukhjälpsperioder om tolv månader, börjande vid tidpunkten för sjukdomsfalls inträffande, och att sjukhjälp skulle utgå i den mån arbetaren icke tidigare under den löpande 12-månadersperioden åtnjutit sådan ersättning under sex veckor.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Centrala skiljenämnden finner ifrågavarande bestämmelse böra så tolkas, att sjukhjälp skall, under i paragrafen angivna villkor, utgå till arbetare, som under en tid av tolv månader räknat tillbaka i tiden från och med varje dag, för vilken sjukhjälp ifrågasättes, icke åtnjutit sådan ersättning under sammanlagt sex veckor.

5. Skiljedom i tvist mellan Sveriges bageriidkareförening, å ena, samt svenska livsmedelsarbetareförbundet, å andra sidan, angående omfattningen av begreppet hjälparbetare; beslutad i Stockholm den 26 mars 1928.

I ett mellan parterna den 12 juli 1927 upprättat kollektivavtal hava bland annat upptagits följande bestämmelser:

»6. *Fast anställd arbetare.*
Såsom fast anställd arbetare anses den, som varit i samma arbetsgivares tjänst under minst åtta veckor i följd.
7. *Hjälparbetare.*
Med hjälparbetare förstås sådan arbetare, som tillkallas av arbetsgivare eller arbetare för att ersätta annan arbetare.
8. *Uppsägningstid.*
Fast anställda arbetare åtnjuta en ömsesidig uppsägning av en vecka. All uppsägning skall ske skriftligt eller i två vittnens närvaro.

19. *Avlöningsformer.*
För allt arbete utgår kontant lön i pengar i form av veckolön för ordinarie och timlön för övertidsarbete, beräknad å arbetares matematiskt uträknade timlön för vecka, allt i enlighet med de lokala lönetariffer, som fastställas genom och bifogas detta avtal.»

I anledning av avtalets punkt 19 har antagits lönetariff för bland annat Göteborgs bagerier, däri inryckts följande bestämmelse:

»Hjälparbete i bageri betalas med 10 % förhöjning av ordinarie lön.»

Sedan tvist uppkommit mellan parterna angående vad under »hjälparbetare» borde hänföras, hava parterna i anslutning till vissa i § 31 av avtalet intagna bestämmelser om förhandlingsordning m. m. hänskjutit denna tvist till centrala skiljenämndens avgörande.

Angående tvistens innebörd är följande upplyst: Vid Olof Asklunds ångbageri aktiebolag i Göteborg hade den 5 december 1927 anställts fem kvinnliga arbetare. Efter fem veckors anställning hade dessa arbetare uppsagts med tillämpning av den i punkt 8 av avtalet angivna uppsägningstiden, och hade sålunda ifrågavarande arbetare slutat sin anställning med den 8 januari 1928 efter att sex veckor hava varit i bolagets tjänst. Under anställningen hade dessa arbetare avlönats såsom fast anställda arbetare och sålunda utan den för hjälparbete fastställda procentuella förhöjningen. Å arbetarsidan har emellertid gjorts gällande, att då dessa arbetare icke varit anställda i åtta veckor, de varit att anse såsom hjälparbetare och sålunda berättigade till omförmälda procentuella förhöjning.

Å arbetsgivarsidan har anförts: Ifrågavarande fem arbetare hade anställts, emedan bolaget vidtagit en utökning av sin verksamhet, som bolaget antagit skola vara av mera varaktig beskaffenhet. Efter någon tids förlopp hade emellertid bolaget funnit sig böra åter inskränka sin verksamhet och hade med anledning därav avskedat ifrågavarande arbetare. Arbetarna hade sålunda icke från början anställts såsom hjälparbetare, utan hade antagits såsom fast anställda arbetare, varför de också fått åtnjuta uppsägningstid. Den omständigheten, att arbetarna i avtalet tillförsäkrats rätt att efter åtta veckors anställning bliva betraktade såsom fast anställda, borde icke hindra, att arbetare från början anställdes såsom fasta.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

Skiljenämnden finner i målet utrett, att parterna, trots avfattningen av punkt 7, avsett att med hjälparbetare beteckna icke blott arbetare, som tillkallats för att ersätta annan arbetare, utan jämväl arbetare, som anställts för en mer eller mindre tillfällig utvidgning av driften. Vid sådant förhållande och då avtalet icke innehåller någon annan begränsning av begreppet hjälparbetare, finner skiljenämnden det böra antagas, att arbetare skall betraktas som hjälparbetare, intill dess han varit anställd åtta veckor i arbetsgivarens tjänst. Skiljenämnden förklarar följaktligen, att omförmälda fem arbetare vid Olof Asklunds ångbageri aktiebolag äro för anställningstiden 5 december 1927—8 januari 1928 berättigade till procentuellt tillägg för hjälparbete.

6. Skiljedom i tvist mellan Sveriges bageriidkareförening, å ena, samt svenska livsmedelsarbetareförbundet, å andra sidan, angående lönetillägg vid nattarbete; beslutad i Stockholm den 26 mars 1928.

Den 12 juli 1927 har mellan parterna upprättats ett kollektivavtal, däri punkt 19 är av följande lydelse:

För allt arbete utgår kontant lön i pengar i form av veckolön för ordinarie och timlön för övertidsarbete, beräknad å arbetares matematiskt uträknade timlön för vecka, allt i enlighet med de lokala lönetariffer, som fastställas genom och bifogas detta avtal.

För arbetare, som den 1 juni 1927 åtnjöt högre förmåner än i detta avtal fastställda, får intet avdrag göras.»

I enlighet med denna bestämmelse har bland annat upprättats lönetariff för Göteborgs bagerier.

I samband med avtalets ingående har även överenskommelse träffats om prolongering av vissa protokollsuttalanden, vilka gjorts i samband med ett tidigare den 12 juli 1925 ingånget kollektivavtal och vilka avse bagerierna i Göteborg. Bland sålunda prolongerade protokollsanteckningar förekommer även följande uttalande:

»Vid s. k. dubbelhelg börjar arbetet två timmar tidigare än vanligt, och skall denna tid, kl. 4—6, inräknas i arbetstiden och betalas med 100 % å ordinarie lön.»

Med anledning av ett vid aktiebolaget Majornas ångbageri i Göteborg inträffat fall har tvist uppkommit mellan parterna, huru nämnda anteckning skall tolkas. Sedan förhandlingar förts mellan parterna hava dessa i anslutning till vissa i punkt 31 av kollektivavtalet intagna bestämmelser om förhandlingsordning m. m. hänskutit tvisten till centrala skiljenämndens avgörande.

Å arbetarsidan har gjorts gällande, att protokollsanteckningen avsåge samtliga i ett bageri anställda arbetare och att sålunda 100 procent tillägg å lönen skall utgå även till eldare och maskinister, när de å söckendag närmast före dubbelhelg började arbetet tidigare än vanligt. Härvid har särskilt framhållits, att arbetet för dessa arbetarkategorier i det förutsatta fallet började redan kl. 2 i stället för eljest kl. 4 och att följaktligen protokollsanteckningen skulle förstås i överensstämmelse härmed.

Å arbetsgivarsidan har häremot hävdats, att protokollsanteckningen endast omfattade egentliga bageriarbetare. Detta följde redan därav, att frågan om arbetstidens förläggning vore i lagen den 4 juni 1926 om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete ordnad på olika sätt för de egentliga bageriarbetarna samt för eldare och maskinister. Härtill komme, att maskinister icke vore upptagna i den fastställda lönetariffen, utan deras avlöning bestämdes genom individuellt avtal mellan vederbörande arbetare och arbetsgivare. Eldare funnes visserligen upptagna i tariffen, men i denna angåves i fråga om dem, att de skulle åtnjuta 5 kronor extra utöver den ordinarie veckolönen för obekvämt arbete, vilket måste anses omfatta även den olägenhet, som betingades av arbetets tidigare början före dubbelhelg.

Centrala skiljenämnden meddelar i tvisten följande

Dom.

På grund av vad i målet förekommit finner skiljenämnden det böra antagas, att ifrågavarande protokollsanteckning avsetts skola omfatta jämväl eldare och maskinister på sådant sätt, att de, när deras arbete å söckendag före dubbelhelg börjar tidigare än eljest är fastställt, äga åtnjuta tillägg av hundra procent å lönen för den arbetstid intill två timmar, som förlagts före den vanliga arbetstidens början.

Sveriges offentliga arbetsförmedling.

April månad år 1928.

Under hänvisning till efterföljande tabeller, som närmare redogöra för den offentliga arbetsförmedlingen i olika delar av landet, lämnas här en sammanfattande framställning av dess viktigaste resultat under april månad.

Översikt av verksamheten under april månad 1928.

Anstalter (med avseende å anstalternas olika kontor hänvisas till förteckningen å omslagets 3:e sida)	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			Ansökningar per 100 led. pl.		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	april 1928	mars 1928	april 1927
Stockholms stad .	4 945	1 350	1 163	3 696	3 309	2 193	**8 641**	**4 659**	**3 356**	185	219	164
Stockholms län .	3 191	1 544	1 444	558	689	350	**3 749**	**2 233**	**1 794**	168	205	181
Uppsala stad o. län	835	435	355	259	288	235	**1 094**	**723**	**590**	151	181	161
Södermanlands län	795	589	452	485	507	310	**1 280**	**1 096**	**762**	117	142	147
Östergötlands län	1 261	621	508	762	653	439	**2 023**	**1 274**	**947**	159	210	170
Norrköping . . .	715	154	128	186	209	132	**901**	**363**	**260**	248	327	277
Jönköpings län .	*416*	*223*	*161*	*309*	*262*	*168*	**725**	**485**	**329**	*149*	*162*	*165*
Kronobergs län .	82	72	47	88	106	69	**170**	**178**	**116**	96	103	104
Norra Kalmar län	152	81	**74**	**42**	60	38	**194**	**141**	**112**	138	217	146
Södra Kalmar län	664	350	335	180	158	95	**844**	**508**	**430**	166	268	183
Gotlands län . .	69	74	48	90	115	66	**159**	**189**	**114**	84	97	85
Blekinge län . .	950	458	382	437	333	235	**1 387**	**791**	**617**	175	195	140
Kristianstads län	752	664	465	580	757	379	**1 332**	**1 421**	**844**	94	131	99
Malmöhus län: Malmö . . .	1 848	508	483	1 488	1 149	739	**3 336**	**1 657**	**1 222**	201	251	201
Malmöhus län: Lund	276	84	83	94	89	67	**370**	**173**	**150**	214	263	383
Malmöhus län: Landskrona .	461	281	253	34	35	19	**495**	**316**	**272**	157	246	188
Malmöhus län: Hälsingborg .	1 308	556	545	338	343	225	**1 646**	**899**	**770**	183	317	202
Malmöhus län: Ystad	277	148	135	77	51	34	**354**	**199**	**169**	178	221	173
Malmöhus län: Trälleborg .	395	293	285	74	46	43	**469**	**339**	**328**	138	175	173
Malmöhus län: Eslöv	168	95	86	45	45	29	**213**	**140**	**115**	152	166	147
Malmöhus län: Skurup . . .	75	92	48	18	42	11	**93**	**134**	**59**	69	80	94
Malmöhus län: Vellinge . . .	121	68	63	22	25	15	**143**	**93**	**78**	154	220	112
Hallands län . .	466	280	215	152	151	98	**618**	**431**	**313**	143	176	109
Göteborgs o. Boh. l.	344	228	149	177	186	92	**521**	**414**	**241**	126	153	154
Göteborg	4 722	1 633	1 594	1 027	992	659	**5 749**	**2 625**	**2 253**	219	328	275
Älvsborgs län . .	222	174	131	122	211	109	**344**	**385**	**240**	89	109	156
Skaraborgs län .	546	500	297	397	487	212	**943**	**987**	**509**	96	92	102
Värmlands län .	451	269	211	221	307	169	**672**	**576**	**380**	117	162	142
Örebro län . . .	1 072	362	277	452	685	322	**1 524**	**1 047**	**599**	146	157	118
Västmanlands län	910	430	356	438	403	289	**1 348**	**833**	**645**	162	174	135
Kopparbergs län .	313	138	135	375	284	210	**688**	**422**	**345**	163	155	155
Gävleborgs län .	485	102	98	146	105	89	**631**	**207**	**187**	305	295	289
Västernorrlands l.	648	126	126	91	69	45	**739**	**195**	**171**	379	225	342
Jämtlands län . .	262	133	128	276	282	232	**538**	**415**	**360**	130	160	127
Västerbottens län	187	57	53	179	187	155	**366**	**244**	**208**	150	192	177
Norrbottens län .	71	50	44	112	106	74	**183**	**156**	**118**	117	142	144
Tills. april 1928	**30 455**	**13 222**	**11 357**	**14 027**	**13 726**	**8 646**	**44 482**	**26 948**	**20 003**	**165**	—	—
» mars 1928	*33 315*	*11 517*	*9 757*	*14 503*	*12 268*	*7 883*	*47 818*	*23 785*	*17 640*	—	201	—
» april 1927	31 335	12 844	11 274	13 518	13 385	8 438	44 853	26 229	19 712	—	—	171
» » 1926	28 186	12 291	10 729	14 235	13 680	8 777	42 421	25 971	19 506	—	—	—
» » 1925	26 623	11 467	9 704	14 547	13 406	9 181	41 170	24 873	18 885	—	—	—

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

Yrkesgrupper	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar per 100 led. pl.			Tillsatta platser per 100 lediga		
					april 1928	mars 1928	april 1927	april 1928	mars 1928	april 1927
Manliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	6 422	6 628	6 104	4 563	109	135	122	75	72	78
Industri och hantverk	7 852	8 071	912	807	885	1 301	1190	88	91	90
Sjöfart och fiske	6 098	6 331	2 804	2 785	226	412	238	99	98	99
Handel och samfärdsel	3 102	3 211	1 291	1 128	249	324	366	87	89	87
Husligt arbete	2	2	2	2	.	—	.	.	—	.
Annat arbete	5 725	6 212	2 109	2 072	295	235	208	98	98	99
Summa	**29 201**	**30 455**	**13 222**	**11 357**	**230**	**289**	**244**	**86**	**85**	**88**
Kvinnliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	1 054	1 068	2 165	881	49	56	45	41	38	40
Industri och hantverk	733	761	293	199	260	227	231	68	75	73
Sjöfart och fiske	453	462	215	187	215	322	232	87	93	95
Handel och samfärdsel	2 172	2 255	2 028	1 389	111	153	112	68	73	73
Husligt arbete	7 348	9 016	9 013	5 981	100	114	101	66	68	66
Annat arbete	451	465	12	9	.	.	.	.	.	.
Summa	**12 211**	**14 027**	**13 726**	**8 646**	**102**	**118**	**101**	**63**	**64**	**63**
Tillsammans										
Jordbruk och skogshushållning . .	7 476	7 696	8 269	5 444	93	113	101	66	62	67
Jordbruk	7 277	7 496	8 163	5 344	92	112	99	65	62	67
Skogshushållning	199	200	106	100	189	.	.	94	.	.
Industri och hantverk	8 585	8 832	1 205	1 006	733	944	902	83	86	85
Gruvdrift och malmförädling . . .	468	472	6	6	.	.	.	.	.	.
Jord-, sten- och glasindustri . . .	285	301	25	22	.	.	.	.	.	.
Metall- och maskinindustri . . .	1 990	2 036	237	185	859	990	1155	78	85	84
Trävaruindustri	532	545	65	56	.	.	.	.	.	.
Byggnadsverksamhet	2 813	2 887	359	349	804	1 510	998	97	94	96
Läder-, hår- och gummiindustri . .	139	144	16	11	.	.	.	.	.	.
Textilindustri	160	165	9	6	.	.	.	.	.	.
Beklädnadsindustri	393	415	100	72	415	337	397	72	77	74
Närings- och njutningsmedelsindustri	619	628	171	117	367	519	461	68	68	64
Kemisk-teknisk o. belysningsindustri	100	106	15	14	.	.	.	.	.	.
Trämasse- och pappersindustri . .	124	127	16	13	.	.	.	.	.	.
Grafisk industri	124	128	12	9	.	.	.	.	.	.
Ej särskilt specificerade	888	878	174	146	505	654	.	84	89	.
Sjöfart och fiske	6 551	6 793	3 019	2 972	225	406	237	98	98	99
Handel och samfärdsel	5 274	5 466	3 319	2 517	165	228	195	76	80	78
Kontors-, bank- o. d. personal . .	432	434	84	66	.	.	.	.	.	.
Butiks- och magasinspersonal . . .	1 434	1 469	235	192	625	718	718	82	85	83
Hotell- och restaurangpersonal . .	1 457	1 525	1 415	1 005	108	144	101	71	76	74
Transportarbetare	1 711	1 792	1 360	1 112	132	190	211	82	85	85
Allmän och litterär verksamhet . .	224	230	189	109	122	164	134	58	66	67
Ej särskilt specificerade	16	16	36	33	.	.	.	.	.	.
Husligt arbete	7 350	9 018	9 015	5 983	100	114	101	66	68	66
Annat arbete	6 176	6 677	2 121	2 081	315	250	221	98	98	99
Summa	**41 412**	**44 482**	**26 948**	**20 003**	**165**	**201**	**171**	**74**	**74**	**75**

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 2 229 platser, varav 1 785 manliga och 444 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 633, 2 159 och 474 samt under nästlidna månad resp. 1 879, 1 547 och 332.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri			Metall- o. maskinindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.
	Manliga avdelningen	**6 428**	**5 998**	**4 463**	**200**	**106**	**100**	**472**	**6**	**6**	**288**	**25**	**22**	**1 990**	**233**	**182**
1	Stockholms stad	59	2	2	2	—	—	1	—	—	31	—	—	527	54	37
2	Stockholms län	1 546	1 198	1 116	37	23	23	4	—	—	11	—	—	182	28	16
3	Uppsala stad och län	467	351	284	10	29	24	—	—	—	24	1	—	31	—	—
4	Södermanlands län	308	397	266	1	3	2	—	—	—	—	—	—	84	17	14
5	Östergötlands län	653	495	386	2	4	4	5	1	1	56	6	6	46	8	7
6	Norrköping	129	87	61	—	—	—	—	—	—	2	—	—	54	2	2
7	Jönköpings län	102	135	82	8	8	8	—	—	—	2	5	5	43	9	5
8	Kronobergs län	39	60	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1
9	Kalmar län	143	144	122	—	—	—	—	—	—	1	—	—	10	—	—
10	Gotlands län	38	61	35	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—
11	Blekinge län	211	200	127	—	—	—	—	—	—	9	—	—	15	2	2
12	Kristianstads län	471	573	385	3	—	—	—	—	—	23	7	7	37	9	8
13	Malmöhus län: Malmö	71	68	45	—	—	—	—	—	—	9	—	—	188	12	11
14	Hälsingborg	72	58	50	—	—	—	57	—	—	2	—	—	35	—	—
15	Övriga anstalter	457	377	277	1	—	—	—	—	—	15	—	—	156	13	11
16	Hallands län	115	125	67	1	—	—	3	—	—	6	1	1	17	10	9
17	Göteborgs och Bohus län	95	148	70	—	—	—	1	1	1	—	—	—	14	2	1
18	Göteborgs stad	151	144	130	—	—	—	—	—	—	7	—	—	296	40	38
19	Älvsborgs län	68	98	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	9	9
20	Skaraborgs län	323	445	252	—	—	—	—	—	—	9	—	—	16	—	—
21	Värmlands län	117	154	98	20	13	13	15	—	—	11	—	—	36	—	—
22	Örebro län	259	262	183	41	3	3	327	4	4	17	3	2	65	3	3
23	Västmanlands län	403	340	266	5	—	—	53	—	—	44	—	—	61	1	1
24	Kopparbergs län	40	29	28	18	2	2	5	—	—	5	1	1	29	6	4
25	Gävleborgs län	14	6	5	1	—	—	1	—	—	2	—	—	11	5	2
26	Västernorrlands län	7	11	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
27	Jämtlands län	41	12	8	30	19	19	—	—	—	1	1	—	5	1	1
28	Västerbottens län	28	16	12	20	2	2	—	—	—	—	—	—	4	—	—
29	Norrbottens län	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
	Kvinnliga avdelningen	**1 068**	**2 165**	**881**	—	—	—	—	—	—	**13**	—	—	**46**	**4**	**3**
1	Stockholms stad	12	2	2	—	—	—	—	—	—	12	—	—	40	3	2
2	Stockholms län	79	160	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala stad och län	71	77	58	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	53	124	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	76	167	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	9	10	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	17	46	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	13	28	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	39	88	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	7	29	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	50	100	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	127	319	90	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	7	46	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
14	Hälsingborg	11	23	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	35	88	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	10	34	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	51	51	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	30	13	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	1	1
19	Älvsborgs län	4	23	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	57	149	53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	48	85	43	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	72	222	56	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	88	132	78	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	43	61	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	5	7	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	17	36	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	31	41	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	1	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Trävaruindustri			Byggnadsverksamhet			Läder-, hår- o. gummiindustri			Textilindustri			Beklädnadsindustri			Närings- o. njutningsmedelsindustri			Kem.-tekn. o. belysningsindustri			
Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	
543	**64**	**55**	**2 887**	**359**	**349**	**136**	**14**	**10**	**135**	**2**	**2**	**184**	**8**	**8**	**364**	**35**	**27**	**92**	**11**	**11**	
57	9	8	1 078	47	44	27	4	2	7	—	—	25	—	—	61	4	4	24	—	—	1
25	7	6	321	39	38	7	—	—	3	—	—	13	—	—	28	2	2	4	—	—	2
11	3	2	25	1	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	23	2	2	—	—	—	3
10	—	—	27	27	27	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	4
21	3	3	138	14	14	2	1	1	3	—	—	8	—	—	12	1	1	—	—	—	5
12	—	—	191	7	7	2	—	—	57	—	—	2	2	2	10	—	—	—	—	—	6
19	2	—	23	13	11	17	1	1	4	—	—	10	1	1	8	—	—	3	—	—	7
—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
11	6	6	8	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	10
4	—	—	15	2	2	5	1	1	1	—	—	1	—	—	10	—	—	—	—	—	11
13	10	8	21	14	13	1	—	—	1	—	—	1	—	—	7	2	2	—	—	—	12
30	3	3	232	43	43	11	1	1	6	—	—	42	—	—	50	1	1	32	—	—	13
2	—	—	76	14	14	12	—	—	1	—	—	5	—	—	10	1	—	2	—	—	14
12	1	1	73	27	25	24	2	2	7	—	—	7	—	—	32	1	1	—	10	10	15
8	1	1	65	14	14	2	—	—	9	1	1	3	—	—	7	1	1	—	—	—	16
12	—	—	27	1	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—	—	1	—	—	17
221	4	3	248	37	36	13	3	2	25	1	1	33	4	4	38	5	4	16	1	1	18
1	—	—	6	1	1	—	1	—	3	—	—	3	—	—	5	—	—	—	—	—	19
1	—	—	17	2	2	4	—	—	—	—	—	3	—	—	13	9	4	8	—	—	20
19	12	11	31	7	7	1	—	—	2	—	—	1	1	1	2	1	1	—	—	—	21
18	—	—	28	4	4	3	—	—	—	—	—	17	—	—	11	—	—	1	—	—	22
4	1	1	92	1	1	—	—	—	1	—	—	4	—	—	9	1	1	—	—	—	23
3	1	1	22	20	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	—	—	—	24
11	1	1	17	1	1	3	—	—	—	—	—	2	—	—	5	—	—	—	—	—	25
10	—	—	30	3	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	26
2	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	—	—	—	—	—	27
6	—	—	28	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	26	12	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	29
2	**1**	**1**	—	—	—	**8**	**2**	**1**	**30**	**7**	**4**	**231**	**92**	**64**	**264**	**136**	**90**	**14**	**4**	**3**	
2	—	—	—	—	—	2	1	—	9	—	—	98	36	24	76	45	35	8	2	1	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	2	2	5	3	1	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	1	1	1	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	5	4	10	5	4	—	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	2	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	3	1	—	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	7	5	16	8	6	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	3	—	—	4	—	—	80	28	19	94	11	7	4	1	1	13
—	—	—	—	—	—	3	—	—	5	—	—	1	—	—	4	4	2	—	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	6	3	2	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	1	—	—	2	3	2	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	1	—	—	—	17
—	1	1	—	—	—	—	—	—	8	4	2	14	7	3	20	20	11	2	1	1	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	4	3	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	—	3	1	1	5	4	3	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	3	5	3	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	3	2	2	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlings-anstalter	Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske			Kontors-, bank- o. d. personal		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	**61**	**3**	**3**	**120**	**10**	**8**	**799**	**142**	**124**	**6331**	**2804**	**2785**	**294**	**35**	**28**
1	Stockholms stad	12	—	—	29	7	5	230	78	62	763	418	410	117	17	11
2	Stockholms län	—	—	—	3	—	—	38	—	—	86	20	20	11	—	—
3	Uppsala stad och län	—	—	—	2	—	—	14	1	1	10	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	—	—	—	4	—	—	39	4	4	81	64	63	—	—	—
5	Östergötlands län	1	—	—	4	—	—	31	6	6	8	—	—	2	—	—
6	Norrköping	11	—	—	9	—	—	6	—	—	98	34	34	1	—	—
7	Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	10	2	2	3	—	—	2	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	1	—	—	1	—	—	4	—	—	557	243	243	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	8	8	—	—	—
11	Blekinge län	4	—	—	1	—	—	14	1	1	387	208	208	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	14	1	1	25	10	10	1	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	5	—	—	7	—	—	166	7	7	281	98	98	55	5	5
14	Hälsingborg	—	—	—	—	—	—	15	—	—	847	443	443	—	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	2	—	—	17	2	2	459	261	259	4	—	—
16	Hallands län	—	—	—	3	—	—	—	2	1	169	82	82	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	2	—	—	—	—	—	62	35	35	2	—	—
18	Göteborgs stad	20	3	3	40	3	3	122	31	30	1815	793	786	87	12	11
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	14	3	3	2	1	1	2	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	—	—	3	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	2	—	—	3	1	1	28	12	11	1	—	—
22	Örebro län	2	—	—	5	—	—	11	1	1	3	—	—	—	1	1
23	Västmanlands län	2	—	—	1	—	—	31	1	1	9	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
25	Gävleborgs län	2	—	—	2	—	—	4	—	—	264	55	55	1	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	3	—	—	339	19	19	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	2	—	—	3	1	1	1	—	—	1	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	6	—	—	18	—	—	1	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—
	Kvinnliga avdelningen	**66**	**13**	**10**	**8**	**2**	**1**	**79**	**32**	**22**	**462**	**215**	**187**	**140**	**49**	**38**
1	Stockholms stad	12	8	6	5	—	—	12	20	12	322	142	122	81	37	31
2	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	4	—	—	1	—	—	1	2	—
3	Uppsala stad och län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	3	—	—	—	—	—	6	3	3	1	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	2	1	1	1
6	Norrköping	1	—	—	—	—	—	—	—	—	6	6	6	—	1	—
7	Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	2	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	37	2	2	1	2	1	53	5	4	10	6	5	44	5	4
14	Hälsingborg	—	—	—	—	—	—	—	3	2	10	6	6	1	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	2	1	1	5	2	2	1	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	1	—	—	—
18	Göteborgs stad	11	3	2	2	—	—	1	—	—	84	39	36	4	2	1
19	Älvsborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
23	Västmanlands län	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	2	2	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Handel och samfärdsel, ej specific.			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
1010	**105**	**99**	**156**	**37**	**33**	**1679**	**1078**	**935**	**58**	**7**	**6**	**14**	**29**	**27**	**2**	**2**	**2**	**6 212**	**2 109**	**2 072**	
406	49	44	75	7	6	533	317	202	28	4	3	—	18	16	1	1	1	857	314	306	1
40	3	3	19	3	3	161	38	36	3	—	—	2	1	1	1	1	1	646	181	179	2
6	1	1	2	—	—	30	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	177	40	36	3
6	—	—	1	1	1	17	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	215	67	67	4
13	4	4	7	2	2	64	21	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	185	55	52	5
10	2	2	—	1	1	59	12	12	2	—	—	—	—	—	—	—	—	60	7	7	6
9	1	1	1	—	—	22	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	43	43	7
2	1	—	—	—	—	2	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	7	7	8
2	—	—	1	—	—	8	8	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	67	29	29	9
—	—	—	5	1	1	6	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
4	—	—	—	—	—	24	10	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—	243	34	33	11
6	—	—	1	—	—	24	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	35	28	12
134	4	4	3	5	4	107	88	88	5	—	—	—	—	—	—	—	—	414	173	173	13
7	4	4	7	2	1	28	9	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	25	25	14
9	9	9	1	2	2	67	122	120	—	1	1	—	—	—	—	—	—	430	233	233	15
7	—	—	—	1	1	17	11	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	34	31	30	16
5	1	1	1	2	2	28	22	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84	16	16	17
288	16	16	16	4	3	302	350	341	17	2	2	11	10	10	—	—	—	956	170	170	18
8	8	8	1	—	—	4	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	85	50	50	19
10	—	—	2	—	—	21	7	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	112	37	36	20
2	—	—	—	—	—	10	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150	67	67	21
12	1	1	1	—	—	21	4	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	229	76	71	22
6	—	—	2	—	—	29	9	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	153	76	76	23
—	—	—	6	3	3	15	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	162	69	69	24
5	1	1	—	—	—	24	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116	28	28	25
2	—	—	—	—	—	18	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	232	91	91	26
7	—	—	4	3	3	26	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	109	94	94	27
4	—	—	—	—	—	12	6	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	26	26	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	35	30	29
459	**130**	**93**	**1369**	**1878**	**972**	**113**	**282**	**177**	**172**	**182**	**103**	**2**	**7**	**6**	**9 016**	**9 013**	**5 981**	**465**	**12**	**9**	
219	50	37	449	438	279	69	158	100	73	45	18	2	7	6	2 036	2 309	1 515	157	6	3	1
6	2	—	53	30	20	—	—	—	6	7	—	—	—	—	400	483	260	—	—	—	2
—	—	—	11	14	14	—	—	—	2	—	—	—	—	—	164	193	159	7	—	—	3
3	2	2	29	34	31	1	3	2	5	9	7	—	—	—	363	331	201	19	—	—	4
11	2	2	54	55	46	4	4	4	14	7	6	—	—	—	546	402	283	36	3	3	5
—	—	—	13	13	8	1	5	3	3	2	1	—	—	—	137	170	107	13	—	—	6
4	1	1	29	37	28	—	2	1	9	11	8	—	—	—	244	160	115	2	—	—	7
—	—	—	3	10	5	—	—	—	1	1	1	—	—	—	70	65	48	—	—	—	8
3	—	—	19	17	15	—	—	—	3	2	1	—	—	—	147	107	75	8	—	—	9
—	—	—	27	24	19	1	—	—	1	5	1	—	—	—	54	55	40	—	—	—	10
2	2	2	56	46	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	326	184	137	—	—	—	11
7	—	—	73	89	56	2	1	1	1	4	4	—	—	—	344	329	217	2	—	—	12
129	38	33	125	81	45	2	29	17	15	8	6	—	—	—	798	887	590	79	—	—	13
3	5	5	24	53	36	1	7	4	1	8	5	—	—	—	258	234	162	16	—	—	14
3	1	1	18	27	21	11	6	6	1	2	1	—	—	—	260	203	146	18	—	—	15
2	2	2	9	22	21	1	2	2	2	4	—	—	—	—	117	82	65	5	—	—	16
2	2	2	33	28	19	1	1	1	1	2	1	—	—	—	85	97	51	2	—	—	17
35	18	2	49	34	16	13	49	26	7	5	2	—	—	—	657	795	554	86	—	—	18
3	2	2	13	20	14	—	2	1	3	9	4	—	—	—	99	155	84	—	—	—	19
3	—	—	37	47	21	—	—	—	2	1	1	—	—	—	284	285	133	4	—	—	20
—	—	—	20	21	17	—	—	—	—	4	—	—	—	—	152	195	108	—	—	—	21
3	1	1	39	42	25	—	3	1	10	12	4	—	—	—	313	394	226	7	3	3	22
10	1	1	22	32	30	4	7	5	2	6	6	—	—	—	305	220	166	—	—	—	23
3	—	—	70	49	44	—	—	—	3	5	4	—	—	—	254	169	128	—	—	—	24
—	—	—	7	7	7	1	1	1	2	1	1	—	—	—	123	94	79	4	—	—	25
2	—	—	6	11	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	47	32	—	—	—	26
2	1	—	52	72	62	—	1	1	5	22	21	—	—	—	195	146	127	—	—	—	27
4	—	—	19	18	17	1	1	1	—	—	—	—	—	—	121	126	106	—	—	—	28
—	—	—	10	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101	96	67	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna den 31 mars 1928.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. .	47	1 973	2 936	**4 909**	76	156	**232**	**4·7**	5·0
Bleck- o. plåtslagareförb. .	39	1 696	—	**1 696**	546	—	**546**	**32·2**	36·1
Bokbindareförbundet . . .	20	1 258	2 769	**4 027**	59	107	**166**	**4·1**	3·1
Bryggeriindustriarb.-förb. .	51	3 322	822	**4 144**	120	110	**230**	**5·6**	7·2
Byggnadsträarbetareförb. .	130	10 592	—	**10 592**	3 922	—	**3 922**	**37·0**	42·7
De förenade förbunden . .	41	2 641	559	**3 200**	414	66	**480**	**15·0**	11·7
Elektriska arbetareförb. . .	72	3 073	—	**3 073**	567	—	**567**	**18·5**	18·6
Gjutareförbundet	94	4 173	2	**4 175**	258	—	**258**	**6·2**	8·7
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	295	24 175	3 164	**27 339**	7 329	342	**7 671**	**28·1**	30·3
Gruvindustriarbetareförb. .	16	1 619	—	**1 619**	563	—	**563**	**34·8**	37·2
Handelsarbetareförb. . . .	158	8 244	3 029	**11 273**	702	100	**802**	**7·1**	6·9
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	15	373	721	**1 094**	45	118	**163**	**14·9**	9·9
Hattarbetare	5	108	366	**474**	21	91	**112**	**23·6**	14·0
Pälsvaruarbetare	10	265	355	**620**	24	27	**51**	**8·2**	7·5
Kommunalarbetareförb. . .	157	16 950	1 630	**18 580**	909	201	**1 110**	**6·0**	6·5
Litografiska förbundet . .	6	1 022	21	**1 043**	21	1	**22**	**2·1**	1·7
Livsmedelsarbetareförb. . .	79	6 752	1 857	**8 609**	846	230	**1 076**	**12·5**	13·7
Metallindustriarb.-förb. . .	220	78 287	4 011	**82 298**	7 354	201	**7 555**	**9·2**	9·5
Järnbruksarbetare . . .	61	18 538	17	**18 555**	1 953	1	**1 954**	**10·5**	9·7
Verkstadsarbetare . . .	159	59 749	3 994	**63 743**	5 401	200	**5 601**	**8·8**	9·5
Murareförbundet	55	2 908	—	**2 908**	844	—	**844**	**29·0**	34·4
Måleriarbetareförbundet . .	43	1 757	—	**1 757**	737	—	**737**	**41·9**	48·6
Pappersindustriarb.-förb. .	103	18 651	720	**19 371**	960	9	**969**	**5·0**	6·1
Sadelm.- o. tapetseraref. .	24	953	64	**1 017**	109	—	**109**	**10·7**	16·0
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	46	6 022	2 679	**8 701**	487	34	**521**	**6·0**	7·2
Stenindustriarbetareförb. .	97	5 724	—	**5 724**	401	—	**401**	**7·0**	8·0
Sågverksindustriarb.-förb. .	254	20 924	5	**20 929**	4 623	3	**4 626**	**22·1**	15·1
Textilarbetareförbundet . .	65	5 926	8 736	**14 662**	242	137	**379**	**2·6**	3·0
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	545	2 018	**2 563**	30	191	**221**	**8·6**	8·7
Transportarbetareförb. . .	53	3 239	24	**3 263**	1 066	24	**1 090**	**33·4**	19·7
Träindustriarbetareförb. . .	99	6 421	38	**6 459**	755	1	**756**	**11·7**	11·3
Tunnbinderiarbetareförb. .	15	245	—	**245**	18	—	**18**	**7·3**	23·3
Typografförbundet	30	4 024	322	**4 346**	216	30	**246**	**5·7**	5·7
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	31	1 291	—	**1 291**	442	—	**442**	**34·2**	37·8
Summa	**2 365**	**244 780**	**36 127**	**280 907**	**34 661**	**2 061**	**36 722**	**13·1**	13·4

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under mars uppgivits till inalles 172 996, vilket i genomsnitt motsvarar 4·7 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

Anlitad statistik (Jfr Soc. Medd. årg. 1926, s. 241)	1927 mars	april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	1928 jan.	febr.	mars
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	14·5	[1]13·4	13·1
Ansökn. per 100 lediga platser .	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243	279	260	201
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	3·04	·	·	3·25	·	·	3·24	·	·	3·21	·	·	3·23
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	24·3	23·8	22·3	20·6	17·3	19·0	21·1	21·5	21·6	24·5	22·3	20·5	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	26·1	22·9	19·0	17·9	17·1	16·3	16·1	17·5	21·8	30·5	30·3	25·9	22·5
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	78	69	54	54	50	48	46	48	61	86	83	74	—
Finland. Registr. arbetslösa .	2 012	1 702	1 239	954	882	1 260	1 205	1 621	2 447	2 168	2 942	2 535	2139
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	288	335	198	179	166	154	157	209	304	352	250	234	229
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	9·8	9·4	8·7	8·8	9·2	9·3	9·3	9·5	10·0	9·8	10·7	10·4	9·6
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	1 115	1 075	1 015	1 032	1 055	1 076	1 075	1 132	1 172	1 127	1 199	1 139	1063
Irland. Arbetslöshet, i % . . .	11·0	10·5	10·1	9·3	9·2	9·0	·	·	11·6	·	·	13·0	·
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	9·1	7·5	6·3	6·0	6·9	6·6	6·7	6·6	8·3	14·9	16·1	8·6	5·4
Arbetslöshetsindex	7·5	6·1	5·1	4·9	5·6	5·4	5·6	5·5	6·9	12·7	13·8	7·3	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	4·9	5·2	5·3	4·7	5·2	5·3	4·9	4·9	4·8	9·2	7·5	—	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	11·5	8·9	7·0	6·3	5·5	5·0	4·6	4·5	7·4	12·9	11·2	10·4	9·2
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	1 121	870	649	541	452	404	355	340	605	1 188	1 333	1 237	1011
Ansökn. per 100 lediga platser .	422	394	328	295	253	237	223	236	333	486	443	425	344
Sysselsättn:index (dec. 1921 = 100)[1]	101·3	105·3	108·4	109·4	110·0	110·5	110·9	111·3	108·7	102·9	103·4	104·2	—
Arbetstillgång (medelgod = 2·00)	2·01	2·06	2·10	2·11	2·12	2·16	2·18	2·21	2·19	2·18	2·08	2·07	2·08
Österrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	208	181	158	145	137	136	130	127	160	207	231	224	193
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	2·8	·	·	1·6	·	·	1·7	·	·	4·5	·	·	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	196	165	147	140	145	151	144	164	218	252	238	196	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	100	·	·	104	·	·	110	·	·	111	·	·	—
Frankrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	78	58	24	24	17	15	13	9	10	13	18	15	10
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	228	215	216	215	263	292	306	332	376	414	439	413	—
Estland. Oplac. arbetssökande	4 405	2 970	2 337	1 907	729	809	1 201	2 864	4 940	4 437	4 421	4 113	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	4 028	2 687	1 621	882	1 278	944	1 422	3 662	5 033	6 399	6 633	6 461	5570
Polen. Arbetslösa (i 1 000-tal) .	208	190	177	164	148	138	125	117	133	165	182	180	168
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	2·5	2·1	1·6	1·3	1·1	0·9	0·9	0·8	—	—	—	—	—
Ungern. Arbetslöshet, i % . .	11·8	11·1	8·8	7·8	7·7	7·4	6·8	6·6	7·8	8·6	10·8	10·8	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	241	199	172	147	140	151	143	159	231	265	271	277	245
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	5·7	6·0	5·2	3·2	3·3	3·7	3·1	3·9	5·2	6·6	6·8	7·0	—
Sysselsättn:index (jan. 1920 = 100)	96·2	100·6	105·9	108·4	109·2	109·7	109·0	107·5	106·8	99·5	100·8	101·4	101·1
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1923 = 100)	91·4	90·6	89·7	89·1	87·3	87·4	88·0	87·6	85·9	85·1	84·2	85·5	—
Fed. Reserve Board (1919 = 100)	93·9	93·2	92·6	92·4	90·7	91·2	91·9	91·7	90·1	89·0	87·9	89·4	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	5·9	·	·	6·4	·	·	6·7	·	·	8·9	·	·	--
Nya S. Wales. Arbetslösa (1000-tal)	7	8	8	7·5	6·5	8·5	10·5	12·5	11·5	7	13	—	—
Nya Zeeland. Arbetslöshet, i % .	·	·	9·7	·	·	11·6	·	·	9·7	·	·	—	·

[1] Reviderade siffror.

Yrkesinspektionens verksamhet under första kvartalet 1928.

	Inspekterade arbetsställen	Sammanlagt arbetarantal	Sammanlagt kraftbelopp	Inspektions- och resedagar	Lämnade skriftliga meddelanden	Ink. protokoll över besiktning av: ångpannor	Ink. protokoll över besiktning av: kokare o. d.	Ink. intyg över besiktning av hissar och kranar	Ink. anmälningar om olycksfall	Därav olycksfall med dödlig utgång	Framställningar till länsstyrelserna	Anmälningar till åtal	Lämnade eftergifter
Yrkesinspektörerna													
I distriktet	85	6 785	4 868	105	36	50	13	116	1 338	6	—	—	29
II »	87	7 250	12 720	44	43	87	8	167	2 126	9	—	2	33
III »	97	4 800	30 750	53	43	138	—	95	1 030	4	5	8	32
IV »	108	4 053	9 568	54	48	179	—	7	827	3	2	3	51
V »	176	5 457	13 646	71	88	53	10	135	1 920	11	2	3	14
VI »	53	3 709	6 948	69	20	67	29	99	2 327	11	—	5	8
VII »	102	3 638	23 912	36	36	49	14	269	1 416	6	—	1	14
VIII »	131	6 151	73 127	55	88	71	—	55	2 501	9	2	1	10
IX »	41	1 856	16 363	63	33	50	—	18	1 761	17	—	6	12
Yrkesinspektrisen	129	8 176	—	104	44	—	—	—	—	—	—	—	—
Sprängämnesinspektören	24	553	2 400	26	42	—	—	—	[7] (23)	—	—	—	—
Summa	**1 033**	**52 428**	**194 302**	[1] **680**	**521**	[2] **744**	[3] **74**	**961**	[4] **15246**	[4] **76**	**11**	**29**	**203**
Underinspektörerna													
I distriktet	252	4 362	1 495	112	—	61	—	—	—	—	—	—	—
II »	364	859	4 729	61	53	97	—	—	—	—	—	—	—
III »	410	744	4 200	72	157	149	—	14	—	—	—	—	—
IV »	210	847	1 774	62	37	150	—	—	—	—	—	—	—
V »	764	1 106	8 269	137	133	57	—	—	—	—	—	—	—
VI »	447	3 539	1 407	101	21	15	—	7	—	—	—	—	—
VII »	223	689	2 440	26	21	60	—	—	—	—	—	—	—
VIII »	285	815	2 991	72	60	50	—	8	—	—	—	—	—
IX »	72	167	283	56	—	23	—	18	—	—	—	—	—
Summa	**3 027**	**13 128**	**27 588**	**699**	**482**	[5] **662**	—	**47**	—	—	—	—	—
därav: jordbruk	773	—	12 121	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
hantverk	932	2 233	3 931	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
annat arbete	1 322	10 895	11 536	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skogs- och flottledsinspektören	**15**	**331**	—	**32**	**11**	—	—	—	[7] **2 829**	[7] **15**	**3**	—	—
Bergmästarna													
Norra distriktet	1	206	207	2	1	—	—	—	78	1	—	—	—
Gävle—Dala distrikt	—	—	—	—	—	—	—	—	81	—	—	—	—
Östra distriktet	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—
Mellersta distriktet	—	—	—	—	—	—	—	—	58	—	—	—	—
Västra »	2	77	40	3	—	—	—	167	479	2	—	—	—
Södra »	11	2 165	3 588	17	1	—	—	1	446	4	—	—	—
Summa	**14**	**2 448**	**3 835**	[6] **22**	**2**	—	—	**168**	**1 160**	**7**	—	—	—
Järnvägsinspektörerna													
S. J. säkerhetstjänsten, trafiktjänsten	28	·	—	18	12	—	—	—	548	2	—	—	—
rullande materiel	9	·	—	19	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Enskilda järnvägar	264	·	—	35	12	—	—	—	363	4	—	—	—
Summa	**301**	·	—	**72**	**33**	—	—	—	[7] **911**	[7] **6**	—	—	—
Elektr. inspektörerna													
Norra distriktet	6	·	·	7	5	—	—	—	7	—	—	—	—
Östra »	16	·	·	8	16	—	—	—	7	—	—	—	—
Västra »	27	·	·	21	17	—	—	—	9	1	—	—	—
Södra »	4	·	·	6	3	—	—	—	5	1	—	—	—
Summa	**53**	·	·	**42**	**41**	—	—	—	[7] **28**	[7] **2**	—	—	—

[1] Härav 254 för assistenterna. — [2] Härav större besiktning i 180 fall. — [3] Härav större besiktning i 34 fall. — [4] Av dessa olycksfall ha 13 365, därav 56 med dödlig utgång, inträffat inom yrkesinspektionens tillsynsområde. — [5] Härav större besiktning i 198 fall. — [6] Härav för gruvingenjörerna 3. — [7] Dessa olycksfall ingå i de ovan för de olika yrkesinspektionsdistrikten redovisade summorna.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under april månad 1928. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet. Rörande de under den senaste månaden inträffade prisförändringarna må följande anföras.

Även under april ha åtskilliga varuslag varit underkastade smärre prisförändringar, bland vilka endast må nämnas en fortsatt uppgång av potatispriset. Av de varor, å vilka noteringar inhämtats, ha sedan mars 15 varit föremål för *prissänkning* och lika många för *prisstegring*, under det att medelpriserna å 27 varuslag äro *oförändrade*.

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—april 1928. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln från tiden före världskrigets utbrott till och med april 1928, meddelas efterföljande indexserier, vilka utarbetats på sätt förut beskrivits i Sociala Meddelanden (årg. 1920, sid. 752 ff.).

	Juli	Årsmedeltal								År 1927				1928		
	1914	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1:a kv.	Mars	Apr.[1]
Aritmetiska (ovägda) tal	100	321	245	186	171	174	176	168	165	168	162	164	166	165	165	165
Vägda tal .	100	298	237	180	164	164	168	158	153	153	151	153	155	153	154	154

Enligt vad såväl den »ovägda» som den »vägda» indexserien giver vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under april månad varit oförändrad. — Ovanstående indexserier återgivas fullständigare i de häften av Sociala Meddelanden, som innehålla kvartalsrapporter över levnadskostnaderna, senast i årg. 1928, häfte 4, sid. 288. Det må noga observeras, att samtliga ovan angivna siffror endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 april 1928, 171, motsvarande en stegring från juli 1914 av 71 %, samma stegringssiffra som vid närmast föregående undersökningstillfälle, den 1 januari 1928 (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 291).

[1] Preliminära siffror.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1927	April 1927	Febr. 1928	Mars 1928	April[2] 1928	Höjning (+) eller sänkning (−) i %	
		öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	april 1914—april 1928	april 1927—april 1928
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	22	22	22	+ 57·1	+ 4·8
handskummad	»	8	—	11	11	12	12	12	+ 50·0	+ 9·1
separerad	»	6	23	8	8	8	8	8	+ 33·3	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	236	729	339	328	342	359	349	+ 52·4	+ 6·4
mat- (lands-)	»	218	727	306	292	317	322	319	+ 51·9	+ 9·2
Ost: helfet, okryddad	»	164	624	236	238	236	236	236	+ 45·7	− 0·8
halvfet, »	»	121	500	171	172	171	172	171	+ 43·7	− 0·6
Margarin: växt-, bästa sort	»	185	433	148	150	140	140	140	+ 1·4	− 6·7
Ägg: svenska, färska	tjog	159	681	232	172	259	214	176	+ 40 8	+ 2·3
» konserverade	»	187	716	212	141	241	237	—	—	—
Potatis: gammal	hl	—	1271	783	664	1078	1133	1284	—	+ 93·4
»	5 l	28	71	51	45	65	69	74	+ 164·3	+ 64·4
färsk	»	46	102	158	—	—	—	—	—	—
Ärter, gula	kg	81	78	57	55	62	63	63	+ 110·0	+ 14·5
Bruna bönor	»	48	214	58	54	75	79	82	+ 78·3	+ 51·9
Mjöl: vete-, svenskt, kärn- (patent-)	»	31	× 75	48	47	46	46	47	+ 51·6	0·0
råg-, » bästa sort	»	22	× 56	31	29	31	31	32	+ 52·4	+ 10·3
rågsikt-, » » »	»	27	× 78	43	41	43	43	44	+ 69·2	+ 7·3
Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	86	99	47	45	49	50	51	+ 41·7	+ 13·3
ris-, Burma eller svenska (bästa)	»	41	111	53	53	54	54	54	+ 38·5	+ 1·9
Rågbröd: hårt, grovt spisbröd	»	41	96	73	72	74	74	74	+ 80·5	+ 2·8
Rågbröd: hårt, knäckebröd	»	—	—	95	93	96	96	96	—	+ 3·2
limpa, söt	»	88	96	65	64	66	66	66	+ 73·7	+ 3·1
grovbröd (surlimpa, ankarstock)	»	80	64	48	48	49	48	48	+ 60·0	0·0
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	230	154	153	153	154	153	+ 104·0	0·0
mjukt, bakat med vatten	»	48	116	77	77	77	77	77	+ 79·1	0·0
mjukt, » » mjölk	»	60	167	94	93	94	94	94	+ 56·7	+ 1·1
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	197	195	188	187	187	+ 55·8	− 4·1
soppkött	»	100	490	164	164	157	156	157	+ 58·6	− 4·3
Kalvkött, stek: gödkalv	»	181	512	240	239	237	235	235	+ 79·4	− 1·7
spädkalv	»	72	312	144	144	140	140	139	+ 93·1	− 3·5
Fårkött: färskt, stek	»	183	600	225	230	219	223	229	+ 68·4	− 0·4
salt, svenskt	»	114	547	183	179	181	182	182	+ 54·2	+ 1·7
Renkött, färskt, stek	»	119	557	242	243	239	237	235	+ 88·0	− 3·3
Fläsk: färskt, svenskt (sidfläsk)	»	133	605	191	186	180	177	176	+ 36·4	− 5·4
salt, » »	»	140	619	199	197	189	185	184	+ 35·3	− 6·6
» amerikanskt »	»	—	—	223	225	214	210	207	—	− 8·0
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	124	124	136	134	129	+ 76·7	+ 4·0
gädda	»	108	333	185	172	190	189	177	+ 77·0	+ 2·9
sill	»	84	110	67	64	57	54	61	+ 90·6	− 4·7
strömming	»	88	114	69	78	73	72	72	+ 105·7	− 7·7
torsk	»	55	160	95	94	95	90	91	+ 59·6	− 3·2
rödspotta (»spätta»)	»	79	244	151	146	159	150	146	+ 87·2	0·0
kolja	»	—	—	118	120	126	120	121	—	+ 0·8
salt: sill, prima	»	45	148	66	74	54	55	55	+ 25·0	− 25·7
strömming	»	80	105	50	48	47	47	47	+ 46·9	− 2·1
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	96	99	93	93	95	+ 69·6	− 4·0
Kaffe (obränt), prima Santos	»	170	316	296	299	300	304	306	+ 93·7	+ 2·3
Socker, bit-	»	67	× 133	72	74	66	68	68	+ 6·3	− 8·1
Salt (matsalt)	»	—	32	19	18	18	18	18	—	0·0
Svagdricka	l	6	16	15	15	15	15	15	+ 150·0	0·0
Fotogen, Water White	»	20	71	31	32	29	29	29	+ 45·0	− 9·4
Ved: björk-, barr-, osågad, hemkörd	kbm	720	2310	1330	1340	1330	1320	1320	+ 82·1	− 1·5
Ved: björk-, barr-, osågad, hemkörd	»	575	1895	1010	1005	1000	1000	995	+ 71·6	− 1·0
Bränntorv	100 kg	196	896	422	415	416	405	416	+ 103·9	+ 0·2
Kol: antracit- (»valnöt») hemkörd	hl	401	—	794	818	731	729	729	+ 85·0	− 10·9
eng. hushålls- (fyrkol) hemkörd	»	284	—	383	403	340	336	335	+ 47·6	− 16·9
Koks: gasverks- (krossad)[1] hemkörd	»	165	—	273	284	252	252	252	+ 60·5	− 11·3
eng. kamin- » hemkörd	»	189	—	303	316	278	277	277	+ 52·2	− 12·3

[1] 1913 avse uppgifterna okrossad koks. — [2] Preliminära siffror. — × Maximipris.

Tidskriftsöversikt.

(April 1928.)

Allmänna sociala frågor.[1]

HEYDE, L. Chronik der internationalen Sozialpolitik. Weltwirtschaftliches Archiv B. 27, s. 382*.

SCALON, J. T. When cows ca'canny. Some new problems in industrial psychology. The Labour Magazine april 1928.

WIETH-KNUDSEN, K. A. Sociologiens Kvintessens. Statsøkonomisk Tidsskrift 1928, nr 1/2.

Det internationale Arbejdsbureau og dets politiske Arbejdes Resultater. Arbejdsgiveren (Danmark) 1928, nr 15.

1928 års internationella arbetskonferens. Industritidningen 1928, nr 6.

Sverige.

ARFWIDSSON, J. H. I driftsnämndsfrågan. Tidskrift för Göteborgs Stads Tjänstemän 1928, nr 2.

CELIND, G. V. Kulturbilder från 1860- och 70-talens Eskilstuna. Notiser från Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap 1928, nr 6.

Amerikas förenta stater.

Labor legislation of 1927. Monthly Labor Review mars 1928.

Australien.

Manufacturers' exhibition, Sydney, December, 1927. The New South Wales Industrial Gazette 1928, nr 1.

Brittiska Ostafrika.

Labour in Kenya. International Labour Review april 1928.

Italien.

BOTTAI, S. E. G. Un nuevo cartismo: La solución de los problemas del Trabajo en Italia. Revista Social 1928, nr 8.

REVENTLOW, R. Neue faschistische Sozialgesetze. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 16.

Ryssland.

OLBERG, P. Das Personalproblem in der Sowjetwirtschaft. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 8.

Spanien.

LÓPEZ GARCÍA, P. La organización paritaria. Revista Social 1928, nr 8.

Storbritannien.

MCKENZIE, G. G. The social condition of England. The Labour Magazine april 1928.

ODHE, TH. Ekonomiska nutidsströmningar. [Britains Industrial Future.] Kooperatören 1928, nr 5.

THOMSON, G. W. Self-government in industry. The Labour Magazine april 1928.

»Further factors in industrial and commercial efficiency». Survey by the committee on industry and trade. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 4.

Report of the liberal industrial inquiry committee in Great Britain. The Labour Gazette 1928, nr 3.

Sydafrika.

BUTLER, H. B. Labour problems in Southern Africa. International Labour Review april 1928.

Tyskland.

RUHMER, O. Der Centralverein für das Wohl der arbeitenden Klassen in den Jahren 1844 bis 1876. Genossenschafts-Korrespondenz 1928, nr 1.

Arbetarskydd.

ARMS, E. Friction — a fire bug. National Safety News april 1928.

BRIGGS, G. M. Striving for safer mines and shops. National Safety News april 1928.

COTTINGHAM, M. D. Guarding the worker's physical and mental health. National Safety News april 1928.

FLAIG, I. Alkohol und Unfall. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 11.

FÖRSTER, F. A. Der Staubsauger in Gewerbe und Industrie. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 3.

GEHRAND, P. Die Unfallgefahren und ihre Bekämpfung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 11.

GERBIS. Gesundheitsgefahren und Gesundheitsschutz bei Entfettung durch Trichloräthylen. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 3.

GRACEY, R. D. Can the ledger show safety savings? National Safety News april 1928.

GRAHAM-ROGERS, C. T. New hazards for old. Industrial Hygiene Bulletin mars 1928.

[1] Artiklar rörande *befolkningsfrågan*, som tidigare införts under denna rubrik, komma hädanefter att upptagas som en särskild avdelning.

GRUNDNER, A. Fingerschutz beim Arbeiten auf Exzenterpressen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 11.
HAIDE, C. Betrachtungen zu den beiden »Preisausschreiben für Unfallverhütung». Reichsarbeitsblatt 1928, nr 11.
JOHNSON, A. Harnessing steam for safe service. National Safety News april 1928.
MAYERS, MAY R. The prevention of infections. Industrial Hygiene Bulletin mars 1928.
MAYERS, MAY R. The significance of the lead line in the diagnosis of lead poisoning. Industrial Hygiene Bulletin mars 1928.
NORTHRUP, R. B. A first aid suggestion. Industrial Hygiene Bulletin mars 1928.
PERLHEFTER, A. Hygiene der Malzfabrikation. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1928, nr 4.
REID, H. L. Guards for rolls. Industrial Hygiene Bulletin mars 1928.
SAUERBREI, E. Acetylenflaschen im Feuer. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 3.
SCHULTZIK, R. Ein Beitrag zur Verhütung von Vergiftungen mit Kohlensäure und Kohlenoxyd in gewerblichen Betrieben. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 3.
STAHL, R. Die Anwendung chemischer Sonder-Nassfeuerlöscher in den gewerblichen Betrieben unter dem Gesichtspunkte ihrer Einwirkung auf die Benutzer. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 3.
TEIZL, L. Ermüdung und Arbeitszeit als Unfallsveranlassung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 11.
TELEKY. Die Streckerschwäche. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 3.
THIES, O. Die Ammoniakverätzungen des Auges. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 3.
WOLFF, H. Die Verkehrsunfallstatistik. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 415.
ÖBERG, T. Buchholzskyddet. Aseas Tidning 1928, nr 3.
Arbejderelendighed i Urskovens Mørke. Bulletin for den internationale Træarbejder-Union 1928, nr 2/3.
Asthma caused by castor-bean dust. Monthly Labor Review mars 1928.
Den XI. Internationale Arbejdskonference. (Spørgsmaalet om Ulykkestilfældenes Forebyggelse.) Arbejderen 31 mars 1928.
Training for first aid. (Safe practices pamphlet no 83.) National Safety News april 1928.

Sverige.

NILSSON, N. G. Är fartygsinspektionen för sträng eller är den för slapp? Svensk Flagg 1928, nr 14.

Amerikas förenta stater.

ROARCH, J. Safety education for the alien worker. National Safety News april 1928.
Accidents due to electricity. The Industrial Bulletin 1928, nr 6.
Cases of phosphorus necrosis reported by Johns Hopkins hospital. Monthly Labor Review mars 1928.
Effect of artificial humidification upon sickness rates in the cotton-weaving industry. Monthly Labor Review mars 1928.
How machines injure workers. The Industrial Bulletin 1928, nr 6.
Special aspects of the declining tuberculosis death rate in the United States. Monthly Labor Review mars 1928.

Danmark.

HANSEN, K. A. Forebyggelse af Ulykkestilfælde under Arbejde. Socialt Tidsskrift 1928, nr 3.

Finland.

Lagförslaget om kvinnors nattarbete i industrin. Industritidningen 1928, nr 6.

Frankrike.

EIBEL. Die Vereinigung der industriellen Frankreichs zur Bekämpfung der Arbeitsunfälle. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 11.
Statistique des accidents déclarés en 1926 dans les professions soumises à la loi du 9 avril 1898. Bulletin du Ministère du Travail 1927, nr 10/12.

Kanada.

Fatal industrial accidents in Canada in 1927. The Labour Gazette 1928, nr 3.

Storbritannien.

ISAACS, G. A. Safety work in industry. The Labour Magazine april 1928.
Infective jaundice among Scotch coal miners. Monthly Labor Review mars 1928.

Tyskland.

GUTMANN. Einige kritische gewerbehygienische Betrachtungen über die neue Verordnung über die Arbeitszeit in Glashütten und Glasschleifereien vom 9. Februar 1927. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 3.
MEYER-BRODNITZ. Die ärztliche Begutachtung der Berufskrankheiten. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 13.
ROSEBROCK. Eine Kritik der neuen Verordnung über die Arbeitszeit in Glashütten und Glasschleifereien. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 3.
SCHWEISHEIMER, W. Die Zunahme der Frauenarbeit in Deutschland. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1928, nr 4.
Das Arbeitsschutzgesetz im Reichswirtschaftsrat. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 15.
Aus der Geschichte des Heimarbeiterschutzes. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 14.
Deutsche Unfallverhütungspraxis. Zeitschrift für Gewerbe-Hygiene 1928, nr 4.
Heimarbeiterschutz in den Jahren 1896 bis 1908. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 16.

Arbetslön.

International Lønfastsættelse. Arbejdsgiveren (Danmark) 1928, nr 17.
Lönekostnadsfaktorn i svensk och engelsk industri. Industria 1928, nr 9.

Sverige.

ÅDLING, A. Byggnadsindustriens löneproblem. Byggmästaren 1928, nr 10.

Attentat mot yrkesskickligheten. Verkstäderna 1928, nr 4.

Amerikas förenta stater.

STEWART, E. Use of cost-of-living figures in wage adjustments. Monthly Labor Review mars 1928.

De höga lönernas mirakel i U. S. A. Industria 1928, nr 7.

Wages and hours of labor in foundries and machine shops, 1927. Monthly Labor Review mars 1928.

Frankrike.

Les salaires dans l'agriculture en 1926. Bulletin du Ministère du Travail 1927, nr 10/12.

Storbritannien.

Changes in rates of wages and hours of labour in 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 4.

An English method of payment for increased production. Monthly Labor Review mars 1928.

Tyskland.

ERDEL. Der Mehrarbeitszuschlag bei Angestellten. Der Arbeitgeber 1928, nr 7.

LEMMER, F. Zur Diskussion über die Lohnpolitik. Der Arbeitgeber 1928, nr 8.

Die Reichsstatistik über den wirklichen Arbeitsverdienst. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 15.

Österrike.

SCHIFF, W. Löhne der Wiener Arbeiterschaft im Jahre 1925. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 7.

Arbetslöner i Österrike. Industria 1928, nr 9.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

[SEVERIN, F., m. fl.] Arbetareklassens syn på arbetslöshetsfrågan. (Referat av föredrag och diskussion.) Sociala och Kommunala Spörsmål 1928, nr 1.

SJÖSTRAND, E. Arbetslöshetsförsäkringens nygestaltning i England och Tyskland. Det Nya Sverige 1928, nr 3.

Z[EUTHEN]. Fortsat Diskussion om Arbejdsløn og Arbejdsløshed. Socialt Tidsskrift 1928, nr 3.

European systems for relief of prolonged unemployment. Monthly Labor Review mars 1928.

Internationella arbetsbyrån och arbetslöshetsfrågan. Sociala och Kommunala Spörsmål 1928, nr 1.

Sverige.

G[ILLE], G. Arbetslösheten inom musikeryrket. Musikern 1928, nr 8.

JONSSON, G. Statliga åtgärder för arbetslöshetens bekämpande efter år 1914. Teknisk Tidskrift 1928, nr 17.

Arbetsfördyringen vid järnverken motiv till högre tullskydd. Industria 1928, nr 7.

Labour supply and unemployment in Swedish agriculture. International Labour Review april 1928.

Amerikas förenta stater.

GEUDEKER, TH. C. Het werkloosheidsverschijnsel in de Vereenigde Staten. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 4.

American trade-unions and the problem of unemployment. Monthly Labor Review mars 1928

Amerikas passivitet mot arbetslösheten. Industria 1928, nr 8.

Frankrike.

Rapport sur les subventions aux caisses de chômage pour l'année 1925. Bulletin du Ministère du Travail 1927, nr 10/12.

Nederländerna.

MEES, W. C. & RAAIJMAKERS, CH. Verdient het aanbeveling bij eene eventueele wettelijke regeling der bestrijding van de gevolgen der werkloosheid in Nederland eene bepaling als vervat in art. 163, al. 2 der Duitsche Rijksgrondwet als uitgangspunt dier wettelijke regeling te nemen? [Föredrag.] Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 4.

PONSTEIN, B. & MOK, S. De jurisprudentie over het werkloosheidsbesluit 1917. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 4.

Werkloosheid en werkloosheidsverzekering in het jaar 1927. Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek 1928, nr 3.

Norge.

Unemployment relief and employment exchanges in Norway in 1925—1926. International Labour Review april 1928.

Ryssland.

Unemployment in Russia. Industrial and Labour Information 9 april 1928.

Schweiz.

Die Vermittlungstätigkeit der Arbeitsämter im Jahre 1927. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 4.

Storbritannien.

Unemployed benefit claimants. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 4.

Unemployment in Great Britain. Industrial and Labour Information 9 april 1928.

Tyskland.

BERNDT. Die Neuregelung der Krisenunterstützung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 10.

GAEBEL. Die Stellung der Jugendlichen im Gesetz über Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 12.

OCKEN, E. Inwiefern hat die Ausländerbeschäftigung den Mangel an einheimischen landwirtschaftlichen Arbeitskräften verschärft? Arbeit und Beruf 1928, nr 7.

RICHTER, J. Die Regelung der wertschaffenden Arbeitslosenfürsorge. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 12.
Die Arbeiterfrage in der Landwirtschaft. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 16.

Arbetstid.

STRAAS, E. Im Kampf um die Arbeitszeit. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 8.
Die Ratifizierung des Achtstunden-Übereinkommens. Die internationale Gewerkschaftsbewegung 1928, nr 3.
Das Washingtoner Übereinkommen und der Entwurf des Arbeitsschutzgesetzes. I. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 16—17.

Schweiz.

Den schweiziska 52-timmarsveckan. Industria 1928, nr 7.

Storbritannien.

WEINGARTZ, B. England und der gesetzliche Achtstundentag. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 16.
Government stands by mines eight hours act. The Labour Magazine april 1928.

Tyskland.

NEITZEL, G. Hours and wages in the German heavy iron industry. International Labour Review april 1928.
Treskiftsystem inom den tyska stålindustrin. Industritidningen 1928, nr 6.

Befolkningsfrågan.

EDIN, K. A. Barnadödlighet och barnafödande i olika samhällsklasser och på olika kulturskeden. Svenska Röda Korset 1928, nr 3.
FETSCHER, R. Angewandte Erbbiologie. Blätter für Wohlfahrtspflege 1928, nr 3.
WAALER, G. H. M. Om seksualproportionen ved födslen. Nordisk Statistisk Tidskrift 1928, nr 1.
WILDENSKOV, H. O. »Progressiv Degeneration.» Socialt Tidsskrift 1928, nr 3.
A historical retrospect on expectation of life. Monthly Labor Review mars 1928.

Sverige.

LINDEGREN, K. Nativitetsminskningen i Sverige efter 1910. Det Nya Sverige 1928, nr 3.

Frankrike.

GEORGES-RISLER. Les primes à la natalité. Le Musée Social 1928, nr 3.

Norge.

ORR, T. Dödeligheten av tuberkulose og kreft i Norge siden 1890. Nordisk Statistisk Tidskrift 1928, nr 1.

Schweiz.

STEIN, P. Die Übervölkerung der Schweiz. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1928, nr 1.

Bostadsförhållanden.

A[NGER], F. Bostadsproduktion och bostadstillgång i Europas storstäder åren 1911—1926. Statistisk Månadsskrift 1928, nr 2.
PALLA, E. Der internationale Stand der Mieterschutzfrage. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 7.
PEDERSEN, S. Byplanens utvikling. Sociala och Kommunala Spörsmål 1928, nr 2.
WALLANDER, [S.] Byggnadskostnader — byggnadsmetoder. [Föredrag.] Vår Bostad 1928, nr 4.

Sverige.

ANGER, F. Det nuvarande läget på Stockholms bostadsmarknad. Byggnadsvärlden 1928, nr 14.
EHRENBORG, M. Förslaget till stadsbyggnadslag. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1928, nr 2.

Danmark.

S[ACHS], AA. »Danske Statsembedsmænds Samraads Enkebolig.» Nordisk Administrativt Tidsskrift 1928, nr 1.

Norge.

HOLT, SIGNE, LOUS, LULLI & BROCH, NANNA. Boligforhold i Oslo. [Föredrag.] Bolig og Bygg 1928, nr 1/2.

Schweiz.

Einzelergebnisse der Erhebung über die Bautätigkeit im Jahre 1927. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 4.

Tyskland.

NATUSCH. Die Aenderungen des Mieterschutzgesetzes und des Reichsmietengesetzes. Berliner Wohlfahrtsblatt 1928, nr 7.

Österrike.

STRAAS, E. Österreichischer Mieterschutz und Schleichpfade der Unternehmer. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 14.

Fattigvård och barnaskydd.

NOETZEL. Die Gerichtshilfe an Erwachsenen vom Standpunkt der Fürsorge. Blätter für Wohlfahrtspflege 1928, nr 3.
ROEDER. Bekämpfung des Krüppeltums. Berliner Wohlfahrtsblatt 1928, nr 6.

Sverige.

GRUBB, RUT. Barnavårdshemmet i Växjö. Tidskrift för Barnavård och Ungdomsskydd 1928, nr 2.
HIRSCH, A. Huru skall beloppet av landstingsgottgörelse för kroniskt sjuka beräknas? Tidskrift för Fattigvård 1928, nr 2.
HÖLJER, E. Fattigvårdsbehovet inom olika civilståndsklasser. Tidskrift för Fattigvård 1928, nr 2.

HÖJER, K. J. Sinnessjukvårdens anstaltsfråga. Tidskrift för Fattigvård 1928, nr 2.
[SV. FATTIGVÅRDS- OCH BARNAVÅRDSFÖRBUNDET.] Den kroniska sjukvårdens ordnande. Tidskrift för Fattigvård 1928, nr 2.
[SV. LANDSTINGSFÖRBUNDET.] Yttrande över förslag till särskilda fordringar för statsbidrag till hem för kroniskt sjuka. Sveriges Landstings Tidskrift 1928, nr 2.
TISELIUS, ELLEN. Några reflexioner med anledning av kyrkoherde Isbergs broschyr [Exploatering av mödrar och nyfödda barn]. Tidskrift för Barnavård och Ungdomsskydd 1928, nr 2.
WENNERSTRÖM, J. Några erfarenheter från arbetet bland de vanartade sinnesslöa å Salbohed. Tidskrift för Barnavård och Ungdomsskydd 1928, nr 2.
Förslag angående specialutbildning för sjuksköterskor i barnsjukvård och barnavård. Sveriges Landstings Tidskrift 1928, nr 2.
»En lucka i organisationen av vår tuberkuloskamp.» Tidskrift för Barnavård och Ungdomsskydd 1928, nr 2.
Är barnavårdsmannens förvaltning underkastad revision av kommunens revisorer? Landskommunernas Tidskrift 1928, nr 4.

Danmark.

CHRISTENSEN, V. Staden Köpenhamns fattigvård. Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1928, nr 2.

Norge.

JACOBSEN, S. Forsorgsspørsmålene og forenkling av barneforsorgen. Socialt Arbeid 1928, nr 2.

Tyskland.

WELCK, v. Örtliche Kindererholungsfürsorge. Blätter für Wohlfahrtspflege 1928, nr 3.

Föreningsväsen.

HANSSON, S. Samarbete och vänskap på ryskt manér. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 14.
OLSEN, H. Internasjonal faglig enhet og gjensidighetsoverenskomster. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1928, nr 2.
SCHWARTZ, S. Norsk-finsk-russisk Fagforeningskonference. Arbejderen 31 mars 1928.
SOLLMANN, W. Gewerkschaften und Tagespresse. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 13.
Presse und Gewerkschaften. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 15.
Det rysk-norsk-finländska fackföreningsavtalet. Industritidningen 1928, nr 6.
Skoningslöst krig — mot freden! Nya fackföreningsdirektiv från Moskva. Industria 1928, nr 7.
Året 1927 — ett bakslag för världens fackföreningar. Industria 1928, nr 7.

Sverige.

BLOMÉN, A. W. Murartaktik på 1880- och 1890-talen. Notiser från Arbetarnas Kulturhistoriska Sällskap 1928, nr 6.
HOLKE, K. Fackföreningarna som partipolitiska organ. Sociala och Kommunala Spörsmål 1928, nr 2.
LARSSON, EDITH. Kvinnornas första mottagande i fackföreningarna. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 15.
Den rysk-svenska gruvarbetareententen. Industria 1928, nr 8.

Finland.

Arbetsgivarnas i Finland Centralförbund [år 1927]. Industritidningen 1928, nr 7.

Frankrike.

Ett franskt fackföreningsprogram. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 14.

Japan.

Arbetarrörelse och proletariat i Japan. Industria 1928, nr 8.

Norge.

Landsorganisationens internationale forbindelser. Arbeidsgiveren 1928, nr 7.
Samhold forplikter. Arbeidsgiveren 1928, nr 6.

Ryssland.

GALLART FOLCH, A. Sindicalismo soviético. Revista Social 1928, nr 8.

Storbritannien.

Kommunism och fackföreningsrörelse i England. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 15.

Sydafrika.

Trade unionism in South Africa. Industrial and Labour Information 2 april 1928.

Jord- och egnahemsfrågan.

Sverige.

SANDBERG, F. Några jämförelser mellan olika undersökningar om tillgången på odlingsmark. Nordisk Statistisk Tidskrift 1928, nr 1.
Egnahemssakens senaste fas. Sv. Tidskrift 1928, nr 3.

Norge.

Bør der foretas nogen forandringer i reglene for fremme av bureising på de store udyrkede vidder? Ny Jord 1928, nr 1.

Tyskland.

PINNER, F. Medlen till tyska lantbrukskrisens hävande. Sv. Finanstidning 1928, nr 15.
WIENS, E. Sozialpolitische Sorgen der Landwirtschaft. Der Arbeitgeber 1928, nr 8.
WILBRANDT, H. Die ostelbische Agrarkrise. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 14.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

Sverige.

HANSSON, S. General Motors. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 17.

HANSSON, S. Pappersmassekonfliktens facit. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 16.
KÄLLSTRÖM, V. Konflikterna inom skogsindustrierna. Skogen 1928, nr 8.
LIND, A. Syndikalisterna och de tidsbestämda avtalen. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 17.
LÜBECK, S. Efter massakonflikten. Teknisk Tidskrift 1928, nr 17.
Arbetsfreden. Sv. Tidskrift 1928, nr 3.
Beräkningar av konfliktförluster. Industria 1928, nr 9.
Fredsslut i pappersmassekonflikten. Sv. Pappers-Tidning 1928, nr 7.
Industrial relations in Sweden. Industrial and Labour Information 2 april 1928.
Socialistiska motioner mot kollektivavtalslagen. Industria 1928, nr 7.

Amerikas förenta stater.

Collective agreements in the United States during 1926. International Labour Review april 1928.
Den sociale borgerkrig i Amerika. Lockouten i kullgrubene. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1928, nr 2.

Danmark.

Landbrugsoverenskomsten. Arbejdsgiveren 1928, nr 16.

Norge.

Megling og voldgift i offentlige lønnstvister. Nordisk Administrativt Tidsskrift 1928, nr 1.

Storbritannien.

STRIDSBERG, L. Den industriella fredsrörelsen i England. Industriförbundets Meddelanden 1928, nr 2.
British conference on industrial peace. The Labour Gazette 1928, nr 3.
Forhandlingene om industriell fred i England. [Landsorganisationens] Meddelelsesblad 1928, nr 2.

Tyskland.

BERGER. Wirtschaft und Arbeit im Ruhrbergbau. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 16.
LANGE, E. Kündigungsschutzgesetz und Auslandsverträge. Der Arbeitgeber 1928, nr 7.
Lönekonflikterna i Tyskland. Industritidningen 1928, nr 6.
Streiks und Aussperrungen im Deutschen Reich im Jahre 1927. Wirtschaft und Statistik 1928, nr 7.

Österrike.

LEICHTER, KÄTHE. Frauen im Lohnkampf. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 8.
Die Arbeitskonflikte im Jahre 1927. Statistische Nachrichten 1928, nr 4.

Kooperation.

ALLEN, TH. Primary producers and co-operative consumers. Review of International Cooperation 1928, nr 4.
JOHANSSON, A. Co-operative advertising. Review of International Cooperation 1928, nr 4.
Condition of the cooperative movement in various countries. Monthly Labor Review mars 1928.

Sverige.

Föreningslagens revidering. Kooperatören 1928, nr 6.

Amerikas förenta stater.

The law relating to co-operative societies. United States of America. Review of International Cooperation 1928, nr 4.

Bulgarien.

NATCHEFF, D. The law relating to co-operative societies. Bulgaria. Review of International Cooperation 1928, nr 4.

Finland.

KETO, J. W. Den kooperativa rörelsen i Finland. Nordisk Tidskrift 1928, nr 1/2.

Frankrike.

CAMIN, M. The French co-operative movement and its next congress. Review of International Cooperation 1928, nr 4.

Irland.

THULSTRUP, Å. George W. Russel och den irländska kooperationen. Kooperatören 1928, nr 6.

Storbritannien.

MERCER, T. W. Die Anfänge der genossenschaftlichen Publizistik in Grossbritannien. Schweiz. Konsum-Verein 1928, nr 16.

Tyskland.

KAUFMANN, H. The Consumers' Co-operative Societies of the Central Union of German Distributive Societies. Review of International Cooperation 1928, nr 4.
KAUFMANN, H. Konsumtionsföreningarna i Tyskland 1927. Kooperatören 1928, nr 5.
Activité économique des associations coopératives agricoles en Allemagne, en 1926. Revue Internationale des Institutions Économiques et Sociales 1928, nr 1.

Levnadskostnader.

DALCHER, P. Die Ausschaltung der Saisonschwankungen bei der Berechnung von Lebenskostenindexziffern. Zeitschrift für schweizerische Statistik und Volkswirtschaft 1928, nr 1.
Die Bewegung des Goldniveaus der Ernährungs- und Lebenshaltungskosten in wichtigen Ländern im Jahre 1927. Wirtschaft und Statistik 1928, nr 6.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

STETS, W. Die Schule im Dienste der Berufserziehung und Berufsberatung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 12.

Amerikas förenta stater.

STRÖMGREN, S. Förmansproblemet inom amerikansk industri och försöken till dess lösning. Industriförbundets Meddelanden 1928, nr 2.

Frankrike.

VILLEY, P. L'Adaptation de l'aveugle au milieu social. Le Musée Social 1928, nr 3.

Norge.

LARSEN, DINA. Fagutdannelse i huslig arbeide. Socialt Arbeid 1928, nr 2.

Tyskland.

HÖJER, SIGRID. Tillvaratagandet av reducerad arbetsförmåga i Tyskland. Tidskrift för fattigvård 1928, nr 2.

KNOFF, P. Eignungsprüfungen mit einfachen Mitteln in Klein- und Mittelstädten. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 10.

Nykterhetsfrågan.

Sverige.

A[LMGREN], S. Om olaga brännvinstillverkning. Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 3.

GYLLENSVÄRD, R. Fyllerilagstiftningen. Sv. Juristtidning 1928, nr 2.

GÖRANSSON, H. Lönar det sig [med alkoholistvård]? I. Tidskrift för Nykterhetsnämnderna 1928, nr 3.

JANSSON, H. Rekrytering och befordran. Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 3.

PETRÉN, A. Om indikationerna för frivillig internering å alkoholistanstalt. Tidskrift för Nykterhetsnämnderna 1928, nr 3.

Danmark.

R[OSENBOR]G, E. Det danska systemets trångmål. Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 3.

Finland.

G[AH]N, H. Nykterhetstillståndet i Finland år 1927. Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 3.

Socialförsäkring.

SJÖSTRAND, E. Den sociala sjukförsäkringen i Europa. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 15.

SJÖSTRAND, E. Socialförsäkringens framtid. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 14.

Sverige.

ÖBERG, C. Kommunbidrag till registrerade sjukkassor 1925—1927. Sv. Sjukkasse-Tidning 1928, nr 4.

Fördelning av avgiftspensionen mellan äkta makar. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1928, nr 3.

Motioner till sjukkassekongressen. Sv. Sjukkasse-Tidning 1928, nr 4.

Pensionsstyrelsens frivilliga försäkring i kritisk granskning. Assurans 1928, nr 7.

Skall pension från förutvarande arbetsgivare räknas som inkomst enligt pensionsförsäkringslagen? Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1928, nr 3.

Amerikas förenta stater.

DWAN, R. H. Workmen's compensation and the conflict of laws. Monthly Labor Review mars 1928.

Finland.

Lagförslaget om sjukförsäkring. Industritidningen 1928, nr 6.

Ryssland.

BORBERG, L. P. Nogle supplerende Bemærkninger vedrørende Socialforsikringen i Raads-Rusland. Socialt Tidsskrift 1928, nr 3.

Storbritannien.

COHEN, J. L. Überblick über den gegenwärtigen Stand der Sozialversicherung in Grossbritannien. Zeitschrift für die gesamte Versicherungs-Wissenschaft 1928, nr 2.

Tyskland.

JACOBS. Das vierte Gesetz zur Änderung des Gesetzes über das Verfahren in Versorgungssachen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 10.

Der Reichswirtschaftsrat zur Ausdehnung der Unfallversicherung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 14.

Ut- och invandring.

VARLEZ, L. Seasonal fluctuations in migration. I. International Labour Review april 1928.

Internationella arbetsorganisationen och ut- och invandringsproblemet. Sociala och Kommunala Spörsmål 1928, nr 1.

Amerikas förenta stater.

Restricting immigration from Europe. The Conference Board Bulletin 1928, nr 15.

Argentina.

Mulighederne for danske i Argentina. Udenrigsministeriets Tidsskrift 25 april 1928.

Frankrike.

GEORGES-RISLER. Les résultats de la nouvelle loi sur la naturalisation. Le Musée Social 1928, nr 3.

Schweiz.

Ein- und Auswanderung im Jahre 1927. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 4.

Storbritannien.

REFSUM, H. Den engelske invandringslovgivning. Socialt Arbeid 1928, nr 2.

Österrike.

PROKSCH, A. Ein- und Auswanderung im Jahre 1927. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 8.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 april—10 maj 1928 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
53.	K. kung. ang. ändring i vissa delar av kung. den 11 nov. 1927 (nr 411) med vissa föreskrifter i anledning av lagen om utlännings rätt att här i riket vistas	5 april
55.	K. pensionsstyrelsens kung. ang. fastställelse av visst formulär	24 mars
61.	K. förordn. ang. fortsatt tillämpning av förordn. den 8 juni 1923 (nr 155) ang. omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker	5 april
70.	K. kung. ang. tillämpning av lagen den 19 juni 1919 (nr 367) om fri rättegång beträffande undersåtar i vissa främmande stater	23 mars
96.	K. kung. ang. undantag för medborgare i Frankrike, Luxemburg och Ungern från vissa bestämmelser i lagen om försäkring för olycksfall i arbete	20 april

---

Sveriges delegation vid 1928 års arbetskonferens.

Kungl. Maj:t har den 11 maj 1928 utsett följande personer att deltaga i internationella arbetskonferensens elfte sammanträde i Genève år 1928, nämligen:

för *Sveriges regering:* såsom ombud byråchefen i socialstyrelsen Johan Arthur Erhard Molin och yrkesinspektrisen Kerstin Hesselgren samt såsom experter socialrådet Erik Rudolf Sjöstrand och byråassistenten hos socialstyrelsen Erik Axel Fredrik Eggert;

för *arbetsgivarna:* såsom ombud andre direktören i svenska arbetsgivareföreningen Ivar Oscar Larson samt såsom expert ombudsmannen hos järnbruksförbundet, e. o. hovrättsnotarien Karl Wistrand; samt

för *arbetarna:* såsom ombud ordföranden i landsorganisationen i Sverige Johan Arvid Justinus Thorberg samt såsom experter ombudsmannen i svenska transportarbetareförbundet Nils Mårtensson och redaktören Sven Backlund.

Arbetsmarknaden under maj månad 1928.

Läget å den svenska arbetsmarknaden har under sista tiden utvecklat sig i så gynnsam riktning, att enligt nu tillgängliga siffror förhållandena under maj månad innevarande år visat sig redan vara lika godartade som under sommarsäsongen de närmast föregående åren. Bristen på yrkeskunnig arbetskraft var sålunda mycket kännbar inom flera viktiga arbetsområden, och även efterfrågan av grovarbetare var starkt stigande. Bland minderårig arbetskraft rådde underskott å sökande i åldrarna 14—15 år, en brist som dock torde komma att fyllas vid de stundande skolavslutningarna. Siffran för antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna sjönk från 165 i april till 146 i maj, vilken siffra är bättre än under de tre närmast föregående åren. Den gynnsamma utvecklingen på arbetsmarknaden tog sig också uttryck i att arbetsstyrkan vid de statliga nödhjälpsföretagen under månaden minskades med över 1 000 man; anvisningen av nya hjälpsökande till dylika arbeten kunde samtidigt begränsas.

Jordbruket, som under april månad tillgodosett sitt huvudsakliga behov av sommardrängar, uppvisade alltjämt god tillgång å arbete, och brist förelåg å yngre arbetsdrängar och ladugårdspersonal. För betodlingsarbetet krävdes mycken arbetskraft, och för att tillgodose den rikliga efterfrågan å betrensningsarbetare i Skåne måste arbetsförmedlingskontoren i Småland och Blekinge anlitas, varigenom behovet kunde i det närmaste helt tillgodoses. Tillgången å trädgårdsarbete, speciellt i närheten av städerna, var ganska riklig.

Från samtliga grupper inom industri och hantverk rapporterades stigande arbetstillgång och samtidig minskning av arbetssökandesiffrorna. Byggnadsverksamheten absorberade flera arbetare än i fjol, och det kvarstående överskottet av arbetssökande utgjordes förnämligast av jord- och schaktningsarbetare samt en del måleriarbetare. Metall- och maskinindustrien redovisade 600 färre arbetssökande än i fjol, och på detta arbetsområde voro yrkesskickliga arbetare svåra att uppdriva. I den mån inom facket förefintlig arbetskraft med otillräcklig yrkesutbildning kan erhålla ytterligare träning, synas även för dessa föreligga möjligheter till arbetsanställning. Arbetet vid torvmossarna forcerades, och från Jönköpings län meddelades, att där arbetslösa glasbruksarbetare kunnat överföras till dylikt arbete.

Handeln och samfärdseln ökade sin efterfrågan å arbetskraft av alla slag. Beträffande kontors- och butikspersonalen gällde anställningarna mestadels sommarvikariat. Arbetet i hamnarna ökades, och tillgången å hyror till sjöss var relativt riklig. Från sjömanshusen rapporterades 4 886 påmönstringar mot 2 441 avmönstringar.

På den kvinnliga arbetsmarknaden rådde stor livaktighet, och tillgången å sökande var otillräcklig inom det husliga arbetet samt hotell- och restaurangfacket; i senare fallet förelåg dock ett överskott av servitriser. Jordbrukets behov av all slags kvinnlig arbetskraft kunde alltjämt icke fullt tillgodoses.

Antalet ansökningar om arbete *på 100 lediga platser* vid de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna under maj samt under föregående månader och år framgår av efterföljande sammanställning:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.
1902—1912	182	150	119	104	106	119	118	101	93	104	141	134
1913—1922	196	203	171	148	134	138	129	123	115	127	174	187
1923	346	308	231	165	135	146	141	140	126	129	191	195
1924	239	214	177	151	131	132	141	135	128	148	220	225
1925	296	256	207	166	157	159	162	156	154	172	246	226
1926	273	247	191	163	162	166	161	151	158	186	273	268
1927	293	258	208	171	168	161	150	148	143	170	242	243
1928	*279*	*260*	*201*	*165*	*146*	—	—	—	—	—	—	—
Därav inom jord- och skogsbruk:												
1925	206	148	120	96	92	91	94	113	122	129	186	220
1926	189	152	112	101	106	95	96	107	126	138	211	244
1927	205	155	114	101	96	81	77	104	106	111	164	191
1928	*178*	*145*	*113*	*93*	*90*	—	—	—	—	—	—	—
Övriga näringsgrupper:												
1925	316	289	243	196	180	176	186	177	168	197	263	227
1926	290	273	223	189	177	185	184	171	172	210	289	272
1927	310	287	250	202	192	184	179	168	161	208	265	251
1928	*300*	*297*	*240*	*197*	*165*	—	—	—	—	—	—	—

Växlingarna på arbetsmarknaden under de senaste åren framgå även av efterföljande tablå, avseende antalet *arbetslösa inom fackföreningarna* i procent av hela det redovisade medlemsantalet:

	31/1	28/2	31/3	30/4	31/5	30/6	31/7	31/8	30/9	31/10	30/11	31/12
1923	20·5	19·4	18·0	14·9	10·7	9·8	9·1	8·6	8·0	8·2	9·8	14·1
1924	13·6	13·4	13·9	11·6	7·6	7·4	6·2	6·6	7·0	8·4	10·5	15·6
1925	14·8	13·6	12·0	10·8	8·2	8·2	7·6	7·7	8·5	10·1	11·8	19·5
1926	15·7	14·8	14·7	12·3	9·9	9·6	8·6	8·3	9·1	11·4	13·0	19·1
1927	16·3	15·6	14·1	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6
1928	*14·5*	*13·4*	*13·3*	*11·5*	—	—	—	—	—	—	—	—

Arbetslöshetens utbredning inom olika fack framgår närmare av tabellen å sid. 470.

Procentsiffrorna för antalet arbetslösa i fackföreningarna under månaderna januari—april innevarande år ligga under motsvarande tal för de två föregående åren, vilket tyder på att även arbetslösheten inom fackorganisationerna påverkats av den gynnsammare arbetstillgången inom näringslivet.

Arbetslönernas fluktuationer i Sverige åren 1913—1927.

Undersökningens syftemål och omfattning. För fullföljande av socialstyrelsens undersökningar rörande arbetslönernas fluktuationer under åren 1913—1926 ha även för år 1927 införskaffats uppgifter från arbetsgivare angående under året utbetalade löner till arbetare och förvaltningspersonal vid industriella företag, byggnadsverksamhet samt handel och samfärdsel. Sedan numera bearbetningen av det inkomna materialet fortskridit så långt, att ungefär nio tiondelar slutgiltigt granskats, har det, med hänsyn till det stora allmänna intresse denna lönestatistik erbjuder, ansetts lämpligt att offentliggöra vissa sammanfattningssiffror, vilka kunnat erhållas redan på undersökningens nuvarande stadium. De meddelade siffrorna äro preliminära och kunna alltså komma att avvika något från de definitiva siffror, som skola framläggas, sedan materialet i sin helhet bearbetats.

Förvaltningspersonalens löneförhållanden. Förvaltningspersonalen vid de i undersökningen ingående 3 482 företag, vilka redovisat dylik personal, tillhopa 53 867 personer, har i likhet med föregående år fördelats på tre grupper nämligen teknisk personal, kontorspersonal och butikspersonal. Antalet redovisade män och kvinnor inom var och en av dessa grupper samt den under år 1927 i genomsnitt per anställd utbetalade avlöningens storlek meddelas i omstående tab. 1, varuti ävenledes beräknats de procentuella löneförändringar, som ägt rum under perioden 1913—1927.

Av tabellen framgår, att den genomsnittliga årsinkomsten per anställd inom ifrågavarande grupper tillsammantagna utgjorde 3 927 kr., vilket betecknar en ökning från år 1913 med 92 %. Medelavlöningen under redogörelseåret har liksom tidigare år varit högst inom gruppen teknisk personal, varefter komma kontorsanställda och sedan butikspersonal. Ett närmare studium av löneutvecklingen inom de olika grupperna ger emellertid vid handen, att i jämförelse med tidigare år en viss utjämning ägt rum därigenom, att de lägsta inkomsttagarnas löner i allmänhet stigit mest. Sålunda har butikspersonalen kommit i åtnjutande av den relativt största löneförhöjningen (118 %), under det att den tekniska personalen uppvisar den minsta stegringen (80 %) och kontorspersonalen intager en mellanställning (82 %). För var och en av de redovisade personalgrupperna har därjämte den relativa lönestegringen varit större för kvinnor än för män. Kvinnornas årliga löneinkomst utgör dock ännu i genomsnitt föga över hälften av männens, nämligen 2 499 mot 4 525 kr. inom förvaltningspersonalen tagen under ett. Att inkomstökningen för samtliga män och kvinnor tillsammantagna blivit ungefär densamma som för männen enbart beror på, att kvinnorna, vilkas löner ju i allmänhet äro lägre än männens, år 1927 varit relativt talrikare representerade

Tab. 1. Förvaltningspersonalens löneförhållanden 1913—1927.

	Medelantal anställda	Genomsnittlig löneinkomst per år, kr.						Löneökning (+) eller löneminskning (—), %			
	1927	1913	1920	1921	1925	1926	1927	1913—27	1920—27	1921—27	1926—27
Teknisk personal . . .	**11 240**	**3 025**	**6 443**	**6 584**	**5 528**	**5 506**	**5 451**	**+ 80**	**—15**	**—17**	**—1·0**
Män	10 819	3 131	6 541	6 716	5 618	5 595	5 563	+ 78	—15	—17	—0·6
Kvinnor	421	1 204	2 802	2 981	2 783	2 852	2 577	+114	— 8	—14	—9·6
Kontorspersonal . . .	**34 499**	**2 064**	**4 808**	**4 807**	**3 941**	**3 769**	**3 757**	**+ 82**	**—22**	**—22**	**—0·3**
Män	23 770	2 309	5 406	5 417	4 491	4 249	4 252	+ 84	—21	—22	+0·1
Kvinnor	10 729	1 257	3 160	3 300	2 726	2 700	2 660	+112	—16	—19	—1·5
Butikspersonal	**8 128**	**1 163**	**2 977**	**2 937**	**2 507**	**2 483**	**2 539**	**+118**	**—15**	**—14**	**+2·3**
Män	3 379	1 314	3 565	3 495	3 060	3 082	3 117	+137	—13	—11	+1·1
Kvinnor	4 749	881	2 440	2 455	2 101	2 070	2 129	+142	—13	—13	+2·9
Samtliga	**53 867**	**2 049**	**4 916**	**4 950**	**4 053**	**3 928**	**3 927**	**+ 92**	**—20**	**—21**	**—0·0**
Män	37 968	2 346	5 573	5 625	4 683	4 526	4 525	+ 93	—19	—20	—0·0
Kvinnor	15 899	1 135	2 957	3 085	2 537	2 509	2 499	+120	—15	—19	—0·4

än år 1913, vilket förhållande motverkat den starkare stegringen av kvinnolönerna.

En jämförelse med 1921 års löner, som beträffande förvaltningspersonalen ange toppläget, visar, att medelinkomsten per år och anställd sedan dess sjunkit med i genomsnitt 20 % för den manliga och 19 % för den kvinnliga personalen eller i stort sett lika mycket för båda könen. Denna lönereduktion ägde väsentligen rum under åren 1922 och 1923, medan inkomstminskningen under de fyra senaste åren var väsentligt mindre, i vissa fall ingen.

Arbetarnas löneförhållanden. Förevarande undersökning omfattar 3 640 företag, från vilka redovisats tillhopa 279 061 arbetare. I efterföljande tab. 2 meddelas genomsnittssiffror för dessas löneinkomster såväl per år och per dag som per arbetstimme under redogörelseåret. För belysande av löneutvecklingen från tiden före världskrigets utbrott förefinnes direkt jämförelsematerial endast i fråga om års- och dagsinkomster. Då emellertid möjligheten att kunna direkt jämföra även timförtjänster vid olika tidpunkter är ägnad att underlätta bedömandet av löneutvecklingens verkliga omfattning och karaktär, har en approximativ beräkning av den genomsnittliga arbetskostnaden under tidigare år per utgjord arbetstimme verkställts på grundval av föreliggande uppgifter angående löneinkomsten per dag och med ledning av från arbetstidsundersökningar, kollektivavtal m. m. erhållna siffror

Tab. 2. Arbetarpersonalens löneförhållanden 1913—1927.

	Genomsnittlig löneinkomst per år, kr.		Löneökning (+) eller löneminskning (−), %			Genomsnittlig löneinkomst per dag, kr.		Löneökning (+) eller löneminskning (−), %			Genomsnittlig löneinkomst per timme, kr.		Löneökning (+) eller löneminskning (−), %		
	1913	1927	1913 —27	1920 —27	1926 —27	1913	1927	1913 —27	1920 —27	1926 —27	1913	1927	1913 —27	1920 —27	1926 —27
Män över 18 år	1 241	2 759	+122	−24	+1·9	4·82	9·59	+122	−28	+0·2	0·45	1·21	+169	−27	+1·7
Kvinnor över 18 år	651	1 609	+147	−25	+2·7	2·84	5·65	+141	−28	+0·7	0·24	0·72	+200	−27	±0·0
Minderåriga . .	485	1 075	+122	−26	+2·5	1·76	3·80	+116	−32	+1·1	0·18	0·49	+172	−29	±0·0
Tillsammans	1 093	2 466	+126	−24	+2·0	3·88	8·60	+125	−28	+0·1	0·40	1·08	+170	−28	+0·9
Arbetare utan angivet kön . .	1 079	2 293	+113	−18	+13·9	3·72	8·40	+126	−16	+10·4	0·30	1·04	+247	− 9	+36·8
Samtliga arbetare	**1 091**	**2 463**	**+126**	**−24**	+2·1	3·82	8·60	**+125**	**−28**	+0·2	**0·40**	**1·08**	**+170**	**−28**	+0·9

rörande arbetsdagens längd. Å andra sidan har för åren 1921—1925, då uppgifter om antalet utgjorda dagsverken ej inhämtats, daglönerna beräknats genom att multiplicera den genomsnittliga timförtjänsten med normalantalet arbetstimmar per dag, d. v. s. 8. På detta sätt ha indextal för års-, dags- och timförtjänster kunnat beräknas för varje år under perioden 1913—1927.

Den genomsnittliga *löneinkomsten per år och arbetare* har för år 1927 beräknats till 2 463 kr. för samtliga i undersökningen representerade företag, vilken siffra betecknar en ökning från år 1913 med 126 %. För vuxna manliga arbetare har medellönen (2 759 kr.) legat över, för kvinnor (1 609 kr.) och minderåriga (1 075 kr.) avsevärt under den genomsnittliga inkomsten för samtliga arbetare. Liksom för förvaltningspersonalen kan även för arbetarna en tendens till utjämning i lönenivån för män och för kvinnor konstateras. Från 1913 till 1927 ha sålunda lönerna för kvinnliga arbetare stigit med 147 %, medan männens inkomst under motsvarande tid ökats med 122 %.

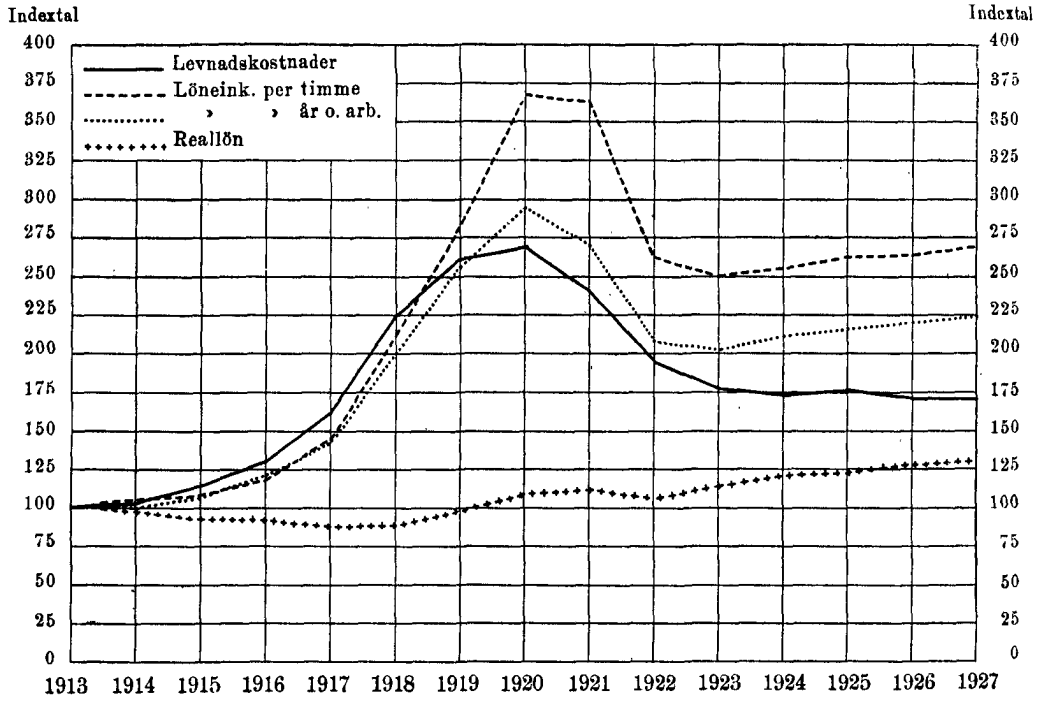
För arbetargruppen i dess helhet visar en jämförelse med föregående år (1926), att medelinkomsten per år sedan dess stigit med c:a 2 %. Sedan år 1920, då lönerna lågo på sin högsta nivå, har däremot en inkomstminskning ägt rum med 24 %. Lägges i stället år 1921 med dess något lägre löner till grund för jämförelsen, blir motsvarande siffra 18 %.

Dagsförtjänsten har, såsom tab. 2 även utvisar, i huvudsak företett samma fluktuationer som årsinkomsten. Medan löneinkomsten per dagsverke år 1913 i medeltal utgjorde 4·32 kr. för man, 2·34 kr. för kvinna och 1·76 kr. för minderårig, hade för år 1927 motsvarande tal ökats till resp. 9·59, 5·65 och 3·80 kr.

Av tab. 2 framgår vidare, att den genomsnittliga *timförtjänsten* år 1927 beräknats till 1·08 kr. (1·21 kr. för män, 0·72 kr. för kvinnor och 0·49 kr. för minderåriga). Denna siffra innebär en ökning från år 1913 med 170 %,

medan den faktiska årsinkomsten, såsom ovan nämnts, stannade vid ett belopp, som med 126 % översteg 1913 års siffra. Orsaken till ifrågavarande skiljaktighet i fluktuationerna mellan tim- och årslöner är att söka i den under perioden minskade genomsnittliga arbetstiden per år och arbetare, väsentligen beroende på införandet av 8-timmarsdagen.

Sedan år 1920, då den genomsnittliga timförtjänsten låg som högst, har densamma minskats med i genomsnitt 28 %. Den ojämförligt största delen av denna sänkning i lönenivån ägde rum under år 1922, medan minskningen under år 1923 inskränkte sig till några få procent. Under år 1924 hade nedgången icke endast avstannat utan t. o. m. förbytts i en om också oväsentlig stegring, som fortsatt under de därpå följande åren.

Beträffande de i tab. 2 redovisade lönefluktuationerna bör emellertid beaktas, dels att siffrorna på grund av beräkningssättet närmast återspegla förhållandena vid resp. års mitt och dels att den genomsnittliga lönenivån även påverkas av, att proportionen mellan män, kvinnor och minderåriga något förskjutits från det ena året till det andra. För vinnande av en mera exakt jämförelse böra därför de i tabellen meddelade relativa talen korrigeras genom s. k. standardberäkning. Därest relativa antalet män, kvinnor och minderåriga antages vara detsamma år 1927 som år 1913 och lönestegringen inom varje särskild kategori varit den, som utvisas i den anförda tabellen, blir den genomsnittliga lönestegringen per år under tiden 1913—1927 för

alla arbetare tillsammantagna 124 %. Lönestegringen per dag och per timme utgör efter samma beräkningsgrund resp. 123 och 170 %. De indextal, som angiva den allmänna lönenivåns genomsnittliga höjd år 1927, om löneinkomsterna år 1913 sättas lika med 100, bliva således resp. 224, 223 och 270.

Ovan utförda beräkningar hänföra sig emellertid uteslutande till penninglönerna och avse således endast de nominella förändringar i arbetslönerna, som inträffat under redogörelseperioden. En beräkning av, i vad mån dessa fluktuationer i penninglönerna äro *reella* och således innebära förfogande över en större eller mindre kvantitet varor och tjänster, möjliggöres i viss mån genom en sammanställning av nyssnämnda löneindextal med socialstyrelsens indexsiffror för levnadskostnadernas stegring. Ett med lönesiffrorna jämförbart medelindex för år 1927 synes kunna erhållas genom att taga genomsnittet av de publicerade indextalen för den 1 januari, 1 april, 1 juli, 1 oktober och 31 december 1927 (1 januari 1928).

I efterföljande tablå och motstående diagram (sid. 406) meddelas indextal för varje år fr. o. m. 1913 t. o. m. 1927 dels för levnadskostnaderna, dels för penninglönerna, räknade såväl per timme som per dag och per år, ävensom slutligen för reallönen per år och arbetare (d. v. s. årsinkomsten reducerad till 1913 års prisnivå):

Indextal	1913	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927
Levnadskostnader . .	100	102	115	130	162	225	261	269	241	195	177	174	176	172	171
Löneinkomster per timme	100	105	108	118	145	213	283	368	363	263	250	255	263	265	270
Löneinkomster per dag	100	102	108	120	146	207	266	309	305	223	213	214	220	223	223
Löneinkomster per år och arbetare . . .	100	100	107	120	143	200	256	294	271	208	202	211	216	220	224
Reallön	100	98	93	92	88	89	98	109	112	107	114	121	123	128	131

Det framgår härav, att ända till år 1919 stegringen i årslönerna var mindre än levnadskostnadsökningen, vilket innebär, att reallönen under denna period var lägre än utgångsåret, men att därefter förhållandet blivit det motsatta.

Diagrammet visar tydligt, att differensen mellan stegringen i löneinkomst och levnadskostnader år 1920 och ännu mer år 1921 var ganska betydande, men att kurvorna år 1922 ryckte varandra något närmare. Under år 1923 fortsatte visserligen bägge kurvorna i likhet med de två föregående åren att sjunka, men differensen mellan dem ökades därigenom, att levnadskostnaderna under året föllo starkare än penninglönerna. Medan under de därpå följande åren levnadskostnaderna (med undantag endast för år 1925) alltjämt — om också i sakta tempo — fortsatt att sjunka, har genomsnittsinkomsten per år och arbetare företett en ej oväsentlig stegring. Genom samspelet av dessa båda faktorer har reallönen under de senaste åren väsentligt stegrats och beräknas för redogörelseåret ligga c:a 31 % över 1913 års nivå.

Det torde emellertid böra framhållas, att nu anförda genomsnittstal, vilkas preliminära karaktär ytterligare betonas, icke kunna göra anspråk på annat än att giva en bild av de ungefärliga förändringarna i löner och levnadskostnader. Därtill kommer, att beträffande särskilda orter och industrier speciella förhållanden kunna åstadkomma betydande avvikelser från de allmänna genomsnittstalen. För närmare upplysningar härom hänvisas till den slutgiltiga redogörelse för 1927 års lönestatistiska undersökning, vilken under senare delen av innevarande år kommer att meddelas i denna tidskrift.

Bostadskreditsakkunnigas betänkande.

Efter av Kungl. Maj:t givet bemyndigande uppdrog chefen för socialdepartementet den 22 april 1926 åt regeringsrådet A. V. Rydin (ordf.), t. f. byråchefen i socialstyrelsen K. Bergström, verkställande direktören i livförsäkringsanstalten Folket K. Eriksson, verkställande direktören i Stockholms inteckningsgarantiaktiebolag C. G. Lagercrantz och statens egnahemsinspektör, byråchefen C. E. A. Mannerfelt att inom socialdepartementet biträda med en utredning av frågan om kreditgivningen för bostadsbyggande.[1]

Efter verkställd utredning ha de sakkunniga den 15 maj 1928 överlämnat *betänkande angående ordnandet av viss bostadskredit*, innefattande »förslag till förordning om svenska stadsinteckningskassan och om stadsinteckningsföreningar» samt »förslag till kungörelse angående reglemente för svenska stadsinteckningskassan och för stadsinteckningsföreningar» jämte vissa härav föranledda förslag till följdförfattningar.

Enligt det givna uppdraget ha de sakkunniga haft att utreda tre huvudfrågor, nämligen om ordnandet av sekundärkrediten för *bostadsegnahem*, för *kooperativa bostadsföretag* samt för *bostadshus i allmänhet*. Föremål för utredningen har enligt sakens natur endast kunnat bliva bostadskredit, säkerställd genom inteckning.

Egnahemsbelåningen har ansetts böra avse såväl primär- som sekundärkredit för bostadsegnahem i städer och stadsliknande samhällen men ej på rena landsbygden. För bostadskooperationens del torde behovet av primärkredit få anses redan vara tillgodosett. Det har i förevarande sammanhang ansetts gälla att söka tillgodose behovet av sekundärkredit, i vilket hänseende kooperativa bostadsfastigheter jämställts med hyreshusen.

Förslaget avser att genom inrättande av en ny kreditorganisation söka i ett sammanhang tillgodose hela det förefintliga legitima behovet av kredit för bo-

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1926, sid. 397.

stadsändamål i städer och stadsliknande samhällen, i den mån detta behov icke i annan ordning tillgodoses genom ändamålsenlig kreditgivning. Dock förutsättes, att bostadskooperationens behov av s. k. tertiärkredit kommer att fyllas i särskild ordning (se nedan).

Den föreslagna organisationen utgör en sammanslutning av låntagarna själva. Ehuru bildad under statlig medverkan (statlig grundfond), är den alltså en enskild kreditinrättning. Verksamheten lämnar ej rum för företagarvinst. Förebilden till organisationen har i tillämpliga delar utgjorts av dels konungariket Sveriges stadshypotekskassa jämte stadshypoteksföreningarna, vilka som bekant lämna primär bostadskredit, och dels de danska s. k. hypoteksföreningarna, vilka idka sekundärbelåning.

Organisationen, som är avsedd att omfatta hela riket, består enligt förslaget dels av en centralkassa, *svenska stadsinteckningskassan*, som har att anskaffa de erforderliga lånemedlen genom utställande av obligationer, och dels av lokalföreningar, *stadsinteckningsföreningar*, med uppgift att förmedla dessa lånemedel åt sina medlemmar.

Inteckningsföreningarnas verksamhetsområden skola omfatta samtliga städer, köpingar och municipalsamhällen inom viss för varje förening fastställd del av landet. Även andra tättbebyggda samhällen må kunna upptagas i en förenings verksamhetsområde. Härav följer, att organisationen ej är avsedd att omfatta belåning av egnahem på landsbygden, ett kreditbehov för vars fyllande hänvisas till egnahemslånefonden.

Kassan står enligt förslaget under ledning av en styrelse, i vilken konungen utser ordförande och riksgäldsfullmäktige en ledamot. Den högsta ledningen av kassans angelägenheter och den i sista hand beslutande myndigheten utövas å ombudsstämma. Denna stämma, som enligt förslaget skall sammanträda årligen, består av ombud, i viss ordning valda av föreningarna. Ombudsstämman väljer ledamöterna av kassans styrelse utom de två ovannämnda, beslutar om ansvarsfrihet åt styrelsen samt väljer två revisorer. En tredje revisor utses enligt förslaget av riksgäldsfullmäktige.

Inom föreningarna välja medlemmarna själva vid årlig föreningssammankomst styrelse och revisorer samt fatta beslut om ansvarsfrihet för styrelsen. Ehuru föreningarnas styrelser närmast fatta beslut i förekommande låneärenden, kan dock kassans styrelse efter egen prövning avslå låneansökningarna.

Föreningsmedlems rösträtt bestämmes, med vissa begränsningar, i förhållande till beloppet av hans oguldna lån hos föreningen. Efter i huvudsak liknande grunder fastställes det antal ombud, som förening äger utse att representera den vid ombudsstämma.

Kassan utställer obligationer mot säkerhet av de skuldförbindelser med tillhörande inteckningshypotek, som de enskilda låntagarna avgiva till föreningarna, och som dessa med egna skuldförbindelser i sin tur pantförskriva till centralkassan.

Låntagarna äro enligt förslaget solidariskt ansvariga för varandras förbindelser till föreningen och de olika föreningarna i sin tur likaledes solidariskt ansvariga för varandras förbindelser till kassan.

I syfte att förebygga att denna ansvarighet i praktiken skulle behöva anlitas, upptager förslaget föreskrifter om fondbildning genom tillskott från låntagarna. Dylik fondbildning skall äga rum både hos kassan i viss mindre utsträckning — tillskott av en tiondels procent per år under tio år på lånebeloppet till en *reservfond* — och hos varje särskild förening, s. k. *säkerhetsfonder*. För att göra denna fondbildning så litet betungande som möjligt, stadgar förslaget, delvis efter danskt mönster, att insatserna till säkerhetsfonderna, i den mån de ej tagits i anspråk för täckande av förluster, skola återbäras, när lånet guldits. Till utjämnande av risken vid belåning av olika slag av hypotek medgiver förslaget, att insatserna till föreningarnas säkerhetsfonder, vilka insatser skola utgöra minst 2 % av erhållet lån samt erläggas under den första lånetiden, kunna utgå efter högre procentsats än nämnda minimum. Grunderna för bestämmande av insatsernas storlek och för deras inbetalning skola vara godkända av kassans styrelse.

Såsom en yttersta säkerhet för kassans obligationer tjänar enligt förslaget en av staten tillskjuten grundfond, bestående av obligationer å nominellt 20 milj. kronor, vilken fond dock fortfar att tillhöra staten och som endast må disponeras i speciella, närmare angivna fall.

Belåningsgränsen är enligt förslaget 75 % av fastighetsvärdet. I anslutning härtill förordas, att det speciella behov av ytterligare kredit, s. k. tertiärkredit, som kan förefinnas hos kooperativa bostadsföretag, skall tillgodoses genom kommunal medverkan, exempelvis på så sätt, att kommunerna låta köpeskillingen för upplåten tomtmark innestå såsom amorteringslån mot säkerhet av inteckning närmast efter hypoteket för sekundärkrediten. Lån kan enligt förslaget beredas för såväl äldre som nybyggda bostadshus, dock endast färdiga sådana.

Valuta för lån lämnas i kassans obligationer. Det förutsättes, att kassan skall kunna biträda vid försäljningen av obligationerna.

Enligt förslaget äro lånen, som skola amorteras enligt fastställd plan under högst 40 år, ouppsägbara från långivarens sida under hela tiden.

Skiljaktiga meningar ha avgivits av herrar Lagercrantz och Mannerfelt. Den förre avstyrker förslaget i vad det avser en centralorganisation med statlig grundfond och förordar i stället obligationsutgivning direkt av varje särskild förening. Herr Mannerfelt åter förordar en uppdelning av kreditorganisationen på två avdelningar, utgivande obligationer i var sin serie. Ur den ena serien lämnas bottenlån upp till 75 % av fastighetsvärdet, närmast avsedda för egnahem, och ur den andra egentliga sekundärlån för hyreshus m. fl. Ansvarigheten begränsas till vardera serien. Vidare motsätter sig herr Mannerfelt, att insatserna skola kunna utgå efter olika procenttal och att de skola återbetalas vid lånets gäldande samt förordar i övrigt, att staten påtager sig större andel i risken, än majoriteten föreslagit.

Bostadsstandarden i rikets stadssamhällen enligt 1926 års hyresräkning.

1. Hyresräkningsuppgifterna såsom källa för kunskap om boendeförhållandena.

Primärmaterialets art. Det formulär, som användes vid den hyresräkning, som i slutet av år 1926 verkställdes i 55 större och medelstora städer, upptog förutom de spörsmål, som voro av direkt betydelse för räkningens närmaste syfte, nämligen rörande lägenheternas upplåtelseform, rumsantal och hyrespris, även en fråga om antalet i lägenheten boende. Vid materialets första bearbetning, som i huvudsak begränsades till lägenhetsbeståndet och hyresförhållandena, lämnades frågepunkten om antalet boende obeaktad.[1] Men sedan de hyresberäkningar, som direkt påkallats för belysande av hyresnivåns utveckling sedan år 1924 m. m., avslutats, ha även de erhållna uppgifterna angående boendeförhållandena i samtliga 55 stadssamhällen underkastats bearbetning, vars resultat framgår av efterföljande redogörelse.

Primärmaterialets fullständighet. Vid den granskning, som före bearbetningen ägnades uppgifterna angående i lägenheterna boende personer, konstaterades, att primärmaterialet vid 1926 års hyresräkning förelåg i ej oväsentligt bättre skick än vid 1924 års undersökning, beroende på att uppgifterna före insändandet till socialstyrelsen blivit underkastade kontrollering och komplettering genom särskilda med ortens förhållanden förtrogna personer. Den inom styrelsen verkställda granskningen har på grund härav kunnat i väsentlig mån inskränkas.

Vid bedömande av primärmaterialets fullständighet och omfattning måste först beaktas, att undersökningen ej avsett hela lägenhetsbeståndet utan endast de lägenheter, som uteslutande användas till bostad. Uppgifter om »blandade» lägenheter, vilka användas till både bostads- och affärsändamål eller dylikt, ha visserligen, liksom vid tidigare bostadsräkningar, inhämtats även vid 1926 års undersökning men allenast mera summariskt bearbetats. Tillsammans ha vid 1926 års räkning uppgifter avlämnats för 323 264 lägenheter, som helt eller delvis voro använda (eller avsedda) till bostad. De mera ingående bearbetade uppgifterna omfatta 308 001 rena bostadslägenheter, motsvarande 95·3 % av samtliga, varför alltså 15 263 eller 4·7 % skulle utgöras av »blandade» lägenheter, anstaltslägenheter o. d.

[1] Jfr Sveriges officiella statistik: Socialstatistik: Hyresräkningen år 1926, sid. 11.

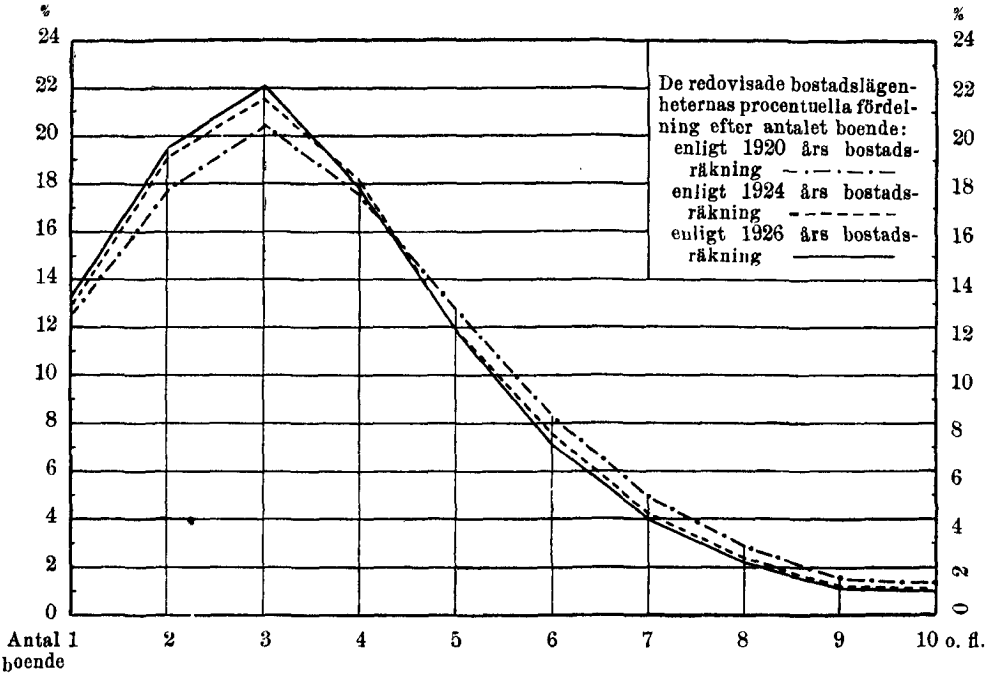
I fråga om den kvantitativa redovisningen av bostadsbeståndet å de 55 undersökta orterna föreligga vissa möjligheter att siffermässigt påvisa dess fullständighet genom jämförelse mellan å ena sidan det vid undersökningen konstaterade antalet lägenheter, å den andra det beräknade antal bostäder, som erhålles, om 1920 års bostadsräkning fortskrives med tillhjälp av den årliga statistiken rörande byggnadsverksamheten i rikets stadssamhällen. En sådan jämförelse visar, att i genomsnitt för samtliga i undersökningen ingående orter erhållits uppgifter för c:a 3 % flera lägenheter än som svara mot det med ledning av socialstyrelsens statistik över byggnadsverksamheten beräknade bostadsbeståndet.[1] Tages emellertid hänsyn till att det beräknade antalet lägenheter är något för litet, beroende dels på att den av byggnadsnämnderna redovisade byggnadsverksamheten merendels endast avser bostadsbyggen inom det stadsplanelagda området och dels på att en del förutvarande affärslokaler o. d. numera omändrats till bostäder, försvinner denna differens nästan fullständigt, om samtliga orter tagas under ett. Detta utesluter dock ej, att redovisningen skett med något olika grad av noggrannhet å de olika i undersökningen ingående orterna (lägsta redovisningstal 88·9 %).

Primärmaterialets tillförlitlighet. I fråga om primärmaterialets kvalitet visar en granskning av de inkomna formulären, att frågepunkten om antalet boende ifyllts för praktiskt taget samtliga av de såsom använda redovisade lägenheterna.

Vida svårare än att konstatera, i huru stor utsträckning frågepunkten om de boende lämnats helt obesvarad, är emellertid att få hållpunkter för bedömande av, i vad mån de uppgifter rörande antalet i lägenheten boende, som verkligen avgivits, även giva uttryck för de faktiska boendeförhållandena. Med hänsyn till hyreshusens merendels ringa storlek i de svenska landsortsstäderna torde husvärdarnas kännedom om sina hyresgäster i regel kunna antagas vara tillräcklig för ett exakt angivande av antalet i lägenheten boende, i synnerhet som uppgiftslämnarna vid formulärets besvarande i ett stort antal fall haft att tillgå hyresgästernas mantalsuppgifter.[2] De felaktigheter, som likväl kunna förefinnas, synas därjämte i viss utsträckning upphäva varandra. Det är emellertid tänkbart, att dylika felkällor ha olika betydelse för hushåll av olika sammansättning, varigenom fördelningen av de redovisade lägenheterna efter antalet boende kan förskjutas, även om totalantalet boende icke påverkas. Den jämförelse mellan lägenheternas procentuella fördelning efter antalet boende i varje lägenhet vid 1920, 1924 och 1926 års bostadsräkningar, som verkställts i vidstående diagram, ger likväl ringa stöd för ett dylikt antagande. Överensstämmelsen mellan de tre procentkurvorna är nämligen anmärkningsvärt stor. Den genomgående — och i stort sett likformiga — minskning i de större hushållens antal i förhållande till de mindre, som kan avläsas ur diagrammet, torde

[1] Vid 1924 års hyresräkning redovisades i medeltal 99 % av det med ledning av socialstyrelsens statistik över byggnadsverksamheten beräknade faktiska bostadsbeståndet.

[2] Erinras må i detta samband, att enligt 1920 års bostadsräkning kommo i de svenska landsortsstäderna i genomsnitt endast 3·4 lägenheter per hus.

nämligen väsentligen förklaras av den sjunkande nativiteten och den omläggning i befolkningens levnadsvanor i riktning mot mindre hushållsenheter, som ägt rum under de senaste decennierna.

Ett sammanfattande mått på hyresräkningsmaterialets grad av fullständighet och tillförlitlighet som källa för kunskap om boendeförhållandena å de undersökta orterna erhålles i viss mån genom att jämföra den uppgivna bostadsfolkmängden med den kyrkoskrivna folkmängden. Totalantalet i egentliga bostadslägenheter boende — alltså bortsett från blandade (kombinerade bostads- och affärs-) och anstaltslägenheter — uppgick för samtliga 55 orter till 1 085 394 personer, motsvarande 89·5 % av den kyrkoskrivna befolkningen. Nämnda procenttal översteg med 0·2 enheter motsvarande tal enligt 1920 års bostadsräkning (89·3 %).[1]

Såsom slutresultat av nu berörda omprövning kvarstår, att vid 1926 års hyresräkning en ej oväsentlig förbättring kan konstateras i redovisningen i jämförelse med näst föregående undersökning både beträffande lägenheterna och deras invånare, men att alltjämt lägenheterna torde redovisats något fullständigare än invånarna, vilket förhållande icke bör lämnas ur sikte vid beräkningar rörande de boendes fördelning efter utrymmet i bostäderna.

[1] Motsvarande tal vid 1924 års hyresräkning låg icke mindre än 7·8 enheter lägre (81·7 %).

2. De boendes antal och fördelning efter bostadskategorier.

De boendes antal. Hela den folkmängd, som vid tiden för bostadsräkningen uppgavs vara boende i de redovisade egentliga bostadslägenheterna, uppgick till sammanlagt 1 085 394 personer. Häri ingå således ej de i »blandade» lägenheter och anstaltslägenheter boende, vilka enligt 1920 års bostadsräkning uppgingo till resp. 6·2 och 1·5 % av samtliga. Vid en undersökning, som tillkommit i direkt syfte att belysa de normala boendeförhållandena, äro dessa båda senare kategorier dock av mindre intresse, varför uppmärksamheten här uteslutande kan inriktas på de egentliga bostadslägenheterna.

De boendes fördelning efter upplåtelseformer. Inom samtliga 55 bostadsräkningsorter bodde 216 781 personer eller 20·0 % av samtliga i av ägaren begagnade lägenheter och 31 852 eller 2·9 % i fritt upplåtna bostäder; 836 761 eller 77·1 % befolkade uthyrda lägenheter, varav 757 157 personer eller 69·8 % bodde i å fria marknaden förhyrda bostäder, medan 79 604 eller 7·3 % befunno sig i arbetsgivares hus. Jämföres denna fördelning av de boende med motsvarande procenttal för lägenheterna, visar det sig, att de av ägaren begagnade och de i arbetsgivares hus förhyrda lägenheterna inrymma förhållandevis flera individer (resp. 20·0 och 7·3 %) än hushåll (resp. 17·6 och 6·6 %). Innebörden härav belyses närmare av följande tablå över genomsnittliga antalet boende i bostadslägenheter av olika upplåtelseform.

Medeltal boende per lägenhet i	Smålägenheter (t. o. m. 2 rum och kök)	Större lägenheter (3 o. fl. rum och kök)	Samtliga lägenheter
Av ägaren begagnade lägenheter	3·6	4·5	4·0
Fritt upplåtna lägenheter	3·0	4·5	3·2
Lägenheter uthyrda i arbetsgivares hus	3·8	4·7	3·9
Lägenheter uthyrda i fria marknaden	3·3	4·3	3·5
Samtliga bostadslägenheter	3·3	4·3	3·5

Tablån visar, att genomsnittshushållen inom de redovisade bostadslägenheterna av olika storlekskategorier äro störst för de grupper av arbetare o. d., som bebo lägenheter i arbetsgivares hus. Det likaledes höga genomsnittliga boendetalet i av ägaren begagnade lägenheter (4·0 boende i medeltal per lägenhet) bör ses i samband med det av tablån jämväl belysta förhållandet, att antalet medlemmar per hushåll i regel stiger med lägenhetens rumsantal, ävensom med den omständigheten, att bland de egna lägenheterna de större bostäderna äro talrikare företrädda än inom övriga upplåtelseformer. Av de båda övriga lägenhetsgrupperna upptaga de uthyrda lägenheterna 69·8 % av samtliga boende emot 71·2 % av bostäderna, under det att motsvarande procenttal för de fritt upplåtna lägenheterna voro resp. 2·9 och 3·2 %.

Ett närmare studium av materialet ger vid handen, att de boendes fördelning på lägenheter av olika upplåtelseformer företer betydande avvikelser från ovan

anförda genomsnittstal å de särskilda orterna. Då emellertid förhållandena härvidlag ej nämnvärt förändrats sedan 1924 års hyresräkning, må under hänvisning till denna vidare kommentarer här lämnas å sido.[1]

De boendes fördelning efter lägenhetstyper. En procentuell fördelning av de använda lägenheterna, resp. de boende, på olika lägenhetsgrupper har verkställts i nedanstående tablå, vilken jämväl meddelar genomsnittliga antalet boende per lägenhet:

	Enkelkök, enkelrum m. m.	1 rum och kök	2 rum och kök	3 rum och kök	4 o. fl. rum och kök	Tillhopa
Lägenheter (i %)	12·2	38·9	25·9	10·9	12·1	100·0
Boende (i %)	6·0	38·0	27·8	12·3	15·9	100·0
Medeltal boende pr lägenhet	1·7	3·4	3·8	4·0	4·6	3·5

Härav framgår, såsom var att vänta, att en viss överensstämmelse råder mellan boendesiffror och bostadstal, men att boendesiffrorna ställa sig något lägre för de mindre och något högre för de större lägenhetskategorierna än motsvarande bostadstal.

3. De boendes fördelning efter utrymmet i bostäderna.

Fördelning på boendelag. För var och en av de undersökta bostadsräkningsorterna ha de bebodda bostadslägenheterna fördelats efter hushållens storlek och resultaten uppförts på tabeller, som förvaras i manuskript i socialstyrelsen. För samtliga i undersökningen ingående orter i genomsnitt belyses resultatet av denna fördelning av diagrammet å sid. 413. Härjämte har en översikt över förhållandena inom olika landsdelar och storlekstyper av orter utarbetats i omstående tab. A, varest emellertid de olika hushållskategorierna sammandragits till tvenne, nämligen mindre hushåll om högst fyra personer och större sådana med fem eller flera medlemmar. I genomsnitt för samtliga undersökningsorter räknade 72·5 % av alla hushåll högst fyra medlemmar, medan för de i småhus lägenheter boende motsvarande tal var 77·3 %.

Överbefolkade bostäder. För att erhålla närmare inblick i de faktiska boendeförhållandena har för varje bostadsräkningsort uppgjorts en tabell, vari gives en detaljerad fördelning av lägenheterna efter antalet boningsrum (rum och kök) kombinerat med antalet boende.

Dylika tabeller ha emellertid av utrymmesskäl endast kunnat publiceras i mycket sammandragen form i tab. B å sid. 417. Denna tabell avser ej heller samtliga bostäder utan blott sådana mindre lägenheter (t. o. m. 3 rum och kök), där avsevärd trångboddhet plägar förekomma. Beträffande denna grupp särskiljas i första hand de lägenheter, där boendetätheten överskrider 2 *personer per rum* (boningsrum och kök, d. v. s. då minst 3 personer bo i ett rum, 5 i två, 7 i tre och 9 i fyra).

[1] Jfr Hyresräkningen år 1924. Del II. Boendeförhållandena sid. 26 ff.

Tab. A. De bebodda bostadslägenheterna fördelade efter antalet boende per lägenhet i slutet av år 1926.

Ortsgrupper och landsdelar	Av 100 bebodda bostadslägenheter hade följande antal		Av 100 bebodda smålägenheter hade följande antal		Ortsgrupper och landsdelar	Av 100 bebodda bostadslägenheter hade följande antal		Av 100 bebodda smålägenheter hade följande antal	
	t. o. m. 4 boende	5 o. fl. boende	t. o. m. 4 boende	5 o. fl. boende		t. o. m. 4 boende	5 o. fl. boende	t. o. m. 4 boende	5 o. fl. boende
Städer med över 100 000 inv. . .	70·5	29·5	74·1	25·9	Övriga orter med 5 000—10 000 inv.	71·6	28·4	75·8	24·2
Göteborg	68·4	31·6	72·2	27·8	Östra Sverige . .	77·3	22·7	81·8	18·2
Malmö	74·3	25·7	78·1	21·9	Småland o. öarna	70·8	29·2	75·5	24·5
					Västra Sverige .	73·3	26·7	77·6	22·4
Övriga städer med 10 000 inv. och däröver	73·5	26·5	79·0	21·0	Norra Sverige .	65·5	34·5	69·0	31·0
Östra Sverige .	76·5	23·5	80·7	19·3	under 5 000 inv.	72·9	27·1	76·3	23·7
Småland o. öarna	68·1	31·9	78·2	21·8	Västra Sverige .	76·9	23·1	79·9	20·1
Södra Sverige .	74·0	26·0	79·4	20·6	Norra Sverige .	70·5	29·5	74·2	25·8
Västra Sverige .	72·1	27·9	77·1	22·9					
Norra Sverige .	72·6	27·4	78·5	21·5	Samtliga orter . .	72·5	27·5	77·3	22·7
					Östra Sverige .	76·3	23·7	80·6	19·4
					Småland o. öarna	68·8	31·2	77·5	22·5
Förstadsorter[1] . .	71·4	28·6	75·6	24·4	Södra Sverige .	74·1	25·9	78·8	21·2
till Stockholm .	73·6	26·4	79·4	20·6	Västra Sverige .	70·1	29·9	74·3	25·7
» Göteborg . .	66·4	33·6	69·8	30·2	Norra Sverige .	71·8	28·2	77·0	23·0
» Sundsvall .	73·7	26·3	75·2	24·8					

Enligt tabellerna kan en så betydande trångboddhet konstateras med avseende på 42 570 bostadslägenheter eller 16·0 % av samtliga undersökta mindre lägenheter, bebodda av 262 039 personer eller 28·7 % av totalbefolkningen inom dessa bostadskategorier (24·1 % av bostadsbefolkningen över huvud). Undersöker man ur denna synpunkt de olika storleksgrupperna av orter, utgöra ifrågavarande procenttal för Göteborg resp. 22·1 och 37·4 %, för Malmö resp. 12·7 och 24·3 % och beträffande övriga städer (med över 10 000 invånare) resp. 14·4 och 26·3 %. I fråga om förstadsorterna[1] stiga dessa procenttal till resp. 19·9 och 32·5 %, medan de för övriga orter med 5 000—10 000 invånare uppgå till resp. 15·6 och 28·0 % och för mindre samhällen till resp. 18·6 och 32·3 %. Än större äro dock differenserna mellan olika bostadskategorier, i det trångboddheten raskt sjunker med växande lägenhetsstorlek. Medan sålunda av en- och tvårumslägenheter resp. 19·7 och 23·2 % av lägenheterna, bebodda av resp. 42·8 och 41·3 % av befolkningen, ha mer än 2 boende per rum, sjunka för tre- och fyrarumslägenheterna motsvarande procenttal till 8·8 och 2·6, resp. 18·4 och 6·4.

Utsträcker man undersökningen till att avse särskilda o r t e r, möta betydande skiljaktigheter. Med avseende på de redovisade lägenhetskategorierna,

[1] Hit ha hänförts Lidingö, Sundbyberg, Hagalund, Nya Huvudsta, Mölndal, Skönsmon och Skönsberg.

(Lägenheter med mer än 2, resp. 3 och 4 boende per rum.)

Orter	Av 100 lägenheter t. o. m. 4 rum hade mer än 2 boende per rum	Därav lägenheter om				Av 100 boende i läg. t. o. m. 4 rum bodde i läg. med mer än 2 boende per rum	Därav lägenheter om				Av 100 lägenheter t. o. m. 3 rum hade mer än 3 boende per rum	Av 100 boende i läg. t. o. m. 3 rum bodde i läg. med mer än 3 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 2 rum hade mer än 4 boende per rum	Av 100 boende i läg. t. o. m. 2 rum bodde i läg. med mer än 4 boende per rum
		1 rum	2 rum	3 rum	4 rum		1 rum	2 rum	3 rum	4 rum				
Södertälje . .	14·0	20·6	17·6	7·6	2·0	24·8	40·9	31·5	16·0	5·2	3·8	8·3	0·9	2·3
Lidingö . . .	9·8	11·0	16·0	6·6	0·7	17·5	25·2	28·3	13·6	1·6	2·7	6·0	0·5	1·4
Sundbyberg .	13·2	19·4	18·4	6·4	3·0	22·0	37·6	31·5	12·5	7·3	2·0	4·2	0·7	1·8
Hagalund . .	22·2	34·2	23·8	12·0	4·8	36·3	55·7	39·9	24·0	11·2	6·4	12·3	1·8	3·7
Nya Huvudsta	18·8	35·5	20·8	5·2	4·7	30·5	57·8	35·3	10·6	10·8	5·0	9·7	1·8	4·2
Uppsala . . .	9·7	9·1	15·5	4·4	0·8	18·5	22·3	29·9	9·6	2·0	2·5	6·2	0·8	2·5
Nyköping . .	13·7	12·0	19·6	6·2	2·7	25·3	27·7	35·3	13·5	6·8	3·6	8·4	0·9	2·8
Katrineholm .	11·4	12·7	16·6	7·8	1·2	20·2	28·7	29·4	14·3	3·2	1·6	3·8	0·8	2·3
Eskilstuna . .	18·5	29·4	21·0	7·7	1·3	30·9	54·6	36·2	15·3	3·0	5·9	11·9	2·4	5·8
Linköping . .	13·7	17·3	19·4	8·3	1·5	25·4	38·5	36·1	17·8	3·6	4·1	9·4	1·8	4·8
Norrköping .	18·9	23·9	22·8	9·0	2·3	32·7	46·4	40·2	18·2	5·4	6·7	14·0	2·5	6·3
Motala . . .	8·9	9·4	14·6	5·5	2·0	18·5	21·3	31·0	13·0	5·4	1·7	5·1	0·9	3·6
Jönköping . .	17·0	10·3	24·4	11·8	4·1	31·6	26·8	43·5	23·0	9·6	5·1	12·2	2·2	6·5
Nässjö . . .	10·5	8·2	18·1	9·9	2·1	19·9	27·9	35·2	19·7	4·7	3·0	7·0	1·3	3·5
Växjö	9·9	9·7	15·1	10·4	2·3	21·4	24·5	34·9	22·2	6·0	2·8	7·5	1·5	5·2
Kalmar . . .	7·1	4·8	14·3	6·6	1·8	15·0	13·3	31·3	14·8	4·3	1·7	4·6	0·8	3·4
Oskarshamn .	13·5	9·2	23·6	10·3	2·4	26·1	23·0	43·6	21·1	6·0	4·3	10·4	2·4	7·5
Västervik . .	12·9	7·9	20·8	6·7	3·5	24·9	19·1	37·6	14·6	8·4	3·8	9·4	1·0	3·3
Visby	7·8	13·8	11·9	7·2	1·6	16·7	35·1	27·4	16·7	4·4	2·1	5·3	1·4	4·2
Karlskrona .	10·5	14·3	21·8	7·2	1·6	20·5	35·8	43·1	15·8	3·8	3·6	8·6	2·7	8·3
Kristianstad .	7·1	10·6	12·0	6·6	2·6	15·0	27·9	28·2	15·1	6·4	1·8	4·5	1·2	3·6
Malmö . . .	12·7	8·5	20·3	7·4	2·0	24·3	23·6	38·2	15·9	5·2	3·7	8·8	1·4	4·3
Lund	9·2	10·0	17·5	6·1	1·6	19·2	29·6	35·6	14·0	4·3	3·0	7·5	1·9	5·6
Landskrona .	12·5	13·7	23·0	7·6	2·3	24·5	34·0	43·8	16·9	5·9	4·0	9·4	2·4	7·4
Hälsingborg .	9·4	18·1	16·3	7·7	2·7	19·0	48·8	33·8	16·9	6·7	2·7	6·6	2·0	6·1
Ystad	9·8	8·0	19·9	6·5	1·2	20·2	25·0	40·8	14·4	3·4	2·7	6·8	1·9	6·5
Trälleborg . .	10·2	12·3	19·4	9·2	4·1	20·1	31·2	37·8	19·6	9·5	2·1	5·0	1·7	5·2
Halmstad . .	11·6	11·8	18·6	8·1	3·5	23·3	35·5	37·7	18·1	8·2	3·5	8·7	1·6	4·5
Göteborg . .	22·1	22·8	29·0	11·7	3·5	37·4	46·7	47·9	23·1	8·1	7·4	15·6	2·8	7·0
Mölndal . . .	23·4	34·3	30·1	13·7	7·7	37·5	58·7	48·9	25·4	15·8	7·5	14·2	3·0	7·4
Uddevalla . .	17·1	12·7	25·2	12·1	2·3	31·8	30·9	46·1	24·6	5·7	6·1	14·3	2·0	5·9
Vänersborg .	16·2	9·9	25·1	10·3	2·3	29·9	26·7	44·3	20·7	5·9	4·5	10·5	2·5	7·1
Trollhättan .	18·0	16·8	25·1	10·3	3·1	31·1	40·4	42·8	20·0	7·2	5·1	10·8	1·8	4·5
Borås	15·1	14·4	20·9	11·5	6·2	28·0	35·7	39·5	22·4	13·3	4·7	10·4	1·6	4·7
Lidköping . .	13·4	14·2	21·4	6·1	2·8	25·4	37·9	39·3	13·3	7·5	4·4	10·2	1·7	4·3
Skövde . . .	10·4	12·0	17·0	7·0	1·8	20·8	30·8	33·5	16·8	4·5	3·1	7·9	1·1	3·7
Tidaholm . .	12·4	6·9	19·5	6·5	1·1	23·9	21·9	36·9	13·5	2·8	3·6	9·1	1·9	5·9
Karlstad . . .	15·9	17·9	23·4	8·6	2·3	28·5	39·5	41·6	17·6	5·6	5·5	11·9	2·1	5·6
Kristinehamn	12·9	11·0	19·7	8·3	1·9	24·3	29·1	36·1	17·5	5·4	3·6	8·3	1·3	3·5
Örebro . . .	14·7	21·4	20·6	8·0	2·4	26·3	46·9	36·6	16·9	5·7	4·3	9·8	2·5	6·5
Västerås . . .	17·0	24·2	21·6	7·3	1·6	29·0	46·7	37·0	15·6	4·1	5·1	10·8	1·3	3·5
Falun	12·7	15·0	19·3	5·8	1·8	23·4	34·6	36·1	12·5	4·4	4·1	9·4	1·5	4·5
Ludvika . . .	16·1	18·3	23·4	7·0	3·4	27·0	39·4	37·7	14·8	7·3	3·9	8·2	1·6	3·4
Gävle	18·9	22·7	24·2	9·2	1·8	32·6	45·9	41·5	19·0	4·2	6·5	13·7	2·5	6·0
Söderhamn .	23·5	34·7	26·6	11·6	3·5	38·5	60·5	44·9	23·6	9·2	8·2	16·2	3·6	8·2
Härnösand . .	15·9	19·5	21·9	9·7	2·8	28·8	42·1	39·5	20·5	6·3	4·5	10·4	2·0	5·2
Sundsvall . .	17·6	26·9	22·8	8·8	2·4	29·4	52·6	39·6	17·5	5·5	6·4	12·9	3·3	7·8
Skönsmon . .	31·2	41·6	32·1	8·6	4·0	47·0	65·2	49·8	18·4	7·4	11·9	21·1	4·7	9·2
Skönsberg . .	24·5	25·8	28·7	12·5	—	40·8	47·4	47·3	24·1	—	8·1	16·1	2·8	7·2
Östersund . .	15·9	18·6	24·9	8·7	2·7	26·9	40·7	42·6	17·3	6·2	4·6	9·6	1·7	4·6
Umeå	15·1	21·9	19·8	11·3	2·9	27·2	46·2	37·7	22·1	6·5	5·2	11·6	2·9	7·8
Luleå	23·4	32·9	31·6	12·3	6·7	37·9	59·8	51·5	23·4	14·2	8·4	16·3	5·4	12·3
Boden	15·1	16·9	20·7	10·9	8·8	26·5	34·9	37·3	20·4	17·0	3·6	8·1	1·3	4·0
Malmberget .	29·6	25·8	35·9	20·3	—	48·1	50·1	55·6	35·1	—	10·4	21·0	4·7	10·9
Kiruna . . .	36·9	44·5	38·9	25·7	4·8	52·7	66·8	56·7	40·4	9·2	13·7	23·8	5·4	11·2
Samtliga orter	16·0	19·7	23·2	8·8	2·6	28·7	42·8	41·3	18·4	6·4	5·1	11·3	2·2	5·8

tagna under ett, förekomma de högsta relativtalen för lägenheter med två eller flera boende per rum i Kiruna (36·9 %), Skönsmon (31·2 %), Malmberget (29·6 %) och Skönsberg (24·5 %). Och även efter folkmängden räknat komma dessa nordsvenska orter högst på skalan, i det att här 53 à 41 % av folknumerären i bostäder av angivna storlekstyper plägar vara så trångbodd. De mest framträdande exemplen på motsatta förhållandet visa Kalmar, Kristianstad, Visby, Motala, Lund och Hälsingborg, sålunda övervägande sydsvenska städer, där jämförelsetalen utgöra mellan 7·1—9·4 % efter lägenheterna och mellan 15·0—19·2 % efter folkmängden räknat.

Granskar man de särskilda lägenhetskategorierna, möta de skarpaste motsatserna inom enrumskategorien. Medan exempelvis i Kiruna 44·5 % och i Skönsmon 41·6 % av enrumslägenheterna räknade mer än två boende och resp. 66·8 och 65·2 % av deras invånare bodde i så starkt befolkade rum, förefunnos i sydligare delar av landet ett flertal orter, där det relativa antalet dylika bostäder ej överskred 10 % av samtliga enrumslägenheter. Förklaringsgrunden till dessa betydande skiljaktigheter är tydligen det kända förhållandet, att enrumslägenheterna i avsevärd utsträckning användas som familjebostäder i Norrland men ej i Sydsverige.

Ser man på tvårumslägenheterna, av vilka det övervägande flertalet representerar typen ett rum och kök, äro skiljaktigheterna icke fullt så stora. Det största antalet starkt belagda lägenheter av detta slag uppvisa fortfarande de nordsvenska orterna Kiruna och Malmberget med resp. 38·9 och 35·9 % efter lägenheterna och resp. 56·7 och 55·6 % efter folkmängden räknat. Minst är boendetätheten inom denna lägenhetskategori i Visby (11·9, resp. 27·4 %), Kristianstad (12·0, resp. 28·2 %), Kalmar (14·3, resp. 31·3 %) samt Motala (14·6, resp. 31·0 %).

Trerumslägenheterna, som få sin prägel genom bostäderna om två rum och kök, förete avsevärt lägre jämförelsesiffror, varigenom motsatsförhållandena mellan olika orter bli mindre än beträffande de smärre rumskategorierna. Högst äro relationstalen för Kiruna, Malmberget och Mölndal, där resp. 25·7, 20·3 och 13·7 % av lägenheterna, bebodda av resp. 40·4, 35·1 och 25·4 % av befolkningen, räknade mer än 2 boende per rum. De lägsta talen förete Uppsala, Nya Huvudsta, Motala och Falun med jämförelsetal under 6 % i fråga om lägenheterna och under 13 % i fråga om de boende.

I fyrarumslägenheterna äger den här avsedda trångboddheten, vilken inom denna lägenhetstyp förutsätter en hushållsstorlek av minst 9 personer, endast undantagsvis större betydelse.

Enligt 1925 års kommunala bostadsräkning förefanns i Stockholm mer än två boende per rum i 13·8 % av samtliga mindre lägenheter, bebodda av 23·3 % av småbostadsbefolkningen. Betraktar man de särskilda lägenhetskategorierna, utgöra motsvarande siffror för bostäder om ett rum 23·1 och 43·3 %, om två rum 18·8 och 31·1 %, om tre rum 7·4 och 15·1 % samt om fyra rum 2·0 och 4·8 %. I Göteborg utgjorde enligt förevarande undersökning relativa antalet mindre bostäder över den omnämnda trångboddhetsgränsen 22·1 %, bebodda av 37·4 % av motsvarande befolkning, medan för angivna fyra bostadskategorier de speciella

jämförelsetalen utgöra resp. 22·8 och 46·7, 29·0 och 47·9, 11·7 och 23·1 samt 3·5 och 8·1 %. Att döma av dessa procenttal uppvisar sålunda relativt sett Stockholm ett mindre och Göteborg ett större antal starkt befolkade småläghenheter än landsortsstäderna i allmänhet.

Anser man, såsom i vårt land plägat ske, överbefolkning inträda, när medelfolkmängden per rum överstiger två personer, skulle å bostadsräkningsorterna tillsammantagna överbefolkning förekomma i omkring en sjättedel av lägenheterna, bebodda av c:a tre tiondelar av bostadsbefolkningen. Ser man på de särskilda orterna, förete dessa emellertid, såsom ovan omnämnts, ofta betydande avvikelser från detta allmänna genomsnitt. Medan exempelvis i vissa sydsvenska städer endast omkring en tiondel av lägenheterna och en femtedel av de boende skulle lida av dylik överbefolkning, överstiger för åtskilliga nordsvenska orter överbefolkningskvoten fjärdedelen av bostäderna och tredjedelen av de boende. Anmärkas bör emellertid, att dessa betydande skiljaktigheter minskas, om hänsyn tages till att bostadsrummen i allmänhet äro större i norra än i södra Sverige. För ett mera ingående och allsidigt studium av trångboddheten erfordras i själva verket icke endast uppgift om rummens och om de boendes antal utan även kännedom om bostädernas yt- och kubikinnehåll samt om bostadsbefolkningens kön, sammansättning och åldersfördelning.

I syfte att erhålla en närmare gradering av överbefolkningen meddelas i tab. B även särskilda uppgifter om relativa antalet lägenheter med i genomsnitt *mer än 3*, resp. *mer än 4* boende per rum och relativa antalet däri befintliga personer. Då med hänsyn till hushållens begränsade storlek över huvud så stark trångboddhet knappast kan förekomma annat än i de till rumsantalet minsta bostäderna, ha ej medtagits större lägenheter än i förra fallet 3 och i senare 2 rum.

Trångboddhet i sålunda skärpt bemärkelse är givetvis förhållandevis sällsynt, och frekvenstalen ställa sig därför relativt låga. Inom samtliga undersökta orter förekommo mer än 3 boende per rum i 11 972 lägenheter eller 5·1 % av samtliga, bebodda av 88 294 personer eller 11·3 % av småbostadsbefolkningen. När det blir fråga om mer än 4 boende per rum, krympa dessa tal samman till 3 399, resp. 2·2 % beträffande lägenheterna och 27 788, resp. 5·8 % i fråga om de boende.

Medeltal boende per rum. För belysning av bostadsstandarden å de undersökta orterna erfordras emellertid icke endast kunskap om boendeförhållandenas gradationer utan även kännedom om boendetätheten, sådan den i genomsnitt ställer sig för befolkningens stora massa. En genomsnittsberäkning av antalet boende per 100 rum lämnas med avseende på olika lägenhetskategorier och orter i omstående tab. C.

Medan ifrågavarande relationstal för samtliga använda bostadslägenheter utgör 124, uppgår det för de av ägaren begagnade till 107, för de fritt upplåtna till 126 samt beträffande hyreslägenheter till 148 för sådana i arbetsgivares hus och till 127 för i fria marknaden uthyrda. Anledningen till de av ägaren begagnade bostädernas jämförelsevis fördelaktiga ställning är, att dessa, som

Tab. C. Boendetätheten år 1926 i bostadslägenheter av olika storlek.

(a = enkla medeltal, b = medeltal korrigerade med hänsyn till lägenheternas skiljaktiga storleksfördelning å olika orter.)

Orter	Antal boende pr 100 rum i samtliga						Orter	Antal boende pr 100 rum i samtliga					
	bostadslägenheter		smålägenheter (t. o. m. 2 rum och kök)		större lägenheter (3 o. fl. rum och kök)			bostadslägenheter		smålägenheter (t. o. m. 2 rum och kök)		större lägenheter (3 o. fl. rum och kök)	
	a	b	a	b	a	b		a	b	a	b	a	b
Kiruna	194	159	210	200	105	101	Karlstad	124	126	154	153	86	87
Malmberget	179	149	192	182	104	102	Södertälje	123	120	150	146	81	82
Skönsmon	176	138	191	170	93	94	Nyköping	123	119	147	144	81	82
Skönsberg	171	143	179	170	105	104	Umeå	123	130	152	154	94	95
Hagalund	159	129	168	161	95	85	Härnösand	122	124	150	149	88	89
Mölndal	154	142	171	172	106	100	Vänersborg	121	123	152	151	83	84
Nya Huvudsta	151	126	159	152	99	89	Kristinehamn	121	120	145	145	86	85
Eskilstuna	143	127	163	156	86	86	Linköping	119	120	144	145	83	84
Söderhamn	143	130	170	163	85	84	Oskarshamn	117	122	144	151	85	82
Luleå	141	142	174	173	97	98	Lidköping	117	117	143	144	79	78
Norrköping	140	126	163	156	85	85	Malmö	115	117	141	142	81	81
Gävle	139	128	163	156	88	88	Falun	115	119	144	144	84	85
Trollhättan	137	127	158	156	87	85	Landskrona	112	115	136	142	79	77
Sundbyberg	136	127	148	149	98	95	Trälleborg	112	118	129	140	91	87
Göteborg	136	132	169	163	86	87	Uppsala	109	115	137	137	83	84
Västerås	134	125	159	153	85	86	Karlskrona	109	116	131	141	85	82
Ludvika	131	128	158	156	88	88	Halmstad	109	113	132	135	83	83
Boden	129	132	153	157	96	96	Hälsingborg	106	113	128	135	83	82
Sundsvall	128	129	160	156	90	90	Skövde	106	114	133	137	81	82
Borås	127	127	150	151	94	92	Motala	104	107	126	128	77	78
Östersund	127	131	155	157	94	94	Kalmar	103	109	123	128	84	81
Katrineholm	126	121	145	146	86	86	Ystad	103	110	127	133	77	76
Jönköping	126	125	156	154	83	84	Lund	101	111	126	134	78	79
Västervik	126	121	146	146	86	84	Växjö	100	109	128	131	79	79
Örebro	126	124	151	151	86	85	Visby	98	104	120	123	77	77
Uddevalla	125	124	153	152	87	85	Lidingö	97	118	144	145	74	79
Nässjö	124	123	141	145	98	92	Kristianstad	95	104	118	121	80	79
Tidaholm	124	118	141	141	84	85	Samtliga orter	**124**	**124**	**151**	**151**	**85**	**85**

ovan omnämnts, i mindre utsträckning än de övriga utgöras av smålägenheter, inom vilken kategori, som jämförelsetalet 151 antyder, trångboddheten i regel är större än beträffande bostäder av högre storleksklasser (85).

Nu berörda förhållanden föranleda, att det allmänna boendetalet för en viss ort med förhållandevis talrika större lägenheter tenderar att ställa sig lägre än för en annan med färre sådana, oaktat boendetätheten kan vara densamma inom de särskilda bostadskategorierna. I syfte att i detta avseende komplettera de allmänna ortsgenomsnitt (a), som framkommit genom enkel division av boendesiffrorna med rumsantalet, ha i tab. C jämväl meddelats särskilda medeltal (b), korrigerade med hänsyn till lägenheternas lokalt skiljaktiga storleksfördelning. Dessa b-siffror ha erhållits på sådant sätt, att de för varje ort framräknade boendetalen för de särskilda lägenhetskategorierna vägts med de relationstal, som angiva rumsantalets fördelning på de särskilda lägenhets-

typerna inom samtliga bostadsräkningsorter under ett. Medan a-siffrorna giva ett koncentrerat uttryck för den faktiska bostadsstandarden, återspegla b-siffrorna däremot bostadsbeståndets utnyttjande å olika orter under antagande av en enhetlig sammansättning i fråga om lägenheter av olika storlek.

I fråga om antalet boende per 100 rum i samtliga lägenheter samt i smålägenheter (t. o. m. 2 rum och kök) kunna för undersökningsområdet i dess helhet tabellens siffror sammanfattas på följande sätt:

			under 100	100—124	125—149	150—174	175—199
Antal orter med ovanstående antal boende per 100 rum i	samtliga lägenheter	a	3	26	19	4	3
		b	—	31	23	1	—
	smålägenheter	a	—	3	24	24	4
		b	—	2	26	25	2

Ser man först på *a-siffrorna*, befinnes den höga boendetätheten av 175 invånare och däröver per 100 rum i samtliga lägenheter föreligga i de lappländska gruvsamhällena Kiruna och Malmberget samt industrisamhället Skönsmon (invid Sundsvall). Läggas enbart smålägenheterna till grund, kommer ytterligare över den angivna gränsen sågverkssamhället Skönsberg (likaledes invid Sundsvall).

För anmärkningsvärd hög bostadsstandard, för så vitt denna uttryckes genom låga siffror för antalet boende per 100 rum, utmärka sig Kristianstad, Lidingö, Visby, Växjö, Lund, Ystad, Kalmar och Motala, samtliga med högst 104 boende på 100 rum. Tages endast smålägenheterna i betraktande, blir ordningen mellan orter med relationstal under 129 följande: Kristianstad, Visby, Kalmar, Motala, Lund, Ystad, Växjö och Hälsingborg. Ur förstnämnda grupp har således utgått Lidingö, där smålägenheterna i förhållande till denna orts allmänna genomsnitt äro rätt starkt befolkade.

Till jämförelse med ovanstående uppgifter må meddelas, att på 100 rum kommo i Stockholm enligt 1925 års kommunala bostadsräkning 117 boende i samtliga bostadslägenheter samt 149 i smålägenheter, medan för Göteborg och Malmö motsvarande tal, avseende år 1926, enligt tab. C voro resp. 136 och 115 samt resp. 169 och 141.

För att närmare klargöra, i vad mån nu anförda boendetäthetssiffror påverkats av bostadsbeståndets lokala storleksfördelning, må anföras motsvarande jämförelsetal enligt *b-siffrorna*. Beträffande såväl samtliga lägenheter som smålägenheter behålla därvid Kiruna och Malmberget sina platser som de efter rumsantalet räknat mest trångbodda bland de undersökta orterna, närmast följda i fråga om samtliga lägenheter av Skönsberg, Luleå, Mölndal och Skönsmon samt — om hänsyn tages endast till smålägenheter — av Luleå, Mölndal, Skönsberg och Skönsmon. Lägsta boendetätheten och sålunda enligt detta beräkningssätt högsta bostadsstandarden visa i fråga om samtliga lägenheter Kristianstad, Visby, Motala, Kalmar, Växjö och Ystad i nu nämnd ordning. Om enbart smålägenheterna läggas till grund för jämförelsen, förete samma orter de gynnsammaste jämförelsetalen, och även ordningen dem emellan förblir oförändrad.

4. Jämförande översikt av boendeförhållandenas utveckling enligt bostadsräkningarna åren 1912/1915, 1920, 1924 och 1926.

De boendes fördelning på olika lägenhetskategorier. Antalet invånare, vilka vid 1926 års hyresräkning redovisats å samtliga 55 orter såsom boende i egentliga bostadslägenheter, utgjorde 1 085 394. Å de 52 orter (se tab. D), som berörts av samtliga de fyra statliga bostadsräkningar, vilka hittills verkställts i vårt land, fördelade sig de boende på lägenheter av olika upplåtelseformer och storleksgrupper, såsom framgår av nedanstående sammanställning.

		Boende i samtl. bostadslägenheter	Av 100 boende bodde i: av ägaren begagnade läg.	fritt upplåtna läg.	utbyrda läg.	småläg. (t. o. 2 rum o. kök)	större lägenheter
Samtliga bostadsräkningsorter	1912/14	847 509	18·7	5·8	75·5	73·3	26·7
	1920	972 001	19·1	7·5	73·4	73·6	26·4
	1924	1 396 232	21·7	4·2	74·1	71·5	28·5
	1926	1 085 394	20·0	2·9	77·1	71·8	28·2
52 jämförelseorter	1912/15	845 310	14·0	5·0	81·0	73·7	26·3
	1920	1 001 009	15·6	5·8	78·6	74·0	26 0
	1924	1 007 552	17·6	3·7	78·7	72·8	27·2
	1926	1 066 882	19·9	2·9	77·2	71·9	28·1

Den relativa ökningen av i ägarelägenheter boende personer, som kan avläsas i tablån här ovan, beror såväl på egnahemsrörelsens uppsving som på bostadsföreningsväsendets tillväxt under perioden i fråga. Denna ökning har i sin tur medfört en motsvarande relativ tillbakagång för i övriga lägenheter boende, vilken i regel drabbade såväl hyresgästbefolkningen som de hyresfritt boende. Förändringarna uti bostadsbefolkningens gruppering på större och mindre lägenheter synas före år 1920 ha varit skäligen obetydliga, men under den senare delen av perioden kan någon förskjutning i riktning mot rymligare lägenheter konstateras.

Förändringar i medeltalet boende per lägenhet. Ett första uttryck för relationen mellan de boende och bostäderna erhålles genom beräkning av antalet boende per lägenhet, vilket genomsnittstal vid de fyra bostadsräkningarna 1912/14, 1920, 1924 och 1926 befunnos utgöra resp. 3·8, 3·7, 3·6 och 3·5. Även om hänsyn tages till att 1924 och 1926 års boendesiffror i allmänhet måste anses något för låga för att motsvara de verkliga förhållandena — beroende på det tidigare påpekade förhållandet, att lägenheterna blivit något fullständigare redovisade än deras invånare — tyda redan dessa genomsnittstal på en successiv förbättring i boendeförhållandena under den undersökta perioden.

Förekomsten av överbefolkade bostäder. Räknas de lägenheter såsom överbefolkade, i vilka i genomsnitt bodde mer än 2 personer per rum (boningsrum och kök), och medtagas allenast de 52 för alla fyra räkningarna gemensamma orter, för vilka dylika uppgifter i regel föreligga, uppgick vid 1912/14 års bostadsräkning antalet i denna mening överbefolkade bostäder till 22·8 % av samtliga lägenheter t. o. m. 3 rum och kök och 19·8 % av totalantalet bostäder, inneslutande 38·4 % av de mindre lägenheternas befolkning och 32·6 % av totalbefolkningen. Vid 1920 års räkning utgjorde motsvarande tal resp. 21·0 och 18·6 %

efter lägenheterna samt resp. 35·9 och 30·5 % efter befolkningen räknat. I slutet av år 1924 hade dessa relationstal nedgått till resp. 17·7 och 15·2 % för bostäderna samt till resp. 31·2 och 26·4 för de boende. Vid 1926 års hyresräkning hade motsvarande tal nedbringats till resp. 16·0 och 13·9 % samt resp. 28·8 och 24·2 %. Antalet i denna bemärkelse överbefolkade bostäder har alltså under mellantiden successivt gått tillbaka, under åren före 1920 dock knappast mer än man kan tillskriva det sjunkande barnantalet inom de mindre bemedlade klasserna. Den efter år 1920 registrerade minskningen torde — förutom med den alltjämt i stort sett sjunkande nativiteten — böra sättas i samband med en minskning av inneboendesystemet och en allmän höjning av bostadsstandarden hos de stora grupper av arbetare och andra smärre löntagare, som under denna tid fått sina reala lönevillkor förbättrade.

Förändringar i boendetätheten. Lägges vid jämförelsen samma orter till grund, erhålles följande sammanställning:

	Boende per 100 rum i Smålägenheter				Större lägenheter				Samtliga lägenheter			
	1912/15	1920	1924	1926	1912/15	1920	1924	1926	1912/15	1920	1924	1926
52 jämförelseorter	167	164	156	151	88	89	84	84	**135**	**134**	**127**	**124**
Stockholm	164	162	149	149	83	83	83	83	**124**	**123**	**117**	**117**
Samtliga 53 orter	166	164	154	151	86	87	84	84	**131**	**131**	**124**	**122**

I genomsnitt för samtliga lägenheter i de 53 redovisade orterna visar alltså antalet boende per 100 rum ingen förändring mellan åren 1912/15 och 1920, i det genomsnittstalet i båda fallen var 131. År 1924 hade motsvarande tal sjunkit ned till 124 boende per 100 rum. Nedgången har fortsatt även under de därpå följande tvenne åren och enligt 1926 års hyresräkning utgör boendetalet 122. Betraktas smålägenheterna (t. o. m. 2 rum och kök) samt de större lägenheterna var för sig, erhållas för angivna fyra tidpunkter talen 166, 164, 154 och 151 för den förra samt 86, 87, 84 och 84 för den senare lägenhetsgruppen. De båda senaste bostadsräkningarna visa alltså en icke oväsentlig förbättring i boendetalen, särskilt för smålägenheterna, men må det ånyo understrykas, att 1924 och 1926 års siffror på grund av kanske icke alldeles fullständig befolkningsredovisning måste anses som minimisiffror.

Undersökes boendetätheten med hänsyn till lägenheternas upplåtelseformer, befinnes densamma å samtliga jämförelseorter tillsammantagna hava förskjutits på följande sätt:

	Boende per 100 rum i Av ägaren begagnade lägenheter				Fritt upplåtna lägenheter				Uthyrda lägenheter				Samtliga bostadslägenheter			
	1912/15	1920	1924	1926	1912/15	1920	1924	1926	1912/15	1920	1924	1926	1912/15	1920	1924	1926
52 jämförelseorter	110	113	108	107	138	134	119	126	145	140	132	129	**135**	**134**	**127**	**124**
Stockholm	94	95	101	101	132	126	124	124	126	126	120	120	**124**	**123**	**117**	**117**
Samtliga 53 orter	108	110	106	106	136	132	121	125	138	135	128	126	**131**	**131**	**124**	**122**

Forts. sid. 428

Tab. D. Översikt av boendeförhållandena å vissa orter, som berörts av de åren 1912/14, 1920, 1924 och 1926 verkställda bostadsräkningarna.

Orter a = 1912/14 b = 1920 c = 1924 d = 1926		Av 100 lägenheter t. o. m. 4 rum hade mer än 2 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 4 rum bodde i lägenheter med mer än 2 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 3 rum hade mer än 3 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 3 rum bodde i lägenheter med mer än 3 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 2 rum hade mer än 4 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 2 rum bodde i lägenheter med mer än 4 boende per rum	Antal boende per 100 rum i samtliga begagnade lägenheter: samtliga lägenheter	samtliga begagnade lägenheter: därav smålägenheter	lägenh. utbyrda i fria marknaden: samtliga lägenheter	lägenh. utbyrda i fria marknaden: därav smålägenheter
Södertälje	a	23·5	38·5	—	—	—	—	131	172	140	—
	b	19·5	32·3	6·9	13·7	2·1	4·8	134	165	143	171
	c	15·4	26·8	4·6	9·5	1·1	2·6	122	152	125	153
	d	14·0	24·8	3·8	8·3	0·9	2·8	123	150	129	155
Lidingö	a	—	—	—	—	—	—	82	156	101	—
	b	15·4	26·1	4·1	8·7	1·5	3·7	104	153	127	159
	c	11·7	19·9	2·1	4·8	0·6	1·6	98	143	115	145
	d	9·8	17·5	2·7	6·0	0·5	1·4	97	144	116	146
Sundbyberg	a	—	—	—	—	—	—	146	167	155	—
	b	21·4	34·0	4·3	8·6	1·0	2·5	150	169	158	170
	c	16·3	26·9	3·3	6·5	1·3	2·9	139	154	146	158
	d	13·2	22·0	2·0	4·2	0·7	1·8	136	148	144	152
Hagalund	a	—	—	—	—	—	—	190	200	201	—
	b	30·0	46·0	9·0	16·5	3·0	6·0	184	190	193	195
	c	27·1	42·1	7·7	14·6	2·7	5·8	169	179	178	183
	d	22·2	36·3	6·4	12·3	1·8	3·7	159	168	168	173
Nya Huvudsta	a	—	—	—	—	—	—	181	193	195	—
	b	27·2	41·1	6·6	12·7	2·4	4·9	172	180	179	183
	c	24·7	38·6	5·9	11·3	2·6	5·8	162	172	172	175
	d	18·8	30·5	5·0	9·7	1·8	4·2	151	159	159	162
Uppsala	a	14·5	27·0	—	—	—	—	119	151	121	—
	b	13·9	25·7	3·6	8·5	1·0	2·9	118	149	120	150
	c	11·8	22·5	3·4	7·9	0·7	2·2	112	142	113	143
	d	9·7	18·5	2·5	6·2	0·8	2·5	109	137	110	136
Nyköping	a	20·8	35·0	—	—	—	—	136	165	143	—
	b	18·4	31·7	5·2	10·6	1·6	4·1	134	161	141	162
	c	15·4	28·0	4·0	9·2	1·2	3·5	125	151	134	155
	d	13·7	25·3	3·6	8·4	0·9	2·8	123	147	131	150
Katrineholm	a	—	—	—	—	—	—	139	160	154	—
	b	17·1	28·6	3·2	6·7	0·8	2·4	144	160	152	163
	c	11·7	21·4	1·9	4·8	0·8	2·3	127	145	133	144
	d	11·4	20·2	1·6	3·8	0·8	2·3	126	145	130	143
Eskilstuna	a	30·5	46·2	—	—	—	—	167	192	179	—
	b	26·4	41·0	9·4	17·6	3·7	7·7	162	182	170	187
	c	20·7	33·4	6·6	13·0	3·1	6·9	147	167	156	173
	d	18·5	30·9	5·9	11·9	2·4	5·8	143	163	151	166
Linköping	a	19·6	34·7	—	—	—	—	129	160	132	—
	b	18·1	31·7	5·7	12·3	2·6	6·7	129	156	130	156
	c	14·1	25·7	4·4	10·0	1·7	4·7	119	145	120	145
	d	13·7	25·4	4·1	9·4	1·8	4·8	119	144	119	144
Norrköping	a	25·9	42·9	—	—	—	—	151	181	157	—
	b	24·1	39·9	8·4	16·9	3·3	7·6	151	175	156	178
	c	20·5	35·0	7·5	15·4	3·1	7·6	142	167	145	168
	d	18·9	32·7	6·7	14·0	2·5	6·3	140	163	144	164

Tab. D (forts.).

Orter

a = 1912/14
b = 1920
c = 1924
d = 1926

Orter		Av 100 lägenheter t. o. m. 4 rum hade mer än 2 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 4 rum bodde i lägenheter med mer än 2 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 3 rum hade mer än 3 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 3 rum bodde i lägenheter med mer än 3 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 2 rum hade mer än 4 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 2 rum bodde i lägenheter med mer än 4 boende per rum	Antal boende per 100 rum i samtliga begagnade lägenheter: samtliga lägenheter	samtliga begagnade lägenheter: därav småhus-lägenheter	lägenh. uthyrda i fria marknaden: samtliga lägenheter	lägenh. uthyrda i fria marknaden: därav småhus-lägenheter
Motala	a	—	—	—	—	—	—	101	129	106	—
	b	13·4	26·4	4·1	10·4	0·8	2·8	115	139	116	136
	c	9·8	20·6	2·2	6·1	0·7	2·7	104	128	108	127
	d	8·9	18·5	1·7	5·1	0·9	3·6	104	126	108	126
Västerås	a	23·4	38·5	—	—	—	—	146	176	153	—
	b	22·1	36·0	6·7	13·6	2·1	5·0	146	172	154	175
	c	17·9	30·4	5·1	10·7	1·4	3·6	135	161	135	158
	d	17·0	29·0	5·1	10·8	1·3	3·5	134	159	137	157
Jönköping	a	24·8	42·8	—	—	—	—	142	177	150	—
	b	22·2	39·2	7·6	16·6	3·3	8·6	138	169	143	170
	c	17·8	32·7	5·8	13·0	2·4	6·6	127	157	127	152
	d	17·0	31·6	5·1	12·2	2·2	6·5	126	156	128	153
Nässjö	a	—	—	—	—	—	—	129	154	134	—
	b	15·7	26·9	4·0	9·0	3·5	9·2	139	156	139	154
	c	11·8	21·1	2·6	5·5	2·0	5·5	122	140	119	135
	d	10·5	19·9	3·0	7·0	1·3	3·5	124	141	124	137
Växjö	a	—	—	—	—	—	—	109	146	112	—
	b	12·8	24·7	3·9	9·7	3·0	9·9	111	138	113	139
	c	11·3	23·2	3·6	8·8	2·0	6·4	101	132	101	131
	d	9·9	21·4	2·8	7·5	1·5	5·2	100	128	103	129
Kalmar	a	11·9	23·6	—	—	—	—	111	134	117	—
	b	12·0	23·7	3·2	7·6	1·5	4·7	115	136	119	138
	c	8·5	17·7	2·1	5·4	1·5	5·6	105	125	109	126
	d	7·1	15·0	1·7	4·6	0·8	3·4	103	123	107	123
Oskarshamn	a	—	—	—	—	—	—	134	162	143	—
	b	19·8	35·1	7·8	16·7	4·0	10·4	132	157	138	159
	c	15·0	28·3	5·4	13·0	3·3	9·4	122	147	124	143
	d	13·5	26·1	4·3	10·4	2·4	7·5	117	144	120	142
Västervik	a	21·2	37·6	—	—	—	—	139	164	149	—
	b	18·9	32·8	5·3	11·3	2·1	5·4	135	158	143	162
	c	15·9	29·2	4·3	10·0	1·8	5·3	130	151	130	148
	d	12·9	24·9	3·8	9·4	1·0	3·3	126	146	129	146
Visby	a	10·1	20·8	—	—	—	—	104	128	107	—
	b	9·6	19·4	2·7	6·0	1·1	3·1	101	122	106	124
	c	8·9	17·8	3·5	7·9	1·9	4·6	98	121	100	119
	d	7·8	16·7	2·1	5·3	1·4	4·2	98	120	99	116
Karlskrona	a	14·2	26·1	—	—	—	—	117	140	122	—
	b	13·9	25·7	5·0	10·7	3·0	8·3	117	140	120	140
	c	11·8	22·6	4·4	9·9	2·7	7·6	112	133	111	129
	d	10·5	20·5	3·6	8·6	2·7	8·3	109	131	107	124
Kristianstad	a	7·5	16·0	—	—	—	—	99	121	100	—
	b	8·3	16·8	2·9	7·4	1·5	4·8	102	125	103	125
	c	7·8	16·6	2·1	5·6	1·3	4·9	97	120	98	121
	d	7·1	15·0	1·8	4·5	1·2	3·6	95	118	96	117
Malmö	a	17·3	31·6	—	—	—	—	127	151	131	—
	b	17·9	31·9	5·3	11·6	1·9	5·3	128	155	133	158
	c	14·7	27·3	4·7	11·0	2·0	5·6	119	146	123	147
	d	12·7	24·3	3·7	8·8	1·4	4·3	115	141	119	141

Tab. D (forts.).

Orter

a = 1912/14
b = 1920
c = 1924
d = 1926

		Av 100 lägenheter t. o. m. 4 rum hade mer än 2 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 4 rum bodde i lägenheter med mer än 2 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 3 rum hade mer än 3 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 3 rum bodde i lägenheter med mer än 3 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 2 rum hade mer än 4 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 2 rum bodde i lägenheter med mer än 4 boende per rum	Antal boende per 100 rum i samtliga begagnade lägenheter: samtliga lägenheter	Antal boende per 100 rum i samtliga begagnade lägenheter: därav smålägenheter	Antal boende per 100 rum i lägenh. uthyrda i fria marknaden: samtliga lägenheter	Antal boende per 100 rum i lägenh. uthyrda i fria marknaden: därav smålägenheter
Lund	a	11·2	22·6	—	—	—	—	104	130	110	—
	b	11·3	22·8	3·0	7·0	1·8	4·7	106	130	109	132
	c	9·2	19·5	2·4	6·0	1·3	3·8	99	124	103	127
	d	9·2	19·2	3·0	7·5	1·9	5·6	101	126	104	126
Landskrona	a	14·1	27·4	—	—	—	—	116	142	124	—
	b	15·4	28·4	4·8	10·6	2·7	7·1	124	148	131	152
	c	13·0	25·3	4·4	10·2	2·7	7·5	113	138	120	142
	d	12·5	24·5	4·0	9·4	2·4	7·4	112	136	119	139
Hälsingborg	a	11·5	23·0	—	—	—	—	111	135	115	—
	b	11·0	21·4	3·0	6·8	1·7	4·8	111	136	118	139
	c	10·2	20·3	3·5	7·9	3·0	8·4	106	131	112	132
	d	9·4	19·0	2·7	6·6	2·0	6·1	106	128	110	128
Ystad	a	12·0	23·8	—	—	—	—	111	135	116	—
	b	9·6	19·7	2·4	6·2	1·2	4·1	106	128	110	133
	c	9·9	20·3	2·6	6·7	0·9	3·0	104	127	108	131
	d	9·8	20·2	2·7	6·8	1·9	6·5	103	127	109	133
Trälleborg	a	12·0	23·9	—	—	—	—	115	135	119	—
	b	12·1	23·3	2·3	5·1	1·2	3·7	117	135	121	138
	c	10·4	20·6	2·6	5·8	2·6	7·8	115	132	115	131
	d	10·2	20·1	2·1	5·0	1·7	5·2	112	129	117	131
Halmstad	a	17·5	33·9	—	—	—	—	121	147	126	—
	b	15·8	30·2	4·7	11·2	2·6	8·0	120	146	125	147
	c	12·4	25·1	4·2	10·4	2·4	6·8	111	135	115	136
	d	11·6	23·3	3·5	8·7	1·6	4·5	109	132	112	133
Göteborg	[1] a	—	—	—	—	—	—	146	183	150	186
	b	28·0	45·0	10·2	20·4	4·3	10·0	145	183	150	186
	c	24·5	40·0	8·5	17·0	3·4	8·0	142	177	147	179
	d	22·1	37·4	7·4	15·6	2·8	7·0	136	169	141	171
Mölndal	a	—	—	—	—	—	—	166	183	177	—
	b	27·7	45·3	9·1	18·1	3·7	9·0	163	179	176	183
	c	25·7	40·7	7·9	14·9	3·4	8·2	161	174	159	166
	d	23·4	37·5	7·5	14·2	3·0	7·4	154	171	155	166
Uddevalla	a	24·0	42·2	—	—	—	—	139	170	142	—
	b	21·5	38·0	7·7	17·0	3·5	9·5	135	162	140	163
	c	17·8	32·8	6·8	15·8	3·6	10·1	127	156	128	153
	d	17·1	31·8	6·1	14·3	2·0	5·9	125	153	128	152
Vänersborg	a	—	—	—	—	—	—	127	162	135	—
	b	20·4	34·9	6·4	13·8	3·2	7·8	130	159	135	163
	c	20·8	33·2	9·0	14·1	1·6	3·9	121	156	124	156
	d	16·2	29·9	4·5	10·5	2·5	7·1	121	152	123	151
Trollhättan	a	—	—	—	—	—	—	153	176	158	—
	b	24·8	40·0	7·0	13·6	2·8	6·3	151	173	155	173
	c	20·2	34·1	6·1	12·5	2·4	5·2	142	162	143	159
	d	18·0	31·1	5·1	10·8	1·8	4·5	137	158	143	160
Borås	a	23·4	40·9	—	—	—	—	143	169	147	—
	b	21·0	37·1	6·7	14·6	2·1	5·8	138	163	142	161
	c	16·9	31·2	5·1	11·4	2·1	6·2	128	153	123	142
	d	15·1	28·0	4·7	10·4	1·6	4·7	127	150	122	140

[1] Avser år 1915.

Tab. D (forts.).

Orter
a = 1912/14
b = 1920
c = 1924
d = 1926

Orter		Av 100 lägenheter t. o. m. 4 rum hade mer än 2 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 4 rum bodde i lägenheter med mer än 2 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 3 rum hade mer än 3 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 3 rum bodde i lägenheter med mer än 3 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 2 rum hade mer än 4 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 2 rum bodde i lägenheter med mer än 4 boende per rum	Antal boende per 100 rum i samtliga begagnade lägenheter: samtliga lägenheter	samtliga begagnade lägenheter: därav småhus-lägenheter	lägenh. uthyrda i fria marknaden: samtliga lägenheter	lägenh. uthyrda i fria marknaden: därav småhus-lägenheter
Lidköping	a	—	—	—	—	—	—	127	156	135	—
	b	18·5	32·9	6·1	12·9	2·0	4·7	131	154	138	159
	c	15·3	29·1	5·4	12·5	2·5	6·5	122	147	125	145
	d	13·4	25·4	4·4	10·2	1·7	4·3	117	143	121	142
Tidaholm	a	—	—	—	—	—	—	150	168	161	—
	b	18·2	32·4	4·9	10·9	2·0	5·5	142	156	152	161
	c	13·4	26·6	4·2	9·8	1·7	4·9	126	145	130	140
	d	12·4	23·9	3·6	9·1	1·9	5·9	124	141	128	135
Karlstad	a	26·0	42·3	—	—	—	—	141	179	147	—
	b	23·1	37·8	8·3	16·5	3·3	7·6	140	172	146	176
	c	17·7	31·4	6·3	13·5	2·8	7·4	126	158	132	162
	d	15·9	28·5	5·5	11·9	2·1	5·6	124	154	129	156
Kristinehamn	a	—	—	—	—	—	—	135	169	140	—
	b	20·4	34·8	7·0	14·6	3·1	7·3	137	163	144	165
	c	14·7	27·2	4·7	10·4	1·9	4·8	124	148	130	150
	d	12·9	24·3	3·6	8·3	1·3	3·5	121	145	128	147
Örebro	a	20·9	35·4	—	—	—	—	139	168	144	—
	b	21·6	35·7	7·1	14·4	2·7	6·7	141	169	147	173
	c	17·4	30·1	5·8	12·4	2·7	6·8	130	158	134	160
	d	14·7	26·3	4·3	9·8	2·5	6·5	126	151	130	153
Falun	a	21·2	36·1	—	—	—	—	129	164	136	—
	b	17·3	29·7	5·5	12·0	2·1	5·0	128	158	133	161
	c	14·9	27·9	4·6	10·7	1·7	5·2	118	148	118	146
	d	12·7	23·4	4·1	9·4	1·5	4·5	115	144	116	142
Gävle	a	29·6	46·9	—	—	—	—	159	190	165	—
	b	25·8	42·4	9·7	19·4	4·1	9·3	154	179	162	184
	c	21·2	35·9	8·1	16·8	3·2	7·4	142	168	142	166
	d	18·9	32·6	6·5	13·7	2·5	6·0	139	163	140	160
Söderhamn	a	34·4	52·3	—	—	—	—	170	204	164	—
	b	29·2	46·0	11·8	22·3	5·4	11·4	157	185	157	180
	c	23·9	39·2	8·2	16·3	3·3	7·9	144	172	140	165
	d	23·5	38·5	8·2	16·2	3·6	8·2	143	170	141	167
Härnösand	a	—	—	—	—	—	—	129	161	134	—
	b	19·4	33·9	6·4	14·1	2·7	7·5	129	161	132	165
	c	17·1	30·6	6·1	13·4	2·3	5·7	125	154	124	150
	d	15·9	28·8	4·5	10·4	2·0	5·2	122	150	122	148
Sundsvall	a	29·5	45·5	—	—	—	—	145	190	148	—
	b	24·1	39·0	10·0	19·2	5·4	11·7	140	174	143	176
	c	18·5	31·5	7·2	14·9	3·9	9·3	129	163	128	161
	d	17·6	29·4	6·4	12·9	3·3	7·8	128	160	127	157
Skönsmon	a	—	—	—	—	—	—	208	229	229	—
	b	34·8	52·8	14·9	26·7	6·6	12·6	185	202	192	205
	c	32·4	49·1	12·9	23·6	5·0	9·4	181	196	194	206
	d	31·2	47·0	11·9	21·1	4·7	9·2	176	191	184	195
Skönsberg	a	—	—	—	—	—	—	209	219	227	—
	b	37·9	55·5	18·9	31·1	8·1	15·1	204	213	212	212
	c	29·0	45·2	9·9	18·5	3·9	9·3	179	190	182	185
	d	24·5	40·8	8·1	16·1	2·8	7·2	171	179	168	171

Tab. D (forts.). Orter a = 1912/14 b = 1920 c = 1924 d = 1926		Av 100 lägenheter t. o. m. 4 rum hade mer än 2 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 4 rum bodde i lägenheter med mer än 2 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 3 rum hade mer än 3 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 3 rum bodde i lägenheter med mer än 3 boende per rum	Av 100 lägenheter t. o. m. 2 rum hade mer än 4 boende per rum	Av 100 boende i lägenheter t. o. m. 2 rum bodde i lägenheter med mer än 4 boende per rum	Antal boende per 100 rum i samtliga begagnade lägenheter: samtliga lägenheter	samtliga begagnade lägenheter: därav smålägenheter	lägenh. uthyrda i fria marknaden: samtliga lägenheter	lägenh. uthyrda i fria marknaden: därav smålägenheter
Östersund	a	—	—	—	—	—	—	124	156	126	—
	b	21·0	34·1	8·0	15·6	3·2	7·8	139	170	141	170
	c	14·9	25·5	4·9	10·3	1·6	4·0	124	154	125	153
	d	15·9	26·9	4·6	9·6	1·7	4·6	127	155	127	154
Umeå	a	—	—	—	—	—	—	136	170	133	—
	b	20·4	34·5	9·2	18·4	5·0	12·6	141	170	132	162
	c	13·1	24·7	3·9	8·7	2·5	7·2	118	146	112	139
	d	15·1	27·2	5·2	11·6	2·9	7·8	123	152	118	145
Luleå	a	—	—	—	—	—	—	160	198	165	—
	b	31·3	47·6	14·8	26·0	7·5	15·3	159	194	165	198
	c	24·2	39·4	11·2	21·2	6·5	14·7	142	175	139	171
	d	23·4	37·9	8·4	16·3	5·4	12·3	141	174	139	170
Malmberget	a	—	—	—	—	—	—	243	249	243	—
	b	40·4	59·3	16·5	28·0	6·8	13·1	204	215	208	217
	c	33·0	51·4	15·4	28·2	5·6	11·8	189	203	187	198
	d	29·6	48·1	10·4	21·0	4·7	10·9	179	192	172	182
Kiruna	a	—	—	—	—	—	—	231	241	239	—
	b	41·5	60·1	18·1	31·1	6·1	12·2	207	222	220	228
	c	38·2	54·6	15·4	26·6	6·1	12·2	196	212	181	188
	d	36·9	52·7	13·7	23·8	5·4	11·2	194	210	182	191
Samtliga 52 orter	a	[1] **22·8**	[1] **38·4**	—	—	—	—	**135**	**167**	**145**	—
	b	**21·0**	**35·9**	**7·2**	**15·0**	**3·2**	**7·7**	**134**	**164**	**140**	**167**
	c	**17·7**	**31·2**	**6·0**	**12·9**	**2·7**	**6·8**	**127**	**156**	**130**	**156**
	d	**16·0**	**28·8**	**5·2**	**11·4**	**2·2**	**5·8**	**124**	**151**	**127**	**151**

Forts. från sid. 423.

Av tablån framgår, att nedgången i boendetätheten är störst i fråga om de uthyrda och de fritt upplåtna lägenheterna, medan förändringarna beträffande de av ägaren begagnade bostäderna äro väsentligt mindre.

Även om man tar hänsyn till den förut berörda omständigheten, att 1926 och i än högre grad 1924 års boendesiffror sannolikt blivit något för låga och att den av dem angivna bostadsstandarden därför ter sig något gynnsammare än den i själva verket är, kvarstår dock som ett huvudresultat av förenämnda undersökningar, att de år, som förflutit sedan år 1920, åtminstone vad bostadsutrymmet angår, medfört en ansenlig förbättring av bostadsförhållandena för huvudmassan av städernas befolkning samt att denna gynnsamma utveckling gjort sig gällande icke minst under de mellan de båda senaste hyresräkningarna liggande åren 1925 och 1926.

[1] Approximativa siffror.

Kooperativ verksamhet i Sverige år 1926.[1]

Under år 1926 infördes i länsstyrelsernas föreningsregister 601 föreningar av olika slag, medan 146 officiellt upplöstes, varigenom antalet i registren kvarstående föreningar vid 1926 års utgång kom att uppgå till 12 605. Antalet verkligen existerande föreningar är emellertid ej obetydligt lägre, då en del föreningar under årens lopp upphört med sin verksamhet utan att göra anmälan till vederbörande myndighet.

I sin utredning rörande kooperativ verksamhet i Sverige år 1926 lämnar socialstyrelsen närmare redogörelse dels för följande tre föreningsgrupper: konsumtionsföreningar, kooperativa matlags- och kaféföreningar samt arbetarproduktionsföreningar, dels för den för ett stort antal av dessa föreningar gemensamma centralorganisationen, Kooperativa förbundet. Redogörelsen för sistnämnda organisation förbigås här, då dess verksamhet under 1926 tidigare behandlats i Soc. Medd. (årg. 1927, sid. 544).

Konsumtionsföreningar. Utredningen är grundad på uppgifter från 954 distributionsföreningar, 26 mjölkföreningar m. fl. specialföreningar, 16 bageriföreningar, 2 charkuteriföreningar samt 4 andra hithörande föreningar.

Vad först *distributionsföreningarna* beträffar, uppgick deras sammanlagda medlemsantal till 350 065. Sedan 1908, vilket är det första år, för vilket socialstyrelsen äger statistiska uppgifter, har antalet föreningar, vilka lämnat uppgifter om medlemsantalet, mer än fördubblats, medan antalet medlemmar åter mer än fyrdubblats. Antager man, att i genomsnitt varje medlem representerar ett hushåll på fyra personer, skulle vid 1926 års slut 23·1 % av Sveriges befolkning ha tillhört konsumtionsföreningsrörelsens direkta intressesfär. Genomsnittsantalet medlemmar per förening har stigit från 157 år 1908 till 367 år 1926. Dessa alltjämt låga siffror orsakas av det stora antalet små föreningar, belägna på landsbygden (jfr nedan).

Medlemmarnas procentuella fördelning på olika yrkesgrupper åren 1913 (det första år, från vilket mera detaljerade uppgifter härom finnas), 1925 och 1926 framgår av efterföljande sammanställning.

	1913	1925	1926
Jordbrukare	11·9	15·0	14·6
Jordbruksarbetare	4·7	4·7	4·7
Hantverksmästare	7·9	3·1	3·0
Hantverksarbetare		5·1	5·0
Industriarbetare	44·2	29·2	31·0
Övriga arbetare	17·0	20·2	14·0
Högre tjänstemän	9·8	2·6	2·6
Lägre tjänstemän		9·1	9·3
Andra självständiga näringsidkare	3·4	10·1	2·9
Utövare av fria yrken			2·1
Utan angivet yrke och övriga			9·8
Korporationer	1·1	0·9	1·0
Summa	100·0	100·0	100·0

[1] Utgör en sammanfattning av huvudinnehållet i den av Socialstyrelsen i serien Sveriges officiella statistik utgivna publikationen *Kooperativ verksamhet i Sverige år 1926.*

Tabellen visar, att år 1926 grupperna industriarbetare och »övriga arbetare» utgjorde omkring hälften samt de fyra arbetargrupperna och de med dem i socialt avseende närmast jämställda lägre tjänstemännen tillsammantagna nära två tredjedelar av samtliga. Vid jämförelse med år 1913 visar det sig emellertid, att gruppen industriarbetare gått tillbaka i relativ betydelse, medan särskilt jordbrukarnas andel av medlemsstocken ökats.

De insatsbelopp, vilka föreningarna bestämt för medlemskaps vinnande, varierade ganska avsevärt, och belopp på såväl under 10 kr. som över 100 kr. förekommo. Den vanligaste insatssumman var dock 100 kr., vilket belopp år 1926 föreskrivits av 69 % av föreningarna.

Antalet försäljningsställen uppgick vid 1926 års utgång till 2 480 (1916 : 1 148) eller 2·60 per förening (1916 : 1·42) och antalet anställda till 7 496 (1916 : 2 800) eller 7·86 per förening (1916 : 3·44). På varje försäljningsställe kommo i genomsnitt 141 medlemmar och på varje anställd i medeltal 47 medlemmar. Omsättningen per försäljningsställe utgjorde 109 700 kr. och per anställd 36 200 kr.

Omsättningssummans förändringar i jämförelse med tidigare år framgå av efterföljande sammanställning:

År	Totalsumma		Indextal, omräknat till enhetligt penningvärde	Kronor per förening	Kronor per medlem	Kronor per invånare
	Miljoner kronor	Indextal (1916 = 100)				
1916	85·6	100	100	115 000	485	14·86
1919	223·7	261	112	250 000	931	38·26
1922	203·6	238	182	221 000	760	34·00
1925	264·2	309	252	285 000	818	43·64
1926	270·3	316	276	290 000	777	44·50

Omsättningens nominella belopp mer än tredubblades under åren 1916—26, såsom framgår av de bägge första sifferkolumnerna. För att giva en bättre uppfattning om storleken av de förmedlade varumängderna böra emellertid de olika årens försäljningssummor omräknas till ett enhetligt penningvärde, såsom skett i tredje kolumnens indexserie med tillämpning av socialstyrelsens vägda livsmedelsindex. Det befinnes då, att omsättningens reella värde ej fullt tredubblats under åren 1916—26.

Allt efter föreningarnas belägenhet i städer, köpingar och municipalsamhällen eller på landsbygden framträda vissa olikheter i deras storlek m. m., vilka belysas av nedanstående tablå:

Föreningarnas belägenhet:	Antal föreningar %	Antal medlemmar %	Antal medlemmar per förening	Försäljningssumma			
				Tusental Kr.	%	Per förening 1 000 kr.	Per medlem Kr.
Städer	13·3	45·7	1 259	118 155	43·7	937	740
Köpingar och municipalsamhällen	14·2	15·4	400	39 735	14·7	314	748
Landsbygd	72·5	38·9	197	112 395	41·6	165	834
Samtliga	100·0	100·0	367	270 285	100·0	290	777

Enligt vad tabellen utvisar, voro nära tre fjärdedelar av föreningarna belägna på landsbygden. Dessa föreningar voro dock i regel betydligt mindre än de övriga såväl med avseende på medlemsantal som försäljningssumma. På grund härav omfattade landsbygdsföreningarna, trots sitt avsevärt större antal, icke mera än 39 % av hela medlemssumman och 42 % av den sammanlagda omsättningen. Av sist anförda siffror finner man även, att dessa föreningar upptogo en något större andel av omsättningssumman än av hela medlemsantalet. Detta berodde därpå, att försäljningen per medlem var något större i landsbygdsföreningarna än i de övriga, vilket i sin tur sannolikt sammanhänger med dessa föreningars rikligare sortering såväl med avseende på andra hushållsartiklar än livsmedel som på lantbruksförnödenheter.

Föreningarnas ekonomiska ställning under åren 1925 och 1926 belyses genom efterföljande sammandrag av föreningarnas balansräkningar.

Aktiva	År 1925		År 1926		Passiva	År 1925		År 1926	
	1 000 kr.	%	1 000 kr.	%		1 000 kr.	%	1 000 kr.	%
Bundna tillgångar:					*Eget kapital:*				
Fastigheter . . .	31 597	37·3	33 031	37·7	Insatskapital . .	21 422	25·3	23 663	27·0
Inventarier . . .	3 106	3·7	3 119	3·6	Reservfond . . .	10 985	13·0	12 663	14·4
Insatser i Koop. Förbundet . . .	4 099	4·8	4 582	5·2	Övriga fonder . .	6 961	8·2	7 957	9·1
Aktier o. insatser i andra företag	727	0·9	727	0·8	Summa	**39 368**	**46·5**	**44 283**	**50·5**
Koop. Förb:s industrifondsbevis	—	—	478	0·5	*Skulder:*				
Övriga	1 586	1·9	1 018	1·2	Lån mot inteckning	12 094	14·3	9 750	11·1
Summa	**41 115**	**48·6**	**42 955**	**49·0**	Lån mot Koop. Förb:s produktionsfondsbevis	1 668	2·0	1 666	1·9
Rörliga tillgångar:					Övriga lån . . .	3 805	4·5	3 107	3·5
Varulager	30 593	36·2	30 890	35·2	Insättningar i egen sparkassa . . .	5 418	6·4	6 608	7·6
Varufordringar . .	2 874	3·4	2 555	2·9	Överskottsbesparing	1 447	1·7	1 593	1·8
Koop. Förb:s produktionsfondsbevis	3 043	3·6	3 200	3·6	Varuskulder . . .	9 111	10·8	7 757	8·8
På bank	5 378	6·3	6 564	7·5	Övriga skulder . .	446	0·5	400	0·5
Kontant	1 590	1·9	1 529	1·8	Summa	**33 989**	**40·2**	**30 881**	**35·2**
Summa	**43 478**	**51·4**	**44 738**	**51·0**	Överskott	11 566	13·7	12 669	14·4
					Brist	330	0·4	140	0·1
					Överskott minus brist	**11 236**	**13·3**	**12 529**	**14·3**
Summa aktiva	**84 593**	**100·0**	**87 693**	**100·0**	**Summa passiva**	**84 593**	**100·0**	**87 693**	**100·0**

Utöver vad som framgår av sammandraget, må endast nämnas, att varulagret under år 1926 omsattes 8·5 gånger i genomsnitt för samtliga föreningar (för föreningar i städerna 12·7, i köpingar och municipalsamhällen 6·6 samt på landsbygden 6·8 gånger). Egen sparkassa förekom i 42 föreningar och överskottsbesparing i 256.

Bruttoöverskott redovisade samtliga föreningar utom 1. Omkostnaderna utgjorde 9·3 % av omsättningen (därav löner 5·4, avskrivningar 0·5 och övriga omkostnader 3·4 %). Nettoöverskott redovisade 98 % av föreningarna (mot 95 % 1925), nettoförlust 1 % (1925 : 4 %), medan resten varken uppvisade vinst eller förlust. Skillnaden mellan nettoöverskotten och -förlusterna uppgick till 4·7 % av föreningarnas försäljningssumma (1925 : 4·3 %).

Uppgifterna om överskottets fördelning visa, att 76 % av överskottet utdelades till medlemmar och övriga köpare dels som ränta å insatskapitalet, dels som återbäring i procent av köpta varor. Räntan å insatskapitalet beräknades i flertalet föreningar efter 5 % och återbäringen efter 2—5 %. De till fonder avsatta beloppen uppgingo till 2·3 milj. kr. eller 18 % av samtliga disponibla medel.

Mjölkföreningarna, vilka tidigare sammanförts med de allmänna konsumtionsföreningarna, men på grund av sin mera speciella karaktär i föreliggande liksom i de bägge närmast föregående berättelserna redovisats särskilt, uppgingo till 26 med sammanlagt 12 688 medlemmar och en omsättningssumma av 3·8 milj. kr.

Den kooperativa produktionens utveckling inom såväl de i det föregående berörda föreningsgrupperna som inom den i utredningen även redovisade gruppen arbetarproduktionsföreningar under den period, för vilken statistik finnes, belyses av nedanstående siffror rörande tillverkningens värde (i 1000 kr.).

	1913	1916	1919	1922	1925	1926
Kooperativa förbundet	—	—	—	—	39 772	37 669
Konsumtionsföreningar	962	2 966	9 076	12 905	18 381	20 673
Konsumenternas produktionsföreningar	3 624	5 221	6 314	6 122	5 398	5 702
Arbetarproduktionsföreningar	415	309	853	749	9 509	18 202
Summa	**5 001**	**8 496**	**16 243**	**19 776**	**73 060**	**82 246**

Av tabellen framgår tydligt, huru de i konsumentintresse grundade och arbetande föreningarna nått en vida större utveckling i produktionshänseende än arbetarproduktionsföreningarna.

Lokalundersökningar i samband med 1927 års arbetslöshetsräkning.

I den tidigare publicerade redogörelsen för huvudresultaten av arbetslöshetsräkningen den 5 maj 1927 (Soc. Medd. årg. 1928, sid. 243 ff.) har omnämnts, hurusom socialstyrelsen i enlighet med den i samråd med arbetslöshetsutredningen utarbetade och av Kungl. Maj:t fastställda planen under sommaren 1927 och delvis också under den efterföljande vintern i anslutning till den allmänna räkningen anordnat en serie lokala arbetslöshetsundersökningar i olika delar av riket. En närmare redogörelse för dessa lokalundersökningar föreligger nu i den av socialstyrelsen utgivna fullständiga berättelsen rörande arbetslöshetsräkningen och de i samband därmed verkställda utredningarna.[1]

För erhållande av den önskade, fördjupade kännedomen om arbetslöshetens karaktär och orsaker samt arbetslöshetsklientelets beskaffenhet hade det, såsom i sagda redogörelse framhålles, varit önskvärt att kunna utsträcka undersökningen till större geografiska enheter. Av arbets- och kostnadsskäl har man dock måst begränsa densamma till ett mindre antal orter, vilka kunde tänkas vara typiska för olika arbetslöshetsförhållanden. Lokalundersökningarna kommo därvid att inriktas på *fem olika ortstyper:* storstäderna (representerade av 3 städer), medelstora och mindre städer (9 orter), södra och mellersta Sveriges landsbygd (31 orter), Bergslagen (2 orter) samt landsbygden i Norrland (4 orter).

De undersökta orterna voro följande:

1) Storstäderna: Stockholm, Göteborg och Malmö.

2) Medelstora och mindre städer: Södertälje, Sundbyberg, Vaxholm, Nässjö, Varberg, Borås, Tidaholm och Härnösand. Till denna grupp har dessutom hänförts Flens municipalsamhälle.

3) Södra och mellersta Sveriges landsbygd: Västerljung, Trosa-Vagnhärad, Mörkö, Hölö, Helgesta (Södermanlands län), Hällestad, Bjälbo, Järstad (Östergötlands län), Norra Solberga (Jönköpings län), Hovmantorp, Göteryd, Ljungby, Traryd, Markaryds köping, Markaryds landskommun (Kronobergs län), Fågelfors, Högsby, Fliseryd (Kalmar län), Vellinge, Skivarp (Malmöhus län), Fritsla (Älvsborgs län), Skarke (Varnhem), Norra Lundby, Norra Ving, Varv, Baltak, Acklinga, Agnetorp, Dala (Skaraborgs län). Till denna grupp ha dessutom hänförts småstäderna Trosa och Skänninge.

4) Bergslagen: Ljusnarsberg och Ramsberg.

5) Landsbygden i Norrland: Häggdånger (Västernorrlands län) samt Piteå landskommun, Arvidsjaur och Nederkalix (Norrbottens län).

Med hänsyn till arbetslöshetsmaterialets omfång var man nödsakad att i storstäderna begränsa undersökningen till ett enligt stickprovsmetoden uttaget urval av arbetslösa, men för övriga undersökta orter kunde i regel hela det å räknedagen erhållna materialet göras till föremål för granskning och komplettering. Å samtliga sistnämnda undersökningsorter har vid besök av tjänstemän

[1] Arbetslöshetsräkningen och de lokala arbetslöshetsundersökningarna i Sverige år 1927 (Sveriges officiella statistik: Socialstatistik).

från socialstyrelsen gemensamt sammanträde hållits med personer inom vederbörande kommuns styrelse och förvaltning (magistrat, kommunalnämnd, fattigvård, arbetslöshetskommitté, arbetsförmedling, taxeringsmyndighet o. s. v.), varvid i regel representanter för såväl arbetsgivare som arbetare varit närvarande. I denna krets har man i första hand sökt bilda sig en uppfattning om näringslivets och arbetsmarknadens läge å orten för att därigenom få större möjlighet att analysera den lokala arbetslösheten. Huvuduppgiften har emellertid varit att söka med ledning av de kommunala representanternas mestadels mycket ingående kännedom om de å räknedagen anmälda arbetslösa komplettera räknekorten och utöka deras individualuppgifter med anteckningar rörande de arbetslösas yrkeskvalifikationer, existensmöjligheter och hjälpbehov. Av särskild betydelse har därvid varit att efterse, i vad mån sådana omständigheter förelegat, som varit ägnade att försvåra den arbetslöses placering å arbetsmarknaden, och har i detta syfte uppmärksamheten bl. a. riktats på ålder, yrkesväxlingar, arbetsförmåga och arbetsvilja. Med ledning härav ävensom med hänsyn tagen till förekomsten av lyten samt vissa psykiska eller moraliska egenskaper har man slutligen i samförstånd med de lokala representanterna och enligt ett uppgjort poängsystem sammanfört de arbetslösa i olika riskklasser allt efter deras skiftande förutsättningar att slå sig fram på arbetsmarknaden.

I de tre största städerna, där man på grund av materialets omfång icke kunnat tänka sig att utsträcka intensivundersökningen till samtliga å räknedagen anmälda arbetslösa, har man varit nödsakad begränsa sig till endast en representativ del av materialet. Då det å andra sidan var ogörligt att i en storstad kunna vid ett gemensamt sammanträde med kommunalmän erhålla alla önskade upplysningar om de arbetslösa, ha särskilda undersökningsförrättare måst anlitas för att uppsöka de arbetslösa i hemmen och därigenom inhämta mera detaljerade personliga uppgifter. Dessförinnan har emellertid rörande de till närmare observation uttagna arbetslösa inhämtats uppgifter från arbetslöshetskommitté, fattigvård, pensionsnämnd o. s. v. i fråga om dessa myndigheters befattning med vederbörande arbetslösa. Undersökningarna i storstäderna ha igångsatts vid besök av tjänstemän från socialstyrelsen, men ansvaret för uppgifternas införskaffande har åvilat det i resp. städer utsedda utredningsorganet (arbetslöshetskommittén eller fattigvårdsstyrelsen). Inför de ledande tjänstemännen i dessa kommunala organ ha undersökningsförrättarna framlagt sina vid husbesöken erhållna uppgifter och intryck, och i samband härmed har poängsättningen för storstäderna ägt rum, varvid i flertalet fall jämväl någon tjänsteman från socialstyrelsen närvarit.

Poängfördelningen av de arbetslösa med hänsyn till de olika arbetslöshetsriskerna har verkställts efter en på förhand uppgjord värdeskala, omfattande 6 olika grupper (A—F) av följande utseende:[1]

A: Personer, som med hänsyn till sina personliga förutsättningar skulle under normala förhållanden kunna räkna på s t ä n d i g tillgång till arbete.

[1] Schemat är i stort sett detsamma som vunnit tillämpning vid likartade undersökningar i England (se Soc. Medd. årg. 1924, sid. 415, årg. 1925, sid. 660 och årg. 1928, sid. 370).

B: Personer, som med hänsyn till sina personliga förutsättningar skulle under normala tider kunna räkna på icke alldeles regelbunden men dock i stort sett tillräcklig arbetstillgång.

C: Personer, som med hänsyn till sina personliga förutsättningar icke alltid under normala tider kunna räkna på tillräcklig arbetstillgång men dock på det hela taget kunna anses i stånd att draga sig fram på egen hand.

D: Personer, som kunna anses stå på gränsen till arbetsoförmåga.

E: Personer, som slutat sin skolgång och aldrig lyckats få fast fot i något yrke.

F: Personer, icke hänförliga till någon av förestående grupper.

Inom de undersökta norrlandskommunerna visade det sig av hänsyn till den här rådande arbetslöshetens omfattning och säsongkaraktär icke möjligt att genomföra någon fördelning av klientelet på olika kvalitetsgrupper, men eljest har poängsättningen genomförts i samtliga de lokalundersökta kommunerna, med ett par undantag. Vid jämförelse mellan de på detta sätt erhållna procenttalen för å ena sidan storstäderna, å andra sidan övriga orter måste emellertid hänsyn tagas till att i storstadsmaterialet ingingo även sådana arbetslösa, som på grund av arbetsoförmåga eller annan orsak utmönstrats vid den allmänna räkningen, medan till denna kategori hänförliga uppgiftslämnare å andra orter utgallrats före lokalundersökningarna och sålunda icke kommit med vid den här företagna poängsättningen. För att få de olika ortsgrupperna någorlunda jämförbara är därför nödvändigt att även för de mindre städerna och landsbygden medtaga de på grund av arbetsoförmåga utmönstrade uppgiftslämnarna, som i så fall givetvis samtliga äro hänförliga till D-gruppen. De härvid erhållna resultaten kunna helt summariskt utläsas ur efterföljande sammanställning:

Grupp	Procentuell fördelning av arbetslöshetsklientelet å kvalitetsgrupper, därest de enligt egen uppgift arbetsoförmögna						
	medräknas				frånräknas		
			Landsbygden			Landsbygden	
	Storstäder	Mindre städer	Södra och mellersta Sverige	Bergslagen	Mindre städer	Södra och mellersta Sverige	Bergslagen
A (fullgod arbetskraft)	24·4	48·9	56·4	81·8	50·5	58·6	84·3
B (medelmåttig arbetskraft) . . .	28·4	15·3	15·1	8·1	15·8	15·8	8·3
C (dålig arbetskraft)	23·3	9·3	7·5	6·6	9·6	7·8	6·9
D (nästan oanvändbar arbetskraft)	7·9	7·1	5·8	3·5	4·2	2·1	0·5
E (ungdom utan bestämt yrke) .	13·3	12·5	9·9	—	12·9	10·2	—
F (obestämbar arbetskraft) . . .	2·7	6·9	5·3	—	7·0	5·5	—
Summa	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0	100·0

Medan de mindre städerna samt större delen av landsbygden i stort sett förete något så när likartade förhållanden i nu berörda avseende, framträder storstadsklientelet såsom en särskild typ för sig med en i många avseenden verkligt skrämmande anblick. Om man sålunda — vilket vid närmare undersökning visat sig motiverat — med A-gruppen sammanför hälften av E-gruppen och

en fjärdedel av B-gruppen till *en* grupp, representerande sådana arbetslösa, som under normala förhållanden böra kunna räkna på stadig tillgång å arbete, återstå ej mindre än 60 % av storstädernas arbetslösa, vilka skulle vara att hänföra till en på arbetsmarknaden mer eller mindre svårplacerbar kategori. Omkring 35 % synas därvid vara att räkna såsom »dålig» eller »nästan oanvändbar» arbetskraft. I åtskilliga av dessa fall stod förklaringen till vederbörandes sämre ställning i konkurrensen om arbetstillfällena att söka i förekomsten av kroppsliga svagheter och lyten samt sjukdomssymptom, stundom av psykisk natur. Dylika belastningsmoment voro kända hos i runt tal en femtedel av de undersökta arbetslösa i storstäderna. Det framgick vidare, vid en särskild kompletterande undersökning av storstadsklientelet, att därutöver omkring 10 % upprepade gånger blivit bötfällda för fylleri (medtoges även personer med endast en och två fylleriförseelser, steg siffran till 25 %). Ungefär 5 % hade gjort sig skyldiga till beivrat lösdriveri, och omkring 12 % hade straffats för brott. Vid sidan av dessa sociala belastningsmoment kunde man dessutom konstatera förekomsten av vanart och annan bristande personlig och social ambition. Tages hänsyn till nu nämnda olika slag av social och moralisk belastning, voro för cirka 25 % av de arbetslösa dylika individuella belastningsmoment kända. I denna siffra ha endast medtagits personer med upprepade fylleriförseelser (därest även förekomsten av enstaka fylleriförseelser vore att anse för indikation, skulle siffran stiga till 35 %).

I jämförelse med storstäderna te sig övriga städer och orterna å landsbygden, såsom tablån utvisar, i en väsentligt gynnsammare dager med avseende å arbetslöshetsklientelets beskaffenhet. Men även i dessa senare samhällen är uppenbarligen en ej ringa del av de arbetslösa att hänföra till den mera svårplacerade arbetskraften. Såsom exempel på huru grannskapet till en storstad synes inverka i försämrande riktning må anföras ett av Stockholms förstadssamhällen, där endast 46 % (således nära storstadssiffran 40 %) av de arbetslösa kunde betraktas som fullgod arbetskraft, under det att c:a 33 % poängsattes som verkligt dålig sådan. Å andra sidan förekom också här och där, särskilt på landsbygden, att arbetslöshetsklientelet i dess helhet var av god eller åtminstone medelmåttig beskaffenhet med hänsyn till kvaliteten och de anspråk på densamma, som ortens arbetsförhållanden uppställa. De förmånligaste siffrorna erhållas, såsom naturligt är, från sådana orter, där någon större driftsnedläggelse ägt rum och sålunda hela eller större delen av arbetarstammen inom någon viss industri ställts utan arbete. Belysande härför äro de från de undersökta bergslagskommunerna anförda procenttalen.

* * *

Arbetslöshetsräkningen och därmed förknippade lokala arbetslöshetsundersökningar avsågo i främsta rummet att bereda en närmare kunskap om det svenska arbetslöshetsklientelets beskaffenhet, arbetslöshetens art och de arbetslösas resurser under arbetslöshetsperioden, varigenom man finge möjlighet att bedöma, i vilken grad arbetslöshetens orsaker och karaktär ägde sammanhang

med dessa omständigheter. Men därjämte hoppades man, särskilt genom den allmänna räkningen, kunna få ett så tillförlitligt mått som möjligt å den nuvarande arbetslöshetens totala omfattning, en siffra som givetvis vore av betydelse såsom utgångspunkt vid uppgörandet av förslag till en svensk arbetslöshetsförsäkring. För ett bedömande av i vad mån ifrågavarande undersökningar lyckats lösa ovan angivna uppgifter torde följande vara att framhålla.

En fullt uttömmande beräkning av antalet arbetslösa kan näppeligen ske annat än i samband med en, hela landet omfattande, yrkes- eller folkräkning, företagen åtminstone vid två tillfällen under loppet av ett år med hänsyn till säsongförskjutningarna. Det klassiska exemplet på en dylik arbetslöshetsräkning erbjuder Tyskland år 1895, då samtidigt med dels en yrkesräkning under sommaren dels en folkräkning under vintern föranstaltades om en undersökning av arbetslöshetsbeståndets omfattning och karaktär. Denna räkning anses för Tysklands vidkommande bilda utgångspunkten för den vetenskapliga behandlingen av hela arbetslöshetsproblemet och i sina stora drag ännu vara av betydelse.

För Sveriges del förbjuda sig arbetslöshetsräkningar av ovan angivna slag — även om man bortser från därmed förknippade stora omkostnader — redan av det skäl att folk- och yrkesräkningar i kontinental mening ej förekomma i vårt land. Man har därför här fått nöja sig med särskilda, fristående arbetslöshetsräkningar, och sådana ha också ägt rum åren 1909 och 1910 samt nu senast år 1927. De två förstnämnda räkningarna kunde, bland annat på grund av deras begränsade lokala omfattning, ej anses giva en verklig totalbild av då rådande arbetslöshet. Av flera skäl måste däremot 1927 års räkning tillmätas en vida större betydelse ur anförda synpunkt. För ernående av ett effektivt resultat borgade denna gång dels den omständigheten, att vederbörande kommuner fingo obligatoriskt åläggande att verkställa arbetslöshetsräkning, dels den ökade uppmärksamhet som från allmänhetens och enkannerligen de arbetslösas sida kommit att ägnas alla samhälleliga åtgärder i arbetslöshetsfrågan och dels slutligen de arbetslösas stegrade självintresse för att genom anmälan hos myndigheter, organisationer o. s. v. fästa uppmärksamheten å sitt läge.

Den siffra 1927 års arbetslöshetsräkning gav till resultat utgjorde 64 075 personer. Det är emellertid särskilt tre faktorer, som påkalla en korrigering av detta tal, för såvitt detsamma skall kunna betraktas som en mätare av den totala arbetslösheten i riket vid tidpunkten för räkningen. För det första är räkningen i fråga om de s. k. jordbrukskommunerna (i motsats till industrikommuner och städer) av representativ natur, d. v. s. endast ett mindre antal jordbrukskommuner ha medtagits, under det fullt försvarbara antagandet att man från dessas arbetslöshetssiffror skulle kunna sluta sig till antalet arbetslösa inom samtliga jordbrukskommuner. En rationellt utförd sannolikhetskalkyl giver vid handen, att den ovan anförda siffran för räkningens resultat bör, med hänsyn till jordbrukskommunernas representativa deltagande i räkningen, ökas med omkring 14 700 till c:a 78 800 personer.

De två andra faktorer, som kunna anses ha utövat ett mera avsevärt in-

flytande av förryckande karaktär på räkningens resultat, äro å ena sidan den omständigheten, att en del personer anmält sig vid räkningen, vilka ej varit att betrakta såsom i egentlig mening arbetslösa, å andra sidan att en del verkligen arbetslösa uraktlåtit att infinna sig vid räknebordet. Vad beträffar den första kategorien, hade man redan vid granskningen av räknematerialet inom socialstyrelsen anledning utmönstra 4 153 personer, huvudsakligen sådana vilkas arbetslöshet kunde antagas bero på arbetsoförmåga eller som vid räknetillfället haft sysselsättning av mera nämnvärd utsträckning. Frångragas dessa personer, reduceras totalantalet arbetslösa till c:a 74 600. Emellertid synes det vara klart, att man vid nyssnämnda granskning endast kunnat upptäcka en del av dem, som kommit att obehörigen medtagas vid räkningen. Huru många anmälningar ytterligare bort kasseras undandrager sig möjligheten att uppskatta. Såsom betecknande i förevarande avseende må dock framhållas att, enligt vad i det föregående anförts, omkring 8 % av de vid räkningen anmälda arbetslösa i storstäderna, 7 % i de medelstora och mindre städerna samt 6 % i de sydsvenska landskommunerna vore att anse för »nästan oanvändbar arbetskraft».

Ännu omöjligare är att få en föreställning om huru många arbetslösa uraktlåtit att anmäla sig vid räkningen. Såsom ovan framhållits, hade man med hänsyn till arbetslöshetsfrågans aktualitet, de arbetslösas eget intresse av saken och arbetarpressens propaganda för deltagande i räkningen hoppats på en tämligen fullständig uppslutning från de arbetslösas sida. Av lokalundersökningarna framgår även, att enligt de kommunala myndigheternas uppfattning ett mangrant deltagande ägt rum i vissa kommuner. Beträffande några av de lokalundersökta kommunerna framhålles däremot, att åtskilliga arbetslösa, särskilt bland ungdomen, stannat hemma på räknedagen. En jämförelse med fackföreningarnas arbetslöshetsstatistik har vidare givit vid handen, att ett, i många fall mycket betydande antal medlemmar, som enligt anmälan till resp. fackföreningar vore arbetslösa, icke deltagit i räkningen. Det må emellertid med avseende härå erinras, att särskilt i vissa fackföreningars arbetslöshetsstatistik många personer fristämplas som arbetslösa, utan att de i själva verket äro att anse som sådana. Detta missförhållande har även påtalats från en del fackföreningar och varit föremål för motioner och diskussion vid landsorganisationens kongresser. Inom socialstyrelsen har man också, i fullt samförstånd med vederbörande fackorganisationer, igångsatt en kontrollerande undersökning i ämnet. Av denna, vilken ännu ej är slutförd, lärer man kunna draga vissa slutsatser angående bland annat omfattningen av arbetslösa fackföreningsmedlemmars uteblivande från räkningen.

Även en annan synpunkt torde i detta sammanhang böra beaktas. Vid räkningen har helt naturligt i främsta rummet anmält sig det i olika avseenden sämre ställda arbetslöshetsklientelet. Av dem, som uteblivit, är det sålunda många, vilkas arbetslöshet visat sig vara av mera tillfällig natur och ofta kan antagas hänförlig under begreppet »omsättningsarbetslöshet». Sistnämnda slag av arbetslöshet är ju emellertid en normal företeelse, sammanhängande med näringslivets dynamik och arbetskraftens egen benägenhet att växla plats

och söka den ur dess synpunkt förmånligaste anställningen. Det vill synas sannolikt och har även vunnit viss bekräftelse genom en partiell kontrollundersökning av arbetslöshetsklientelet, att åtskilliga av de från räkningen uteblivna, vilka enligt fackföreningsstatistiken varit arbetslösa, icke själva betraktat sig såsom arbetslöshetsfall i egentlig mening, då de kanske haft sin anställningschans liggande inom nära räckhåll och under tiden kunnat klara sig, bland annat genom arbetslöshetsunderstödet från fackföreningen. Det torde här vara fråga om kvalitativt bättre arbetskraft med relativt goda utsikter på arbetsmarknaden. I den mån nu anförda förhållanden gjort sig gällande skulle förefintligheten av arbetslöshetsfall utanför räkningen endast behöva betyda, att de uteblivna icke ansett sin belägenhet vara ägnad påkalla samhällets uppmärksamhet på samma sätt som andra arbetslösas.

Ovan angivna, i motsatta riktningar verkande faktorer måste givetvis tagas i vederbörligt beaktande vid bedömandet av i vad mån den vid räkningen funna siffran, omkring 75 000 arbetslösa, kan anses giva ett verkligt uttryck för arbetslöshetens omfattning vid tiden för räkningens utförande eller början av maj 1927.

Såsom ett slutomdöme om resultatet av 1927 års arbetslöshetsundersökningar må framhållas, att genom desamma visserligen kunnat konstateras en mycket omfattande arbetslöshet, men att denna å ena sidan i stor utsträckning är att rubricera som normal säsongarbetslöshet och å andra sidan till väsentlig del hänför sig till befolkningselement, som under alla förhållanden icke äro fullt användbara för ordnat regelbundet arbete och som därför icke kunna betraktas såsom arbetslösa i ordets vanliga bemärkelse. Undersökningarna ha även skänkt en inblick i olika sidor av arbetslöshetsproblemet och givit synpunkter på särskilda härför lämpade hjälpåtgärder, ägnade att var för sig beaktas och begrundas vid sökandet efter botemedel mot det samhällsonda, som på olika sätt och av olika orsaker manifesterar sig i arbetslöshet.

Lagarna om kollektivavtal och om arbetsdomstol.

Den 25 maj 1928 antogos av riksdagen de av Kungl. Maj:t framlagda förslagen till lag om kollektivavtal och lag om arbetsdomstol, med däri av andra lagutskottet föreslagna modifikationer. De nya lagarna återgivas här i sin helhet.

Lag om kollektivavtal.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Avtal mellan arbetsgivare eller förening av arbetsgivare och fackförening eller annan liknande förening av arbetare om villkor, som skola lända till efterrättelse för anställning av arbetare, eller om förhållandet i övrigt mellan arbetsgivare och arbetare, skall upprättas skriftligen. Har skriftligt förslag till avtal godkänts ge-

nom brev eller har avtalets innehåll upptagits i protokoll, som till riktigheten vitsordats på sätt parterna överenskommit, vare det ock gällande.

Beträffande kollektivavtal, varom i första stycket sägs, och verkningarna därav skall gälla vad i denna lag stadgas.

Bestämmelser i denna lag, som hava avseende å förening av arbetsgivare eller arbetare, skola äga motsvarande tillämpning å förening eller förbund av flera sådana föreningar; och skall, då fråga är om dylik sammanslutning, vad i denna lag sägs om medlem i förening gälla om de anslutna föreningarna, så ock om deras medlemmar.

2 §.

Kollektivavtal, som slutits av förening, vare beträffande yrkesgrupper och område, som avses i avtalet, bindande jämväl för medlem i föreningen, vare sig han inträtt före eller efter avtalet; dock ej i den mån han redan är bunden av annat kollektivavtal. Utträder medlem, upphöre han ej på den grund att vara bunden av avtalet.

3 §.

Har mellan arbetsgivare och arbetare, som äro bundna av samma kollektivavtal, träffats överenskommelse om villkor, som innebär avvikelse från kollektivavtalet, vare överenskommelsen ej gällande i vidare mån än avvikelsen må anses tillåten enligt kollektivavtalet.

4 §.

Arbetsgivare eller arbetare, som äro bundna av kollektivavtal, må under den tid avtalet är gällande icke vidtaga arbetsinställelse (lockout eller strejk), blockad, bojkott eller annan därmed jämförlig stridsåtgärd:

1. på grund av tvist om avtalets giltighet, bestånd eller rätta innebörd eller på grund av tvist, huruvida visst förfarande strider mot avtalet eller mot vad i denna lag stadgas;
2. för att åstadkomma ändring i avtalet;
3. för att genomföra bestämmelse, avsedd att träda i tillämpning efter det avtalet utlupit; eller
4. för att bispringa annan i fall, då denne icke själv äger vidtaga stridsåtgärd.

Är förening eller medlem däri bunden av kollektivavtal, må föreningen ej anordna eller eljest föranleda stridsåtgärd, som enligt första stycket icke är lovlig, ej heller genom lämnande av understöd eller på annat sätt medverka vid olovlig stridsåtgärd, som medlem vidtagit. Förening, som själv är bunden av kollektivavtal, vare jämväl pliktig att söka hindra sina medlemmar att vidtaga olovlig stridsåtgärd eller att, om sådan redan vidtagits, söka förmå dem att häva den.

Vad i denna paragraf stadgas skall gälla, ändå att avtalet innehåller bestämmelse, som strider häremot. Har i kollektivavtal upptagits föreskrift om längre gående förpliktelse, lände den till efterrättelse.

5 §.

Är kollektivavtal, för vars upphörande fordras uppsägning, å ena sidan eller båda slutet av flera, äge part att för egen del uppsäga avtalet hos en eller flera å andra sidan. Har avtal sålunda uppsagts till viss tid endast vad angår några parter, och vill annan part å den sida, från vilken uppsägning skett, eller part å andra sidan samtidigt helt eller delvis frånträda avtalet, må han verkställa uppsägning inom tre veckor efter den dag, då uppsägning eljest skolat senast verkställas, eller, om den avtalade uppsägningstiden understiger sex veckor, inom hälften av uppsägningstiden.

6 §.

Uppsägning av kollektivavtal skall ske skriftligen eller genom telegram.

Därest meddelande om uppsägning, under mottagarens senaste kända adress, inlämnats för befordran med post eller telegraf så tidigt, att det bort framkomma under tid, inom vilken uppsägning må verkställas, skall uppsägning anses hava skett, även om meddelandet ej rätteligen framkommer.

7 §.

Har arbetsgivare, arbetare eller förening, som är bunden av kollektivavtal, gjort sig skyldig till förfarande, som i synnerlig mån strider mot avtalet eller mot vad i denna lag stadgas, och finnes förfarandet vara av väsentlig betydelse för avtalsförhållandet i dess helhet, må på yrkande av part å andra sidan avtalet kunna av arbetsdomstolen förklaras icke vidare vara gällande.

Är avtalet å någondera sidan eller båda slutet av flera, och har i tvist mellan allenast vissa parter i avtalet detta förklarats icke skola gälla i avseende å dem, äge annan part å den sida, från vilken talan väckts, eller part å andra sidan inom tre veckor från det domen gavs uppsäga avtalet att omedelbart upphöra att gälla i vad honom angår.

Därest i anledning av väckt talan visst förfarande förklarats strida mot kollektivavtal eller mot bestämmelserna i denna lag, men rättelse det oaktat ej sker, må arbetsdomstolen, ändå att fall, som avses i första stycket, ej föreligger, på yrkande förklara, att å motsidan arbetsgivare, arbetare eller förening skall, så länge rättelse ej skett, vara befriad från sådan förpliktelse enligt avtalet eller denna lag, vars fullgörande med hänsyn till det otillåtna förfarandet finnes icke skäligen kunna påfordras.

8 §.

Åsidosätter arbetsgivare, arbetare eller förening sina förpliktelser enligt kollektivavtal eller denna lag, gälde därav uppkommen skada.

Vid bedömande om och i vad mån skada uppstått skall hänsyn tagas även till intresset i avtalets upprätthållande och övriga sådana omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

Om det med hänsyn till den skadevållandes ringa skuld, den skadelidandes förhållande i avseende å tvistens uppkomst, skadans storlek eller omständigheterna i övrigt finnes skäligt, må skadeståndets belopp nedsättas; fullständig befrielse från skadeståndsskyldighet må ock äga rum. Ej må i något fall skadestånd ådömas enskild arbetare till högre belopp än tvåhundra kronor.

9 §.

Äro flera ansvariga för skada, skall skadeståndsskyldigheten dem emellan fördelas efter den större eller mindre skuld, som prövas ligga envar till last.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1929.

Lag om arbetsdomstol.

Härigenom förordnas som följer:

Om arbetsdomstolens sammansättning.

1 §.

För upptagande och avgörande av mål rörande kollektivavtal skall finnas en arbetsdomstol med säte i Stockholm.

2 §.

Arbetsdomstolen skall bestå av ordförande och sex ledamöter.

3 §.

Ordföranden och två ledamöter förordnas av Konungen för viss tid bland personer, som icke kunna anses företräda arbetsgivar- eller arbetarintressen. Ordföranden och en av ledamöterna, vilken förordnas att vara vice ordförande, skola vara lagkunniga och i domarvärv erfarna. Den andre ledamoten skall äga särskild insikt och erfarenhet i arbetsförhållanden och därmed förbundna avtalsfrågor.

För vardera ledamoten förordnar Konungen en ersättare, som uppfyller de för ledamoten stadgade behörighetsvillkoren.

Äro både ordföranden och vice ordföranden hindrade att tjänstgöra, föres ordet av den andre ledamoten, om han är lagkunnig, men eljest av ersättaren för den ledamot, som förordnats att vara vice ordförande.

4 §.

Fyra ledamöter, vilka skola vara i arbetsförhållanden erfarna och kunniga, förordnas av Konungen för två år i sänder, två efter förslag av svenska arbetsgivarföreningarnas förtroenderåd och två efter förslag av landsorganisationen i Sverige. För vardera sidan förordnas enligt samma regler fyra ersättare.

Förslag skall för att vinna avseende upptaga minst dubbelt så många personer som de, vilka skola förordnas för den sidan. Har å någondera sidan vederbörligt förslag icke avgivits, förordnar Konungen ändå ledamöter och ersättare för den sidan.

5 §.

Ledamot eller ersättare, som avses i 4 §, skall vara svensk medborgare och hava uppnått tjugufem års ålder. Ej må befattningen innehavas av den, som är omyndig eller försatt i konkurstillstånd, ej heller av den, som på grund av honom ådömd straffpåföljd icke må utöva allmän befattning eller genom utslag, som ännu icke vunnit laga kraft, är dömd till påföljd, som nu är sagd, eller är ställd under framtiden för brott, vilket kan medföra sådan påföljd, eller är förklarad ovärdig att inför rätta föra andras talan.

6 §.

Har ledamot eller ersättare, som avses i 4 §, åtagit sig uppdraget, äger han ej bliva entledigad, med mindre särskilda omständigheter därtill föranleda. Avsägelse av uppdraget prövas av Konungen.

Avgår sådan ledamot eller ersättare, förordnar Konungen annan för återstående delen av den tid, för vilken den avgångne varit utsedd. Härvid skall vad i 4 § stadgas om förslag äga motsvarande tillämpning.

7 §.

Skulle vid något rättegångstillfälle ledamot utebliva eller finnas vara av jäv hindrad att tjänstgöra, och kan ej ersättare tillkallas, äger ordföranden kalla annan lämplig person i stället.

8 §.

Den som ej avlagt domared skall, innan han tager säte i arbetsdomstolen, avlägga sådan ed inför ordföranden eller inför allmän underrätt.

9 §.

Arbetsdomstolen sammanträder på kallelse av ordföranden så ofta det erfordras för måls handläggning. Domstolen må, där det prövas nödigt, sammanträda utom Stockholm.

10 §.

Arbetsdomstolen vare domför med ordförande och fyra ledamöter. Av ledamöter, som avses i 4 §, skola lika många närvara för vardera sidan.

Besiktning å arbetsplats eller annan dylik förrättning må kunna verkställas av ordföranden jämte två ledamöter, en för arbetsgivarsidan och en för arbetarsidan.

Ledamot, som avses i 4 §, vare ej på den grund att han eller skyldeman till honom tillhör styrelse för förening av arbetsgivare eller arbetare, hindrad att i mål, däri föreningen är part, tjänstgöra i domstolen.

Om mål rörande kollektivavtal och om rätt till talan i sådana mål.

11 §.

Till mål rörande kollektivavtal hänföras mål, däri tvisten är:

1. om kollektivavtals giltighet, bestånd eller rätta innebörd;
2. huruvida visst förfarande strider mot kollektivavtal eller mot vad i lagen om kollektivavtal stadgas; eller
3. om påföljd av förfarande, som förmenas strida mot kollektivtal eller nämnda lag.

Tvist, som eljest skulle höra under arbetsdomstolen, må i stället enligt avtal hänskjutas till avgörande av skiljemän, där fråga ej är om förklaring, som avses i 7 § av lagen om kollektivavtal.

12 §.

Har någon vid arbetsdomstolen väckt talan, som ej innefattar yrkande att motparten skall förpliktas något fullgöra eller underlåta, och finnes det ej äga avsevärd betydelse för honom att sådan fastställelsetalan vinner prövning, må den avvisas av domstolen.

13 §.

Förening, som slutit kollektivavtal, äge vid arbetsdomstolen väcka och utföra talan för den som är eller varit medlem i föreningen; och må denne själv ej kära, med mindre han visar, att föreningen undandrager sig att tala å hans vägnar.

Vill någon föra talan vid arbetsdomstolen mot medlem eller förutvarande medlem i förening, som slutit kollektivavtal, skall även föreningen instämmas; och må föreningen svara å medpartens vägnar där denne ej själv utför sin talan.

Har förening eller förbund av flera arbetsgivar- eller arbetarföreningar slutit kollektivavtal, skall vad nu är sagt om medlem gälla såväl de sammanslutna föreningarna som deras medlemmar.

14 §.

Är i kollektivavtal stadgat, att för biläggande av tvist rörande avtalet förhandling skall äga rum mellan parterna eller mellan dem överordnade föreningar, må arbetsdomstolen icke, förrän dylik förhandling ägt rum, till prövning upptaga sådan tvist, med mindre av omständigheterna framgår, att för förhandlingen mött hinder, vilket icke berott av käranden.

15 §.

Mot arbetsdomstolens beslut må talan ej fullföljas.

Om förfarandet vid arbetsdomstolen.

16 §.

Den som vill anhängiggöra talan vid arbetsdomstolen har att till ordföranden ingiva eller i betalt brev med posten insända ansökan om stämning, med uppgift å

motparten samt å kärandens påståenden och skälen därför. Vid ansökningen bör käranden foga de handlingar han vill åberopa till sakens belysande.

Käranden har tillika att, i den mån ordföranden ej medgiver undantag, ingiva avskrift av ansökningen och av de vid densamma fogade handlingar i lika många exemplar som antalet motparter.

17 §.

I anledning av ansökningen utfärdar ordföranden stämning, däri svaranden förelägges, vid äventyr att målet ändock avgöres, att å viss tid inställa sig vid arbetsdomstolen. Jämväl å käranden utfärdas skriftlig kallelse. Där det finnes lämpligt, må ordföranden förelägga svaranden att inom viss tid före målets handläggning inkomma med skriftlig förklaring. Vad i 16 § stadgats om stämningsansökan har motsvarande tillämpning å förklaring.

Finnes anledning att målet ej hör under arbetsdomstolen eller av annan grund ej kan på den inkomna ansökningen upptagas till prövning, ankommer på arbetsdomstolen att avgöra, huruvida stämning skall utfärdas.

Ordföranden ombesörjer, att parterna med posten eller på annat sätt erhålla del, svaranden av stämningen jämte avskrift av stämningsansökningen samt käranden av den å honom utfärdade kallelsen och avskrift av förklaring. Finnes det lämpligt, må motparten föreläggas att, på sätt om stämning i allmänhet gäller, verkställa delgivningen.

Åtgärd, som enligt denna paragraf ankommer på ordföranden, må ock enligt dennes uppdrag utföras av tjänsteman vid domstolen.

18 §.

Ingiver eller insänder part till arbetsdomstolen annan handling än i 16 eller 17 § sägs, och är den av beskaffenhet, att motparten därav bör erhålla del, skall vad i 16 § andra stycket samt 17 § tredje och fjärde styckena stadgats äga motsvarande tillämpning.

19 §.

Arbetsdomstolen äger, om den finner erforderligt, själv inkalla vittnen och i övrigt inskaffa utredning.

Inkallas någon av domstolen såsom vittne eller för att upplysningsvis höras, skall beträffande ersättning av allmänna medel för inställelsen och sådan ersättnings återgäldande i tillämpliga delar gälla vad i avseende å brottmål är stadgat.

20 §.

I tvist vid arbetsdomstolen må den, som efter lag är jävig att vittna, höras utan ed, dock ej den, som är yngre än femton år eller saknar förståndets fulla bruk eller på grund av honom ådömd straffpåföljd är utestängd från behörighet och rättigheter, varom förmäles i 2 kap. 19 § strafflagen.

21 §.

Arbetsdomstolen äger, där den finner det påkallat, förelägga och utdöma vite, så ock besluta kvarstad eller skingringsförbud.

Utdömt vite tillfaller kronan. Vite, vartill någon blivit fälld för underlåtenhet att fullgöra domstolens dom, må i händelse av bristande tillgång till dess gäldande ej förvandlas till fängelse.

22 §.

Det åligger arbetsdomstolen att vaka över att mål slutföres utan onödigt uppskov och om möjligt avgöres efter allenast ett rättegångstillfälle.

Där det finnes lämpligt, må särskild dom givas i del av målet eller rörande viss däri uppkommen fråga.

23 §.

Uteblir part från arbetsdomstolens sammanträde, må utan hinder därav dom meddelas i målet, om parten minst sju dagar före sammanträdet erhållit del av stämning eller kallelse att inställa sig vid domstolen och icke visat laga förfall.

24 §.

Inkomna skrifter och handlingar skola för varje mål sammanföras i en akt.

Protokoll föres för varje mål särskilt. I protokollet antecknas, vilka hava säte i domstolen, närvarande parter och ombud, yrkanden och medgivanden, som icke finnas antecknade i inkomna skrifter, skiljaktiga meningar, som yppas vid omröstning, samt domstolens beslut, som ej meddelas genom dom. I övrigt upptages i protokollet vad domstolen anser erforderligt att däri anteckna.

25 §.

Arbetsdomstolens dom skall avfattas skriftligen utan samband med protokollet och undertecknas av dem, som deltagit i avgörandet. Domen skall innehålla en kortfattad redogörelse för tvisten i den del domen omfattar. Skälen för domslutet skola angivas.

Utskrifter av domen, å domstolens vägnar underskrivna av ordföranden, skola genom dennes försorg med posten utsändas till parterna. Äro flera parter å en sida, må gemensam utskrift sändas till en av dem.

Har domen ej blivit offentligen avsagd, skall den anses given den dag utskrifterna undertecknas av ordföranden.

26 §.

Parterna äga utan avgift erhålla utskrift av arbetsdomstolens dom och protokoll.

Särskilda bestämmelser.

27 §.

I allt, varom ej i denna lag är särskilt stadgat, skall beträffande arbetsdomstolen och rättegången därstädes lända till efterrättelse vad i fråga om rådstuvurätt finnes föreskrivet, där det är tillämpligt.

28 §.

Åtal mot ordförande eller ledamot i arbetsdomstolen för fel eller försummelse i ämbetet skall upptagas av Svea hovrätt.

29 §.

Erfordras närmare föreskrifter om tillämpningen av denna lag, meddelas sådana föreskrifter av Konungen.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1929.

Förslag å ledamöter i arbetsdomstolen skola dock första gången avgivas under år 1928.

Mål rörande kollektivavtal, som anhängiggjorts vid allmän domstol före denna lags ikraftträdande, skall behandlas enligt äldre lag.

Genom denna lag upphäves lagen den 28 maj 1920 (nr 246) om central skiljenämnd för vissa arbetstvister. Har före nya lagens ikraftträdande påkallats tillämpning av skiljeavtal, enligt vilket tvist må hänskjutas till den centrala skiljenämnden, skall skiljenämnden dock i enlighet med nämnda lag den 28 maj 1920 behandla och avgöra tvist, som avses med påkallandet. I den mån tillämpning av dylikt skiljeavtal ej sålunda påkallats, vare det förfallet.

Olycksfall vid lastning och lossning av fartyg år 1927.

Den sedvanliga utredningen rörande olycksfall inom stuveriyrket, vilken i likhet med föregående år utarbetats inom socialstyrelsen, omfattar för år 1927 ett antal av 2 039 olycksfall, varav 13 med dödlig utgång. Motsvarande siffror under år 1926 voro 1 666 resp. 5.

Olycksfallens orsaker framgå av nedanstående uppställning:

Skär- och slagverktyg	2
Andra verktyg	24
Transportredskap	114
Luckor och skärstockar	35
Kättinglängor, rälslängor, stroppar o. d.	49
Kolmått, gripskopor o. d.	146
Förtöjningsredskap	27
Ställningar, stegar, bockar, banor o. d.	71
Andra redskap (för handbärning)	33
Taljor, block, domkrafter o. d.	2
Kranar (i land)	21
Vinschar (ombord)	268
(Därav i samband med annan anledning 34)	
Lastning och lossning för hand:	
Personers fall	116
Föremåls fall	129
På annat sätt	381
Personers fall (utan samband med föregående):	
Från ställning, landgång etc.	56
Å däck, kaj o. d.	52
Genom luckor ned i lastrum	38
I vattnet, i pråm o. d.	40
I annat samband	58
Föremåls fall (utan samband med föregående):	
Nedfallande eller nedrasande last	157
Utslirande av last ur längor eller ras ur kolmått o. d.	138
Nedfallande lastnings- och lossningsmaterial	10
I annat samband	28
Andra här ej angivna eller obekanta orsaker	44
Summa	2039

Den rätt avsevärda ökningen — c:a 22 % — i olycksfallens antal från föregående år synes vara tämligen jämnt fördelad på de olika olycksfallsorsakerna. Endast under rubrikerna kättinglängor, taljor, block, domkrafter och andra orsaker föreligger en obetydlig nedgång. Det relativt största antalet olycksfall, eller 31 % av samtliga, har inträffat i samband med lastning och lossning för hand. Härefter komma föremåls fall med 16 %, vinschar 13 %, personers fall 12 %, kolmått och gripskopor 7 % och transportredskap 6 %. Om man undantager det större antalet olycksfall med dödlig utgång, synes den under året inträdda ökningen i huvudsak avse smärre personskador och i de flesta fall vara av den art, att de ur ren arbetarskyddssynpunkt endast erbjuda obetydligt intresse. Av de inkomna rapporterna synes emellertid framgå, att ökningstendensen liksom tidigare i ej ringa mån är att tillskriva arbetarnas egen oförsiktighet och bristande uppmärksamhet, vartill den särskilt i storhamnarna forcerade arbetstakten i samband med ackordssystemet utan tvivel bär en viss skuld.

Fördelningen av olycksfallen på årets olika månader angives i följande översikt:

	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Summa
Antal . . .	119	99	91	136	179	194	191	195	187	190	226	232	**2 039**
Procent . .	5·8	4·8	4·5	6·7	8·8	9·5	9·4	9·5	9·2	9·3	11·1	11·4	**100·0**

Med avseende på yrkesinspektionsdistrikt och olika slag av arbetsgivare gruppera sig olycksfallen på följande sätt:

	Antal arbetsgivare										Antal olycksfall									
Distrikt	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	S:a	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	S:a
Handelsfirmor .	7	3	—	1	2	15	1	2	1	**32**	39	3	—	1	2	18	1	2	1	**67**
Industriföretag .	9	13	10	8	10	32	12	12	36	**142**	11	39	16	14	20	90	22	33	83	**328**
Järnvägsföretag .	1	2	1	—	—	1	—	—	—	**5**	1	43	5	—	—	1	—	—	—	**50**
Rederier	5	6	4	4	1	11	1	—	1	**33**	125	11	5	4	1	274	1	—	1	**422**
Skeppsmäklare och speditörer .	—	1	2	1	—	8	—	3	1	**16**	—	1	3	1	—	31	—	12	1	**49**
Stat o. kommun	3	—	—	—	1	4	—	1	—	**9**	5	—	—	—	2	4	—	1	—	**12**
Stuverifirmor . .	4	9	3	3	14	18	1	5	13	**70**	105	43	61	15	258	172	8	100	349	**1 111**
Summa	**29**	**34**	**20**	**17**	**28**	**89**	**15**	**23**	**52**	**307**	**286**	**140**	**90**	**35**	**283**	**590**	**32**	**148**	**435**	**2 039**

Olycksfallens fördelning på skilda hamnplatser inom riket framgår av efterföljande tablå:

Boxholm	2	Hälsingborg . . .	31	Olofsholm	2	Södertälje	3
Fjällbacka . . .	5	Härnösand m.distr.	181	Otterbäcken . . .	5	Sölvesborg . . .	12
Furusund	2	Kalmar	4	Oxelösund . . .	48	Trollhättan . . .	4
Glava	4	Karlholmsbruk .	2	Piteå m. distr. .	12	Trälleborg . . .	16
Gustafsberg . . .	3	Karlshamn . . .	19	Ronneby	7	Uddevalla	21
Gustafshög . . .	2	Karlskrona . . .	13	Sandarne	6	Ulebergshamn . .	2
Gäddviken . . .	4	Karlstad	3	Simrishamn . . .	2	Umeå m. distr. .	50
Gävle	80	Kristinehamn . .	8	Skellefteå m. distr.	35	Valdemarsvik . .	4
Göta	7	Landskrona . . .	25	Skoghall	7	Varberg	2
Göteborg	505	Lidingö	4	Skutskär	29	Vargön	6
Hallstavik . . .	4	Lidköping	2	Slite	5	Verkebäck . . .	3
Halmstad	11	Limhamn	7	Solstadström . .	3	Västervik	13
Hamburgsund . .	3	Luleå m. distr. .	35	Stockholm	284	Västerås	11
Haparanda m. distr.	7	Lysekil	6	Strömstad	8	Ystad	13
Hargshamn . . .	11	Malmö	112	Stugsund	35	Åhus	22
Helgenäs	2	Mörbylånga . . .	2	Sundsvall m. distr.	110	Örnsköldsvik m. d.[1]	5
Henriksdal . . .	2	Norrköping . . .	71	Surahammar . . .	2	Övriga hamnar (med vardera 1 olycksf.)	48
Hudiksvall . . .	21	Ockelbo	2	Surte	2	Summa	**2 039**

[1] Härtill komma 18 olycksfall, om vilka anmälan till socialstyrelsen inkommit först efter utredningens slutförande.

Av de 13 olycksfallen med dödlig utgång ha två ägt rum under arbete med transportredskap, ett till följd av en brusten manillastropp, ett av en brusten vinschlöpare, fyra av slag vid lastning medelst vinsch, ett av sprungen kranwire, ett av nedfallande lastbom, två av nedfallande eller nedrasande last samt ett av last, som slirat ur länga.

Av dessa olycksfall ha fyra tidigare beskrivits i denna tidskrift (årg. 1927, sid. 720, samt årg. 1928 sid. 222 och 374). Beträffande de övriga nio fallen lämnas här nedan en kortfattad redogörelse.

1. Vid kollossning nattetid från pråm till upplag i land, varvid kolet medelst kran transporterades från prämen till en å skenor över kolupplaget löpande tippvagn, blev en arbetare, under det han sköt nämnda vagn å spåret, så illa *skadad av den nedfallande vagnen*, att han omedelbart avled. Över arbetsplatsen, som var belyst av elektriska lampor, sträckte sig spåret på en längd av c:a 50 m genom hela kolgården, och det var vid banans slut i upplagets bortre ända, som den förolyckade återfanns med tippvagnen över sig. Vagnen hade tydligen förts för långt ut på spåret, så att den fallit ned för slänten av det c:a 4 m höga kolupplaget, varvid den omkomne följt med i fallet och på angivet sätt kommit under vagnen. Verkställd undersökning gav vid handen, att som stoppare endast funnits anbringad en vid spåränderna med järntråd fastsurrad 3 tums plankbit. Möjligen har det skarpa ljuset från lampan vid kranen varit en bidragande orsak till olyckan, enär det förmodas, att den förolyckade, då han uppehöll sig där, blivit bländad av detta ljus och att han sedan vid den 50 m därifrån belägna olycksplatsen i svagare belysning icke kunnat iakttaga, var spåret slutade.

2. Under vagnväxling å kaj i samband med lossning av last från en ångare blev en stuveriarbetare så illa *klämd mellan bufferterna å tvenne järnvägsvagnar*, att han kort tid därefter avled av skadorna. Olyckan tillgick så, att då ett arbetslag, som var sysselsatt med förflyttning av en lastad järnvägsvagn å kajen, därvid använde sig av en tom vagn, vilken med fart stöttes mot den förstnämnda, ifrågavarande arbetare ej i tid hann undan, utan skadades till döds. Vid företagen undersökning anfördes av arbetarna, att hamnområdet under den mörka årstiden var otillräckligt upplyst samt att det då även var svårt att förflytta vagnarna, dels emedan järnvägsspåren icke höllos fria från is och dels på grund av svårighet att erhålla växellok.

3. Under lossning av bomullsbalar ur en ångares lastrum var ett arbetslag sysselsatt med att i själva lucköppningen och på ringa djup hugga an balarna, vilka därefter med vinsch hivades upp ur rummet. Vid ett tillfälle, då en bal på angivet sätt hivades upp, rasade en del andra i lastrummet stuvade balar ned, varvid två av arbetarna hunno undan, men en tredje *fick den nedrasande lasten över sig* och blev så illa klämd, att bröstkorgen krossades och döden omedelbart följde. Raset synes närmast ha förorsakats därav, att lasten under fartygets resa på grund av storm och slingring förskjutit sig och vid lossningen kommit i rörelse samt därvid fallit ned.

4. Vid lossning av styckegods ur en ångares lastrum medelst kajkran *brast hisswiren*, varvid såväl den i kroken hängande lasten som krok och motvikt störtade ned i rummet och träffade en därstädes sysselsatt stuveriarbetare, vilken erhöll så allvarliga skador å huvud, armar och ben, att han efter någon tids sjukhusvistelse avled. Linbrottet synes ha förorsakats därav, att motvikten å hisswiren vid ett eller flera tillfällen körts mot krantoppen samt att linan därvid utsatts för så stor påfrestning, att den till sist sprungit av. Å kranen befintlig anordning för s. k. gränslägesströmbrytning var vid tillfället frånkopplad.

5. Å en ångare, som intog trälast i en norrländsk hamn, var en av stuveriarbetarna sysselsatt med att som luckbas leda arbetet vid en av lastluckorna. Han stod å den redan intagna däckslasten, då *en plankslinga*, som just hivades upp med vinschen, *svängde till och tilldelade honom ett slag*, så att han föll ned från fartyget och slog huvudet i kajkanten. Den skadade fördes omedelbart till sjukhus, där han avled samma dag.

6. Under lastning av trälast medelst vinsch å en ångare fick luckbasen liksom i föregående fall *ett slag av den upphivade plankslingan*, så att han svårt skadades och avled en kort stund efter det olyckan inträffade. Olyckshändelsen synes ha tillgått på följande sätt: då luckbasen stått lutad över luckkarmen för att varsko de i lastrummet befintliga arbetarna om ankomsten av en ny slinga, har denna slinga, under det den medelst vinschen fördes över däcket från fartygets reling in mot luckan, bakifrån träffat honom i nacken, så att kotorna bräckts och ryggmärgen skadats. Av slaget hade jämväl struphuvudet krossats mot luckkarmen.

7. Ett liknande olycksfall inträffade, under det att ett arbetslag var i färd med att fylla luckan å en ångare med plank, varvid en av arbetarna *fick ett slag i höften av den medelst vinschen upphivade slingan*. Han fördes i land, där han strax efter avled. Det synes av undersökningen, som om ett hos den skadade befintligt hjärtfel skulle ha varit en bidragande orsak till dödsfallet.

8. Från en motorseglare lossades trävaror till en längs sidan förtöjd pråm. Vid ett tillfälle, då en slinga plank medelst motorvinschen hivats upp och skulle föras in över prämen, *fick slingan vid utsvängningen så stark fart*, att den råkade träffa en å prämlasten stående arbetare vilken av slaget kastades ned å prämens botten, en höjd av endast c:a 1·5 m, med påföljd att han dagen efter avled till följd av de vid olyckshändelsen ådragna skadorna.

9. Vid lossning av paraffinplattor, inlagda i säckar, från ett större motorfartyg medelst kajkran, *rasade vid upphivningen säckarna ur slingan* och föllo ned på en å däcket stående stuveriarbetare, som därvid träffades i huvudet så svårt, att han ljöt en ögonblicklig död. Lasten hade varit längad på vanligt sätt medelst en manillastropp och icke stött emot något föremål under lyftningen, varför olyckan torde vara att tillskriva den omständigheten, att säckarna, som voro korta och relativt tunga, trots omsorgsfull längning glidit ur stroppen.

Den nya franska socialförsäkringslagen.

I början av år 1921 framlades för franska parlamentet ett regeringsförslag angående införande av en obligatorisk, enhetligt organiserad socialförsäkring. Förslagets innehåll och de meningsbrytningar, som detsamma framkallade, ha upprepade gånger berörts i denna tidskrift.[1] Det må blott här erinras om hurusom förslaget efter en ingående överarbetning i april 1924 antogs av deputeradekammaren och därefter översändes till senaten, som först i juni 1927 var färdig att fatta beslut i frågan. De meningsmotsättningar mellan senaten och kammaren, som förut i denna fråga gjort sig gällande, kommo nu till synes i ett flertal ändringsförslag, i allmänhet åsyftande att ge lagstiftningen en mera försäkringsmässig karaktär. Då lagen i den av senaten antagna formen sålunda kom att förete åtskilliga avvikelser från det av deputeradekammaren förut godkända förslaget, måste ärendet återförvisas till kammaren för ny omprövning, men önskan att få den länge svävande frågan avgjord visade sig nu så stark, att kammaren den 14 mars 1928 utan vidare ändringar biträdde senatens beslut. Slutgiltigt löst är frågan icke ens härmed, enär den nya lagens ikraftträdande icke skall äga rum förrän vissa administrativa förarbeten blivit slutförda, och enligt av regeringen gjord utfästelse skola

[1] Soc. Medd. årg. 1921, sid. 434; årg. 1922, sid. 41 och 395; årg. 1923, sid. 327; årg. 1924, sid. 297 och 500.

kamrarna dessförinnan erhålla tillfälle att taga vissa omtvistade punkter i förnyat övervägande. Man torde väl emellertid få antaga, att det nu träffade principiella avgörandet åtminstone i det stora hela kommer att bli avgörande för den franska socialförsäkringens framtida gestaltning.

Det är en försäkringsorganisation av synnerligen betydande dimensioner, som man här står i begrepp att genomföra. Antalet försäkringstagare beräknas till 8·5 miljoner och antalet personer, som komma att bli delaktiga av försäkringens förmåner, till inalles 13 miljoner. De årliga kostnaderna för försäkringen uppskattas till 5 miljarder francs. Då såväl dessa siffror som lagens betydelse i övrigt synes motivera, att densamma göres till föremål för en något utförligare redogörelse, lämnas här efter »Informations Sociales» en översikt av huvudinnehållet i den nya lagstiftningen.

Socialförsäkringens organisation.

Försäkringens omfattning. Försäkringen är avsedd att bereda understöd vid sjukdom, invaliditet, ålderdom och dödsfall, ävensom moderskapshjälp samt vissa barnförsörjningsbidrag. Lagen omfattar sålunda alla förekommande former av socialförsäkring med undantag av ersättning vid olycksfall i arbete, som utgår enligt särskild lag, samt arbetslöshetshjälp. En viss garanti mot följderna av oförvållad arbetslöshet lämnas dock på så sätt, att de försäkrade vid inträffande arbetslöshet erhålla hjälp med erläggande av förfallande avgifter, så att de icke på grund av utebliven avgiftsbetalning skola gå miste om dem genom socialförsäkringen eljest tillkommande förmåner.

Försäkringen är *obligatorisk* för alla löntagare med en årsinkomst ej överstigande 15 000 francs. För löntagare, som har ett barn under 16 år att försörja, höjes inkomstgränsen till 18 000 och för varje barn därutöver med ytterligare 2 000 francs. Styvbarn, adoptiv- och fosterbarn räknas härvid lika med egna barn; ej heller göres skillnad mellan barn inom och utom äktenskapet. Utom försäkringen stå statens och kommunernas tjänstemän, järnvägs- och spårvägsmän, gruvarbetare och inmönstrade sjömän m. fl. kategorier av löntagare, vilka i pensions- och försäkringshänseende äro underställda speciell lagstiftning. Såsom likställda med löntagare räknas däremot sådana smärre arrendatorer, som normalt sköta sin jord utan lejd arbetskraft; vederbörande jordägare har i detta fall att fullgöra de skyldigheter, som eljest tillkommer arbetsgivare gentemot försäkrad löntagare.

Jämte den obligatoriska försäkringen skall även inrättas en *frivillig* försäkring, avsedd för smärre jordbrukare och andra självständiga yrkesutövare med en inkomst ej överstigande den, som fastställts för den obligatoriska försäkringen. Delaktighet i den frivilliga försäkringen kan på särskilda villkor också beredas försäkringstagarnas hustrur.

Försäkringsavgifter. Socialförsäkringen finansieras genom avgifter från de försäkrade och deras arbetsgivare samt bidrag av staten.

Avgifterna utgå med ett belopp, motsvarande 10 % av den försäkrades arbetsinkomst, dock högst 1 500 francs per år; arbetsgivare och arbetare bidraga med hälften vardera. Arbetsgivaren är skyldig avdraga arbetarnas andel å innestående löner samt svara för avgifternas erläggande.

Statens bidrag skall utgå med samma belopp, som i 1926 års finanslag anslagits till arbetarpensioneringen (240 miljoner francs), utökat med 50 % av det belopp, som genom socialförsäkringen kan komma att besparas å anslagen till fattigvård o. dyl. hjälpverksamhet. Inalles beräknas på detta sätt det allmännas bidrag komma att uppgå till c:a 500 miljoner.

Förvaltningsorgan. För socialförsäkringens handhavande skola inrättas särskilda försäkringskassor, dels lokala s. k. *primärkassor* och dels centrala *departementskassor,* en för varje departement. Som huvudregel gäller, att sjukförsäkringen skall handhavas av primärkassorna, medan invaliditets- och ålderdomsförsäkringen övertages av departementskassan. Under vissa villkor kunna dock även dessa sistnämnda försäkringsgrenar anförtros åt s. k. speciella primärkassor. Å andra sidan skall det åligga departementskassorna att jämväl i fråga om sjukförsäkringen åtaga sig sådana försäkringspliktiga personer, som icke själva anmält sig till inträde i någon primärkassa.

Såsom primärkassor torde i första hand komma att fungera förut befintliga sjukkassor och understödsföreningar av olika slag, som hos vederbörande tillsynsmyndighet låta registrera sig enligt den nya lagen.

Alla försäkringsavgifter skola inbetalas direkt till vederbörande departementskassa, vilken har att till de olika primärkassorna redovisa de belopp, som ankomma på kassans medlemmar och på de grenar av försäkringen kassan har att svara för.

Varje försäkringskassa står under ledning av en styrelse, bestående av 18 ledamöter, varav minst 9 skola representera försäkringstagarna och 6 dessas arbetsgivare samt minst 2 vara läkare eller andra på sjukvårdsområdet legitimerade personer (apotekare, tandläkare eller barnmorskor). Departementskassans styrelse utses av en utav primärkassorna vald ombudsförsamling.

Som central tillsynsmyndighet över försäkringskassorna skall fungera ett särskilt ämbetsverk, *nationella socialförsäkringsanstalten* (Office national des assurances sociales). Ledningen av anstalten utövas av en styrelse, utsedd av *socialförsäkringsrådet* (Conseil supérieur des assurances sociales), en av ett sjuttiotal ledamöter sammansatt korporation, som under arbetsministerns ordförandeskap har att som högsta instans handlägga frågor rörande socialförsäkringen och avgiva yttranden i fråga om lagar och författningar på hithörande område.

För utövande av den lokala tillsynen över försäkringskassorna skola jämte riksanstalten upprättas *departementala socialförsäkringsanstalter* (stundom gemensamma för flera departement), med uppgift bl. a. att övervaka, att alla försäkringspliktiga personer bliva vederbörligen inregistrerade i försäkringen samt att inflytande avgifter riktigt fördelas mellan de olika kassorna.

Handläggning av tvister. Tvister rörande lagens tillämpning skola i första instans underställas en i varje kanton inrättad nämnd, med vederbörande fredsdomare som ordförande samt två bisittare, varav en skall representera försäkringstagarna och en arbetsgivarna. Över nämndens beslut får klagan föras inför departementets civildomstol. Dennas utslag får däremot icke överklagas utom i det fall, att fråga är om åsidosättande av lagens föreskrifter.

Tvister rörande medicinska spörsmål — angående sjukvård, invaliditetsgrad o. dyl. — skola handläggas av teknisk-medicinska kommissioner, bestående av den läkare, som är part i målet, samt två andra läkare, varav en utses av vederbörande domstol och en av målsägaren (försäkringstagare eller försäkringskassa).

Slutligen skall i varje departement tillsättas en särskild nämnd för biläggande av tvister i samband med de avtal rörande sjukvårdsfrågor, som kunna komma att upprättas mellan å ena sidan försäkringskassorna och å andra sidan ortens läkarföreningar och sjukvårdsinrättningar. Ledamöterna i denna nämnd skola till en tredjedel vardera utses av försäkringskassorna, läkarnas organisation samt den departementala socialförsäkringsanstalten.

Fondbildning. För tryggande av försäkringskassornas solvens och mötande av framtida utgiftsökning skola vissa delar av socialförsäkringens inkomster avsättas

till tvenne särskilda fonder, *reservfonden* (fonds de majoration et de solidarité) och *garantifonden* (fonds de garantie et de compensation). I den förra fonden, som huvudsakligen är avsedd att täcka de framtida utgifterna för invaliditets- och ålderdomsförsäkringen, skall ingå hela det av staten lämnade bidraget till försäkringen jämte vissa tillskott från försäkringskassorna. Garantifonden, som har till uppgift att bereda täckning för tillfälligt uppkommande underskott i enskilda kassor, finansieras uteslutande genom särskilda bidrag från kassorna. Båda fonderna stå under en gemensam förvaltning, den s. k. *allmänna garantikassan* (caisse générale de garantie), vars styrelse till $^2/_3$ består av representanter för försäkringskassorna.

Försäkringstagarnas förmåner.

För de olika fall av understödsbehov, som den obligatoriska socialförsäkringen avser att tillgodose, utgår hjälp enligt följande grunder.

Sjukförsäkringen. Vid sjukdom utgår dels kontant understöd och dels vissa naturaförmåner, allt under en tid av högst sex månader. För erhållande av sjukhjälp kräves att under de tre senaste månaderna ha erlagt försäkringsavgifter för minst 60 dagar.

Den kontanta sjukhjälpen skall som regel motsvara 50 % av den försäkrades genomsnittliga arbetsinkomst. För arbetare, vilkas inkomst icke uppnår en viss, genom en särskild kungörelse för varje år fastställd minimigräns, kan beloppet höjas till högst 60 %. Ersättningen utgår fr. o. m. sjätte dagen efter sjukdomens början. Sedan försäkringen varit i verksamhet under minst två år, skola de försäkringskassor, som så önska, dock efter tillsynsmyndighetens medgivande kunna vidtaga förkortning av karenstiden.

Naturaprestationerna bestå i läkar- och sjukhusvård samt medicin och andra erforderliga läkemedel, såväl för den försäkrade själv som för maka och minderåriga barn. I fråga om kostnaderna för läkare och medicin är den försäkrade skyldig att själv bidraga med en mindre del, i förra fallet 15—20 %, allt efter vederbörande kassas bestämmande, och i senare fallet 15 %. Även i denna punkt öppnas emellertid möjlighet för kassorna att efter två års erfarenhet modifiera bestämmelserna i för försäkringstagarna gynnsam riktning. Valet av läkare skall vara fritt, dock med den begränsning, att till sjukbesök i patientens hem endast får kallas läkare, som är bosatt inom kommunen eller, om ingen sådan finnes, närmast boende läkare. Honorar utgår enligt taxa, som fastställts genom avtal mellan vederbörande försäkringskassa och ortens läkarförening.

Därest sjukdom kräver behandling å sjukhus eller annan vårdanstalt, äger den försäkrade anlita lämplig anstalt, som med vederbörande försäkringskassa träffat överenskommelse om meddelande av dylik behandling. Den avgift, som i så fall skall debiteras kassan, må ej överstiga gällande avgift för medellösa, på fattigvårdens bekostnad vårdade patienter. Under den tid försäkringstagare är intagen å sjukhus, nedsättes den kontanta sjukhjälpen

a) med en tredjedel för försäkringstagare, som har ett eller flera barn eller andra anhöriga att försörja;

b) med hälften för gift person utan andra anhöriga;

c) med två tredjedelar i övriga fall.

Önskar patient anlita annat sjukhus, än ovan sagts, har han att själv bestrida merkostnaden.

Moderskapsförsäkringen. Moderskapsunderstöd utgår i tillämpliga delar på samma villkor som sjukhjälp, dock med den modifikationen, att den föreskrivna premie-

inbetalningen (sextio dagar under de tre senaste månaderna) måste vara fullgjord vid tiden för havandeskapets början. Understödet omfattar:

a) läkarvård och läkemedel under hela havandeskapet och intill sex månader efter nedkomsten, gällande detta icke endast i försäkringen ingående kvinna, utan även hustru till manlig försäkringstagare;

b) kontant understöd under sex veckor före och sex veckor efter nedkomsten, under villkor att den försäkrade under denna tid icke utför avlönat arbete;

c) utsträckt understöd vid anormala komplikationer, bestående i kontant sjukhjälp och övriga i sjukförsäkringen ingående förmåner intill högst sex månader efter nedkomsten;

d) amningspremier under en tid av högst ett år, utgående med ett månatligt belopp av 100 francs de två första månaderna, 75 francs tredje månaden, 50 francs fjärde och femte, 25 francs sjätte—nionde och 15 francs tionde—tolfte månaden. Moder, som enligt läkarintyg är oförmögen att amma, men som likväl själv vårdar sitt barn, kan i stället för amningspremier erhålla mjölkpoletter till ett värde ej överstigande $^2/_3$ av ovan angivna belopp.

Invaliditetsförsäkringen. Denna försäkringsgren är avsedd att träda i funktion, därest en försäkringstagare efter att ha uppburit sjukhjälp under den fastställda maximitiden av sex månader alltjämt befinnes oförmögen till arbete eller konstateras ha fått sin arbetsförmåga nedsatt med minst två tredjedelar. Invaliditetspension beviljas till en början provisoriskt för en tid av fem år, under vilken tid pensionstagaren är skyldig att, närhelst så påfordras, underkasta sig läkarundersökning för kontroll av sitt hälsotillstånd. Pensionen utgår, så länge invaliditetsgraden ej understiger 50 %. Efter de fem åren fastställes pensionen definitivt, dock med rätt för försäkringskassan att, om så anses påkallat, efter förloppet av ytterligare fem år påfordra en ny kontrollundersökning.

Invaliditetspensionens belopp beräknas på följande sätt:

a) för personer, som inträtt i försäkringen före 30 års ålder: 40 % av försäkringstagarens genomsnittsinkomst under de år han erlagt försäkringsavgifter, med ett tillägg av 1 % för varje försäkringsår efter fyllda 30 år, intill högst 50 % av genomsnittsinkomsten;

b) för personer, som inträtt efter fyllda 30 år: 40 % av genomsnittsinkomsten, minskat med $^1/_{30}$ för varje år, som förflutit från det försäkringstagaren fyllt 30 år och tills han inträtt i försäkringen.

Under de första fem åren äger pensionstagare härförutom åtnjuta läkarvård m. m. enligt samma bestämmelser, som gälla för sjukförsäkringen. I den mån försäkringskassans ekonomi det medger, kunna dessa förmåner utgå även efter det invaliditeten blivit definitivt fastställd. I varje fall skall invalid, som fortfarande innehar avlönad anställning, hur liten hans inkomst härav än är, vara berättigad till samtliga med sjukförsäkringen förknippade naturaförmåner.

Ålderdomsförsäkringen. Rätt till ålderdomspension inträder vid fyllda 60 år. Pensioneringen kan dock uppskjutas till 65 år, därest så erfordras för att försäkringstagaren skall bliva berättigad till högre pension.

Den normala pensionen skall, sedan försäkringen blivit helt genomförd, utgöra 40 % av pensionstagarens genomsnittsinkomst, beräknad på samma sätt som i fråga om invaliditetspension. Försäkringstagare, som icke erlagt avgifter för minst 30 år, skall i stället för pension erhålla en livränta, beräknad efter det kapitaliserade värdet av de gjorda inbetalningarna.

Under de första 30 åren efter lagens ikraftträdande gälla särskilda övergångsbestämmelser. Personer, som alltifrån försäkringens början varje år erlagt avgifter för minst 240 dagar, skola vid uppnådd pensionsålder vara berättigade till en pension, motsvarande lika många $^1/_{30}$-delar av den oavkortade pensionen, som an-

talet avgiftsår. Därest det sålunda erhållna beloppet ej uppgår till 600 francs per år, skall dock i stället för pension utgå en livränta, beräknad efter inbetalningarnas kapitaliserade värde.

Dödsfallsersättning. Vid försäkringstagares död utgår till hans rättsinnehavare en ersättning motsvarande 20 % av den avlidnes genomsnittliga årsinkomst. Därest det gäller en person, som regelbundet erlagt avgift till försäkringen, fastställes beloppet till minst 1 000 francs, dock att det i intet fall må överstiga $^2/_3$ av årsinkomsten. Som rättsinnehavare räknas efterlevande maka och barn eller, där sådana icke finnas, föräldrar, som för sin försörjning varit beroende av den avlidne.

Barnförsörjningsbidrag. Dessa bidrag utgå dels i form av vissa tillägg till de kontanta understödsbeloppen för sådana försäkringstagare, som ha försörjningsplikt mot barn under 16 år, dels i form av särskild pension till föräldralösa barn. De förstnämnda tilläggen skola för varje barn utgöra:

a) å sjukpenning eller moderskapsunderstöd 0·50 francs pr dag;
b) å invaliditetspension 100 francs per år;
c) å ersättning vid dödsfall 100 francs.

Därest man och hustru samtidigt uppbära understöd, äger blott endera tillgodoräkna sig dylikt barntillägg.

Barnpensioner utgå dels till barn, som förlorat båda föräldrarna, dels till änke efter försäkringstagare, som efterlämnat minst tre minderåriga barn; i senare fallet utgår pension för varje barn utöver de två första. Minderårighetsgränsen är här satt till 13 år. Dock kan pension erhållas även för barn i åldern 13—16 år, därest barnet under dessa år fullgör skolgång eller lärlingsutbildning eller därest det lider av lyte eller obotlig sjukdom och icke åtnjuter fri vård å allmän vårdanstalt. Pensionsbeloppet skall utgöra lägst 90 francs per år.

Arbetslöshetsunderstöd. Med det system, som tillämpas för försäkringsavgifternas erläggande, följer, att avgiftsbetalningen omedelbart upphör för löntagare, som drabbas av arbetslöshet. För att den arbetslöse ej härigenom skall gå miste om de förmåner, som försäkringen medför, har som nämnt den anordningen träffats, att de under arbetslöshetstiden förfallande avgifterna erläggas från reservfonden. Denna förmån tillkommer dock endast försäkringstagare, som minst ett år oavbrutet tillhört försäkringen och under de tre senaste månaderna fullgjort de för åtnjutande av sjukhjälp föreskrivna prestationerna (inbetalning av avgifter för minst 60 dagar). Den tid, varunder arbetslös försäkringstagare bibehålles vid sina rättigheter, är vidare begränsad till högst sex månader. Därest en försäkringstagare under en period av tolv på varandra följande månader varit arbetslös mer än tre månader, skola avgifterna fr. o. m. fjärde månaden beräknas efter en inkomst motsvarande endast hälften av hans föregående arbetsförtjänst.

Kostnaderna för denna s. k. arbetslöshetsgaranti bestridas från ett särskilt konto, till vilket avsättes 1 % av samtliga erlagda försäkringsavgifter. Därest denna avsättning icke skulle visa sig tillräcklig, förutses, att eventuell brist skall kunna täckas genom bidrag från vederbörande arbetslöshetskassor.

Den frivilliga försäkringen.

Man har här, som av det föregående framgår, att skilja mellan en allmän försäkring, avsedd för smärre yrkesutövare, som icke tillhöra löntagarklassen, samt en specialförsäkring för hustrur utan eget yrke. För dessa försäkringsgrenar gälla följande bestämmelser.

Den allmänna frivilliga försäkringen. För att kunna bli delaktig i denna försäkring fordras:

a) att ha en inkomst ej överstigande det för den obligatoriska försäkringen fastställda maximum;

b) att vara i en ålder ej överstigande 50 år (undantag göres för personer, som förut varit försäkrade enligt 1910 års lag om ålderdomspensionering för arbetare och mindre jordbrukare);

c) att icke lida av svårare sjukdom eller lyte;

d) att vara fransk medborgare.

Avgifterna bestämmas efter försäkringstagarens egen önskan till belopp mellan 5 och 10 % av årsinkomsten, dock lägst 300 francs per år, att inbetalas kvartalsvis. På försäkringstagarens önskan beror likaledes, huruvida försäkringen skall omfatta alla eller endast en del av de i den obligatoriska försäkringen upptagna riskerna.

Försäkringen handhaves som regel av departementskassorna, eventuellt också av primärkassorna, vilka dock ej kunna åläggas att åtaga sig denna försäkringsgren. Försäkringstagarnas förmåner fastställas i för varje kassa antagna och av tillsynsmyndigheten godkända tariffer. I lagen stipuleras endast vissa maximibelopp, som ej få överskridas, nämligen:

vid sjukförsäkring 25 francs per arbetsdag;

vid invaliditets- och ålderdomsförsäkring 8 000 francs per år;

vid dödsfall 3 600 francs.

Familjetillägg beräknas efter samma grunder som i den obligatoriska försäkringen.

Sjukhjälp får ej i något fall utgå efter fyllda 65 år. Rätt till ålderdomspension inträder vid 60 år, under förutsättning av 10 års avgiftsbetalning. Förtidspension kan erhållas vid 55 års ålder, därest försäkringstagaren då redan fullgjort 25 års inbetalningar.

Delägare i den frivilliga försäkringen, som övergår till försäkringspliktigt yrke, överföres därmed till den obligatoriska försäkringen, med bibehållande av redan förvärvade rättigheter. Å andra sidan äger löntagare, som överskrider den för försäkringen fastställda inkomstgränsen, vara berättigad att övergå till den frivilliga försäkringen, under förutsättning, att hans inkomst ej med mer än 1 000 francs överskrider den gällande maximigränsen. Vid dylik överflyttning i den ena eller andra riktningen skall på försäkringstagarens konto överföras ett belopp, motsvarande det matematiska värdet av hans tidigare gjorda inbetalningar till ålderdoms- och invaliditetspensioneringen.

Specialförsäkringen för hustrur. Gifta kvinnor utan eget yrke, vilkas män tillhöra den obligatoriska eller frivilliga socialförsäkringen, kunna efter eget val vinna inträde antingen i den allmänna frivilliga försäkringen eller i en för denna kategori av försäkringstagare avsedd speciell försäkring.

För inträde i sistnämnda försäkring kräves, att anmälan därom göres inom sex månader efter lagens ikraftträdande eller efter äktenskapets ingående eller efter det kvinnan upphört att utöva försäkringspliktigt yrke. Uteslutna äro hustrur, som vid äktenskapets ingående äro över 35 år och ej tidigare tillhört försäkringen.

Avgifterna äro för samtliga under denna försäkringsform ingående hustrur satta till ett belopp av 10 francs i månaden, och ersättningsbeloppen beräknas efter en antagen årsinkomst av 1 200 francs, men utgå i vissa hänseenden efter andra grunder än i den obligatoriska försäkringen. Särskilt är att märka, att vid sjukdom utgår ingen kontant ersättning, utan endast naturaförmåner, samt att för utfående av invaliditetspension kräves intyg om att försäkringstagaren är urståndsatt att utföra även husliga sysslor.

Internationella arbetsorganisationen.

Internationella arbetsbyråns styrelsesammanträde i april 1928.

Styrelsen för internationella arbetsbyrån höll sitt ordinarie kvartalssammanträde i Genève den 25—28 april.

Den tionde internationella arbetskonferensen (1927) hade uppdragit åt styrelsen att verkställa utredning rörande tillämpningen av den dubbla diskussionsproceduren. På förslag av sitt reglementsutskott antog styrelsen en resolution, vari under förutsättning att den stundande arbetskonferensen uttalar sig mot den dubbla diskussionsproceduren följande anordningar förordades: 1) att internationella arbetsbyrån skulle framlägga en rapport rörande de på dagordningen uppförda frågorna, vilken icke nödvändigtvis behövde innefatta ett förslag till frågeformulär; 2) att konferensen skulle fatta beslut rörande de punkter, om vilka regeringarnas mening skulle inhämtas; 3) att internationella arbetsbyrån med ledning härav skulle upprätta ett frågeformulär att utsändas till regeringarna.

Av den tionde internationella arbetskonferensen hade vidare hemställts till styrelsen att överväga möjligheten att vidtaga åtgärder för tillgodoseende av ett yrkande, att vid översättning av anföranden vid konferensen skulle tagas hänsyn även till antalet och »den kontinentala betydelsen» av länder, som talade samma språk. Styrelsens reglementsutskott hade icke ansett, att något behov förelåge av ändring i arbetsordningen, eftersom direktören förklarat sig villig att vidtaga nödiga åtgärder för tillgodoseende av de av konferensen uttalade önskemålen, och styrelsen anslöt sig till samma uppfattning.

I anledning av ett förslag vid den tionde arbetskonferensen av det indiska arbetarombudet Giri beslöt styrelsen uppdraga åt arbetsbyråns direktör att i kallelseskrivelsen till 1929 års konferens fästa resp. medlemsstaters uppmärksamhet på att de för vederbörande centrala fackliga sammanslutningar borde framhålla önskvärdheten att inom resp. delegationer vid arbetskonferensen upptaga representanter för arbetare inom koloniala och mandatområden, speciellt då frågor rörande deras förhållanden förekomme på konferensens dagordning.

Vidare hade arbetskonferensen vid sitt tionde sammanträde hänskjutit till styrelsen frågan, huruvida fredsfördraget medgåve utseendet av suppleanter för ombuden. Styrelsen ansåg, att intet hinder förelåge, att experter utsåges som suppleanter för ombuden. Det framhölls emellertid i samband härmed, att dylika suppleanter endast kunna utses i förväg av vederbörande regeringar och att, vad beträffar arbetsgivar- och arbetarombuden, rätten att utse suppleanter tillkomme ombuden själva.

På förslag av reglementsutskottet beslöt styrelsen vidare att hänskjuta till konferensen två förslag om ändring i arbetsordningen, gående ut på att ministrar, som hade att inom vederbörande länder handlägga frågor tillhörande konferensens överläggningsämnen och som icke vore ombud eller experter vid konferensen, måtte medgivas att deltaga i konferensens sammanträden och att yttra sig. Det tillkomme konferensen att fatta beslut om dessa ändringsförslag.

Därefter företogs till behandling frågan om proceduren vid revision av konventioner. Ett förslag förelåg från reglementsutskottet, och vederbörande rapportör fäste uppmärksamheten på nödvändigheten att enas om ett förfaringssätt, som kunde äga tillämpning på konventioner överhuvud. Efter att ha debatterat frågan anslöt sig styrelsen på förslag av M. Mahaim till följande uttalande.

1) Då styrelsen i överensstämmelse med bestämmelserna i en konvention fram-

lägger för konferensen en rapport angående konventionens tillämpning och har att taga i övervägade lämpligheten av att på konferensens dagordning uppföra frågan om revision eller modifikation av konventionen, skall arbetsbyrån tillhandahålla styrelsen alla tillgängliga upplysningar rörande lagstiftning och praxis i och för konventionens genomförande såväl i de länder, som ratificerat konventionen, som i andra länder.

2) Styrelsen skall fatta beslut om ordalydelsen i rapporten angående konventionens tillämpning.

3) Styrelsen skall taga i övervägande frågan om att på konferensens dagordning uppföra frågan om revision eller modifikation av konventionen. Överläggning härom må icke äga rum förrän två månader efter det arbetsbyråns redogörelse (se ovan punkt 1) kommit medlemmarna av styrelsen tillhanda.

4) Om styrelsen anser, att det icke är lämpligt att uppföra frågan om konventionens revision eller modifikation på dagordningen, skall arbetsbyrån delgiva konferensen förenämnda redogörelse.

5) Om styrelsen anser det lämpligt att fullfölja frågan om ärendets upptagande på dagordningen, skall arbetsbyrån delgiva medlemsstaternas regeringar förutnämnda redogörelse och inhämta deras yttrande samt fästa deras uppmärksamhet vid de punkter, som styrelsen anser särskilt värda att uppmärksamma.

6) Fyra månader efter det förenämnda redogörelse översänts till regeringarna skall styrelsen under hänsynstagande till ingångna svar från regeringarna fatta definitivt beslut om den rapport, som skall föreläggas konferensen, och angiva den eller de frågor, som skola uppföras på konferensens dagordning.

I och med att denna procedur vunnit godkännande, har det följaktligen blivit möjligt att begränsa revisionsförfarandet till vissa punkter i en konvention. Beslutet fattades med 18 röster (regerings- och arbetargruppen) mot 6 (arbetsgivargruppen).

Vid februarisammanträdet hade beslutats att till innevarande sammanträde ajournera överläggningen om engelska regeringens förslag angående revision av 8-timmarskonventionen. På yrkande av den engelska regeringsrepresentanten beslöts att på nytt ajournera överläggningen till styrelsesammanträdet i maj strax före konferensen.

Styrelsen tog del av de beslut, som fattats i Bryssel under december 1927 vid sammanträde med representanter för nationernas förbunds internationella kommitté för intellektuellt samarbete angående upprättandet av en rådgivande kommitté för frågor rörande intellektuella arbetare. I enlighet med kommitténs förslag beslöt styrelsen, att ifrågavarande rådgivande kommitté skulle bestå av:

a) en styrelse om 5 permanenta medlemmar, varav 3 representanter för arbetsbyråns styrelse och 2 representanter för nationernas förbunds internationella kommitté för intellektuellt samarbete;

b) representanter för de mest betydande nationella och internationella organisationerna av intellektuella arbetare, över vilka arbetsbyråns styrelse skall upprätta fortlöpande förteckning. För innevarande tvåårsperiod skulle följande organisationer vara berättigade att utse representanter:

internationella federationen av intellektuella arbetare (4 medlemmar);
internationella journalistfederationen (1 medlem);
tyska organisationer av intellektuella arbetare (1 medlem);
italienska organisationer av intellektuella arbetare (1 medlem);
intellektuella arbetare i utomeuropeiska länder (2 medlemmar);
arbetsgivarnas internationella organisation (2 medlemmar);

c) experter, som inkallas till rådplägning vid förevarande behov; så långt möjligt skulle experterna representera parterna å ömse sidor samt i övrigt olika berörda intressen.

Styrelsen beslöt, att på dagordningen för nästa sammanträde med rådgivande kommittén för frågor rörande intellektuella arbetare uppföra följande ärenden:

1) upphörande av anställning för journalister vid ändring i vederbörande tidningsföretags politiska hållning;

2) bestämmelser rörande tillträdande av annan anställning för ingenjörer och annan teknisk förvaltningspersonal, som lämnar sin anställning;

3) platsanskaffning för teaterartister;

4) uppfinnarverksamhet bland privatanställda.

Som eventuellt ämne för en särskild undersökning bragtes på tal frågan om arbetslöshet bland intellektuella arbetare.

Styrelsen tog del av överläggningarna inom paritetiska sjöfartskommissionen vid dess sammanträde i Genève den 23—26 mars 1928.[1] De av kommissionen framställda förslagen godkändes, och i enlighet med arbetsordningen beslöts att vid nästkommande sammanträde upptaga till behandling frågan om att på dagordningen för 1929 års sjöfartskonferens uppföra frågan om utfärdandet i resp. sjöfartsländer av föreskrifter om den yrkeskunnighet, som bör fordras av befälhavare och övrigt befäl, tjänstgörande som vakthavande ombord å handelsfartyg.

Arbetsbyråns direktör delgav styrelsen resultatet av vissa förhandlingar, som ägt rum med nationernas förbunds sekretariat och ordföranden i rådgivande ekonomiska kommittén. I enlighet härmed godkände styrelsen följande anordningar:

1) att ordföranden i arbetsbyråns styrelse skulle anmodas deltaga i sammanträden med rådgivande ekonomiska kommittén;

2) att arbetsbyrån skulle verkställa utredningar för kommitténs räkning, liksom skett under förberedelsearbetet för internationella ekonomiska konferensen;

3) att arbetsbyråns direktör skulle anmodas deltaga i sammanträde med presidiet för rådgivande ekonomiska kommittén den 14 maj 1928.

Det beslöts att ajournera överläggningarna om ett förslag, att en kommitté inom styrelsen skulle tillsättas för att följa nationernas förbunds ekonomiska verksamhet i vad den rörde internationella arbetsorganisationen.

Styrelsen godkände budgetutskottets förslag till 1929 års utgiftsstat för internationella arbetsorganisationen, slutande på en summa av 8 487 280 francs.

Det beslöts, att nästa styrelsesammanträde skulle hållas den 28 maj 1928.

Sammanträde med experter inom korresponderande kommittén för industriell hygien.

Under dagarna den 16—18 april 1928 sammanträdde inom internationella arbetsbyrån ett antal experter, tillhörande korresponderande kommittén för internationell hygien. Kommittén består av fackmän av olika nationaliteter, vilkas yttrande arbetsbyrån plägar inhämta uti de frågor om industriell hygien, som den har att behandla. Vid sammanträdet voro representerade de tre grupper (regeringar, arbetsgivare och arbetare), av vilka arbetsbyråns styrelse är sammansatt.

På dagordningen stod först och främst upptagen frågan om eventuell revision av den förteckning över yrkessjukdomar, som fastställdes av internationella arbetskonferensen vid dess sammanträde år 1925.[2] Vid detta tillfälle antog konferensen som bekant ett förslag till konvention, enligt vilken personer, som falla offer för yrkessjukdomar, eller deras rättsinnehavare tillförsäkras en ersättning, grundad på de allmänna principerna i den nationella lagstiftningen angående ersättning för olycksfall i arbete. Uti en i konventionen införd förteckning uppräknas ifrågavarande sjukdomar samt motsvarande industrier eller yrken. Förteckningen om-

[1] Jfr Soc. Medd. årg. 1928, sid. 368.

[2] Se Soc. Medd. årg. 1925, sid. 702.

fattar sjukdomar förorsakade av förgiftningar genom bly, kvicksilver och deras föreningar samt av mjältbrandssmitta. Konventionen har ratificerats av följande 7 stater: Belgien, Finland, Indien, Irland, Jugoslavien, Schweiz och Storbritannien. Vidare har ratifikation beslutats av vederbörande lagstiftande församlingar i Nederländerna och Ungern. Ytterligare har ratifikation föreslagits i 7 länder, och i lika många har lagstiftning utfärdats i konventionens syfte eller är under utarbetande.

Frågan om ersättning i anledning av yrkessjukdomar kan följaktligen sägas stå på dagordningen i icke mindre än 23 länder. Så gott som överallt giver sig dessutom tillkänna en rörelse till förmån för att göra skyddet mera omfattande än enligt gällande bestämmelser. Sålunda kräver såväl den allmänna opinionen som arbetarorganisationerna och även läkarna, att ersättningen skall utsträckas till nya sjukdomar och förgiftningar av yrkesursprung. Mot denna utvidgning reser sig förnämligast en svårighet av teknisk natur, nämligen frågan om en tillräckligt exakt diagnos kan ställas.

De tillkallade experterna voro av den uppfattningen, att man borde utöka den i konventionen införda förteckningen och bland annat tillägga följande sjukdomar såsom givande rätt till anspråk på ersättning: fosfor- och bensinförgiftningar, patologiska störningar, förorsakade av x-strålar, radium eller radioaktiva ämnen, sjukdomar i huden, framkallade av hantering med tjära, kåda, beck, mineraloljor eller paraffin samt deras föreningar eller produkter.

Vad beträffar sjukdomen silicosis antogs efter en ingående debatt en resolution, vari förklaras, att i engelsktalande länder och i Tyskland sjukdomen gjorts till föremål för tillräckligt ingående observation, för att en diagnos skall kunna ställas på sjukdomens mera framskridna stadium. För närvarande utgår också ersättning för denna sjukdom i engelsktalande länder, men i andra länder anses mera ingående studier erforderliga för att sjukdomens sviter skola kunna fastställas, och i resolutionen uppfordras resp. länder att företaga dylika undersökningar.

Experterna ha ock överlagt om åtgärder till förebyggande av mjältbrandssmitta inom vissa industrier (tagel och hår, läder och hudar, ben och hovar).

Slutligen sysselsatte sig experterna med frågan om upprättandet av ett slags normalreglemente för hygien i arbetet. Såsom förberedelse härför har internationella arbetsbyrån företagit en undersökning av gällande lagbestämmelser om industriell hygien i de mest framskridna länderna, och en sammanställning har gjorts av dylika bestämmelser med mera allmänt syfte. På detta sätt har i viss mån hopbragts material för upprättandet av ett normalreglemente, innehållande de minimiföreskrifter, som kunna anses erforderliga i hygieniskt hänseende. Experterna uppdrogo åt en subkommitté att fortsätta undersökningarna rörande detta spörsmål.

Kortare meddelanden.

— Allmänna sociala frågor —

En ny metod för språksvårigheternas lösande vid arbetskonferenserna. Inom internationella arbetsbyrån håller för närvarande på att utexperimenteras en ny metod, enligt vilken det skulle bliva möjligt att vid arbetskonferenserna till åhörarna omedelbart överbringa översättningar av anföranden, som hållas på olika språk. Tack vare medel, som ställts till förfogande av den amerikanske industriidkaren E. A. Filene, har det blivit möjligt att anställa praktiska experiment med lösandet av detta i övervägande grad tekniska problem och att inöva ett antal tolkar, vilka skola verkställa översättning, samtidigt som talet hålles, och intelefonera denna i för ändamålet särskilt konstruerade apparater.

Enligt den anordning, med vilken nu experimenterats och som varit avsedd att tillämpas vid arbetskonferensen i Genève under juni månad, placeras ett antal tolkar i omedelbar närhet av talartribunen, så att de kunna noggrant uppfatta och återgiva de hållna anförandena. Varje tolk är utrustad med en mikrofon, och genom att denna avlyftes etableras omedelbart förbindelse med de i sammanträdeslokalen utplacerade mottagningsapparaterna. Dessa äro konstruerade så, att mottagaren kan efter behag inställa apparaten på det språk han önskar avlyssna i översättning. Mikrofonen är så konstruerad, att översättningen kan intelefoneras med helt låg röst, så att varken talarna eller tolkarna störas därav.

Vid den nu hållna konferensen räknade man med att på detta sätt kunna verkställa samtidig översättning på fyra eller fem språk, och framdeles har man för avsikt att utöka antalet språk, alltefter som man hinner träna ett tillräckligt antal tolkar. I själva verket äro mottagningsapparaterna konstruerade för att avlyssna åtta olika språk.

En teknisk svårighet, som det gällt att lösa, har bestått i att utfinna metoder för isolering av talarens röst från dem, som lyssna till översättningarna; denna svårighet har överkommits genom konstruktion av en mikrofon, som icke påverkas av en talares röst ens på några få meters avstånd, samt av en hörlur liknande ett stetoskop, som fullkomligt avstänger örat från yttre ljud. Ett annat problem, som man anser sig ha på ett lyckligt sätt löst, består i konstruktionen av hörlurarna, vilka som nämnts likna stetoskop och ha en vikt av endast omkring 70 gram.

Samtidigt med uppfinningen av det här beskrivna systemet, som man hoppas skall bidraga till att i betydande mån minska språksvårigheterna vid kommande konferenser samt dessutom spara mycken värdefull tid, håller internationella arbetsbyrån på att utexperimentera en ny metod, genom vilken det skall bliva möjligt att få anföranden och översättningar automatiskt upptagna och återgivna utan hjälp av stenografer.

— Arbetslön —

Arbetslönerna i Danmark under år 1927. Den av statistiska departementet på grundval av arbetsgivarnas till arbetsgivarföreningen insända uppgifter utarbetade lönestatistiken utvisar för 1927 års olika kvartal följande förändringar i lönenivån:

Öre per timme	Köpenhamn					Övriga orter					Hela landet				
	1914	1927				1914	1927				1914	1927			
		I	II	III	IV		I	II	III	IV		I	II	III	IV
Manliga arbetare:															
Yrkesarbetare . . .	67·1	171	172	171	172	54·8	140	141	139	141	61·3	158	159	157	158
Icke yrkesarbetare	47·5	134	136	135	135	40·8	120	120	118	119	45·5	126	127	125	126
Tillsammans . . .	61·0	153	155	154	155	48·2	128	128	127	127	55·0	141	141	140	140
Kvinnliga arbetare .	32·3	89	90	88	88	25·7	80	80	78	79	29·6	86	86	85	85
Samtliga arbetare . .	54·4	136	137	137	136	44·9	120	120	119	120	50·2	128	129	128	128

Efter de lönereduktioner, som ägt rum under föregående år i samband med den pågående deflationen, har lönenivån under 1927 som synes hållit sig i det närmaste konstant. De i den ovanstående tablån anförda siffrorna återgiva dock icke fullt korrekt den verkliga utvecklingen, enär genomsnittssiffrorna i någon mån påverkas av förskjutningar i arbetarantalet olika industrier emellan. För eliminerande av denna felkälla har man fr. o. m. år 1926 företagit särskilda medeltalsberäkningar med utgångspunkt från ett visst, konstant arbetarantal inom varje fack. De på detta sätt erhållna siffrorna, vari även ingå löneuppgifter från vissa utom arbetsgivareföreningen stående företag, ställa sig som följer:

	1926				1927			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Genomsnittlig timförtjänst för samtliga arbetare . .	142	137	133	132	130	130	129	129

Under förra delen av 1928 har endast en del mindre betydande löneregleringar ägt rum, varför genomsnittslönen alltjämt torde ligga på ungefär samma nivå som under fjärde kvartalet 1927.

(Statistiske Efterretninger.)

— Arbetsmarknad och arbetslöshet —

Statens arbetslöshetskommissions verksamhet under april 1928. Antalet till kommissionen rapporterade hjälpsökande arbetslösa uppgick vid slutet av april till 19 644 mot 24 584 vid månadens början. Yrkesfördelningen framgår av följande sammandrag:

	Hela antalet hjälpsökande	Därav: det lokala överskottet		Hela antalet hjälpsökande	Därav: det lokala överskottet
Jordbruk	547	160	Närings- o. njutningsmedelsind.	222	51
Skogshushållning	420	178	Kemisk-tekn. o. belysningsind.	114	27
Gruvdrift och malmförädling .	1 498	832	Trämasse- och pappersindustri	148	25
Jord-, sten- och glasindustri .	579	311	Grafisk industri	87	21
Metall- och maskinindustri .	1 473	550	Industri och hantverk, ej spec.	579	168
Trävaruindustri	2 088	679	Sjöfart och fiske	216	23
Byggnadsverksamhet	1 468	251	Handel och samfärdsel m. m.	1 544	335
Läder-, hår-, gummi- o. d. ind.	101	33	Husligt arbete	14	—
Textilindustri	116	43	Arbete, ej hänf. till annan grupp	8 321	2 264
Beklädnadsindustri	109	13	Summa	19 644	5 964

Vid arbetslöshetskommissionens nödhjälpsarbeten sysselsattes vid månadens utgång 3 993 arbetare. Antalet i gång varande arbetsföretag utgjorde 72, mot 73 vid månadens början.

Vid kommunala nödhjälpsarbeten (utan statsbidrag) sysselsattes 1 907 arbetare samt vid s. k. statskommunala arbeten (kommunal regi med statsbidrag) 1 192 arbetare. Härförutom

uppburo 2 590 personer kommunalt arbetslöshetsunderstöd samt 336 personer dylikt under stöd med statsbidrag.

Statens bruttoutgifter för nödhjälpsåtgärderna uppgingo under april till 602 322 kronor samt under årets fyra första månader till sammanlagt c:a 2·7 miljoner kronor.

— Föreningsväsen —

Svenska arbetsgivareföreningen år 1927. Enligt den till svenska arbetsgivareföreningens ordinarie stämma i maj 1928 avgivna styrelseberättelsen uppgick antalet delägare vid början av innevarande år till 2 282, mot 2 199 den 1 januari 1927. De avgångna delägarna sysselsatte 3 432 arbetare, de nytillkomna 5 342, men dessutom ha för en del äldre delägare redovisats ökat arbetarantal, vadan föreningens totala omslutning under året ökats från 253 409 till 259 486.

Dessa siffror, som grunda sig på de av delägarna i och för ansvarighetsbeloppens bestämmande avgivna arbetaruppgifterna, återgiva emellertid icke de mera tillfälliga växlingar i arbetarantalet, som äro en följd av konjunkturerna å arbetsmarknaden. Den hos föreningen faktiskt sysselsatta arbetsstyrkan framgår av nedanstående tablå, i vilken icke ingå uppgifter från de två yrkesförbunden inom byggnadsindustrien (Sveriges byggmästareförbund samt svenska väg- och vattenbyggarnas arbetsgivareförbund).

	1/1	1/2	1/3	1/4	1/5	1/6	1/7	1/8	1/9	1/10	1/11	1/12
Sysselsatta arbetare i tusental .	221	235	239	244	249	255	252	260	262	259	265	260
Därav:												
Järnbruksförbundet	25	26	26	26	26	27	26	27	26	26	27	27
Pappersmasseförbundet	16	16	16	17	17	17	18	18	18	18	18	17
Pappersbruksförbundet	13	13	13	13	13	14	14	14	14	14	14	14
Textilindustriförbundet	29	30	30	31	31	31	30	31	31	31	32	32
Verkstadsföreningen	43	46	46	47	47	48	46	48	48	47	49	49
Sågverksförbundet	11	13	14	14	17	20	23	23	23	21	20	18

Antalet yrkes- och ortsförbund har under året varit 37.

— Levnadskostnader —

De nya dyrortsgrupperingarna. Kungl. Maj:t har den 18 maj 1928 anbefallt socialstyrelsen att i samråd med särskilda sakkunniga och sociala rådets statistiska sektion verkställa utredning angående metoderna för de nya dyrortsgrupperingar, som under de närmaste åren skola utföras inom styrelsen. Som sakkunniga för ifrågavarande ändamål ha av chefen för finansdepartementet efter givet bemyndigande tillkallats ledamöterna av riksdagens första kammare professorn N. R. Wohlin, lantbrukaren C. P. V. Nilsson i Gränebo och förrådsförmannen A. J. Bärg i Katrineholm samt postmästaren V. K. A. Petrelius.

Socialstyrelsen har tisdagen den 12 juni 1928 avhållit ett gemensamt sammanträde med de sakkunniga och sociala rådet, till vilket även ledes inbjudits företrädare dels för de närmast berörda statsinstitutionerna, dels för de största tjänstemannasammanslutningarna, nämligen Sveriges statstjänstemannanämnd, trafiktjänstemännens riksförbund, statstjänarnas centralorganisation och järnvägsmannaförbundet.

Då dyrortsgrupperingarna på ett rätt ingående sätt beröra ett stort antal personers ekonomi och därför bliva uppmärksammade i vida kretsar, har socialstyrelsen velat på detta sätt verka för att den erfarenhet, som inhämtats vid föregående grupperingar, skulle kunna fruktbargöras för själva utredningsarbetet.

Arbetsmarknad och arbetslöshet i utlandet.

Anlitad statistik (Jfr Soc. Medd. årg. 1926, s. 241)	1927 april	maj	juni	juli	aug.	sept.	okt.	nov.	dec.	1928 jan.	febr.	mars	april
Sverige. Arbetslöshet, i % . .	12·3	9·9	9·4	8·3	7·9	8·4	10·4	12·8	18·6	14·5	13·4	[1]13·3	11·5
Ansökn. per 100 lediga platser .	171	168	161	150	148	143	170	242	243	279	260	201	165
Arbetstillgång (medelgod = 3·00)	·	·	3·25	·	·	3·24	·	·	3·21	·	·	3·23	·
Norge. Arbetslöshet, i % . . .	23·8	22·3	20·6	17·3	19·0	21·1	21·5	21·6	24·5	22·3	20·5	19·8	—
Danmark. Arbetslöshet, i % .	22·9	19·0	17·9	17·1	16·3	16·1	17·5	21·8	30·5	30·3	25·9	22·5	—
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	69	54	54	50	48	46	48	61	86	83	74	—	—
Finland. Registr. arbetslösa .	1 702	1 239	954	882	1 260	1 205	1 621	2 447	2 168	2 942	2 535	2139	1 501
Ansökn. per 100 led. platser (manl.)	335	198	179	166	154	157	209	304	352	250	234	229	232
Storbritannien. Arbetslöshet, i %	9·4	8·7	8·8	9·2	9·3	9·3	9·5	10·0	9·8	10·7	10·4	9·6	9·6
Registr. arbetslösa (i 1 000-tal) .	1 075	1 015	1 032	1 055	1 076	1 075	1 132	1 172	1 127	1 199	1 139	1063	1 171
Irland. Arbetslöshet, i % . . .	10·5	10·1	9·3	9·2	9·0	·	·	11·6	·	·	13·0	·	·
Nederländerna. Arbetslöshet, i %	7·5	6·3	6·0	6·9	6·6	6·7	6·6	8·3	14·9	16·1	8·6	5·4	—
Arbetslöshetsindex	6·1	5·1	4·9	5·6	5·4	5·6	5·5	6·9	12·7	13·8	7·3	—	—
Belgien. Arbetslöshet, i % . .	5·2	5·3	4·7	5·2	5·3	4·9	4·9	4·8	9·2	7·5	5·2	3·5	—
Tyskland. Arbetslöshet, i %. .	8·9	7·0	6·3	5·5	5·0	4·6	4·5	7·4	12·9	11·2	10·4	9·2	6·9
Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	870	649	541	452	404	355	340	605	1 188	1 333	1 237	1011	729
Ansökn. per 100 lediga platser .	394	328	295	253	237	223	236	333	486	443	425	344	316
Sysselsättn:index (dec. 1921 = 100)	105·3	108·4	109·4	110·0	110·5	110·9	111·3	108·7	102·9	103·4	104·2	105·8	—
Arbetstillgång (medelgod = 2·00)	2·06	2·10	2·11	2·12	2·16	2·18	2·21	2·19	2·18	2·08	2·07	2·08	2·02
Österrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	181	158	145	137	136	130	127	160	207	231	224	193	155
Schweiz. Arbetslöshet, i % . .	·	·	1·6	·	·	1·7	·	·	4·5	·	·	1·9	·
Ansökn. per 100 lediga platser .	165	147	140	145	151	144	164	218	252	238	196	130	—
Arbetstillgång (medelgod = 100)	·	·	104	·	·	110	·	·	111	·	·	—	·
Frankrike. Understödda arbetslösa (i 1 000-tal)	58	24	24	17	15	13	9	10	13	18	15	10	7
Italien. Arbetslösa (i 1 000-tal)	215	216	215	263	292	306	332	376	414	439	413	412	—
Estland. Oplac. arbetssökande	2 970	2 337	1 907	729	809	1 201	2 864	4 940	4 437	4 421	4 113	3134	—
Lettland. Oplac. arbetssökande	2 687	1 621	882	1 278	944	1 422	3 662	5 033	6 399	6 633	6 461	5570	2 950
Polen. Arbetslösa (i 1 000-tal) .	190	177	164	148	138	125	117	133	165	182	180	168	153
Tjeckoslovakien. Arbetslösh., i %	2·1	1·6	1·3	1·1	0·9	0·9	0·8	1·0	1·3	—	—	—	—
Ungern. Arbetslöshet, i % . .	11·1	8·8	7·8	7·7	7·4	6·8	6·6	7·8	8·6	10·8	10·8	10·0	—
Ansökn. per 100 lediga platser .	199	172	147	140	151	143	159	231	265	271	277	245	—
Kanada. Arbetslöshet, i % . .	6·0	5·2	3·2	3·3	3·7	3·1	3·9	5·2	6·6	6·8	7·0	—	—
Sysselsättn:index (jan. 1920 = 100)	100·6	105·9	108·4	109·2	109·7	109·0	107·5	106·8	99·5	100·8	101·4	101·1	—
Förenta st. Sysselsättningsindex:													
Bur. of Lab. Statist. (1923 = 100)	90·6	89·7	89·1	87·3	87·4	88·0	87·6	85·9	85·1	84·2	85·5	86·1	—
Fed. Reserve Board (1919 = 100)	93·2	92·6	92·4	90·7	91·2	91·9	91·7	90·1	89·0	87·9	89·4	89·9	—
Australien. Arbetslöshet, i % .	·	·	6·4	·	·	6·7	·	·	8·9	·	·	10·2	·
Nya S. Wales. Arbetslösa (1000-tal)	8	8	7·5	6·5	8·5	10·5	12·5	11·5	7	13	—	—	—
Nya Zeeland. Arbetslöshet, i % .	·	9·7	·	·	11·6	·	·	9·7	·	·	—	·	·

[1] Reviderade siffror.

Sveriges offentliga arbetsförmedling.

Maj månad år 1928.

Under hänvisning till efterföljande tabeller, som närmare redogöra för den offentliga arbetsförmedlingen i olika delar av landet, lämnas här en sammanfattande framställning av dess viktigaste resultat under maj månad.

Översikt av verksamheten under maj månad 1928.

Anstalter (med avseende å anstalternas olika kontor hänvisas till förteckningen å omslagets 3:e sida)	Manliga avdeln.			Kvinnliga avdeln.			Tillsammans			Ansökningar per 100 led. pl.		
	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	maj 1928	april 1928	maj 1927
Stockholms stad	4 565	2 016	1 762	4 104	4 097	2 797	8 669	6 113	4 559	142	185	148
Stockholms län	2 238	1 023	929	481	658	316	2 719	1 681	1 245	162	168	183
Uppsala stad o. län	613	278	216	170	201	164	783	479	380	163	151	205
Södermanlands län	560	519	451	468	473	326	1 028	992	777	104	117	168
Östergötlands län	903	491	415	599	541	368	1 502	1 032	783	146	159	196
Norrköping	560	206	190	173	221	138	733	427	328	172	248	270
Jönköpings län	338	165	132	252	227	141	590	392	273	151	149	165
Kronobergs län	76	75	71	83	94	67	159	169	138	94	96	116
Norra Kalmar län	133	73	70	49	57	40	182	130	110	140	138	210
Södra Kalmar län	444	293	288	162	132	97	606	425	385	143	166	168
Gotlands län	64	61	43	78	122	67	142	183	110	78	84	77
Blekinge län	820	474	423	322	269	191	1 142	743	614	154	175	147
Kristianstads län	966	1 016	727	517	694	383	1 483	1 710	1 110	87	94	89
Malmöhus län: Malmö	1 564	468	446	1 319	1 075	703	2 883	1 543	1 149	187	201	195
Malmöhus län: Lund	297	131	131	92	71	60	389	202	191	193	214	400
Malmöhus län: Landskrona	426	293	268	36	32	21	462	325	289	142	157	225
Malmöhus län: Hälsingborg	1 129	623	611	268	272	174	1 397	895	785	156	183	210
Malmöhus län: Ystad	259	132	116	75	51	36	334	183	152	183	178	184
Malmöhus län: Trälleborg	434	300	292	71	48	45	505	348	337	145	138	115
Malmöhus län: Eslöv	227	149	140	55	63	44	282	212	184	133	152	140
Malmöhus län: Skurup	90	123	66	14	53	11	104	176	77	59	69	84
Malmöhus län: Vellinge	146	121	118	22	37	25	168	158	143	106	154	112
Hallands län	274	165	138	111	149	84	385	314	222	123	143	119
Göteborgs o. Boh. l.	236	144	103	172	199	105	408	343	208	119	126	164
Göteborg	4 333	1 692	1 632	959	1 108	700	5 292	2 800	2 332	189	219	246
Älvsborgs län	270	184	149	109	205	97	379	389	246	97	89	147
Skaraborgs län	343	284	181	259	351	168	602	635	349	95	96	126
Värmlands län	426	210	184	167	252	136	593	462	320	128	117	137
Örebro län	865	269	209	370	604	300	1 235	873	509	141	146	113
Västmanlands län	613	383	339	358	334	258	971	717	597	135	162	150
Kopparbergs län	354	175	167	271	263	180	625	438	347	143	163	171
Gävleborgs län	564	175	175	181	144	136	745	319	311	234	305	291
Västernorrlands l.	598	137	134	66	80	35	664	217	169	306	379	247
Jämtlands län	207	101	99	260	284	240	467	385	339	121	130	154
Västerbottens län	172	67	64	167	187	149	339	254	213	133	150	185
Norrbottens län	137	52	47	95	112	61	232	164	108	141	117	174
Tills. maj 1928	**26 244**	**13 008**	**11 526**	**12 955**	**13 760**	**8 863**	**39 199**	**26 828**	**20 389**	**146**	—	—
» april 1928	*30 455*	*13 222*	*11 357*	*14 027*	*13 726*	*8 646*	*44 482*	*26 948*	*20 003*	—	*165*	—
» maj 1927	27 846	11 059	9 814	12 698	13 098	8 274	40 544	24 157	18 088	—	—	168
» » 1926	23 954	9 915	9 006	12 035	12 359	7 968	35 989	22 274	16 974	—	—	—
» » 1925	22 588	9 711	8 384	12 961	12 921	8 917	35 549	22 632	17 301	—	—	—

Översikt av verksamheten för huvudgrupper av arbete.

Yrkesgrupper	Arbetssökande personer	Ansökningar om arbete	Lediga platser	Tillsatta platser	Ansökningar per 100 led. pl.			Tillsatta platser per 100 lediga		
					maj 1928	april 1928	maj 1927	maj 1928	april 1928	maj 1927
Manliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	5 085	5 245	5 129	4 017	102	109	117	78	75	79
Industri och hantverk	6 570	6 876	1 248	1 104	551	885	851	88	88	88
Sjöfart och fiske	5 336	5 525	2 859	2 797	193	226	253	98	99	98
Handel och samfärdsel	2 823	2 990	1 560	1 356	192	249	221	87	87	89
Husligt arbete	2	2	2	2	.	.	.	.	.	.
Annat arbete	5 080	5 606	2 270	2 250	247	295	268	99	98	99
Summa	**24 896**	**26 244**	**13 068**	**11 526**	**201**	**230**	**252**	**88**	**86**	**89**
Kvinnliga avdelningen										
Jordbruk och skogshushållning . .	812	826	1 638	716	50	49	41	44	41	41
Industri och hantverk	686	764	351	222	218	260	169	63	68	71
Sjöfart och fiske	399	403	252	223	160	215	193	88	87	93
Handel och samfärdsel	1 981	2 112	2 403	1 595	88	111	109	66	68	66
Husligt arbete	6 034	8 325	9 106	6 100	91	100	94	67	66	66
Annat arbete	510	525	10	7	.	.	.	.	.	.
Summa	**10 422**	**12 955**	**13 760**	**8 863**	**94**	**102**	**97**	**64**	**63**	**63**
Tillsammans										
Jordbruk och skogshushållning . .	5 897	6 071	6 767	4 733	90	93	96	70	66	69
Jordbruk	5 715	5 889	6 678	4 647	88	92	92	70	65	68
Skogshushållning	182	182	89	86	.	189	.	.	94	.
Industri och hantverk	7 256	7 640	1 599	1 326	478	733	636	83	83	83
Gruvdrift och malmförädling . . .	527	534	10	10	.	.	.	.	.	.
Jord-, sten- och glasindustri . . .	317	335	82	78	.	.	.	.	.	.
Metall- och maskinindustri . . .	1 641	1 716	336	271	511	859	924	81	78	80
Trävaruindustri	430	450	77	72	.	.	.	.	.	.
Byggnadsverksamhet	2 134	2 248	480	442	468	804	595	92	97	95
Läder-, hår- och gummiindustri . .	121	131	19	18	.	.	.	.	.	.
Textilindustri	144	146	11	4	.	.	.	.	.	.
Beklädnadsindustri	359	400	157	90	255	415	287	57	72	59
Närings- och njutningsmedelsindustri	484	516	139	92	371	367	304	66	68	79
Kemisk-teknisk o. belysningsindustri	105	118	21	20	.	.	.	.	.	.
Trämasse- och pappersindustri . .	130	136	43	39	.	.	.	.	.	.
Grafisk industri	112	118	15	10	.	.	.	.	.	.
Ej särskilt specificerade	752	792	209	180	379	505	509	86	84	84
Sjöfart och fiske	5 735	5 928	3 111	3 020	191	225	248	97	98	98
Handel och samfärdsel	4 804	5 102	3 963	2 951	129	165	156	74	76	76
Kontors-, bank- o. d. personal . .	402	418	106	84	394	.	348	79	.	79
Butiks- och magasinspersonal . . .	1 296	1 845	318	267	423	625	558	84	82	73
Hotell- och restaurangpersonal . .	1 387	1 492	1 747	1 205	85	108	104	69	71	68
Transportarbetare	1 480	1 593	1 411	1 153	113	132	139	82	82	87
Allmän och litterär verksamhet . .	225	240	287	159	84	122	86	55	58	57
Ej särskilt specificerade	14	14	94	88	.	.	.	.	.	.
Husligt arbete	6 036	8 327	9 108	6 102	91	100	94	67	66	66
Annat arbete	5 590	6 131	2 280	2 257	269	315	290	99	98	99
Summa	**35 318**	**39 199**	**26 828**	**20 389**	**146**	**165**	**168**	**76**	**74**	**75**

Utanför resp. länsförmedlingsanstalters rapporteringsområden tillsattes under månaden 2 955 platser, varav 2 451 manliga och 504 kvinnliga; motsvarande tal under samma månad föregående år voro resp. 2 414, 1 918 och 496 samt under nästlidna månad resp. 2 229, 1 785 och 444.

	Arbetsförmedlingsanstalter	Jordbruk m. m.			Skogshushållning			Gruvdrift o. malmförädling			Jord-, sten- o. glasindustri			Metall- o. maskinindustri		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	**5 063**	**5 040**	**3 931**	**182**	**89**	**86**	**534**	**10**	**10**	**324**	**82**	**78**	**1 665**	**334**	**269**
1	Stockholms stad	41	12	12	1	—	—	1	—	—	21	—	—	459	133	98
2	Stockholms län	904	732	660	27	11	10	3	—	—	14	—	—	130	15	10
3	Uppsala stad och län	283	209	158	15	4	4	13	—	—	12	1	—	21	4	—
4	Södermanlands län	167	227	160	5	20	20	—	—	—	—	—	—	75	16	16
5	Östergötlands län	368	318	245	2	4	3	3	2	2	69	2	2	43	5	5
6	Norrköping	71	56	48	—	—	—	—	—	—	1	—	—	49	1	1
7	Jönköpings län	48	53	26	—	—	—	—	—	—	70	37	37	33	4	2
8	Kronobergs län	63	67	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	134	139	131	—	—	—	—	—	—	2	—	—	14	4	4
10	Gotlands län	40	43	29	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—
11	Blekinge län	290	306	258	—	—	—	—	—	—	12	2	2	16	—	—
12	Kristianstads län	703	927	643	2	—	—	—	—	—	26	18	15	26	4	4
13	Malmöhus län: Malmö	91	108	96	—	—	—	—	—	—	2	—	—	144	12	11
14	Hälsingborg	94	78	72	—	—	—	26	—	—	3	1	1	19	4	1
15	Övriga anstalter	670	657	545	—	—	—	—	—	—	10	10	10	154	36	32
16	Hallands län	83	75	51	1	—	—	3	—	—	1	—	—	11	14	14
17	Göteborgs och Bohus län	54	74	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	2	—
18	Göteborgs stad	131	110	94	—	—	—	—	—	—	6	1	1	273	49	47
19	Älvsborgs län	57	70	35	—	13	13	—	—	—	—	—	—	23	9	9
20	Skaraborgs län	177	241	145	—	—	—	—	—	—	3	—	—	12	2	1
21	Värmlands län	69	81	57	9	5	5	11	2	2	10	1	1	12	—	—
22	Örebro län	134	174	121	49	5	5	329	6	6	10	2	2	57	—	—
23	Västmanlands län	242	191	152	1	13	12	49	—	—	41	4	4	35	7	7
24	Kopparbergs län	50	36	34	5	—	—	96	—	—	6	3	3	27	10	4
25	Gävleborgs län	20	15	15	35	—	—	—	—	—	1	—	—	12	1	1
26	Västernorrlands län	5	2	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—
27	Jämtlands län	42	16	14	23	14	14	—	—	—	1	—	—	3	—	—
28	Västerbottens län	28	21	21	7	—	—	—	—	—	—	—	—	5	1	1
29	Norrbottens län	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
	Kvinnliga avdelningen	**826**	**1 638**	**716**	—	—	—	—	—	—	**11**	—	—	**51**	**2**	**2**
1	Stockholms stad	13	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	46	2	2
2	Stockholms län	34	110	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Uppsala stad och län	35	44	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	47	76	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	Östergötlands län	50	102	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Norrköping	4	14	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Jönköpings län	15	32	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Kronobergs län	17	22	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	32	54	31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Gotlands län	4	23	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	48	87	55	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Kristianstads län	153	281	145	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	18	63	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
14	Hälsingborg	6	14	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Övriga anstalter	56	120	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Hallands län	13	39	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	41	36	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	8	13	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
19	Älvsborgs län	4	21	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	22	77	21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	30	57	29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	53	161	46	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Västmanlands län	52	76	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Kopparbergs län	18	34	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	5	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
26	Västernorrlands län	5	9	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
27	Jämtlands län	12	29	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	30	35	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Norrbottens län	1	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Trävaruindustri			Byggnadsverksamhet			Läder-, hår- o. gummiindustri			Textilindustri			Beklädnadsindustri			Närings- o. njutningsmedelsindustri			Kem.-tekn. o. belysningsindustri			
Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L.p.	T.p.	
445	**77**	**72**	**2 248**	**480**	**442**	**120**	**17**	**16**	**113**	**1**	—	**154**	**15**	**8**	**306**	**24**	**20**	**100**	**15**	**15**	
54	10	8	907	107	84	20	9	8	4	—	—	18	2	—	47	3	3	27	—	—	1
24	12	9	264	43	39	4	—	—	1	—	—	11	—	—	22	3	3	—	—	—	2
8	1	1	20	5	5	1	—	—	1	—	—	2	1	—	22	1	1	—	—	—	3
7	13	13	12	17	17	—	—	—	—	—	—	1	—	—	6	1	1	—	—	—	4
14	4	4	89	33	33	3	—	—	1	—	—	5	1	1	8	4	4	—	—	—	5
8	8	8	126	4	4	—	—	—	50	—	—	2	—	—	13	—	—	—	—	—	6
16	3	3	20	11	11	15	—	—	1	—	—	4	—	—	5	—	—	8	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
21	16	16	3	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	1	1	9
—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
6	—	—	11	1	—	3	—	—	—	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	—	11
5	—	—	38	22	22	1	—	—	1	—	—	4	—	—	1	—	—	—	—	—	12
30	3	3	152	37	37	15	—	—	4	—	—	24	1	—	42	—	—	38	—	—	13
3	—	—	51	10	10	8	—	—	—	—	—	4	—	—	8	—	—	2	1	1	14
5	—	—	66	17	16	31	6	6	5	—	—	5	1	1	39	—	—	2	8	8	15
2	—	—	24	5	5	1	—	—	8	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	16
6	—	—	31	17	11	—	—	—	4	—	—	2	1	1	2	—	—	—	—	—	17
189	4	4	200	66	65	11	—	—	23	1	—	34	8	5	33	4	3	15	5	5	18
1	—	—	16	6	6	—	1	1	9	—	—	2	—	—	4	—	—	—	—	—	19
2	1	1	8	1	1	3	—	—	—	—	—	2	—	—	14	4	2	6	—	—	20
3	—	—	13	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	—	—	—	21
16	—	—	20	8	6	2	—	—	—	—	—	21	—	—	6	1	—	—	—	—	22
—	—	—	45	26	26	—	1	1	1	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	23
6	—	—	59	36	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	1	—	—	—	24
8	—	—	14	—	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	11	1	1	—	—	—	25
1	—	—	27	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	26
1	1	1	16	1	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	—	—	—	—	—	27
9	1	1	15	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29
5	—	—	—	—	—	**11**	**2**	**2**	**33**	**10**	**4**	**246**	**142**	**82**	**210**	**115**	**72**	**18**	**6**	**5**	
2	—	—	—	—	—	2	2	2	11	8	3	123	63	41	75	41	25	11	5	4	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	4	—	5	3	2	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	4	3	3	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	8	7	3	4	2	—	—	—	5
2	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	6
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	6	4	3	1	—	—	7
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—	2	—	—	1	1	1	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	3	7	8	3	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	5	—	—	4	—	—	74	45	21	74	16	11	2	—	—	13
—	—	—	—	—	—	4	—	—	3	—	—	4	—	—	4	3	1	—	—	—	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	3	1	—	—	—	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	3	2	—	—	—	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	6	5	—	—	—	17
1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1	—	11	10	4	16	10	7	—	—	—	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	19
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	3	2	—	—	—	20
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	21
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	3	2	1	—	—	—	22
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	3	2	2	—	—	—	23
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	26
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	2	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29

	Arbetsförmedlingsanstalter	Trämasse- o. pappersindustri			Grafisk industri			Industri o. hantverk, ej specific.			Sjöfart och fiske			Kontors-, bank- o. d. personal		
		Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.
	Manliga avdelningen	**50**	**2**	**2**	**108**	**12**	**9**	**709**	**179**	**163**	**5525**	**2859**	**2797**	**312**	**71**	**54**
1	Stockholms stad	10	—	—	26	9	6	214	114	101	741	571	545	126	35	22
2	Stockholms län	2	—	—	4	—	—	42	—	—	81	27	25	14	—	—
3	Uppsala stad och län	2	—	—	2	—	—	13	1	1	2	—	—	1	1	—
4	Södermanlands län	1	2	2	5	—	—	29	—	—	60	81	81	1	—	—
5	Östergötlands län	1	—	—	3	—	—	22	5	4	3	—	—	3	1	1
6	Norrköping	7	—	—	7	1	1	3	1	1	113	100	97	—	3	3
7	Jönköpings län	1	—	—	1	—	—	4	—	—	2	—	—	1	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	3	—	—	326	176	176	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	12	8	—	—	—
11	Blekinge län	1	—	—	1	—	—	8	—	—	240	114	114	1	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	1	1	1	11	1	1	23	16	16	1	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	3	—	—	6	—	—	151	13	13	254	80	75	62	6	6
14	Hälsingborg	—	—	—	—	—	—	8	3	3	759	498	496	1	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	1	—	—	16	2	2	339	201	201	3	—	—
16	Hallands län	—	—	—	3	—	—	—	2	2	93	53	51	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	—	—	—	1	—	—	—	—	—	48	26	25	2	—	—
18	Göteborgs stad	16	—	—	40	1	1	123	36	34	1604	685	675	85	22	21
19	Älvsborgs län	1	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Skaraborgs län	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1	—	—	3	2	—
21	Värmlands län	—	—	—	1	—	—	1	—	—	32	16	14	—	—	—
22	Örebro län	3	—	—	2	—	—	5	—	—	3	1	1	—	1	1
23	Västmanlands län	—	—	—	—	—	—	33	—	—	16	4	2	1	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	2	—	—	1	—	—	3	—	—	327	118	118	3	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	2	—	—	341	54	54	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	2	—	—	3	—	—	2	—	—	2	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44	24	21	1	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	1	1	1	68	2	2	1	—	—
	Kvinnliga avdelningen	**86**	**41**	**37**	**10**	**3**	**1**	**83**	**30**	**17**	**403**	**252**	**223**	**106**	**35**	**30**
1	Stockholms stad	16	17	14	6	2	1	11	23	12	255	159	144	55	26	23
2	Stockholms län	—	—	—	—	—	—	9	—	—	4	1	—	2	—	—
3	Uppsala stad och län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Södermanlands län	9	5	5	2	—	—	2	1	1	3	3	3	2	1	1
5	Östergötlands län	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	1	1
6	Norrköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	6	3	—	1	1
7	Jönköpings län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
8	Kronobergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Kalmar län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
10	Gotlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Blekinge län	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	2	—	—	—
12	Kristianstads län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
13	Malmöhus län: Malmö	41	3	3	—	—	—	55	5	3	11	3	3	37	4	2
14	Hälsingborg	1	—	—	—	—	—	1	—	—	12	7	7	—	—	—
15	Övriga anstalter	—	—	—	—	—	—	3	1	1	5	2	2	—	—	—
16	Hallands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—
17	Göteborgs och Bohus län	5	5	5	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
18	Göteborgs stad	12	9	9	2	1	—	1	—	—	90	55	47	5	—	—
19	Älvsborgs län	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	1	1
20	Skaraborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Värmlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Örebro län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
23	Västmanlands län	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
24	Kopparbergs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
25	Gävleborgs län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	3	—	—	—
26	Västernorrlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	1	1	—	—	—
27	Jämtlands län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
28	Västerbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	2	—	—	—
29	Norrbottens län	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Butiks- o. magasins-personal			Hotell- o. restaurang-personal			Transport-arbetare			Allmän o. litterär verksamhet			Handel och samfärdsel, ej specific.			Husligt arbete			Annat arbete			
Ans.	L. p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L.p.	T.p.	Ans.	L. p.	T. p.	Ans.	L. p.	T. p.	
952	**175**	**171**	**161**	**66**	**60**	**1487**	**1161**	**994**	**66**	**8**	**6**	**12**	**79**	**71**	**2**	**2**	**2**	**5 606**	**2 270**	**2 250**	
400	98	95	62	23	20	463	361	240	32	4	3	—	13	7	2	—	—	889	512	510	1
42	2	2	31	7	7	109	26	19	5	—	—	1	—	—	—	—	—	503	145	145	2
12	5	5	—	2	2	28	10	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—	155	32	30	3
9	—	—	—	1	1	31	7	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151	134	134	4
8	—	—	7	1	1	76	36	36	1	1	1	—	1	1	—	—	—	174	73	72	5
10	3	2	1	—	—	50	24	20	2	—	—	—	—	—	—	—	—	47	5	5	6
7	—	—	1	1	1	15	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	86	53	49	7
—	—	—	1	1	1	3	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	5	5	8
1	—	—	—	—	—	10	13	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	16	16	9
1	—	—	8	4	4	8	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	10
5	1	1	3	5	5	21	8	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	196	37	37	11
9	1	1	—	—	—	24	6	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	20	20	12
122	4	4	4	1	1	106	80	77	5	—	—	—	—	—	—	—	—	309	123	123	13
5	3	3	3	1	1	20	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	115	20	20	14
15	11	11	1	—	—	52	129	128	3	1	1	—	—	—	—	—	—	462	170	170	15
5	—	—	—	—	—	8	4	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	25	12	12	16
3	4	4	1	4	4	20	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	12	12	17
260	41	41	15	8	5	282	397	379	15	1	1	11	65	63	—	2	2	967	186	186	18
1	—	—	2	—	—	13	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	84	84	19
8	—	—	1	1	1	10	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	29	29	20
—	—	—	1	1	1	5	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	255	100	100	21
8	—	—	1	—	—	17	6	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	181	65	61	22
6	1	1	5	—	—	31	12	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	124	124	23
—	—	—	7	5	5	14	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	82	82	24
4	—	—	1	—	—	27	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	91	33	33	25
3	—	—	—	—	—	6	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	206	77	75	26
6	—	—	5	—	—	18	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	75	67	67	27
2	1	1	—	—	—	18	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	9	9	28
—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	45	40	29
393	**143**	**96**	**1331**	**1681**	**1145**	**106**	**250**	**159**	**174**	**279**	**153**	**2**	**15**	**12**	**8 825**	**9 106**	**6 100**	**525**	**10**	**7**	
193	65	45	472	499	347	63	151	95	73	116	52	2	8	5	2 461	2 908	1 981	203	2	1	1
8	1	1	47	54	32	—	—	—	7	11	3	—	—	—	361	474	242	—	—	—	2
—	—	—	7	15	13	—	—	—	3	2	2	—	—	—	122	139	125	2	—	—	3
1	—	—	29	37	34	—	1	—	3	5	5	—	—	—	329	338	233	36	2	1	4
11	3	1	43	56	42	3	7	4	9	6	6	—	—	—	445	347	256	27	4	4	5
1	1	—	6	17	6	1	4	2	2	8	4	—	—	—	134	169	117	16	—	—	6
2	1	—	21	39	33	—	1	1	4	9	8	—	—	—	192	140	84	9	—	—	7
—	—	—	11	12	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	60	40	—	—	—	8
—	—	—	13	17	13	—	2	2	2	3	1	—	—	—	155	110	87	5	—	—	9
3	3	2	21	28	23	1	—	—	5	3	4	—	—	—	44	65	32	—	—	—	10
1	1	1	33	36	33	—	—	—	1	—	—	—	—	—	233	142	99	—	—	—	11
11	3	3	75	116	52	1	2	2	—	11	6	—	—	—	262	269	169	3	—	—	12
106	27	19	114	99	67	7	28	22	12	11	7	—	1	1	667	770	522	90	—	—	13
1	1	—	15	61	32	1	2	1	—	4	2	—	—	—	204	180	125	12	—	—	14
3	2	2	31	40	35	9	1	1	2	3	3	—	—	—	237	185	131	12	—	—	15
1	1	1	6	18	18	2	1	—	—	1	1	—	—	—	76	83	54	10	—	—	16
3	1	1	33	48	35	—	—	—	2	5	4	—	—	—	81	97	47	4	—	—	17
24	18	8	50	70	34	12	35	17	14	12	1	—	6	6	630	868	566	69	—	—	18
2	—	—	15	32	13	—	1	1	1	10	4	—	—	—	85	137	74	1	—	—	19
4	3	2	30	56	25	—	2	2	1	4	1	—	—	—	188	206	115	11	—	—	20
1	1	1	17	23	15	—	—	—	6	7	4	—	—	—	113	163	87	—	—	—	21
4	1	1	27	37	15	—	5	3	15	26	15	—	—	—	256	369	217	4	2	1	22
5	5	5	37	45	39	5	6	5	5	6	5	—	—	—	248	191	154	—	—	—	23
1	1	1	64	75	57	—	—	—	1	1	1	—	—	—	182	152	106	5	—	—	24
1	1	—	21	16	16	—	—	—	2	2	2	—	—	—	145	118	111	6	—	—	25
1	—	—	6	17	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	43	51	25	—	—	—	26
2	3	2	62	83	75	1	1	1	2	11	10	—	—	—	178	155	142	—	—	—	27
2	—	—	14	21	17	—	—	—	2	2	2	—	—	—	117	127	108	—	—	—	28
1	—	—	11	14	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82	93	51	—	—	—	29

Arbetslösheten inom arbetarorganisationerna

den 30 april 1928.

Fackförbund	Redovisade avdelningar	Redovisade medlemmar			Arbetslösa				Föregående månads %
		Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	%	
Beklädnadsarbetareförb. .	47	1 864	4 075	**5 939**	47	144	**191**	**3·2**	4·0
Bleck- o. plåtslagareförb. .	42	1 789	—	**1 789**	390	—	**390**	**21·8**	32·2
Bokbindareförbundet . . .	22	1 278	2 786	**4 064**	84	126	**210**	**5·2**	4·1
Bryggeriindustriarb.-förb. .	48	3 307	807	**4 114**	119	89	**208**	**5·1**	6·3
Byggnadsträarbetareförb. .	126	10 403	—	**10 403**	2 983	—	**2 983**	**28·7**	37·1
De förenade förbunden . .	44	2 947	885	**3 832**	328	86	**414**	**10·8**	14·1
Elektriska arbetareförb. . .	66	2 917	—	**2 917**	475	—	**475**	**16·3**	18·5
Gjutareförbundet	89	4 002	2	**4 004**	208	—	**208**	**5·2**	5·9
Grov- o. fabriksarb.-förb. .	271	22 883	2 967	**25 850**	6 057	800	**6 857**	**26·5**	28·3
Gruvindustriarbetareförb. .	13	1 284	—	**1 284**	239	—	**239**	**18·6**	34·8
Handelsarbetareförb. . . .	156	8 325	3 019	**11 344**	768	95	**863**	**7·6**	7·1
Hatt- o. pälsindustriarb.-f. .	16	373	685	**1 058**	35	91	**126**	**11·9**	13·9
Hattarbetare	7	114	344	**458**	14	67	**81**	**17·7**	20·2
Pälsvaruarbetare	9	259	341	**600**	21	24	**45**	**7·5**	8·2
Kommunalarbetareförb. . .	148	16 300	1 671	**17 971**	585	135	**720**	**4·0**	6·0
Litografiska förbundet . .	6	1 168	38	**1 206**	17	3	**20**	**1·7**	2·1
Livsmedelsarbetareförb. . .	71	6 189	1 822	**8 011**	717	229	**946**	**11·8**	12·5
Metallindustriarb.-förb. . .	213	77 819	4 050	**81 869**	6 399	199	**6 598**	**8·1**	9·2
Järnbruksarbetare . . .	58	18 205	17	**18 222**	1 718	1	**1 719**	**9·4**	10·5
Verkstadsarbetare . . .	155	59 614	4 033	**63 647**	4 681	198	**4 879**	**7·7**	8·8
Murareförbundet . . .	52	2 693	—	**2 693**	369	—	**369**	**13·7**	29·0
Måleriarbetareförbundet . .	44	2 610	—	**2 610**	506	—	**506**	**19·4**	35·6
Pappersindustriarb.-förb. .	104	18 823	744	**19 567**	1 099	40	**1 139**	**5·8**	5·1
Sadelm.- o. tapetseraref. .	25	994	64	**1 058**	109	3	**112**	**10·6**	10·7
Sko- o. läderindustriarb.-f. .	43	6 012	2 726	**8 738**	477	118	**595**	**6·8**	6·1
Stenindustriarbetareförb. .	96	5 858	—	**5 858**	299	—	**299**	**5·1**	7·4
Sågverksindustriarb.-förb. .	239	20 594	11	**20 605**	5 090	3	**5 093**	**24·7**	24·3
Textilarbetareförbundet . .	64	5 847	9 162	**15 009**	212	214	**426**	**2·8**	2·5
Tobaksindustriarb.-förb. .	10	541	2 012	**2 553**	29	186	**215**	**8·4**	8·6
Transportarbetareförb. . .	68	5 646	49	**5 695**	870	49	**919**	**16·1**	22·7
Träindustriarbetareförb. . .	90	5 713	34	**5 747**	533	—	**533**	**9·3**	11·6
Tunnbinderiarbetareförb. .	14	231	—	**231**	24	—	**24**	**10·4**	7·3
Typografförbundet	22	3 827	307	**4 134**	195	27	**222**	**5·4**	5·7
Väg- o. vattenb.-arb.-förb. .	27	1 189	—	**1 189**	318	—	**318**	**26·7**	34·7
Summa	**2 276**	**243 426**	**37 916**	**281 342**	**29 581**	**2 637**	**32 218**	**11·5**	**13·3**

Antalet *arbetslöshetsveckor* (d. v. s. på grund av arbetslöshet fristämplade veckor) har under april uppgivits till inalles 156 748, vilket i genomsnitt motsvarar 4·9 veckor per varje å månadens sista dag arbetslös medlem.

Livsmedelspriser och levnadskostnader.

Livsmedelspriser under maj månad 1928. De noteringar av minuthandelspriser å livsmedel (ävensom å bränsle och lyse), som meddelas i efterföljande sammandragstabell för socialstyrelsens 49 ombudsorter, ha inhämtats och bearbetats på samma sätt, som tidigare varit fallet. Rörande de under den senaste månaden inträffade prisförändringarna må följande anföras.

Maj har medfört någon uppgång i prisnivån på grund av fortsatt stegring av potatispriset samt höjningar i fråga om mjöl och fläsk m. m. Av de varor å vilka noteringar inhämtats, ha sedan april 21 varit föremål för *prisstegring* och 17 för *prissänkning*, under det att medelpriserna å 19 varuslag äro *oförändrade.*

Sammanfattning av livsmedelsprisernas förändringar juli 1914—maj 1928. Till belysande av de allmänna förändringar, som med avseende å livsmedelspriserna ägt rum i detaljhandeln från tiden före världskrigets utbrott till och med maj 1928, meddelas efterföljande indexserier, vilka utarbetats på sätt förut beskrivits i Sociala Meddelanden (årg. 1920, sid. 752 ff.).

	Juli	Årsmedeltal								År 1927				1928[1]		
	1914	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1:a kv.	2:a kv.	3:e kv.	4:e kv.	1:a kv.	Apr.	Maj
Aritmetiska (ovägda) tal	100	321	245	186	171	174	176	168	165	168	162	164	166	165	165	165
Vägda tal .	100	298	237	180	164	164	168	158	153	153	151	153	155	153	154	155

Enligt vad den »vägda» indexserien giver vid handen, har den allmänna prisnivån i fråga om livsmedel, bränsle och lyse under maj stigit med en enhet. Det »ovägda» indextalet kvarstår däremot oförändrat. — Ovanstående indexserier återgivas fullständigare i de häften av Sociala Meddelanden, som innehålla kvartalsrapporter över levnadskostnaderna, senast i årg. 1928, häfte 4, sid. 288. Det må noga observeras, att samtliga ovan angivna siffror endast avse de förändringar, som drabbat priserna å livsmedel, bränsle och lyse. Indextalet för de totala levnadskostnaderna (sålunda jämväl utgifterna för hyra, kläder, skatter m. m. inberäknade), vilket beräknas kvartalsvis, utgjorde vid den senast verkställda beräkningen, den 1 april 1928, 171, motsvarande en stegring från juli 1914 av 71 %, samma stegringssiffra som vid närmast föregående undersökningstillfälle, den 1 januari 1928 (se nyssnämnda kvartalsrapport, sid. 291).

[1] Preliminära siffror för april och maj.

Varuslag	Kvantitet	1913	1919	1927	Maj 1927	Mars 1928	April[2] 1928	Maj[2] 1928	Höjning (+) eller sänkning (−) i %	
		öre	öre	öre	öre	öre	öre	öre	maj 1914—maj 1928	maj 1927—maj 1928
Mjölk: oskummad	l	14	47	21	21	22	22	22	+ 57·1	+ 4·8
handskummad	»	8	—	11	11	12	12	12	+ 50·0	+ 9·1
separerad	»	6	23	8	8	8	8	8	+ 33·3	0·0
Smör: bords- (mejeri-)	kg	286	729	339	312	359	349	342	+ 52·0	+ 9·6
mat- (lands-)	»	218	727	306	285	322	319	319	+ 54·1	+ 11·9
Ost: helfet, okryddad	»	164	624	236	235	236	236	236	+ 45·7	+ 0·4
halvfet, »	»	121	500	171	171	172	171	171	+ 43·7	0·0
Margarin: växt-, bästa sort	»	185	433	148	150	140	140	140	+ 1·4	− 6·7
Ägg: svenska, färska	tjog	159	681	232	167	214	176	173	+ 40·7	+ 3·6
» konserverade	»	187	716	212	—	237	—	—	—	—
Potatis: gammal	hl	—	1271	783	661	1133	1284	1277	—	+ 93·2
»	5 l	28	71	51	45	69	74	77	+ 185·2	+ 71·1
färsk	»	46	102	158	—	—	—	—	—	—
Ärter, gula	kg	81	78	57	55	63	63	63	+ 110·0	+ 14·5
Bruna bönor	»	48	214	58	53	79	82	84	+ 86·7	+ 58·5
Mjöl: vete-, svenskt, kärn- (patent-)	»	31	* 75	48	48	46	47	48	+ 54·8	0·0
råg-, » bästa sort	»	22	* 56	31	30	31	32	34	+ 61·9	+ 13·3
rågsikt-, » » »	»	27	* 78	43	42	43	44	46	+ 76·9	+ 9·5
Gryn: havre- (ångpreparerade)	»	86	99	47	45	50	51	52	+ 44·4	+ 15·6
ris-, Burma eller svenska (bästa)	»	41	111	53	53	54	54	54	+ 38·5	+ 1·9
Rågbröd: hårt grovt spisbröd	»	41	96	78	72	74	74	75	+ 82·9	+ 4·2
hårt knäckebröd	»	—	—	95	94	96	96	97	—	+ 3·2
limpa, söt	»	88	96	65	64	66	65	65	+ 71·1	+ 1·6
grovbröd (surlimpa, ankarstock)	»	80	64	48	48	48	48	48	+ 60·0	0·0
Vetebröd: skorpor, ordinära	»	76	280	154	153	154	153	153	+ 104·0	0·0
mjukt bakat med vatten	»	48	116	77	77	77	77	77	+ 75·0	0·0
mjukt » » mjölk	»	60	167	94	93	94	94	95	+ 58·3	+ 2·2
Nötkött, färskt: stek	»	122	563	197	195	187	187	188	+ 56·7	− 3·6
soppkött	»	100	490	164	164	156	157	157	+ 58·6	− 4·3
Kalvkött, stek: gödkalv	»	181	512	240	239	235	235	236	+ 78·8	− 1·3
spädkalv	»	72	312	144	144	140	139	138	+ 94·4	− 4·2
Fårkött: färskt, stek	»	188	600	225	231	228	229	233	+ 68·8	+ 0·9
salt, svenskt	»	114	547	188	180	182	182	184	+ 53·3	+ 2·2
Renkött, färskt, stek	»	119	557	242	248	237	235	241	+ 97·5	− 2·8
Fläsk: färskt, svenskt (sidfläsk)	»	138	605	191	183	177	176	181	+ 40·3	− 1·1
salt, » »	»	140	619	199	193	185	184	187	+ 37·5	− 3·1
» amerikanskt »	»	—	—	223	225	210	207	206	—	− 8·4
Fisk, färsk: abborre	»	75	202	124	119	134	129	107	+ 50·7	− 10·1
gädda	»	108	333	185	165	189	177	142	+ 42·0	− 13·9
sill	»	84	110	67	70	54	61	68	+ 106·1	− 2·9
strömming	»	88	114	69	65	72	72	63	+ 75·0	− 3·1
torsk	»	55	160	95	93	90	91	87	+ 61·1	− 6·5
rödspotta (»spätta»)	»	79	244	151	145	150	146	140	+ 75·0	− 3·4
kolja	»	—	—	118	115	120	121	114	—	− 0·9
salt: sill, prima	»	45	148	66	71	55	55	54	+ 25·6	− 23·9
strömming	»	80	105	50	50	47	47	48	+ 54·8	− 4·0
Kabeljo av långa med fenor o. stjärt	»	56	223	96	97	93	95	97	+ 73·2	0·0
Kaffe (obränt), prima Santos	»	170	816	296	294	304	306	308	+ 96·2	+ 4·8
Socker, bit-	»	67	* 188	72	73	68	68	68	+ 6·3	− 6·8
Salt (matsalt)	»	—	32	19	19	18	18	18	—	− 5·3
Svagdricka	l	6	16	15	15	15	15	16	+ 166·7	+ 6·7
Fotogen, Water White	»	20	71	31	31	29	29	29	+ 45·0	− 6·5
Ved: björk- osågad, hemkörd	kbm	720	2310	1330	1330	1320	1320	1320	+ 82·1	− 0·8
barr- osågad, hemkörd	»	575	1895	1010	1000	1000	995	990	+ 69·2	− 1·0
Bränntorv	100 kg	196	896	422	415	405	416	405	+ 97·6	− 2·4
Kol: antracit- (»valnöt») hemkörd	hl	401	—	794	816	729	729	726	+ 84·7	− 11·0
eng. hushålls- (fyrkol) hemkörd	»	234	—	383	405	336	338	337	+ 49·1	− 16·8
Koks: gasverks- (krossad)[1] hemkörd	»	165	—	273	282	252	252	249	+ 60·6	− 11·7
eng. kamin- » hemkörd	»	189	—	303	312	277	278	278	+ 53·6	− 10·9

[1] 1913 avse uppgifterna okrossad koks. — [2] Preliminära siffror. — * Maximipris.

Tidskriftsöversikt.

(Maj 1928.)

Allmänna sociala frågor.

ANDERSON, P. De døve og deres samfundskår før og nu. Socialt Arbeid 1928, nr 3.
BIDOU, G. Les paralytiques marchent. Comment leur faire gagner leur vie? Le Musée Social 1928, nr 4.
BRAUNTHAL, A. Das Wissenschaftssystem Karl Kautskys. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 10.
COBB, CH. W. & DOUGLAS, P. H. A theory of production. The American Economic Review 1928, nr 1. (Suppl.)
HECKSCHER, E. F. Socialismens teoretiska möjligheter. Tiden 1928, nr 3.
LIPMANN, O. Der Anteil des Menschen am Produktionseffekt. Die Arbeit 1928, nr 5.
LOMBERG, K. Grundsätzliche Betrachtungen zur Arbeitsrationalisierung in der Landwirtschaft. Die Arbeit 1928, nr 5.
MILLER, J. H. The relation of theology to social service. »Stockholm» (Int. Review) 1928, nr 2.
NIXON, J. W. The measurement of »Risk» in connection with labour statistics. International Labour Review maj 1928.
SMITH, CONSTANCE. The welfare of Youth. «Stockholm» 1928, nr 2.
STEHR, A. Om storstaden och familjen. Tiden 1928, nr 3.
THÉLIN, G. Le Message de Stockholm et la Charte Internationale du Travail. »Stockholm» 1928, nr 2.
THOMAS, A. *Die Entwicklung* der internationalen Sozialpolitik. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
UFERMANN, P. Die Überwindung des ehernen Lohngesetzes durch das Laboratorium. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 9.
Zur Internationalen Arbeitskonferenz 1928. Der Arbeitgeber 1928, nr 10.
Kommunismens ideologi. Industria 1928, nr 10.
Rationaliseringsbestræbelserne efter krigen. Økonomi og Politik 1928, nr 1.

Amerikas förenta stater.

Regional growth of manufactures. The Conference Board Bulletin 1928, nr 16.

Finland.

HARMAJA, L. Finska statens sociala utgifter. Social Tidskrift 1928, nr 4.

Italien.

AILLAUD, U. The growth of the corporation in Italy. International Labour Review maj 1928.

Kina.

SHELDON TSO, S. K. Present labor conditions in China. Monthly Labor Review april 1928.

Norge.

NISSEN, H. Forbrydelse og straff i statistikkens lys. Socialt Arbeid 1928, nr 3.

Storbritannien.

HENDERSON, A. Labour's £ 100,000 fighting fund. The Labour Magazine maj 1928.
HENDERSON, W. W. Labour's march to power. The Labour Magazine maj 1928.
KÖBNER, K. Das Wirtschaftsprogramm der englischen Liberalen. Die Arbeit 1928, nr 4.
PALMÉN, R. »Englands industriella framtid.» Industritidningen 1928, nr 8.
PALMÉN, R. Den industriella koncentrationen i England. Industritidningen 1928, nr 9.
De tre engelska kolkartellerna. Industria 1928, nr 11.

Tyskland.

ALBRECHT, G. Arbeitsgemeinschaft, Betriebsgemeinschaft, Werksgemeinschaft. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 530.
BERGER, G. Der Wille zur wirtschaftlichen Selbstverwaltung. Die Arbeit 1928, nr 4.
BRAUNS. Entwicklung der Sozialpolitik. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
FEIG. Die Vorarbeiten für das deutsche Arbeitsgesetzbuch. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
FRICKE, F. Die Rechtfertigung des Dinta [Deutsche Institut für technische Arbeitsschulung]. Die Arbeit 1928, nr 5.
GEIB. Zur Organisationsgeschichte des Reichsarbeitsministeriums. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
MARTINECK. Die Gesundheitsfürsorge im Bereich des Reichsarbeitsministeriums. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
NOSTITZ, v. Freie Sozialpolitik. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
OLK, F. Geschichte einer klassischen Werksgemeinschaft [Krupp]. Die Arbeit 1928, nr 4.

SITZLER. Das Werden der Betriebsdemokratie. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
Works councils in Germany. Industrial and Labour Information 14 maj 1928.

Arbetarskydd.

BENNETT, F. G. Ten points to remember in foundry safety. National Safety News maj 1928.
BLAU, R. Hautemphysem als Betriebsunfall. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 4.
DICKINSON, J. A. The elevator of tomorrow. National Safety News maj 1928.
DRAEGER. Über Pressluftarbeiten in Taucherglocken und Senkkästen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 14.
EIBEL, H. Die Mitwirkung der Schule an der Verhütung von Unfällen. Die Arbeit 1928, nr 4.
GERBIS, H. Irreparable Gesichtsnervenlähmung durch gewerbliche Vergiftung. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 4.
GERNON, J. L. Why exhaust systems fail. National Safety News maj 1928.
GREENGARD, I. W. How we protect our workers' eyes. National Safety News maj 1928.
HALL, A. Faktorer, som inverka på trafiksäkerheten vid bromsningen av bilar. Sv. Vägföreningens Tidskrift 1928, nr 3.
HAUCK, K. Accident, suicide, or sickness? Industrial Safety Survey 1928, nr 2.
HIRSCH, M. Die internationalen Bestrebungen für die Rheumabekämpfung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 15.
NORDGÅRD, K. Trafikolyckorna i städerna. Sv. Vägföreningens Tidskrift 1928, nr 3.
PUKE, H. Några reflexioner över olycksfallsskydd. Arbetarskyddet 1928, nr 5.
RAATZ, H. Wie verhüte ich Unfälle in der Landwirtschaft? Reichsarbeitsblatt 1928, nr 14.
REID, H. L. Accidents on punch presses equipped with guards. Why? Industrial Hygiene Bulletin maj 1928.
RHEINFELS. Zwangläufig gesicherte Hähne und Ventile. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 4.
RITZMANN. Die Verhütung der Arbeitsunfälle als internationale Aufgabe. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 4.
SALLS, C. M. Workmen's compensation chemistry. Industrial Hygiene Bulletin april 1928.
SCHWARZ, S. Unfallverhütung und sozialpolitische Selbstverwaltung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 21.
STRUVE. Ein neuer Augenschutz für Elektroschweisser. Zentralblatt für Gewerbehygiene 1928, nr 4.
WIESNER. Zwei neue Zellstoff-Kocher-Füllapparate. *Reichsarbeitsblatt* 1928, *nr* 14.
VOGT, J. H. The effect of a natural draft created in chimneys, stacks and ventilating flues as an impelling force for ventilation systems. *Industrial Hygiene Bulletin* maj 1928.
Safety in the use of chains. Industrial Safety Survey 1928, nr 2.

Amerikas förenta stater.

BRIGGS, G. M. Safety played an important part and it played to win. National Safety News maj 1928.
HAMILTON, ALICE. Eighteen years of industrial medicine. National Safety News maj 1928.
HOFFMAN, F. L. Mortality experience of International Typographical Union, 1927. Monthly Labor Review april 1928.
ROWE, H. A. The crossing crash. National Safety News maj 1928.
SORENSON, L. J. Chicago endorses »no parking». National Safety News maj 1928.
Accident rates in machinery industries. The Industrial Bulletin 1928, nr 7.
Accidents in hoisting and conveying. The Industrial Bulletin 1928, nr 7.
Changes made in child labor law. The Industrial Bulletin 1928, nr 7.
Coal-mine fatalities in the United States in 1926. Monthly Labor Review april 1928.
Health and recreation activities in industrial establishments. Monthly Labor Review april 1928.
Health record of American and Canadian industrial populations in 1927. Monthly Labor Review april 1928.
Medical care of industrial workers. The Service Letter on Industrial Relations 1928, nr 9.
The pedestrian's responsibility. National Safety News maj 1928.

Nederländerna.

GORTER, R. A. The safety museum in Amsterdam. Industrial Safety Survey 1928, nr 2.

Storbritannien.

MAY, J. Den nya arbetarskyddsutställningen i London. Arbetarskyddet 1928, nr 5.
Miners' welfare in Great Britain. International Labour Review maj 1928.

Tyskland.

BERTHEAU & REIMANN. Das Lehrbergwerk im Deutschen Arbeitsschutz-Museum. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 14.
EIBEL. Die Massnahmen der gewerblichen Berufsgenossenschaften für eine wirksame Erste Hilfe bei Unfällen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 14.
ERDMANN, G. Sozialverwaltungsreform. Zum freigewerkschaftlichen Antrag auf Umgestaltung der Gewerbeaufsicht. Der Arbeitgeber 1928, nr 10.
OTTE, B. Gewerkschaften und Arbeitsschutz. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
PAUK, K. Sonderschau »Unfallverhütung» auf der Ausstellung »Grüne Woche Berlin 1928». Reichsarbeitsblatt 1928, nr 14.
Die Entstehungsgeschichte des Hausarbeitgesetzes. *Gewerkschafts-Zeitung* 1928, *nr* 18.

Arbetslön.

BÜLOW, F., v. Fastsættelse af Minimallønninger. *Samfundets Krav* 1928, nr 2.

Det internationella minimilönsproblemet. Industria 1928, nr 10.

Amerikas förenta stater.

Hours and earnings in slaughtering and meat packing, 1927. Monthly Labor Review april 1928.

Finland.

Kommunala arbetares avlöning. Finsk Kommunaltidskrift 1928, nr 1.

Tyskland.

Das Heimarbeiterlohngesetz und seine Wirkung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 20.

Löneökningen vid Ruhrgruvorna. Industria 1928, nr 10.

Wages and hours in the German textile trades, 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 5.

Verkliga arbetsförtjänster i tyska textilindustrien. Industria 1928, nr 11.

Arbetsmarknad och arbetslöshet.

BERGER, E. Arbeitsmarktbericht. Die Arbeit 1928, nr 5.

BEZANSON, ANNE. The advantages of labor turnover an illustrative case. The Quarterly Journal of Economics maj 1928.

MITCHELL, W. F. Interest rates as factors in the business cycle. The American Economic Review 1928, nr 1. (Suppl.)

SPECK, P. A. Measures to combat unemployment in Europe. Monthly Labor Review april 1928.

WEBER, A. Die Bewegungen am Arbeitsmarkt. Der Arbeitgeber 1928, nr 9.

Arbetsförmedlingens företräde framför arbetslöshetsunderstödet. Industria 1928, nr 10.

Sverige.

SKOGH, S. Ungdomens arbetslöshet. Hertha 1928, nr 5.

ÅKESSON, O. A. Arbetslöshetssakkunnigas betänkande angående arbetslöshetsförsäkring, arbetsförmedling och reservarbeten. Arbetarskyddet 1928, nr 5.

Sakkunnigas betänkande om arbetslöshetens bekämpande. Industria 1928, nr 10.

Amerikas förenta stater.

DECKER, G. Amerikanische Arbeitslosigkeit. Die Arbeit 1928, nr 5.

Unemployment in the United States. Monthly Labor Review april 1928.

Danmark.

Arbejdsløsheden 1927. Arbejdsgiveren 1928, nr 19.

Arbejdsløsheden 1927. Statistiske Efterretninger 1928, nr 12.

Irland.

Employment of boys and girls. Work of Juvenile Advisory Committees. Irish Trade Journal maj 1928.

Nederländerna.

DET, E. J., VAN. De Jeugd en het Werkloosheidsvraagstuk. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 5.

HILVERS, J. De jurisprudentie over het Werkloosheidsbesluit 1917. Tijdschrift van den nederlandschen Werkloosheids-Raad 1928, nr 5.

KUNZE, K. Die Arbeitsbörse zu Amsterdam [mit Nachwort von Paul Dermietzel]. Arbeit und Beruf 1928, nr 8.

Een en ander over de opleiding van ambtenaren der arbeidsbemiddeling. De Arbeidsmarkt 1928, nr 5.

Tyskland.

BICHMANN, F. Gedanken zum Arbeitslosenversicherungsgesetz. Arbeit und Beruf 1928, nr 9.

HIRSCHFELD, DOROTHEA. Beziehungen von Arbeitsnachweis und Wohlfahrtspflege. [Föredrag.] Berliner Wohlfahrtsblatt 1928, nr 9.

KAMRATH, F. Die Auswirkungen des Schwerbeschädigtengesetzes. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 15.

MEYER. Die Arbeitslosenunterstützung von Beamten im Ruhestand. Arbeit und Beruf 1928, nr 8.

SCHLEDERER, M. Grundsätzliche Fragen aus dem Gesetz über Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung. Arbeit und Beruf 1928, nr 8.

SCHLEDERER, M. Zu den Richtlinien des Verwaltungsrats der Reichsanstalt über die Gewährung von Arbeitslosenunterstützung an durch Ausstand oder Aussperrung mittelbar betroffene Arbeitslose. Arbeit und Beruf 1928, nr 9.

SYRUP, F. Von der Erwerbslosenfürsorge zur Arbeitslosenversicherung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.

WEIGERT, O. Gegenwartsaufgaben der Arbeitsmarktpolitik. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.

WOLF, C. Die Erfahrungen mit der Verordnung über die Wartezeit für Arbeitslose. Arbeit und Beruf 1928, nr 9.

Arbeitslosenunterstützung bei Streik und Aussperrung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 20.

Konjunkturausgleich durch Vergebung öffentlicher Aufträge. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 21.

Die Unterstützung des wandernden Erwerbslosen. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 17.

Österrike.

PROKSCH, A. Die Arbeitslosigkeit in Österreich im Jahre 1927. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 10.

RAGER, F. Gefängnisarbeit und Entlassenenfürsorge. Arbeit und Beruf 1928, nr 9.

Arbetstid.

[MERTENS, C.] 8-Timersdagen. Arbejderen 5 maj 1928.

TARNOW, F. Wandlungen des Arbeitszeitproblems. Die Arbeit 1928, nr 4.

Ryssland.

The seven-hour day in Russia. Industrial and Labour Information 21 maj 1928.

Schweiz.

Die Frage des Nachtbackverbotes vor dem Nationalrat. Schweiz. Konsum-Verein 1928, nr 18.

Storbritannien.

WEINGARTZ, B. Der Ladenschluss in England. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 18.

Tyskland.

HEYDE, L. Arbeitszeit, Arbeitslohn und Arbeitsleistung als Gegenstand einer amtlichen deutschen Enquête. »Stockholm» 1928, nr 2.

Befolkningsfrågan.

BEHR-PINNOW, v. Vererbungslehre und Eugenik in den Schulen. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 20, s. 318.

GÅRDLUND, W. Befolkningsfrågan ur läkarsynpunkt. Social-Medicinsk Tidskrift 1928, nr 5.

JOLLY. Über Ehen von Kriegsbeschädigten. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 20, s. 308.

Die eheliche Fruchtbarkeit in den europäischen Ländern. Wirtschaft und Statistik 1928, nr 8.

Sverige.

HÖJER, E. Det svenska folkets åldersfördelning. Kooperatören 1928, nr 7.

Ryssland.

WEISSENBERG, S. Das neue russische Strafgesetz. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 20, s. 334.

Tyskland.

KURZ, K. Zusammenhänge zwischen Kinderzahl und wirtschaftlicher Lage des Elternhauses. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 20, s. 241.

LENZ, F. Bemerkungen zur Bevölkerungsbewegung in Bremen. Archiv für Rassen- u. Gesellschafts-Biologie B. 20, s. 332.

Bostadsförhållanden.

Sverige.

ANGER, F. Invandringen till Stockholm under år 1927. Byggnadsvärlden 1928, nr 20.

EHRENBORG, M. Förslaget till stadsbyggnadslag. Teknisk Tidskrift 1928, nr 18 & 21.

ODEL, G. En envåningsvilla. Hem i Sverige 1928, nr 4.

RUDSKOG, E. Några egnahemsbyggnader. Hem i Sverige 1928, nr 4.

STENFORS, E. Grunddragen i förslaget till stadsbyggnadslag. Byggmästaren 1928, nr 14.

SÖDERGREN, A. Stadsplaneproblem i Göteborg. Teknisk Tidskrift 1928, nr 19½.

Tomträtt eller äganderätt? Sv. Stadsförbundets Tidskrift 1928, nr 3.

Trollformeln i villabyggandet. Hem i Sverige 1928, nr 4.

Danmark.

Specialundersøgelse vedrørende de københavnske Beboelseslejligheder og Forretningslokaler m.v., der har modtaget Bygningsattest i 1926. Statistisk Maanedsskrift 1928, nr 2/3.

Finland.

ERIKSSON, A. Om den halvkommunala byggnadsverksamheten i Helsingfors. Social Tidskrift 1928, nr 4.

Norge.

SØRENSEN, B. Kolonihagebevegelsen i Norge. Socialt Arbeid 1928, nr 3.

Tyskland.

WÖLZ. Die Aufgaben des Reichsarbeitsministeriums auf dem Gebiete des Wohnungs- und Siedlungswesens. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.

Die Bautätigkeit im Deutschen Reich im Jahre 1927. Wirtschaft und Statistik 1928, nr 8.

Fattigvård och barnaskydd.

PHILLIPS, H. Maternity: a primary problem of socialist policy. The Labour Magazine maj 1928.

Sverige.

J[ERNEMA]N, T. Fattigvården år 1925. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1928, nr 4.

LAWSKI, S. Förslag till lagstiftning angående sinnessjuka. Sv. Juristtidning 1928, nr 3.

Koncentration av fattigvårdsförvaltningen. Landskommunernas Tidskrift 1928, nr 5.

Finland.

BONSDORFF, A., v. Finlands barnavårdslagstiftning. Barn och Ungdom 1928, nr 2.

Tyskland.

DECKEN, v. D., MARGRET. Fürsorge für Kinder aus zerrütteten Ehen. Berliner Wohlfahrtsblatt 1928, nr 8.

MATZDORFF, C. Das Schullandheim. Berliner Wohlfahrtsblatt 1928, nr 9.

RETTIG. Die Versorgung der Kriegsbeschädigten und Kriegshinterbliebenen jetzt und früher. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.

RITTER, E. Vom Unterstützungswohnsitzgesetz zur Fürsorgepflichtverordnung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.

Föreningsväsen.

MORRISON, H. The E[xecutive] C[ommittee of the] C[ommunist] I[nternational]'s latest. The Labour Magazine maj 1928.

SCHWARZ, S. Bilanz kommunistischer Gewerkschaftspolitik. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 18.

SCHWARZ, S. Der 4. Kongress der R.G.I., der Kongress des Niederganges. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 20.

Den kommunistiska fackföreningstankens bankrutt. Industria 1928, nr 11.

The »Red» Trade Union International. Industrial and Labour Information 7 maj 1928.

Sverige.

HOLKE, K. Kollektivanslutningens avveckling. Sociala och Kommunala Spörsmål 1928, nr 3.

JANZÉN, G. Trettio år. [Textilarbetareförbundet.] Textilarbetaren 1928, nr 1.

STEN, H. Till skogsarbetarerörelsens historia. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 20—21.

Internationella och skandinaviska förbindelser. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 19.

Landsorganisationen mot gruvindustriarbetareförbundets ryska förbindelser. Industria 1928, nr 10.

Svenska Arbetsgifvareföreningen år 1927. Industria 1928, nr 11.

Australien.

FEHLINGER, H. Berufsvereine in Australien. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik B. 128, s. 598.

KUMMER, F. Australiens arbetarevärld. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 20.

Danmark.

Arbejdsgiverforeningens ordinære Generalforsamling. Arbejdsgiveren 1928, nr 21.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling og nogle af den fremkaldte Tanker. Arbejdsgiveren 1928, nr 20.

De samvirkende Fagforbunds ordinære Generalforsamling. 8.—10. Maj 1928. Arbejderen 19 & 26 maj 1928.

Finland.

Kommunisterna och fackföreningarna. Industritidningen 1928, nr 9.

Frankrike.

RÓNAI, Z. Fragen der französischen Arbeiterbewegung. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 10.

Norge.

Landsorganisationens internationale forbindelser. Arbeidsgiveren 1928, nr 10.

Storbritannien.

De engelska gruvarbetarna och kommunismen. Industria 1928, nr 11.

Tyskland.

BORCHARDT, G. Die Bildungsarbeit der Gewerkschaften. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.

BRAUWEILER. Die Arbeitgeberverbände und die Sozialpolitik. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.

MÜLLER, H. Die Gewerkschaften und die Sozialpolitik. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.

SCHLIMME, H. Die Verwaltungsreform in den Gewerkschaften. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 17—18.

SCHWARZ, S. Verbandsjahrbücher. Die Arbeit 1928, nr 5.

STANGE, E. Die Struktur d Jugendbundes in ihrer sozialen Bedeutung. »Stockholm» 1928, nr 2.

U. Die wirtschaftsfriedliche Arbeitnehmerbewegung Deutschlands. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 18.

Die erste Bundesschule ersteht. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 19.

Sozialistische Arbeiterjugend und gewerkschaftliche Jugendbewegung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 19.

Österrike.

SCHORSCH, J. Der zehnte österreichische Gewerkschaftskongress. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 9.

ZELENKA, F. Zum zehnten österreichischen Gewerkschaftskongress. Arbeit und Wirtschaft 1928, nr 10.

Jord- och egnahemsfrågan.

JUHLIN DANNFELT, H. Agrarreformer under senare åren. Kungl. Landtbruks-Akademiens Tidskrift 1928, nr 3.

Sverige.

NOTHIN, T. Den nya jorddelningslagstiftningen. Sv. Juristtidning 1928, nr 3.

Résultats de la comptabilité agricole en Suède. Revue Internationale des Institutions Économiques et Sociales 1928, nr 2.

Danmark.

JENSEN, H. Husmændene i Danmark. Nordisk Tidskrift 1928, nr 4.

Estland.

G. A. La riforma agraria in Estonia. La Stirpe 1928, nr 4.

Italien.

Les »usi civici» et leur réorganisation en Italie. Revue Internationale des Institutions Économiques et Sociales 1928, nr 2.

Kollektivavtal och arbetskonflikter.

GATTINEAU. Kann ein Streik den Streikenden von Nutzen sein? Der Arbeitgeber 1928, nr 10.

Labour disputes abroad in 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 5.

Löneproblem och skiljedom. Industria 1928, nr 11.

Organisationerna och arbetsfreden. Industria 1928, nr 10.

Sverige.

Collective agreements, labour disputes, and the work of the official conciliators in Sweden in 1926. International Labour Review maj 1928.
Försök att sätta avtalets skiljedomsklausul ur kraft. Verkstäderna 1928, nr 5.
Kollektivavtal och arbetsdomstol. Fackföreningsrörelsen 1928, nr 21.

Danmark.

Nytt jordbruksavtal i Danmark. Sv. Lantarbetsgivareföreningarnas Medlemsblad 1928, nr 5.

Finland.

Arbetares semester. Industritidningen 1928, nr 8.

Norge.

LYSHOEL, J. H. De olagliga aktionerna på den norska arbetsmarknaden. Industria 1928, nr 11.
TVEDT, V. Aarets Tarifrevisioner i Norge. Arbejdsgiveren (Danmark) 1928, nr 18.
TVEDT, V. Aarets tarifrevisioner i Norge. Industritidningen 1928, nr 9.
TVEDT, V. Årets avtalsrevisioner i Norge. Industria 1928, nr 10.
Haandverksfagene for voldgiftsret. Arbeidsgiveren 1928, nr 8/9.
Skiljedomsutslaget i Norge. Industria 1928, nr 11.
Voldgiftsdommene for bygningsfagene. Arbeidsgiveren 1928, nr 10.

Storbritannien.

POLLITT, J. The progress of the national conciliation board. The Co-operative Review maj 1928.
Trade disputes in 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 5.

Tyskland.

HEINRICHSBAUER, A. Das System der Verantwortungslosigkeit. Der Arbeitgeber 1928, nr 9.
SCHWEITZER, O. Die Entwicklung des Tarifvertragswesens bei den Angestellten. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
Streiks und Aussperrungen im Deutschen Reich im Jahre 1927. Wirtschaft und Statistik 1928, nr 7.

Kooperation.

DE BALOGH, E. Co-operative problems. Review of International Cooperation 1928, nr 5.
GIDE, CH. La société coopérative et la société chrétienne. "Stockholm" 1928, nr 2.
LAVERGNE, B. Philosophie et avenir de l'ordre coopératif. Revue des Études Coopératives 1 kv. 1928.
LIÈVRE, A. L'inspection dans les sociétés coopératives. Revue des Études Coopératives 1 kv. 1928.
SERWY, V. La coopération de consommation dans le monde. Revue des Études Coopératives 1 kv. 1928.
STOLPE, H. Internationella jämförelser. Kooperatören 1928, nr 7.
TOTOMIANZ, V. Louis Blanc comme coopérateur. Revue des Études Coopératives 1 kv. 1928.
WOLONTIS, J. Nya former av kampen om konsumenterna. Kooperatören 1928, nr 7—8.
Work of the Women's Cooperative Guild. Monthly Labor Review april 1928.

Sverige.

HEDBERG, A. The Swedish societies in 1927. Review of International Cooperation 1928, nr 5.

Danmark.

NIELSEN, N. C. A. Hvorfor maatte Andelsbanken likvidere? Andelsbladet 1928, nr 18.

Finland.

RAHOLA, I. Handelslagens partiaffärer år 1927. Social Tidskrift 1928, nr 4.

Frankrike.

DAUDÉ-BANCEL, A. Syndicalisme, mutualisme et coopération agricoles en France. Revue des Études Coopératives 1 kv. 1928.

Japan.

The law relating to co-operative societies. Japan. Review of International Cooperation 1928, nr 5.

Palestina.

OVDIM, H. The law relating to co-operative societes. Palestine. Review of International Cooperation 1928, nr 5.

Ryssland.

OLBERG, P. Kooperationen i Ryssland. Kooperatören 1928, nr 8.

Storbritannien.

ALEXANDER, A. V. Investment trusts: A warning to co-operators. The Co-operative Review maj 1928.
BALLARD, A. The social implications of co-operators' day. The Co-operative Review maj 1928.
ELLIOTT, S. R. Co-operative salesmanship and production. The Co-operative Review maj 1928.
LUCAS, J. The work of the co-operative union in Scotland. The Co-operative Review maj 1928.
SAN GARDE, W. A. S. Legal points for co-operators. The Co-operative Review maj 1928.
TWIGG, H. J. Co-operative trade: present and potential. The Co-operative Review maj 1928.

Tyskland.

A. D. Det tyske Landbrugs Andelsselskaber og Nødhjælps-Programmet. Andelsbladet 1928, nr 20.

Levnadskostnader.

EDIE, L. D. Post-war fluctuations in wholesale commodity prices. The American Economic Review 1928, nr 1. (Suppl.)

HABERLER, G. A new index number and its meaning. The Quarterly Journal of Economics maj 1928.

ÅKERMAN, J. Sambandet ränta — prisnivå under perioder av olika längd. Ekonomen 1928, nr 4.

Frankrike.

SAUVY, A. Indice annuel des prix de gros en France de 1820 à 1857 et aperçu sur le mouvement des prix depuis 1790. Bulletin de la statistique générale de la France 1928, nr 3.

Schweiz.

Zur Frage der interlokalen Unterschiede der Nahrungsmittelpreise im Kleinhandel. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 5.

Lärlingsväsen och yrkesrådgivning.

HISCHE, W. Der Berufswunsch als Ansatzpunkt der Arbeit des Berufsberaters. Arbeit und Beruf 1928, nr 8—9.

WOLFF, G. Ärztliche Berufsberatung. Gewerkschafts-Zeitung 1928, nr 19.

Sverige.

I yrkesutbildningsfrågan. Verkstäderna 1928, nr 5.

Amerikas förenta stater.

Aims and methods in vocational guidance. Monthly Labor Review april 1928.

Belgien.

Organisation de l'apprentissage. Revue du Travail 1928, nr 4.

Storbritannien.

Apprenticeship and training inquiry. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 5.

Tyskland.

FISCHER, W. Das Lehrlingsheim. Arbeit und Beruf 1928, nr 8.

WIEDWALD, R. Die Statistik in der Berufsberatung. Arbeit und Beruf 1928, nr 9.

Die öffentliche Berufsberatung in Deutschland nach der Berufsberatungsstatistik von 1926/27. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 15.

Nykterhetsfrågan.

BANDEL, R. Spezifische Männersterblichkeit und Alkoholknappheit. Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 2.

HELLER, A. Zur Behandlung des Alkoholismus. Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 2.

LODER, O. Trinkerfürsorgestelle und Meldegeheimnis. Blätter für praktische Trinkerfürsorge 1928, nr 2.

MJÖEN, J. A. Alkoholprobleme im Lichte biologischer Erkenntnisse. Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 2.

PETRÉN, A. Om s. k. patologiskt rus jämte några ord om alkoholisternas straffrättsliga behandling. Hygiea 1928, nr 8—9.

RIESE, W. Nervenärztliche Bemerkungen zu Jack Londons autobiographischem Roman: »König Alkohol». Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 2.

STRECKER, R. Mässigkeit oder Enthaltsamkeit? Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 2.

Sverige.

G[AH]N, H. Antalet förseelser efter berusningsmånad år 1927. Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 4.

GAHN, H. Fylleriet bland yrkeschaufförer i statistisk belysning. Motorföraren 1928, nr 4.

GAHN, H. Kommunernas inkomster av alkoholhanteringen. Sveriges Landstings Tidskrift 1928, nr 3.

KOLLER, A. Die Alkoholausgaben in schwedischen Arbeiterhaushaltungen. [Referat efter B. Nyström.] Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 2.

MALMBERG, H. Ordningsvaktstjänst och ordningsvaktsutbildning. Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 4.

ROSENBORG, E. Omkostnaderna för »systemet». Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 4.

Norge.

Nykterhetsnämnder i Norge? Tidskrift för Systembolagen 1928, nr 4.

Schweiz.

JAVET. Vom Charakter der alten Antischnapsbewegung. Revue internationale contre l'alcoolisme 1928, nr 2.

Socialförsäkring.

BILDT, K. V. En industrimans synpunkter i fråga om bestämmande av invaliditetsgrader. Arbetarskyddet 1928, nr 5.

SJÖSTRAND, E. Sjukförsäkringens historiska utveckling. Sv. Sjukkasse-Tidning 1928, nr 5.

Lægenes internasjonale samarbejde. Sykeforsikringsbladet 1928, nr 4.

Den sociala sjukförsäkringens nackdelar. Gjallarhornet 1928, nr 10.

Sverige.

GÅRDLUND, W. Sjukförsäkringen bör främst tillförsäkra läkartillsyn och vård. Social-Medicinsk Tidskrift 1928, nr 5.

Hos värkbrutna människor inom Norrköpings lasarett. Tidskrift för den svenska Pensionsförsäkringen 1928, nr 4.

Amerikas förenta stater.

Abandoned group insurance plans. The Service Letter on Industrial Relations 1928, nr 9.
Compensation for protracted healing. The Industrial Bulletin 1928, nr 7.
Retirement systems for municipal employees. Monthly Labor Review april 1928.

Frankrike.

Social Forsikring i Frankrig. Udenrigsministeriets Tidsskrift 2 maj 1928.

Irland.

Workmen's compensation. Statistical summary for 1926. Irish Trade Journal maj 1928.

Italien.

CORTINI, A. La nuova funzione del »Patronato Nazionale» e l'Assistenza Sociale. Rivista Critica di Infortunistica 1928, nr 3.
MAGNANIMI, R. Sull'unicità causale nella legge degli infortuni del lavoro. Rivista Critica di Infortunistica 1928, nr 3.

Norge.

ORMESTAD, M. Bør sykeforsikringen utvides? Sykeforsikringsbladet 1928, nr 4.
STÖRVOLD, G. Socialförsäkringen i Norge. Social Tidskrift 1928, nr 4.
Uttalelser om sykeforsikringsloven. Sykeforsikringsbladet 1928, nr 4.

Tyskland.

GRIESER. Die Zukunft der Sozialversicherung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
KALDEWEY, R. Zahnersatz als Pflichtleistung der Krankenkassen. Zentralblatt für Reichsversicherung 1928, nr 5.
OLSHAUSEN, v. Die Entwicklung der Angestelltenversicherung seit ihrem Bestehen. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
SCHÄFFER, H. Leistungen der deutschen Sozialversicherung. Reichsarbeitsblatt 1928, nr 13.
WIMMER, L. Können durch Zentralisation Einsparrungen gemacht werden? Zentralblatt für Reichsversicherung 1928, nr 5.

Ungern.

Socialforsikring i Ungarn. Udenrigsministeriets Tidsskrift 23 maj 1928.

Ut- och invandring.

Emigrants and co-operative organisations. Monthly Record of Migration april 1928.

Sverige.

BERGER, V. Amerikanska ortnamn av svenskt ursprung. rsbok 1928 utgiven av Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet, s. 32.

Irland.

Ages and occupations of male and female migrants in the years 1926 and 1927. Irish Trade Journal maj 1928.

Kanada.

ERIKSSON, A. & HERMANSON, A. Huru nybyggarna ha det i Kanada. Sunt Förnuft 1928, nr 3.
RENBORG, B. A., Befolkningsproblemet i Canada. Sv. Tidskrift 1928, nr 4.

Schweiz.

Ein- und Auswanderung im Jahre 1927. Wirtschaftliche und Sozialstatistische Mitteilungen 1928, nr 5.

Storbritannien.

Emigration and immigration in 1927. The Ministry of Labour Gazette 1928, nr 5.

Författningar rörande sociala frågor.

I Svensk författningssamling ha under tiden 11 maj—10 juni 1928 bl. a. publicerats:

N:r		Daterad
100.	Lag om ändrad lydelse av 8 § i lagen den 10 mars 1923 (nr 31) med vissa bestämmelser rörande hyra	11 maj
114.	K. förordn. om ändring i vissa delar av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) ang. försäljning av pilsnerdricka	18 »
115.	K. kung. med föreskrifter ang. kvittens- och försäljningsböcker, som avses i 17 § av förordningen den 11 juli 1919 (nr 406) ang. försäljning av pilsnerdricka, m. m.	18 »
116.	K. förordn. om ändring i vissa delar av förordningen den 1 juni 1923 (nr 140) ang. tillverkning och beskattning av maltdrycker	18 »
133.	K. Maj:ts kung. om tillägg till kung. den 27 juni 1927 (nr 277) ang. statsbidrag till fattigvård och barnavård för lappar	4 »
135.	Lag om ändring i vissa delar av lagen den 17 juni 1916 (nr 235) om försäkring för olycksfall i arbete	24 »
